

HỘI ĐỒNG XUẤT BẢN

ĐÀO DUY TÙNG	Chủ tịch Hội đồng
NGUYỄN ĐỨC BÌNH	Phó Chủ tịch Hội đồng
HÀ ĐĂNG	Ủy viên Hội đồng
ĐẶNG XUÂN KỲ	"
TRẦN TRỌNG TÂN	"
NGUYỄN DUY QUÝ	"
ĐỖ NGUYỄN PHƯƠNG	"
HOÀNG MINH THẢO	"
TRẦN NHÂM	"

BAN CHỈ ĐẠO XÂY DỰNG BẢN THẢO

ĐẶNG XUÂN KỲ
SONG THÀNH

NHÓM XÂY DỰNG BẢN THẢO TẬP 10

PHẠM HỒNG CHƯƠNG (Chủ biên)
NGUYỄN VĂN LANH
NGUYỄN KIM DUNG

HỒ CHÍ MINH
TOÀN TẬP

10
1960 - 1962

Xuất bản lần thứ hai

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA
HÀ NỘI - 2000

LỜI GIỚI THIỆU TẬP 10

Tập 10 của bộ sách *Hồ Chí Minh Toàn tập* xuất bản lần thứ hai, bao gồm những bài viết, bài nói của Chủ tịch Hồ Chí Minh từ tháng 1 năm 1960 đến tháng 12 năm 1962.

Những tác phẩm, bài viết in trong Tập 10 thể hiện tập trung tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh trên tất cả các lĩnh vực của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh thống nhất nước nhà và các vấn đề quốc tế

Về nhiệm vụ của cách mạng cả nước, trước những biến chuyển mới của tình hình trong nước và quốc tế, trong bài *Ba mươi năm hoạt động của Đảng* Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: "*Cách mạng Việt Nam hiện nay có hai nhiệm vụ phải đồng thời tiến hành: nhiệm vụ xây dựng miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội và nhiệm vụ tiếp tục hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ ở miền Nam. Hai nhiệm vụ ấy đều nhằm một mục tiêu chung là: củng cố hoà bình, thực hiện thống nhất nước nhà trên nền tảng độc lập và dân chủ*" (tr. 12). Tư tưởng đó được Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định lại tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ III của Đảng: "*Nhiệm vụ hiện nay của cách mạng Việt Nam là: Đưa miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân trong cả nước*"(tr.198). Người nói: "*Miền*

Bắt nhất định phải tiến lên chủ nghĩa xã hội" (tr. 13) để làm "cơ sở vững chắc của cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà" (tr. 198).

Trong công cuộc xây dựng chế độ xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, Người xác định mục đích xây dựng "*chủ nghĩa xã hội là làm cho mọi người dân được ấm no, hạnh phúc*" (tr.97), đồng thời cũng cho thấy: "*Biến đổi một xã hội cũ thành một xã hội mới, không phải là một chuyện dễ. Nhưng đó là những khó khăn trong sự trưởng thành. Toàn Đảng, toàn dân đồng sức đồng lòng thì khó khăn gì cũng nhất định khắc phục được*" (tr.545).

Xuất phát từ "**đặc điểm to nhất của ta trong thời kỳ quá độ** là từ một nước nông nghiệp lạc hậu **tiến thẳng lên chủ nghĩa xã hội không phải kinh qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa**" (tr.13), Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ ra "*nhiệm vụ quan trọng nhất của chúng ta là phải xây dựng nền tảng vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội, đưa miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội, có công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, có văn hoá và khoa học tiên tiến.*"

Trong quá trình cách mạng xã hội chủ nghĩa, chúng ta phải cải tạo nền kinh tế cũ và xây dựng nền kinh tế mới, mà xây dựng là nhiệm vụ chủ chốt và lâu dài" (tr. 13).

Những tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về phát triển nông nghiệp được thể hiện qua các bài nói của Người tại Hội nghị lần thứ năm và lần thứ bảy (1962) của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa III) và một số bài nói, bài viết khác được công bố trên báo chí ở giai đoạn này.

Về vai trò của nông nghiệp trong nền kinh nước ta, Người nói: "*nông nghiệp chiếm bộ phận lớn trong kinh tế, mà sản xuất nhỏ lại chiếm bộ phận lớn trong nông nghiệp..., nông nghiệp là nguồn cung cấp lương thực và nguyên liệu, đồng thời là một nguồn xuất khẩu quan trọng, nông thôn là thị trường tiêu thụ to nhất hiện nay*" (tr.14). Do đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ ra rằng: "*Phải cải tạo và phát triển nông nghiệp thì mới có cơ sở để phát triển các ngành kinh tế khác..., để tạo điều kiện cho việc công nghiệp hóa nước nhà*" (tr. 14), Người khẳng định: *phải có một nền nông nghiệp*

phát triển thì công nghiệp mới có thể phát triển mạnh" (tr.14 - 15).

Khẳng định vị trí to lớn của nông nghiệp trong giai đoạn xây dựng và phát triển nền kinh tế xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, đồng thời Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng chỉ rõ vị trí quyết định của công nghiệp trong toàn bộ nền kinh tế ở nước ta: "*Công nghiệp phát triển thì nông nghiệp mới phát triển. Cho nên công nghiệp và nông nghiệp phải giúp đỡ lẫn nhau và cùng nhau phát triển, như hai chân đi khoẻ và đi đều thì tiến bước sẽ nhanh và nhanh chóng đi đến mục đích. Thế là thực hiện liên minh công nông để xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân*" (tr. 545).

Đối với mục tiêu phát triển nông nghiệp, Người chỉ rõ: phát triển công nghiệp trước hết nhằm phục vụ nông nghiệp, phục vụ nhu cầu tiêu dùng và cải thiện đời sống của nhân dân, tăng cường tích lũy để đẩy mạnh công nghiệp hoá. Trên tinh thần tự lực cánh sinh, đồng thời dựa vào sự giúp đỡ của các nước xã hội chủ nghĩa, chúng ta cần cố gắng cải tiến quản lý, đưa kỹ thuật mới vào công nghiệp để làm cho công nghiệp nước ta tiến kịp kỹ thuật tiên tiến của thế giới.

Đi đôi với việc phát triển công nghiệp và nông nghiệp, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng rất chú ý tới việc xây dựng ngành thương nghiệp xã hội chủ nghĩa, làm sao cho thương nghiệp nước ta thực sự trở thành một đòn bẩy kinh tế, làm tốt vai trò giao lưu kinh tế giữa công nghiệp với nông nghiệp, sản xuất với tiêu dùng, giữa địa phương với trung ương, trong nước với ngoài nước.

Các tác phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh ở giai đoạn này cho thấy mối quan tâm của Người đối với việc phát triển văn hoá, nâng cao đời sống tinh thần của nhân dân. Những bài viết về xây dựng những con người xã hội chủ nghĩa; những bài nói chuyện của Người tại Đại hội văn nghệ toàn quốc lần thứ ba, ở Hội nhà báo Việt Nam, ở Hội nghị tổng kết phong trào thi đua dạy tốt, học tốt của ngành giáo dục,... đã thể hiện các quan điểm, tư tưởng của Người về cách mạng tư tưởng - văn hoá, xoá bỏ những tàn dư tư tưởng và hủ tục của xã hội cũ, về xây dựng nền văn hoá mới với nội dung

xã hội chủ nghĩa mang đậm đà bản sắc dân tộc, về xây dựng con người mới, đạo đức mới, lối sống mới xã hội chủ nghĩa. Người nói: *"Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, phải có con người xã hội chủ nghĩa và có tư tưởng xã hội chủ nghĩa. Phải đánh bại những tư tưởng công thần, địa vị, danh lợi của chủ nghĩa cá nhân, làm cho tư tưởng của chủ nghĩa tập thể thắng lợi, tức là phát huy tinh thần cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội, bảo vệ của công, chống tham ô, lãng phí"* (tr.159).

Cùng với việc xây dựng con người, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất coi trọng đến vấn đề xây dựng, củng cố Đảng và các tổ chức quần chúng. Người luôn luôn nhấn mạnh vai trò lãnh đạo của giai cấp công nhân, vai trò của công đoàn, thanh niên, phụ nữ, của mặt trận dân tộc thống nhất... trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, phát triển kinh tế, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân. Người chỉ rõ bản chất của chế độ xã hội chủ nghĩa là chế độ do nhân dân lao động làm chủ, vì vậy cần ra sức phát huy vai trò chủ động, sáng tạo của người lao động, phải kiên quyết chống lại bệnh quan liêu, mệnh lệnh, và chỉ thị cho các cơ quan nhà nước *cần phải cải tiến công tác, giữ gìn kỷ luật, thực hành dân chủ...* để góp phần củng cố Nhà nước.

Một nội dung quan trọng của Tập 10 là những bài nói, bài viết của Người về đường lối, phương hướng, bước đi của cách mạng miền Nam, nhằm tạo ra sức mạnh tổng hợp, phá thế kìm kẹp của địch, mở ra phong trào cách mạng rộng lớn, đánh bại cuộc chiến tranh xâm lược thực dân kiểu mới của đế quốc Mỹ và tay sai của chúng để giải phóng miền Nam. Tập 10 cũng giới thiệu với bạn đọc những tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về đoàn kết quốc tế, về kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại nhằm tiến tới hình thành mặt trận nhân dân thế giới ủng hộ nhân dân ta chống xâm lược.

Cũng trong Tập 10 này bạn đọc có thể thấy những tác phẩm thể hiện tư tưởng và hoạt động đối ngoại của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhằm góp phần vào việc tăng cường đoàn kết giữa các nước xã hội chủ nghĩa trên cơ sở chủ nghĩa Mác - Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, lên án chính sách xâm lược và gây chiến của chủ nghĩa đế quốc, đứng đầu là đế quốc Mỹ, ủng hộ các

phong trào đấu tranh vì độc lập dân tộc, vì hoà bình, dân chủ và tiến bộ xã hội của nhân dân thế giới.

Trong năm 1960, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết một loạt bài quan trọng, có giá trị tổng kết về lịch sử đấu tranh anh dũng, đầy hy sinh của Đảng sau 30 năm hoạt động và lãnh đạo nhân dân ta làm cách mạng, đồng thời rút ra những bài học kinh nghiệm quý báu, chỉ ra những nhiệm vụ mới phải làm để đưa sự nghiệp cách mạng nước ta đi tới những thắng lợi to lớn và vẻ vang hơn nữa. Người đặc biệt nhấn mạnh tới công tác xây dựng đảng nhằm làm cho Đảng thống nhất về ý chí và hành động, có đường lối đúng, có tư tưởng cách mạng triệt để, có tổ chức vững mạnh và đội ngũ đảng viên vững vàng về chính trị, tư tưởng, giỏi chuyên môn, gắn bó chặt chẽ với quần chúng, để hoàn thành vai trò của mình. Người chỉ rõ, trong việc xây dựng đảng cần phải chú ý tới xây dựng đảng ở cơ sở, nhất là các chi bộ phải nâng cao năng lực tổ chức thực tiễn vì chi bộ là nơi trực tiếp biến đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước thành hiện thực. Người nói: *"Đảng ta phải chuyển mạnh. Đảng mạnh là do các chi bộ mạnh. Chi bộ mạnh là do các đảng viên hăng hái và gương mẫu"* (tr.270). Do vậy, Người yêu cầu mọi đảng viên của Đảng phải không ngừng nâng cao về chính trị, tư tưởng, văn hoá, đạo đức, giữ vững vai trò tiên phong gương mẫu, đảng viên phải thật sự là con người mới xã hội chủ nghĩa, mới hoàn thành được các nhiệm vụ cách mạng ngày càng mới mẻ và khó khăn. Trong công tác xây dựng đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến việc đào tạo, bồi dưỡng thế hệ trẻ, giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa các thế hệ trong đội ngũ cán bộ của Đảng, nhằm bảo đảm tính kế thừa, tính liên tục trong sự lãnh đạo của Đảng, làm cho Đảng luôn luôn đổi mới và phát triển, ngang tầm với nhiệm vụ lịch sử trong giai đoạn cách mạng mới.

*

* *

Tập 10, *Hồ Chí Minh Toàn tập* xuất bản lần này, ngoài các bài đã công bố trong lần xuất bản trước, đã được bổ sung thêm 62 bài mới, tất cả đều đã được xác minh, đối chiếu, hiệu đính đầy đủ. Có thể còn thiếu những tài liệu của Người trong thời kỳ này do chúng tôi chưa sưu tầm được hoặc chưa có bản gốc để xác minh, đối chiếu... nên chưa có điều kiện đưa vào. Chúng tôi mong nhận được sự giúp đỡ của bạn đọc trong và ngoài nước để việc xuất bản các tác phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh ngày càng được đầy đủ hơn.

**VIỆN NGHIÊN CỨU CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN
VÀ TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH**

THƠ MỪNG NĂM MỚI

Mừng Nhà nước ta 15 Xuân xanh!
Mừng Đảng chúng ta 30 tuổi trẻ!
Chúc đồng bào ta đoàn kết thi đua,
Xây dựng miền Bắc xã hội chủ nghĩa.
Chúc đồng bào ta bền bỉ đấu tranh,
Thành đồng miền Nam vững bền mạnh mẽ.
Cả nước một lòng, hăng hái tiến lên,
Thống nhất nước nhà, Bắc Nam vui vẻ!

Xuân năm 1960

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2116,
ngày 1-1-1960.

BÀI NÓI TẠI LỄ KỶ NIỆM 30 NĂM NGÀY THÀNH LẬP ĐẢNG

Thưa các đồng chí,

Tôi xin thay mặt Trung ương Đảng và Mặt trận hoan nghênh các đồng chí đã đến dự lễ chúc mừng Đảng 30 tuổi.

Trong thời gian vừa qua, khắp miền Bắc nước ta từ thành thị đến nông thôn, các nhà máy, nông trường, hợp tác xã, các đơn vị bộ đội, các cơ quan, trường học, v.v. ai cũng hăng hái thi đua lấy thành tích chào mừng Đảng. Tôi xin thay mặt Đảng gửi lời khen ngợi và cảm ơn toàn thể đồng bào.

Đồng bào miền Nam trước đây đã từng anh dũng tham gia cách mạng và kháng chiến, ngày nay đang đoàn kết chặt chẽ, bên bỉ đấu tranh chống chế độ hung tàn của Mỹ - Diệm, đòi cải thiện đời sống, đòi tự do dân chủ, đòi hoà bình thống nhất nước nhà và luôn luôn hướng về miền Bắc. Tôi xin thay mặt Đảng gửi đến đồng bào lời chào thân ái nhất; và nói với đồng bào rằng: Cuộc đấu tranh chính nghĩa tuy phải trường kỳ gian khổ, nhưng nhất định thắng lợi.

Thưa các đồng chí,

Với tất cả tinh thần khiêm tốn của người cách mạng, chúng ta vẫn có quyền nói rằng: **Đảng ta thật là vĩ đại!**

Đảng ta là con nòi, xuất thân từ giai cấp lao động. Trong đại gia đình vô sản quốc tế rực rỡ dưới ngọn cờ chủ nghĩa Mác- Lênin, Đảng ta có những người anh vĩ đại như Đảng Cộng sản Liên Xô,

Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đảng Cộng sản Pháp và các đảng anh em khác, gồm 35 triệu anh em chiến sĩ tiên phong của giai cấp công nhân.

Đảng ta vĩ đại thật. Từ ngày bị đế quốc Pháp xâm chiếm, nước ta là một xứ thuộc địa, dân ta là vong quốc nô, Tổ quốc ta bị giày xéo dưới gót sắt của kẻ thù hung ác. Trong mấy mươi năm khi chưa có Đảng, tình hình đen tối như không có đường ra.

Từ ngày mới ra đời, Đảng ta liền giương cao ngọn cờ cách mạng, đoàn kết và lãnh đạo toàn dân ta tiến lên đấu tranh giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp. Màu cờ đỏ của Đảng chói lọi như mặt trời mới mọc, xé tan cái màn đen tối, soi đường dẫn lối cho nhân dân ta vững bước tiến lên con đường thắng lợi trong cuộc cách mạng phản đế, phản phong.

- Ăn quả phải nhớ người trồng cây. Trong cuộc tung bừng vui vẻ hôm nay, chúng ta phải nhớ đến những anh hùng, liệt sĩ của Đảng ta, của dân ta.

Trong 15 năm đấu tranh trước Cách mạng Tháng Tám và trong tám, chín năm kháng chiến, biết bao đảng viên ưu tú và quân chúng cách mạng đã vì dân, vì Đảng mà hy sinh một cách cực kỳ oanh liệt. Chỉ riêng trong cấp Trung ương của Đảng đã có 14 đồng chí bị đế quốc Pháp bắn, chém, hoặc đập chết trong nhà tù. Máu đào của các liệt sĩ ấy đã làm cho lá cờ cách mạng thêm đỏ chói. Sự hy sinh anh dũng của các liệt sĩ đã chuẩn bị cho đất nước ta nở hoa độc lập kết quả tự do. Nhân dân ta đời đời ghi nhớ công ơn các liệt sĩ và chúng ta phải luôn luôn học tập tinh thần dũng cảm của các liệt sĩ để vượt tất cả mọi khó khăn, gian khổ, hoàn thành sự nghiệp cách mạng mà các liệt sĩ đã chuyển lại cho chúng ta.

- Nhân đây, tôi muốn nhắc lại rằng: Trong 31 đồng chí hiện nay là Ủy viên Trung ương ta, trước ngày khởi nghĩa đã được đế quốc Pháp tặng cho 222 năm tù đầy. Đó là không kể những án tử hình vắng mặt và những cuộc vượt ngục trước khi hết hạn ở tù. Biến cái rủi thành cái may, các đồng chí ta đã lợi dụng những ngày

thắng ở tù để hội họp và học tập lý luận. Một lần nữa, việc đó lại chứng tỏ rằng chính sách khủng bố cực kỳ dã man của kẻ thù chẳng những không ngăn trở được bước tiến của cách mạng, mà trái lại nó đã trở nên một thứ lửa thử vàng, nó rèn luyện cho người cách mạng càng thêm cứng rắn. Mà kết quả là cách mạng đã thắng, đế quốc đã thua.

- *Đảng ta vĩ đại thật.* Một ví dụ: Trong lịch sử ta có ghi chuyện vị anh hùng dân tộc là Thánh Gióng đã dùng gốc tre đánh đuổi giặc ngoại xâm. Trong những ngày đầu kháng chiến, Đảng ta đã lãnh đạo hàng nghìn, hàng vạn anh hùng noi gương Thánh Gióng dùng gậy tầm vông đánh thực dân Pháp.

Nhưng thắng đế quốc và phong kiến là tương đối dễ; thắng bản cùng và lạc hậu còn khó hơn nhiều. Ngày nay ở miền Bắc hoàn toàn giải phóng, Đảng đoàn kết và lãnh đạo nhân dân ta thi đua kiến thiết chủ nghĩa xã hội, xây dựng đời sống vui tươi, no ấm và mỹ tục thuần phong. Hễ còn có một người Việt Nam bị bóc lột, bị nghèo nàn, thì Đảng vẫn đau thương, cho đó là vì mình chưa làm tròn nhiệm vụ. Cho nên Đảng vừa lo tính công việc lớn như đổi nền kinh tế và văn hoá lạc hậu của nước ta thành một nền kinh tế và văn hoá tiên tiến, đồng thời lại luôn luôn quan tâm đến những việc nhỏ như tương cà mắm muối cần thiết cho đời sống hàng ngày của nhân dân. Cho nên Đảng ta vĩ đại vì nó bao trùm cả nước, đồng thời vì nó gần gũi tận trong lòng của mỗi đồng bào ta.

Đảng ta vĩ đại, vì ngoài lợi ích của giai cấp, của nhân dân, của dân tộc, Đảng ta không có lợi ích gì khác.

- Nhiệm vụ hiện nay của Đảng ta là lãnh đạo nhân dân đẩy mạnh *thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm để xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.*

Nhân dân ta có truyền thống lao động cần cù, lại được các nước anh em hết lòng giúp đỡ. Chúng ta phải có quyết tâm học tập và theo kịp các nước anh em.

Kết quả tốt đẹp của đợt thi đua lấy thành tích chào mừng Đảng đã chứng tỏ rằng sáng kiến và lực lượng của nhân dân ta rất dồi dào và to lớn. Khi tư tưởng đã thông suốt thì khó khăn gì cũng vượt được, công việc to lớn mấy cũng làm được.

Trung ương kêu gọi toàn thể đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động, bất kỳ ở cương vị nào, làm công việc gì đều phải trau dồi đạo đức cách mạng, tẩy trừ chủ nghĩa cá nhân, cố gắng học tập chính trị, văn hoá và khoa học, kỹ thuật, làm tốt công tác kinh tế tài chính, gương mẫu trong mọi việc làm. Phải đoàn kết và học hỏi những anh em ngoài Đảng và ngoài Đoàn, để cùng nhau tiến bộ.

Hồi khởi nghĩa, Đảng ta chỉ có non 5.000 đảng viên mà lãnh đạo được nhân dân cả nước làm Cách mạng Tháng Tám thắng lợi. Ngày nay, hàng ngũ Đảng ta đã tăng gần 100 lần, nghĩa là độ nửa triệu đảng viên. Chúng ta lại có hơn 60 vạn đoàn viên Đoàn Thanh niên Lao động. Chính quyền nhân dân ta vững chắc, quân đội nhân dân hùng mạnh, Mặt trận dân tộc rộng rãi. Công nhân, nông dân và trí thức ta được rèn luyện thử thách và tiến bộ không ngừng. Nói tóm lại: lực lượng của chúng ta to lớn và ngày càng to lớn. Dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, chúng ta nhất định thành công trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhất định thắng lợi trong công cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà và góp phần xứng đáng vào việc bảo vệ hoà bình ở châu Á và thế giới.

Đảng ta vĩ đại như biển rộng, như núi cao,

Ba mươi năm phấn đấu và thắng lợi biết bao

nhiều tình.

Đảng ta là đạo đức, là văn minh,

Là thống nhất, độc lập, là hoà bình ấm no.

Công ơn Đảng thật là to,

Ba mươi năm lịch sử Đảng là cả một pho lịch sử

bằng vàng.

Đảng Lao động Việt Nam vĩ đại muôn năm!
 Nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ
 và giàu mạnh muôn năm!
 Đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô
 vĩ đại muôn năm!
 Chủ nghĩa cộng sản muôn năm!
 Hoà bình thế giới muôn năm!

Nói tối 5-1-1960.
 Báo *Nhân dân*, số 2121,
 ngày 7-1-1960.

BA MƯƠI NĂM HOẠT ĐỘNG CỦA ĐẢNG

Năm nay, Đảng ta 30 tuổi chẵn. Trong 30 năm, Đảng đã kinh qua những cuộc đấu tranh oanh liệt và thu được nhiều thắng lợi vẻ vang. Nhân dịp này, chúng ta nên nhìn lại những đoạn đường đã qua, rút ra những kinh nghiệm quý báu và ấn định đúng đắn những nhiệm vụ cách mạng hiện nay và sắp tới để giành lấy những thắng lợi to lớn hơn nữa, vẻ vang hơn nữa.

*

* *

Cũng như những biến chuyển to lớn ở nước ta không thể tách rời những biến chuyển chung trên thế giới, sự trưởng thành của Đảng có quan hệ chặt chẽ với sự trưởng thành của các đảng anh em.

Cách mạng Tháng Mười Nga thành công đã đánh tan một bộ phận lực lượng của chủ nghĩa tư bản và mở đường giải phóng cho giai cấp công nhân và các dân tộc bị áp bức toàn thế giới. Năm 1919, V.I. Lênin lãnh đạo những người cách mạng chân chính ở các nước tổ chức ra *Quốc tế thứ ba*¹. Từ đó, các đảng cộng sản được thành lập ở nước Pháp, ở Trung Quốc và ở nhiều nước khác. Lúc ban đầu, nhờ sự giúp đỡ trực tiếp của Đảng Cộng sản Trung Quốc và Đảng Cộng sản Pháp mà chủ nghĩa Mác - Lênin và ảnh hưởng Cách mạng Tháng Mười đã chọc thủng lưới sắt của thực dân Pháp truyền đến Việt Nam ta.

---

1) Bài viết cho tạp chí *Những vấn đề hoà bình và chủ nghĩa xã hội* (số 2-1960), nhân dịp kỷ niệm 30 năm ngày thành lập Đảng ta.

Từ năm 1924 trở đi, phong trào cách mạng ở Việt Nam ngày càng lên cao, công nhân ta đã có nhiều cuộc đấu tranh liên tiếp, từ đấu tranh kinh tế tiến lên đấu tranh chính trị.

Chủ nghĩa Mác - Lênin kết hợp với phong trào công nhân và phong trào yêu nước đã dẫn tới việc thành lập *Đảng Cộng sản Đông Dương* vào đầu năm 1930.

Việc thành lập Đảng là một bước ngoặt vô cùng quan trọng trong lịch sử cách mạng Việt Nam ta. Nó chứng tỏ rằng giai cấp vô sản ta đã trưởng thành và đủ sức lãnh đạo cách mạng.

Lịch sử của Đảng ta đại thể đã trải qua mấy thời kỳ:

- Thời kỳ hoạt động bí mật,
- Thời kỳ lãnh đạo Cách mạng Tháng Tám thành công,
- Thời kỳ lãnh đạo kháng chiến thắng lợi,

- Thời kỳ từ nay trở đi, là thời kỳ Đảng lãnh đạo cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ trong cả nước.

*

* *

Hầu suốt mười lăm năm đầu, Đảng phải hoạt động bí mật. Hằng ngày hằng giờ, Đảng phải đương đầu với chính sách khủng bố cực kỳ dã man của thực dân Pháp. Côn Lôn, Lao Bảo, Sơn La và những nhà tù khác giam chặt ních những người cộng sản. Nhiều cán bộ lãnh đạo và đảng viên đã anh dũng hy sinh. Tuy vậy, do tin tưởng sâu sắc rằng cuối cùng Đảng nhất định thắng lợi, cách mạng nhất định thắng lợi, cho nên số đảng viên ngày càng đông, lực lượng Đảng ngày càng mạnh.

Ngay từ lúc đầu, Đảng đã giương cao ngọn cờ cách mạng dân tộc dân chủ, lãnh đạo phong trào giải phóng dân tộc. Trong lúc đó, giai cấp *phong kiến* đã đầu hàng đế quốc, giai cấp *tư sản* non yếu thì chỉ mong thoả hiệp với đế quốc để tìm một lối sống. Các tầng lớp *tiểu tư sản* tuy là sôi nổi, nhưng tư tưởng bé tấc, không có đường ra.

Chỉ có *giai cấp công nhân* là dũng cảm nhất, cách mạng nhất, luôn luôn gan góc đương đầu với bọn đế quốc thực dân. Với lý luận cách mạng tiên phong và kinh nghiệm của phong trào vô sản quốc tế, giai cấp công nhân ta đã tỏ ra là người lãnh đạo xứng đáng nhất và đáng tin cậy nhất của nhân dân Việt Nam.

*

* *

Thấm nhuần chủ nghĩa Mác - Lênin, Đảng đã đề ra đường lối cách mạng đúng đắn. Trong bản Cương lĩnh cách mạng tư sản dân quyền năm 1930, Đảng đã nêu rõ nhiệm vụ *chống đế quốc và chống phong kiến*, thực hiện dân tộc độc lập, người cày có ruộng. Cương lĩnh ấy rất phù hợp với nguyện vọng thiết tha của đại đa số nhân dân ta là nông dân. Vì vậy, Đảng đã đoàn kết được những lực lượng cách mạng to lớn chung quanh giai cấp mình. Còn các đảng phái của các giai cấp khác thì hoặc bị phá sản, hoặc bị cô lập. Do đó, quyền lãnh đạo của Đảng ta - Đảng của giai cấp công nhân - không ngừng củng cố và tăng cường.

Ngay từ ngày mới ra đời, Đảng đã tổ chức và lãnh đạo một phong trào quần chúng mạnh lớn xưa nay chưa từng có ở nước ta - *phong trào Xô viết Nghệ - Tĩnh*² năm 1930. Quần chúng công nhân và nông dân hai tỉnh Nghệ An, Hà Tĩnh đã nổi lên lật đổ quyền thống trị của đế quốc và phong kiến, thành lập chính quyền Xôviết công nông binh, ban bố quyền tự do dân chủ cho nhân dân lao động.

Tuy đế quốc Pháp đã dập tắt phong trào đó trong một biển máu, nhưng Xôviết Nghệ - Tĩnh đã chứng tỏ tinh thần oanh liệt và năng lực cách mạng của nhân dân lao động Việt Nam. Phong trào tuy thất bại, nhưng nó rèn luyện lực lượng cho cuộc Cách mạng Tháng Tám thắng lợi sau này.

*

* *

Năm 1936, nguy cơ phát xít và chiến tranh thế giới đã rõ. Đảng

ta phối hợp với mặt trận dân chủ chống phát xít thế giới và Mặt trận nhân dân Pháp³ đã phát động một phong trào quần chúng rộng rãi, thành lập *Mặt trận dân chủ chống phát xít và phản động thuộc địa ở Đông Dương*⁴. Đảng đã lãnh đạo quần chúng nhân dân đấu tranh đòi các quyền tự do dân chủ và đòi cải thiện đời sống. Phong trào ấy đã lôi cuốn và giáo dục ý thức chính trị cho hàng triệu người. Uy tín của Đảng càng mở rộng và ăn sâu trong nhân dân lao động.

Đại chiến thế giới lần thứ hai bùng nổ. Đế quốc Nhật xâm chiếm Việt Nam và câu kết với thực dân Pháp để thống trị nước ta, Đảng đã kịp thời chuyển hướng đấu tranh, đã tổ chức *Mặt trận Việt Minh*⁵ và các đoàn thể cứu quốc (1941) để đoàn kết chặt chẽ mọi lực lượng yêu nước chống phát xít và thực dân. Hồi đó, Đảng tạm thời gác khẩu hiệu cách mạng ruộng đất, chỉ đề ra chính sách giảm tô, giảm tức và tịch thu ruộng đất của đế quốc và Việt gian giao cho dân cày. Làm như thế để tập trung lực lượng chống đế quốc và bẻ lũ tay sai, lôi kéo những người yêu nước trong giai cấp địa chủ, mở rộng Mặt trận dân tộc cứu nước.

Do chính sách đúng đắn của Đảng mà phong trào cách mạng ngày càng lên cao. Các khu căn cứ được thành lập. Quân giải phóng Việt Nam được tổ chức, Đảng đã phát động *chiến tranh du kích chống Nhật* phối hợp với cuộc chiến tranh của nhân dân thế giới chống phát xít.

Nhờ có những điều kiện đó, cho nên mùa thu năm 1945, khi Hồng quân Liên Xô đánh thắng phát xít, thì Đảng đã kịp thời phát động cuộc *toàn quốc khởi nghĩa giành chính quyền*.

Cách mạng Tháng Tám thắng lợi.

Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà ra đời.

Bắt đầu xây dựng từ mấy nhóm ít người, được rèn luyện trong những cuộc đấu tranh ác liệt, năm 1945 Đảng vắn vắn chỉ có độ 5.000 đảng viên (một số còn bị giam trong các nhà tù đế quốc). Thế mà Đảng đã đoàn kết và lãnh đạo được nhân dân cả nước, đưa cuộc khởi nghĩa đến thành công.

Đó là thắng lợi to lớn của nhân dân Việt Nam, mà cũng là thắng lợi đầu tiên của chủ nghĩa Mác - Lênin ở một nước thuộc địa.

*

* *

Cách mạng Tháng Tám thành công mới được ít lâu thì Chính phủ Pháp phản bội những hiệp ước họ đã ký với ta và gây ra cuộc chiến tranh xâm lược.

Hồi đó, nước ta đang ở trong hoàn cảnh cực kỳ khó khăn. Sau nạn đói khủng khiếp do đế quốc Pháp và phát xít Nhật gây ra, nhân dân ta chưa lại sức. Địch thì đủ hải, lục, không quân với vũ khí hiện đại; ta thì chỉ có bộ binh nhỏ bé mới tổ chức ra, ít kinh nghiệm và thiếu mọi thứ. Tuy vậy, Đảng vẫn kiên quyết chủ trương kháng chiến, vừa ra sức lãnh đạo đánh giặc, vừa ra sức bồi dưỡng lực lượng nhân dân.

Buổi đầu kháng chiến; Đảng vẫn tiếp tục thực hành chính sách: giảm tô, giảm tức. Nhưng đến lúc kháng chiến đã phát triển mạnh, cần phải bồi dưỡng hơn nữa lực lượng nhân dân, chủ yếu là nông dân thì Đảng đã kiên quyết *phát động quần chúng cải cách ruộng đất hoàn thành thực hiện người cày có ruộng*.

Nhờ chính sách đúng đắn ấy, lực lượng kháng chiến ngày càng mạnh thêm và đã liên tiếp thu được nhiều thắng lợi.

Nhân dân ta ngót tám mươi năm bị thực dân Pháp bóc lột, áp bức tận xương, tận tủy. Bộ đội ta lúc đầu kháng chiến có những toán chỉ dùng gậy tầm vông, nhưng đã được tôi luyện và thử thách trong tám, chín năm kháng chiến. Nhân dân ta đã kết thành một khối rắn như đá, vững như đồng; quân chủ lực, quân địa phương và dân quân ta đã trở thành những bộ đội anh hùng, quyết chiến quyết thắng.

Nhờ sự đoàn kết chặt chẽ và anh dũng hy sinh của toàn quân và dân ta, chúng ta đã *đại thắng ở Điện Biên Phủ*⁶ vào mùa hè năm 1954. Lực lượng thực dân Pháp bị tan vỡ. Chúng phải nhận đình chiến. *Hiệp định Giơnevơ*⁷ được ký kết, hoà bình ở Đông Dương

được lập lại trên nền tảng công nhận độc lập chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của các dân tộc Đông Dương.

Lần đầu tiên trong lịch sử, một nước thuộc địa nhỏ yếu đã đánh thắng một nước thực dân hùng mạnh. Đó là một thắng lợi vẻ vang của nhân dân Việt Nam, đồng thời cũng là một thắng lợi của các lực lượng hoà bình, dân chủ và xã hội chủ nghĩa trên thế giới.

Một lần nữa, chủ nghĩa Mác-Lênin đã soi đường cho giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam kháng chiến cứu nước thành công, giữ gìn thành quả cách mạng của mình.

*

* *

Từ ngày hoà bình được lập lại đến nay, Việt Nam đang đứng trước một tình hình mới: đất nước tạm bị chia làm hai miền. Miền Bắc đã hoàn toàn giải phóng đang xây dựng chủ nghĩa xã hội. Miền Nam thì đang bị đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai thống trị. Chúng âm mưu biến miền Nam thành thuộc địa và căn cứ quân sự của Mỹ để gây lại chiến tranh. Chúng đang khủng bố một cách cực kỳ dã man những người yêu nước ở miền Nam. Chúng trắng trợn phá hoại Hiệp định Giơnevơ, cự tuyệt hiệp thương để bàn việc tổng tuyển cử tự do và hoà bình thống nhất nước Việt Nam. Chúng là kẻ thù hung ác nhất của toàn dân ta.

Vì tình hình ấy mà cách mạng Việt Nam hiện nay có *hai nhiệm vụ* phải đồng thời tiến hành: nhiệm vụ xây dựng *miền Bắc* tiến lên chủ nghĩa xã hội và nhiệm vụ tiếp tục hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ ở *miền Nam*. Hai nhiệm vụ ấy đều nhằm một mục tiêu chung là: củng cố hoà bình, thực hiện thống nhất nước nhà trên nền tảng độc lập và dân chủ.

Toàn dân Việt Nam phải phấn đấu để thực hiện nhiệm vụ chung cả nước là: "tăng cường đoàn kết toàn dân, kiên quyết đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà trên cơ sở độc lập và dân chủ, hoàn thành cách mạng dân tộc, dân chủ trong cả nước; ra sức củng cố và đưa miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội; xây dựng một nước

Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh; tích cực góp phần bảo vệ hoà bình ở Đông Dương, Đông - Nam Á và thế giới" (*Nghị quyết Hội nghị lần thứ 15 của Trung ương Đảng*)⁸.

*

* *

Miền Bắc nhất định phải tiến lên chủ nghĩa xã hội. Mà *đặc điểm to nhất của ta trong thời kỳ quá độ* là từ một nước nông nghiệp lạc hậu *tiến thẳng* lên chủ nghĩa xã hội không phải kinh qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa.

Đế quốc Pháp để lại cho ta một nền kinh tế *rất nghèo nàn*. Trong nông nghiệp thì sản xuất nhỏ chiếm đại bộ phận, kỹ thuật vô cùng lạc hậu. Công nghiệp thì rất nhỏ bé và lẻ tẻ. Nông nghiệp và công nghiệp lại bị tàn phá nặng nề trong mười lăm năm chiến tranh. Đã vậy khi chúng phải rút khỏi miền Bắc, thực dân Pháp lại ra sức phá hoại kinh tế.

Vì vậy nhiệm vụ quan trọng nhất của chúng ta là phải *xây dựng nền tảng vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội*, đưa miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội, có công nghiệp và nông nghiệp hiện đại có văn hoá và khoa học tiên tiến. Trong quá trình cách mạng xã hội chủ nghĩa, chúng ta phải cải tạo nền kinh tế cũ và xây dựng nền kinh tế mới, mà xây dựng là nhiệm vụ chủ chốt và lâu dài.

Từ 1955 đến 1957 là *thời kỳ khôi phục kinh tế*. Trong thời kỳ này, nhiệm vụ chủ yếu là khôi phục nông nghiệp và khôi phục các cơ sở công nghiệp, nhằm hàn gắn những vết thương chiến tranh, ổn định kinh tế và bước đầu cải thiện đời sống của nhân dân.

Do sự cố gắng của toàn Đảng và toàn dân, nhờ sự giúp đỡ nhiệt tình của các nước anh em, đến cuối năm 1957 nhiệm vụ ấy đã căn bản hoàn thành thắng lợi. Mức sản xuất công nghiệp và nông nghiệp đã xấp xỉ bằng năm 1939. Sản xuất *lương thực* thì kết quả đặc biệt tốt: năm 1939 miền Bắc chỉ sản xuất non hai triệu rưỡi tấn thóc, mà năm 1956 đã sản xuất hơn bốn triệu tấn.

Trong thời kỳ ấy, *quan hệ sản xuất* cũng thay đổi nhiều. Quan hệ sản xuất mới dần dần thay thế quan hệ sản xuất cũ. Cải cách ruộng đất hoàn thành đã xoá bỏ hẳn chế độ chiếm hữu phong kiến về ruộng đất và giải phóng sức sản xuất ở nông thôn: mười mấy triệu nông dân đã thoả lòng mơ ước, đã được chia ruộng đất. Độc quyền kinh tế của đế quốc đã bị quét sạch. Nhà nước ta đã nắm cả quyền kinh tế, đã xây dựng kinh tế quốc doanh có tính chất xã hội chủ nghĩa và lãnh đạo toàn bộ kinh tế quốc dân. Với sự giúp đỡ khảng khái, vô tư của các nước anh em, trước hết là Liên Xô và Trung Quốc, chúng ta đã khôi phục 29 xí nghiệp cũ và xây dựng 55 xí nghiệp mới.

Nông dân nhiều nơi đã xây dựng những tổ *đổi công* có mầm mống xã hội chủ nghĩa.

Một số *hợp tác xã nông nghiệp* thí điểm được tổ chức.

Độ 10,7% *thợ thủ công* đã tham gia các tổ sản xuất.

Công thương nghiệp tư bản chủ nghĩa tư doanh bước đầu đi vào chủ nghĩa tư bản Nhà nước, với các hình thức thấp và vừa như gia công, đặt hàng, kinh tiêu, đại lý, v.v..

Công cuộc khôi phục kinh tế đã hoàn thành thắng lợi. Đảng ta lãnh đạo nhân dân tiến lên thực hiện *kế hoạch 3 năm* (1958-1960).

Trọng tâm của kế hoạch 3 năm là thực hiện cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp, thủ công nghiệp và công thương nghiệp tư bản chủ nghĩa tư doanh; khâu chính là cải tạo và phát triển *nông nghiệp*.

Ở miền Bắc nước ta, nông nghiệp chiếm bộ phận lớn trong kinh tế mà sản xuất nhỏ lại chiếm bộ phận lớn trong nông nghiệp. Vì nông nghiệp là nguồn cung cấp lương thực và nguyên liệu, đồng thời là một nguồn xuất khẩu quan trọng, nông thôn là thị trường tiêu thụ to nhất hiện nay, cho nên cần phải cải tạo và phát triển nông nghiệp thì mới có cơ sở để phát triển các ngành kinh tế khác.

Phải cải tạo và phát triển nông nghiệp để tạo điều kiện cho việc công nghiệp hoá nước nhà. Phải có một nền nông nghiệp phát

triển thì công nghiệp mới có thể phát triển mạnh.

Trong kế hoạch 3 năm, việc cải tạo xã hội chủ nghĩa là chủ chốt. Chúng ta tập trung lực lượng hoàn thành cải tạo xã hội chủ nghĩa chính là để tạo điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng chủ nghĩa xã hội được nhanh chóng.

Đường lối cải tạo xã hội chủ nghĩa của Đảng đối với nông nghiệp là đưa nông dân làm ăn riêng lẻ đi dần từ tổ đổi công (có mầm mống xã hội chủ nghĩa), tiến lên hợp tác xã cấp thấp (nửa xã hội chủ nghĩa), rồi tiến lên hợp tác xã cấp cao (xã hội chủ nghĩa).

Nông thôn ta đất hẹp người đông, kỹ thuật nông nghiệp lạc hậu, năng suất lao động thấp kém. Chỉ riêng việc tổ chức nhau lại, cải tiến kỹ thuật, quản lý cho khéo, thì cũng đã nâng cao được năng suất lao động hơn làm ăn riêng lẻ. Nông dân ta đã hiểu điều đó. Và lại nông dân ta có truyền thống cách mạng, tin tưởng sự lãnh đạo của Đảng, nghe lời kêu gọi của Đảng. Cho nên họ hăng hái vào tổ đổi công và hợp tác xã, đi theo con đường xã hội chủ nghĩa. Hiện nay, tính đến tháng 11-1959 đã có hơn 40% nông hộ vào hợp tác xã sản xuất nông nghiệp.

Quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa vững chắc thì nông nghiệp nhất định phát triển tốt. Nông nghiệp phát triển tốt thì công nghiệp sẽ phát triển nhanh. Công nghiệp phát triển thì sẽ giúp nông thôn ta về thuy lợi, về phân bón, về nông cụ cải tiến, về máy móc nông nghiệp, về sức điện, v.v..

Một việc cần kíp nữa là *cải tạo hoà bình đối với giai cấp tư sản dân tộc*. Về kinh tế, chúng ta không tịch thu tư liệu sản xuất của họ, mà dùng chính sách *chuộc lại*. Về chính trị, chúng ta vẫn cho họ có quyền lợi thích đáng, họ vẫn được giữ địa vị một thành viên trong Mặt trận Tổ quốc.

Nước ta trước đây là một thuộc địa, giai cấp tư sản dân tộc vốn đã nhỏ bé lại bị đế quốc và phong kiến chèn ép, không thể ngóc đầu lên. Cho nên số đông họ đã đi theo nhân dân lao động chống đế quốc phong kiến, đã tham gia kháng chiến. Đó là mặt ưu điểm của họ. Nhưng do bản chất giai cấp của họ, họ vẫn luyện tiếc cách bóc

lột và muốn phát triển theo chủ nghĩa tư bản. Nhưng trong điều kiện miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội, ý nguyện của họ không thể nào thực hiện được. Họ thấy phải tiếp thụ cải tạo xã hội chủ nghĩa, vì họ không thể tự đặt mình ra ngoài đại gia đình toàn dân Việt Nam. Và đại đa số người tư sản dân tộc đã thấy rõ rằng: thật thà tiếp thụ cải tạo thì họ được *hoà mình* với nhân dân lao động để xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đó là con đường duy nhất và vẻ vang của họ.

*
* *

Về văn hoá giáo dục, chúng ta cũng có thành tích khá to.

Thời kỳ thuộc Pháp, hơn 85% nhân dân ta không biết đọc, biết viết. Ngày nay, ở miền Bắc nạn mù chữ đã căn bản xoá xong.

Về số học sinh các trường thì:

<i>Năm 1939 cả Đông Dương có:</i>	<i>Năm 1959-1960 miền Bắc ta có:</i>
Học sinh đại học 582 người	7.518 người
Học sinh chuyên nghiệp 438 người	18.100 người
Học sinh phổ thông 540.000 người	1.522.200 người

Về ngành y tế:

<i>Năm 1939 Trung Bộ và Bắc Bộ có:</i>		<i>Năm 1959 ở miền Bắc có:</i>
Nhà thương	54 cái	138 cái
Y tế xã	138 cái	1.500 cái
Bác sĩ	86 người	292 người
Y tá	968 người	6.020 người
Cán bộ y tế ở xã		169.000 người

*
* *

Nói một cách tóm tắt, mộc mạc, chủ nghĩa xã hội trước hết nhằm làm cho nhân dân lao động thoát nạn bần cùng, làm cho mọi người có công ăn việc làm, được ấm no và sống một đời hạnh phúc. Với sự cố gắng của toàn Đảng, toàn dân để tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, mọi công việc đều làm nhiều, nhanh, tốt, rẻ, thì các kế hoạch Nhà nước nhất định hoàn thành và đời sống của nhân dân ta chắc chắn được cải thiện thêm mãi.

Trên nền tảng những thắng lợi đã đạt được, chúng ta phải ra sức chuẩn bị đầy đủ để tiến sang những kế hoạch dài hạn sau này.

*
* *

Sở dĩ đạt được những thắng lợi ấy là vì:

- *Đảng ta luôn luôn đứng vững trên lập trường giai cấp vô sản, tuyệt đối trung thành với lợi ích của giai cấp và của nhân dân, biết vận dụng lý luận Mác - Lênin vào tình hình thực tế của nước ta và đề ra đường lối, chính sách đúng đắn. Đảng ta không ngừng đấu tranh chống những khuynh hướng cải lương của giai cấp tư sản và những khuynh hướng manh động của tầng lớp tiểu tư sản trong phong trào dân tộc; chống luận điệu "tả" của bọn tởrtxkit⁹ trong phong trào công nhân; chống những khuynh hướng hữu và "tả" trong Đảng khi quy định và chấp hành chiến lược và sách lược cách mạng của Đảng ở mỗi thời kỳ. Chủ nghĩa Mác - Lênin đã giúp Đảng vượt qua những trận thử thách ấy. Nhờ vậy, Đảng ta không những đã giành được quyền lãnh đạo cách mạng trong cả nước, mà còn giữ vững được quyền lãnh đạo đó trên mọi lĩnh vực và đập tan được mọi âm mưu của giai cấp tư sản hòng tranh quyền lãnh đạo cách mạng với Đảng ta.*

Chủ nghĩa Mác - Lênin đã giúp Đảng ta thấy rõ rằng trong điều kiện một nước nông nghiệp lạc hậu như nước ta thì vấn đề dân

tộc thực chất là vấn đề nông dân, cách mạng dân tộc thực chất là cách mạng của nông dân do giai cấp công nhân lãnh đạo và chính quyền nhân dân thực chất là chính quyền của công nông. Vì vậy, trải qua các thời kỳ, Đảng ta đã *nắm vững và giải quyết đúng đắn vấn đề nông dân, củng cố được liên minh công nông*. Đảng ta đã đấu tranh chống những xu hướng hữu khuynh và "tả" khuynh đánh giá thấp vai trò của nông dân là quân chủ lực của cách mạng, là bạn đồng minh chủ yếu và tin cậy nhất của giai cấp công nhân, là lực lượng cơ bản cùng với giai cấp công nhân xây dựng chủ nghĩa xã hội. Kinh nghiệm của Đảng ta trong quá trình cách mạng đã chỉ rõ là nơi nào, lúc nào cán bộ ta giải quyết tốt lợi ích thiết thân của nông dân, nắm vững nguyên tắc liên minh công nông, thì nơi đó, lúc đó cách mạng đều tiến mạnh.

- Đảng ta đã khéo tập hợp mọi lực lượng yêu nước và tiến bộ trong *Mặt trận dân tộc thống nhất*, thực hiện đoàn kết dân tộc để đấu tranh chống đế quốc và phong kiến. Lực lượng chủ yếu trong khối đoàn kết dân tộc là công nông, cho nên liên minh công nông là nền tảng của Mặt trận dân tộc thống nhất. Trong quá trình xây dựng, củng cố và phát triển Mặt trận dân tộc thống nhất, Đảng ta luôn luôn *đấu tranh trên hai mặt trận* chống khuynh hướng cô độc, hẹp hòi, coi nhẹ việc tranh thủ tất cả những lực lượng có thể tranh thủ được; đồng thời chống khuynh hướng đoàn kết một chiều, đoàn kết mà không có đấu tranh đúng mức trong nội bộ Mặt trận. Kinh nghiệm 30 năm của Đảng ta trong công tác đoàn kết dân tộc đã chứng tỏ rằng cần phải đấu tranh trên hai mặt trận như thế, thì vai trò lãnh đạo của Đảng trong Mặt trận dân tộc thống nhất mới được đảm bảo, nền tảng công nông của Mặt trận mới được vững chắc, tính chất rộng rãi của Mặt trận mới được phát huy đầy đủ.

Đảng ta trưởng thành trong hoàn cảnh Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga đã thành công. Mọi thắng lợi của Đảng ta và của nhân dân ta không thể tách rời sự ủng hộ nhiệt tình của Liên Xô, Trung Quốc và cả phe xã hội chủ nghĩa, của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, của phong trào hoà bình và phong

trào giải phóng dân tộc trên thế giới. Chính vì *đã biết kết hợp phong trào cách mạng nước ta với phong trào cách mạng của giai cấp công nhân quốc tế và của các dân tộc bị áp bức*, mà Đảng ta đã vượt qua được mọi khó khăn, đưa giai cấp công nhân và nhân dân ta đến những thắng lợi vẻ vang ngày này.

Chúng ta luôn luôn ghi nhớ công lao to lớn của Đảng Cộng sản Liên Xô, Đảng Cộng sản Trung Quốc và Đảng Cộng sản Pháp đã nhiệt tình giúp đỡ Đảng ta và dân ta trong cuộc đấu tranh cách mạng.

Từ nay về sau, trên con đường tiến lên giành những thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà, Đảng ta sẽ luôn luôn giữ vững và tích cực góp phần củng cố tình đoàn kết quốc tế của giai cấp công nhân, tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa do Liên Xô đứng đầu ra sức giáo dục cho nhân dân ta thấm nhuần sâu sắc tinh thần quốc tế xã hội chủ nghĩa kết hợp chặt chẽ với tinh thần yêu nước, liên hệ cách mạng nước ta với phong trào của nhân dân lao động và các dân tộc bị áp bức trên thế giới đấu tranh cho hoà bình, dân chủ, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

*

* *

Nhìn lại 30 năm qua, thế giới đã có những biến chuyển vô cùng to lớn Đảng ta và nhân dân ta cũng vậy.

- Trước đây 30 năm, nhân dân ta đang bị dày dọạ dưới ách nô lệ thực dân; Đảng ta mới thành lập, anh dũng nhưng còn non yếu.

Chỉ có Liên Xô là nước xã hội chủ nghĩa, bốn bề lại bị các nước đế quốc chủ nghĩa bao vây.

Đảng Cộng sản và Hồng quân Trung Quốc bị bọn Quốc dân đảng phản động tấn công cực kỳ dữ dội; các đảng anh em khác thì đều đang xây dựng bước đầu.

Chủ nghĩa đế quốc đang hoành hành trên 5 phần 6 quả đất và đang phát xít hoá.

Nói tóm lại, lúc đó phần lớn xã hội loài người đang bị nghẹt thở dưới chế độ tư bản chủ nghĩa tối tăm.

- Ngày nay, tình hình thế giới đã biến đổi hẳn, đã tươi sáng hẳn.

Liên Xô là một nước giàu mạnh vào bậc nhất thế giới, đang xây dựng chủ nghĩa cộng sản, đồng thời là thành trì kiên cố nhất của sự nghiệp giữ gìn hoà bình cho loài người.

Chủ nghĩa xã hội đã thành một hệ thống thế giới rộng lớn và vững mạnh từ Âu sang Á, gồm có hơn 1.000 triệu người.

Ở các nước, có 85 đảng cộng sản, đảng công nhân với 35 triệu chiến sĩ kiên quyết đấu tranh cho hoà bình, cho chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Nhiều nước thuộc địa cũ đã trở thành những nước độc lập và từ châu Á, châu Phi đến châu Mỹ Latinh, khắp nơi phong trào giải phóng dân tộc nổi lên rầm rộ như nước vỡ bờ. Chủ nghĩa đế quốc đang sa lầy lút tận cổ.

Miền Bắc nước ta đã được hoàn toàn giải phóng và nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà tự hào là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa do Liên Xô vĩ đại đứng đầu. Đảng ta có hàng chục vạn đảng viên đang tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta xây dựng miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Đảng ta đang đứng đầu trong cuộc đấu tranh cách mạng của nhân dân cả nước. Đảng ta luôn luôn giữ vững ngọn cờ của chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa xã hội, kiên quyết lãnh đạo toàn dân đấu tranh xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập dân chủ và giàu mạnh, góp phần bảo vệ hoà bình ở Đông - Nam Á và thế giới.

*

* *

Để làm trọn nhiệm vụ rất nặng nề nhưng rất vẻ vang ấy, Đảng ta phải:

- Tăng cường về mặt tư tưởng và kiện toàn về mặt tổ chức. Đảng phải *phát triển tổ chức* của mình một cách thận trọng, vững chắc và rộng rãi trong quần chúng, chủ yếu là trong quần chúng công nhân, để tăng cường thành phần vô sản trong Đảng.

- Mọi đảng viên đều phải ra sức *học tập chủ nghĩa Mác-Lênin* củng cố lập trường giai cấp vô sản, cố gắng nắm vững những quy luật phát triển của cách mạng Việt Nam; phải luôn luôn *nâng cao đạo đức cách mạng, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, bồi dưỡng chủ nghĩa tập thể* của giai cấp vô sản, cần kiệm xây dựng nước nhà, liên hệ chặt chẽ với quần chúng lao động, một lòng một dạ phấn đấu vì lợi ích tối cao của cách mạng và Tổ quốc.

Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc đòi hỏi Đảng ta phải nắm vững khoa học và kỹ thuật, do đó mỗi đảng viên đều phải cố gắng *học tập văn hoá, học tập khoa học và kỹ thuật*.

Phải *tăng cường sự lãnh đạo* của Đảng trên mọi lĩnh vực.

- *Đoàn Thanh niên Lao động* phải là cánh tay đắc lực của Đảng trong việc tổ chức và giáo dục thế hệ thanh niên và nhi đồng thành những chiến sĩ tuyệt đối trung thành với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

- *Công đoàn* phải thật sự trở thành trường học quản lý Nhà nước, quản lý kinh tế và văn hoá của giai cấp công nhân nước ta.

- *Hội liên hiệp Phụ nữ* phải là lực lượng mạnh mẽ giúp Đảng động viên, tổ chức và lãnh đạo phụ nữ tiến lên chủ nghĩa xã hội.

- *Các hợp tác xã nông nghiệp*, dưới sự lãnh đạo của Đảng, phải trở thành những đội quân vững mạnh của mười mấy triệu nông dân lao động trong công cuộc phát triển sản xuất, nâng cao đời sống, giáo dục tư tưởng và xây dựng nông thôn phần thịnh của nước ta.

- *Quân đội* ta phải ra sức học tập chính trị và kỹ thuật, xây dựng thành một lực lượng ngày càng hùng mạnh, sẵn sàng bảo vệ Tổ quốc bảo vệ công cuộc lao động hoà bình của nhân dân ta.

Dưới ngọn cờ của chủ nghĩa Mác-Lênin, với chí khí anh dũng của đội quân bất thắng, toàn Đảng ta đã đoàn kết hây đoàn kết

chặt chẽ hơn nữa, tiến lên lãnh đạo nhân dân lao động nước ta giành những thắng lợi mới trong cuộc đấu tranh xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và thực hiện thống nhất nước nhà.

Đảng Lao động Việt Nam muôn năm!
Nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập,
dân chủ và giàu mạnh muôn năm!
Chủ nghĩa xã hội muôn năm!
Hoà bình thế giới muôn năm!

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2120,
ngày 6-1-1960.

KIỀU BÀO TA Ở THÁI LAN LUÔN LUÔN HƯỚNG VỀ TỔ QUỐC

Từ trước đến mười hai năm gần đây, đồng bào ta đi sang Thái Lan đại khái có mấy đợt:

- Hồi phong kiến, các vua Minh Mạng và Thiệu Trị nhà Nguyễn tàn sát những người theo đạo Thiên Chúa. Nhiều đồng bào công giáo phải lánh nạn sang). Họ ở thành từng xóm từng làng nhỏ nhỏ, nhiều nhất là gần kinh đô Băng Cốc. Vì ở đã lâu đời, họ theo phong tục tập quán Xiêm, nhưng vẫn nói tiếng Việt và tụng kinh bằng tiếng Việt.

- Sau phong trào " văn thân" và phong trào cách mạng khác bị thất bại, đế quốc Pháp khủng bố dã man. Nhiều người cách mạng cũng tạm lánh nạn sang Xiêm.

- Từ năm 1946, đế quốc Pháp lại gây chiến tranh xâm lược, người Việt chạy giặc sang Xiêm lần này khá đông.

Nói tóm lại: Việt kiều ở Thái Lan đều là nạn nhân của phong kiến và đế quốc.

Kiều bào ta ở Thái Lan đều làm ăn cần cù. Người thì làm ruộng. Người thì buôn bán nhỏ. Người thì làm nghề thủ công. Mọi người đều góp phần làm cho kinh tế Thái Lan thêm thịnh vượng.

Kiều bào ai cũng nghiêm chỉnh tuân theo pháp luật của nước Thái Lan và ăn ở hoà mục với nhân dân Thái Lan. Vì vậy họ được bà con Thái Lan yêu mến.

---

1) Nước Xiêm đến năm 1939 đổi tên là Thái Lan.

Trước đây, chính quyền Thái Lan đối với Việt kiều cũng tử tế. Một ví dụ: Cách đây độ 30 năm, đế quốc Pháp đòi Chính phủ Xiêm cho chúng bắt một người cách mạng Việt Nam tên là 1. Tuy biết rõ N, nhưng vì muốn bảo hộ đồng chí ấy, chính quyền địa phương bên gọi N đứng lẫn với một nhóm người Xiêm tuổi tác và hình dáng đều giống hệt N, rồi bảo bọn mật thám Pháp: "Đó, các ông xem ai là N thì bắt đi...". Nhìn đi, nhìn lại mấy tên vẫn không nhận được N, bọn chó săn Pháp phải quắp đuôi lủi thủi ra về.

Chính quyền địa phương nói với kiều bào ta: "Chúng tôi biết anh em là những người yêu nước, làm những việc yêu nước. Nhưng anh em làm việc phải làm kín đáo, kẻo bọn Pháp can thiệp làm phiền cả chúng tôi, cả anh em...".

Kiều bào ta ở Thái Lan đều thương yêu giúp đỡ nhau và luôn luôn hướng về Tổ quốc. Tôi xin kể vài chuyện:

Cách đây hơn 30 năm, tôi cùng đi với Bác đến Xiêm. Đến đâu, hai bác cháu cũng được kiều bào tiếp đãi vồn vã, nhường áo sẻ cơm.

Cố nhiên, họ không biết Bác là ai, chỉ biết là người Việt Nam mới đến đất này, thì họ sẵn sàng giúp đỡ.

Hội "Ái hữu" của Việt kiều thành lập nhằm mấy mục đích: *Đoàn kết* - đoàn kết giữa Việt kiều với nhau và đoàn kết giữa người Việt với người Xiêm; nhắc nhở kiều bào *yêu Tổ quốc* và giúp kiều bào *học chữ quốc ngữ*.

Để tự túc, cán bộ của hội chia nhau từng nhóm cày ruộng, cấy gõ hoặc buôn bán nhỏ. Bác cũng phát nương làm 1) như các anh em khác. Nghe nói đám đất hoang do Bác và cố Tú Ngọc cùng các em thiếu nhi khai khẩn thành cái vườn hiện nay vẫn còn tốt. Hội đó kiều bào rất tin tưởng vào đoàn thể. Ví dụ như cụ L. bán thịt lợn có vốn liếng khá, đã nói với cán bộ: "Vợ chồng tôi xin gửi mấy đứa con nhờ đoàn thể dạy dỗ để mai sau chúng nó tham gia chống Tây cứu nước. Chúng tôi cũng xin giao cả gia tài tùy ý đoàn thể sử dụng. Từ

1) Cố Tú Ngọc.

2) Vườn, tiếng Xiêm gọi là "xuốn".

nay vợ chồng tôi tự coi mình như người "làm tài chính" cho đoàn thể...".

Có kiều bào quyên cả nhà, cả vườn cho hội làm trụ sở, mình đi làm nhà ở nơi khác.

Có kiều bào quyên ruộng đất cho hội, rồi tự tay mình và động viên kiều bào khác cày cấy gặt hái cho hội để tiêu dùng vào công việc chung, như làm nhà trường, in sách báo và nuôi dạy các em thiếu nhi. Liệt sĩ thanh niên Trọng Con là con một kiều bào ở Thái Lan.

Các em thiếu nhi Việt Nam ở Thái Lan cũng ngoan lắm. Một hôm, một cán bộ ta bị mật thám Tây đuổi bắt. Anh ấy chạy vào một nhà kiều bào. Sau mấy phút mật thám Tây cũng vào theo. Người lớn đi vắng hết, chỉ có một em gái độ 9, 10 tuổi ở nhà, khi thấy bọn chó săn Tây nhón nhác chạy vào, em G. liền lấy nón úp vào đầu anh cán bộ, vút một dây thừng vào tay anh và nói một cách giặn dừ: "Chú không đi bắt trâu, cứ ngồi ý ở nhà, mẹ về mẹ chủ cho mà xem!". Thế là anh cán bộ ung dung "đi bắt trâu". Còn bọn chó săn Tây thì cụt hứng.

Phải nói thêm rằng: Em bé G. vốn không quen biết anh cán bộ ấy.

Nói tóm lại: Kiều bào ta ở Thái Lan là:

Mình tuy nương náu đất người,

Nhưng lòng yêu nước không nguôi bao giờ!

Và đã làm đúng ý nghĩa câu hát:

Nhiều điều phủ lấy giá gương,

Người trong một nước thì thương nhau cùng.

Từ đầu năm nay, mấy vạn kiều bào sẽ lần lượt trở về nước, để đồng cam cộng khổ với chúng ta, để cùng chúng ta thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, góp phần của kiều bào vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà.

Kiều bào ta vẫn biết rằng: Sau nhiều năm chiến tranh tàn khốc, chúng ta còn có nhiều khó khăn, nước ta còn nghèo, dân ta còn khổ. Nhưng đối với kiều bào thì *không gì khổ bằng* ngày trước đã không được tham gia kháng chiến đánh Tây, ngày nay lại chưa được tham gia xây dựng Tổ quốc. Vì vậy, lòng ước mong nồng nàn nhất của kiều bào là mau chóng được trở về quê hương, mau chóng được tham gia xây dựng đất nước. Khó khăn mấy kiều bào cũng quyết tâm vượt qua, công việc nặng nề mấy kiều bào cũng vui lòng gánh vác. Kiều bào ta ai cũng nghĩ rằng:

Bấy lâu xa cách nước nhà,

Nay về quê cũ thế là về vàng!

Chúng ta thì nhiệt liệt hoan nghênh kiều bào về nước, vì:

Bao năm ngày đợi đêm trông,

Nay mai sẽ được thoả lòng nhớ nhung!

VK.

Báo Nhân dân, số 2123,
ngày 8-1-1960.

BÀI NÓI VỚI KIỀU BÀO Ở THÁI LAN TRỞ VỀ NƯỚC

Thưa kiều bào thân mến,

Thưa đồng bào yêu quý,

Thay mặt Đảng, Chính phủ, Quốc hội và Mặt trận Tổ quốc, tôi nhiệt liệt hoan nghênh kiều bào trở về Tổ quốc.

Hoan nghênh kiều bào đã về đến và hoan nghênh những kiều bào sẽ về những chuyến sau.

Tôi cảm ơn nhân dân Thái Lan đã hết lòng giúp đỡ kiều bào, Cảm ơn Chính phủ Thái Lan đã thi hành đúng đắn các hiệp định, Cảm ơn Hội Hồng thập tự Quốc tế,

Hội Hồng thập tự Thái Lan,

Đặc biệt cảm ơn các vị đại biểu Hồng thập tự Thái Lan đã đưa kiều bào về đến nơi đến chốn,

Cảm ơn thuyền trưởng tàu Anh Phúc, các anh em nhân viên và các đồng chí thuỷ thủ đã chiếu cố kiều bào một cách chu đáo.

Biết rằng: mấy hôm nay, kiều bào xông pha sóng gió, cho nên đồng bào Hải Phòng đã chuẩn bị nơi ăn, chỗ ở để kiều bào tạm nghỉ vài hôm.

Sau đó, kiều bào sẽ đi về những nơi mà mình đã chọn và Chính phủ đã chuẩn bị sẵn sàng.

Đã bao năm, kiêu bào ta ở đất khách quê người, luôn luôn hướng về Tổ quốc. Ngày nay, kiêu bào đã sung sướng trở về xứ sở. Đảng và Chính phủ tin chắc rằng kiêu bào sẽ vui vẻ cùng đồng bào cả miền Bắc đồng cam cộng khổ, vượt mọi khó khăn, hăng hái thi đua, tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng Tổ quốc giàu mạnh, vui tươi, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Tôi nhắc lại một lần nữa rằng: kiêu bào về đến địa phương nào, thì cán bộ và nhân dân ta ở đó cần phải hết lòng giúp đỡ kiêu bào, đúng như Đảng và Chính phủ đã chỉ thị.

Chúc kiêu bào đoàn kết, vui vẻ, mạnh khoẻ!

Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Thái Lan muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Nói ngày 10-1-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2125,
ngày 11-1-1960.

BÀI NÓI TẠI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU NHÂN DÂN HÀ NỘI VỀ THẮNG LỢI CỦA KỶ HỢP LẦN THỨ 11 QUỐC HỘI KHOÁ I

Thưa đồng bào yêu quý,

Chúng ta đều nhất trí xác nhận rằng Kỳ họp lần thứ 11 của Quốc hội đã đạt được kết quả rất to lớn và có ảnh hưởng rất sâu xa: Như Luật hôn nhân và gia đình có quan hệ mật thiết đến mọi người dân trong nước, đến cả nòi giống Việt Nam ta. Đạo luật ấy làm cho gái trai thật sự bình quyền, gia đình thật sự hạnh phúc.

Toàn thể đồng bào ta đều nhiệt liệt hoan nghênh đạo luật chí tình chí lý ấy.

Hiến pháp mới được Quốc hội thông qua đã xác nhận những thành tích rực rỡ về kinh tế, văn hoá và xã hội mà nhân dân ta đã thu được; đồng thời chỉ rõ con đường vẻ vang mà chúng ta đang tiến lên để giành thắng lợi to lớn hơn nữa trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Để hoan nghênh Hiến pháp một cách xứng đáng và thiết thực thì nhân dân ta phải thi hành Hiến pháp một cách nghiêm chỉnh.

Muốn thi hành Hiến pháp nghiêm chỉnh thì trước mắt chúng ta phải làm tốt mấy công việc sau đây:

Ra sức chống hạn. Thi đua đẩy mạnh sản xuất Đông - Xuân. Quyết tâm làm vụ chiêm năm nay tốt hơn hẳn các vụ chiêm trước.

Thi đua đẩy mạnh và làm tốt phong trào hợp tác và cải tạo xã hội chủ nghĩa.

Tiếp tục "Tết trồng cây" cho tốt, trồng cây nào phải sống cây ấy, tốt tươi cây ấy.

Tổ chức đón tiếp kiều bào cho chu đáo, giúp đỡ kiều bào có công ăn việc làm ngay sau khi về đến Tổ quốc.

- Tổ chức Tết Nguyên đán cho vui vẻ tưng bừng, *nhưng tuyệt đối tránh lãng phí.*

Mọi người, mọi ngành thi đua hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước năm nay và chuẩn bị tốt cho kế hoạch dài hạn năm sau.

Riêng các đại biểu Hội đồng nhân dân và các cán bộ thì phải phổ biến Hiến pháp một cách kỹ lưỡng và rộng khắp trong nhân dân và gương mẫu trong việc thi hành Hiến pháp và các luật lệ.

Tôi xin báo một tin mừng cho đồng bào biết trước rằng: Vì cơ quan trung ương và nhiều xí nghiệp lớn tập trung ở Hà Nội cho nên theo Hiến pháp mới thì Thủ đô ta sẽ được bầu cử độ 25 đại biểu vào Quốc hội, nghĩa là nhiều gấp 5 lần số đại biểu hiện nay. Đó là một vinh dự to lớn, đồng thời là một trách nhiệm nặng nề. Nó đòi hỏi nhân dân Thủ đô phải cử những đại biểu thật gương mẫu. Đồng bào Thủ đô phải thật gương mẫu trong mọi công tác. Thủ đô phải là thành phố gương mẫu cho cả nước.

Cuối cùng, chúng ta nên nhớ rằng: Trong sáu tháng đầu năm nay, nhân dân ta sẽ bầu cử Quốc hội mới. Đồng bào Thủ đô cần phải chuẩn bị tốt cuộc bầu cử đó.

Năm nay, tình hình quốc tế thuận lợi cho ta. Lực lượng hoà bình càng rộng rãi. Phong trào giải phóng dân tộc càng sôi nổi ở châu Á, châu Phi và ở Nam Mỹ.

Các nước anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa - đứng đầu là Liên Xô vĩ đại - đều tiến những bước khổng lồ. Chúng ta phải ra sức học tập các nước anh em, phải thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, phải quyết tâm làm cho năm 1960 thành một năm đại thắng lợi, đại thành công.

Nói tối 13-1-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2128,
ngày 14-1-1960.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ KIẾN 1)

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chúc năm mới đồng bào, bộ đội và cán bộ tỉnh nhà.

Nhân dịp này, Bác nói chuyện về mấy vấn đề sau đây: Hiện nay, toàn Đảng và toàn dân ta có 2 nhiệm vụ là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi thì đấu tranh thống nhất nước nhà nhất định thắng lợi.

Chủ nghĩa xã hội là làm cho mọi người dân sung sướng ấm no.

Muốn đạt mục đích đó, thì trước hết phải tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

Nước ta là một nước nông nghiệp, muốn tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm thì phải *tổ chức tốt các tổ đổi công và hợp tác xã.*

Xây dựng tổ đổi công có bình công chấm điểm cho tốt thì khi tiến lên hợp tác xã sẽ tốt. Hiện nay, tỉnh Kiến An có 37% nông hộ vào tổ đổi công, nhưng chỉ 8% có bình công chấm điểm, như thế là ít quá. Hiện nay, Kiến An đã có gần 680 hợp tác xã gồm 41% tổng số nông hộ. Về số lượng như thế là khá. Nhưng về chất lượng thì cần phải ra sức củng cố cho thật tốt, cái nào vững chắc cái ấy. Hợp tác xã phải nhằm mục đích làm cho thu nhập của xã viên tăng

1) Nay thuộc thành phố Hải Phòng.

thêm. Muốn như vậy, thì phải làm đúng 3 việc:

- *Cán bộ* phải dân chủ, phải khéo quản lý (quản lý lao động, quản lý tài vụ, quản lý kỹ thuật), phải khéo giáo dục xã viên làm cho xã viên vui vẻ và phấn khởi sản xuất. Cán bộ phải thật sòng phẳng, phải chí công vô tư. Hiện nay ở một vài nơi có hiện tượng cán bộ tham ô lãng phí. Điều đó phải được chấm dứt ngay.

- *Xã viên* thì phải đoàn kết và giúp đỡ lẫn nhau, phải chăm lo công việc hợp tác xã như công việc của nhà mình, phải giữ vững kỷ luật lao động và hăng hái sản xuất.

- *Công việc hợp tác xã* có mấy điểm:

+ Phải làm *thuỷ nông* cho tốt để chống hạn, chống úng, chống mặn. Thuỷ nông tỉnh nhà còn kém lắm. Kế hoạch định 15 thước khối mà bình quân mới làm được 10 thước. Thậm chí có nơi như huyện An Lão, chỉ làm được 6 thước. Cán bộ và đồng bào phải cố gắng thêm.

+ *Phân* phải cho nhiều. "Thêm gánh phân thì thêm cân thóc".

Tỉnh nhà mỗi mẫu tây chỉ bón 13 tấn phân, như thế là quá ít.

+ Phải *cày sâu, bừa kỹ*.

+ Giống phải chọn *giống tốt*.

+ Phải *cấy dày* vừa mức. Nói "cấy thưa thừa thóc, cấy dày cóc ăn" là không đúng. Kinh nghiệm của Trung Quốc và kinh nghiệm các tỉnh ta đã chứng tỏ rằng: làm đúng 4 điều trên (nước, phân, cày, giống) thì cấy dày nhất định thu hoạch tăng.

+ Phải *trừ sâu, diệt chuột*.

+ Phải *cải tiến kỹ thuật*. Điểm này cực kỳ quan trọng. Nông cụ của ta quá cũ kỹ, vì vậy mà làm lụng rất khó nhọc, nhưng kết quả thì kém cỏi. Cán bộ và đồng bào phải gây một phong trào cải tiến nông cụ, thì sức lao động sẽ gấp đôi gấp ba.

Khẩu hiệu chung của toàn dân ta là: Cần kiệm xây dựng nước nhà. Các hợp tác xã cần nắm vững và làm đúng khẩu hiệu: "*Cần kiệm xây dựng hợp tác xã*".

Nông dân lao động là người trong một nhà, cho nên các hợp tác xã phải giúp đỡ lẫn nhau và giúp đỡ các tổ đổi công.

Các hợp tác xã và tổ đổi công phải giúp đỡ những nông dân còn làm ăn riêng lẻ, đó là một cách tuyên truyền giáo dục tốt nhất. Các xã và các huyện phải giúp đỡ lẫn nhau và thi đua với nhau.

Làm đúng những điều đó, thì nông nghiệp tỉnh nhà nhất định phát triển nhanh chóng, đời sống của nhân dân nhất định sẽ được cải thiện không ngừng.

*

* *

Bây giờ nói về *vấn đề Đảng*.

Đảng ta là đảng cách mạng, là đảng lãnh đạo. Ngoài lợi ích của nhân dân và của giai cấp công nhân, Đảng ta không có lợi ích nào khác.

Trong thời kỳ kháng chiến, đảng viên nào và chi bộ nào đánh giặc giỏi, tức là tốt, đánh giặc yếu, tức là kém. Ngày nay, miền Bắc nước ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, đảng viên nào và chi bộ nào sản xuất và lãnh đạo sản xuất tốt, tức là đảng viên và chi bộ ấy tốt. Nếu sản xuất và lãnh đạo sản xuất không tốt, tức là đảng viên và chi bộ ấy kém.

Đối với đoàn viên Đoàn Thanh niên Lao động cũng vậy.

Vì vậy tất cả đảng viên và đoàn viên ở nông thôn nhất định phải vào hợp tác xã (hoặc tổ đổi công) và phải gương mẫu trong mọi công việc, phải làm cho hợp tác xã (hoặc tổ đổi công) của mình đoàn kết và phát triển vững chắc.

Đảng viên và cán bộ ta nói chung là trung thành, tận tụy, hăng hái. Nhưng một số đảng viên và cán bộ còn có bệnh công thần, suy tị, ỷ lại, tiêu cực không gương mẫu, dầy rầy chủ nghĩa cá nhân.

Từ nay về sau, tất cả các đảng viên, cán bộ và chi bộ phải thường thường ôn lại, tự liên hệ và giữ đúng *những tiêu chuẩn của người đảng viên*:

1. Suốt đời kiên quyết phấn đấu cho chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản.

2. Rèn luyện tư tưởng vô sản, sửa chữa những tư tưởng sai lầm. Kiên quyết đứng hẳn trên lập trường giai cấp công nhân, không đứng chân trong chân ngoài.

3. Đặt lợi ích của Đảng lên trên hết, trước hết. Biết đem lợi ích riêng, lợi ích của cá nhân phục tùng lợi ích chung của cách mạng.

4. Tuyệt đối chấp hành nghị quyết và kỷ luật của Đảng.

5. Liên hệ chặt chẽ với quần chúng.

6. Luôn luôn cố gắng học tập, thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình đồng chí mình.

Phải giữ đúng những tiêu chuẩn đó mới xứng đáng là người đảng viên.

*
* *

Về vấn đề phát triển Đảng.

Phải chọn lọc đảng viên mới một cách hết sức cẩn thận. Phải đoàn kết giúp đỡ các đồng chí mới để họ tiến bộ không ngừng.

Các chi bộ Kiến An vừa kết nạp thêm 475 đảng viên mới. Như thế là tương đối khá. Nhưng còn có chỗ lệch lạc: số chị em phụ nữ và số thanh niên gái và trai được kết nạp quá ít.

Đảng cần phải giúp đỡ Đoàn Thanh niên Lao động phát triển tốt, đồng thời cần phải chọn những đồng chí đoàn viên đã kinh qua thử thách và đã đủ điều kiện đưa họ vào Đảng.

Trong thời kỳ vừa qua, đối với mọi công tác kinh tế và văn hoá, Đoàn thanh niên đều có cố gắng và có thành tích khá. Đó là ưu điểm. Nhưng một số đoàn viên có xu hướng muốn thoát ly nông thôn, đối với tổ đời công và hợp tác xã thì có thái độ ngập ngừng chờ đợi chưa thật tin tưởng. Đó là khuyết điểm cần được sửa chữa.

Bác mong rằng các đoàn viên sẽ ra sức phát triển ưu điểm, sửa chữa khuyết điểm và tiến bộ mãi để xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng ta.

*
* *

Sau đây là mấy vấn đề khác Bác muốn nhắc đến:

Vấn đề trâu bò - Hiện nay, đồng bào nông dân tỉnh nhà thiếu độ 500 con trâu bò cày. Cán bộ và đồng bào phải tìm cho ra *nguyên nhân* vì sao mà thiếu? Phải chăng vì năm ngoái cả tỉnh đã ăn thịt hơn 2.000 trâu bò?

Có khó khăn đó là vì cán bộ thiếu trông xa thấy rộng, không biết hướng dẫn nhân dân tiết kiệm.

- *Vấn đề bán thóc và trả nợ cho Chính phủ* - Chính phủ cần có thóc để nuôi công nhân, bộ đội và nhân dân ở thành thị, để xây dựng nước nhà. Nhiệm vụ của đồng bào nông dân là phải góp phần tích cực vào công cuộc xây dựng ấy, bằng cách bán thóc tốt và bán nhanh chóng cho Chính phủ.

Tuy có nhiều khó khăn, Chính phủ vẫn cố gắng giúp đỡ đồng bào nông dân bằng mọi cách, hoặc cho nông dân vay tiền để sản xuất, hoặc bán chịu phân bón cho nông dân. Vậy nhiệm vụ của đồng bào nông dân là phải trả nợ cho Chính phủ một cách sòng phẳng và nhanh chóng để Chính phủ dùng làm việc khác.

Hiện nay, kế hoạch Chính phủ mua 15.000 tấn, đồng bào tỉnh nhà mới bán được 8.000 tấn; đồng bào nợ Chính phủ 3.000 tấn mới trả được 1.700 tấn.

Trong vấn đề này, đảng viên, đoàn viên và cán bộ cũng phải làm gương mẫu tốt thì đồng bào nhất định làm tốt.

- *Tết trồng cây* - Bộ đội, thanh niên và đồng bào đều hăng hái tham gia. Như thế là tốt. Cán bộ cần phải có kế hoạch chu đáo, hướng dẫn chặt chẽ. Trồng cây nào chắc cây ấy. Trong 5, 7 năm chúng ta sẽ có một nguồn thu hoạch rất to.

Tết Nguyên đán - Chúng ta nên tổ chức Tết cho vui vẻ tưng bừng, nhưng tuyệt đối tránh lãng phí.

*

* *

Về lãnh đạo – Từ tỉnh, huyện đến chi bộ, phải làm đúng nguyên tắc lãnh đạo tập thể, cá nhân phụ trách.

Nội bộ phải thật đoàn kết. Mọi việc đều bàn bạc một cách dân chủ và tập thể. Khi đã quyết định rồi, thì phân phối công tác phải rạch ròi, giao cho một hoặc mấy đồng chí phụ trách làm đến nơi đến chốn.

Phải thấu suốt chính sách của Đảng và Chính phủ. Phải đi đúng đường lối quần chúng.

Phải thật sự gần gũi nhân dân, lắng nghe ý kiến và nguyện vọng của nhân dân, học hỏi kinh nghiệm của nhân dân.

Phải biến quyết tâm của Đảng và Chính phủ thành quyết tâm của quần chúng.

Phải thiết thực quan tâm đến đời sống của nhân dân.

Phải cần, kiệm, liêm, chính. Phải gương mẫu. Phải có tinh thần trách nhiệm cao độ.

Phải chống quan liêu, mệnh lệnh, hình thức. Chống tham ô lãng phí.

Phải làm đúng những điều đó mới xứng đáng là người dày tở trung thành của nhân dân, người cán bộ tốt của Đảng và Chính phủ.

*

* *

Đồng bào và cán bộ tỉnh nhà trong thời kỳ kháng chiến rất anh dũng. Ví dụ: Những cuộc phá huỷ tàu bay địch ở Cát Bi và ở Đồ Sơn, đánh thắng giặc ở đường số 5 và đường số 10, v.v.. Đó là một truyền thống oanh liệt.

Từ ngày hoà bình trở lại, đồng bào và cán bộ đã có những thành tích trong việc đắp đê chống hạn, chống mặn.

Công việc bổ túc văn hoá và giáo dục phổ thông đều hoàn thành vượt mức kế hoạch. Việc xoá nạn mù chữ cũng căn bản hoàn thành, năm nay phải cố gắng hoàn thành nốt.

Về sản xuất nông nghiệp cũng khá toàn diện, thu hoạch năm nào cũng có tăng ít nhiều. Khá hơn cả là nông trường anh em miền Nam vụ mùa mỗi mẫu tây đã thu hoạch 52 tạ, huyện Kiến Thụy 33 tạ, An Lão gần 32 tạ.

Về nhiệm vụ "3 thu" đối với Nhà nước, thì huyện Kiến Thụy đã hoàn thành khá nhất.

Đồng bào ta phải phát huy những truyền thống vẻ vang đó, phải quyết tâm củng cố các hợp tác xã cho thật tốt và làm cho vụ Đông- Xuân này thắng lợi vững chắc, toàn diện và vượt bậc hơn nữa.

Năm 1945, chỉ có non 5.000 đảng viên, Đảng ta đã lãnh đạo 24 triệu đồng bào cả nước làm Cách mạng Tháng Tám thành công. Nay hơn 6.000 đảng viên và hơn 10.000 đoàn viên Đoàn Thanh niên Lao động tỉnh nhà nhất định phải lãnh đạo 41 vạn đồng bào Kiến An hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch của Nhà nước, để góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Bác chúc các cô, các chú cố gắng và thành công.

Bác nhờ các cô, các chú chuyển lời chào thân ái của Trung ương, của Chính phủ và của Bác đến đồng bào, bộ đội và cán bộ trong cả tỉnh.

Nói ngày 18-1-1960.

Sách *Huấn thị của Hồ Chủ tịch với toàn thể cán bộ, đảng viên và nhân dân Kiến An*, Ban tuyên huấn tỉnh Kiến An xuất bản, 1960.

MỪNG TẾT NGUYÊN ĐÁN THẾ NÀO?

Suốt năm chúng ta thi đua lao động sản xuất. Nhân ngày Nguyên đán, chúng ta vui chơi một hôm để chào Xuân. Việc đó cũng đúng thôi.

Nhưng chúng ta nên mừng Xuân một cách vui vẻ và lành mạnh. Nếu có bao nhiêu tiền đều bỏ ra mua sắm hết để đánh chén lu bù, thế là mừng Xuân một cách lạc hậu, thế là *lãng phí*, thế là không Xuân!

Nên nhớ rằng hiện nay chúng ta phải *cần kiệm* xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Không nên vì một cố gì mà quên nhiệm vụ ấy. Sau đây, xin nhắc vài việc làm ví dụ:

- *Việc đáng chê* - Vừa rồi, vì được mùa to, 20 xã ở huyện Yên Thành (Nghệ An) đã "liên hoan" hết 123 con lợn, 8 con bò, 3 con bê! Đó là chưa kể số tiền chi tiêu vào muối, gạo, rượu, chè. Cũng chưa kể những ngày lao động của bà con 20 xã đã mất toi? Lãng phí tiền của và công sức như vậy, là lỗi tại ai? Lỗi tại các cán bộ huyện, cán bộ xã. Lỗi tại đảng viên và chi bộ!

- *Việc đáng khen* - Một hợp tác xã nông nghiệp ở xã Chiến Thắng, tỉnh Hưng Yên chuẩn bị "liên hoan" được mùa dự tính mua một bò, một lợn hết độ 140 đồng. Nhưng sau khi học tập bài "*Cần kiệm xây dựng hợp tác xã*" đăng trong báo *Nhân dân*, bí thư chi bộ và ban quản trị khai hội bàn bạc. Toàn thể xã viên đều nhận rằng "liên hoan" như thế là lãng phí, là không đúng. Và bà con đã nhất trí tán thành dùng số tiền ấy thêm vào vốn để sản xuất Đông - Xuân.

- Hợp tác xã Quyết Thắng (xã Thực Luyện, tỉnh Phú Thọ) cũng chuẩn bị "liên hoan", dự tính các khoản chi phí là 129 đồng. Và nếu "liên hoan" thì phải kéo dài vụ cấy chiêm ra ngoài Tết.

Cũng do học tập bài "*Cần kiệm xây dựng hợp tác xã*", toàn thể xã viên đã tán thành không "liên hoan" cách ấy nữa. Và:

1. Ra sức thi đua cấy vụ chiêm cho xong trước ngày 20 tháng Chạp; dùng thời gian còn lại đi làm ở công trường được 320 đồng tiền công chia cho xã viên tiêu Tết.

2. Số tiền dự định để "liên hoan" thì dùng trả 500 ngày công cho xã viên làm mấy mẫu ngô, sẽ thu hoạch được 36 tạ ngô hạt.

Hai hợp tác xã ấy đã biết tiết kiệm để tăng thu nhập cho xã viên và làm cho hợp tác xã phát triển tốt. Hơn nữa, theo lời của cán bộ hợp tác xã thì việc tiết kiệm ấy đã "giúp cho xã viên chuyển biến cả một tư tưởng sai lầm thành tư tưởng đúng đắn đối với hợp tác xã".

Các đồng chí cán bộ ta cần phải hướng dẫn đồng bào làm cho Tết Canh Tý thành một Tết vui vẻ và tưng bừng, đồng thời là một Tết tiết kiệm và thắng lợi.

Trăm năm trong cõi người ta,

Cần kiệm xây dựng nước nhà mới ngoan.

Mừng Xuân, Xuân cả thế gian,

Phải đâu lãng phí cổ bàn mới xuân.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2132,
ngày 18-1-1960.

CON ĐƯỜNG PHÍA TRƯỚC

Đi đường mà biết rõ đường, thì đi thoải mái và thấy như đường ngắn lại. Đi đường mà không biết trước những chặng phải đi qua, thì mờ mẫm, không rõ xa gần, chỉ thấy đường dài thăm thẳm, đi chưa được mấy đã thấy mệt.

Chúng ta xây dựng cuộc sống mới, cũng ví như người đi đường phải biết rõ mình ra đi từ đâu, sẽ đến đâu và phải qua những chặng đường nào. Như vậy cuộc đi của chúng ta sẽ luôn luôn hào hứng.

Trong cuộc vận động cải tiến quản lý xí nghiệp, một số công nhân đã nêu lên câu hỏi: "Miền Bắc nước ta đang tiến lên chủ nghĩa xã hội. Công nhân đã cố gắng nhiều. Vì sao mức sống của chúng ta vẫn còn thấp?". Câu trả lời khá lý thú: "Chúng ta đang tiến nhanh, nhanh chưa từng có. Đời sống của chúng ta ngày một khá lên và so với lúc đầu thì đã khá hơn nhiều. Nhưng chúng ta bắt đầu đi từ một chỗ quá thấp, nên còn phải cố gắng nhiều mới lên tới chỗ cao được".

Nước ta vốn là một nước nông nghiệp lạc hậu. Đó là chỗ bắt đầu đi của chúng ta. Ngay đến năm ngoái, trong sản xuất của miền Bắc, công nghiệp chỉ mới chiếm không đầy hai phần, còn nông nghiệp và thủ công nghiệp chiếm đến gần tám phần. Máy triệu nông dân và ngót một nửa triệu thợ thủ công là những người đang cung cấp phần lớn thức ăn, vật dùng cho nhân dân, hiện vẫn dùng những đồ rất thô sơ để sản xuất. Như vậy thì làm sao cho đời sống nhân dân thật dồi dào được?

Đời sống nhân dân chỉ có thể thật dồi dào, khi chúng ta dùng

máy móc để sản xuất một cách thật rộng rãi: dùng máy móc cả trong công nghiệp và trong nông nghiệp. Máy sẽ chấp thêm tay cho người, làm cho sức người tăng lên gấp trăm, nghìn lần và giúp người làm những việc phi thường.

Muốn có nhiều máy, thì phải mở mang các ngành công nghiệp làm ra máy, ra gang, thép, than, dầu... Đó là con đường phải đi của chúng ta, *con đường công nghiệp hoá nước nhà*.

Hiện nay, chúng ta lấy sản xuất nông nghiệp làm chính. Vì muốn mở mang công nghiệp thì phải có đủ lương thực, nguyên liệu. Nhưng công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa vẫn là mục tiêu phấn đấu chung, là con đường no ấm thật sự của nhân dân ta.

C.K.

Báo *Nhân dân*, số 2134,
ngày 20-1-1960.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT CÔNG TÁC CỦA BỘ CÔNG NGHIỆP

Năm qua nói chung các mặt công tác và thăm dò đã hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước. Công tác tổ chức và lãnh đạo, công tác xây dựng và các mặt công tác khác đều có tiến bộ, công nghiệp địa phương tuy mới là bước đầu nhưng đang có đà phát triển.

Có những tiến bộ trên đây là do sự cố gắng, quyết tâm của cán bộ và công nhân ta, do ý thức giác ngộ xã hội chủ nghĩa và tinh thần trách nhiệm làm chủ nhà máy được nâng cao qua cuộc phát động cải tiến quản lý xí nghiệp, công trường. Đồng thời, chúng ta lại được sự giúp đỡ nhiệt tình của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em... Nhưng còn một số khuyết điểm trong việc đảm bảo an toàn lao động, lãng phí ở các xí nghiệp, công trường. Nguyên nhân để ra những khuyết điểm đó là do việc quản lý còn kém và các cán bộ phụ trách chưa quan tâm đúng mức. Năm nay những khuyết điểm đó cần được kiên quyết khắc phục. Nơi nào có thành tích thì khen thưởng, nơi nào còn phạm những khuyết điểm trên, cần phải thi hành kỷ luật.

Năm nay là năm cuối cùng của kế hoạch 3 năm và là năm chuẩn bị cho kế hoạch 5 năm, một năm có ý nghĩa rất quan trọng đối với công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa, xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Phương châm công tác là "nhiều, nhanh, tốt, rẻ", nhưng nhanh, mạnh, không phải là làm ẩu, mà phải vững chắc, liên tục và phải có chí khí tiến lên, phải có tinh thần phấn khởi mạnh mẽ để khắc phục khó khăn, hoàn thành thắng lợi kế hoạch Nhà nước.

Đối với công nghiệp địa phương còn mới, các xí nghiệp quốc doanh phải chú ý giúp đỡ làm cho công nghiệp địa phương ngày

một phát triển. Nhưng các địa phương không nên y lại vào Trung ương mà phải chú ý làm cho đúng phương châm: vốn, nguyên liệu, vật liệu, người của địa phương là chính; sản xuất hàng ra chủ yếu bán ở địa phương.

Trong công tác không có việc gì là không có khó khăn, nhưng nếu cán bộ và công nhân quyết tâm thì sẽ khắc phục được. Cần phải tránh hiện tượng đầu năm thành thoi, cuối năm chạy đua đóc sứt.

Muốn làm được tốt những việc đó, cán bộ phải thấm nhuần khẩu hiệu: "Cần kiệm xây dựng nước nhà", biến khẩu hiệu đó thành quyết tâm của quần chúng. Phải chú trọng chống lãng phí, tham ô.

Trong năm qua, cán bộ chưa quan tâm đầy đủ cải thiện đời sống công nhân; việc tự cải thiện đời sống còn kém; năm nay cần chăm lo hơn nữa. Khi làm nhà ở, nhà giữ trẻ, câu lạc bộ và các công tác vệ sinh, phòng bệnh, phải hết sức chú trọng đảm bảo an toàn lao động, cải thiện điều kiện làm việc, v.v..

Cán bộ và công nhân ta cần phải tranh thủ học tập kinh nghiệm các nước anh em và các đồng chí chuyên gia. Phải chăm lo học tập văn hoá, học tập kỹ thuật, nghiệp vụ, trau dồi nghề nghiệp cho thành thạo. Phải phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật. Những sáng kiến, kinh nghiệm của từng người, từng đơn vị cần được đúc kết và phổ biến kịp thời để không ngừng nâng cao năng suất lao động và hạ giá thành, đẩy mạnh sản xuất và xây dựng cơ bản.

Về công tác phát triển Đảng, riêng trong lớp "6-1" mừng Đảng ta 30 tuổi, ở các xí nghiệp, công trường và đoàn thăm dò, chỉ mới tính trong 20 xí nghiệp đã có gần 4.000 đảng viên và đoàn viên thanh niên mới. Như thế là tốt, nhưng việc phát triển Đảng phải hết sức thận trọng và cần làm theo đúng chỉ thị của Trung ương.

Chúc toàn thể cán bộ, công nhân ở các xí nghiệp, công trường, đoàn thăm dò thực hiện thắng lợi nhiệm vụ nặng nề của Đảng và Chính phủ giao cho, quyết làm cho năm 1960 là năm đại thắng lợi.

Nói tối 22-1-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2138,

ngày 24-1-1960.

MỪNG XUÂN VĨ ĐẠI

Xưa kia người ta chỉ mừng Xuân hẹp hòi trong khuôn khổ gia đình với những câu chúc tụng như: "Ngũ phúc lâm môn, tam dương khai thái".

Ngày nay chúng ta mừng Xuân rộng rãi, từ gia đình đến cả nước, đến khắp thế giới. Xuân này là một xuân cực kỳ tươi đẹp, nó tổng kết thắng lợi to lớn của loài người mấy năm trước và mở đường cho những thắng lợi to lớn hơn nữa những năm sau.

Chủ nghĩa đế quốc thực dân là tượng trưng cho mùa đông lạnh lùng u ám đã bị đẩy lùi đến bước cuối cùng.

Mùa xuân của lực lượng hoà bình thế giới ngày càng lan rộng, của phong trào giải phóng dân tộc ngày càng lên cao, của chủ nghĩa xã hội ngày càng tươi đẹp.

Mười năm trước đây, hung thần đế quốc hoành hành khắp năm châu. Ví dụ: đế quốc *Anh* đã thống trị những thuộc địa mà số người nhiều gấp 8 lần rưỡi số người *Anh*, mà đất đai rộng gấp 232 lần đất đai nước Anh. Số người các thuộc địa bị đế quốc *Pháp* áp bức thì nhiều hơn số người Pháp gần 20 triệu và đất đai các thuộc địa rộng gấp 19 lần đất đai nước Pháp. Nhân dân các nước Trung Mỹ và Nam Mỹ đều bị tư bản độc quyền *Hoa Kỳ* bóc lột tận xương, tận tuỷ. Toàn châu Phi đều bị xiềng xích dưới chế độ nô lệ của bọn thực dân.

Xuân này, Anh và Pháp đã mất gần hết thuộc địa của chúng. Nhân dân Trung Mỹ và Nam Mỹ đang sôi nổi chống đế quốc Hoa Kỳ; tiêu biểu nhất là nhân dân *Cuba* oanh liệt. Mười ba nước châu

Phi đã độc lập, các dân tộc khác như Kênia, Cônggô, v.v., thì đang sôi nổi đấu tranh chống thực dân; tiêu biểu nhất là nhân dân *Angiêri* anh hùng. Trong lúc nhân dân Việt Nam ta đang sấm súa mừng Xuân, thì các dân tộc châu Phi đang họp đại hội ở Tuni với khẩu hiệu:

"Châu Phi là của người Phi

Bè lũ đế quốc cút đi cho rồi!".

Phe xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại ngày càng hùng mạnh. Chỉ so sánh năm ngoài với năm trước cũng đủ thấy phe ta tiến bộ vùn vụt về mọi mặt và có thể chắc chắn rằng từ Xuân này sẽ tiến bộ hơn nhiều.

Liên Xô - Năm đầu của kế hoạch 7 năm đã hoàn thành vượt mức. Công nghiệp đã tăng gần 12% (12% đó gần bằng 30 cái tổng ngân sách năm nay của ta). Số trường học tăng 24%; đã đào tạo thêm 86 vạn chuyên gia thanh niên, hơn 13 triệu công nhân đã chuyển sang chế độ ngày làm 7 giờ, hoặc 6 giờ, v.v.. Khoa học và kỹ thuật của Liên Xô đã chiếm địa vị nhất thế giới. Từ Xuân này, Liên Xô sẽ giúp thêm các nước anh em xây dựng 288 xí nghiệp lớn và giúp các nước bạn như Ấn Độ, Indônêxia, v.v., xây dựng 95 xí nghiệp to.

Lời kêu gọi của người sứ giả hoà bình và cộng sản đã vang dội từ phủ Tổng thống Mỹ đến khắp nước Mỹ và thế giới. Bắt đầu từ Xuân này, Liên Xô sẽ giảm 1 triệu 20 vạn binh sĩ. Chính sách hoà bình đó đã được nhân dân cả thế giới nhiệt liệt hoan nghênh.

Trung Quốc - Cuối năm ngoài đã hoàn thành kế hoạch 5 năm thứ hai trước thời hạn ba năm về những chỉ tiêu chính. Sản lượng công nghiệp đã tăng hơn 39%. Sản lượng nông nghiệp tăng gần 17% (ngũ cốc tăng 8%) mặc dù năm ngoài nhiều tỉnh đã bị lụt to hoặc hạn nặng. Thu nhập của nhân dân tăng hơn 22%.

Bungari - Công nghiệp tăng 25%. Nông nghiệp tăng 26%.

Triều Tiên - Đã hoàn thành kế hoạch 5 năm trước thời hạn hai năm rưỡi.

Nói tóm lại: các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa đều

tiến bộ rực rỡ như hoa nở mùa Xuân.

Phe đế quốc, nhất là tên trùm đế quốc Mỹ thì chẳng Xuân chút nào.

Hôm mồng 7-1-1960, Tổng thống Mỹ đã phải nhận rằng: Nước Mỹ có nạn lạm phát bạc giấy, giá hàng hoá ngày càng lên cao, Chính phủ mắc nợ đến 290 tỷ đôla. Và Ngài Tổng thống cũng phải nhận rằng: "Thế giới cộng sản là một xí nghiệp khổng lồ, 15 năm qua người cộng sản đã thu được hàng loạt thành tích về vật chất...".

Nhiều ông nghị trong Quốc hội Mỹ đã than phiền: "Ngày nay Mỹ không còn là nước lớn số 1 về quân sự nữa. Ngân sách Mỹ chi tiêu quá ít ỏi cho giáo dục, y tế và việc nghiên cứu khoa học... Uy tín của Mỹ ở châu Phi và ở Trung Đông, Cận Đông đang suy sụp".

Các trùm kinh tế Mỹ thì phàn nàn: " Trong bốn năm trước sản lượng gang thép không tăng hơn năm 1955. Năm nay tiền đầu tư kém thua năm 1957 và công nghiệp luyện kim may lắm cũng chỉ tiêu thụ được 60% nguyên liệu. Năm nào cũng có độ bốn triệu công nhân thất nghiệp hoàn toàn...".

Các nhà khoa học Mỹ thì uất ức: "Hiện nay cả thế giới đều hướng về Liên Xô chứ không hướng về Mỹ nữa; vì Liên Xô đã dẫn đầu về khoa học kỹ thuật. Mỹ đã thất bại 18 lần phóng tên lửa và 6 lần phóng vệ tinh. Tên lửa Atlát Mỹ chỉ bay xa 8.000 cây số, sức đẩy chỉ 163.000 kilô mà bắn sai đích 3.200 thước tây. Tên lửa của Liên Xô vừa rồi đã bay 13.000 cây số, sức đẩy là 453.000 kilô mà bắn chỉ xa đích non 2.000 thước, v.v..

Thế là chính những người đầu sỏ Mỹ đã phải nhận Mỹ suy sụp về mọi mặt.

Việt Nam ta - Dưới chế độ đen tối của Mỹ - Diệm, tình hình miền Nam tiêu điều như thế nào, bà con ta đã rõ. Ở đây tôi chỉ nhắc lại một con số do báo chí Sài Gòn nêu ra: "Sài Gòn có 1.219.000 người, trong đó 810.000 người không có lương cố định", nghĩa là thường xuyên không có công ăn việc làm, phải sống vất vưởng.

Chính sách khủng bố cực kỳ dã man của Mỹ - Diệm không ngăn cản được cuộc đấu tranh bền bỉ và anh dũng của đồng bào miền Nam. Đồng bào miền Nam tin tưởng chắc chắn rằng "Bĩ cực thì thái lai", mùa Xuân thống nhất và tự do nhất định sẽ đến.

Nhân dân *miền Bắc* ta rất tự hào là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa và mỗi xuân về với chúng ta là một thắng lợi vẻ vang. Máy con số tóm tắt sau đây chứng tỏ điều đó:

	1958	1959	1960
Xí nghiệp	92	117	137
Sản lượng thóc	4.577.000 tấn	5.200.000 tấn	5.500.000 tấn
Số học trò (cộng cả đại học, trung học, tiểu học)	2.093.500 người	3.018.800 người	3.918.000 người.

Đặc biệt năm nay chúng ta mừng Xuân với nhiều thắng lợi vẻ vang. Mừng Đảng ta 30 tuổi. Mừng nước nhà 15 xuân. Mừng Hiến pháp mới và sẽ mừng Quốc hội mới. Chúng ta mừng Xuân một cách vui vẻ từng bừng, nhưng tuyệt đối không lãng phí. Chúng ta ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước, để Xuân sau thắng lợi hơn Xuân này.

TRẦN LỰC

Báo *Nhân dân*, số 2141,
ngày 27-1-1960.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ CÔNG AN TOÀN QUỐC LẦN THỨ 14

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm Hội nghị.

So với năm trước thì năm ngoái nhân dân ta tiến bộ nhiều về mọi mặt. Công an ta cũng có nhiều cố gắng và nhiều tiến bộ hơn. Về công tác nắm tình hình và chống gián điệp, về tổ chức và tư tưởng đều có thành tích.

Cán bộ và chiến sĩ công an đều phải ra sức phát triển những ưu điểm đó và sửa chữa những nhược điểm sau đây:

- Nhận thức về tình hình chưa thật sâu sắc: về đường lối đánh địch chưa thật rõ ràng, nắm âm mưu địch chưa thật vững chắc; bộ máy tổ chức từ trên đến dưới chưa thật luôn luôn sẵn sàng chiến đấu, v.v..

Năm 1960 là một năm rất quan trọng - Nó kết thúc kế hoạch 3 năm và chuẩn bị cho kế hoạch 5 năm. Nhiệm vụ chính trị và kinh tế của Đảng và Chính phủ rất nặng nề. Do đó, nhiệm vụ của ngành công an cũng nặng nề. Công an ta phải:

- Tăng cường cuộc đấu tranh chống phản cách mạng dưới mọi hình thức.

- Giữ gìn thật tốt trật tự, an ninh.

Để hoàn thành tốt nhiệm vụ đó, cán bộ và chiến sĩ cần phải:

- Luôn luôn nâng cao trình độ giác ngộ xã hội chủ nghĩa.

- Đoàn kết chặt chẽ nội bộ, đoàn kết chặt chẽ giữa công an

nhân dân vũ trang, đoàn kết chặt chẽ giữa công an và nhân dân, và dựa vào lực lượng to lớn của nhân dân.

- Phát huy dân chủ nội bộ; kiện toàn tổ chức thành một lực lượng thật vững mạnh của nền chuyên chính vô sản.

Các đại biểu ở đây đều là những cán bộ phụ trách. Chẳng những các chú phải thấu suốt chính sách của Đảng và đi đường lối quân chúng, mà các chú còn phải làm cho toàn thể cán bộ và chiến sĩ công an đều thấu suốt chính sách của Đảng và đi đường lối quân chúng. Làm được như vậy là công an góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Nhân dịp này, chúng ta nhiệt liệt hoan nghênh Liên Xô quyết định giảm bớt 1 triệu 20 vạn binh sĩ. Việc đó lại chứng tỏ rằng Liên Xô đã mạnh nhất thế giới, tức là phe xã hội chủ nghĩa mạnh hơn phe đế quốc chủ nghĩa. Nhưng miền Bắc Việt Nam ta là một tiền đồn của phe xã hội chủ nghĩa, kẻ địch ở bên cạnh ta, cho nên chúng ta lại càng phải luôn luôn nâng cao cảnh giác, không được chủ quan, khinh địch.

Để khuyến khích phong trào thi đua, Bác sẽ tặng công an một giải thưởng luân lưu. Bộ Công an phải tổ chức, theo dõi và tổng kết thi đua cho tốt.

Chúc các chú cố gắng và tiến bộ nhiều.

Nhờ các chú chuyển lời chào thân ái của Trung ương Đảng và của Bác cho tất cả cán bộ, chiến sĩ công an và đồng bào những nơi các chú phụ trách.

Nói tháng 1-1960.

Sách *Chủ tịch Hồ Chí Minh với ngành công an nhân dân Việt Nam*, Viện nghiên cứu khoa học công an, 1980, tr.35-37.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ, CÔNG NHÂN NHÀ MÁY CƠ KHÍ HÀ NỘI

Lần trước Bác đến đây, các cô các chú chưa tiến bộ. Qua năm 1959, cán bộ và công nhân đã tiến bộ khá, hoàn thành vượt mức kế hoạch. Nhà nước, đã biết sắp xếp công việc, nên đã tiết kiệm được hơn 31 vạn giờ, nhật sắt thép vụn đúc được hơn 200 tấn máy móc. Như vậy là tốt, cần cố gắng nhiều hơn nữa. Quỹ phúc lợi đã dùng bảo hiểm lao động được gần 20 vạn đồng; nếu biết tiết kiệm và tăng năng suất nhiều hơn nữa thì số tiền đó sẽ tăng nhiều hơn nữa.

Như các cô các chú đã biết, máy móc ngày càng tinh xảo, nếu không có trình độ văn hoá và kỹ thuật thì không thể điều khiển được. Trước đây làm việc theo lối thủ công, nhưng bây giờ làm bằng máy móc tinh xảo cả, nên việc học tập văn hoá, nâng cao trình độ kỹ thuật là rất cần thiết. Năm qua nhà máy đã có 90% cán bộ và công nhân học văn hoá. Đó là một bước tiến khá. Nhưng như thế vẫn chưa đủ, cần phải vận động sao cho tất cả mọi người đều đi học. Ví dụ: Nhà máy sản xuất xe hơi ở Liên Xô có một phân xưởng làm pittông rất lớn mà chỉ do 10 công nhân phụ trách, vì máy móc hoàn toàn tự động cả. Gần đây, Liên Xô lại phóng một tên lửa vượt xa 12.500 cây số, rơi sát chỗ đã định, bay nhanh một giờ trên 26.000 cây số. Cần phải có trình độ văn hoá và kỹ thuật cao mới làm được các việc như vậy. Muốn điều khiển và sản xuất được các máy móc hiện đại, cán bộ và công nhân ta cần phải ra sức học tập văn hoá và kỹ thuật. Trai, gái, trẻ, già, cán bộ, công nhân đều phải học cả.

Trong năm qua, nhà máy còn có một số khuyết điểm về các

mặt như sử dụng vật liệu, dụng cụ không đúng tiêu chuẩn, thường vượt quá mức đã định, một số bộ phận máy móc làm ra chất lượng còn kém, chưa đúng quy cách; tỉ lệ người gián tiếp sản xuất còn quá cao. Như vậy là còn lãng phí rất nhiều. Nguyên nhân là do quản lý kỹ thuật, quản lý kinh tế còn yếu, kỷ luật lao động, tinh thần trách nhiệm và ý thức bảo vệ của công còn kém.

Kế hoạch năm 1960 rất quan trọng, vì nó là năm kết thúc kế hoạch 3 năm và chuẩn bị bước vào kế hoạch 5 năm lần thứ nhất. Muốn thực hiện tốt nhiệm vụ nặng nề ấy, cán bộ và công nhân phải ra sức sửa chữa khuyết điểm và phát huy ưu điểm đã đạt được. Mặt khác phải thực hiện hạch toán kinh tế cho tốt: phải bảo đảm các bộ phận sản xuất cân đối, tiến hành ăn khớp nhịp nhàng. Các cô, các chú đã phát huy nhiều sáng kiến và đề nghị nhiều ý kiến tiết kiệm vật liệu, thì giờ, nhưng chưa áp dụng hết. Bộ phận theo dõi sáng kiến phải đúc kết sáng kiến đã đạt được để phổ biến rộng rãi và áp dụng ý kiến của công nhân đề nghị.

Công tác cải tiến quản lý, cải tiến kỹ thuật và cải tiến tổ chức như cái kiềng ba chân, nếu hai chân dài, một chân ngắn thì không thể nào đứng vững được. Muốn làm tốt các việc này phải thực hiện dân chủ. Cán bộ phải dựa vào quần chúng để giải quyết khó khăn, 10 người làm không được thì 100 người góp 100 ý kiến lại nhất định sẽ làm được.

Muốn làm tốt những việc trên, cán bộ và công nhân phải thật thà tự phê bình và phê bình, giúp đỡ lẫn nhau, vì khuyết điểm của một người không phải của riêng một người đó, mà có ảnh hưởng đến toàn nhà máy. Phải nâng cao kỷ luật lao động, kỷ luật sản xuất, đảm bảo an toàn lao động, chống lãng phí, cố gắng học tập văn hoá, học tập kỹ thuật.

Đặc biệt là phải chú trọng học tập kinh nghiệm và tác phong công tác tốt của các đồng chí chuyên gia bạn.

Đảng viên và đoàn viên phải xung phong gương mẫu trong mọi công tác, trong học tập và chấp hành kỷ luật lao động. Đảng viên, đoàn viên phải giúp đỡ người ngoài Đảng, ngoài Đoàn cùng tiến bộ.

Bác chúc các cô, các chú mạnh khỏe, vui vẻ, tiến bộ và làm theo đúng lời hứa là: thực hiện vượt mức kế hoạch năm 1960 cả về số lượng, chất lượng và tiết kiệm để góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Nói ngày 2-2-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2148, ngày 4-2-1960.

MÙA XUÂN QUYẾT THẮNG

Tục ngữ có câu: "Suốt năm kế hoạch, định từ mùa Xuân"¹⁾. Thật đúng như vậy. Mùa Xuân thì trời vui, đất vui, người càng vui. Cho nên ngay từ đầu mùa Xuân mọi công việc làm được tốt, thì cả năm sẽ phát triển tốt và kết quả tốt.

Ở đây, xin chỉ nói về nông nghiệp.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng và Chính phủ, đồng bào nông dân đều quyết tâm cố gắng làm cho vụ Đông - Xuân đại thắng lợi. Điều đó rất tốt!

Nhưng trong mùa đông qua, công việc về vụ chiêm cũng như về hoa màu và cây công nghiệp, chúng ta mới *làm được non một nửa*. Vậy, ngay từ hôm nay, chúng ta nhất định:

- Phải dốc cả lực lượng để cấy xong và cấy tốt vụ chiêm *nội trong thượng tuần tháng Giêng*.

- Phải chăm làm cỏ và phải *bón phân đầy đủ*. Nhiều nơi bón phân còn ít quá.

- Phải chú ý *phòng sâu và diệt sâu*. Hễ nơi nào thấy sâu thì phải diệt cho tận gốc.

- Phải tiếp tục *phòng hạn và chống hạn*. Ở mấy tỉnh như Thanh Hoá, Nam Định, Hà Đông... còn những nơi thiếu nước, thì phải ra sức động viên nhân dân diệt hạn cho kỳ được. Phải thực hiện khẩu hiệu: "Vắt đất ra nước, thay trời làm mưa". Chống hạn

Comment [1]: 1) "Nhất niên chi kế, thi - xuân"

1) "Nhất niên chi kế, thi ư xuân".

là một cuộc *thử thách* đối với *cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên* và các xã viên hợp tác xã những tỉnh ấy.

- *Trâu bò* là bạn của nông dân chúng ta. Nó giúp ta cày bừa. Nó cho ta phân bón. Cho nên phải hết sức quý trọng, thương yêu và săn sóc trâu bò cho thật tốt.

- *Cải tiến nông cụ* là một việc rất cần thiết. Nó tiết kiệm được nhiều sức lao động và thời giờ. Nó giúp ích nhiều cho việc tăng gia sản xuất. Ví dụ: Hợp tác xã Phú Động (tỉnh Phú Thọ) chỉ cải tiến một kiểu bừa, mà công việc đã nhanh gấp 16 lần. Trước kia chỉ làm được 37 mẫu ngô, nay làm được hơn 70 mẫu. Còn tiết kiệm được 1800 công để làm thêm phân bón, cấy hết diện tích, làm thêm nghề phụ. Nhờ vậy mà thu nhập của xã viên được tăng nhiều.

Đồng thời với những công việc trên đây, phải ra sức củng cố tổ đổi công và hợp tác xã.

Phải nhớ kỹ rằng: kế hoạch 10 phần, thì biện pháp phải 15 phần và quyết tâm phải 20 phần.

Hiện nay, 46% đồng bào nông dân đã vào hợp tác xã, số còn lại thì đều vào tổ đổi công. Đó là *một lực lượng rất to lớn*. Đảng bộ và chính quyền các nơi phải ra sức động viên lực lượng ấy quyết làm cho vụ Đông - Xuân *thắng lợi toàn diện, vượt bậc và vững chắc*.

TRẦN LỰC

Báo Nhân dân, số 2147,
ngày 3-2-1960.

QUỸ ĐEN... QUỸ TRẮNG

Quỹ đen! Cái thứ quỹ quái ác kia, cứ tưởng là nó đã chết từ lâu rồi ai ngờ nó vẫn sống đàng hoàng mấy năm nay ở một số địa phương. Gần đây, tỉnh Hải Dương đã lôi cổ nó ra ánh sáng. Huyện nào cũng có quỹ đen. Một số cơ quan cũng có quỹ đen.

Quỹ đen là gì? Đó là một thứ quỹ riêng nằm ngoài vòng kiểm soát của Nhà nước: Thu thì dùng cách tiêu ít khai nhiều để cất xén quỹ công. Chi thì lu bù, ù xoẹ. Quả là một lối làm không sáng sủa - đúng như tên gọi của nó là "quỹ đen"! Nhưng vì sao nó vẫn sống đàng hoàng, thoải mái, dưới sự "bảo trợ" của cả một số cơ quan lãnh đạo ở địa phương? Vì một số cán bộ ta đến nay vẫn giữ nếp làm việc theo lối gia đình. Họ nói bằng giọng người làm chủ: "Việc nhà cả! Quỹ đen, hay quỹ trắng đều dùng cho công việc chung cả, có mất đi đâu mà sợ!" Nhưng hình như theo ý họ, thì "có quỹ đen, mọi việc mới trôi chảy, còn các thể lệ, chế độ chi tiêu của Nhà nước chỉ là những sợi dây ràng buộc khó chịu"(!).

Đúng, chế độ chi tiêu của Nhà nước là một sự "ràng buộc", nhưng đó là một sự ràng buộc rất cần thiết và rất hay. Nó ràng buộc những kẻ phung phí, những người thích phô trương. Nó ràng buộc cả những người chỉ biết việc trước mắt mà không thấy việc lâu dài, chỉ biết việc của bộ phận mình mà không thấy việc chung của cả nước. Nhưng chính nhờ đó mà nó lại chặt xiềng, chắp cánh cho kinh tế nước ta tiến lên như ngựa thần trên con đường xã hội chủ nghĩa. Nó giúp chúng ta dành dụm từng đồng xu thành những số

vốn lớn. Nó vít kín các lỗ thủng, các khe hở, không để của cải dành dụm của chúng ta bị hao hụt, phân tán. Như vậy mới dồn được phần lớn vốn của Nhà nước vào việc công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa.

Những người "bảo vệ quỹ đen" quả là những người phung phí của cải chung. Ở một huyện thuộc tỉnh Hải Dương, người ta tính ra rằng: nếu căn cứ vào số tiền chi tiêu về các cuộc hội nghị trong sáu tháng đầu năm 1959, thì ngày nào cũng có 117 cán bộ xã lên họp ở huyện. Thật là một con số đáng sợ. Nhưng chung quanh mỗi quỹ đen, còn có biết bao nhiêu con số đáng sợ khác.

Chúng ta sẵn sàng xiết chặt thêm trăm nghìn sợi dây ràng buộc để tiêu diệt hủ lậu làm lộn xộn đó. Phải chặt chẽ hơn nữa trong việc dùng tiền dành dụm của chúng ta, để tiến nhanh tới cuộc sống no ấm đầy đủ cho mọi người.

C.K.

Báo *Nhân dân*, số 2152,
ngày 8-2-1960.

KHÔNG ĐỂ MỘT KHE HỎ

Mỗi tháng, báo *Nhân dân* nhận được hàng nghìn thư của bạn đọc từ các nơi gửi đến. Hầu hết là thư góp ý kiến về công việc chung, thư hỏi việc riêng chỉ là số ít. Thật là một điều mới mẻ và tốt đẹp.

Đáng chú ý nhất là loại thư phê bình những việc lãng phí của công và góp ý kiến về cách tiết kiệm nguyên liệu, vật liệu, tiền vốn của Nhà nước. Người viết những thư ấy là ai? Phần đông là những người lao động bình thường, những chiến sĩ trong quân đội, những cán bộ, nhân viên giữ chức vụ "không quan trọng lắm"... Có người đi đường, thấy thóc rơi, gỗ mục mà không yên tâm. Có người cầm hộp diêm, nhìn tám biển, thấy có chỗ còn tiết kiệm được hơn nữa, nên mới lên tiếng. Rõ ràng là không phải vì lợi ích riêng mà họ nói. Có lần, một bạn đọc mua một gói thuốc lá loại rẻ tiền, về mở ra thấy bên trong toàn là thuốc loại đắt. Chẳng những không vui mừng mà còn băn khoăn, thắc mắc về sự lãng phí của nhà máy thuốc lá, bạn đó liền viết thư cho báo *Đảng* và gửi kèm theo cả bao thuốc lá còn nguyên cả 20 điếu.

Trong nhân dân ta, đã có những người quan tâm đến việc giữ gìn của cải chung như vậy, thật là một điều đáng quý. Họ đáng làm gương cho một số người được Nhà nước giao cho trông nom hoặc sử dụng của cải chung mà chưa làm trọn trách nhiệm. Nhưng nhìn chung, thì trên mặt trận này, vòng vây của chúng ta chưa xiết chặt lắm! Vì vậy của cải dành dụm của chúng ta không những rơi vãi một phần vào cái hố lãng phí, mà còn bị bọn tham ô đục khoét mất một phần khác.

Xtalin đã có lần ví bọn tham ô như những con lợn sục vào vườn rau của Nhà nước và ngoạm lấy ngoạm để một cách trơ trẽn. Đó là thứ cận bã còn sót lại của xã hội cũ - cái xã hội thối nát, trong đó bọn ăn cắp, bọn sống bám... lại được coi là những kẻ "khôn ngoan nhất đời".

Làm thế nào để trừ cho hết những thứ ấy và không để một khe hở nào cho của cải dành dụm của chúng ta lọt ra ngoài? Bắt giam hết bọn ăn cắp ấy ư? Trừng phạt chúng thật nặng ư? Việc đó không phải chúng ta không làm. Nhưng điều quan trọng nhất - như Xtalin đã nói - vẫn là phải *"gây chung quanh chúng một không khí công chúng công phần và tẩy chay về mặt đạo đức"*. Phải không còn một ai vỗ vai gượng nhẹ với chúng nữa! Có như vậy, mới ngăn chặn được những hành động ăn cắp của công và mới bảo vệ được tích lũy của chúng ta.

C.K.

Báo Nhân dân, số 2155,
ngày 11-2-1960.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ ĐẠI BIỂU NHỮNG NGƯỜI TÍCH CỰC TRONG PHONG TRÀO VĂN HOÁ QUẦN CHÚNG

Muốn tiến lên chủ nghĩa xã hội thì phải phát triển kinh tế và văn hoá. Vì sao không nói phát triển văn hoá và kinh tế? Tục ngữ ta có câu: Có thực mới vực được đạo; vì thế kinh tế phải đi trước. Nhưng phát triển để làm gì? Phát triển kinh tế và văn hoá để nâng cao đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân ta. Các cô, các chú vừa lao động sản xuất tích cực, vừa hoạt động văn hoá tích cực. Thế là tốt. Văn hoá phải thiết thực phục vụ nhân dân, góp phần vào việc nâng cao đời sống vui tươi, lành mạnh của quần chúng. Vì vậy, nội dung văn hoá phải có ý nghĩa giáo dục. Ví dụ: phải giáo dục thế nào là đời sống mới, thế nào là đạo đức cách mạng. Trong việc "Tết trồng cây", phải phổ biến trồng cây như thế nào cho tốt, phải chăm sóc và chăm bón cây như thế nào. Ở nhiều địa phương, các cô, các chú đã sáng tác nhiều bài thơ, ca, hò, vè nói về những vấn đề đó rất thiết thực, nội dung rất tốt. Bác hoan nghênh các cô các chú. Văn hoá phải gắn liền với lao động sản xuất. Văn hoá xa đời sống, xa lao động là văn hoá suông. Nhiệm vụ của người cán bộ văn hoá là phải dùng văn hoá để tuyên truyền cho việc cần kiệm xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà. Ví dụ: Ở trong hợp tác xã, văn hoá phải tuyên truyền, giáo dục ý thức cần kiệm xây dựng hợp tác xã, yêu hợp tác xã như nhà, chống tư tưởng làm ăn riêng lẻ và những tư tưởng lạc hậu có ảnh hưởng xấu cho việc củng cố và phát triển hợp tác xã. Ở

xí nghiệp, văn hoá phải tuyên truyền, giáo dục ý thức làm chủ xí nghiệp, đẩy mạnh phong trào thi đua hoàn thành kế hoạch Nhà nước, cần kiệm xây dựng nền công nghiệp nước nhà, chống tham ô, lãng phí, v.v..

Nói tóm lại, để phục vụ sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa thì văn hoá phải xã hội chủ nghĩa về nội dung và dân tộc về hình thức.

Trong hoàn cảnh hiện nay, chúng ta còn gặp nhiều khó khăn, trình độ văn hoá của cán bộ và nhân dân còn thấp, do đó, còn hạn chế nhiều kết quả trong công tác, trong sản xuất. Nhiệm vụ các cô, các chú là phải cố gắng hơn nữa, góp phần nâng cao trình độ văn hoá của nhân dân.

Nói ngày 11-2-1960.
 Báo *Nhân dân*, số 2156,
 ngày 12-2-1960.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT PHONG TRÀO SẢN XUẤT NÔNG, LÂM, NGƯ NGHIỆP NĂM 1959

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đến giao nhiệm vụ cho các cô, các chú, trước mắt là làm cho tốt vụ Đông - Xuân này. Vụ chiêm năm ngoái đã tốt, vụ chiêm năm nay phải làm cho tốt hơn.

Các cô các chú tán thành xây dựng chủ nghĩa xã hội cả chứ? Xây dựng miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội nghĩa là thế nào? Tức là không phải đứng lại một chỗ, càng không phải thụt lùi, mà phải không ngừng tiến lên, năm sau phải tiến hơn năm trước.

Tiến lên chủ nghĩa xã hội phải đi bằng hai chân: công nghiệp và nông nghiệp. Công nghiệp của ta đã có tiến bộ, nếu nông nghiệp không tiến bộ hoặc cứ cầm chừng thì như què, vì vậy phải cố gắng mà đưa nông nghiệp tiến lên.

Muốn tiến bộ, nông nghiệp cũng như mọi việc khác phải lấy chính trị làm đầu, tư tưởng phải thông suốt từ trên xuống dưới, từ trong Đảng ra nhân dân. Khi tư tưởng đã thông thì sẽ khác phục được khó khăn, thực hiện được kế hoạch. Các cô, các chú phải làm cho đồng bào nông dân thông suốt là phải cần kiệm xây dựng nước nhà. Muốn thế phải *cần kiệm xây dựng hợp tác xã* vì hợp tác xã là lực lượng chính ở nông thôn. Mục đích tổ chức hợp tác xã là để tăng gia sản xuất, nâng cao đời sống của nhân dân, trước hết là của nông dân. Thế là vừa lợi riêng cho nông dân và lợi chung cho Nhà nước, hai cái lợi đó đi đôi với nhau. Vì vậy, phải củng cố hợp tác xã.

Về mặt vật chất, phải quản lý cho tốt; về mặt tinh thần, phải giáo dục cho nông dân hiểu vì sao phải củng cố hợp tác xã và vì sao lợi ích chung của Nhà nước và lợi ích riêng của xã viên phải kết hợp cho đúng. Một số nơi xây dựng hợp tác xã lại quên củng cố tổ đổi công, như thế là không đúng. Phải củng cố tốt hợp tác xã nhưng không thể quên củng cố và phát triển tổ đổi công.

Năm nay là năm rất quan trọng, là năm cuối của kế hoạch 3 năm và là năm chuẩn bị cho kế hoạch 5 năm. Công nghiệp phải làm tốt, nông nghiệp càng phải làm cho tốt. Nhiệm vụ của toàn Đảng, toàn dân lúc này là phải đảm bảo vụ Đông - Xuân cho tốt. Muốn thế, cán bộ phải tích cực. Về mặt lãnh đạo, trong nội bộ Đảng phải thông suốt từ trên xuống dưới và phải làm cho tư tưởng toàn dân thông suốt. Các cấp lãnh đạo phải trực tiếp giúp đỡ nông dân, hợp tác xã, tổ đổi công giải quyết khó khăn. Nơi nào làm được như thế thì tiến bộ rõ rệt, nơi không làm được như thế thì tiến bộ kém.

Ở nông thôn đang kết nạp đảng viên mới, đó là lực lượng mới giúp thêm cho công tác làm được tốt hơn. Đảng phát triển, Đoàn Thanh niên Lao động cũng phát triển, hợp tác xã, tổ đổi công cũng phát triển thì vụ Đông - Xuân này nhất định phải làm tốt, vì chúng ta có đủ lực lượng để làm tốt.

Để làm cho vụ Đông - Xuân được tốt, về *vấn đề nước*, cán bộ phải chú ý rút kinh nghiệm mấy năm trước, kinh nghiệm của địa phương mình, địa phương bạn và của các nước bạn để giải quyết nạn hạn và úng. Sở dĩ có hạn là do lúc có nước không biết giữ, cấp trên thiếu đôn đốc, cấp dưới thì chủ quan.

Về *cải tiến nông cụ*, các địa phương nên học tập kinh nghiệm của Phú Đ¹. Các chú nên tự hỏi: đâu cũng là nông dân, tại sao Phú Động làm được, các nơi khác chưa làm được? Nơi nào làm được trước các nơi khác nên đến học mà làm, chỉ có lười hoặc kiêu ngạo mới không chịu học. Như thế là không đúng, bất cứ việc gì có lợi là ta phải học.

---

1) Hợp tác xã Phú Động (Vĩnh Phú) có nhiều kinh nghiệm trong việc cải tiến nông cụ.

Về *chăn nuôi*, phải chú ý phát triển chăn nuôi càng nhiều càng tốt trước mắt là ngăn chặn việc lạm sát trâu bò. Các cán bộ phải đề cao cảnh giác chống âm mưu địch phá hoại hợp tác xã, phá hoại sản xuất

Về *Tết trồng cây*, phải chú trọng đảm bảo trồng cây nào tốt cây ấy.

Để khuyến khích tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, phải tổng kết thành tích được kịp thời. Trung ương Đảng và Chính phủ sẵn sàng thưởng cho những cá nhân, đơn vị nào xuất sắc. Tóm lại, phải làm sao cho Đông - Xuân này tốt hơn năm ngoái, chú trọng các biện pháp nước, cải tiến nông cụ, chăn nuôi, phân bón. Trước hết làm cho tư tưởng trong Đảng thật thông, do đó làm cho tư tưởng nhân dân thông.

Nói ngày 16-2-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2162,
ngày 18-2-1960.

NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ NHÂN DÂN TỈNH HẢI ¹⁾

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái đến thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, công an, dân quân và cán bộ, các cháu thanh niên và nhi đồng tỉnh nhà. Bác gửi lời thân ái hỏi thăm bà con Đông Hưng và cảm ơn các đồng chí chuyên gia Trung Quốc sang giúp đỡ Hải Ninh.

Nhân dịp này, Bác nói chuyện về mấy vấn đề sau đây: Hiện nay toàn Đảng và toàn dân ta có hai nhiệm vụ là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội thành công thì đấu tranh thống nhất nước nhà nhất định thắng lợi.

Chủ nghĩa xã hội là làm cho mọi người dân sung sướng, ấm no.

Muốn đạt mục đích đó, thì trước hết mọi người phải ra sức tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

Nước ta là một nước nông nghiệp, muốn tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm thì phải tổ chức tốt các tổ đổi công và hợp tác xã.

Xây dựng tổ đổi công có bình công chấm điểm cho tốt thì khi tiến lên hợp tác xã sẽ tốt. Hiện nay tỉnh Hải Ninh có 52% nông hộ vào tổ đổi công, trong đó có 19% số tổ đã bình công chấm điểm và có 182 hợp tác xã gồm có 20% tổng số nông hộ. Như thế là khá, nhưng nói chung cũng còn chậm. Cán bộ và đồng bào phải cố gắng củng cố

1) Nay thuộc tỉnh Quảng Ninh.

những hợp tác xã đã có cho thật tốt, cái nào vững chắc cái ấy và phát triển thêm hợp tác xã.

Hợp tác xã phải nhằm mục đích làm cho thu nhập của xã viên tăng thêm. Muốn như vậy thì phải làm đúng ba việc:

- Cán bộ phải dân chủ, phải khéo quản lý (quản lý lao động, quản lý tài vụ, quản lý kỹ thuật), phải khéo giáo dục xã viên làm cho họ đoàn kết chặt chẽ và phấn khởi sản xuất. Cán bộ phải thật công bằng, phải chí công vô tư.

- Xã viên phải thương yêu giúp đỡ lẫn nhau, phải chăm lo công việc hợp tác xã như công việc của nhà mình, phải giữ vững kỷ luật lao động và hằng hái sản xuất.

- Công việc hợp tác xã phải làm đúng mấy điểm:

+ Phải làm thủy nông cho tốt để chống hạn, chống mặn. Năm ngoái tỉnh nhà làm thủy nông khá. Có xã đã được thưởng huân chương như hai xã Cốt Đoài và Đường Hoa. Nhưng còn nhiều nơi còn kém, toàn tỉnh còn gần 8.000 mẫu tây bị hạn, riêng huyện Móng Cái còn bị hạn 3.000 mẫu tây. Cán bộ và đồng bào phải cố gắng thêm, nhất là huyện Móng Cái. Phải nhớ rằng "thêm gầu nước tát, thêm một bát cơm".

+ Phân phải bón cho nhiều, tục ngữ nói: "Thêm gánh phân thì thêm cân thóc". Càng nhiều phân thì càng nhiều thóc. Theo tôi biết thì anh em nông dân Trung Quốc bình quân bón mỗi mẫu tây 35 tấn phân. Mức phân tỉnh ta định 9 tấn một mẫu tây tức là chỉ bằng 1 phần 4 của nông dân nước bạn, như thế là quá ít. Hải Ninh sẵn có nhiều nguồn phân, đồng bào phải cố gắng hơn nữa.

+ Phải cây sâu, bừa kỹ.

+ Phải chọn giống cho tốt.

+ Phải cấy dày vừa mức.

+ Phải trừ sâu, diệt chuột.

+ Phải cải tiến kỹ thuật. Điều này cực kỳ quan trọng. Vì nông cụ của ta cũ kỹ, cho nên làm lụng rất khó nhọc nhưng kết quả thì ít. Có người lại bỏ ruộng đi kiếm nghề khác làm để lúa không tốt,

thóc gạo không đủ ăn, hàng năm phải do Chính phủ tiếp tế. Chúng ta phải thay đổi tình trạng đó. Cán bộ và đồng bào phải gây một phong trào cải tiến nông cụ, cải tiến kỹ thuật thì sức lao động sẽ lợi gấp đôi, gấp ba, lúa và hoa màu sẽ tốt gấp bội.

Khẩu hiệu chung của toàn dân ta là cần kiệm xây dựng nước nhà. Các hợp tác xã phải nắm vững và làm đúng khẩu hiệu *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*.

Nông dân lao động là người trong một nhà, cho nên các hợp tác xã phải giúp đỡ lẫn nhau và giúp đỡ các tổ đổi công. Các hợp tác xã và tổ đổi công phải giúp đỡ những người nông dân còn làm ăn riêng lẻ. Các xã và các huyện phải giúp đỡ lẫn nhau và thi đua với nhau. Đó là một cách đoàn kết thật sự.

Làm đúng những điều đó, thì nông nghiệp tỉnh nhà nhất định sẽ phát triển nhanh chóng, lương thực sẽ đầy đủ, đời sống của nhân dân nhất định sẽ được cải thiện không ngừng.

Bác nghe báo cáo: cán bộ và nhân dân huyện *Đình Lập* và các đảo Cô Tô đã có nhiều cố gắng đổi công khá, xây dựng hợp tác xã đạt hơn 50%, nhiều xã đã hoàn thành hợp tác hoá; cải tiến kỹ thuật và sản xuất cũng khá, thu nhập của đồng bào các dân tộc đều tăng. Như thế là rất tốt.

Ở thị xã Móng Cái, công nhân và đồng bào thị xã đều cố gắng sản xuất và tham gia lao động xã hội chủ nghĩa cùng cán bộ, bộ đội để phát triển công tác vệ sinh phòng bệnh, xây dựng công nghiệp địa phương. Cán bộ và công nhân ngành gốm trong năm 1959 sản xuất đã đạt 104% và bước đầu cải tiến kỹ thuật. Nhờ có các đồng chí chuyên gia nước bạn giúp đỡ, đã đạt kết quả khá. Nhưng về mặt cải tạo xã hội chủ nghĩa ở thị xã mới đạt 33%, như thế là còn ít.

Hải Ninh ở gần tỉnh Quảng Đông, có dịp gần gũi học tập kinh nghiệm nước bạn, và được bạn giúp đỡ. Cán bộ và đồng bào ta phải phát triển quan hệ hữu nghị sẵn có, phải ra sức học tập nhân dân và các đồng chí chuyên gia Trung Quốc để tiến bộ mãi.

*

* *

Tỉnh Hải Ninh có nhiều dân tộc. Đã sẵn có truyền thống đoàn kết nay càng đoàn kết hơn nữa. Đoàn kết dân tộc, đoàn kết lương giáo, đoàn kết Việt - Trung. Đoàn kết là sức mạnh; có sức mạnh đoàn kết thì làm gì cũng thành.

Trước kia, bọn đế quốc và phong kiến tìm mọi cách chia rẽ nhân dân hai nước Việt - Trung. Chúng xúi giục nhân dân hai nước chúng ta khinh rẻ lẫn nhau, thù ghét lẫn nhau, để chúng dễ áp bức bóc lột cả hai dân tộc.

Ngày nay thì khác hẳn: Hai Đảng ta là anh em. Hai Chính phủ ta là anh em. Nhân dân hai nước là anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại. Tình đoàn kết giữa chúng ta vững chắc không gì lay chuyển được.

Vì vậy vấn đề chọn quốc tịch là do sự tự nguyện tự giác của bà con Hoa ở đây. Ai muốn chọn quốc tịch Việt Nam thì Chính phủ ta rất hoan nghênh. Ai muốn giữ quốc tịch Trung Quốc thì Chính phủ ta cũng không gò ép, miễn là mọi người đoàn kết thân ái, tuân theo kỷ luật, làm trọn nhiệm vụ của người dân, hăng hái góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc.

Đồng bào, cán bộ, bộ đội và các cháu thiếu niên học sinh trong tỉnh có phong trào lao động xã hội chủ nghĩa khá. Trong sản xuất, làm thủy lợi, Tết trồng cây, xây dựng các nơi công ích, mọi người đều hăng hái tham gia. Như thế là tốt. Cán bộ phải có kế hoạch chu đáo hướng dẫn chặt chẽ để khỏi lãng phí sức của, sức người của đồng bào. Trong việc trồng cây thì trồng cây nào phải săn sóc cho tốt cây ấy, trong năm, bảy năm chúng ta sẽ có một nguồn thu hoạch rất to.

*

* *

Về *lãnh đạo* từ tỉnh, huyện đến chi bộ, phải làm đúng nguyên tắc lãnh đạo tập thể và cá nhân phụ trách.

Nội bộ phải thật đoàn kết. Mọi việc đều bàn bạc một cách dân chủ và tập thể. Khi đã quyết định rồi, thì phân phối công tác phải rành mạch, giao cho một hoặc mấy đồng chí phụ trách làm đến nơi đến chốn. Trong khi thi hành phải tôn trọng nguyên tắc báo cáo và thỉnh thị.

Phải thấu suốt chính sách của Đảng và Chính phủ. Phải đi đường lối quần chúng.

Phải thật sự gần gũi nhân dân, lắng nghe ý kiến và nguyện vọng của nhân dân, học hỏi kinh nghiệm của nhân dân.

Phải biến quyết tâm của Đảng và Chính phủ thành quyết tâm của quần chúng.

Phải thiết thực quan tâm đến đời sống của nhân dân.

Phải cần kiệm liêm chính. Phải gương mẫu. Phải có tinh thần trách nhiệm cao độ.

Phải chống quan liêu, mệnh lệnh, hình thức, chống tham ô, lãng phí.

Phải làm đúng những điều đó mới xứng đáng là người đầy tớ trung thành của nhân dân, người cán bộ tốt của Đảng và Chính phủ.

*

* *

Bây giờ nói về vấn đề Đảng.

Đảng ta là một đảng cách mạng, một đảng lãnh đạo. Ngoài lợi ích của nhân dân và của giai cấp công nhân, Đảng ta không có lợi ích nào khác.

Trong thời kỳ kháng chiến, Đảng ta lãnh đạo nhân dân đánh giặc cứu nước. Ngày nay Đảng ta lãnh đạo nhân dân miền Bắc nước ta xây dựng chủ nghĩa xã hội. Cho nên đảng viên nào và chi bộ nào sản xuất và lãnh đạo sản xuất tốt, tức là đảng viên và chi bộ ấy tốt. Nếu sản xuất và lãnh đạo sản xuất không tốt, tức là đảng viên và chi bộ ấy kém.

Đối với Đoàn Thanh niên Lao động cũng vậy.

Vì vậy, tất cả đảng viên và đoàn viên ở nông thôn nhất định phải vào hợp tác xã hoặc tổ đổi công, phải gương mẫu trong mọi công việc, phải làm cho hợp tác xã hoặc tổ đổi công của mình đoàn kết và phát triển vững chắc.

Đảng viên và cán bộ ta nói chung là trung thành và hăng hái. Nhưng một số đảng viên và cán bộ còn có bệnh công thần, suy tị, ỷ lại, tiêu cực, ngại khó, ngại khổ, không gương mẫu, Nói tóm lại, đây rầy chủ nghĩa cá nhân. Những đồng chí ấy phải quyết tâm sửa chữa.

Từ nay về sau, tất cả các đảng viên, cán bộ và chi bộ cần phải thường thường ôn lại, tự liên hệ và giữ cho đúng những tiêu chuẩn của người đảng viên:

1. Suốt đời kiên quyết phấn đấu cho chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản.
2. Rèn luyện tư tưởng vô sản, sửa chữa những tư tưởng sai lầm, kiên quyết đứng hẳn trên lập trường giai cấp công nhân, không đứng chân trong chân ngoài.
3. Đặt lợi ích của Đảng lên trên hết, trước hết. Biết đem lợi ích của cá nhân phục tùng lợi ích chung của cách mạng.
4. Tuyệt đối chấp hành nghị quyết và đường lối của Đảng.
5. Liên hệ chặt chẽ với quần chúng.
6. Luôn luôn cố gắng học tập, thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình đồng chí mình.

Phải giữ đúng những tiêu chuẩn đó mới xứng đáng là người đảng viên.

Phát triển Đảng phải chọn lọc đảng viên mới một cách hết sức cẩn thận. Phải đoàn kết và giúp đỡ các đồng chí mới để họ tiến bộ không ngừng.

Các chi bộ Hải Ninh vừa kết nạp thêm gần 300 đảng viên mới, như thế là tương đối khá. Nhưng có chỗ lệch lạc: là kết nạp còn ít công nhân, phụ nữ và đồng bào các dân tộc. Số đảng viên ở nông thôn chưa đầy 500 đồng chí, như thế cơ sở Đảng ở nông thôn còn quá hẹp.

Các cấp Đảng cần phải giúp đỡ Đoàn Thanh niên Lao động phát triển tốt, đồng thời cần phải chọn đưa vào Đảng những đoàn viên thanh niên đã kinh qua thử thách và đã đủ điều kiện.

Trong thời kỳ vừa qua, đối với mọi công tác kinh tế, văn hoá và lao động sản xuất, đoàn thanh niên đều có cố gắng và có thành tích khá. Đó là ưu điểm. Nhưng một số đoàn viên thanh niên có xu hướng muốn thoát ly nông thôn, đối với tổ đổi công và hợp tác xã thì còn có thái độ ngập ngừng chờ đợi, chưa thật tin tưởng, hăng hái. Đó là khuyết điểm cần được sửa chữa.

Bác mong rằng các đoàn viên sẽ ra sức phát triển ưu điểm, sửa chữa khuyết điểm và tiến bộ mãi để xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng ta.

*

* *

Đồng bào các dân tộc, bộ đội và cán bộ tỉnh nhà trong thời kỳ kháng chiến đã anh dũng đấu tranh, có một truyền thống oanh liệt; từ ngày hoà bình trở lại đã có thành tích trong sản xuất, trong công tác thuỷ nông, v.v..

Về nhiệm vụ "ba thu" thì huyện Tiên Yên đã hoàn thành khá nhất, riêng về thuế nông nghiệp tỉnh đã làm tốt. Đó là những ưu điểm.

Công việc bổ túc văn hoá và giáo dục phổ thông (Việt văn và Hoa văn) đều có cố gắng, nhưng việc xoá nạn mù chữ còn yếu. Năm nay phải cố gắng nhiều hơn.

Đồng bào ta phải phát huy những truyền thống vẻ vang đó. Phải kết hợp tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm với việc hoàn thành cải cách dân chủ ở địa phương và làm cho vụ Đông - Xuân này thắng lợi vững chắc, toàn diện và vượt bậc.

Như thế là đồng bào Hải Ninh góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Cuối cùng chúc các cụ mạnh khoẻ, sống lâu.

Chúc các cán bộ và đồng bào Đông Hưng tiến mạnh trong công tác xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Bác chúc các cháu thiếu niên, nhi đồng mạnh khoẻ vui tươi, cố gắng học hành và tiến bộ.

Bác nhờ các cô, các chú chuyển lời chào thân ái của Trung ương Đảng của Chính phủ và của Bác đến đồng bào, bộ đội và cán bộ trong tỉnh.

Nói ngày 20-2-1960.

Tài liệu đánh máy lưu tại

Cục lưu trữ Văn phòng

Trung ương Đảng.

NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH LẠNG SƠN

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái thăm hỏi đồng bào các dân tộc, bộ đội, công an, dân quân, cán bộ, các chiến sĩ thi đua, các gia đình quân nhân, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Trong thời kỳ kháng chiến, đồng bào và cán bộ tỉnh ta đã anh dũng đánh giặc, cứu nước giữ làng. Từ ngày hoà bình trở lại, đồng bào và cán bộ tỉnh ta đã có nhiều cố gắng và thành tích. Đó là những ưu điểm. Trung ương và Chính phủ vui lòng khen ngợi toàn thể cán bộ và đồng bào.

Sau đây là mấy việc Bác muốn nhắc nhở đồng bào và cán bộ phải hiểu thấu, phải nhớ kỹ, phải làm đúng:

1. Hiện nay, toàn Đảng và toàn dân ta phải ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh để đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Chủ nghĩa xã hội là mọi người dân được áo ấm cơm no, nhà ở tử tế, được học hành. Muốn như vậy, thì mọi người phải thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, hiểu cho rõ và làm cho đúng chính sách của Đảng và Chính phủ, hoàn thành tốt kế hoạch Nhà nước.

Đối với nông thôn, nhiệm vụ là củng cố và phát triển tổ đổi công và hợp tác xã cho thật tốt, cho thật vững, kết hợp việc đó với việc quyết tâm làm cho vụ Đông - Xuân thắng lợi toàn diện, vượt mức và vững chắc.

2. Muốn làm vụ Đông - Xuân thắng lợi thì phải thực hiện mấy việc sau đây:

- Làm tiểu thủy nông cho tốt để chống hạn, chống úng;
- Phân bón cho nhiều;
- Cải tiến nông cụ;
- Bảo vệ trâu bò.

Những việc này tỉnh nhà làm còn kém. Đồng bào và cán bộ phải đánh lui tư tưởng bảo thủ và cố gắng làm cho tốt 4 việc đó.

3. Tăng gia sản xuất phải thường xuyên và bền bỉ. Quyết không nên vì năm trước được mùa mà năm nay lơ là. Vì thoả mãn và chủ quan, mà năm nay không ra sức trồng ngô và lúa Nam¹⁾. Đó là một khuyết điểm to. Đồng bào và cán bộ phải kịp thời sửa chữa thiếu sót đó.

4. Thực hành tiết kiệm phải đi đôi với tăng gia sản xuất. Chúng ta phải chống lãng phí sức của, sức người. Không nên vì được mùa mà ăn xài bữa bãi, lãng phí sức của. Không nên chơi bời lêu lổng, như đi chơi một phiên chợ mất 3 ngày, lãng phí sức người.

5. Chính phủ ta là Chính phủ dân chủ, chỉ một lòng một dạ phục vụ lợi ích của nhân dân.

Nhân dân nộp thuế là để xây dựng nước nhà. Nhân dân bán thóc cho Chính phủ là để cung cấp cho bộ đội, cán bộ và đồng bào ở thành thị.

Khi nông dân thiếu thốn thì Chính phủ cho vay thóc và tiền để sản xuất.

Vì vậy nhân dân có nghĩa vụ làm tốt việc nộp thuế, bán thóc và trả nợ cho Chính phủ. Hiện nay ở tỉnh nhà, thuế còn thiếu 5%, bán thóc còn thiếu 12%. Chắc vài hôm nữa sẽ đạt mức. Nhưng việc trả nợ thì kém lắm. Tiền mới trả được 35%, thóc mới trả được 26%. Đồng bào phải cố gắng trả cho nhanh, cho đủ, thì Chính phủ mới có thể giúp những đồng bào khác, những địa phương khác.

1) *Lúa Nam Ninh*, một giống lúa ngắn ngày, trước đây nông dân miền Bắc thường gieo cấy trong vụ Hè - Thu.

6. Vì sao toàn thể đồng bào cần phải giúp Chính phủ làm cho tốt việc điều tra dân số? Vì Chính phủ phải biết rõ miền Bắc ta có bao nhiêu người, mỗi tỉnh có bao nhiêu đàn ông, đàn bà, cụ già, trẻ em, thì mới rõ cần bao nhiêu lương thực, vải vóc, thuốc men, giấy bút, v.v. để cung cấp cho nhân dân; cần xây dựng bao nhiêu nhà thương, trường học, v.v. để phục vụ nhân dân.

Nói tóm lại: việc điều tra dân số là nhằm mục đích phục vụ lợi ích của nhân dân. Cho nên phải khai cho thật đúng, chớ khai thiếu, chớ khai thừa, chớ khai trùng một người nào.

7. Đồng bào tỉnh ta hăng hái tham gia "Tết trồng cây", như thế là tốt. Đồng bào cần nhớ rằng trồng cây nào phải vun xới, giữ gìn cho tốt cây ấy. Năm bảy năm sau, phong cảnh tỉnh nhà sẽ càng thêm tươi đẹp, đồng thời đó sẽ là một nguồn lợi to.

8. Mọi người chúng ta, bất kỳ gái trai già trẻ, đều phải nâng cao tinh thần cảnh giác. Mỹ - Diệm và bọn tay sai của chúng không muốn cho chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội thành công. Chúng tìm mọi cách để bịa đặt nói xấu chúng ta, chia rẽ chúng ta, phá hoại chúng ta. Vì vậy, mọi người công dân phải tỉnh táo đề phòng, ngăn ngừa chống lại chúng nó.

Trong việc này, ngoài bộ đội và công an, thì dân quân là một lực lượng mạnh mẽ của địa phương. Cho nên cần phải tổ chức tốt và huấn luyện tốt dân quân.

9. Nhân dân ta rất hăng hái, nhiều kinh nghiệm và nhiều sáng kiến. Nếu lãnh đạo khéo thì việc gì khó khăn mấy và to lớn mấy, nhân dân cũng làm được. Như cách mạng và kháng chiến là những việc rất to lớn, khó khăn và gian khổ, nhưng nhờ Đảng khéo lãnh đạo cho nên nhân dân ta đã thành công trong cuộc Cách mạng Tháng Tám, thắng lợi trong cuộc kháng chiến trường kỳ.

Để thực hiện tốt những việc nói trên, cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên phải đoàn kết chặt chẽ, phải gương mẫu trong mọi việc, phải làm đúng chính sách của Đảng và của Chính phủ, phải đi đúng đường lối quần chúng.

Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên nói chung đều hăng hái, tận tụy. Nhưng cũng có một số cán bộ và đảng viên còn mắc những khuyết điểm do chủ nghĩa cá nhân sinh ra. Ví dụ như: Cán bộ và đảng viên dân tộc thiểu số thì hay tự ti, cho mình là kém, do đó mà thiếu tinh thần tự động, tiến lên.

Một số cán bộ và đảng viên thì thiếu tinh thần dũng cảm, hay sợ khó sợ khổ, không muốn nhận những công tác nặng hoặc công tác ở những vùng rẻo cao. Cán bộ quê quán ở Lạng Sơn thì muốn về huyện mình, xã mình, cán bộ tỉnh khác đến, thì muốn về địa phương mình, do đó mà không yên tâm công tác.

Cách làm việc tản mạn, lạc hậu; ai làm việc gì chỉ biết việc ấy, không biết phối hợp công việc, giúp đỡ lẫn nhau.

Một số cán bộ thì kèn cựa về địa vị, về hưởng thụ, có cán bộ thì lo lắng vớ vẩn về "tiền đồ". Các đồng chí ấy phải hiểu rằng: Chủ nghĩa xã hội là tiền đồ chung của cả dân tộc và trong đó có tiền đồ riêng của mỗi cá nhân. Và bất kỳ làm công việc gì, ở địa vị nào mà làm tròn nhiệm vụ đều là vẻ vang, đều là anh hùng.

Để sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm, để trở nên người dày tớ trung thành của nhân dân, người con ưu tú của Đảng, từ nay về sau, các đảng viên và các chi bộ cần phải thường xuyên ôn lại và giữ cho đúng những tiêu chuẩn của đảng viên.

10. Tỉnh ta ở gần Trung Quốc anh em. Cán bộ và nhân dân Trung Quốc có nhiều kinh nghiệm về tổ chức, về công tác, về sản xuất. Nhân dân và cán bộ ta nên học tập những kinh nghiệm quý báu ấy. Các đồng chí Trung Quốc luôn luôn sẵn sàng giúp đỡ chúng ta. Chúng ta nên vừa học hỏi, vừa thi đua với anh em Trung Quốc, sao cho Lạng Sơn trở nên một tỉnh gương mẫu.

Trung ương và Chính phủ sẽ khen thưởng những cá nhân và đơn vị nào có thành tích xuất sắc nhất. Chúc đồng bào và cán bộ cố gắng và thành công.

Bác nhờ các đại biểu có mặt ở đây chuyển lời chào thân ái của

Trung ương, của Chính phủ và của Bác đến cho đồng bào và cán bộ địa phương mình.

Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Đảng Lao động Việt Nam muôn năm!

Chủ nghĩa xã hội muôn năm!

Nói ngày 23-2-1960.

Sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*,

Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1962, tập VI, tr.45-48.

NHIỀU

NHIỀU, NHANH, TỐT, RẺ, là phương châm chung của chúng ta trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trước hết phải nói đến NHIỀU. Vì có làm ra nhiều của cải, mới có thể vừa tăng tích lũy để mở rộng sản xuất, vừa nâng cao mức tiêu dùng của nhân dân lao động.

Muốn làm ra nhiều của cải, phải có hai điều kiện: Một là phải có nhiều người sản xuất. Hai là mỗi người phải sản xuất được nhiều.

Hai điều này thật ra không hề tách rời nhau.

Thế nào là "có nhiều người sản xuất"? Hãy nhìn vào hoạt động muôn màu, muôn vẻ của xã hội. Chúng ta thấy có những người trực tiếp làm ra của cải vật chất, như nông dân làm ra thóc gạo, bông, đay ..., thợ thuyền làm ra vải, giấy, than, dầu, nhà cửa... Lại có những người không trực tiếp làm ra của cải vật chất, như người buôn bán, viên chức ở bàn giấy, v.v.. Việc này và việc kia đều cần thiết cho xã hội, đều là quang vinh. Nhưng nếu số người làm loại việc này nhiều lên, ắt số người làm loại việc kia phải ít đi. Chúng ta muốn nước nhà giàu mạnh, nhân dân no ấm, nên phải luôn luôn cố gắng sắp xếp để có thật nhiều người trực tiếp sản xuất. Còn số người không trực tiếp sản xuất thì càng ít càng tốt, nhưng phải thông thạo công việc để đủ sức gánh vác nhiệm vụ. Hiện nay, trong guồng máy kinh tế của ta, số người buôn bán còn quá đông. Trong bộ máy của Nhà nước, số người làm việc giấy tờ và những việc linh tinh có nơi cũng còn quá nhiều. Ví dụ: đến một vài cơ quan, chúng

ta vẫn phải qua quá nhiều "cửa ải": ngoài cổng, một người xem giấy; vào phòng thường trực lại một người ghi tên; ở chân cầu thang, một người ách lại, đến đầu cầu thang, lại một người "hỏi han". Thật là phung phí sức lao động!

Trong những người trực tiếp sản xuất, chúng ta lại thấy có những người làm việc chính và những người làm việc phụ. Ví dụ: mỗi tổ thợ nề đều có thợ xây và người phụ việc. Nếu khéo sắp xếp để cũng chừng ấy người phụ việc có thể phục vụ cho nhiều thợ xây hơn, thì năng suất chung sẽ cao hơn. Đó cũng là một cách làm cho "có nhiều người sản xuất".

Còn muốn "mỗi người sản xuất được nhiều", thì phải luôn luôn cố gắng cải tiến kỹ thuật và giữ vững kỷ luật lao động.

Chủ động tìm ra và kiên quyết sửa đổi những chỗ không hợp lý trong sản xuất, trong công tác. Dùng cảm san bằng mọi trở ngại của nếp làm việc cũ và của những sự tính toán cá nhân, để tiến lên không ngừng, đạt năng suất ngày càng cao. Đó là biểu hiện cao nhất của ý thức làm chủ xã hội của giai cấp công nhân.

C.K.

Báo Nhân dân, số 2176,
ngày 3-3-1960.

NHANH

Đi đường, ai cũng muốn mau tới đích. Chúng ta làm cách mạng, cũng muốn mau tới thắng lợi cuối cùng.

Con đường của chúng ta ngày nay ở miền Bắc là: qua thời kỳ quá độ tiến lên chủ nghĩa xã hội; từ một nước nông nghiệp lạc hậu tiến lên thành một nước công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, có khoa học, kỹ thuật tiên tiến. Chỉ có đi theo con đường ấy, miền Bắc nước ta mới vĩnh viễn thoát khỏi cảnh nghèo đói lạc hậu và xây dựng cơ sở vững chắc cho sự nghiệp thống nhất Tổ quốc.

Chúng ta đều muốn nước nhà mau thống nhất, chế độ ta mau vững mạnh, nhân dân ta mau no ấm. Cho nên, trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, NHANH là một khẩu hiệu hết sức quan trọng.

NHANH không phải là chỉ gắng sức lên từng lúc, từng đợt.

NHANH là phải tiến bước không ngừng và bước sau bao giờ cũng phải dài hơn, vững hơn bước trước. Đó là tư tưởng cách mạng không ngừng.

Chúng ta có thể làm được như thế không? Hoàn toàn được. Vì trên miền Bắc nước ta ngày nay, nhân dân lao động đã thật sự trở thành người chủ. Những khả năng tiềm tàng trong nhân dân là vô tận. Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội càng tiến lên, lực lượng của ta càng lớn, kinh nghiệm của ta càng nhiều. Chúng ta chẳng khác gì một người đi đường càng đi càng sung sức. Những người bảo thủ không nhận rõ điều đó, nên nhìn vào việc gì cũng thấy khó

khẩn. Thật ra, cái làm vướng chân họ nhất lại chính là tư tưởng bảo thủ, rụt rè của họ. Cho nên, muốn tiến nhanh, thì trước hết phải phát quang những dây ràng buộc ấy đi đã.

Muốn tiến bước không ngừng và tiến ngày càng nhanh, càng vững phải có hai điều kiện. Một là, không ngừng cải tiến công tác; hai là, lúc nào cũng phải làm bước trước chuẩn bị bước sau, làm hôm nay chuẩn bị ngày mai. Không làm như vậy, thì chỉ tiến lên được từng đợt ngắn, rồi ngừng lại. Bởi vậy, những người lao động xã hội chủ nghĩa không thể chỉ biết làm việc cần cù, mà còn phải có tinh thần cải tiến công tác không ngừng và chủ động tính trước, lo xa mọi việc. Như vậy mới thật đúng là người làm chủ nước nhà.

C.K.

Báo *Nhân dân*, số 2178,
ngày 5-3-1960.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ THANH TRA

Năm nay, các ban thanh tra phải chú ý kiểm tra chống lãng phí, tham ô. Phát hiện ra những việc lãng phí, tham ô, chẳng những cần báo cáo với Trung ương và Chính phủ giải quyết mà còn phải giúp các cấp lãnh đạo địa phương tìm ra được những biện pháp để tích cực chống lãng phí, tham ô.

Nạn lãng phí, tham ô là do bệnh quan liêu, mệnh lệnh trong công tác của các cấp lãnh đạo ở các cơ quan Nhà nước gây ra.

Hiện nay ta đang tiến lên chủ nghĩa xã hội. Muốn tiến lên chủ nghĩa xã hội, trước hết phải thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Nếu không kiên quyết chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh, lãng phí, tham ô, thì nó sẽ cản trở, phá hoại ta tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Vì vậy các cơ quan thanh tra Nhà nước chẳng những kiểm tra chống lãng phí, tham ô mà còn phải chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh để giúp các cơ quan Nhà nước cải tiến công tác, giữ gìn kỷ luật, thực hành dân chủ, góp phần củng cố bộ máy Nhà nước.

Về công tác xét các việc khiếu nại, tố giác, nhiệm vụ các ban thanh tra là phải làm cho nghiêm chỉnh, cho kịp thời, làm sớm chừng nào hay chừng ấy. Đồng bào có oan ức, có thắc mắc mới khiếu nại. Ta giải quyết tốt các việc khiếu nại, đồng bào thấy Đảng và Chính phủ quan tâm, lo lắng đến họ, do đó mối quan hệ giữa quần chúng nhân dân với Đảng và Chính phủ được củng cố tốt hơn.

Các ban thanh tra làm việc tốt, nhanh hay làm kém, chậm, trước hết là do bản thân mỗi ban cố gắng nhiều hay ít, nhưng còn do cấp lãnh đạo có quan tâm đến công tác thanh tra hay không. Các cấp lãnh đạo phải giúp đỡ các ban thanh tra làm việc tốt, phải quan tâm lãnh đạo công tác thanh tra. Hiện nay, ở đây không có các đồng chí cấp lãnh đạo ở địa phương, Bác nhờ các cô, các chú về báo cáo lại với các đồng chí đó những điều Bác đã nói ở trên.

Những ban thanh tra làm việc khá, còn phải cố gắng hơn, những ban còn kém thì phải cố gắng nhiều hơn nữa. Phải học tập kinh nghiệm lẫn nhau, học những điều hay và tránh những điều dở.

Nói ngày 5-3-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2179,
ngày 6-3-1960.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT CÔNG TÁC THUỶ LỢI NĂM 1959

Trong năm qua, cán bộ và nhân dân ta đã có nhiều cố gắng và tiến bộ trong việc làm thủy lợi. Năm 1956, nhân dân đã đào đắp 27 triệu 90 vạn thước khối, năm 1959 đào đắp 84 triệu 857.810 thước khối. Diện tích tưới năm 1956 có 1 triệu 57 vạn héc-ta, năm 1959 đạt 1 triệu 90 vạn héc-ta. Thế là có tiến bộ, nhưng chưa đủ, còn một nửa triệu héc-ta nữa chưa có nước tưới. Tạm tính mỗi héc-ta là 2 tấn thóc, ta còn một triệu tấn thóc thu hoạch bấp bênh. Nếu trời tốt thì thu hoạch nhiều, ngược lại nếu trời xấu thì thu hoạch sút kém. Từ trung ương đến địa phương, từ miền xuôi đến miền núi, ta phải cố gắng tranh với trời lấy một triệu tấn thóc ấy một cách vững chắc. Người xưa có câu: "Nhân định thắng thiên", ta nhất định không chịu thua trời, ta cố gắng phát triển và tiến bộ cho đều, làm tốt công tác thủy lợi thì nhất định thắng trời. Muốn làm tốt công tác thủy lợi, các cấp uỷ, các cán bộ chuyên môn phải đi đúng đường lối quần chúng, liên hệ mật thiết với quần chúng, dựa vào lực lượng quần chúng. Quần chúng thông suốt về phương châm, phương pháp của Đảng và Chính phủ thì nhất định sẽ làm được và làm tốt.

Công tác thủy lợi phải kịp thời để phục vụ phong trào hợp tác hoá, đồng thời phải dựa vào phong trào hợp tác hoá mà làm tốt công tác thủy lợi. Nói đến kinh tế nông thôn trước hết là nói đến

vấn đề nước. Ở nông thôn, nước ví như sông mà chủ nghĩa xã hội như thuyền, nước sông lên nhiều thì thuyền đi lại dễ dàng. Cho nên, ngay từ bây giờ, phải làm sao đẩy mạnh công tác thuỷ lợi cho đều, tốt, chắc chắn, trước mắt là phục vụ sản xuất Đông - Xuân, chuẩn bị cho vụ mùa.

Nói ngày 7-3-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2182,
ngày 9-3-1960.

THƯ GỬI PHỤ NỮ TOÀN QUỐC NHÂN DỊP KỶ NIỆM 50 NĂM NGÀY QUỐC TẾ PHỤ NỮ

Từ ngày thành lập, Quốc tế phụ nữ là một lực lượng mạnh mẽ đấu tranh cho công cuộc giữ gìn hoà bình, giải phóng dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

Phụ nữ Việt Nam ta sẵn có truyền thống đấu tranh anh dũng và lao động cần cù. Trong kháng chiến, phụ nữ ta từ Bắc đến Nam đều hăng hái tham gia đánh giặc cứu nước.

Từ ngày hoà bình trở lại, nước ta tạm bị chia cắt làm hai miền. Chị em miền Nam đang bền bỉ đấu tranh chống ách thống trị dã man của Mỹ - Diệm. Ở miền Bắc hoàn toàn giải phóng, chị em phụ nữ đều phấn khởi thi đua tăng gia sản xuất thực hành tiết kiệm, công tác và học tập đều tiến bộ khá.

Đảng và Chính phủ ta luôn luôn chú ý nâng cao địa vị của phụ nữ. Hiến pháp định rõ "nam nữ bình đẳng" và luật lấy vợ lấy chồng, v.v. đều nhằm mục đích ấy.

Nhưng phụ nữ ta cần phải cố gắng nhiều để theo kịp chị em các nước bạn, góp phần nhiều hơn nữa trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Ví dụ:

Chị em Liên Xô trong gia đình thì không phải bận bịu với việc chăm lo con mọn và hui hút với việc bếp núc. Ngoài xã hội thì thật sự bình đẳng với đàn ông, gánh vác mọi công tác chính trị, kinh tế, văn hoá... Trong ngành giáo dục và ngành y tế, cán bộ phụ nữ đã

nhiều hơn cán bộ đàn ông. Năm 1958, trong số chuyên gia tốt nghiệp kỹ thuật, phụ nữ chiếm 52%. Trong Quốc hội các nước Cộng hoà Xôviết hơn một phần ba đại biểu là phụ nữ. Đồng chí Naxridinôva là công trình sư đồng thời là Chủ tịch nước Cộng hoà Xôviết Udôbêkixtan.

Dưới sự lãnh đạo ân cần của Đảng, phụ nữ ta cần phải:

- Cố gắng học tập chính trị, học tập văn hoá, kỹ thuật.
- Nâng cao tinh thần yêu nước và giác ngộ xã hội chủ nghĩa.
- Hăng hái thi đua thực hiện "cần kiệm xây dựng Tổ quốc, cần kiệm xây dựng gia đình".
- Đoàn kết chặt chẽ, ra sức tham gia sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh thống nhất nước nhà và giữ gìn hoà bình thế giới.

Là con cháu xứng đáng của Bà Trưng, Bà Triệu, chắc các cô sẽ hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ vẻ vang ấy.

Chào thân ái

Ngày 8 tháng 3 năm 1960

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2181,
ngày 8-3-1960.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ PHỤ NỮ LAO ĐỘNG TIÊN TIẾN VÀ CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI LẦN THỨ HAI

Nhân ngày Quốc tế phụ nữ, thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, Bác khen ngợi phụ nữ Việt Nam nói chung, và phụ nữ lao động tiên tiến nói riêng.

Thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, Bác gửi lời chào thân ái tới phụ nữ miền Nam anh dũng. Bác chào mừng phụ nữ các nước anh em và phụ nữ khắp các nước đang kiên trì và anh dũng đấu tranh bảo vệ hoà bình thế giới.

Năm nay kỷ niệm phong trào Phụ nữ Quốc tế đúng 50 tuổi thì cũng vừa đúng lúc kỷ niệm Đảng ta 30 tuổi. Phong trào phụ nữ trong 30 năm dưới sự lãnh đạo của Đảng ta đã đóng góp rất nhiều thành tích lớn cho cách mạng.

Thời kỳ bí mật, nhiều chị em đã giác ngộ, tham gia hoạt động cách mạng rất dũng cảm, mặc dầu muôn ngàn nguy hiểm, gian khổ. Rất nhiều chị em khác cũng đã bảo vệ cách mạng rất gan góc. Thời kỳ đó, căn cứ địa cách mạng của ta ở Việt Bắc, do đó rất nhiều chị em phụ nữ các dân tộc thiểu số không những vượt gian nguy mà còn gạt cả mê tín để bảo vệ cách mạng và cán bộ hoạt động cách mạng.

Thời kỳ kháng chiến, Bác chỉ nói vài ví dụ: ngoài những đội du kích rất anh dũng đánh địch còn có các bà mẹ rất hiền từ tổ chức nhau lại thành hội các bà mẹ chiến sĩ, giúp đỡ bộ đội đánh giặc,

giúp đỡ, an ủi thương binh. Trong các chiến dịch, phụ nữ đi dân công, tải lương thực, đạn dược, làm đường, v.v. rất đông; 2/3 số dân công là phụ nữ. Mặc dầu bị máy bay địch theo dõi thả bom dữ dội, nhưng chị em vẫn vui vẻ ca hát, động viên nhau làm tròn nhiệm vụ.

Ngày nay đất nước ta hoà bình. Có hoà bình vì đã có bao nhiêu gương đấu tranh, hy sinh anh dũng của toàn dân ta, toàn Đảng ta, trong đó có phụ nữ ta.

Bác chỉ nói vài nét về phụ nữ tham gia kiến thiết xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc hiện nay. Ở các nhà máy hiện nay có rất nhiều cháu gái, có những cháu biết điều khiển những máy tiện, máy khoan, máy dệt tối tân, v.v. trên các công trường cũng có nhiều nữ thanh niên, có các cháu gái đã biết lái máy xúc, lái xe vận tải, v.v.. Gần đây Bác được biết tin ở mỏ than Hòn Gai, chị em làm ở Cọc 6, chỉ trong mấy ngày đã nâng mức đẩy xe từ 32 xe lên 335 xe một ca.

Trong việc đẩy xe này, một nửa lại là phụ nữ. Ở nông thôn 60% xã viên hợp tác xã là phụ nữ. Có nhiều cô chủ nhiệm hợp tác xã, cô Hoàn là người đầu tiên đã làm được 3.000 cân phân, rồi phong trào thi đua lên, nhiều người làm vượt hơn cô Hoàn, có người làm tới 7.000 cân. Cháu Dung mới 13 tuổi còn đi học, cũng đã làm được 1.000 cân phân. Ngoài sản xuất, phụ nữ còn tham gia dân quân, tự vệ, nhiều đội rất khá. Phụ nữ trí thức cũng đã góp nhiều công trong phong trào bình dân học vụ, bổ túc văn hoá, trong việc xây dựng các vườn trẻ, lớp mẫu giáo và trong các ngành nghề khác. Việc tổ chức vườn trẻ, lớp mẫu giáo rất đáng khen. Trong phong trào cải tạo xã hội chủ nghĩa, chị em buôn bán nhỏ đã tổ chức lại, đi vào con đường hợp tác và sửa đổi cách làm ăn buôn bán như thực thà, không lấy lãi, khiêm tốn phục vụ khách hàng, rất đáng khen. Chị em tự sản tự mình tiếp thu và khuyến chồng tiếp thu cải tạo và đi vào con đường công tư hợp doanh. Phụ nữ ta còn tham gia nhiều việc khác như lao động xây dựng công viên Bảy Mẫu, tham gia Tết trồng cây, v.v..

Từ trước đến nay phụ nữ Việt Nam ta đã có nhiều đóng góp

cho cách mạng, phụ nữ ta rất đáng kính, phụ nữ ta có rất nhiều tiến bộ. Nhưng Đảng, Chính phủ và Bác còn mong phụ nữ tiến bộ nhiều hơn nữa. Hiện nay trong các ngành, số phụ nữ tham gia còn ít. Đảng và Chính phủ rất hoan nghênh, sẵn sàng cất nhắc và giao cho phụ nữ những chức trách quan trọng. Muốn vậy, bản thân phụ nữ phải:

- Gắng học tập chính trị, học tập văn hoá, kỹ thuật.
- Nâng cao tinh thần yêu nước và giác ngộ xã hội chủ nghĩa.
- Hăng hái thi đua thực hiện "cần kiệm xây dựng Tổ quốc, cần kiệm xây dựng gia đình".
- Đoàn kết chặt chẽ, ra sức tham gia sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh thống nhất nước nhà và giữ gìn hoà bình thế giới.

Chúc chị em phụ nữ cố gắng học tập, tiến bộ nhiều, tiến bộ mãi để xứng đáng làm chủ nước nhà.

Nói ngày 8-3-1960.

Sách *Bác Hồ với nhân dân*

Hà Nội, Nxb. Hà Nội, 1980,

tr. 127-129.

TỐT

Chúng ta thi đua làm nhiều, làm nhanh là cốt tăng nhanh mức sống của nhân dân lao động và tăng nhanh tích lũy để xây dựng công nghiệp, mở mang kinh tế. Cho nên NHIỀU, NHANH phải đi đôi với TỐT, RẺ. Nếu chỉ vì nhiều, nhanh mà không nghĩ đến tốt, rẻ, thì kết quả cuối cùng vẫn là không nhiều, không nhanh. Ví dụ: Một nhà máy, nếu xây dựng đúng tiêu chuẩn kỹ thuật, có thể dùng được 50 năm. Nhưng nếu xây dựng không đúng tiêu chuẩn kỹ thuật, thì chỉ vài chục năm sau, nhà máy sẽ không chịu nổi sức rung chuyển của máy và sản xuất sẽ không an toàn. Như vậy khác nào bỏ vốn xây dựng một nhà máy mà chỉ được một nửa nhà máy!

Trong công tác xây dựng cơ bản cũng như trong việc sản xuất máy móc, dụng cụ, hàng tiêu dùng, TỐT và NHIỀU vẫn luôn luôn gắn bó với nhau như vậy. Chúng ta có thể kể hàng nghìn ví dụ về điều đó. Nếu công nhân ta cố gắng làm cho tốt, thì mỗi cỗ máy, mỗi chiếc thoi, mỗi chiếc cày làm ra đều có thể dùng lâu gấp rưỡi, gấp đôi so với những thứ làm xấu. Như vậy, có thể coi như chúng ta đã tăng mức sản xuất máy, thoi, cày, v.v. lên gấp rưỡi, gấp đôi, mà không phải tốn thêm nhân công, nguyên liệu, vật liệu.

Nhiều cán bộ, công nhân ta đến nay vẫn chỉ chú ý thi đua làm nhiều, làm nhanh, mà chưa chú ý thi đua làm cho tốt. Một số người vì muốn có nhiều "thành tích", hoặc vì muốn được hưởng mức công cao, lại còn làm bừa, làm ẩu. Làm như vậy rất có hại. Hại cho sản xuất, vì trong dây chuyền sản xuất, bộ phận trước làm xấu, thì bộ phận sau gặp khó khăn. Ví dụ: sợi xấu, thoi xấu, thì dệt chậm; than

lẫn nhiều đất, đá, thì tốn nhiều công vận chuyển và công sàng... Hại cho việc xây dựng kinh tế chung vì hàng xấu thì khó bán hoặc phải bán giá rẻ, do đó xí nghiệp không có lãi, Nhà nước không tăng được tích lũy. Hại cho đời sống nhân dân, vì hàng xấu thì chóng hỏng, chóng hao, ảnh hưởng đến túi tiền của người tiêu dùng. Cho nên:

*Làm nhanh mà không tốt,
Có gì là vẻ vang?
Đã là người làm chủ,
Tính toán phải đàng hoàng:
Nhiều, nhanh, tốt, rẻ rõ ràng
Lợi dân, lợi nước đôi đàng vẹn đôi.*

C.K.

Báo Nhân dân, số 2182,
ngày 9-3-1960.

RẺ

Thói thường, nhanh thì khó tốt, tốt thì khó rẻ! Nhưng đó chỉ là "thói thường" khi người lao động còn phải bán sức mình như một món hàng để kiếm sống. Đối với chúng ta, những người lao động đang làm chủ và xây dựng cuộc sống mới, thì NHIỀU, NHANH, TỐT, RẺ lại gắn bó với nhau như da với thịt.

Nếu làm nhiều, làm nhanh, làm tốt nhưng lại không rẻ - nghĩa là nếu phải dùng quá nhiều sức người, sức của - thì rốt cuộc vẫn không đạt được mục đích tăng nhanh mức sống của nhân dân và tăng nhanh tích lũy để xây dựng công nghiệp, mở mang kinh tế. Cho nên, chúng ta phải hết sức tiết kiệm sức người, sức của trong sản xuất và xây dựng.

Điều quan trọng trước hết vẫn là nâng cao năng suất lao động. Tăng năng suất là tiết kiệm sức người, tiết kiệm thời gian lao động. Đó là cách làm vừa nhanh, vừa rẻ. Nhưng như thế chưa đủ, mà còn phải tính toán thật chi ly trong việc dùng nguyên liệu, vật liệu. Phải dùng nguyên liệu, vật liệu thật hợp lý và không để nhiều nguyên liệu, vật liệu bị loại bỏ. Mỗi người, mỗi đơn vị sản xuất phải luôn luôn tự đặt cho mình câu hỏi: Có thể dùng ít nguyên liệu, vật liệu hơn mà hàng vẫn tốt không? Có thể dùng những nguyên liệu tương đối rẻ thay thế những nguyên liệu tương đối đắt, hoặc dùng những thứ sẵn có ở gần để thay thế những thứ phải chở từ xa tới không? Có thể sửa đổi quy cách một số mặt hàng để tiết kiệm nguyên liệu hơn nữa không? (ví dụ chúng ta đã làm diêm que ngắn

để tiết kiệm gỗ, dùng than xỉ để đúc bê tông, dùng tre thay gỗ để làm cốt pha, v.v.).

Tăng năng suất lao động, tiết kiệm nguyên liệu, vật liệu, quy đến cùng đều là tiết kiệm vốn. Nhưng còn một cách tiết kiệm vốn nữa mà công nhân ta còn ít nghĩ đến. Đó là việc làm cho vốn "quay vòng nhanh". Cái vòng quay ấy là như thế này: bỏ vốn vào sản xuất - làm ra hàng hoá - bán hàng hoá, thu vốn về - lại bỏ vốn vào sản xuất. Biết làm cho vốn quay vòng nhanh, thì có ít vốn mà dùng được nhiều lần, nên sản xuất được nhiều. Cũng ví như người tướng giỏi, có ít quân mà khéo điều động nên đánh được nhiều trận. Công nhân ta thi đua cải tiến tổ chức, cải tiến kỹ thuật để rút ngắn thời gian sản xuất và cố gắng làm hàng cho tốt để bán ra được nhanh, thì sẽ trở thành những người tướng giỏi về mặt này.

Tăng năng suất lao động, tiết kiệm vốn, tiết kiệm nguyên liệu, vật liệu, không những giảm được giá thành, mà còn dôi ra một số khá lớn sức người, sức của để sản xuất thêm nhiều hàng hoá, xây dựng thêm nhiều xí nghiệp mới. Thế là đã nhiều, nhanh lại rẻ. Và do rẻ, nên càng nhiều, nhanh.

C.K.

Báo *Nhân dân*, số 2184,
ngày 11-3-1960.

BÀI NÓI TẠI ĐẠI HỘI CHIẾN SĨ THI ĐUA CÔNG NGHIỆP

Năm 1957, trong phong trào thi đua của Bộ Công nghiệp đã nảy nở 100 tổ sản xuất tiên tiến, 800 chiến sĩ thi đua, 4.000 lao động tiên tiến. Năm 1958, có 260 tổ sản xuất tiên tiến, gần 1.350 chiến sĩ thi đua và gần 12.000 lao động tiên tiến. Năm 1959, có gần 2.000 chiến sĩ thi đua và hơn hai vạn lao động tiên tiến. Như vậy là phong trào thi đua mỗi năm một tiến bộ thêm. Chúng ta phải cố gắng phát huy ưu điểm, sửa chữa khuyết điểm để phong trào thi đua ngày càng tốt hơn nữa.

Năm nay là năm rất quan trọng: chúng ta phải kết thúc tốt kế hoạch 3 năm và chuẩn bị tốt để bắt tay vào thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất. Đồng thời năm nay lại cũng là năm chúng ta mừng Đảng ta 30 tuổi, mừng kỷ niệm 15 năm Ngày thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà, mừng Đại hội Đảng.

Vì vậy, chúng ta phải cố gắng đẩy mạnh phong trào thi đua năm 1960 cho sôi nổi, vững chắc và liên tục. Phải thi đua làm nhiều, nhanh, tốt, rẻ. Nhiều, nhanh tức là cần. Tốt, rẻ tức là kiệm. Cần, kiệm tức là phải tăng năng suất và nâng cao chất lượng sản phẩm.

Thi đua làm nhiều, nhanh, tốt, rẻ, phải đi đôi với đảm bảo an toàn lao động, phải biết quý trọng con người. Đồng thời lại phải chú ý bảo vệ máy móc, phải làm sao cho máy móc tốt, nâng cao công suất của máy. Nếu không bảo vệ được máy móc tốt tức là không bảo vệ của công, không giữ đúng kỷ luật lao động.

Thi đua lại phải bền bỉ và liên tục. Muốn vậy phải cải tiến kỹ thuật, cải tiến tổ chức, chứ không phải làm đốc sức, phải củng cố và phát triển những kết quả tốt của cuộc vận động cải tiến chế độ quản lý xí nghiệp.

Năm vừa qua anh chị em công nhân các xí nghiệp đã có tinh thần dám nghĩ, dám làm, do đó phát huy nhiều sáng kiến tốt. Chỉ tính riêng ở 4 xí nghiệp cơ khí Hà Nội, điện Hà Nội, than Cẩm Phả, than Hòn Gai, đã có 1.300 sáng kiến cải tiến lớn nhỏ. Như vậy là tốt. Các cán bộ phụ trách cần phải chú ý nghiên cứu kịp thời các sáng kiến của công nhân, bổ sung, phổ biến và áp dụng rộng rãi để mọi người cùng làm. Như vậy, sáng kiến mới có tác dụng tốt.

Công nhân Trung Quốc căn bản hoàn thành kế hoạch 5 năm trong 2 năm. Công nhân Triều Tiên căn bản hoàn thành kế hoạch 5 năm trong 2 năm rưỡi.

Công nhân ta cần cù, khéo tay, lại được các nước anh em giúp đỡ về máy móc, chuyên gia, kỹ thuật. Chúng ta phải cố gắng noi gương công nhân các nước anh em để hoàn thành kế hoạch Nhà nước vượt mức và trước thời hạn. Mọi người phải thấy trách nhiệm của mình là người chủ nước nhà, quyết tâm phấn đấu thì nhất định sẽ hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước.

Do biết sắp xếp tổ chức thi đua tốt nên chỉ trong vài tuần, anh chị em công nhân Cọc 6 đã đưa mức sản xuất từ 32 xe một ca lên tới 335 xe, tăng năng suất gấp 10 lần.

Nếu các đơn vị biết học tập Cọc 6, biết sắp xếp chấn chỉnh tổ chức thi đua cho tốt, nhất định năng suất còn cao hơn và nhất định sẽ hoàn thành vượt mức kế hoạch.

Các chiến sĩ thi đua, các cán bộ, đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu, phải làm đầu tàu trong mọi việc, phải dìu dắt người chậm tiến để cùng nhau tiến bộ. Xí nghiệp tiên tiến phải dìu dắt xí nghiệp chậm tiến. Mọi người nên noi gương nữ chiến sĩ Liên Xô Gaganova là một công nhân lành nghề, nhưng đã có tinh thần tự động xung phong đi tìm một kíp chậm tiến để giúp đỡ mọi người tiến bộ.

Mọi người phải chú ý giữ gìn vệ sinh, bảo vệ sức khoẻ. Phải cố gắng thi đua đẩy mạnh sản xuất để góp phần nâng cao đời sống cho nhân dân ta, trong đó có đời sống của công nhân. Làm được như vậy tức là giai cấp công nhân đã thiết thực góp sức mình vào việc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, xứng đáng là giai cấp lãnh đạo cách mạng.

Nói ngày 11-3-1960.
Báo *Nhân dân*, số 2187,
ngày 14-3-1960.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH THÁI NGUYÊN

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào các dân tộc, công nhân, bộ đội, công an, dân quân và cán bộ, các cháu thanh niên và nhi đồng. Bác gửi lời cảm ơn các đồng chí chuyên gia Liên Xô và Trung Quốc hiện giúp ta ở trong tỉnh.

Thái Nguyên là một trong những tỉnh căn cứ cách mạng và kháng chiến. Trong những năm đấu tranh, đồng bào và cán bộ tỉnh ta đã có nhiều thành tích đánh giặc và sản xuất. Từ hoà bình lập lại, đồng bào và công nhân, cán bộ đã phát huy truyền thống đoàn kết phấn đấu, khắc phục khó khăn và đạt được nhiều thành tích đáng khen.

Nhân dịp này Bác nói mấy vấn đề sau đây:

Hiện nay toàn Đảng và toàn dân ta có hai nhiệm vụ là: xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà. Xây dựng chủ nghĩa xã hội thành công thì nhất định đấu tranh thống nhất nước nhà thắng lợi.

Chủ nghĩa xã hội là làm cho mọi người dân được ấm no, hạnh phúc và học hành tiến bộ. Muốn đạt mục đích đó thì trước hết phải tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

Muốn tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm tốt thì phải tổ chức tốt các *tổ đổi công* và *hợp tác xã*.

Comment [U2]:

Comment [U3]:
Nay thuộc t/ơnh B'c Th, i

Xây dựng tổ đổi công có bình công chấm điểm cho tốt thì khi tiến lên hợp tác xã sẽ tốt. Hiện nay Thái Nguyên có hơn 75% nông hộ vào tổ đổi công và có hơn 550 hợp tác xã gồm độ 48% tổng số nông hộ. Huyện Định Hoá khá nhất đạt 81% tổng số nông hộ. Xã Trung Lương đã hoàn thành hợp tác xã nông nghiệp bậc cao. Như thế là khá. Cán bộ và đồng bào cần phải củng cố những hợp tác xã đã có cho thật vững chắc và xây dựng thí điểm tổ đổi công và hợp tác xã ở rẻo cao. Cần nắm vững chính sách của Đảng về hợp tác hoá nông nghiệp. Phải giữ vững nguyên tắc tự nguyện tự giác. Có những hợp tác xã thật tốt làm kiểu mẫu thì phong trào sẽ phát triển thuận lợi, dễ dàng.

Vừa qua, kết hợp với phong trào hợp tác hoá, Thái Nguyên đã căn bản làm xong công tác *cải cách dân chủ trong 33 xã*, như thế là tốt. Cần phải tiếp tục giáo dục đồng bào nông dân thấm nhuần về hai con đường.

Về sản xuất nông nghiệp năm 1959, bình quân sản lượng một hécta hơn 20 tạ, như vậy là tiến bộ, nhưng vẫn còn thấp. Vụ Đông-Xuân này tuy bị hạn nhưng toàn tỉnh đã cấy vượt diện tích. Thế là khá. Huyện Đông Hỷ khá nhất, mức đẻ ra là 500 hécta, đã thực hiện được 987 hécta, tăng 97%.

Nhưng có những khuyết điểm cần phải khắc phục. Chăn nuôi, trồng hoa màu, cây công nghiệp còn kém. Nhiều hợp tác xã chưa chú ý chăn nuôi tập thể, để trâu bò gầy yếu, có nơi lại giết trâu bò nhiều như Phú Bình, một số xã ở Đông Hỷ và Phổ Yên.

Việc trồng cây gây rừng đầu năm chưa được coi trọng đúng mức. Trong dịp Tết trồng cây, tỉnh ta đã trồng được trên sáu mươi vạn cây. Thế là khá. Nhưng phải cố gắng hơn nữa và chú ý trồng cây nào sống cây ấy. Vừa rồi Thái Nguyên trồng nhiều nhưng chăm sóc kém, cây trồng chết đến 90% như xoan. Cán bộ và công nhân khu gang thép đốt cháy mất hơn 2 vạn cây. Đó là một việc rất đáng phê bình.

Phải ra sức bảo vệ rừng, không để xảy ra cháy rừng.

Về công tác đóng thuế nông nghiệp và bán thóc cho Nhà nước,

tỉnh ta đã làm khá, nhưng thu nợ cho Nhà nước còn kém, cần cố gắng hơn nữa. Nhân dân phải trả nợ cho Nhà nước thì Nhà nước mới có tiền xây dựng đất nước.

Về *thanh toán nợ mù chữ và bỏ túc văn hoá*, tỉnh nhà thực hiện còn kém, năm 1959 mới đạt được 40%, năm nay cần phải đẩy mạnh hơn nữa.

Ở thị xã Thái Nguyên, công nhân, bộ đội, cán bộ và đồng bào đều cố gắng sản xuất, tham gia lao động xã hội chủ nghĩa, đẩy mạnh phong trào thể thao thể dục, chú ý vệ sinh phòng bệnh, xây dựng công nghiệp địa phương, như vậy là tốt.

Về mặt *cải tạo xã hội chủ nghĩa*, tỉnh ta mới đạt trên 45%, cần phải cố gắng hoàn thành cho tốt.

Đầu năm 1959, Trung ương Đảng và Chính phủ quyết định xây dựng khu gang thép ở Thái Nguyên. Công việc xây dựng khu gang thép lúc đầu gặp khó khăn, nhưng cán bộ lãnh đạo và công nhân quyết tâm, được sự ủng hộ của nhân dân, nhờ sự giúp đỡ tận tình của các đồng chí chuyên gia, cho nên chúng ta đã đạt được những thành tích bước đầu: đã làm được hơn 96.700 thước vuông nhà ở cho hơn 1 vạn công nhân, san xong 40 quả đồi, hơn 587.800 thước khối đất, sản xuất 3 vạn thước khối đá, 4 vạn rưỡi thước khối cát sỏi, v.v.. Cán bộ và công nhân vừa làm vừa học và đã thu được kết quả khá.

Sau đây là những khuyết điểm. Ví dụ: một số công nhân chưa thật yên tâm công tác. Kỷ luật lao động chưa chặt chẽ, còn tình trạng đi muộn về sớm, còn lãng phí sức người, sức của. Cán bộ thì tinh thần trách nhiệm còn kém, chưa nắm vững chính sách của Đảng, chưa thật sự đi đúng đường lối quần chúng.

Các cô các chú ở khu gang thép cần phải nâng cao giác ngộ xã hội chủ nghĩa, nâng cao tinh thần trách nhiệm, nâng cao tính tổ chức và tinh kỷ luật, học tập các đồng chí chuyên gia, phát huy tinh thần làm chủ hơn nữa, ra sức khắc phục khó khăn, thực hiện khẩu hiệu "nhiều, nhanh, tốt, rẻ" để hoàn thành và hoàn thành vượt mức nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ đã tin cậy các cô các

chú, giao cho các cô các chú.

Về công nghiệp địa phương: Nhân dân và cán bộ hết sức chú ý đến nông nghiệp là đúng, nhưng đồng thời cũng phải chú ý đúng mức đến công nghiệp địa phương. Năm ngoài các xí nghiệp như xưởng giấy Hoàng Văn Thụ, mỏ than Làng Cẩm và Quán Triều đều vượt mức kế hoạch, các xưởng chế phân phốt phát, xưởng cơ khí nhỏ, xưởng cưa, đều có tiến bộ. Nhưng công nghiệp địa phương phải căn cứ vào khả năng của địa phương về nguyên liệu, vật liệu, máy móc, cán bộ và công nhân kỹ thuật, sự tiêu thụ để đặt kế hoạch cho sát, tránh gây ra lãng phí sức của, sức người.

Bộ đội học tập chính trị, quân sự và văn hoá đều có tiến bộ. Nội bộ đoàn kết tốt, tham gia lao động khá, giúp đỡ đồng bào khá. Cán bộ phải tăng cường đoàn kết, đảm bảo hoàn thành tốt chỉ tiêu Tổng quân uỷ đề ra.

Bây giờ nói về cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động.

Năm ngoài các cô, các chú học tập chính huấn đã có tiến bộ, đã hăng hái lãnh đạo nhân dân thực hiện tốt các chính sách của Đảng và Chính phủ như hợp tác hoá nông nghiệp, sản xuất công nghiệp, xây dựng cơ bản, điều tra dân số, v.v.. Nhiều cán bộ, đảng viên, đoàn viên đã gương mẫu thực hiện chính sách để động viên nhân dân cùng làm, đó là những ưu điểm.

Nhưng còn một số đảng viên còn ngại khó, ngại khổ, không muốn nhận những công tác nặng nề, muốn để thì giờ lo việc gia đình nhiều hơn. Một số ít cán bộ ngại đi công tác ở nông thôn, ngại lên vùng rẻo cao... Đó là những khuyết điểm cần phải sửa chữa.

Đảng ta là một đảng cách mạng, ngoài lợi ích của nhân dân và giai cấp công nhân, Đảng ta không có lợi ích nào khác.

Trong thời kỳ kháng chiến, Đảng ta lãnh đạo nhân dân đánh giặc cứu nước. Ngày nay Đảng ta lãnh đạo nhân dân xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà. Cho nên đảng viên nào sản xuất và lãnh đạo sản xuất tốt, tức là đảng

viên tốt. Đảng viên nào sản xuất và lãnh đạo sản xuất không tốt, tức là đảng viên kém.

Các chi bộ Đảng ở Thái Nguyên vừa kết nạp hơn 800 đảng viên mới, trong đó có 327 thanh niên lao động, như thế là đúng. Nhưng số phụ nữ và công nhân còn ít. Thái Nguyên có hơn 7.300 đảng viên và 7.000 đoàn viên; cơ sở Đảng vững mạnh. Nếu đảng viên và đoàn viên tư tưởng thông suốt, gương mẫu trong mọi việc thì mọi công tác nhất định hoàn thành tốt.

Từ nay về sau, tất cả các đảng viên, cán bộ và chi bộ cần phải thường xuyên ôn lại, tự liên hệ và giữ đúng những tiêu chuẩn của người đảng viên để xứng đáng là người đảng viên tốt.

Đối với đoàn viên thanh niên lao động cũng vậy. Tất cả các đảng viên, đoàn viên ở nông thôn phải vào hợp tác xã hoặc tổ đổi công, phải gương mẫu trong mọi công việc, phải làm cho hợp tác xã hoặc tổ đổi công của mình đoàn kết và phát triển vững chắc.

Thanh niên đã có nhiều cố gắng như tham gia phong trào bình dân học vụ, hợp tác hoá nông nghiệp, sản xuất Đông - Xuân, làm phân, trồng cây gây rừng... Đó là ưu điểm. Nhưng một số thanh niên muốn thoát ly nông thôn, như thế là không đúng. Đoàn Thanh niên Lao động mới có hơn 7.000 đoàn viên, đoàn viên ít hơn đảng viên, như thế là Đoàn còn hẹp.

Bác mong rằng các đoàn viên thanh niên lao động sẽ ra sức phát triển ưu điểm, sửa chữa khuyết điểm, tiến bộ mãi mãi để xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng ta.

Nhiệm vụ trước mắt là:

- Đồng bào ta phải thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm và làm cho vụ Đông - Xuân này thắng lợi vững chắc, toàn diện và vượt bậc.

- Các xí nghiệp, công trường phải quyết tâm phấn đấu hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước. Hiện nay trong tỉnh có các đồng chí chuyên gia sang giúp ta, các cô các chú phải săn sóc và ra sức học tập các đồng chí đó để mau tiến bộ. Bác không nói riêng

phụ nữ, vì các giới, các ngành đều có phần xứng đáng của phụ nữ.

- Đồng bào Thái Nguyên gồm nhiều dân tộc và sẵn có truyền thống đoàn kết. Nay càng phải đoàn kết hơn nữa, đoàn kết giữa các dân tộc, giữa đồng bào lương và giáo. Đoàn kết là sức mạnh, có sức mạnh đoàn kết thì làm việc gì cũng thành công. Như thế là đồng bào Thái Nguyên góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Cuối cùng Bác gửi lời chào thân ái đến toàn thể đồng bào, công nhân, bộ đội và cán bộ trong tỉnh hôm nay không có mặt ở đây.

Nói ngày 13-3-1960.

Sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*, Nxb. Sự Thật, Hà Nội, 1962, t.VI, tr.57-61.

HỌC TẬP KHÔNG MỎI, CẢI TIẾN KHÔNG NGỪNG

Trong công nhân ta hiện nay, vẫn có hai cách làm việc khác nhau: Một số người muốn trước làm thế nào nay cứ làm như vậy. Họ nói: "Trăm hay không bằng tay quen! Trứng không thể khôn hơn vịt!" Một số người khác lại nghĩ: "Chẳng có việc gì là không thể đổi mới".

Ai đúng? Ai sai?

Câu trả lời đã quá rõ: Có cải tiến kỹ thuật, cải tiến tổ chức lao động, mới có thể sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ. Nếu chỉ dựa vào sự quen tay hoặc nếu chỉ dồn thêm sức ra, kết quả thường là được mặt này mất mặt khác, được nhanh lại không tốt, được tốt lại không nhanh, không rẻ... mà mặt nào cũng bị hạn chế.

Muốn cải tiến kỹ thuật, phải biết kỹ thuật. Muốn cải tiến tổ chức lao động cũng phải biết phương pháp tổ chức và có kinh nghiệm tổ chức. Về mặt này và mặt kia, hiện nay chúng ta đều còn kém. Cho nên phải "*học, học nữa, học mãi*", như Lênin đã dạy.

Chúng ta là những người lao động làm chủ nước nhà. Muốn làm chủ được tốt, phải có năng lực làm chủ. Chúng ta học tập chính là để có đủ năng lực làm chủ, có đủ năng lực tổ chức cuộc sống mới-trước hết là tổ chức nên sản xuất mới. Bởi vậy, ý thức làm chủ không phải chỉ tỏ rõ ở tinh thần hăng hái lao động, mà còn phải tỏ rõ ở tinh thần say mê học tập để không ngừng nâng cao năng lực

làm chủ của mình.

Chúng ta cần học nhiều thứ: học chính trị, học văn hoá, học kỹ thuật, nghiệp vụ. Ngoài cách học ở trường, ở lớp, học trên sách, báo, v.v. có một cách học rất tốt ai cũng có thể tham gia hằng ngày. Đó là cách học tập ngay trong sản xuất, học tập những người, những tổ, những đơn vị tiên tiến. Người tiên tiến cũng là người lao động bình thường. Nhưng trong tư tưởng, trong phương pháp làm việc của họ, có những điểm tốt có thể giúp cho sản xuất và công tác tiến nhanh, tiến mạnh. Chúng ta phải vì lợi ích chung mà dốc lòng học tập những điểm tốt ấy để cải tiến công tác một cách thường xuyên.

Không những thế mà còn phải tìm học những cái hay mà mỗi người lao động trung bình hoặc chậm tiến đều có thể có. Như vậy là làm cho sáng kiến, kinh nghiệm chung ngày càng dồi dào, trình độ tư tưởng, tổ chức, kỹ thuật chung ngày càng nâng cao. Do đó, sản xuất phát triển ngày càng nhanh và vững, đời sống nhân dân lao động ngày càng no ấm, đầy đủ.

C.K.

Báo *Nhân dân*, số 2187,
ngày 14-3-1960.

BÀI NÓI TẠI ĐẠI HỘI THANH NIÊN TÍCH CỰC LAO ĐỘNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

Khi gặp gỡ thanh niên như thế này, Bác cảm thấy như mình trẻ lại. Khi xem lại bước tiến của thanh niên thuộc những thế hệ khác nhau thì trong lòng vui mừng. Ví dụ:

- Từ năm 1915 đến 1930 là thời kỳ đen tối. Nói riêng về nước ta thì đế quốc Pháp hoành hành dã man; đồng bào ta bị làm nô lệ, có Tổ quốc mà không có quyền yêu nước. Nhân dân ta, kể cả thanh niên, bơ vơ không có người lãnh đạo và hầu như không thấy lối ra.

- Từ năm 1930, Đảng ta ra đời và truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin. Như mặt trời mới mọc xé toang cái màn u ám bao phủ nước ta từ trước đến lúc bấy giờ, Đảng đoàn kết nhân dân và soi sáng con đường cách mạng giải phóng. Trong những năm hoạt động bí mật cực kỳ oanh liệt mà cũng cực kỳ gian nan, Đảng đã hy sinh rất nhiều, thanh niên cũng hy sinh không ít. Tiêu biểu nhất cho sự hy sinh dũng cảm của thanh niên là Lý Tự Trọng.

- Năm 1945, Cách mạng Tháng Tám thành công, tiếp đến cuộc kháng chiến thắng lợi. Trong hai phong trào vĩ đại ấy, dưới sự lãnh đạo của Đảng, thanh niên ta được rèn luyện trong khói lửa và đã góp nhiều công lao.

- Ngày nay, các cháu là thế hệ thanh niên sung sướng nhất. Thật vậy, các cháu trưởng thành trong một thế giới mà chủ nghĩa đế quốc đang mau chóng suy tàn, hầu hết các nước thuộc địa đã được giải phóng, phe xã hội chủ nghĩa ngày càng vững mạnh, chủ

nghĩa cộng sản đang tiến mạnh ở Liên Xô, khoa học, kỹ thuật đã chinh phục vũ trụ, con người đang tấn công thắng lợi lên trời như Mác đã đoán trước đây cách mấy mươi năm. Tuy ở miền Nam, thanh niên và đồng bào ta đang phải đấu tranh chống chế độ hung ác của Mỹ - Diệm. Nhưng ở miền Bắc thì thanh niên ta tha hồ đưa khả năng của mình tham gia xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đại hội này là kết quả của thắng lợi bước đầu.

Một điều rất quan trọng mà thanh niên ta phải nhận rõ là dưới chế độ tư bản, đế quốc và phong kiến quyết không thể có một phong trào thanh niên tốt đẹp như phong trào này. Chỉ có dưới chế độ xã hội chủ nghĩa của chúng ta thì mới phát động được lực lượng và tài năng của nhân dân, của thanh niên và biến họ thành con người mới xây dựng một xã hội mới.

Người ta thường nói: Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Để thật xứng đáng là người chủ của một nước xã hội chủ nghĩa, thanh niên ta quyết tâm thực hiện mấy điều sau đây:

- Phải thấm nhuần đạo đức cách mạng tức là khiêm tốn, đoàn kết, thực hành chủ nghĩa tập thể, thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau, người tiên tiến thì giúp đỡ người kém, người kém phải cố gắng để tiến lên, ra sức cần kiệm xây dựng nước nhà.

- Phải nghiêm khắc chống chủ nghĩa cá nhân như tự tư, tự lợi, tự kiêu tự mãn, chỉ tham việc gì có danh tiếng, xem khinh những công việc bình thường. Phải chống tham ô, lãng phí.

- Phải cố gắng học hỏi để không ngừng nâng cao trình độ chính trị, văn hoá và kỹ thuật để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân.

Bác chỉ nói tóm tắt mấy điểm thôi, các cô, các chú nên bổ sung thêm.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, ở các ngành, các nghề, thanh niên ta đều có cố gắng và có thành tích khá. Ví dụ:

Về nông nghiệp, thanh niên đã góp phần khá lớn trong việc chống hạn, làm phân, cải tiến nông cụ, xây dựng tổ đổi công và hợp tác xã, v.v..

Về công nghiệp, thanh niên đã hăng hái tham gia cải tiến quản lý xí nghiệp, đẩy mạnh sản xuất, cải tiến kỹ thuật, sáng chế, phát minh, v.v..

Về văn hoá, thanh niên đã làm đầu tàu trong phong trào bình dân học vụ, bổ túc văn hoá. Nhân dịp này, Bác cũng gửi lời thân ái khuyến khích những giáo viên thanh niên đã xung phong lên công tác miền núi.

Trong phong trào Tết trồng cây, khắp nơi thanh niên và nhi đồng đều hăng hái tham gia. Nhưng cần nhớ rằng trồng cây nào phải chăm bón cho tốt cây ấy.

Năm ngoái, thanh niên ở các xí nghiệp đã có hơn 1 vạn 1000 sáng kiến làm tăng năng suất nhiều. Thế là rất tốt. Nhưng điều rất cấp thiết nữa là phải tổng kết, phải cải tiến và phổ biến, áp dụng những sáng kiến ấy.

Phong trào thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm cần phải đều đặn, liên tục và rộng khắp. Hiện nay, có hơn 60 vạn thanh niên lao động và miền Bắc có độ 4 triệu thanh niên, nhưng số thanh niên tích cực lao động xã hội chủ nghĩa chỉ có hơn 10 vạn. Thế là trong 6 đoàn viên và trong 40 thanh niên mới có một người tích cực. Như thế là phong trào còn hẹp. Đoàn Thanh niên Lao động phải cố gắng thêm và các cấp đảng bộ phải giúp đỡ Đoàn thanh niên phát triển phong trào hơn nữa.

Nhiệm vụ hiện nay của thanh niên là:

- Thanh niên nông thôn phải ra sức tham gia củng cố và phát triển tốt tổ đổi công và hợp tác xã, làm mọi việc để đảm bảo vụ chiêm và vụ mùa thắng lợi toàn diện, vượt bậc và vững chắc.

- Ở các xí nghiệp và công trường, thanh niên phải thi đua tăng gia sản xuất, nâng cao chất lượng, giảm hạ giá thành, thực hiện khẩu hiệu "nhiều, nhanh, tốt, rẻ".

- Thanh niên các ngành, các nghề đảm bảo thực hiện vượt mức kế hoạch năm nay và chuẩn bị tốt cho kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Các cô các chú có quyết tâm thực hiện được không?

Bác mong các cháu đạt những thành tích tốt đẹp để làm quà chào mừng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà 15 tuổi và chào mừng Đại hội lần thứ III của Đảng ta.

Mác có nói: Trong chế độ xã hội chủ nghĩa một ngày tiến bộ bằng hai mươi năm. Nhân dân và thanh niên các nước anh em, nhất là Liên Xô, Trung Quốc và Triều Tiên đang thực hiện điều đó. Kế hoạch 7 năm xây dựng chủ nghĩa cộng sản của Liên Xô đang tiến lên vùn vụt. Kế hoạch 5 năm của Trung Quốc đã căn bản hoàn thành trước thời hạn ba năm. Triều Tiên đã hoàn thành kế hoạch 5 năm trong hai năm rưỡi. Nhân dân ta, trước hết là thanh niên ta, phải có quyết tâm học tập và theo kịp nhân dân và thanh niên các nước anh em. Như vậy là thanh niên ta sẽ góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, vào công cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà và giữ gìn hoà bình thế giới.

Các cô, các chú có quyết tâm để Bác báo cáo với Trung ương là mỗi đoàn viên thanh niên lao động sẽ trở thành một thanh niên tích cực lao động xã hội chủ nghĩa không?

Cuối cùng, chúc Đại hội thành công và toàn thể thanh niên tiến bộ.

Nói ngày 17-3-1960.
Báo *Nhân dân*, số 2191,
ngày 18-3-1960.

THÊM VÀI Ý KIẾN VỀ TẾT TRỒNG CÂY

Nhờ phong trào phát triển nhanh chóng sôi nổi và rộng khắp, cho nên đợt một (từ 6-1 đến cuối tháng 2 và theo mấy tỉnh đã báo cáo) đã trồng được hơn năm triệu rưỡi cây. Nếu bảy tỉnh chưa báo cáo (Nam Định, Thái Nguyên, Hải Phòng, Phú Thọ, Lào Cai, Tuyên Quang, Hoà Bình) bình quân mỗi tỉnh trồng được năm mươi vạn cây, thì cả miền Bắc đã có độ chín triệu cây.

Theo tình hình hiện nay (vì kém sẵn sóc mà cây hỏng mất một số) phải trừ hao 30%, còn lại hơn sáu triệu cây.

Nếu tính từ tám tuổi trở lên mỗi người trồng một cây thật tốt, thì mỗi năm có độ *mười hai triệu cây*. Vậy trong những đợt từ nay đến cuối năm, đồng bào ta phải đảm bảo trồng thêm *sáu triệu cây* tốt nữa. Như thế, kế hoạch Tết trồng cây năm nay sẽ chắc chắn hoàn thành tốt.

Trong đợt một đã có những cá nhân và những đơn vị kiểu mẫu.

Ví dụ:

- Đồng bào xã Hoàng Xuyên (Thanh Hoá) mỗi người đã trồng mười cây.
- Đ.X., tỉnh đội Lạng Sơn, mỗi người đã trồng ba mươi cây.
- Ông Xuyên (xã An Thắng, Kiến An) đã trồng hai trăm cây.
- Tỉnh Nghệ An đã trồng hơn một triệu cây.
- Tỉnh Hà Tĩnh đã trồng hơn một triệu mười lăm vạn cây, v.v.

Trên đây là những *ưu điểm* đáng khen, nhưng cũng có những

khuyết điểm cần sửa chữa. Ví dụ:

- Nhiều nơi khi trồng cây đã thiếu hướng dẫn, trồng rồi lại thiếu săn sóc, để *cây hỏng nhiều*. Như huyện Mỹ Đức để hỏng 30%. Xã Xuân Đình (ngoại ô Hà Nội) cây hỏng gần hết. Ở các tỉnh Hà Đông, Hưng Yên, Ninh Bình, Thanh Hoá... cây bên đường cái bị hỏng nhiều.

- Có nơi nhằm cho rằng Tết trồng cây chỉ một đợt và một năm thôi; chứ không hiểu rằng Tết trồng cây cũng là một kế hoạch kinh tế lâu dài và liên tục. Do đó, trong đợt một thì làm ào ạt. Về sau có vẻ nguội dần.

- Một số hợp tác xã nông nghiệp kém chú ý đến Tết trồng cây. Họ chưa hiểu rằng, ngoài những lợi ích khác, Tết trồng cây là một việc quan trọng chuẩn bị cho công cuộc xây dựng nông thôn mới nay mai.

Kết luận: Chúng ta phải rút kinh nghiệm của đợt một. Phải sửa chữa những khuyết điểm nói trên. Phải có kế hoạch, có hướng dẫn, tìm thêm hạt, ươm thêm giống... Phải làm đúng khẩu hiệu "Trồng cây nào, tốt cây ấy".

TRẦN LỰC

Báo Nhân dân, số 2198,
ngày 25-3-1960.

CHÚNG TA LÀM CHỦ

Trước kia, những nhà giàu sang thường có cái tục rôm là cho trẻ con "chọn nghề" khi chúng mới đầy tuổi. Họ bày ra trước mặt đứa bé nhiều thứ hình mẫu: nào bút nghiên, nào cung kiếm... Lại có cả cày, bừa, cả chiếc cân của người đi buôn, v.v.. Hễ đứa bé vỗ vào cái gì trước thì người ta cứ theo đó mà quyết đoán rằng về sau nó sẽ làm nghề này hay nghề khác. Tất nhiên, lúc nào đứa bé cũng "chọn con đường làm quan". Vì một lẽ rất dễ hiểu là những thứ tượng trưng cho con đường ấy đều đẹp và được bày gần nó nhất. Ấy, trong xã hội cũ, giai cấp bóc lột nắm quyền làm chủ, nên chúng nghĩ tương lai là ở trong tay chúng. Còn nhân dân lao động thì sống ngày nào biết ngày ấy, còn nói gì đến tương lai của con cái! Hoặc có nghĩ đến tương lai, cũng không thể đi xa quá hình ảnh:

Con vua thì lại làm vua,

Con sãi giữ chùa lại quét lá đũa.

Trên miền Bắc nước ta ngày nay, cuộc sống đã khác hẳn xưa. Mỗi người lao động đều có thể nghĩ đến những ngày mai tươi sáng. Mỗi người mẹ, người bố đều có thể nghĩ về con mình: "Sau này nó sẽ làm thợ, sẽ lái máy cày, hay sẽ là kỹ sư, giáo sư, nghệ sĩ... Khi nó lớn lên thì nước nhà đã trải qua mấy kế hoạch 5 năm...". Mỗi người dân đều có thể nói "Mấy năm nữa, làng mình, thành phố mình sẽ khác hẳn".

Chúng ta nghĩ và nói được như thế, vì ngày nay chính chúng ta là người chủ. Chúng ta làm chủ cuộc sống mới do chúng ta xây dựng lên. Chúng ta làm chủ tương lai của mình và của con cháu

mình. Cho nên, chúng ta sẵn sàng đem hết sức mình cống hiến cho sự nghiệp chung của giai cấp, của Tổ quốc. Cách suy nghĩ, tính toán và lối làm việc của chúng ta đều phải khác hẳn trước. Không thể chỉ nghĩ đến lợi ích cá nhân, lợi ích trước mắt, mà phải luôn luôn đặt lợi ích tập thể, lợi ích lâu dài lên trên hết. Kiên quyết xoá bỏ mọi hiện tượng trì trệ, lãng phí, đấu tranh không nhân nhượng, chống những sai lầm có hại cho công cuộc xây dựng kinh tế. Hướng tới phía trước, tiến lên không ngừng. Gian lao chẳng quản, khó khăn không sờn. Như thế mới đúng là ý thức làm chủ của giai cấp công nhân và nhân dân lao động đang xây dựng cuộc sống mới.

C.K.

Báo *Nhân dân*, số 2200,
ngày 27-3-1960.

LỜI KHEN NGỢI BỐN THỦY THỦ TRẺ TUỔI LIÊN XÔ¹⁾

Những kỳ công tuyệt vời của bốn chiến sĩ trẻ tuổi Liên Xô đã làm cho toàn thể nhân dân Việt Nam chúng tôi khâm phục. Những người con trung thành của đất nước Liên Xô, được Đoàn Thanh niên Cộng sản Lênin giáo dục và Đảng Cộng sản vĩ đại bồi dưỡng, đã tỏ ra có một nghị lực phi thường, có một tinh thần kiên cường, có lòng dũng cảm và lòng yêu nước cao cả. Chủ nghĩa anh hùng của họ là một gương sáng cho thanh niên Việt Nam trong cuộc đấu tranh xây dựng chủ nghĩa xã hội và giành thống nhất nước nhà.

Là một người cộng sản lão thành, tôi hết sức tự hào, khen ngợi và gửi những cái hôn thân ái đến những anh hùng trẻ tuổi ấy, đại biểu xứng đáng cho thế hệ thanh niên xôviết đang xây dựng chủ nghĩa cộng sản.

Báo *Nhân dân*, số 2203,
ngày 30-3-1960.

---

1) Nhân kỳ công của bốn thủy thủ trẻ tuổi Liên Xô, bị bão cuốn ra khơi Thái Bình Dương, đã dũng cảm chiến thắng phong ba và đói khát trong 49 ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhờ đồng chí phóng viên báo *Sự Thật* (Liên Xô) tại Hà Nội chuyển tới các bạn đọc Liên Xô những lời trên đây.

CHẾ ĐỘ NÀO, THANH NIÊN ẤY

Ngày 17 tháng 1 năm 1960, chiếc thuyền nhỏ chở bốn thủy thủ trẻ tuổi Liên Xô (Digansin, Palópxki, Criútócpxki, Phêđôtóp), bốn người thuộc ba dân tộc, đều mới vào bộ đội bị bão to cuốn ra khơi Thái Bình Dương. Máy vô tuyến điện hỏng, đứt liên lạc với trên bờ. Trên thuyền chỉ có lương đủ cho hai ngày và hai mươi kilô khoai. Bốn người lênh đênh xiêu bạt suốt bốn mươi chín ngày đêm. Lương thực hết, họ phải nấu giấy ủng mà ăn. Ăn hết giấy họ phải ăn cả chiếc đàn gió bằng da. Nước hết, họ hứng nước mưa và mỗi người mỗi ngày chỉ được uống nửa cốc. (Để mừng ngày sinh của Criútócpxki, các bạn tặng anh một cốc nước đầy, nhưng anh không nỡ uống).

Đói, khát, rét, mệt, nguy hiểm đến cực độ, nhưng bốn thanh niên anh hùng ấy vẫn giữ vững tinh thần, không chút nản chí. Lênh đênh trên mặt biển, không có việc gì làm, họ thay phiên nhau ngâm thơ, đọc sách, kéo đàn (khi chiếc đàn hầy còn) để khuyến khích lẫn nhau.

Cuối ngày thứ bốn mươi chín, thì một chiếc tàu binh Mỹ vớt họ lên.

Đó là tiêu biểu tinh thần đoàn kết và chí khí bất khuất của thế hệ thanh niên dưới chế độ xã hội chủ nghĩa.

*

* *

Ai cũng biết rằng ở Mỹ, số thiếu niên và thanh niên phạm tội ngày càng nhiều. Nhất là ở các thành phố lớn, ngày nào cũng xảy ra

những vụ thiếu niên và thanh niên phạm tội trộm cắp, hãm hiếp, cướp của, giết người. Ví dụ: Cách đây không lâu, tên E.Pakê, mười sáu tuổi, đã bắn chết cha và em gái của cô A. Khi bị bắt, nó khai rằng nó đã chuẩn bị kế hoạch từ lâu định giết cả mẹ và hai em gái của cô A. Nhưng "không may" ba người đã chạy thoát.

Vừa rồi, chỉ trong mấy ngày (từ 2-2 đến 2-3), tên D.Hoaini, mười bảy tuổi, quê ở Caliphocnia, đã giết chết năm người đàn ông và một người đàn bà. Khi bị bắt, nó thản nhiên nói: "tôi định giết mười hai người. Tiếc rằng tôi chưa làm được như ý muốn".

Đó là đầu óc hư hỏng và cử chỉ điên cuồng của thế hệ thanh niên dưới chế độ tư bản chủ nghĩa.

Hai chế độ xã hội khác nhau đã giáo dục nên hai thế hệ thanh niên khác nhau?

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2203,
ngày 30-3-1960.

THƯ GỬI HỘI NGHỊ THỂ DỤC THỂ THAO

Gửi Hội nghị cán bộ thể dục, thể thao toàn miền Bắc,

Muốn lao động sản xuất tốt, công tác và học tập tốt thì cần có sức khoẻ. Muốn giữ sức khoẻ thì nên thường xuyên tập thể dục, thể thao. Vì vậy, chúng ta nên phát triển phong trào thể dục, thể thao cho rộng khắp.

Cán bộ thể dục, thể thao thì phải học tập chính trị, nghiên cứu nghiệp vụ và hăng hái công tác. Vì đó cũng là một công tác trong những công tác cách mạng khác.

Thân ái chúc Hội nghị thành công tốt đẹp?

Ngày 31 tháng 3 năm 1960

BÁC HỒ

Báo Nhân dân, số 2205,
ngày 1-4-1960.

MỘT CÁCH THẢO LUẬN DỰ THẢO ĐIỀU LỆ ĐẢNG

Đảng ta đang phấn khởi chuẩn bị Đại hội toàn quốc lần thứ III. Tất cả các chi bộ đang sôi nổi bàn bạc dự thảo Điều lệ Đảng.

Đây là một dịp rèn luyện chính trị rất quan trọng và rất rộng khắp cho toàn Đảng. Cho nên tất cả đảng viên (cũ cũng như mới) cần phải hăng hái tham gia thảo luận.

Thảo luận thế nào cho có kết quả tốt?

Theo ý tôi thì một cách tốt nhất là: Trước khi thảo luận, mỗi một đồng chí phải nghiên cứu thật kỹ bản dự thảo Điều lệ Đảng. Khi thảo luận ở chi bộ thì mỗi một đồng chí phải *liên hệ* đúng đắn Điều lệ Đảng với công tác của chi bộ và của mình để góp đầy đủ ý kiến với Đại hội Đảng. Phải thành khẩn tự phê bình tư tưởng và công tác của mình, sửa chữa những khuyết điểm để củng cố tốt chi bộ và để rèn luyện mình trở thành người đảng viên tốt.

- *Cương lĩnh chung*, nói: Đảng ta là Đảng của giai cấp công nhân... gồm những người giác ngộ, tiên tiến, gương mẫu, dũng cảm và hy sinh nhất, thì phải *liên hệ* mình đã thật đứng vững trên lập trường giai cấp công nhân chưa? Mình đã thật sự gương mẫu trong mọi việc chưa?...

- *Nhiệm vụ của chi bộ*, điều "41" nói:

a) Thực hiện các nghị quyết và chỉ thị cấp trên, tổ chức quần chúng thực hiện các chủ trương và chính sách của Đảng...

b) Phản ánh lên cấp trên yêu cầu, nguyện vọng của quần chúng,

hết sức quan tâm đến việc nâng cao mức sống vật chất và văn hoá của quần chúng... thì phải *liên hệ* chi bộ đã thực hiện những nhiệm vụ ấy thế nào? Có thiếu sót gì và cần sửa chữa như thế nào?...

- *Nhiệm vụ của đảng viên*, nói: Tích cực phấn đấu để thực hiện chính sách của Đảng... Phục tùng nghiêm chỉnh kỷ luật của Đảng... Hết lòng hết sức phục vụ Đảng, phục vụ nhân dân... thì phải *liên hệ* mình đã làm đúng như vậy chưa?...

- Điểm 9 trong nhiệm vụ của đảng viên nói: Tuyệt đối trung thành và thật thà với Đảng, không *giấu giếm*, xuyên tạc sự thật... thì phải *liên hệ* trong những hoạt động chính trị của mình trước kia và hiện nay, việc đúng và việc sai, mình đã thật thà nói hết với Đảng chưa? Hay là còn giấu giếm phần nào?..

Nói tóm lại, phải lấy *mười điểm nhiệm vụ của đảng viên* mà đối chiếu một cách thật thà với tư tưởng và hành động của mình.

- Để các chi bộ thảo luận tốt, thì cấp trên phải lãnh đạo, giúp đỡ, theo dõi, rút kinh nghiệm và phổ biến kinh nghiệm. Có khi các chi bộ nêu những câu hỏi khó, nếu chưa chắc chắn thì nên hỏi Trung ương, không nên giải thích hoặc trả lời một cách miễn cưỡng.

Phải thật sự *mở rộng dân chủ* để tất cả đảng viên bày tỏ hết ý kiến của mình; phải gom góp ý kiến của đảng viên để giúp đỡ Trung ương chuẩn bị Đại hội Đảng cho thật tốt.

- Trong dịp chuẩn bị Đại hội Đảng, các đảng viên và chi bộ cần phải *kết hợp chặt chẽ* với công tác khác của mình. Ví dụ:

Ở nông thôn thì phải kết hợp với việc củng cố và phát triển tổ đổi công và hợp tác xã cho tốt, làm tốt việc cải tiến nông cụ, thủy lợi, phân bón, v.v. nhằm tranh thủ vụ chiêm và vụ mùa thắng lợi vượt mức và toàn diện.

Ở các xí nghiệp thì phải kết hợp với cuộc thi đua thực hiện khẩu hiệu "nhiều, nhanh, tốt, rẻ" để hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước năm nay và chuẩn bị tốt cho kế hoạch 5 năm.

Cuộc thảo luận dự thảo Điều lệ Đảng phải nhằm *ba điều*:

- Nâng cao đạo đức cách mạng của đảng viên.

- Đoàn kết và củng cố tốt chi bộ.

- *Đẩy mạnh* và hoàn thành tốt những nhiệm vụ Đảng đã đề ra.

Đại hội Đảng rất quan hệ đến tương lai cách mạng của Đảng ta và của nhân dân ta. Đại hội sẽ làm cho Đảng ta đã đoàn kết càng đoàn kết hơn nữa, tư tưởng và hành động đã nhất trí, càng nhất trí hơn nữa. Cho nên, toàn thể đồng chí ta phải thảo luận kỹ càng các đề án và đóng góp ý kiến dồi dào, để đảm bảo Đại hội thành công thật tốt đẹp.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2207,
ngày 3-4-1960.

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO THỦ ĐÔ

Thân ái gửi đồng bào Hà Nội,

Tôi rất cảm ơn toàn thể đồng bào Thủ đô Hà Nội đã đề nghị tôi ra ứng cử ở Thủ đô trong cuộc tổng tuyển cử Quốc hội khoá II.

Tôi xin báo để đồng bào biết rằng Trung ương Đảng Lao động Việt Nam đã đồng ý để tôi ứng cử tại Hà Nội (Khu Ba Đình).

Cuộc tổng tuyển cử Quốc hội là một sự kiện chính trị rất quan trọng của chế độ dân chủ ta. Mong toàn thể đồng bào hăng hái tham gia hoạt động, làm cho cuộc tổng tuyển cử này đại thắng lợi.

Chào thân ái
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2208,
ngày 4-4-1960.

ĐIỆN MỪNG HỘI NGHỊ ĐOÀN KẾT NHÂN DÂN Á - PHI

Kính gửi Hội nghị đoàn kết nhân dân Á - Phi,

Nhân dịp Hội nghị đoàn kết nhân dân Á - Phi họp lần thứ hai¹⁰, thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Hội nghị lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Tôi thành tâm chúc Hội nghị thu được nhiều thắng lợi trong việc thắt chặt hơn nữa tình đoàn kết của nhân dân Á - Phi để đẩy mạnh phong trào dân tộc chống chủ nghĩa thực dân, chủ nghĩa đế quốc, chống chiến tranh, bảo vệ hoà bình ở châu Á, châu Phi và trên toàn thế giới.

Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2215,
ngày 11-4-1960.

BÀI NÓI TẠI KỶ HỌP THỨ 12 QUỐC HỘI KHOÁ I

Thưa Đoàn Chủ tịch,

Thưa các vị đại biểu,

Kỳ họp thứ 12 này có thể cũng là kỳ họp cuối cùng của Quốc hội khoá I.

Tôi thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ và nhân dân ta trân trọng cảm ơn Quốc hội.

Quốc hội ta là Quốc hội dân chủ đầu tiên ở vùng Đông - Nam châu Á, cũng là Quốc hội đầu tiên của các nước thuộc địa cũ được độc lập tự do.

Suốt mười bốn năm, Quốc hội đã đoàn kết nhân dân, giúp đỡ Chính phủ lãnh đạo cuộc kháng chiến thắng lợi và thực hiện nhiều chính sách to lớn, ích nước lợi dân.

Trong năm đầu (1946), Quốc hội đã thông qua Hiến pháp. Đó là bản Hiến pháp đầu tiên trong lịch sử nước ta, nó xác nhận những thắng lợi to lớn của nhân dân ta đã làm Cách mạng Tháng Tám thành công, đã thoát khỏi gót sắt của thực dân, đã lật đổ ngai vàng của vua chúa.

Trong những năm kháng chiến anh dũng, Quốc hội đã luôn luôn đi sát nhân dân, động viên nhân dân từ Bắc đến Nam, vượt mọi khó khăn, giành được thắng lợi.

Luật lao động và Luật công đoàn Quốc hội thông qua đã xác định quyền lợi của giai cấp công nhân và nhiệm vụ của họ trong

công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Một điều nên đặc biệt nêu lên là: mặc dù hoàn cảnh khó khăn trong thời kỳ kháng chiến, Quốc hội đã để nhiều công phu nghiên cứu, rồi thông qua Luật cải cách ruộng đất do Đảng và Chính phủ đề ra, làm cho người cày có ruộng, nông dân làm chủ hương thôn. Vì đạo luật cách mạng đó mà đồng bào nông dân sẽ đời đời ghi nhớ sự nghiệp to lớn của Quốc hội.

Do lòng nồng nàn yêu nước và tinh thần chiến đấu anh dũng của toàn quân và toàn dân ta, cuộc trường kỳ kháng chiến đã thắng lợi. Hiệp định Giơnevơ đã công nhận chủ quyền độc lập và lãnh thổ toàn vẹn của Việt Nam ta, Quốc hội đã công nhận và tỏ quyết tâm thi hành đúng đắn Hiệp định Giơnevơ.

Ở miền Nam, bọn Mỹ và tay sai ra sức vi phạm Hiệp định Giơnevơ, tăng cường tổ chức quân sự Mỹ "MAAG". Nhân dân ta kiên quyết đấu tranh chống âm mưu đen tối của chúng để hoà bình thống nhất nước nhà.

Bước vào thời kỳ hoà bình, Quốc hội đã thông qua những chương trình khôi phục và phát triển kinh tế và văn hoá. Với sự săn sóc của Quốc hội, nhân dân ta đã hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm và với sự giúp đỡ hết lòng của các nước xã hội chủ nghĩa anh em - trước hết là Liên Xô và Trung Quốc - chúng ta chẳng những đã hàn gắn được những vết thương do mười lăm năm chiến tranh để lại, mà chúng ta còn phát triển kinh tế và văn hoá đến một mức mà lịch sử nước ta chưa từng thấy.

Kỳ họp thứ 8 của Quốc hội (tháng 4-1958) có một ý nghĩa cực kỳ quan trọng đối với nước ta và đối với cả thế giới. Trong kỳ họp đó, Quốc hội đã thông qua Báo cáo chính trị của Chính phủ đưa miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội. Từ đó miền Bắc nước ta góp phần càng nhiều vào sự nghiệp vẻ vang của đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại, một gia đình gồm hơn một nghìn triệu người đoàn kết nhất trí, giúp đỡ lẫn nhau, đồng tâm hiệp lực

xây dựng chủ nghĩa xã hội và giữ gìn hoà bình thế giới. Miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội là một sự nghiệp to lớn của toàn thể nhân dân ta; nó càng khuyến khích đồng bào miền Bắc ra sức phấn đấu cho một cuộc đời vui tươi no ấm, đồng thời làm nên tảng vững chắc cho cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội là thắng lợi vẻ vang bước đầu của chủ nghĩa Lênin ở Việt Nam. Nhân dịp này, tôi đề nghị Quốc hội ta nhiệt liệt cảm ơn Lênin, người thầy cách mạng vĩ đại mà nhân dân ta cùng với giai cấp công nhân và nhân dân lao động toàn thế giới sắp tung bưng kỷ niệm Ngày sinh 90 năm.

Trong kỳ họp trước, Quốc hội đã làm ba việc rất quan trọng:

- Đã thông qua Luật hôn nhân và gia đình. Luật này sẽ có ảnh hưởng tốt đến nòi giống và thực hiện "nam nữ bình quyền".

- Đã thông qua Hiến pháp mới, xác định những thắng lợi mới, tiến bộ mới của nhân dân ta đang hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội.

- Đã thông qua Luật bầu cử Quốc hội mới để chỉ đường lối và giao nhiệm vụ cho nhân dân ta bầu những đại biểu thật xứng đáng vào Quốc hội khoá II.

Trong Kỳ họp 12 này, Quốc hội thông qua ngân sách và kế hoạch năm 1960. Đó là việc rất quan trọng, vì năm nay là một năm bản lề, chúng ta phải kết thúc thắng lợi kế hoạch 3 năm và chuẩn bị tốt cho kế hoạch 5 năm sắp tới. Quốc hội cũng đã thông qua Luật nghĩa vụ quân sự. Luật này rất cần thiết cho công việc củng cố quốc phòng, giữ gìn hoà bình, đồng thời nó làm thoả mãn nguyện vọng của đồng bào được góp phần vẻ vang bảo vệ Tổ quốc.

Thưa các vị,

Những công việc trên đây chứng tỏ rằng: Quốc hội ta đã hết lòng vì dân vì nước, đã làm trọn một cách vẻ vang nhiệm vụ của những người đại biểu của nhân dân.

Một lần nữa, tôi xin thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ và nhân dân trân trọng cảm ơn các vị; và tôi tin chắc rằng Quốc hội khoá II của chúng ta sẽ đưa hết tinh thần và lực lượng để tiếp tục đẩy mạnh công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, để thực hiện một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nói ngày 15-4-1960.

Bản đánh máy có bút tích
của Chủ tịch Hồ Chí Minh,
lưu tại Trung tâm lưu trữ
Quốc gia I.

CON ĐƯỜNG DẪN TÔI ĐẾN CHỦ NGHĨA LÊNIN

Ngay sau Chiến tranh thế giới lần thứ nhất, tôi làm thuê ở Pari, khi thì làm cho một cửa hàng phóng đại ảnh, khi thì vẽ "đồ cổ mỹ nghệ Trung Hoa" (do một xưởng của người Pháp làm ra!). Hồi đó, tôi thường rải truyền đơn tố cáo tội ác bọn thực dân Pháp ở Việt Nam.

Lúc bấy giờ, tôi ủng hộ Cách mạng Tháng Mười chỉ là theo cảm tính tự nhiên. Tôi chưa hiểu hết tầm quan trọng lịch sử của nó. Tôi kính yêu Lênin vì Lênin là một người yêu nước vĩ đại đã giải phóng đồng bào mình; trước đó, tôi chưa hề đọc một quyển sách nào của Lênin viết.

Tôi tham gia Đảng Xã hội Pháp chẳng qua là vì các "ông bà" ấy- (hồi đó tôi gọi các đồng chí của tôi như thế) - đã tỏ đồng tình với tôi, với cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức. Còn như Đảng là gì, công đoàn là gì, chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản là gì, thì tôi chưa hiểu.

Hồi ấy, trong các chi bộ của Đảng Xã hội, người ta bàn cãi sôi nổi về vấn đề có nên ở lại trong Quốc tế thứ hai¹¹, hay là nên tổ chức một Quốc tế thứ hai rưỡi¹², hoặc tham gia Quốc tế thứ ba của Lênin? Tôi dự rất đều các cuộc họp một tuần hai hoặc ba lần. Tôi chăm chú nghe những người phát biểu ý kiến. Lúc đầu, tôi không hiểu được hết. Tại sao người ta bàn cãi hăng như vậy? Với Quốc tế

1) Bài viết cho tạp chí *Các vấn đề phương Đông* (Liên Xô) nhân dịp kỷ niệm lần thứ 90 ngày sinh của V.I.Lênin.

thứ hai, hoặc thứ hai rưỡi, hay là thứ ba, thì người ta cũng đều làm được cách mạng cả, sao lại phải cãi nhau? Và còn Quốc tế thứ nhất¹³ nữa, người ta đã làm gì với nó rồi?

Điều mà tôi muốn biết hơn cả - và cũng chính là điều mà người ta không thảo luận trong cuộc họp là: vậy thì cái quốc tế nào bênh vực nhân dân các nước thuộc địa?

Trong một cuộc họp, tôi đã nêu câu hỏi ấy lên, câu hỏi quan trọng nhất đối với tôi. Có mấy đồng chí đã trả lời: Đó là Quốc tế thứ ba, chứ không phải Quốc tế thứ hai. Và một đồng chí đã đưa cho tôi đọc *Luận cương của Lênin về các vấn đề dân tộc và thuộc địa*¹⁴ đăng trên báo *Nhân đạo*.

Trong Luận cương ấy, có những chữ chính trị khó hiểu. Nhưng cứ đọc đi đọc lại nhiều lần, cuối cùng tôi cũng hiểu được phần chính. Luận cương của Lênin làm cho tôi rất cảm động, phấn khởi, sáng tỏ, tin tưởng biết bao? Tôi vui mừng đến phát khóc lên. Ngồi một mình trong buồng mà tôi nói to lên như đang nói trước quần chúng đông đảo: "Hỡi đồng bào bị đọa đày đau khổ! Đây là cái cần thiết cho chúng ta, đây là con đường giải phóng chúng ta!".

Từ đó tôi hoàn toàn tin theo Lênin, tin theo Quốc tế thứ ba.

Trước kia, trong các cuộc họp chi bộ tôi chỉ ngồi nghe người ta nói; tôi cảm thấy người nào cũng có lý cả, tôi không phân biệt được ai đúng và ai sai. Nhưng từ đó tôi cũng xông vào những cuộc tranh luận. Tôi tham gia thảo luận sôi nổi. Mặc dù chưa biết đủ tiếng Pháp để nói hết ý nghĩ của mình, tôi vẫn đập mạnh những lời lẽ chống lại Lênin, chống lại Quốc tế thứ ba. Lý lẽ duy nhất của tôi là: Nếu đồng chí không lên án chủ nghĩa thực dân, nếu đồng chí không bênh vực các dân tộc thuộc địa thì đồng chí làm cái cách mạng gì?

Không chỉ tham gia các cuộc họp của chi bộ tôi mà thôi, tôi còn đến những chi bộ khác để bênh vực lập trường "của tôi". Ở đây, tôi cần nhắc thêm rằng các đồng chí Mácxen Casanh, Vayăng Cutuyariê, Môngmút-xô và nhiều đồng chí khác đã giúp đỡ tôi hiểu biết thêm. Cuối cùng ở Đại hội thành phố Tua¹⁵, tôi cùng các đồng

chí ấy biểu quyết tán thành tham gia Quốc tế thứ ba.

Lúc đầu, chính là chủ nghĩa yêu nước, chứ chưa phải chủ nghĩa cộng sản đã đưa tôi tin theo Lênin, tin theo Quốc tế thứ ba. Từng bước một, trong cuộc đấu tranh, vừa nghiên cứu lý luận Mác - Lênin, vừa làm công tác thực tế, dần dần tôi hiểu được rằng chỉ có chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản mới giải phóng được các dân tộc bị áp bức và những người lao động trên thế giới khỏi ách nô lệ.

Ở nước ta và ở Trung Quốc cũng vậy, có câu chuyện đời xưa về cái "cắm nang" đầy phép lạ thần tình. Khi người ta gặp những khó khăn lớn, người ta mở cắm nang ra, thì thấy ngay cách giải quyết. Chủ nghĩa Lênin đối với chúng ta, những người cách mạng và nhân dân Việt Nam, không những là cái "cắm nang" thần kỳ, không những là cái kim chỉ nam, mà còn là mặt trời soi sáng con đường chúng ta đi tới thắng lợi cuối cùng, đi tới chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2226,
ngày 22-4-1960.

LỜI PHÁT BIỂU TẠI ĐẠI HỘI NHÂN DÂN THỦ ĐÔ CHÀO MỪNG CÁC VỊ ỨNG CỬ ĐẠI BIỂU QUỐC HỘI TẠI HÀ NỘI RA MẮT CỬ TRI

Thưa đồng bào thân mến,

Sáng nay, một đồng chí cán bộ mời tôi đi "ra mắt cử tri".

Tôi trả lời: Đã bao nhiêu năm lòng tôi luôn luôn ở cạnh đồng bào và tôi tin rằng lòng đồng bào cũng luôn luôn ở cạnh tôi. Xa lạ gì mà phải ra mắt?

Nói thế này mới đúng: Tôi đến đây để cảm ơn đồng bào đã nhất trí yêu cầu tôi và các vị khác ra ứng cử vào Quốc hội khoá II ở Thủ đô yêu quý của chúng ta.

Trước hết, tôi xin tóm tắt nói về *Luật bầu cử*. Cũng như ở các nước xã hội chủ nghĩa anh em, Luật bầu cử của ta thật là dân chủ. Tất cả công dân, gái cũng như trai, từ 18 tuổi trở lên đều có quyền bầu cử, tự do lựa chọn người thay mặt cho mình ở Quốc hội.

Tại các nước tư bản thì không như thế. Vài ví dụ:

- Ở *nước Mỹ*, đối với công dân Mỹ da đen đến tuổi cử tri chỉ một phần năm được đi bầu cử. Ở Quốc hội Mỹ chỉ có đại biểu tư sản, không có đại biểu nhân dân lao động và giai cấp công nhân.

- Ở *Pháp* trong cuộc tổng tuyển cử vừa rồi (tháng mười một

1958):

* Đảng Độc lập được non 15% tổng số phiếu mà được 120 đại biểu vào Quốc hội;

* Đảng Cộng sản được hơn 20% tổng số phiếu mà chỉ được 10 đại biểu vào Quốc hội;

* Đảng Cộng hoà mới được hơn 26% tổng số phiếu mà được 185 đại biểu vào Quốc hội.

Hơn 25.000 cử tri phe phản động được một đại biểu.

Hơn 373.000 cử tri của phe tả mới được một đại biểu.

Cái gọi là "tổng tuyển cử" ở miền Nam còn tệ hơn nữa. Bọn Ngô Đình Diệm dùng đủ mọi cách lừa bịp và khủng bố để bắt buộc đồng bào miền Nam đi bỏ phiếu. Chúng còn dùng cách gian lận trắng trợn, có nơi số phiếu nhiều gấp bội số cử tri.

Do Luật bầu cử của ta thật sự dân chủ, cho nên Quốc hội ta thật sự đại biểu cho lợi ích của nhân dân.

Quốc hội khoá I là Quốc hội chiến đấu. Quốc hội đã đoàn kết nhân dân và giúp đỡ Chính phủ đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi vẻ vang. Quốc hội đã thông qua nhiều đạo luật quan trọng, như Luật lao động và Luật công đoàn, Luật cải cách ruộng đất, Luật hôn nhân và gia đình... Quốc hội đã thông qua Hiến pháp mới và Luật tổng tuyển cử, v.v.. Quốc hội khoá I đã hoàn thành nhiệm vụ của nó một cách vẻ vang.

Quốc hội khoá II phải là Quốc hội xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc làm nền tảng vững chắc cho công cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà. Vì vậy, Quốc hội phải có những đại biểu thật xứng đáng, những đại biểu một lòng một dạ phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân và phục vụ chủ nghĩa xã hội.

Lựa chọn những đại biểu như vậy là quyền lợi và nghĩa vụ của người cử tri.

Lá phiếu cử tri có một giá trị rất cao quý; nó là một dấu hiệu

xác nhận rằng nhân dân thật sự làm chủ nước nhà. Nhân dân ta đã đấu tranh lâu dài và anh dũng, đã hy sinh biết bao xương máu trong cách mạng và trong kháng chiến mới giành được và giữ được quyền dùng lá phiếu ấy. Vì vậy, đối với lợi ích chung của Tổ quốc cũng như đối với lợi ích riêng của mỗi người, đồng bào cử tri phải làm tròn nhiệm vụ của mình tức là phải nhắc nhở nhau hăng hái đi bỏ phiếu ngày tổng tuyển cử.

Nói đến đồng bào cử tri, tôi rất vui lòng nêu lên một điểm là: trong cuộc tổng tuyển cử này, chúng ta sung sướng hoan nghênh rất nhiều cử tri mới. Trong cuộc tổng tuyển cử trước, họ là các cháu bé bốn, năm tuổi. Nay họ đã trở nên những người công dân cứng cáp, những người cử tri sáng suốt, những chiến sĩ xây dựng chủ nghĩa xã hội. Họ cùng ông bà, cha mẹ, anh, chị, cả nhà vui vẻ đi bầu cử. Điều đó càng khiến chúng ta làm cho ngày tổng tuyển cử vui vẻ, tưng bừng như ngày Tết và hơn ngày Tết. Vui hơn ngày Tết bởi vì mỗi năm có một ngày Tết, mà cách mấy năm mới có một ngày tổng tuyển cử.

Sau ngày tổng tuyển cử, đồng bào Thủ đô ta cần phải tiếp tục nêu cao tinh thần làm gương mẫu cho toàn thể nhân dân ta hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay và chuẩn bị đầy đủ để bước sang kế hoạch 5 năm sắp tới.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân ta quyết tâm làm được như thế. Mà làm được như thế thì chúng ta nhất định thắng lợi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và nhất định sẽ thắng lợi trong sự nghiệp đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà bằng phương pháp hòa bình.

Cuối cùng, tôi xin thay mặt cho các đảng viên Đảng Lao động Việt Nam ra ứng cử, và nếu các vị cho phép thì thay mặt cho cả các vị khác ra ứng cử ở Hà Nội, hứa với đồng bào rằng:

1. Thủ đô Hà Nội ta được bầu ba mươi đại biểu vào Quốc hội khoá II, mà có gần bốn mươi người ra ứng cử, đó là một điều tốt.

Chúng tôi nhận rằng được đồng bào đưa ra ứng cử là một vinh

dự lớn. Người được bầu và người không được bầu sẽ đều vui vẻ, phấn khởi và đều cảm ơn đồng bào.

2. Những người được cử vào Quốc hội khoá II sẽ luôn luôn cố gắng để xứng đáng là những người đầy tớ trung thành của đồng bào, những đại biểu cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, hết lòng hết sức phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phục vụ chủ nghĩa xã hội.

Phát biểu ngày 24-4-1960.
Báo *Nhân dân*, số 2229,
ngày 25-4-1960.

LÊNIN VÀ THI ĐUA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

Lênin nói: Chủ nghĩa xã hội là do quần chúng nhân dân tự mình xây dựng nên.

Và: một trong những nhiệm vụ căn bản của cách mạng xã hội chủ nghĩa là phải nâng *năng suất lao động* cao hơn năng suất của chủ nghĩa tư bản.

Để thực hiện mục đích ấy, Lênin rất chú trọng *kỷ luật lao động*. Người nói: Những người lao động cần phải có kỷ luật lao động nghiêm chỉnh. Đó là một kỷ luật tự nguyện tự giác, một kỷ luật giữa đồng chí với nhau, nhằm nâng cao tính chủ động và tinh thần trách nhiệm của mọi người.

Để nâng cao năng suất lao động, công nhân xe lửa Mátxcơva là những người đầu tiên nêu sáng kiến làm "*Ngày thứ bảy cộng sản chủ nghĩa*", tức là mỗi tuần, lao động ngày thứ bảy không lấy tiền công.

Đó là hình thức *thi đua* đầu tiên. Nhận rõ tương lai to lớn của phong trào thi đua, Lênin đề nghị Đại hội lần thứ IX của Đảng thông qua nghị quyết: Từ ngày 1-5-1920 sẽ phát động "Ngày lao động xã hội chủ nghĩa" khắp cả nước. Nghị quyết của Đảng đã biến thành quyết tâm của quần chúng. Hôm 1-5-1920, do đảng viên dẫn đầu, hơn 50 vạn người ở Mátxcơva đã xung phong lao động xã hội chủ nghĩa. Ở các thành phố khác cũng vậy, Lênin và các lãnh tụ Đảng và Chính phủ cũng tham gia, làm cho quần chúng thêm hăng hái.

Năm 1919-1920 là lúc cực kỳ gay go cho nhân dân Liên Xô:

Quân đội mười bốn nước đế quốc tấn công bốn phía. Bọn phản động làm loạn khắp nơi. Nạn dịch tễ và đói kém tràn lan. Mỗi công nhân mỗi ngày chỉ được 50 gam bánh mì. Nguyên liệu, vật liệu thiếu thốn. Giao thông vận tải bế tắc, v.v.. Nhưng dưới sự lãnh đạo của Đảng Lênin, nhân dân Liên Xô kiên quyết vượt mọi khó khăn, gian khổ để giữ gìn Tổ quốc và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Nguyên là một nước kinh tế lạc hậu, trong bốn mươi năm Liên Xô lại bị sự tàn phá kinh khủng của mười bốn năm chiến tranh. Chỉ trong cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai, phát xít Đức đã đốt phá của Liên Xô hơn 1.700 thành phố, hơn 7 vạn làng mạc, 25 triệu người đã bơ vơ không có nhà ở. Máy triệu người đã bị giết chết. Thiệt hại về vật chất hơn 500 tỷ đồng rúp.

Nghe theo lời dạy của Lênin và của Đảng, gần hai mươi năm nhân dân Liên Xô đã thất lưng buộc bụng, chịu cực, chịu khổ, ra sức *thi đua* tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Kết quả là ngày nay, Liên Xô chẳng những là một nước giàu mạnh bậc nhất thế giới mà năm nay còn giúp tiền bạc, máy móc và kỹ thuật cho hai mươi hai nước xây dựng 383 xí nghiệp to.

Hình thức thi đua bắt đầu từ "Ngày thứ bảy cộng sản chủ nghĩa" tiến lên những "đội tiên phong", rồi tiến lên phong trào Xtakhanốp. Hiện nay hình thức thi đua là "Đội lao động cộng sản chủ nghĩa". Một ví dụ: Đội của đồng chí Goóc bát cô gồm có 33 người làm ở nhà máy Kháccốp. Trong đội có những thợ giỏi và những người thợ mới học nghề, có đảng viên và người ngoài Đảng. Cả đội đã ký quyết tâm thư, tóm tắt như sau:

- Mỗi ngày làm vượt mức 126%,
- Cố gắng cải tiến kỹ thuật 25%,
- Trong kế hoạch 7 năm, nâng năng suất lao động gấp đôi,
- Tiết kiệm 20 vạn đồng rúp cho nhà máy,
- Tuỳ theo khả năng, mỗi người theo học một lớp sau ngày làm việc.
- Giữ gìn nghiêm chỉnh các luật lệ xã hội, không cãi cò, to tiếng

với ai, giúp đỡ đồng chí, kính trọng người già...

Hơn một năm nay họ luôn làm đúng những điều đó và họ hứa sẽ hoàn thành kế hoạch 7 năm trước thời hạn hai năm.

Đến tháng Giêng năm nay đã có hơn 20 vạn đội gồm hơn 3 triệu công nhân và nông dân tham gia phong trào và 1 vạn 2 nghìn đội đã có vinh dự được nhận danh hiệu là *Đội lao động cộng sản chủ nghĩa*.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2229,
ngày 25-4-1960.

LỜI CẢM ƠN

Nhân dịp ngày 19 tháng 5, tôi đã nhận được thư, điện chúc mừng của:

Chính phủ,
 Quốc hội,
 Mặt trận,
 Các đảng bạn,
 Các đoàn thể,
 Các cơ quan,
 Các xí nghiệp,
 Các công trường,
 Các hợp tác xã nông nghiệp,
 Các nông trường,
 Các đơn vị bộ đội,
 Các trường học,
 Đồng bào miền núi và đồng bào miền xuôi,
 Đồng bào miền Nam,
 Kiều bào ở nước ngoài,
 Bà con ngoại kiều,
 Các đồng chí chuyên gia bạn,
 Các anh hùng, chiến sĩ thi đua,

Các cụ phụ lão,
 Các cháu thanh niên và nhi đồng,
 Các đảng anh em,
 Các chính phủ và nhân dân các nước anh em và các nước bạn,
 Các vị trong ngoại giao đoàn.

Tôi rất vui mừng thấy trong những thư chúc thọ của nhiều đơn vị đã báo cáo những kết quả tốt đẹp của cuộc thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm của đồng bào. Tôi rất vui lòng thấy đồng bào đều hứa hẹn tiếp tục đẩy mạnh thi đua lấy thành tích chào mừng Quốc hội khoá II, chúc mừng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà 15 tuổi, chúc mừng Đại hội Đảng Lao động Việt Nam.

Tiếc rằng không thể trả lời riêng cho từng đơn vị và cá nhân, tôi thân ái gửi lời cảm ơn chung và chúc đồng bào thi đua thắng lợi.

Tôi xin cảm ơn các đảng, chính phủ và nhân dân các nước anh em và các nước bạn,

Xin cảm ơn ngoại giao đoàn,

Xin chúc tình hữu nghị giữa các dân tộc ngày càng củng cố và phát triển.

Chúc hoà bình thế giới vững bền.

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2261,
 ngày 28-5-1960.

NHỮNG BƯỚC TIẾN CỦA CÁC HỢP TÁC XÃ THỦ CÔNG NGHIỆP

Hiện nay, số đông bà con thủ công nghiệp đã thấy rõ hợp tác là con đường phát triển tốt nhất và nó có tương lai vẻ vang nhất. Vì vậy, ở Hà Nội hơn 90% hộ thủ công nghiệp đã vào hợp tác xã. Ở các nơi khác, phong trào cũng đang lên. Lên nhanh như Hà Nam, Vĩnh Phúc, v.v. thì đã thu hút hơn 86% hộ. Lên chậm như Cao Bằng, Thái Nguyên, v.v. cũng đã thu hút được hơn 50% hộ vào hợp tác xã.

Người đông thì sức mạnh và ý kiến dồi dào. Nhờ có hợp tác xã mà phong trào *cải tiến kỹ thuật* được thực hiện dần dần, do đó mà sản xuất được nâng cao. Như các hợp tác xã "Quyết Thắng", "Sông Hồng", "Cộng Lực", v.v. đã *tăng năng suất* gần 300%.

Đồng thời, khẩu hiệu *thực hành tiết kiệm* cũng bước đầu thực hiện tốt. Như hợp tác xã "Toàn Tiến" đã khéo dùng để đóng hàng những đầu mẩu gỗ và củi bấp, mà vẫn bảo đảm chất hàng tốt. Do đó mà trong một đợt hàng đã *tiết kiệm* cho mậu dịch 1300 đồng. Hợp tác xã "Đức Tiến" mỗi lần nung ngói giảm được nửa số than vì đã cải tiến lò nung.

Đồng thời đã có những hợp tác xã nhỏ hợp thành hợp tác xã vừa. Như ba hợp tác xã "Rạng Đông", "Tháng Mười" và "Tháng Tám" đã hợp lại thành một hợp tác xã "6-1" với hơn 100 xã viên. Đó cũng là một bước tiến mới.

Trên đây là vài ví dụ kiểu mẫu. Từ chỗ làm ăn riêng lẻ "đèn nhà ai rạng nhà ấy", tiến lên hợp tác xã làm ăn tập thể "ta vì mọi

người, mọi người vì ta", lúc đầu không tránh khỏi một số khó khăn, thiếu sót. Nhưng nếu mọi người đều *quyết tâm* tiến tới, đều coi việc hợp tác xã như việc nhà mình, đều làm đúng khẩu hiệu *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*, thì nhất định giải quyết được mọi khó khăn và mọi thiếu sót để tiến bộ mãi.

Để củng cố và phát triển tốt hợp tác xã, điều rất quan trọng là:

- Cán bộ cần phải chí công vô tư,
- Lãnh đạo phải dân chủ,
- Quản lý phải chặt chẽ và toàn diện,
- Phân phối phải công bằng.

Một điều cần thiết nữa là: các hợp tác xã phải giúp đỡ và học hỏi lẫn nhau, trao đổi sáng kiến và kinh nghiệm cho nhau.

Làm đúng như vậy thì phong trào hợp tác xã thủ công nghiệp nhất định sẽ phát triển nhanh chóng và vững chắc.

T.L.

Báo Nhân dân, số 2262,
ngày 29-5-1960.

BÀI NÓI TẠI ĐẠI HỘI SẢN XUẤT TỈNH HÀ ĐÔNG

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đến thăm đồng bào và cán bộ, đảng viên, đoàn viên, bộ đội, công an, dân quân tự vệ. Nhân dịp này, Bác muốn căn dặn các cô, các chú mấy vấn đề sau đây:

Hiện nay toàn Đảng, toàn dân ta có hai nhiệm vụ là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà. Xây dựng chủ nghĩa xã hội thành công thì đấu tranh thống nhất nước nhà nhất định thắng lợi.

Muốn đạt mục đích đó thì trước hết mọi người phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Nước ta là một nước nông nghiệp, muốn tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm thì phải tổ chức tốt và củng cố tốt các *tổ đổi công và hợp tác xã*.

Bác nghe báo cáo hiện nay trong tỉnh đã có gần 57% số nông hộ tham gia hợp tác xã nông nghiệp, như thế là tiến bộ khá về số lượng nhưng về chất lượng còn phải cố gắng củng cố hơn nữa những hợp tác xã đã có cho thật vững chắc, rồi phát triển thêm.

Ở nhiều xã, các cô, các chú chưa coi trọng đúng mức *tổ đổi công*, như vậy là không đúng, cần xây dựng *tổ đổi công* có bình công chấm điểm cho tốt thì khi tiến lên hợp tác xã sẽ tốt, bước tiến sẽ vững vàng hơn.

Nghe nói cả tỉnh có độ 400 nông hộ xin ra hợp tác xã. Việc đó

không đáng lo ngại lắm. Một là vì trong khi 400 hộ xin ra thì lại có hơn 4.800 hộ xin vào. Hai là vì so với hơn 97.300 hộ đã vào hợp tác xã thì 400 hộ chỉ là số rất ít. Ba là vì chúng ta tin chắc rằng khi họ suy nghĩ lại chín chắn, khi hợp tác xã làm ăn khá hơn nữa, thì 400 hộ bà con đó sẽ lại xin vào hợp tác xã và chúng ta vẫn hoan nghênh họ. Dù sao, nông dân ta nhất định tiến bộ, nhất định vào hợp tác xã, nhất định tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Hợp tác xã và *tổ đổi công* phải nhằm mục đích làm cho thu nhập của xã viên tăng thêm. Muốn tăng thêm thu nhập thì phải thi đua đẩy mạnh sản xuất, ra sức thực hiện khẩu hiệu: *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*. Muốn như vậy, thì cần làm đúng mấy việc sau đây:

- *Xã viên* phải đoàn kết thương yêu giúp đỡ lẫn nhau, phải chăm lo công việc hợp tác xã như công việc nhà mình, phải giữ gìn kỷ luật lao động và hăng hái sản xuất.

- *Cán bộ* phải đi sát quần chúng, lãnh đạo phải dân chủ; phải quản lý cho tốt (quản lý lao động, quản lý tài vụ, quản lý kỹ thuật); phải khéo giáo dục làm cho xã viên đoàn kết chặt chẽ và vui vẻ sản xuất. Cán bộ phải thật công bằng, chí công vô tư.

- *Sản xuất* phải có kế hoạch, làm việc gì phải tính toán cụ thể.

Mấy công việc hợp tác xã và *tổ đổi công* phải ra sức làm là:

+ Phải làm *thủy nông* cho tốt để chống hạn. Vừa rồi, mấy tháng liền không mưa, nhưng do đồng bào và cán bộ đã kiên quyết chống hạn, đảm bảo trồng vượt diện tích về hoa màu cho nên tuy vụ chiêm có kém, nhưng không đến nỗi nghiêm trọng. Hiện nay bước vào vụ mùa, trong tỉnh nhiều nơi đang thiếu nước để gieo mạ. Cán bộ và đồng bào phải cố gắng phấn đấu để có nước làm mùa. Nơi có nước thì cần ra sức tát. Nơi thiếu nước sông thì phải ra sức đào giếng mạch để lấy nước ăn và sản xuất. Thêm một gầu nước tát thêm một bát cơm đây.

Năm ngoái, ở Trung Quốc có 44 triệu mẫu tây ruộng đất bị thiên tai, nhưng sản lượng lương thực vẫn tăng 8% vì cán bộ và nông dân kiên quyết chống hạn, chống lụt. Nông dân Trung Quốc

làm được, thì nông dân ta cũng phải cố gắng làm cho kỳ được.

+ *Phân bón* phải cho nhiều, tục ngữ có câu: "Thêm gánh phân thêm cân thóc", càng nhiều phân thì càng nhiều thóc. Mức phân tỉnh ta định còn quá ít, thậm chí có nơi còn cấy chay! Cán bộ tỉnh phải phát động một phong trào làm phân rộng khắp, chỉ phân chuồng không đủ, phải ra sức làm các loại phân như phân xanh, phân bùn, v.v..

+ *Phải cải tiến nông cụ*. Điều này rất quan trọng. Vì nông cụ của ta cũ kỹ, cho nên làm lụng rất khó nhọc nhưng kết quả thu hoạch thì ít. Chúng ta phải gây một phong trào cải tiến nông cụ, thì sức lao động sẽ lợi gấp đôi, gấp ba, lúa và hoa màu sẽ tốt gấp bội.

+ Phải chọn giống cho tốt và gieo mạ cho kịp thời. Hiện nay, phải đặc biệt coi trọng việc gieo mạ. Các địa phương phải giúp đỡ lẫn nhau, bộ đội phải giúp nông dân để bảo đảm cho đủ mạ cấy.

+ Phải cấy dày vừa mức.

+ Phải trừ sâu, diệt chuột.

Làm đúng những điều đó thì nông nghiệp nhất định sẽ phát triển nhanh chóng, lương thực sẽ tăng thêm, đời sống sẽ không ngừng cải thiện.

Vụ Đông - Xuân vừa rồi năng suất thu hoạch có kém. Nguyên nhân là do hạn hán kéo dài và gió rét bất thường, một phần cũng do sự thiếu sót về mặt lãnh đạo. Trước tình hình đó, một số cán bộ và nhân dân đánh giá không đúng mức về kết quả cho nên có xao xuyến, bi quan. Như thế là không đúng. Ví dụ: trong thời kỳ kháng chiến, có trận ta thắng vừa, thắng nhỏ, có trận không thắng. Phải chăng vì thắng mà ta kiêu, vì không thắng mà nản chí? Không phải! Khi thắng ta cũng không kiêu ngạo, không chủ quan. Khi không thắng ta cũng không nản chí; trái lại, ta càng kiên quyết chiến đấu. Cuối cùng là ta đã đại thắng. Hiện nay, chúng ta đang kháng chiến chống hạn, chống thiên tai. Chúng ta phải kiên quyết phấn đấu, chúng ta nhất định sẽ thắng.

Vụ mùa tới, Trung ương Đảng và Chính phủ đã có chỉ thị nhắc nhở mọi người phải quyết tâm phấn đấu. Trong tỉnh các cô, các chú đã nêu khẩu hiệu: Quyết tâm phấn đấu đến mức cao nhất để giành vụ mùa thắng lợi, tức là làm vượt diện tích, vượt năng suất so với những năm cao nhất ở địa phương. Đã đề ra thì các cô, các chú phải cùng đồng bào quyết tâm thực hiện cho kỳ được.

Về *Tết trồng cây* vừa rồi, trong tỉnh đã phát động thành phong trào, kết quả đã trồng được hơn 1 triệu cây, như vậy là tốt. Nhưng vì sản sóc kém cho nên cây chết nhiều. Cán bộ cần phải có kế hoạch hướng dẫn cho chu đáo, trồng cây nào thì phải sản sóc cho tốt cây ấy. Trong 5, 7 năm số cây ấy sẽ cho chúng ta một nguồn lợi rất to.

Về *chăn nuôi*, mấy tháng đầu năm có phát triển. Nhưng vì chưa chú trọng giải quyết vấn đề thức ăn cho súc vật và vì chăm sóc kém, do đó mà ảnh hưởng đến việc chăn nuôi. Cần phải khắc phục những thiếu sót đó. Đồng thời phải nghiêm cấm lạm sát trâu bò.

Bây giờ Bác nói về *Đảng*. Đảng ta là một đảng cách mạng, ngoài lợi ích của công nhân và nông dân, Đảng ta không có lợi ích nào khác.

Ngày nay Đảng ta lãnh đạo nhân dân miền Bắc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Cho nên đảng viên nào, chi bộ nào sản xuất và lãnh đạo sản xuất tốt tức là đảng viên và chi bộ ấy tốt. Nếu sản xuất và lãnh đạo sản xuất không tốt tức là đảng viên và chi bộ ấy kém.

Đối với Đoàn Thanh niên Lao động cũng vậy.

Vì vậy, tất cả đảng viên và đoàn viên ở nông thôn nhất định phải vào hợp tác xã và tổ đổi công, phải gương mẫu trong mọi công việc, phải làm cho hợp tác xã và tổ đổi công của mình củng cố và phát triển tốt. Phải quyết tâm phấn đấu cho vụ mùa thắng lợi.

Đảng viên và cán bộ ta đều tốt, trung thành và hăng hái công tác, hết lòng hết sức phục vụ cách mạng, phục vụ nhân dân. Nhưng có một số ít đảng viên và cán bộ còn tư tưởng tiêu cực, suy ty, ý lại,

ngại khó, ngại khổ, không gương mẫu. Đó là chủ nghĩa cá nhân, những đồng chí ấy phải quyết tâm sửa chữa.

Phát triển Đảng toàn tỉnh từ đầu năm đến nay được 1.900, như vậy là khá. Hiện nay toàn tỉnh có hơn 8.900 đảng viên, trong số đó có hơn 6.000 đảng viên ở nông thôn. Phải coi trọng việc lựa chọn những người tốt để phát triển thêm đảng viên mới.

Trong Đảng đã đoàn kết, cần phải tăng cường đoàn kết hơn nữa. Đảng viên cũ phải giúp đỡ đảng viên mới. Đảng viên cũ và đảng viên mới phải cố gắng học tập, để tiến bộ không ngừng.

Các cấp uỷ Đảng phải giúp đỡ Đoàn Thanh niên Lao động củng cố và phát triển tốt. Cần chọn những thanh niên đã kinh qua thử thách và đủ điều kiện mà đưa vào Đảng.

Các đảng viên và đoàn viên phải ra sức phát triển ưu điểm, sửa chữa khuyết điểm, xung phong trong mọi công tác để xứng đáng là người đảng viên và đoàn viên tốt.

Trong thời kỳ tổng khởi nghĩa, Đảng ta chỉ có non 5.000 đảng viên, mà đã lãnh đạo cách mạng thành công trong cả nước. Hiện nay tỉnh ta có gần 23.000 đảng viên và đoàn viên. Nếu mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên đều biết đoàn kết nhân dân, đi đúng đường lối quần chúng, làm đúng chính sách của Đảng, thì nhất định hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ của Đảng đã giao phó cho.

Trong thời kỳ kháng chiến, đồng bào tỉnh ta đã rất anh dũng và đã có nhiều thành tích vẻ vang như đánh du kích, lập làng chiến đấu v.v.. Từ nay, đồng bào và cán bộ cần ra sức làm tròn những nhiệm vụ nói trên, lập nhiều thành tích mới, để thiết thực kỷ niệm 15 năm ngày thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và chúc mừng Đại hội Đảng lần thứ III.

Bác chúc các cô, các chú đoàn kết tốt, công tác tốt, học tập tốt và tiến bộ nhiều.

Bác nhờ các cô, các chú chuyển lời chào thân ái của Trung ương Đảng, của Chính phủ và của Bác đến đồng bào, bộ đội, cán bộ, các cháu thanh niên và nhi đồng ở các địa phương.

Nói ngày 7-6-1960.
Bản đánh máy có sửa
chữa lưu tại Bảo tàng
Hồ Chí Minh.

DIỄN VĂN CHÀO MỪNG CHỦ TỊCH HÁTGI LÊSI TẠI SÂN BAY GIA LÂM

Thưa đồng chí Chủ tịch Lêsi thân mến,

Thưa đồng chí Bí thư Liri thân mến,

Thưa các đồng chí trong Đoàn đại biểu Anbani thân mến,

Thưa các bạn và các đồng chí,

Mùa Thu năm 1957, chúng tôi sung sướng được đến thăm đất nước tươi đẹp Anbani anh em. Đồng chí Chủ tịch Lêsi, các đồng chí lãnh tụ Đảng và Chính phủ cùng toàn thể nhân dân Anbani, đều tiếp đãi chúng tôi như những người thân thích, ruột thịt. Tôi xin nêu một ví dụ rất cảm động: Đồng chí Liri tuy rất bận việc Đảng, việc nước, lại bận các cháu bé, nhưng vẫn cố gắng tranh thủ thời gian để ân cần săn sóc đồng chí Bác Hồ.

Mấy năm nay, chúng tôi luôn luôn nhớ người, nhớ cảnh nước bạn. Và đồng bào Việt Nam chúng tôi thì luôn luôn mong chờ có dịp được đón tiếp các đồng chí lãnh tụ Anbani anh em.

Hôm nay, sự mong chờ ấy đã được thực hiện. Các đồng chí đã đến với chúng tôi. Đảng, Chính phủ và nhân dân Việt Nam rất sung sướng được đón tiếp các đồng chí với tất cả tấm lòng thân ái nhất và nhiệt liệt nhất.

Chúng tôi tin chắc rằng các đồng chí sẽ coi ở đây cũng như ở nhà và cuộc đến thăm của các đồng chí sẽ thắt chặt hơn nữa khối đoàn kết anh em giữa nhân dân hai nước chúng ta.

Tình hữu nghị bền vững giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Anbani muôn năm!

Khối đoàn kết chặt chẽ trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Nói ngày 12-6-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2277,

ngày 13-6-1960.

DIỄN VĂN TẠI BUỔI TIỆC CHIÊU ĐÃI CHỦ TỊCH HÁTGI LÊSI

Thư đồng chí Chủ tịch Hátgi Lêsi thân mến,

Thư đồng chí Bí thư Liri thân mến,

Thư các đồng chí trong Đoàn đại biểu Anbani thân mến,

Thư các bạn và các đồng chí,

Đảng, Chính phủ và nhân dân Việt Nam chúng tôi vô cùng vui sướng được tiếp đón các đồng chí khách quý và bạn thân Anbani.

Trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa rộng lớn và hùng mạnh của chúng ta, Việt Nam là một tiên đồn ở phía Đông trên bờ biển Thái Bình Dương, Anbani là một tiên đồn ở phía Tây Nam trên bờ biển Adriatic.

Trong lúc đế quốc Mỹ đang âm mưu phá hoại hoà bình và gây lại chiến tranh lạnh, trong lúc phong trào giải phóng dân tộc đang tiến mạnh khắp châu Á, châu Phi và châu Mỹ Latinh, trong lúc vì hạnh phúc của loài người mà Liên Xô vĩ đại kiên trì đưa ra những đề nghị chính đáng nhằm giải trừ quân bị toàn diện và triệt để, việc gặp gỡ thân mật giữa các chiến sĩ tiên đồn phía Đông và phía Tây có một ý nghĩa rất quan trọng.

Cùng với các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa và nhân dân yêu chuộng hoà bình khắp thế giới, Việt Nam và Anbani đều hết sức ủng hộ lập trường hoà bình đúng đắn của Liên Xô và đề nghị mới của Liên Xô về tài giảm quân bị toàn diện và triệt để, kiên quyết chống lại những âm mưu và hoạt động gây chiến của đế

quốc Mỹ. Một lần nữa, điều đó lại chứng tỏ sự đoàn kết không gì lay chuyển được trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa của chúng ta.

*

* *

Nước Anbani anh em cũng có những khó khăn của mình. Nhưng điều đó càng làm nổi bật khí khái anh hùng của nhân dân Anbani.

Trong việc đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, cũng như trong việc giữ gìn hoà bình, Anbani anh dũng luôn luôn giương cao ngọn cờ chủ nghĩa Mác - Lênin kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa xét lại và giữ vững tinh thần quyết chiến quyết thắng của người cộng sản.

Dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng Lao động Anbani và đồng chí Hốtgia, với lòng hăng hái thi đua của công nhân, nông dân và người trí thức cách mạng, trong một thời gian tương đối ngắn, Anbani từ một nước nghèo đã biến thành một nước nông nghiệp và công nghiệp hiện đại.

So với năm 1938, công nghiệp Anbani đã phát triển gấp 22 lần.

So với năm 1945, nông nghiệp đã phát triển gấp 2 lần, gần 90% nông hộ đã vào hợp tác xã.

Do công nghiệp và nông nghiệp không ngừng phát triển, mà đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân được nâng cao không ngừng.

Hiện nay, nhân dân Anbani đang ra sức thi đua để hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm lần thứ hai và chuẩn bị tốt để năm sau bước vào kế hoạch 5 năm lần thứ ba. Với kế hoạch này, Anbani sẽ trở nên một nước xã hội chủ nghĩa với *công nghiệp và nông nghiệp tiên tiến*.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, nhân dân Việt Nam luôn luôn được nhân dân Anbani anh em nhiệt liệt đồng tình và ủng hộ.

Chúng tôi luôn luôn ghi nhớ tinh thần quốc tế vô sản cao cả của Đảng, Chính phủ và nhân dân Anbani anh em.

Hiện nay, tất cả chúng ta phải ra sức đấu tranh và nâng cao cảnh giác. Nhưng đồng thời chúng ta cũng nhận rõ rằng tình hình thế giới có lợi cho phe ta. Chủ nghĩa đế quốc ngày càng điêu tàn. Lực lượng của hoà bình và chủ nghĩa xã hội ngày càng hùng mạnh. Tiên đồ của chúng ta rất vẻ vang. Chủ nghĩa xã hội nhất định sẽ thắng lợi khắp thế giới.

Nước Anbani anh em cường thịnh muôn năm!

Tình hữu nghị giữa Việt Nam và Anbani bền vững muôn năm!

Khối đoàn kết trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Chúc đồng chí Hốtgia và các đồng chí lãnh tụ Đảng và Nhà nước Anbani mạnh khoẻ!

Chúc đồng chí Chủ tịch Hátgi Lêsi, đồng chí Bí thư Liri và các đồng chí trong Đoàn mạnh khoẻ!

Chúc tất cả các bạn và các đồng chí mạnh khoẻ!

Phát biểu ngày 12-6-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2277,

ngày 13-6-1960.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ BÀN VIỆC CỦNG CỐ VÀ PHÁT TRIỂN PHONG TRÀO HỢP TÁC HOÁ NÔNG NGHIỆP

Hiện nay, đẩy mạnh sản xuất vụ mùa là một nhiệm vụ hết sức quan trọng đối với việc củng cố và phát triển phong trào hợp tác hoá nông nghiệp.

Vụ mùa đang bị hạn nặng. Nhiều nơi đang thiếu nước để gieo mạ và cây bừa. Mạ mới gieo được một nửa. Như thế là rất chậm. Cần ra sức chống hạn, làm công tác thuỷ lợi, gấp rút gieo mạ, đảm bảo cây cấy kịp thời vụ.

Phân bón của ta còn rất ít. Phân người, phân trâu bò, bùn đất, phân xanh, phân rác... còn nhiều nhưng dùng chưa hết. Phải cố gắng làm phân bón nhiều hơn nữa. Lúa có được bón phân mới xanh tốt... Phong trào "thanh niên 1.000 cân" vừa qua đã thu được kết quả khá. Nhiều nơi làm được phân bón tốt nhưng cũng có nhiều nơi làm chưa tốt; vì vậy từ nay, cần chú ý làm nhiều phân bón có chất lượng tốt.

Việc cải tiến nông cụ chưa làm được bao nhiêu. Phải nhớ rằng có cải tiến nông cụ, thì nông dân làm ruộng mới đỡ vất vả, đỡ tốn công sức. Chú ý cải tiến từ cái cày, cái bừa, chiếc xe vận chuyển đến các dụng cụ làm cỏ, tuốt lúa, thái rau, thái khoai, v.v.. Hà Đông có xã Xuân Phương, Phú Thọ có xã Liên Phương cải tiến công cụ khá. Cán bộ cần phổ biến kinh nghiệm của những xã ấy rộng ra cho quần chúng các nơi khác bắt chước. Các địa phương trong khi đẩy

manh làm mùa, phải hết sức chú ý việc đắp đê phòng lụt và chống lụt. Đê đã đắp xong nhưng cần kiểm tra xem đắp có tốt không. Chỗ nào chưa tốt, thì phải đắp cho thật tốt.

Muốn làm vụ mùa cho tốt, phải dựa vào lực lượng các hợp tác xã sản xuất nông nghiệp. Nơi nào, hợp tác xã nào sản xuất khá là do cán bộ lãnh đạo khá. Vụ mùa năm nay, cán bộ các cấp phải hết sức chú ý lãnh đạo các hợp tác xã sản xuất cho tốt để làm gương cho những bà con chưa vào hợp tác xã. Các địa phương phải khéo phân công cán bộ đi dự Đại hội Đảng và lãnh đạo sản xuất. Nếu vụ mùa làm không tốt, thì Đại hội sẽ không phấn khởi. Vì vậy, phải biết phân công, cử ai đi dự Đại hội, ai lo lãnh đạo sản xuất. Có thực mới vực được đạo. Các địa phương hãy lãnh đạo quần chúng thi đua đẩy mạnh sản xuất vụ mùa cho tốt để lấy thành tích chào mừng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà mười lăm tuổi và Đại hội Đảng lần thứ III.

Nói ngày 14-6-1960.
Báo *Nhân dân*, số 2279,
ngày 15-6-1960.

ĐÁP TỪ TẠI BUỔI TIỆC DO CHỦ TỊCH HÁTGI LÊSI CHIÊU ĐÃI

Thư đồng chí Chủ tịch Lêsi thân mến,

Thư đồng chí Bí thư Liri thân mến,

Thư các đồng chí trong Đoàn đại biểu Anbani thân mến,

Hôm nay, lại một lần nữa chúng ta rất vui mừng sum họp một nhà. Đồng chí Chủ tịch, đồng chí Liri và các đồng chí trong Đoàn đi thăm Hà Nội và các nơi, đã khuyến khích nhân dân Việt Nam chúng tôi rất nhiều. Đồng thời, trong những cuộc gặp gỡ, các đồng chí đã thấy công nhân, nông dân, trí thức, quân đội, phụ nữ, thanh niên và nhi đồng Việt Nam ai ai cũng rất kính mến các đồng chí, rất yêu quý nhân dân Anbani anh em.

Trong các cuộc nói chuyện giữa các đồng chí lãnh đạo hai Đảng và hai Chính phủ, ý kiến của chúng ta hoàn toàn nhất trí.

Nhân dân Việt Nam cũng như nhân dân Anbani đều đưa hết lực lượng của mình để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Nhân dân hai nước chúng ta đều ra sức góp phần củng cố khối đoàn kết của đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại.

Dưới ngọn cờ vẻ vang của chủ nghĩa Mác-Lênin, chúng ta đồng tâm, nhất trí với các nước anh em đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, chống chiến tranh xâm lược, để bảo vệ chủ nghĩa xã hội, bảo vệ hoà bình. Và chúng ta chắc chắn rằng phe đế quốc chủ nghĩa nhất định thất bại, phe xã hội chủ nghĩa nhất định thành công.

Thư các đồng chí và các bạn,

Tôi đề nghị chúng ta nâng cốc:

Chúc tình anh em giữa Việt Nam và Anbani muôn đời bền vững! Chúc tình đoàn kết vô cùng khăng khít của phe xã hội chủ nghĩa hùng mạnh đứng đầu là Liên Xô!

Chúc sức khoẻ đồng chí Lêsi, đồng chí Liri và các đồng chí trong Đoàn!

Chúc sức khoẻ đồng chí Hốtgia và các đồng chí lãnh tụ khác của Đảng và Chính phủ Anbani!

Nói ngày 17-6-1960.
Báo *Nhân dân*, số 2282,
ngày 18-6-1960.

LỜI TIỄN CHỦ TỊCH HÁTGI LÊSI

Thưa đồng chí Chủ tịch Hátgi Lêsi thân mến,

Thưa đồng chí Liri Bêlisôva thân mến,

Thưa các đồng chí trong Đoàn đại biểu Anbani thân mến,

Thưa các đồng chí và các bạn,

Đồng chí Chủ tịch Lêsi, đồng chí Liri và các đồng chí trong Đoàn ở thăm Việt Nam trong một thời gian quá ngắn ngủi. Nhưng tình anh em thắm thiết giữa nhân dân hai nước chúng ta rất bền vững lâu dài. Và cuộc đến thăm của các đồng chí đã làm cho tình nghĩa ấy càng thêm lâu dài bền vững.

Hôm nay, tiễn đưa các đồng chí lên đường về nước:

Chúng tôi quyến luyến vô ngần,

Quan sơn xa cách, tình thân không xa.

Chúng tôi rất cảm ơn các đồng chí đã vượt:

Ngàn trùng nước biếc non xanh,

Trao cho nước bạn môi tình anh em.

Nay chúng tôi lại nhờ các đồng chí thay mặt nhân dân Việt Nam chuyển đến nhân dân Anbani anh em:

Môi tình hữu nghị sắt son,

Sông có thể cạn, núi có thể mòn.

Tinh thần đoàn kết dài còn muôn thu!

Chúng tôi luôn luôn nhớ các đồng chí và chắc rằng các đồng chí cũng luôn luôn nhớ chúng tôi.

Càng nhớ nhưng chúng ta càng ra sức thi đua với nhau trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh bảo vệ hoà bình.

Kính chúc các đồng chí đi đường bình an, mạnh khoẻ.

Nói ngày 18-6-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2283,
ngày 19-6-1960.

DIỆN CHỨC MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ III CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN RUMANI

Kính gửi Đại hội lần thứ III của Đảng Công nhân Rumani,

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam, chúng tôi kính gửi Đại hội lần thứ III của Đảng Công nhân Rumani lời chào mừng anh em thân thiết và nhiệt liệt nhất.

Giai cấp công nhân và nhân dân Rumani, dưới sự lãnh đạo của Đảng Công nhân, đã đạt được những thắng lợi vẻ vang trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Nhờ sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, Rumani đã trở thành một nước có một nền công nghiệp và nông nghiệp phát triển, một nền khoa học và kỹ thuật hiện đại. Những thành tựu to lớn đã đạt được trong việc thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ hai phát triển kinh tế và văn hoá, đã nâng cao đời sống của nhân dân Rumani.

Để đảm bảo những thắng lợi của chủ nghĩa xã hội, Đảng Công nhân Rumani đã ra sức củng cố sự đoàn kết nhất trí trong Đảng và trong nhân dân, luôn luôn tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng trên mọi lĩnh vực, tăng cường chuyên chính vô sản, củng cố tình đoàn kết và sự hợp tác quốc tế với các nước trong phe xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại. Đồng thời, Đảng và Chính phủ Rumani luôn luôn tích cực đấu tranh cho sự hợp tác giữa các nước vùng Bancăng, nhằm giữ gìn hoà bình ở vùng này và góp phần giữ gìn hoà bình thế giới.

Những thành tựu to lớn trên đây nói lên tinh thần lao động sáng tạo và yêu chuộng hoà bình của nhân dân Rumani, nói lên sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng Công nhân Rumani, đồng thời cũng nói lên tính chất ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa và sức mạnh

vô địch của chủ nghĩa Mác-Lênin.

Nhân dân Việt Nam hết sức vui mừng trước những thắng lợi to lớn của nhân dân Rumani anh em, xem đó như những thắng lợi của bản thân mình. Những thắng lợi ấy đã cổ vũ thêm chúng tôi tiến lên giành những thắng lợi mới trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Trong những năm qua, Đảng, Chính phủ và nhân dân Rumani đã hết lòng giúp đỡ nhân dân Việt Nam chúng tôi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Nhân dịp Đại hội này, chúng tôi tỏ lòng chân thành cảm ơn Đảng Công nhân, Chính phủ và nhân dân Rumani anh em.

Chắc chắn rằng Đại hội lần thứ III này của Đảng Công nhân Rumani sẽ mở ra nhiều triển vọng mới và đem lại nhiều thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Rumani.

Chúng tôi kính chúc Đại hội thành công tốt đẹp, kính chúc Đảng Công nhân và nhân dân Rumani thu được nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa trong việc hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch 6 năm (1960-1965).

- Đảng Công nhân Rumani muôn năm!
- Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Rumani muôn năm!
- Tình đoàn kết nhất trí của đại gia đình xã hội chủ nghĩa do Liên Xô đứng đầu, muôn năm!
- Chủ nghĩa Mác-Lênin vô địch muôn năm!

Hà Nội, tháng 6 năm 1960
Thay mặt Ban Chấp hành
Trung ương Đảng Lao động
Việt Nam
HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 2284,
 ngày 20-6-1960.

NÓI CHUYỆN VỚI ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Nhiệm vụ cách mạng hiện nay của Đảng ta là xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh. Muốn làm được như thế, chúng ta phải đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội. Chúng ta phải kiên quyết đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Đấu tranh thống nhất nước nhà là một cuộc đấu tranh lâu dài và gian khổ nhưng nhất định thắng lợi. Chúng ta phải giáo dục kỹ cho cán bộ, đảng viên và đồng bào miền Nam, miền Bắc thấy rõ điểm đó, để khắc phục tư tưởng nóng vội. Đảng ta đã lãnh đạo nhân dân làm Cách mạng Tháng Tám, nhân dân ta lại kháng chiến tám, chín năm mới giải phóng được nửa nước. Trong cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, chúng ta cũng phải đấu tranh bền bỉ, lâu dài, nhưng chúng ta tin rằng nhất định chúng ta sẽ thắng lợi.

Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, phải có con người xã hội chủ nghĩa và có tư tưởng xã hội chủ nghĩa. Phải đánh bật những tư tưởng công thần, địa vị, danh lợi của chủ nghĩa cá nhân, làm cho tư tưởng của chủ nghĩa tập thể thắng lợi, tức là phát huy tinh thần cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội, bảo vệ của công, chống tham ô, lãng phí.

Mục đích của chủ nghĩa xã hội là không ngừng nâng cao mức sống của nhân dân. Muốn đảm bảo đời sống sung sướng mãi mãi, phải công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa, phải xây dựng công nghiệp nặng. Như thế phải vừa cải thiện đời sống, vừa tích lũy. Cải thiện đời sống từng bước theo khả năng, đồng thời phải tích lũy để kiến thiết.

Muốn uống nước thì phải đào giếng, đào giếng thì phải đổ mồ hôi, nhưng càng khó nhọc vất vả thì giếng càng sâu, càng nhiều nước.

Hà Nội có nhiều ưu điểm, nhưng cần lưu ý một số điểm sau:

- Về mặt công nghiệp, công tác quản lý xí nghiệp làm tốt, nhưng phong trào công nhân tham gia quản lý, cán bộ tham gia lao động về sau không được liên tục và hăng hái như lúc đầu.

- Trong nông nghiệp, việc phát triển hợp tác xã và sản xuất lúa tuy khá nhưng việc giúp đỡ nông dân quản lý hợp tác xã thì chưa tốt lắm, việc chăn nuôi gia súc, nuôi cá, làm công tác tiểu thủy lợi chưa được chú ý đầy đủ.

- Phong trào học tập văn hoá thì cao, như thế là tốt. Nhưng cần phải tăng cường giáo dục chính trị kết hợp với văn hoá, làm cho mỗi người có ý thức học để phục vụ chủ nghĩa xã hội.

- Công tác vệ sinh ở Hà Nội cần được chú ý hơn nữa. Tuy so với hồi thuộc Pháp thì Hà Nội sạch hơn nhiều, nhưng chúng ta phải luôn luôn nhìn về phía trước mà tiến lên, cần đẩy mạnh công tác vệ sinh hơn nữa ở những khu nhà công nhân, trong các xí nghiệp, cơ quan và các khu lao động.

Ở Hà Nội, trong các xí nghiệp cũng như ở nông thôn, năng suất lao động của công nhân và nông dân còn thấp. Công suất máy móc trong các xí nghiệp mới sử dụng được khoảng trên dưới 70%, như thế còn rất lãng phí. Phải làm cho mỗi người thấy rõ: muốn tiến lên chủ nghĩa xã hội thì phải lao động, phải hiểu rõ lao động là vẻ vang, do đó mà nâng cao năng suất lao động.

Muốn làm cho mọi công tác tiến lên nữa, cần đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước, và phải làm sao cho phong trào thi đua lúc nào cũng sôi nổi liên tục, thành hoạt động tự giác của mọi người.

Đối với công tác cải tạo xã hội chủ nghĩa ở Hà Nội, Đại hội cần chú ý đến đời sống của thợ thủ công và bà con buôn bán nhỏ đã vào tổ chức hợp tác. Ngoài ra cũng cần chú ý giúp đỡ cho nhà công thương tiến bộ hơn nữa sau khi họ đã tiếp thu cải tạo.

Phải nêu cao tinh thần cảnh giác. Cán bộ, đảng viên phải luôn luôn liên hệ chặt chẽ với quần chúng, nhất là phải làm gương mẫu cho mọi người noi theo trong mọi mặt công tác. Các đoàn thể phụ nữ, công đoàn phải làm tròn nhiệm vụ của mình.

Số đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động ở Hà Nội hiện nay nhiều gấp 8 lần số đảng viên và đoàn viên trong cả nước hồi năm 1945. Với số lượng ấy, nhất định Đảng bộ Hà Nội sẽ làm tốt trong mọi công tác, động viên được toàn thể nhân dân Hà Nội phấn khởi sản xuất, học tập, hoàn thành kế hoạch năm 1960 và kế hoạch 3 năm, lấy thành tích chào mừng Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ III.

Nói ngày 20-6-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2285,
ngày 21-6-1960.

**NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ SƠ KẾT
PHONG TRÀO "PHẤN ĐẤU TRỞ THÀNH
NGƯỜI LAO ĐỘNG TIÊN TIẾN,
TỔ TIÊN TIẾN, ĐƠN VỊ TIÊN TIẾN"**

Phong trào thi đua yêu nước, phong trào cải tiến quản lý xí nghiệp, phong trào "tiên tiến", ba phong trào đó kết hợp chặt chẽ với nhau, cùng nhằm mục đích xây dựng chủ nghĩa xã hội. Phong trào bao giờ cũng bắt đầu từ thấp lên cao.

Phong trào "tiên tiến" của ta nếu được Đảng lãnh đạo chặt chẽ, Công đoàn và Đoàn Thanh niên Lao động làm đầy đủ vai trò của mình thì phong trào sẽ tiến mạnh. Các xí nghiệp phải tiếp tục làm tốt việc "công nhân tham gia quản lý, cán bộ tham gia lao động" đã được đề ra trong cuộc vận động cải tiến quản lý xí nghiệp. Cán bộ và công nhân phải ra sức học tập kỹ thuật, văn hoá, chính trị và nâng cao tinh thần cảnh giác, bảo vệ của công. Muốn đẩy mạnh phong trào "tiên tiến" nhằm hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước, các xí nghiệp phải có kế hoạch chu đáo, có biện pháp đầy đủ, cán bộ, đảng viên, đoàn viên gương mẫu trong mọi công việc. Các xí nghiệp phải chú ý hơn nữa việc cải thiện đời sống cho công nhân và đảm bảo an toàn lao động.

Nhà máy xúppe phốtphát (Phú Thọ) làm khá, Cọc 6 làm tốt. Đây là tiên tiến. Các cô, các chú phải đến học tập hai nơi ấy, hai nơi ấy không phải là không có khó khăn và khuyết điểm, nhưng cứ phải đến để học lấy những cái hay và giúp những nơi đó sửa chữa những khuyết điểm.

Việc phát huy thành tích cải tiến quản lý xí nghiệp phải qua phong trào tiên tiến này mà dần dần áp dụng một cách đầy đủ ba nguyên tắc quản lý xí nghiệp: "Đảng lãnh đạo, thủ trưởng phụ trách, công nhân tham gia quản lý".

Để làm tốt phong trào "tiên tiến", từ nay, cán bộ các xí nghiệp, công trường phải thực hiện bốn cùng với công nhân: cùng ăn, cùng ở, cùng lao động, cùng bàn bạc.

Nói ngày 20-6-1960,
Báo *Nhân dân*, số 2285,
ngày 21-6-1960.

ĐIỆN MỪNG THÁI TỬ XIHANÚC

*Kính gửi Thái tử Nôrôđôm Xihanúc,
Quốc trưởng nước Campuchia,
Phnôm Pênh*

Nhân dịp Thái tử nhận chức Quốc trưởng nước Campuchia, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Thái tử Quốc trưởng lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Chúc nhân dân Khơme, dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Thái tử Quốc trưởng, thu được nhiều thắng lợi mới trong việc thực hiện chính sách hoà bình trung lập, xây dựng đất nước Campuchia ngày thêm phồn vinh, góp phần vào việc củng cố hoà bình ở Đông Dương, Đông - Nam Á và thế giới.

Chúc tình hữu nghị giữa hai dân tộc Việt Nam và Khơme ngày càng củng cố và phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2285,
ngày 21-6-1960

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HOÀ CÔNGGÔ

*Kính gửi ông Giêxép Casavubu,
Quốc trưởng nước Cộng hoà Cônggô,
Lêôpônvin*

Nhân dịp nước Cộng hoà Cônggô tuyên bố độc lập, thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài và nhờ Ngài chuyển đến nhân dân Cônggô lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Nhân dân Việt Nam rất vui mừng trước những thắng lợi to lớn của nhân dân Cônggô và tin chắc rằng với tinh thần đoàn kết của mình và được sự đồng tình ủng hộ của nhân dân toàn châu Phi, nhân dân châu Á và nhân dân yêu chuộng hoà bình thế giới, nhân dân Cônggô sẽ thu được nhiều thành tích trong sự nghiệp củng cố nền độc lập dân tộc và xây dựng đời sống phồn vinh, hạnh phúc.

Xin chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Cônggô ngày càng phát triển và củng cố.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2294,
ngày 30-6-1960.

BÀI NÓI TẠI ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ CÁC CƠ QUAN CHÍNH, DÂN, ĐẢNG TRUNG ƯƠNG

Thảo luận các văn kiện Đại hội Đảng là một dịp học tập tiến bộ. Mỗi đảng viên, mỗi chi bộ cần căn cứ vào những văn kiện đó, liên hệ với công tác thực tế của mình, để nâng cao tư tưởng, ý thức tổ chức và kỷ luật, đồng thời đẩy mạnh công tác tiến bộ hơn nữa. Vì mỗi đảng viên tốt, mỗi chi bộ tốt là Đảng được mạnh thêm một phần; đảng viên kém, chi bộ kém là những khâu yếu của Đảng. Điều đó nói chung là đúng, nói riêng với các chi bộ ở các cơ quan chung quanh Trung ương càng đúng.

Cán bộ, đảng viên cần nêu cao hơn nữa *tinh thần phấn đấu cách mạng* của mình, khắc phục những thiếu sót cá nhân không đúng. Hiện nay ở miền Bắc nước ta, tuy cuộc kháng chiến chống ngoại xâm đã xong, nhưng chúng ta còn phải tiếp tục kháng chiến chống một giặc khác, đó là giặc nghèo nàn, lạc hậu. Đấu tranh chống loại giặc này còn khó khăn hơn chống giặc Pháp, giặc Nhật trước kia nhiều. Cho nên đảng viên ta cũng phải có thêm tinh thần như thanh niên: "đâu cần thanh niên có, đâu khó có thanh niên".

Công việc cách mạng cũng như các bộ phận trong chiếc thuyền, bộ phận nào cũng quan trọng cả. Nếu các bộ phận ấy suy bì với nhau thì không được. Ví dụ như chèo thì luôn luôn vùng vẫy. Lái thì ngấm mình dưới nước ở tận sau thuyền, dưới ướn trên khô. Buồm thì thành thoi. Lái suy bì với chèo, chèo suy bì với buồm: "Anh buồm nằm yên một chỗ, đến khi căng lên, có trăng có gió,

trông thật thành thoi ai ai cũng thấy. Còn tôi vát vả suốt ngày mà chẳng ai thấy". Ba bộ phận đòi hỏi cho nhau: Lái làm buồm, buồm làm chèo, chèo làm lái. Như thế sẽ đi đến đâu? Sẽ không thành chiếc thuyền nữa. Ta đang làm cách mạng, có bộ phận này làm việc này, có bộ phận khác làm việc khác, các công việc đều cần thiết, đều vẻ vang cả. So với số lượng đảng viên của Đảng ta lúc Cách mạng Tháng Tám, số đảng viên ở các cơ quan Trung ương hiện nay đông hơn gấp bốn lần. Đó là chưa kể hơn một vạn đoàn viên thanh niên lao động. Cho nên, phải lãnh đạo đảm bảo công tác chuyên môn cho tốt. Mỗi đảng viên phải nhận rõ nhiệm vụ của mình là phải tiến bộ trong công tác tiến bộ về tư tưởng, làm gương mẫu trong mọi công việc, đồng thời lấy tinh thần của người đảng viên cộng sản giúp đỡ anh em ngoài Đảng cùng tiến bộ. Các chi bộ phải thi đua với nhau, giúp đỡ lẫn nhau làm tròn nhiệm vụ.

Cần nâng cao *tinh thần làm chủ* . Ví dụ như nhà mình có rác thì phải cầm chổi mà quét chứ không phải kêu la mà nhà sạch được. Kêu la mà không tự mình quét là thiếu tinh thần cách mạng, tinh thần làm chủ. Người cách mạng phải lo lắng trước nhân dân, nhưng phải lo lắng cho đúng. Có đồng chí thông cảm với khó khăn của nhân dân, nhưng chưa đúng cách, muốn đời sống nhân dân được cải thiện nhưng không muốn Nhà nước tích lũy vốn. Đảng và Chính phủ ta rất quan tâm đến đời sống của quần chúng. Vì chủ nghĩa xã hội là nhằm mục đích cải thiện không ngừng đời sống của nhân dân. Muốn thế phải ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, tích lũy xây dựng nông nghiệp, công nghiệp. Liên Xô trong hơn 40 năm cách mạng đã phải mất 18 năm đầu thất lưng bụng bưng, xây dựng nước nhà. Sau Đại chiến thứ hai bị phát xít Đức tàn phá nặng nề, Liên Xô phải thất lưng bụng bưng lần nữa để khôi phục và phát triển kinh tế. Trung Quốc cũng phải tiết kiệm rất dữ để xây dựng đất nước. Ta nhờ có Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em giúp, nên ta không phải thất lưng bụng bưng đến mức như Liên Xô sau Cách mạng Tháng Mười. Nhưng các nước anh em giúp chỉ là một phần. Còn tự lực cánh sinh là chính. Cho nên ta phải nêu cao tinh thần *cần kiệm xây dựng nước nhà* .

Trước và trong khi Đại hội Đảng toàn quốc họp, toàn Đảng, toàn dân ta có tinh thần phấn khởi hăng hái thi đua hay không, đó là do công tác của cán bộ, đảng viên ta có tốt hay không. Sau Đại hội Đảng chúng ta sẽ bước vào kế hoạch 5 năm lần thứ nhất. Chúng ta phải có một *tinh thần quyết chiến quyết thắng* và phải biến quyết tâm đó thành quyết tâm của toàn Đảng, toàn dân. Làm được như thế, nhất định chúng ta sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước, đẩy mạnh cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Làm được như thế, riêng các cô, các chú sẽ được vinh dự xứng đáng đứng trong đội tiên phong phát cao ngọn cờ chủ nghĩa Mác-Lênin.

Sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1962, t.VI, tr.95-97.

ĐIỆN MỪNG NƯỚC GANA THÀNH LẬP CHÍNH THỂ CỘNG HOÀ

*Kính gửi Ngài Enkruma,
Tổng thống nước Cộng hoà Gana,
Acra*

Nhân dịp nước Gana tuyên bố thành lập chính thể cộng hoà và nhân dịp Ngài nhận chức Tổng thống nước Cộng hoà Gana, tôi xin thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân tôi, gửi tới Ngài và nhân dân Gana lời chúc mừng nhiệt liệt.

Kính chúc Ngài luôn luôn mạnh khoẻ, nhân dân Gana hạnh phúc và phồn vinh. Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước chúng ta ngày càng phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2297,
ngày 3-7-1960.

QUỐC HỘI TA VĨ ĐẠI THẬT

Cách mạng Tháng Tám vừa mới thành công. Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà vừa mới thành lập. Chính phủ ta đang chân ướt chân ráo. Nạn đói khủng khiếp do Nhật và Tây gây ra, đang hoành hành. Ở miền Nam, đế quốc Anh đang giúp thực dân Pháp đánh nhau với ta. Ở miền Bắc thì quân Tưởng Giới Thạch ra sức giúp bọn Quốc dân đảng Việt Nam quấy rối... Hồi đó, có người nói: Nhân dân ta trình độ còn kém, không nên vội tổ chức tổng tuyển cử. Nhưng Đảng ta kiên quyết nói: Đồng bào ta phải được hưởng quyền dân chủ, chúng ta phải *tổ chức tổng tuyển cử*.

Đảng đã làm đúng. Khắp cả nước từ Bắc đến Nam, đồng bào đã sôi nổi tham gia *tổng tuyển cử*. Trong vùng tạm bị chiếm ở miền Nam, mặc dù giặc khủng bố ráo riết, đồng bào ta vẫn hăng hái tham gia bầu cử. Nhiều đảng viên và cán bộ vì hoạt động cho cuộc bầu cử mà đã bị giặc bắt bớ, bắn giết.

Quốc hội đầu tiên trong lịch sử Việt Nam - *Quốc hội khoá I* - đã được toàn dân bầu ra. Những việc quan trọng nhất Quốc hội đã làm là: tuyên bố kháng chiến cứu nước, thông qua Luật cải cách ruộng đất, thông qua Hiến pháp mới.

Trong cuộc Chiến tranh thế giới lần thứ hai, thực dân Pháp đã đưa nước ta dâng cho Nhật. Sau cuộc kháng chiến, Pháp lại tình nguyện để cho Mỹ hất cẳng chúng ra khỏi miền Nam và đã trốn tránh trách nhiệm họ đã cam kết trong Hiệp định Giơnevơ. Đế quốc Mỹ tạm thời thực hiện được âm mưu cướp nước và Ngô Đình Diệm đã tạm thời thực hiện được âm mưu bán nước. Vì Mỹ - Diệm và

Pháp mà năm 1956 không có cuộc tổng tuyển cử tự do ở Việt Nam. Vì Mỹ - Diệm và Pháp mà trong cuộc tổng tuyển cử Quốc hội khoá II của ta, đồng bào miền Nam chỉ có thể tham gia bằng tinh thần.

Cuộc tổng tuyển cử Quốc hội khoá II là một *thắng lợi rất to lớn* của nhân dân ta. Khắp miền Bắc, bình quân hơn 97% cử tri đã tham gia bỏ phiếu. Nơi dân cư thưa thớt và giao thông khó khăn nhất (như Hà Giang) số phiếu cũng đạt gần 93%. Một phần tư trong số 22.530 khu vực bỏ phiếu, 100% cử tri đã tham gia bầu cử.

Điều đó chứng tỏ *trình độ chính trị cao* của đồng bào ta.

Quốc hội quyết định kéo dài nhiệm kỳ của 91 vị đại biểu do đồng bào miền Nam bầu cử trong khoá I. Có 34 đồng bào miền Nam tập kết đã được bầu trong khoá này.

Điều đó chứng tỏ *tinh thần đoàn kết và quyết tâm thống nhất đất nước của nhân dân ta*.

Trong 362 đại biểu mới, có:

50 công nhân

46 nông dân

20 quân nhân

65 lao động trí óc

56 đại biểu đồng bào miền núi

49 phụ nữ

40 thanh niên

78 vị là anh hùng quân đội, anh hùng và chiến sĩ lao động

2 vị đại biểu đạo Phật

14 vị linh mục và đại biểu công giáo.

Không có Quốc hội một nước tư bản nào được nhân dân tín nhiệm với số phiếu cao như vậy; tỏ rõ sự đoàn kết, bình đẳng và bao gồm những thành phần thật sự đại biểu cho đại đa số nhân dân như vậy. Không cần so sánh với những cuộc "tuyển cử" gian lận của bọn Mỹ - Diệm, chúng ta hãy lấy Quốc hội Pháp làm ví dụ.

Vì luật tuyển cử không dân chủ và không bình đẳng, mà trong Quốc hội Pháp hiện nay:

1 nghị sĩ của Đảng Liên minh Cộng hoà mới chỉ đại biểu cho 19.068 cử tri,

1 nghị sĩ Phong trào Cộng hoà bình dân (MRP) đại biểu cho 46.938 cử tri,

1 nghị sĩ Đảng Cộng sản thì đại biểu cho 388.220 cử tri.

Quốc hội khoá I của ta là *Quốc hội kháng chiến*. Quốc hội khoá II này là *Quốc hội xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà*. Vì vậy, để xứng đáng là người đầy tớ trung thành của nhân dân, nhiệm vụ của mỗi vị đại biểu là phải:

- Thực hành cần kiệm liêm chính, chí công vô tư,
- Một lòng một dạ phục vụ nhân dân, phục vụ chủ nghĩa xã hội,
- Làm gương mẫu trong việc thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, tham ô.

Nói tóm lại, phải lấy việc làm thực tế mà hướng dẫn nhân dân ta xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2304,
ngày 10-7-1960.

NÓI CHUYỆN TẠI BUỔI LỄ BẾ MẠC KỶ HỌP THỨ NHẤT CỦA QUỐC HỘI KHOÁ II

Thưa các đồng chí đại biểu Quốc hội,

Chúng tôi rất cảm ơn Quốc hội, và kính qua Quốc hội, cảm ơn đồng bào đã tin cậy và giao cho chúng tôi nhiệm vụ nặng nề và vẻ vang là lãnh đạo Nhà nước.

Nhân dịp này tôi muốn tóm tắt so sánh tình hình khó khăn những ngày đầu của Quốc hội khoá trước và tình hình tươi sáng hiện nay, để thấy rõ những bước tiến to lớn của phe ta và của nước ta.

- Năm 1945-1946, Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa ở Đông Âu đang phải ra sức hàn gắn những vết thương khủng khiếp do Chiến tranh thế giới lần thứ hai gây ra. Trong phe xã hội chủ nghĩa, số người chưa đông và đất đai chưa rộng bằng ngày nay, vì cách mạng Trung Quốc chưa thắng lợi. Bọn thực dân còn thống trị nhiều nước ở châu Á, châu Phi.

Ở nước ta lúc đó Cách mạng Tháng Tám vừa mới thành công và nhân dân ta đang phải đối phó với sự đe dọa, sự bao vây của đế quốc, với bọn phản cách mạng trong nước, với những thiên tai liên tiếp.

Ngày nay, tình hình đã khác hẳn, phe xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại bao gồm một phần tư đất đai toàn thế giới và hơn 1.000 triệu người đoàn kết như anh em một nhà. Nước ta đã dính liền với đất đai rộng lớn bao la của phe ta. Kinh tế và văn hoá của phe ta tiến bộ vùn vụt, ví dụ: tên lửa của Liên Xô đã đổ bộ lên mặt trăng, mà nếu cần thì có thể đổ bộ lên đầu bọn đế quốc gây

chiến.

Nhiều nước châu Á và châu Phi đã giành được quyền độc lập và đều mong muốn hoà bình, đều chống chủ nghĩa thực dân. Phong trào cách mạng giải phóng dân tộc đang phát triển vô cùng mạnh mẽ. Địa bàn và thế lực của bọn đế quốc đã rút hẹp rất nhiều. Phong trào chống đế quốc, nhất là chống đế quốc Mỹ sôi nổi khắp nơi. Lực lượng hoà bình đang đẩy lùi lực lượng hiếu chiến của phe đế quốc. Rõ ràng chủ nghĩa đế quốc đang đi đến tan rã không thể nào tránh khỏi.

Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa. Do sự cố gắng không ngừng của nhân dân ta và sự giúp đỡ hết lòng của các nước anh em, trước hết là Liên Xô và Trung Quốc, ta đang tiến nhanh về mọi mặt chính trị, kinh tế, văn hoá...

So sánh bản địa đồ thế giới ngày nay với mười lăm năm trước thì ai cũng thấy rõ ràng:

Phe địch xuống dốc, phe ta lên cao,

Mười lăm năm ấy biết bao nhiêu tình.

Tình hình chung thế giới rất có lợi cho ta. Nhưng do Mỹ - Diệm mà nước ta tạm thời bị chia cắt làm hai miền. Đồng bào ta ở miền Nam đang bị dày dọa dưới ách thống trị dã man của chúng và đang đấu tranh anh dũng để đòi thống nhất và tự do. Vậy, nhiệm vụ quan trọng nhất của nhân dân, Quốc hội và Chính phủ ta là: phải ra sức phấn đấu để *xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà và góp phần bảo vệ hoà bình ở Đông - Nam Á và thế giới.*

Kỳ họp này của Quốc hội ta đã kết quả thắng lợi.

Quốc hội đã nhất trí thông qua bốn đạo luật tổ chức bộ máy lãnh đạo Nhà nước.

Thông qua báo cáo công việc của Chính phủ trong sáu tháng đầu năm.

Bầu các cơ quan và các người lãnh đạo Nhà nước.

Tôi mong rằng các đồng chí đại biểu trở về địa phương và đơn vị của mình sẽ báo cáo với đồng bào những thắng lợi ấy để khuyến khích đồng bào càng thêm hăng hái thi đua yêu nước, hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước, nhất là ra sức làm vụ mùa thắng lợi.

Để xứng đáng với vinh dự to lớn là người dày tớ tuyệt đối trung thành của nhân dân, các đại biểu Quốc hội và cán bộ chính quyền cần phải:

Thực hành cần, kiệm, liêm, chính; chí công, vô tư.

Gương mẫu về mọi mặt: Đoàn kết, công tác, học tập, lao động.

Luôn luôn giữ vững tác phong khiêm tốn, chất phác và hoà mình với quần chúng thành một khối.

Nhân dân ta rất anh dũng. Chúng ta làm đúng những điều đó thì công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội nhất định thắng lợi, đấu tranh thống nhất nước nhà nhất định thành công. Một lần nữa tôi xin thay mặt Đảng, Chính phủ và Quốc hội gửi lời chào thân ái nhất đến toàn thể đồng bào miền Bắc và miền Nam.

Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Nói ngày 15-7-1960.

Văn kiện Quốc hội khoá II,

Kỳ họp thứ nhất, phiên họp

bế mạc, ngày 15-7-1960,

lưu tại Trung tâm lưu trữ

Quốc gia I.

NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO THỦ ĐÔ NHÂN DỊP MỪNG KỲ HỌP THỨ NHẤT QUỐC HỘI KHOÁ II THẮNG LỢI

Thưa đồng bào,

Thưa các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng Thủ đô,

Trong cuộc tổng tuyển cử miền Bắc ta nói chung, Thủ đô Hà Nội nói riêng đã hoàn thành nhiệm vụ một cách thắng lợi. Nghĩa là hơn 99% đồng bào đã đi bỏ phiếu.

Trong Quốc hội khoá này, trong lúc thảo luận các vấn đề quan hệ đến quốc kế dân sinh, trong lúc bầu những cơ quan và những người lãnh đạo Nhà nước, khi bỏ phiếu toàn thể đại biểu Quốc hội cũng là 100%. Quốc hội đã thể hiện rõ ý nguyện của đồng bào. Quốc hội và đồng bào là đoàn kết nhất trí. Đó là một thắng lợi lớn. Thắng lợi đó chẳng những đồng bào miền Bắc phấn khởi, đồng bào miền Nam cũng phấn khởi, cả nước ta phấn khởi mà cả phe xã hội chủ nghĩa phấn khởi.

Tối mai, để mừng thắng lợi của ta thì vệ tinh của Liên Xô sẽ bay qua Hà Nội. Nhưng chúng ta phải biết, đó là thắng lợi bước đầu.

Bây giờ chúng ta phải tiếp tục cố gắng, cố gắng hơn nữa để đi đến thắng lợi nhiều hơn nữa.

Anh em công nhân ở các nhà máy phải phát triển hơn nữa thành tích đã có, đã thu được trong cuộc vận động cải tiến quản lý xí nghiệp. Cán bộ thực sự tham gia lao động, công nhân thực sự quản lý xí nghiệp.

Đồng bào nông dân phải ra sức cố gắng, cố gắng nữa để làm vụ mùa thắng lợi.

Anh chị em lao động trí óc phải cố gắng hơn, đưa hết tài năng, tri thức của mình để giúp công nhân, nông dân và giúp nhân dân nói chung để đẩy mạnh hơn nữa việc tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Bộ đội phải cố gắng hơn trong học tập quân sự, chính trị, kỹ thuật và trong việc giúp đỡ đồng bào sản xuất.

Đồng bào công thương gia, đồng bào thủ công nghiệp, đồng bào tiểu thương từ năm ngoái đến năm nay đã cải tạo khá, bây giờ phải cố gắng để cải tạo cho tốt, làm sao trong năm nay cải tạo cho được gần 100%.

Các cháu thanh niên ở những nhà máy, ở trường học, ở nông thôn, ở các cơ quan văn hoá đều cố gắng và đều có thành tích, bây giờ cố gắng vượt lên hàng đầu mà có thành tích nhiều hơn.

Các cháu nhi đồng năm nay cũng ngoan, các trường thi đỗ 90%. Đỗ nhiều như thế là tốt. Nhưng bây giờ phải cố gắng học tập, lao động, giữ gìn kỷ luật và vệ sinh hơn nữa để sau này thành những công dân xã hội chủ nghĩa và công dân cộng sản chủ nghĩa.

Hôm nay Quốc hội đã kết thúc công việc phiên họp đầu tiên thắng lợi. Thắng lợi đó là nhờ sự ủng hộ, nhờ cố gắng của tất cả đồng bào. Tất cả đại biểu Quốc hội hứa với đồng bào là được cử vào Quốc hội để làm đại biểu Quốc hội, không phải là để làm quan, không phải là để ngồi trên ăn tróc, mà làm người đầy tớ tuyệt đối trung thành của đồng bào.

Một lần nữa cảm ơn đồng bào, bây giờ tôi đề nghị cho hát bài Kết đoàn.

Nói ngày 1-7-1960.

Băng ghi âm bài nói

lưu tại Trung tâm lưu trữ

Quốc gia I.

BÀI NÓI TẠI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU CÔNG ĐOÀN TỈNH THANH HOÁ LẦN THỨ 6

Như các cô, các chú đã biết Quốc hội đã liên tiếp thông qua Luật lao động, Luật công đoàn. Trong Quốc hội khoá II này, số công nhân được cử vào Quốc hội đông hơn lần trước nhiều. Nếu nói cả số đại biểu các tầng lớp lao động thì có tới hơn một nửa trong Quốc hội.

Vai trò của giai cấp công nhân ngày càng được coi trọng. Vậy công nhân phải làm thế nào để xứng đáng với sự tín nhiệm của nhân dân và Đảng.

Bây giờ Bác nói hai vấn đề:

1. Năm nay ta kết thúc kế hoạch Nhà nước 3 năm, năm sau ta bắt đầu thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất. Vai trò của giai cấp công nhân và tổ chức công đoàn rất quan trọng. Các cô, các chú phải lãnh đạo công nhân thi đua yêu nước cho tốt, hoàn thành kế hoạch 3 năm sớm chừng nào hay chừng ấy để có thời gian chuẩn bị bước vào kế hoạch 5 năm. Thi đua tốt là phải làm nhanh, nhiều, tốt, rẻ. Bốn chữ ấy đi liền với nhau. Nhanh, nhiều nhưng không tốt, không rẻ là không được.

Công nhân ta nhất định làm được. Công nhân ta rất giỏi, không kém gì công nhân Triều Tiên, công nhân Trung Quốc. Thế mà ở Triều Tiên người ta thực hiện kế hoạch 5 năm chỉ trong 2 năm rưỡi. Còn ở Trung Quốc thì căn bản hoàn thành trong hai năm. Làm được như thế là do chỉ bộ Đảng, công đoàn và đoàn thanh niên lãnh đạo tốt.

Ở ta thì đến nay chưa có hoặc có rất ít nơi đã hoàn thành kế hoạch 3 năm do lãnh đạo của ta chưa tốt, thế thì bây giờ phải làm thế nào? Ta đang có phong trào thi đua "tiên tiến". Phong trào này với phong trào thi đua yêu nước, với cuộc vận động cải tiến chế độ quản lý xí nghiệp trước đây là một. Phải tiếp tục đẩy mạnh việc cải tiến chế độ quản lý xí nghiệp, phải lãnh đạo thi đua cho tốt.

Muốn thế thì:

- Cán bộ phải thực sự lao động. Trong cải tiến quản lý xí nghiệp, lúc đầu có tham gia được mấy hôm, mấy tuần rồi nguội dân đi. Thế là không tốt.

Công nhân phải tham gia quản lý xí nghiệp. Việc này rất cần. Nếu không cần thì Đảng không đặt ra làm gì.

Cán bộ phải cùng ăn, cùng ở, cùng lao động, cùng bàn bạc với công nhân. Việc này cán bộ của ta chưa làm được mấy. Bác có đi mấy nơi, thấy cán bộ, nhất là cán bộ cao cấp thường ăn riêng, ở riêng. Thành ra nhà ăn, nhà ở của công nhân sạch, bản, xấu, tốt thế nào cũng không biết. Cán bộ không cùng lao động với công nhân, cứ ngồi ở văn phòng nên càng để ra nạn giấy tờ. Công nhân có ý kiến gì phải qua không biết bao nhiêu thứ "trưởng" mới đến cán bộ phụ trách. Có nơi chỉ thiếu cái bóng đèn mà cũng phải qua mấy lần "trưởng" - tổ trưởng, kíp trưởng, rồi phải qua quý trưởng gì nữa mới được giải quyết mất hết thì giờ. Nếu cán bộ cùng lao động với công nhân thấy thiếu cái gì, công nhân có ý kiến gì, là có thể thương lượng, bàn bạc, giải quyết được ngay. Nếu cán bộ thực hiện được 4 cùng nhất định phong trào thi đua yêu nước sẽ sôi nổi, sẽ thành công. Kế hoạch sẽ hoàn thành nhanh chóng. Các cô, các chú có làm được không?

- Nói thì được đấy, nhưng làm thì chưa chắc chắn, kinh nghiệm làm cách mạng là phải gần gũi quần chúng. Nếu xa quần chúng thì không làm được việc gì. Cho nên các cô, các chú ở trong xí nghiệp cần phải thực hiện 4 cùng.

Bác nghe nói công nhân có nhiều sáng kiến. Có nhà máy 100,

có nhà máy 200 sáng kiến. Nhưng sáng kiến đi đâu cả. Vì sáng kiến làm rầy các ông lãnh đạo nên không được áp dụng. Có sáng kiến là phải thay cái này, cái khác, phiền phức cho lãnh đạo, nên lãnh đạo không nghiên cứu áp dụng, hoặc có áp dụng thì không tổng kết, không phổ biến rộng rãi cho những nơi khác. Thành ra công nhân có nhiều ý kiến tốt mà các nhà máy thì cứ phải làm mò. Công nhân có những sáng kiến hay nhưng cũng có cái bị thất bại 4, 5 lần rồi mới thành công. Cho nên lãnh đạo phải khuyến khích công nhân phát huy sáng kiến rồi tổng kết, trao đổi, phổ biến cho các nhà máy khác cùng làm. Có sáng kiến phức tạp nhưng cũng có sáng kiến rất đơn giản mà lại rất có lợi.

Ví dụ: ở tỉnh Tứ Xuyên bên Trung Quốc, 95% công việc vận tải là bằng thuyền dưới nước. Thuyền đóng trọng tải 10 tấn, thường chỉ chở được có 8 tấn để cho mớn thuyền khỏi bị ngấm nước. Có đồng chí công nhân già chở thuyền trông thấy thùng rộng tròn, dài nổi cao trên mặt nước nên đồng chí nghĩ và đem nó nẹp vào hai bên mạn thuyền. Thế là thuyền chở lên được 9 tấn. Rồi thấy đóng thùng như thế tốn công, mới lấy tre bó lại buộc vào hai bên thuyền vừa đỡ tốn mà thuyền lại chở được lên 10 tấn. Sáng kiến này rất giản đơn không cần máy móc gì, nhưng được phổ biến áp dụng trong cả nước thành ra lãi không biết bao nhiêu tiền, bao nhiêu sức.

2. Bây giờ Bác nói sang vấn đề thứ hai:

Nước ta là một nước nông nghiệp giống như Trung Quốc, Triều Tiên. Muốn phát triển công nghiệp, phát triển kinh tế nói chung phải lấy việc phát triển nông nghiệp làm gốc, làm chính. Nếu không phát triển nông nghiệp thì không có cơ sở để phát triển công nghiệp vì nông nghiệp cung cấp nguyên liệu, lương thực cho công nghiệp và tiêu thụ hàng hoá của công nghiệp làm ra. Nhưng nông nghiệp của ta còn rất lạc hậu. Ở Liên Xô bây giờ người ta nuôi bò, nuôi gà cũng bằng máy. Ở ta thì cái cày cái bừa còn rất cũ kỹ. Muốn cơ giới hoá nông nghiệp cũng còn mất hàng 15, 20 năm chứ không làm ngay một lúc được. Cho nên phải cải tiến nông cụ hiện

có, phải làm những loại máy mới giản đơn, thợ mộc cũng đóng được, nông dân cũng làm được. Ví dụ: ta bây giờ cái gì cũng phải gánh. Nếu dùng xe cút kít thay cho gánh thì cũng đơn giản thôi, ai cũng đóng được và một xe cút kít chở bằng 3 người gánh. Hoặc như làm cái máy cày máy bừa, máy tuốt lúa thì không phải học mấy năm rồi mới đóng được, nông dân cũng không phải học mấy tháng rồi mới dùng được. Công nhân phải giúp nông dân, giúp hợp tác xã cải tiến công cụ từ những cái thô sơ trở đi... Một số nhà máy đã tổ chức giúp đỡ nông dân. Như nhà máy dệt Nam Định, công nhân đúc cày cải tiến, đi cấy đi gặt, góp tiền mua trâu, bò giúp hợp tác xã. Mỗi nhà máy tuỳ sức mình mà làm. Nhưng giúp phải có kế hoạch và từ đầu đến đuôi, chứ không phải lúc nào cao hứng thì giúp, không thì lại bỏ. Nên tổ chức kết nghĩa giữa nhà máy và nông thôn. Tổ chức cho nông dân vào thăm nhà máy, công nhân tham quan nông thôn xem hợp tác xã cần gì thì nghiên cứu giúp đỡ. Các cô, các chú thường nói công nông liên minh. Liên minh là phải giúp nhau thật sự như vậy chứ không thì chỉ công nông liên minh đầu miệng.

Vụ chiêm vừa rồi kém, ảnh hưởng đến công nhân, đến tất cả nhân dân. Bây giờ xí nghiệp phải giúp hợp tác xã về vật chất để đẩy mạnh vụ mùa thì rồi các việc đều giải quyết được hết.

Về chính trị, chính quyền của ta là do giai cấp công nhân lãnh đạo và dựa trên nền tảng công nông liên minh. Nhưng sự thực có nơi công nhân chưa lãnh đạo gì, chưa liên minh gì. Phải làm cho công nhân thấy cần giúp nông dân. Phải biết tại sao lại phải giúp. Muốn thế phải vận động chính trị, vận động tư tưởng làm cho công nhân hiểu cần phải giúp nông dân và giúp như thế nào. Các cô, các chú không nên làm cái lối cứ về bảo công nhân mỗi người làm mấy cân phân, mà không nói cho công nhân biết làm để làm gì và tại sao phải làm như vậy.

Tóm lại hôm nay Bác nói hai điểm:

- Một là các cô, các chú phải bàn thiết thực để thi đua thế nào cho nhanh, nhiều, tốt, rẻ, chống được lãng phí, thi đua giữa nhà

máy này với nhà máy khác để hoàn thành sớm kế hoạch 3 năm và có thời gian chuẩn bị kế hoạch 5 năm.

- Hai là nhà máy phải giúp đỡ hợp tác xã cải tiến nông cụ và đẩy mạnh sản xuất vụ mùa. Phải giúp đỡ có kế hoạch, từ đầu đến cuối, giúp cho có thủy có chung.

Nói ngày 19-7-1960.

Sách *Thanh Hóa khắc sâu*

lời Bác, Ban nghiên cứu

Lịch sử Đảng tỉnh Thanh Hoá,
1975, tr.43-48.

NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI ĐẢNG TOÀN QUÂN

Thứ nhất là phải đoàn kết: đoàn kết nội bộ, đoàn kết quân dân, đoàn kết các ngành với nhau. Đồng thời phải nâng cao tinh thần cảnh giác, giữ bí mật quân sự, bí mật quốc gia trong lúc đế quốc Mỹ công khai tuyên bố lấy do thám làm quốc sách.

Thứ hai là phải cố gắng thi đua. Bộ đội cần lấy thi đua huấn luyện quân sự làm chính và phải thi đua làm tốt các công tác khác.

Thứ ba là phải chịu khó lao động sản xuất, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí. Nhiều đơn vị quân đội đã tự túc được thức ăn, như thế là tốt. Nhưng, cũng có những đơn vị phải đi mua rau ăn trong khi còn thừa đất bỏ hoang, đó là khuyết điểm. Về lao động sản xuất, cán bộ, bộ đội phải gương mẫu so với nhân dân và giúp đỡ nhân dân, giúp về công, giúp về kỹ thuật, phân bón, v.v..

Thứ tư là phải giữ kỷ luật cho nghiêm túc để xứng đáng là một quân đội cách mạng.

Nói ngày 21-7-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2316,

ngày 22-7-1960.

**NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ
CÁC ĐẠI BIỂU PHỤ NỮ THAM GIA
CÔNG TÁC CHÍNH QUYỀN TOÀN MIỀN BẮC**

Có so sánh hoàn cảnh phụ nữ ta bây giờ và hoàn cảnh phụ nữ ta trước khi giải phóng, chúng ta mới thấy rõ, từ ngày nước ta được giải phóng đến nay, phụ nữ đều tiến bộ rõ về mọi mặt chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội. Nhưng một trong những tiến bộ rõ rệt nhất là phụ nữ ta hiện nay tham gia chính quyền ngày càng nhiều. Thời kỳ thuộc Pháp, phụ nữ ta làm gì được tham gia chính quyền. Nhưng đến nay, số phụ nữ hiện công tác ở các cơ quan trung ương đã có trên 5.000 người, ở huyện, xã có hơn 16.000 người và các tỉnh có hơn 330 người, đặc biệt trong Quốc hội khoá II này có 53 đại biểu phụ nữ.

Phụ nữ cần phải học tập tiến bộ nhiều hơn nữa. Hiện nay phụ nữ đã có người gánh vác những trách nhiệm nặng như làm thẩm phán, chánh án, giám đốc, v.v.. Số cháu gái trước kia đi học ít, nay ở các trường trung học, đại học và các cháu đi học ở nước ngoài ngày càng nhiều. Điều đó chứng tỏ Đảng, Chính phủ và nhân dân ta rất xem trọng vai trò phụ nữ và đó cũng là một thắng lợi của nhân dân ta. Tuy vậy cũng có một số người chưa thấy rõ vai trò của phụ nữ hiện nay cũng như sau này, nên còn tư tưởng xem thường khả năng của phụ nữ. Công tác chúng ta ngày càng tiến lên càng đòi hỏi nhiều về mặt kỹ thuật khoa học văn hoá, nhưng trình độ phụ nữ ta còn kém. Đó là một nhược điểm. Từ nay, các cấp đảng, chính quyền địa phương khi giao công tác cho phụ nữ, phải căn cứ vào trình độ của từng người và cần phải tích cực giúp đỡ phụ nữ nhiều hơn nữa.

Phụ nữ ta còn có một số nhược điểm như bỡ ngỡ, lúng túng, tự ti, thiếu tin tưởng vào khả năng của mình; mặt khác, phụ nữ cũng gặp nhiều khó khăn về gia đình, con cái. Muốn giải quyết khó khăn không nên ỷ lại vào Đảng, Chính phủ mà phải quyết tâm học tập, phát huy sáng kiến, tin tưởng ở khả năng mình, nâng cao tinh thần tập thể, đoàn kết giúp đỡ nhau để giải quyết mọi khó khăn của phụ nữ trong công tác chính quyền.

Nói ngày 1-8-1960.
Báo *Nhân dân*, số 2327,
ngày 2-8-1960.

NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI NHÂN DÂN THỦ ĐÔ

Vừa qua, còn nhiều xí nghiệp chưa đạt mức kế hoạch. Cuộc vận động cải tiến chế độ quản lý xí nghiệp làm chưa tốt. Thời gian tới, cán bộ, công nhân phải tích cực sửa chữa.

Về cải tạo xã hội chủ nghĩa, đồng bào công thương có nhiều tiến bộ, nhưng còn phải tiến hơn nữa. Anh chị em công nhân phải giúp các nhà công thương tiến bộ.

Bà con làm nghề thủ công phải cố gắng làm cho giá thành hạ xuống, phẩm chất hàng tăng lên. Như thế mới có nhiều người mua, nghề nghiệp của mình mới phát triển.

Đồng bào nông dân phải cố gắng cải tiến nông cụ, làm nhiều phân bón để tranh thủ vụ mùa thắng lợi.

Cán bộ phải quản lý tổ chức khéo để việc bán gạo cho được tốt. Không để xảy ra tình trạng người không có gạo thì không mua được mà người còn gạo thì mua được thêm để thừa. Các cơ quan xí nghiệp, đơn vị cần hết sức tránh lãng phí gạo.

Trước mắt, đồng bào cần đẩy mạnh công tác phòng và chống lụt, đẩy mạnh thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

Để chuẩn bị mừng ngày Quốc khánh 2-9 và Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ III, đồng bào Thủ đô cần lập nhiều thành tích, tránh phô trương, chi phí tốn kém. Kiêu bào mới về nước phải thấy rõ công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc còn gặp nhiều khó

khăn để cố gắng thêm. Các cháu nhi đồng phải ngoan ngoãn, giữ gìn sức khoẻ trong kỳ nghỉ hè để tiếp tục bước vào năm học mới.

Thay mặt các đại biểu Quốc hội, tôi hứa với nhân dân Thủ đô sẽ mãi mãi là những người đầy tớ trung thành của nhân dân.

Nói ngày 3-8-1960.

Báo Nhân dân, số 2329,

ngày 4-8-1960.

DIỆN MỪNG HỘI NGHỊ QUỐC TẾ CHỐNG BOM NGUYÊN TỬ Ở TÔKIÔ

*Kính gửi Chủ tịch Caôru Yasui,
Hội nghị Quốc tế chống bom nguyên tử và khinh khí,
Tôkiô*

Tôi xin chúc Hội nghị Quốc tế chống bom nguyên tử và khinh khí thành công tốt đẹp và gửi đến nhân dân Nhật Bản lời chào anh em.

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2331,
ngày 6-8-1960.

DIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH INĐÔNÊXIA

*Kính gửi Bác sĩ Xucác nô,
Tổng thống nước cộng hoà Inđônêxia,
Giacác ta*

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 15 Ngày tuyên bố độc lập của nước Cộng hoà Inđônêxia, thay mặt nhân dân nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi trân trọng gửi đến Ngài và nhân dân Inđônêxia lời chúc mừng nồng nhiệt nhất.

Trong 15 năm qua, dưới sự lãnh đạo của Ngài, nhân dân Inđônêxia anh dũng đã thu được nhiều thành tích to lớn trong công cuộc đấu tranh chống đế quốc, trong công cuộc xây dựng đất nước Inđônêxia, trong sự nghiệp đoàn kết các nước Á - Phi và trong sự nghiệp bảo vệ hoà bình ở Đông - Nam Á và thế giới.

Nhân dịp này, tôi nhiệt liệt chúc nhân dân Inđônêxia thu nhiều thành tích hơn nữa và mau chóng thu hồi miền Tây Iriăng làm cho Tổ quốc Inđônêxia ngày càng giàu mạnh.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo *Nhân dân*, số 2342,
ngày 17-8-1960.

**THƯ GỬI CÁC CÁN BỘ GIÁO DỤC, HỌC SINH,
SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG
VÀ CÁC LỚP BỔ TÚC VĂN HOÁ**

Nhân dịp bắt đầu năm học 1960-1961, tôi thân ái gửi lời hỏi thăm các đồng chí cán bộ giáo dục và các cháu học sinh, sinh viên các trường.

Mười lăm năm qua, các trường học và ngành giáo dục đã thu được những thành tích tốt. Trong những năm gần đây, các trường học đã tiến bộ trong việc xây dựng nhà trường xã hội chủ nghĩa.

Năm học này là năm kết thúc kế hoạch 3 năm và bắt đầu kế hoạch 5 năm lần thứ nhất nhằm xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội. Văn hóa giáo dục phải phát triển mạnh để phục vụ yêu cầu của cách mạng. Văn hoá giáo dục là một mặt trận quan trọng trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Các đồng chí cán bộ và các cháu phải thi đua hoàn thành tốt nhiệm vụ trên mặt trận ấy.

Giáo dục phải phục vụ đường lối chính trị của Đảng và Chính phủ, gắn liền với sản xuất và đời sống của nhân dân. Học phải đi đôi với hành, lý luận phải liên hệ với thực tế.

Trong việc giáo dục và học tập, phải chú trọng đủ các mặt: đạo đức cách mạng, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, văn hoá, kỹ thuật, lao động và sản xuất.

Từ trước đến nay, đồng bào ta đã hết lòng giúp đỡ công việc giáo dục. Tôi mong rằng từ nay về sau, đồng bào sẽ cố gắng giúp đỡ nhiều hơn nữa cho trường học và ai cũng tự mình cố gắng học tập.

Thân ái chúc các đồng chí cán bộ giáo dục và các cháu mạnh khoẻ cố gắng nhiều và tiến bộ nhiều.

Ngày 31 tháng 8 năm 1960

HỒ CHÍ MINH

*Báo Nhân dân, số 2360,
ngày 4-9-1960.*

**DIỄN VĂN BẾ MẠC LỄ KỶ NIỆM
15 NĂM NGÀY THÀNH LẬP NƯỚC VIỆT NAM
DÂN CHỦ CỘNG HOÀ**

Thưa đồng bào yêu quý,

Thưa các đồng chí thân mến,

Lần này là lần đầu tiên trong lịch sử, nước Việt Nam ta có một ngày mừng Quốc khánh nghiêm trang và long trọng, tưng bừng và vui vẻ như Ngày Quốc khánh hôm nay.

Hôm nay, hơn 1000 triệu anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại và hàng triệu bầu bạn trên thế giới cùng vui mừng với nhân dân Việt Nam ta.

Trong lúc chúc mừng Ngày Quốc khánh vĩ đại lần thứ 15, chúng ta càng nhớ đến đồng bào ta ở miền Nam đang anh dũng đấu tranh chống chế độ tàn bạo của Mỹ - Diệm. Chúng ta gửi đến đồng bào miền Nam mối tình ruột thịt và hứa với đồng bào rằng: Toàn dân ta đoàn kết nhất trí, bên bờ đấu tranh, thì Tổ quốc ta nhất định sẽ thống nhất, Bắc - Nam nhất định sẽ sum họp một nhà.

Với tinh thần hăng hái thi đua yêu nước của toàn dân ta, với sự giúp đỡ vô tư của các nước anh em ta, công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc nhất định thắng lợi, sự nghiệp hoà bình thống nhất nước nhà nhất định thành công.

Thay mặt Đảng và Chính phủ, tôi kêu gọi toàn thể đồng bào ta:

Đoàn kết chặt chẽ hơn nữa,

Thi đua hăng hái hơn nữa,

Đấu tranh kiên quyết hơn nữa, để giành lấy nhiều thắng lợi hơn nữa.

Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Tình đoàn kết giữa các nước xã hội chủ nghĩa, đứng đầu là Liên Xô vĩ đại muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm !

Nhân dân Việt Nam anh dũng tiến lên, tiến lên!

Đọc ngày 1-9-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2358,

ngày 2-9-1960.

**DIỄN VĂN KHAI MẠC ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU
TOÀN QUỐC LẦN THỨ III CỦA ĐẢNG
LAO ĐỘNG VIỆT NAM¹⁶**

Các đồng chí thân mến,

Hôm nay, Đại hội toàn quốc lần thứ III của Đảng ta khai mạc giữa lúc toàn dân ta vui vẻ chào mừng ngày kỷ niệm 15 năm thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà. Đại hội Đảng ta lần này có hơn 500 đại biểu thay mặt 50 vạn đảng viên trong cả nước, tiêu biểu cho truyền thống đấu tranh anh dũng của Đảng ta trong 30 năm nay. Thay mặt Trung ương, tôi thân ái chào mừng các đồng chí, chào mừng tất cả các đảng viên yêu mến của Đảng ta, chào mừng đại biểu Đảng Xã hội, Đảng Dân chủ và các đoàn thể trong Mặt trận Tổ quốc.

Đại hội Đảng ta lần này rất vui sướng và nhiệt liệt hoan nghênh các đồng chí đại biểu của:

Đảng Cộng sản Liên Xô,

Đảng Cộng sản Trung Quốc,

Đảng Lao động Anbani,

Đảng Cộng sản Bungari,

Đảng Công nhân thống nhất Ba Lan,

Đảng Xã hội thống nhất Đức,

Đảng Xã hội công nhân Hunggari,

Đảng Nhân dân cách mạng Mông Cổ,

Đảng Công nhân Rumani,

Đảng Lao động Triều Tiên,

Đảng Cộng sản Tiệp,

Đảng Cộng sản Pháp,

Đảng Cộng sản Ấn Độ,

Đảng Cộng sản Indônêxia,

Đảng Cộng sản Nhật,

Đảng Cộng sản Canada,

và các đảng cộng sản anh em khác.

Các đồng chí đã vì tình nghĩa quốc tế cao cả mà đến dự Đại hội của chúng ta và mang đến cho chúng ta tình thân ái của các đảng anh em. Thật là:

Quan sơn muôn dặm một nhà,

Bốn phương vô sản đều là anh em!

Thay mặt Đại hội, tôi thân ái tỏ lòng hoan nghênh anh chị em công nhân, nông dân, trí thức, các đơn vị bộ đội, cán bộ các cơ quan, các cháu thanh niên và nhi đồng đã hăng hái thi đua lập thành tích chào mừng Đại hội Đảng và Quốc khánh lần thứ 15.

Các đồng chí thân mến,

Ba mươi năm qua, nhiều đồng chí và đồng bào ta đã anh dũng hy sinh cho cách mạng. Trong kháng chiến, biết bao liệt sĩ đã hy sinh cho Tổ quốc. Sáu năm nay ở miền Nam cũng biết bao chiến sĩ dũng cảm đã hy sinh cho dân tộc ta. Đảng ta và đồng bào ta tưởng nhớ mãi mãi những người con ưu tú đã phấn đấu đến cùng cho sự nghiệp giải phóng dân tộc và cho lý tưởng cộng sản chủ nghĩa. (*Mặc niệm một phút*).

*

* *

Từ Đại hội Đảng lần thứ II đến nay đã hơn chín năm.

Trough chín năm qua, chấp hành đường lối của Đại hội lần thứ II,

Đảng đã lãnh đạo nhân dân ta *kháng chiến* cực kỳ gian khổ và anh dũng. Đại thắng oanh liệt Điện Biên Phủ đã chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược do thực dân Pháp gây ra và được đế quốc Mỹ giúp sức: *Hiệp định Giơnevơ* đã được ký kết, hoà bình được lập lại ở Đông Dương trên cơ sở các nước công nhận chủ quyền, độc lập, thống nhất và lãnh thổ toàn vẹn của nước ta. *Miền Bắc* Việt Nam được hoàn toàn giải phóng. Nhưng đến nay đã sáu năm, mà nước ta vẫn chưa được thống nhất như Hiệp định Giơnevơ đã quy định, Chính phủ và nhân dân ta trước sau vẫn thi hành nghiêm chỉnh hiệp định đã ký kết. Song Mỹ - Diệm thì cố tình chia cắt nước ta, trắng trợn phá hoại Hiệp định Giơnevơ, cho nên *miền Nam* nước ta vẫn còn phải sống đau khổ dưới ách thống trị tàn bạo của chúng.

Vì vậy, nhân dân ta đã không ngừng đấu tranh để *hoà bình thống nhất đất nước*, giải phóng miền Nam ra khỏi cảnh lửa bỏng, nước sôi. Cuộc đấu tranh cách mạng của đồng bào ta ở miền Nam đang tiếp tục sâu rộng và mạnh mẽ. Miền Nam rất xứng đáng với danh hiệu vẻ vang là "Thành đồng Tổ quốc"

*

* *

Từ khi hoà bình lập lại, ở miền Bắc hoàn toàn giải phóng đã chuyển sang *giai đoạn cách mạng xã hội chủ nghĩa*. Đó là một chuyển biến có ý nghĩa to lớn của cách mạng Việt Nam. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, cuộc *cải cách ruộng đất* đã hoàn thành thắng lợi, đã giải phóng đồng bào nông dân lao động, thực hiện khẩu hiệu "người cày có ruộng".

Chúng ta đã thành công trong công cuộc *khôi phục kinh tế* và đang hoàn thành thắng lợi *kế hoạch 3 năm* phát triển kinh tế và văn hoá. Chúng ta đã giành được thắng lợi có tính chất quyết định trong công cuộc *cải tạo xã hội chủ nghĩa* về nông nghiệp, thủ công nghiệp và công thương nghiệp tư bản tư doanh. Chúng ta đã thu được nhiều thành tích trên mặt trận sản xuất nông nghiệp và công nghiệp, trong sự nghiệp văn hoá giáo dục và nâng cao một bước đời

sống của nhân dân ta. Miền Bắc nước ta đang ngày càng củng cố thành cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà. Những thắng lợi to lớn của chín năm qua đã chứng tỏ đường lối của Đảng ta là đúng đắn, sự lãnh đạo của Đảng ta là vững vàng. Đó là thắng lợi của *chủ nghĩa Mác-Lênin* ở một nước đã từng bị đế quốc áp bức bóc lột. Đảng ta xứng đáng với lòng tin cậy của nhân dân ta từ Bắc đến Nam.

Đảng ta có thể tự hào là người kế tục những truyền thống vẻ vang của dân tộc ta, là người mở đường cho nhân dân ta tiến lên một tương lai rực rỡ.

Các đồng chí thân mến,

Tất cả những thắng lợi đó không phải là công lao riêng của Đảng ta. Đó là công lao chung của toàn thể đồng bào ta trong cả nước. Cách mạng là sự nghiệp của quần chúng, chứ không phải là sự nghiệp của cá nhân anh hùng nào. Thành công của Đảng ta là ở nơi Đảng ta đã tổ chức và phát huy lực lượng cách mạng vô tận của nhân dân, đã lãnh đạo nhân dân phấn đấu dưới lá cờ tất thắng của chủ nghĩa Mác-Lênin.

Thắng lợi của cách mạng Việt Nam còn là do nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em, nhất là Liên Xô và Trung Quốc, đã hết lòng giúp đỡ. Nhân dịp này, chúng ta nhiệt liệt tỏ lòng biết ơn các nước xã hội chủ nghĩa anh em đứng đầu là Liên Xô vĩ đại. Chúng ta cũng thành thực tỏ lòng biết ơn đối với các đảng anh em khác, nhất là Đảng Cộng sản Pháp, đã tích cực ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân ta. Chúng ta chân thành cảm tạ các dân tộc thuộc địa và nhân dân yêu chuộng hoà bình toàn thế giới đã luôn luôn đồng tình và ủng hộ chúng ta.

Lịch sử ba mươi năm đấu tranh của Đảng đã dạy chúng ta rằng:

Thấm nhuần chủ nghĩa Mác-Lênin, tuyệt đối trung thành với lợi ích của giai cấp vô sản và của dân tộc; giữ gìn sự đoàn kết nhất trí trong Đảng và sự đoàn kết nhất trí giữa các đảng cộng sản, giữa

các nước trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa, đó là cái bảo đảm chắc chắn nhất cho cách mạng thắng lợi.

Từ trước tới nay, Đảng ta đã làm đúng như thế. Từ nay về sau, Đảng ta nhất định sẽ làm đúng như thế.

Các đồng chí thân mến,

Đảng ta đã thu được nhiều thắng lợi to lớn, nhưng không phải là không có sai lầm. Song chúng ta đã không hề che giấu sai lầm, trái lại chúng ta đã thật thà tự phê bình và tích cực sửa chữa. Thắng lợi đã không hề làm cho chúng ta say sưa, tự mãn. Ngày nay, với những kinh nghiệm của chúng ta và kinh nghiệm của các đảng anh em, chúng ta quyết tâm phấn đấu để tiến lên nữa, tiến lên mãi.

Nhiệm vụ hiện nay của cách mạng Việt Nam là: *Đưa miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà*, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân trong cả nước.

Quyết định của Đại hội sẽ hướng dẫn toàn Đảng và toàn dân ta xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cho miền Bắc nước ta có công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, có văn hoá, khoa học tiên tiến, làm cho nhân dân ta có một đời sống ngày thêm no ấm, vui tươi.

Đại hội lần thứ II là Đại hội kháng chiến, *Đại hội này là Đại hội xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh hoà bình thống nhất nước nhà*.

Nhân dân ta đã anh hùng trong kháng chiến thì cũng anh hùng trong lao động xây dựng Tổ quốc. Nhất định chúng ta sẽ xây dựng được chủ nghĩa xã hội vẻ vang trên miền Bắc nước ta.

Miền Bắc giàu mạnh là cơ sở vững chắc của cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà.

Đại hội lần này sẽ soi sáng hơn nữa con đường đấu tranh cách mạng của nhân dân ta nhằm hoà bình thống nhất đất nước.

Dân tộc ta là một, nước Việt Nam là một. Nhân dân ta nhất định sẽ vượt tất cả mọi khó khăn và thực hiện kỳ được "thống nhất đất nước, Nam Bắc một nhà".

Các đồng chí thân mến,

Cách mạng Việt Nam là một bộ phận của lực lượng hoà bình dân chủ, xã hội chủ nghĩa trên thế giới. Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại.

Chúng ta có nhiệm vụ giữ vững vị trí tiền đồn của chủ nghĩa xã hội ở Đông - Nam châu Á, ra sức góp phần tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa và bảo vệ hoà bình ở Đông - Nam Á và trên thế giới.

Ngày nay, chủ nghĩa xã hội đã thành một hệ thống thế giới hùng mạnh, vững chắc như lũy thép thành đồng. Nhân dân ta vô cùng phấn khởi trước những thành công vĩ đại của Liên Xô trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa cộng sản và những thắng lợi to lớn của Trung Quốc và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Nhân dân ta nhiệt liệt ủng hộ chính sách *ngoại giao hoà bình* và chủ trương *giải trừ quân bị* của Liên Xô và các nước khác trong phe xã hội chủ nghĩa. Nhân dân ta cũng rất vui mừng trước những thắng lợi của các dân tộc ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ latin trong cuộc đấu tranh vĩ đại *chống bọn đế quốc* nhất là đế quốc Mỹ. Rõ ràng là lực lượng hoà bình, dân chủ, độc lập dân tộc và xã hội chủ nghĩa trên thế giới đã mạnh hơn hẳn phe đế quốc. Nhân dân thế giới đoàn kết chặt chẽ và đấu tranh tích cực thì nhất định có khả năng *ngăn ngừa chiến tranh thế giới, thực hiện hoà bình* lâu dài. Cuộc đấu tranh kiên quyết của các dân tộc bị áp bức nhất định sẽ *đánh bại bọn đế quốc thực dân*. Chủ nghĩa xã hội cuối cùng nhất định sẽ toàn thắng khắp thế giới.

Trong sự nghiệp đấu tranh vĩ đại ấy, *sự đoàn kết* giữa lực lượng các nước xã hội chủ nghĩa và sự đoàn kết nhất trí giữa các

đảng cộng sản và công nhân tất cả các nước có ý nghĩa quan trọng bậc nhất. Chúng ta tin rằng: "Các đảng cộng sản và đảng công nhân từ nay về sau sẽ củng cố hơn nữa sự đoàn kết của các nước thuộc hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới và các đảng cộng sản và đảng công nhân sẽ bảo vệ sự thống nhất của mình như bảo vệ con người của con mắt trong cuộc đấu tranh cho hoà bình và an ninh của tất cả các dân tộc, cho sự toàn thắng của sự nghiệp vĩ đại của chủ nghĩa Mác-Lênin" (Thông cáo Bucarét).

Ngày nay, bọn đế quốc không thể làm mưa làm gió như trước nữa. Nhưng ngày nào còn bọn đế quốc thì nguy cơ chiến tranh vẫn còn. Bản tuyên bố của Hội nghị đại biểu các đảng cộng sản và đảng công nhân các nước xã hội chủ nghĩa năm 1957 ở Mátxcơva đã nhắc nhở chúng ta rằng: "Các đảng cộng sản coi cuộc đấu tranh cho hoà bình là nhiệm vụ hàng đầu của mình... Nhân dân tất cả các nước cần phải giữ gìn *tinh thần cảnh giác* cao độ đối với nguy cơ chiến tranh do chủ nghĩa đế quốc gây ra". Và cần nhớ rằng: "Sự đoàn kết các lực lượng yêu nước và dân chủ càng rộng rãi và vững mạnh bao nhiêu thì thắng lợi của cuộc đấu tranh chung càng được bảo đảm chắc chắn bấy nhiêu".

Nhân dân ta đã từng đau khổ vì bọn đế quốc và ngày nay còn bị Mỹ - Diệm chia cắt đất nước, giày xéo miền Nam. Ngày nào mà chưa đuổi được đế quốc Mỹ ra khỏi miền Nam nước ta, chưa giải phóng được miền Nam khỏi ách thống trị tàn bạo của Mỹ - Diệm, thì nhân dân ta vẫn chưa thể ăn ngon, ngủ yên. Bởi vậy, không thể nào tách rời cuộc đấu tranh bảo vệ hoà bình, thống nhất nước nhà với cuộc đấu tranh chống đế quốc Mỹ.

Trong công cuộc đấu tranh chung để bảo vệ hoà bình và độc lập dân tộc ở Đông Dương, nhân dân Việt Nam ta kiên quyết ủng hộ cuộc đấu tranh anh dũng của nhân dân Lào hiện nay nhằm chống đế quốc Mỹ, nhằm đưa nước Lào lên con đường hoà hợp dân tộc, độc lập, thống nhất và hoà bình trung lập. Chúng ta thành tâm mong rằng quan hệ hữu nghị giữa nước ta và các nước láng giềng, trước

hết là Campuchia và Lào, được xây dựng và phát triển tốt.

Các đồng chí thân mến,

Sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và sự nghiệp đấu tranh thống nhất nước nhà, góp phần bảo vệ hoà bình ở Đông - Nam Á và thế giới hiện nay đang đặt ra trước mắt Đảng ta những nhiệm vụ nặng nề và vẻ vang. Để bảo đảm thắng lợi của cách mạng, vấn đề có ý nghĩa quyết định là phải nâng cao hơn nữa sức chiến đấu của toàn Đảng ta, phát huy hơn nữa tác dụng lãnh đạo của Đảng ta trên mọi mặt công tác.

Từ trước tới nay, Đảng ta đã cố gắng liên hệ chặt chẽ chủ nghĩa Mác-Lênin với thực tế cách mạng Việt Nam. Cán bộ và đảng viên ta nói chung đều có phẩm chất cách mạng tốt đẹp. Nhưng chúng ta còn nhiều *khuyết điểm* như: bệnh chủ quan, chủ nghĩa giáo điều và chủ nghĩa kinh nghiệm, tác phong quan liêu, chủ nghĩa cá nhân... Những khuyết điểm ấy ngăn trở sự tiến bộ của các đồng chí chúng ta. Chúng ta phải ra sức học tập chủ nghĩa Mác-Lênin, tăng cường giáo dục tư tưởng trong Đảng, đấu tranh khắc phục những khuyết điểm nói trên. Phải nâng cao hơn nữa tính giai cấp và tính tiên phong của Đảng, tăng cường không ngừng mối liên hệ giữa Đảng và quần chúng, phải biết đoàn kết mọi người yêu nước và tiến bộ để xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Phải ra sức học tập có sáng tạo kinh nghiệm các đảng anh em. Chúng ta tuyệt đối không được kiêu ngạo, tự mãn, chúng ta phải khiêm tốn như Lenin đã dạy.

Đại hội Đảng ta lần này sẽ bầu ra Ban Chấp hành Trung ương mới của Đảng. Chúng ta tin chắc rằng, với Ban Chấp hành Trung ương mới, toàn Đảng ta sẽ đoàn kết chặt chẽ hơn nữa, động viên mạnh mẽ hơn nữa nhân dân cả nước đấu tranh thực hiện mục tiêu vĩ đại trước mắt là:

Xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Chủ nghĩa Mác-Lênin vĩ đại muôn năm!

Giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam anh dũng muôn năm!

Đảng Lao động Việt Nam muôn năm!

Sự đoàn kết nhất trí giữa các đảng anh em và sự đoàn kết nhất trí trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa, đứng đầu là Liên Xô vĩ đại, muôn năm!

Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Đọc ngày 5-9-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2362,
ngày 6-9-1960.

LỜI CĂN DẶN THIẾU NHI ĐẾN CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI TOÀN QUỐC LẦN THỨ III CỦA ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT NAM

Bác thay mặt Đại hội, các bác, các chú, các cô đại biểu, các bác, các chú đại biểu các đảng anh em cảm ơn các cháu.

Bác thay mặt Đại hội, các bác, các chú, các cô, căn dặn các cháu từ nay:

- Đoàn kết hơn nữa.

- Giữ gìn kỷ luật hơn nữa.

- Cố gắng học tập, cố gắng lao động hơn nữa để sau này trở nên những người xã hội chủ nghĩa.

Tất cả các bác, các cô, các chú đại biểu ở Đại hội Đảng nhờ các cháu chuyển tới tất cả các cháu thiếu niên, nhi đồng lời hỏi thăm thân ái. Các cháu cần cố gắng thi đua với các cháu thiếu niên, nhi đồng các nước anh em để sau này thiếu niên, nhi đồng thế giới đoàn kết chặt chẽ, xây dựng xã hội vui tươi nhất, đẹp đẽ nhất tức là xã hội cộng sản.

Nói ngày 5-9-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2391,
ngày 5-10-1960.

DIỄN VĂN BẾ MẠC ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU TOÀN QUỐC LẦN THỨ III CỦA ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT NAM

Các đồng chí thân mến,

Đại hội lần thứ III của Đảng ta đã thành công rất tốt đẹp và hôm nay bế mạc.

Thay mặt Đại hội và 50 vạn đảng viên, tôi tỏ lòng nhiệt liệt cảm ơn các đảng anh em các nước xã hội chủ nghĩa và nhiều nước khác đã cử đại biểu đến dự Đại hội và đã gửi đến chúng ta những lời chúc mừng đầy nhiệt tình quốc tế vô sản, cổ vũ Đảng ta và dân ta tiến lên giành những thắng lợi mới.

Tôi xin cảm ơn đồng bào trong cả nước đã hăng hái thi đua lấy thành tích để chào mừng Đại hội và hằng ngày theo dõi công việc của Đại hội với cả tấm lòng tin cậy.

Tôi cũng tỏ lời cảm ơn các đồng chí cán bộ và nhân viên công tác đã không quản khó nhọc, hết lòng phục vụ cho Đại hội.

Tôi nhiệt liệt hoan nghênh các đồng chí đại biểu đã hăng hái làm việc với tinh thần đoàn kết nhất trí và tích cực khẩn trương.

Các đồng chí thân mến,

Kết quả to lớn của Đại hội Đảng ta lần này là:

- Quyết định đường lối chung của thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đường lối đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

- Quyết định đường lối tổ chức để tăng cường sức chiến đấu và sự lãnh đạo của Đảng trong giai đoạn mới của cách mạng.

- Và bầu ra Ban Chấp hành Trung ương mới của Đảng ta.

Đại hội lần thứ II đã đưa kháng chiến đến thắng lợi. Chắc chắn rằng Đại hội lần thứ III này sẽ là nguồn ánh sáng mới, lực lượng mới cho toàn Đảng và toàn dân ta xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Trước mắt chúng ta còn nhiều khó khăn. Nhưng chúng ta nhất định vượt qua mọi khó khăn. Vì chúng ta có chủ nghĩa Mác - Lênin vĩ đại dẫn đường. Vì chúng ta có cả phe xã hội chủ nghĩa hùng mạnh đứng đầu là Liên Xô vĩ đại, có hơn 80 đảng anh em với hơn 35 triệu đồng chí đoàn kết một lòng, có cả lực lượng dân tộc độc lập và hoà bình dân chủ thế giới to lớn giúp đỡ và ủng hộ chúng ta. Vì toàn thể cán bộ đảng viên ta đoàn kết chặt chẽ quyết tâm biến Nghị quyết của Đại hội thành ý chí của toàn dân để giành thắng lợi mới.

Mỗi *đảng viên* ta phải là một chiến sĩ tích cực gương mẫu, xứng đáng với lòng tin cậy của Đảng và của nhân dân.

Mỗi *chi bộ* ta phải là một hạt nhân vững chắc, lãnh đạo đồng bào thi đua yêu nước, cần kiệm xây dựng nước nhà.

Mỗi *cấp uỷ* Đảng phải là động cơ mạnh mẽ thúc đẩy phong trào cách mạng sôi nổi tiến lên.

Trung ương hứa sẽ đem hết tinh thần và lực lượng để lãnh đạo toàn Đảng, toàn dân hoàn thành thắng lợi những nhiệm vụ mà Đại hội đã quyết định.

Nhân dân ta là nhân dân anh hùng. Trong kháng chiến, nhân dân ta đã anh dũng chiến đấu, hy sinh xương máu và đã giành được thắng lợi to lớn. Ngày nay đấu tranh để xây dựng đời sống mới, xã hội mới và để hoà bình thống nhất nước nhà, dù còn gặp nhiều gian khổ, nhưng chắc chắn chúng ta sẽ toàn thắng.

Thay mặt Đại hội, tôi kêu gọi đồng bào cả nước hăng hái tiến

lên, ai nấy đều cố gắng để trở thành những người lao động tiên tiến, những chiến sĩ tiên tiến.

Mười lăm năm trước đây, chỉ có 5.000 đảng viên và trong những điều kiện cực kỳ khó khăn mà Đảng ta đã lãnh đạo cách mạng Tháng Tám đến thắng lợi. Ngày nay, Đảng ta có hơn 50 vạn đồng chí, lại có những điều kiện rất thuận lợi, cho nên Đảng nhất định lãnh đạo cách mạng xã hội chủ nghĩa đến thành công, đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà đến thắng lợi.

Toàn Đảng và toàn dân ta đoàn kết chặt chẽ thành một khối khổng lồ. Chúng ta sáng tạo. Chúng ta xây dựng. Chúng ta tiến lên. Quyết không có lực lượng nào ngăn được chúng ta đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

- Nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

- Tình đoàn kết nhất trí giữa các nước trong phe xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên Xô vĩ đại muôn năm!

- Tình đoàn kết nhất trí giữa các đảng cộng sản và công nhân trên thế giới muôn năm!

- Chủ nghĩa Mác - Lênin chiến thắng muôn năm!

- Đảng Lao động Việt Nam muôn năm!

Đọc ngày 10-9-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2367,

ngày 11-9-1960.

LỜI PHÁT BIỂU TRONG BUỔI LỄ CHỦ TỊCH ĐOÀN QUỐC HỘI NƯỚC CỘNG HOÀ NHÂN DÂN MÔNG CỔ TRAO TẶNG HUÂN CHƯƠNG XUKHÊ BATO

Thưa đồng chí Ghenđen kính mến,

Thưa các đồng chí,

Tôi chân thành cảm tạ nhiệt tình của Đảng và Chính phủ nước Cộng hoà Nhân dân Mông Cổ, lòng mến yêu của nhân dân Mông Cổ anh em đối với nhân dân Việt Nam và những lời nồng nhiệt mà đồng chí vừa nói đối với cá nhân tôi.

Việc Chủ tịch đoàn Quốc hội nước Cộng hoà Nhân dân Mông Cổ đã quyết định tặng thưởng cho tôi tám huân chương cao quý nhất của Nhà nước Mông Cổ, làm tôi rất cảm động, coi đó không phải là tặng riêng cho tôi mà là tặng chung để khích lệ những thành tích cần cù và anh dũng của toàn thể nhân dân Việt Nam, để thắt chặt hơn nữa mối tình anh em giữa hai nước chúng ta.

Khi vị anh hùng Xukhê Bato còn sống, nước Cộng hoà Nhân dân Mông Cổ trước đây là tiền đồn phía Đông của thành trì cách mạng xã hội chủ nghĩa. Ngày nay, khi tôi nhận tám Huân chương cao quý mang tên vị anh hùng kính mến Xukhê Bato thì nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà đã 15 tuổi và là một vị trí tiên tiêu ở Đông-Nam Á của cả phe xã hội chủ nghĩa vĩ đại và hùng cường đứng đầu là Liên bang Cộng hoà xã hội chủ nghĩa xô viết. Đó là một sự lớn mạnh chung của phong trào cách mạng thế giới, khiến cho nhân

dân hai nước chúng ta đều tự hào là những thành viên của phe xã hội chủ nghĩa.

Tôi rất sung sướng và tự đáy lòng cảm ơn đồng chí Xămbu và Chủ tịch đoàn Quốc hội nước Cộng hoà Nhân dân Mông Cổ.

Cảm ơn đồng chí Xêđenban và Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hoà Nhân dân Mông Cổ.

Cảm ơn đồng chí Ghenden đã thay mặt Đảng và Chính phủ nước Cộng hoà Nhân dân Mông Cổ trao tặng cho tôi tấm huân chương cao quý này.

Phát biểu ngày 10-9-1960.
Báo Nhân dân, số 2368,
ngày 12-9-1960.

DIỄN VĂN CHÀO MỪNG TỔNG THỐNG XÊCU TURÊ TẠI SÂN BAY GIA LÂM

Thưa Tổng thống Xêcu Turê, người anh em kính mến của tôi,

Thưa các vị khách quý cùng đi với Tổng thống,

Thưa các bạn,

Hôm nay, chúng tôi vô cùng vui sướng được đón tiếp Tổng thống Xêcu Turê, vị lãnh tụ kính mến của nhân dân Ghinê, người bạn kính mến của nhân dân Việt Nam.

Hơn 40 năm trước đây, một nhóm thanh niên yêu nước, người các thuộc địa Pháp, trong đó có thanh niên Việt Nam và thanh niên Ghinê, đã cùng nhau đoàn kết đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân, để giành tự do, độc lập cho đất nước mình.

Cách đây hơn 40 năm, tôi đã có dịp đến thăm Cônacri, Thủ đô của nước Cộng hoà Ghinê.

Ngày nay, hai nước chúng ta đã giành được độc lập, nhiều thuộc địa cũ của Pháp ở châu Á và châu Phi đã giành được độc lập, nhiều thuộc địa khác đang đấu tranh và chắc chắn sẽ giành được độc lập. Trong lúc phong trào giải phóng dân tộc đang cuộn cuộn lên cao như nước thủy triều, thì Tổng thống và các vị đã từ bên kia Đại Tây Dương sang bên này Thái Bình Dương để mang lại tình anh em thắm thiết của nhân dân Ghinê đến cho nhân dân Việt Nam. Thật là:

Bây giờ mới gặp nhau đây,

Mà lòng đã chắc những ngày thanh niên!

Ghinê cách Việt Nam hơn 13 nghìn cây số (theo đường thẳng) nhưng tinh thần nhân dân hai nước chúng ta thì rất gần gũi nhau như anh em. Nhân dân và Chính phủ chúng tôi hoan nghênh Tổng thống và các vị cùng đi trong đoàn với tấm lòng nhiệt liệt như hoan nghênh những người anh em từ phương xa mới về. Và chúng tôi rất mong rằng Tổng thống và các vị sẽ coi ở đây cũng như ở nhà mình vậy.

Chúc Tổng thống vui vẻ, mạnh khoẻ.

Chúc các vị trong Đoàn vui vẻ, mạnh khoẻ.

Tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Ghinê muôn năm!

Nhân dân các nước Á - Phi đoàn kết chặt chẽ muôn năm!

Đọc ngày 15-9-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2372,
ngày 16-9-1960.

LỜI TIỄN TỔNG THỐNG XÊCU TURÊ

Thưa Tổng thống kính mến,

Thưa các vị và các bạn,

Hôm nay, nhân dân Việt Nam, với lòng quyến luyến, tiễn đưa Tổng thống Xêcu Turê, vị lãnh tụ kính mến của nhân dân Ghinê, người bạn thân thiết của nhân dân Việt Nam, cùng các vị trong Đoàn đại biểu Chính phủ nước Cộng hoà Ghinê lên đường về nước.

Thời gian tuy ngắn nhưng Tổng thống và các vị đã để lại trong lòng mọi người dân Việt Nam những cảm tình sâu sắc.

Cuộc đi thăm của Tổng thống đã làm cho chúng ta có dịp bàn bạc và nhất trí với nhau về những vấn đề liên quan đến lợi ích của hai nước chúng ta và những vấn đề quan trọng về tình hình Á - Phi và quốc tế.

Cuộc đi thăm của Tổng thống là một cống hiến to lớn cho việc phát triển tình hữu nghị giữa hai nước chúng ta, sự nghiệp đoàn kết nhân dân các nước Á - Phi và việc bảo vệ hoà bình thế giới.

Chúng tôi chúc Tổng thống và các vị đi đường mạnh khoẻ.

Chúng tôi nhờ Tổng thống và các vị chuyển đến nhân dân Ghinê anh em và nhân dân châu Phi lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Tình hữu nghị giữa hai nước Việt Nam và Ghinê đời đời bền vững!

Tình đoàn kết giữa các dân tộc Á - Phi muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Đọc ngày 18-9-1960.

Báo *Nhân dân*, số 2375,
ngày 19-9-1960.

ĐIỆN MỪNG NƯỚC CỘNG HOÀ MALI TUYÊN BỐ ĐỘC LẬP

*Kính gửi ông Môđibô Cáyta,
Quốc trưởng nước Cộng hoà Mali,
Bamacô*

Nhân dịp nước Cộng hoà Mali tuyên bố thành lập, tôi trân trọng gửi đến Ngài, Chính phủ và nhân dân nước Cộng hoà Mali lời chúc mừng nhiệt liệt.

Tôi thành tâm chúc nhân dân và Chính phủ nước Cộng hoà Mali thu được nhiều thắng lợi trong sự nghiệp xây dựng đất nước phồn vinh, bảo vệ độc lập dân tộc và góp phần giữ gìn hoà bình ở châu Phi và thế giới.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2387,
ngày 1-10-1960.

TUỔI TÁC CÀNG CAO, LÒNG YÊU NƯỚC CÀNG LỚN

Truyền thống "Điện Diên Hồng" là truyền thống yêu nước và vang chung của dân tộc ta và riêng của các cụ phụ lão ta.

Mỗi khi có việc quan hệ lớn đến nước nhà nòi giống, thì các cụ không quản tuổi cao sức yếu, liền hăng hái đứng ra gánh vác phần mình và đôn đốc con em làm trọn nhiệm vụ.

Trong thời kỳ kháng chiến, chúng ta có những đội du kích "bạch đầu quân". Sự chiến đấu anh dũng và hy sinh oanh liệt của những "đội viên tóc bạc răng long" đã làm cho lũ giặc kinh hồn và khuyến khích chiến sĩ ta càng thêm dũng cảm. Các cụ đã góp phần không nhỏ vào cuộc thắng lợi vĩ đại của nhân dân ta.

Ngày nay, trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, các cụ cũng tham gia rất hăng hái. Ví dụ:

Các cụ phụ lão ở Nam Định, nhất là ở các huyện Hải Hậu, Trực Ninh... đã ra sức tham gia công việc tổ chức và phát triển hợp tác xã nông nghiệp.

Trong phong trào sản xuất vụ mùa thắng lợi, huyện Ý Yên có 99 cụ đã được bầu là "kiện tướng" làm phân. Đặc biệt cụ Tuyên đã làm được gần 7 tấn.

Các cụ phụ lão ở huyện Trực Ninh đã xung phong làm thủy lợi hơn 4.000 ngày.

Cụ Hiện, năm nay 73 tuổi, đã làm luôn một chuyến 13 ngày.

Trên mặt trận văn hoá, các cụ đã góp sức nhiều trong phong trào xoá nạn mù chữ và bổ túc văn hoá. Các cụ đã tổ chức những nhóm đỡ đầu nhà trường và ngày nào cũng lo đôn đốc con cháu đi học. Có những cụ đã quyên cả "áo thợ" của mình cho các lớp học đóng bàn ghế. Cụ Nguyễn Đức Âu (xã Trục Định) đã bán một cái nhà lấy tiền (500 đồng) để giúp xây dựng nhà trường.

Những việc cảm động như vậy các nơi thường có.

Chúng ta nhiệt liệt hoan hô các cụ, chúc các cụ mạnh khoẻ và sống lâu để đôn đốc con cháu xây dựng chủ nghĩa xã hội. Vậy có thơ rằng:

*Càng già, càng dẻo lại càng dai,
Tinh thần gương mẫu chẳng nhường ai.
Đôn đốc con em làm nhiệm vụ,
Vuốt râu mừng xã hội tương lai.*

T.L.

Báo Nhân dân, số 2387,
ngày 1-10-1960.

THƯ GỬI CÁN BỘ NÔNG TRƯỜNG NHÀ NƯỚC

Thân ái gửi cán bộ nông trường Nhà nước,

Chủ nghĩa xã hội phải tiến bằng hai chân, tức là công nghiệp và nông nghiệp.

Nông nghiệp chủ nghĩa xã hội lại phải tiến bằng hai chân, tức là hợp tác xã nông nghiệp và *nông trường quốc doanh quy mô lớn*.

Trong công việc xây dựng nông trường quốc doanh quy mô lớn, chúng ta sẽ có nhiều *khó khăn* tạm thời, vì kinh nghiệm còn ít, kỹ thuật còn thấp. Nhưng chúng ta có nhiều *thuận lợi* căn bản, vì đất đai ta phì nhiêu, cán bộ ta tận tụy, nhân dân ta cần cù, ta lại có nước bạn giúp đỡ.

Nông trường quốc doanh sẽ thống nhất ba bộ phận, một là những nông trường quốc doanh hiện có, hai là nông trường quân đội, ba là liên đoàn sản xuất miền Nam. Hai bộ phận sau này đã có nền nếp tổ chức cũ và lề lối công tác cũ của họ. Vậy, khi tiến hành thống nhất, chuyển từ cái cũ sang cái mới, cần phải có giáo dục và giải thích kỹ càng, làm cho mọi người đều hiểu rõ, đều vui vẻ, để thống nhất cho thật tốt.

Cũng như mọi công việc khác, để xây dựng nông trường quốc doanh thắng lợi, cần phải nắm vững ba điều:

- Đảng phải lãnh đạo thật chặt chẽ.
- Toàn thể cán bộ và công nhân phải thấm nhuần tinh thần đoàn kết, tinh thần trách nhiệm và tinh thần làm chủ nông trường.

Tổ chức chi bộ và công đoàn phải chặt chẽ, kỷ luật lao động phải nghiêm chỉnh.

Chúng ta vừa làm, vừa học, vừa học, vừa làm. Cán bộ chính trị phải học kỹ thuật, cán bộ kỹ thuật phải học chính trị, để trở nên những cán bộ toàn diện.

Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên phải làm đầu tàu, phải gương mẫu trong mọi việc.

Cán bộ cùng ăn, cùng ở, cùng lao động, cùng bàn bạc công việc với quần chúng, thì khó khăn gì cũng khắc phục được, kế hoạch gì cũng hoàn thành tốt.

Mọi người phải làm đúng khẩu hiệu: *Cần kiệm xây dựng nông trường*.

Cán bộ và công nhân *thi đua* làm đúng những điều trên đây, thì nông trường quốc doanh nhất định phát triển nhanh chóng và vững chắc.

Như thế là các cô, các chú thi hành đúng đắn nghị quyết của Đại hội Đảng và góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Chúc các cô, các chú cố gắng thi đua và cá nhân nào, đơn vị nào có thành tích xuất sắc thì sẽ được giải thưởng.

Ngày 1 tháng 10 năm 1960

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 2389,
ngày 3-10-1960.

MỘT THẮNG LỢI VẼ VANG

"Ba huyện Hoà An, Hạ Lang, Quảng Uyên đã căn bản xoá xong nạn mù chữ. Thế là tỉnh Cao Bằng đã có năm huyện và miền núi đã có mười huyện, toàn huyện xoá xong nạn mù chữ". (Tin các báo).

Đó là một thắng lợi bước đầu rất vẻ vang trên mặt trận văn hoá của nhân dân ta.

Nhớ lại ngày phong trào Việt Minh mới bắt đầu, ở Cao Bằng các em Mán đi chăn trâu, các chị Thổ đi lấy rau lợn, ai cũng mang theo một quyển vở nhỏ xíu để học chữ quốc ngữ. Có những anh em Trại đi xa chín, mười cây số học được một ít chữ cái, về dạy cho bà con trong xóm. Dạy hết lại đi học thêm, về dạy nữa. Dù ở nơi hang cùng núi hẻm, nhà nào cũng có vài quyển vở nhỏ và vài cây bút chì *giấu kín* trên mái nhà, tối đến thì lấy ra học. Phải giấu kín, vì bọn mật thám Pháp, mật thám Nhật và mật thám ngụy tò mò khắp nơi, thấy ai học, thì chúng cho là Việt Minh và chúng bắt.

Kháng chiến thắng lợi, hoà bình trở lại vừa được ít năm, mà miền núi đã có những huyện xoá xong nạn mù chữ (đó là chưa kể những thôn, những xã lẻ tẻ). Hơn nữa, đã có những đồng bào thiếu số thi đỗ kỹ sư, bác sĩ. Đó là một thắng lợi vẻ vang, nó góp phần vào thắng lợi chung về *cách mạng văn hoá* của nhân dân ta.

Năm 1940 là năm "toàn thịnh" dưới chế độ thực dân Pháp, mà cả Đông Dương chỉ có:

Các trường tiểu học và trung học	400.000 học trò,
các trường cấp III	500 học trò,
các trường đại học	580 học trò,

Hiện nay riêng miền Bắc ta có

các trường phổ thông, hơn	2.872.000 học trò,
các trường trung cấp chuyên nghiệp	32.000 học trò,
các trường cấp III	27.800 học trò,
các trường cao đẳng	11.400 học trò,
đi học ở các nước bạn	3.000 học trò.

Các lớp, các trường *bổ túc văn hoá* thì ở các cơ quan, nhà máy, công trường, hợp tác xã... đâu đâu cũng có. Tính bình quân, cứ 6 người dân thì có một người đi học.

Về mặt văn hoá, thì dù ai mù quáng đến mấy cũng phải thấy rằng chế độ xã hội chủ nghĩa của ta đã thắng lợi vẻ vang.

Chúng ta có quyền tự hào, nhưng chúng ta không được tự mãn. Đảng, Chính phủ, Đoàn Thanh niên Lao động và nhân dân ta còn phải cố gắng nhiều hơn nữa, đẩy mạnh phong trào cách mạng văn hoá lên cao hơn và rộng khắp hơn nữa để thu nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa.

Viết thêm - Nhân bài viết này, tôi mạn phép thay mặt đồng bào gửi lời khen ngợi những anh chị em giáo viên đã xung phong lên công tác ở miền núi.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2389,
ngày 3-10-1960.

ĐIỆN MỪNG NƯỚC CỘNG HOÀ XÊNÊGAN TUYÊN BỐ THÀNH LẬP

*Kính gửi ông Lêôpôn Xêđà Xengo,
Tổng thống nước Cộng hoà Xê-nê-gan,
Đáca*

Nhân dịp nước Cộng hoà Xê-nê-gan tuyên bố thành lập, tôi xin gửi đến Ngài và nhờ Ngài chuyển đến nhân dân nước Cộng hoà Xê-nê-gan lời chúc mừng nhiệt liệt.

Tôi chúc nhân dân và Chính phủ nước Cộng hoà Xê-nê-gan thu được nhiều thắng lợi trong công cuộc xây dựng đất nước phồn vinh, củng cố và bảo vệ nền độc lập và góp phần gìn giữ hoà bình ở châu Phi và thế giới.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo *Nhân dân*, số 2390,
ngày 4-10-1960.

NÓI CHUYỆN TRUNG THU VỚI CÁC EM NHI ĐỒNG

Theo chuyện đời xưa Việt Nam thì trên mặt trăng có chú Cuội chẵn trâu:

*Chú Cuội ngồi ở trong trăng,
Đẻ trâu ăn lúa, nhẩn rảnh mà cười!*

Theo chuyện đời xưa Trung Quốc thì trên mặt trăng có cô Tiên đẹp có lâu đài sang:

*Trên trăng các chị Hằng Nga,
Ở trong cung điện xa hoa tuyết vời.*

Những người làm thơ xưa nay thì hay ngâm nga:

Rằm Thu gió mát trăng thanh...

Nhưng đó là chuyện nói cho vui thôi, T.L. muốn nói chuyện với các em về mặt trăng khoa học cơ. Chắc các em còn nhớ, cuối năm ngoái, Liên Xô đã dùng tên lửa chụp ảnh sau lưng mặt trăng. Đó là một thành công vĩ đại về khoa học xưa nay chưa từng có.

Liên Xô lại dùng tên lửa đặt Quốc huy của Liên Xô vào mặt trăng. Từ đó, mặt trăng đã thành người tuyên truyền tốt cho chủ nghĩa cộng sản. Nhân dân khắp thế giới hẳn thấy mặt trăng là nghĩ đến Búa Liềm.

Mỹ cũng đã nhiều lần thử phóng tên lửa lên mặt trăng nhưng đều thất bại. Điều này lại chứng tỏ rằng khoa học và kỹ thuật của Liên Xô đã vượt Mỹ rất xa.

T.L. muốn nói với các em vài chuyện nữa. Từ Trung thu trước đến Trung thu này, các em đã cố gắng nhiều và đã tiến bộ khá. Vài ví dụ:

- Học tập khá - hầu hết các em đều đạt trên điểm trung bình.

- Lao động khá - như làm phân, bắt sâu, chăm sóc trâu bò, thu nhặt thóc rơi... Phát triển hợp tác xã tí hon để cấy lúa, trồng rau, nuôi gà, lợn, v.v..

- Biết thực hành tiết kiệm - như thu nhặt sắt vụn, gạch vụn...

- Biết giữ đạo đức trong sạch - như nhặt được của rơi, đem trả lại.

- Trồng cây khá - các em đã trồng được khá nhiều. Nay T.L. đề nghị:

1- Các em tiếp tục trồng cho nhiều nữa.

2- Ở thành thị cũng như ở nông thôn các em nên tổ chức những *Đội nhi đồng chăm nom cây cối* để giúp đồng bào trồng cây nào sống cây ấy, tốt cây ấy.

Nhờ Cách mạng Tháng Tám thành công và kháng chiến cứu nước thắng lợi, các em đã sinh trưởng trong chế độ xã hội chủ nghĩa. Nhờ Đảng săn sóc và Đoàn giúp đỡ, các em sẽ cố gắng về mọi mặt để xứng đáng là người chủ tương lai của nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Thân ái chúc các em đoàn kết, vui vẻ, mạnh khoẻ và tiến bộ nhiều.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2391,
ngày 5-10-1960.

CẦN ĐẨY MẠNH GIÁO DỤC CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHẮP NÔNG THÔN

Nông thôn miền Bắc đã căn bản hoàn thành hợp tác hoá. Đó là một thắng lợi lớn bước đầu.

Ban công tác nông thôn trung ương đang hướng dẫn các nơi thi đua *bốn tốt*:

- đoàn kết tốt,
- sản xuất tốt,
- quản lý tốt,
- chấp hành chính sách tốt.

Thế là rất đúng.

Để làm cho phong trào thi đua ấy rộng khắp, sôi nổi, bền bỉ và kết quả tốt, thì cần phải *đẩy mạnh việc giáo dục chủ nghĩa xã hội* cho mọi cán bộ và đảng viên, cho mọi đoàn viên thanh niên và xã viên hợp tác xã.

Bần nông và *trung nông lớp dưới* là những người nửa vô sản. Họ dễ dàng tiếp thụ chủ nghĩa xã hội và đại đa số đã vào hợp tác xã từ lâu.

Trung nông lớp trên, vì có ruộng đất, trâu bò phần hơn, hiện giờ làm ăn sinh hoạt khá hơn, cho nên họ chịu ảnh hưởng tư sản nặng hơn, thấm nhuần chủ nghĩa xã hội cũng khó hơn.

Cán bộ ta nói chung là tốt. Nhưng vẫn có một số ít chưa giữa gạt hết chủ nghĩa cá nhân, chưa rửa sạch hết thói xấu tham ô lãng

phí, chưa đi đúng đường lối quần chúng...

Vì vậy, *đẩy mạnh giáo dục chủ nghĩa xã hội và đấu tranh chống tư tưởng tư hữu* là việc rất cấp bách và rất quan trọng.

Từ chỗ làm ăn riêng lẻ *chuyển biến* sang làm ăn tập thể, từ những hợp tác xã lẻ tẻ *chuyển biến* đến hợp tác xã khắp miền Bắc, đó là sự *chuyển biến cực kỳ to lớn* trong lối sản xuất và trong thói quen sinh hoạt của hàng triệu nông dân. Nó đòi hỏi *tư tưởng* của hàng triệu con người cũng phải *chuyển biến*. Khi đã được chủ nghĩa xã hội soi sáng, tư tưởng mọi người đã chuyển biến tốt, thì đạo đức cách mạng và tinh thần tập thể của quần chúng sẽ biến thành một lực lượng vô cùng to lớn.

Giáo dục phải thiết thực, làm cho mọi cán bộ và xã viên nhận rõ ràng: Để đi đến chủ nghĩa xã hội về vang thì mọi người phải ra sức thi đua làm tròn nhiệm vụ của mình, phải tích cực góp phần vào công việc củng cố hợp tác xã, phải *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*.

Trước mắt phải ra sức thu hoạch tốt vụ mùa và chuẩn bị tốt cho vụ Đông - Xuân.

Cán bộ thì phải nắm thật vững phương châm, chính sách của Đảng, đi thật đúng đường lối quần chúng. Muốn làm được như vậy, thì cán bộ phải thực hiện "*bốn cùng*", tức là: cùng ăn, cùng ở, cùng lao động, cùng bàn bạc công việc với quần chúng trong hợp tác xã. Đó là cái "cắm nang" để vượt qua mọi khó khăn và hoàn thành mọi kế hoạch.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2406,
ngày 20-10-1960.

DIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH YÊMEN

*Kính gửi Vua En Iman Ennaxia Lidên Enla Amét Bin
Yihya Hamit Endin nước Yêmen,*

Xana

Nhân dịp kỷ niệm Ngày Quốc khánh của nước Yêmen, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài và nhờ Ngài chuyển đến Chính phủ và nhân dân Yêmen lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nhân dân Yêmen thắng lợi, trong cuộc đấu tranh chống đế quốc để bảo vệ quyền độc lập của Tổ quốc, để xây dựng đất nước phồn vinh của mình và góp phần giữ gìn hoà bình ở Trung, Cận Đông và thế giới.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Yêmen ngày càng phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo *Nhân dân*, số 2409,
ngày 23-10-1960.

PHẢI THẬT SỰ TÔN TRỌNG QUYỀN LỢI CỦA PHỤ NỮ

Phụ nữ chiếm một nửa tổng số nhân dân. Để xây dựng chủ nghĩa xã hội thì phải thật sự giải phóng phụ nữ và tôn trọng quyền lợi của phụ nữ. *Hiến pháp và pháp luật* của nước ta đã quy định rõ điều đó.

Ví dụ:

Hiến pháp điều 24 nói: Phụ nữ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà có quyền *bình đẳng với nam giới* về các mặt sinh hoạt chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội và gia đình.

Luật hôn nhân và gia đình, điều 1 nói: Nhà nước bảo đảm... *nam nữ bình đẳng*, bảo vệ quyền lợi của phụ nữ...

Điều 12 nói: Trong gia đình, *vợ chồng đều bình đẳng* về mọi mặt.

Điều 3 nói: *Cấm...* đánh đập hoặc ngược đãi vợ.

Thế nhưng hiện nay vẫn có những người chồng đối xử rất tệ với vợ, ngay ở Hà Nội "nghìn năm văn vật" cũng vậy. Vài ví dụ:

Ở Lương Yên (Hà Nội) trong 196 gia đình, thì có 26 người chồng thường đánh mắng vợ, có người đánh vợ bị thương. Ở khu Hai Bà Trưng, có người chỉ vì thức ăn không vừa ý, đã hất cả mâm cơm vào mặt vợ. Có người vợ ốm, chồng để mặc, không săn sóc trông nom.

Ở xã Quảng Lưu (Thanh Hoá), có người nhét tro vào miệng vợ và đánh vợ què tay. Có người cạo trọc đầu và lột hết áo quần vợ, rồi giơng vợ đi bêu khắp thôn xóm... (xem báo *Nhân dân*, 20-10-1960).

Những cử chỉ tàn nhẫn dã man như vậy vừa là *phạm pháp luật* Nhà nước, vừa trái với tình nghĩa vợ chồng.

*

* *

Luật hôn nhân và gia đình đã định rõ: Cấm tảo hôn (điều 3). Con gái từ 18 tuổi trở lên, con trai từ 20 tuổi trở lên mới được kết hôn (điều 6). Khi hai bên vợ chồng tự nguyện ly hôn, thì toà án nhân dân sẽ công nhận việc ly hôn ấy (điều 25). Điều 3 cũng nói: Cấm cản trở hôn nhân tự do.

Thế nhưng ở xã Nghĩa Tân (Nam Định), nhà thờ đã làm phép cưới cho trẻ con mới 14 tuổi và trong một thời gian ngắn đã có 16 đám tảo hôn. Đồng thời, nhà thờ cấm người bên giáo lấy người bên lương, cấm ly hôn.

Như thế là trái với Hiến pháp và phạm pháp luật một cách nghiêm trọng. Ở xóm Lưu Thắng (xã Quảng Lưu, Thanh Hoá), có em gái mới 4 tuổi mà cha mẹ đã định đến cuối năm nay sẽ cho cưới! Như thế là vừa làm trái pháp luật, vừa hy sinh hạnh phúc của con mình.

*

* *

Để thật sự bảo vệ quyền lợi của phụ nữ thì:

- Hội phụ nữ và Đoàn thanh niên phải phụ trách tuyên truyền và giáo dục một cách rộng khắp và bên bỉ cho mỗi gia đình hiểu rõ pháp luật Nhà nước và thấm nhuần đạo đức xã hội chủ nghĩa về vấn đề ấy.

- Bà con trong làng xóm và trong hàng phố cần phải có trách nhiệm ngăn ngừa, không để những việc phạm pháp như vậy xảy ra.

- Bản thân chị em phụ nữ phải có chí tự cường tự lập, phải đấu tranh để bảo vệ quyền lợi của mình.

- Đối với những người đã được *giáo dục* khuyên răn mà vẫn không sửa đổi, thì chính quyền cần phải thi hành *kỷ luật* một cách nghiêm chỉnh. Điều 34 trong Luật hôn nhân và gia đình đã quy định: "Những hành vi trái với luật này sẽ bị xử lý theo pháp luật". Nói tóm lại, giáo dục phải đi đôi với kỷ luật.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2409,
ngày 23-10-1960.

**NHÂN DỊP KỶ NIỆM 50 NĂM
NGÀY MẤT CỦA ĐẠI VĂN HẠO NGA
L.N. TÔNXTÔ¹**

Các đồng chí Ban biên tập thân mến,

Các đồng chí yêu cầu tôi viết vài dòng nhân dịp kỷ niệm 50 năm ngày Tônxtôi mất. Về việc này, tôi xin kể chuyện tôi trở thành người học trò của nhà văn Nga vĩ đại như thế nào. Câu chuyện có thể nói là lạ đấy, nhưng đó quả là sự thật. Chuyện xảy ra thế này:

Sau Chiến tranh thế giới lần thứ nhất, tôi làm thợ sửa ảnh ở Pari. Hàng ngày tôi đi đến xưởng, chiều tối tôi tham gia các buổi họp của Đảng hoặc dự mít tinh của công nhân. Cuối ngày làm việc, tôi đọc vài trang tiểu thuyết để trau dồi tiếng Pháp và giải trí một chút. Một hôm, một bạn cùng nghề đưa cho tôi một cuốn truyện nhỏ của Tônxtôi. Tôi quên tên cuốn sách là gì. Từ đó đến nay, đã bốn mươi năm rồi còn gì. Song tôi rất nhớ nội dung cuốn tiểu thuyết. Đại ý như sau:

Một sĩ quan quý tộc Nga trẻ tuổi có một người vợ chưa cưới rất đẹp. Tất nhiên là họ rất yêu nhau. Một hôm, trong cuộc nhảy, người vợ chưa cưới trẻ tuổi được giới thiệu với vua Nga. Vua Nga mê tít chị và bắt chị làm nhân tình của hắn. Anh sĩ quan trẻ rất đau đớn. Một bên là tình yêu đối với vợ chưa cưới, một bên là lòng trung quân đối với vua Nga. Rốt cuộc, anh rời bỏ Xanh Pétécbuva và đi một nơi xa để khỏi phải nhìn vua Nga và người yêu.

1) Bài viết cho báo *Văn học Liên Xô*, số ra ngày 19-11-1960.

Từ đó rút ra kết luận: Sự chỉ trích đạo đức phong kiến.

Cách viết của Tônxtôi rất giản dị, rõ ràng và dễ hiểu, làm tôi rất thích. Tuổi trẻ thường bông bột, tôi nhảy vùng dậy khỏi giường mặc dù mùa đông rất lạnh, nhất là trong căn phòng bé nhỏ của tôi lại không có lò sưởi. Tôi nói to: "Viết một cuốn truyện ngắn chẳng có gì là khó. Mình cũng có thể viết được". Ở Việt Nam chúng tôi, có câu tục ngữ "diếc không sợ súng". Đúng là trường hợp của tôi. Sáng dậy, tôi bắt đầu viết. Mỗi ngày tôi phải viết từ năm giờ đến sáu giờ rưỡi sáng, là vì bây giờ tôi đã phải đi đến xưởng. Thường thường, ngón tay tôi tê cứng lại. Sau một tuần vất vả, tôi viết xong tác phẩm của mình. Tôi mang đến tòa soạn báo *Nhân đạo* và nói với các đồng chí trong Ban văn học: "Tôi rất sung sướng nếu bài viết của tôi được đăng, tuy các đồng chí đăng hay không đăng, nhưng dù thế nào thì cũng xin các đồng chí sửa lỗi tiếng Pháp cho tôi...".

Các đồng chí nghĩ xem tôi vui mừng xiết bao, khi mấy ngày sau, mở xem báo buổi sáng, tôi thấy có đăng tác phẩm của tôi, tác phẩm yêu quý của tôi. Niềm vui sướng của tôi càng lớn hơn nữa, khi tòa soạn báo *Nhân đạo* trả cho tôi số tiền nhuận bút 50 phrăng. Với số tiền đó, tôi có thể sống 10 ngày không cần làm việc, tôi có thể dùng thời gian ấy để đọc sách. Hạnh phúc biết ngần nào.

Trong bài phóng sự của tôi, tôi kể những điều mắt thấy tai nghe trong khu phố tôi ở là khu phố nghèo khổ của những công nhân và những người thất nghiệp trong thành phố Pari lộng lẫy, giàu có. Được thành công đầu tiên khuyến khích, tôi viết những bài về tội ác của Chính phủ Pháp ở Việt Nam và ở những thuộc địa khác.

Và bây giờ, các đồng chí biên tập thân mến, các đồng chí có cho rằng tôi có quyền nói tôi là người học trò nhỏ của nhà văn vĩ đại Tônxtôi không?

Xin gửi các đồng chí và bạn đọc của các đồng chí lời chào anh em.

Báo *Nhân dân*, số 2438,
ngày 21-11-1960.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH LIBĂNG

*Kính gửi Tổng thống nước Cộng hoà Libăng Phuat Sêháp,
Bây-rút*

Nhân dịp kỷ niệm Ngày độc lập của nước Cộng hoà Libăng, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân tôi, tôi gửi tới Ngài, Chính phủ và nhân dân nước Cộng hoà Libăng lời chúc mừng nhiệt liệt.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Libăng ngày càng phát triển.

Kính chúc Ngài mạnh khoẻ và hạnh phúc.

Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 2451,
ngày 4-12-1960.

PHONG TRÀO CỘNG SẢN VÀ CÔNG NHÂN QUỐC TẾ ĐOÀN KẾT, ĐẤU TRANH, THẮNG LỢI

Các đại biểu của 81 đảng cộng sản và công nhân họp ở Mátxcơva đã nhất trí thông qua một bản Tuyên ngôn. Bổ sung và phát triển nội dung của bản Tuyên ngôn năm 1957, Tuyên ngôn này là cương lĩnh cách mạng chung cho tất cả các đảng Mác - Lênin toàn thế giới.

Bản Tuyên ngôn hơn hai vạn chữ, gồm có lời nói đầu và sáu đoạn.

- *Lời nói đầu* - Xác nhận: lực lượng của hệ thống xã hội chủ nghĩa ngày càng tăng, hệ thống chủ nghĩa thực dân đang tan rã, đấu tranh giai cấp ở các nước tư bản ngày càng gay gắt, hệ thống chủ nghĩa tư bản ngày càng yếu. Chủ nghĩa xã hội mạnh hơn hẳn chủ nghĩa đế quốc. Lực lượng hoà bình mạnh hơn hẳn lực lượng chiến tranh.

- *Đoạn 1* - Đặc điểm của thời đại ta là: Hệ thống xã hội chủ nghĩa đã trở thành lực lượng quyết định cho sự phát triển của loài người.

Một bên là hệ thống xã hội chủ nghĩa đã chiếm 1 phần 3 thế giới và phong trào đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội, cho giải phóng dân tộc, cho dân chủ, cho hoà bình - đó là những lực lượng bảo đảm chắc chắn rằng chủ nghĩa xã hội nhất định sẽ hoàn toàn thắng lợi.

Một bên thì giữa các nước đế quốc đầy rẫy những mâu thuẫn sâu sắc. Mà đế quốc Mỹ là trùm của phe phản động, là kẻ thù

chung của nhân dân thế giới. Chủ nghĩa tư bản thì đã sa vào tổng khủng hoảng mới.

- *Đoạn 2* - Hệ thống xã hội chủ nghĩa đang phát triển lên giai đoạn mới: Liên Xô đang xây dựng chủ nghĩa cộng sản một cách thắng lợi. Các nước xã hội chủ nghĩa khác đều phát triển nhanh chóng. Kinh tế của phe xã hội chủ nghĩa phát triển nhanh hơn hẳn phe tư bản.

Do các đảng Mác - Lênin trong phe xã hội chủ nghĩa đã khéo áp dụng quy luật chung của chủ nghĩa xã hội phù hợp với đặc điểm của nước mình, do sự cố gắng của nhân dân các nước ấy, do sự giúp đỡ lẫn nhau giữa các nước anh em, nhất là do sự giúp đỡ của Liên Xô, mà chúng ta đã giành được nhiều thắng lợi. Sự đoàn kết, nhất trí giữa các đảng anh em và giữa các nước anh em là sức mạnh vô địch của phe xã hội chủ nghĩa.

- *Đoạn 3* - Nói về chiến tranh và hoà bình: Còn chủ nghĩa đế quốc thì vẫn còn nguy cơ chiến tranh, mà đế quốc Mỹ là trùm bọn hiếu chiến.

Nhưng ngày nay đã có những lực lượng hùng mạnh để ngăn chặn chiến tranh thế giới. Đó là lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa, của giai cấp công nhân thế giới, của phong trào giải phóng dân tộc, của các dân tộc yêu chuộng hoà bình. Cho nên cần phải đoàn kết mọi lực lượng hoà bình thành một mặt trận hùng mạnh và hành động thống nhất để giữ gìn hoà bình, ngăn ngừa chiến tranh, thực hiện chung sống hoà bình giữa các nước có chế độ khác nhau.

Kế hoạch giải trừ quân bị toàn diện và triệt để rất quan trọng đối với vận mệnh của loài người. Thực hiện kế hoạch đó, tức là xoá bỏ được chiến tranh.

Vì vậy, các lực lượng hoà bình phải kiên quyết đấu tranh cho kế hoạch ấy.

Nhiệm vụ của những người cộng sản chẳng những là tiêu diệt nạn bóc lột và nghèo nàn và vĩnh viễn tiêu diệt mọi loại chiến

tranh, mà còn phải ra sức phấn đấu cho loài người trong thời đại này tránh khỏi tai hoạ chiến tranh thế giới.

- *Đoạn 4* - Xoá bỏ chế độ thực dân^{1*}: Chế độ thực dân nhất định phải tan vỡ. Cách mạng Tháng Mười Nga đã thức tỉnh nhân dân thuộc địa nổi lên chống thực dân. Liên Xô thắng lợi trong cuộc Chiến tranh thế giới lần thứ hai, nhiều nước ở châu Âu và châu Á xây dựng chế độ dân chủ nhân dân, cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Trung Quốc thắng lợi, hệ thống xã hội chủ nghĩa lớn mạnh trên thế giới - những việc đó đang đẩy mạnh phong trào giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa và phụ thuộc.

Muốn thắng lợi, các dân tộc thuộc địa cần phải đoàn kết mọi lực lượng chống đế quốc thành một mặt trận thống nhất rộng rãi lấy liên minh công nông làm nền tảng và có cả tầng lớp tư sản yêu nước.

Các dân tộc thoát khỏi ách thực dân có thể góp sức vào phong trào hoà bình, phong trào chống đế quốc để hoàn toàn tiêu diệt chế độ thực dân.

Các nước xã hội chủ nghĩa là người bạn trung thành nhất của các dân tộc đấu tranh để giải phóng Tổ quốc mình. Xoá bỏ chế độ thực dân có ý nghĩa rất lớn đối với việc làm cho tình hình quốc tế hoà hoãn và củng cố hoà bình thế giới.

- *Đoạn 5* - Phong trào cộng sản ở các nước tư bản: So sánh lực lượng *mới* trên thế giới, thì các đảng cộng sản có khả năng *mới* để giải quyết nhiệm vụ đấu tranh vì hoà bình, vì độc lập dân tộc, vì chủ nghĩa xã hội.

Căn cứ vào điều kiện cụ thể của nước mình và chú ý đến tình hình quốc tế, các đảng cộng sản nắm vững và giương cao ngọn cờ dân tộc dân chủ đấu tranh chống chế độ tư bản, để bảo vệ lợi ích của giai cấp công nhân và của quần chúng nhân dân.

1* Ở Hội Liên hợp quốc (15-12-1960), 89 nước tán thành đề nghị này của Liên Xô, chỉ có 9 nước (Mỹ, Anh, Pháp...) không bỏ phiếu.

Những nước tư bản (ngoài châu Âu) đang bị đế quốc Mỹ chi phối, thì nhân dân cần chia mũi nhọn đấu tranh vào đế quốc Mỹ và lũ tay sai của Mỹ. Dưới chế độ lũng đoạn của Mỹ, tư sản dân tộc cũng bị bóc lột tàn tệ. Cho nên, cần phải đoàn kết mọi lực lượng dân chủ và yêu nước trong một mặt trận thống nhất gồm công nhân, nông dân, trung và tiểu tư sản. Khối đoàn kết ấy có thể thực hiện trên những mục đích chung, như để giành lấy hoà bình, dân chủ, để giành lấy cải thiện đời sống của nhân dân, cải cách ruộng đất, v.v..

Những người cộng sản cần đẩy mạnh công tác trong các tổ chức của công nhân, nông dân, thanh niên, phụ nữ... để đưa họ tiến lên mãi.

Giai cấp tư sản và bọn thủ lĩnh phản động trong đảng xã hội ra sức chia rẽ hàng ngũ công nhân. Đảng cộng sản phải tìm mọi cách để đoàn kết giai cấp công nhân. Giai cấp công nhân đoàn kết chặt chẽ và hành động nhất trí, thì có thể chống lại chính sách của bọn thống trị chuẩn bị chiến tranh mới, buộc chúng phải thoả mãn những yêu cầu về cải cách dân chủ và cải thiện đời sống của nhân dân.

Tuyên ngôn năm 1957 đã nói: Từ chủ nghĩa tư bản đến chủ nghĩa xã hội có thể tiến bằng hai cách: Nếu giai cấp vô sản và đảng Mác- Lênin thật mạnh và được đại đa số nhân dân ủng hộ, thì tiến bằng cách hoà bình. Nhưng nếu giai cấp tư sản chống lại bằng bạo lực, thì tiến bằng cách khác.

Cần phải không ngừng nâng cao giác ngộ cách mạng của giai cấp lao động, làm cho mọi người thấy rõ: chủ nghĩa cộng sản làm cho loài người khỏi tai hoạ chiến tranh, khỏi áp bức bóc lột, khỏi thất nghiệp và nghèo nàn, làm cho cả xã hội được hạnh phúc, làm cho mọi người được phát huy tốt mức tài năng và nghị lực của mình...

- *Đoạn 6* - Tình đoàn kết chặt chẽ giữa các đảng anh em: Các đảng cộng sản đoàn kết và củng cố không ngừng. Các đảng đều bảo vệ sự thống nhất nội bộ và giữa các đảng anh em như bảo vệ con người của mắt mình, giữ gìn nguyên tắc lãnh đạo tập trung dân chủ, thắt chặt quan hệ giữa đảng và quần chúng, ra sức phát huy

tính tích cực của đảng viên, mở rộng phê bình và tự phê bình.

Các đảng đều kiên quyết chống chủ nghĩa xét lại và những khuynh hướng giáo điều, biệt phái. Về mặt tư tưởng và tổ chức, các đảng đều đã tiến bộ và củng cố.

Các đảng dù lớn dù nhỏ đều độc lập và bình đẳng, đồng thời đoàn kết nhất trí giúp đỡ lẫn nhau. Đảng Cộng sản Liên Xô là đội tiên phong của phong trào Cộng sản quốc tế. Nghị quyết của Đại hội lần thứ XX của Đảng Cộng sản Liên Xô có ý nghĩa vĩ đại chẳng những đối với công cuộc xây dựng chủ nghĩa cộng sản ở Liên Xô, mà còn mở đầu một giai đoạn mới trong phong trào cộng sản quốc tế, phát triển thêm chủ nghĩa Mác - Lênin. Các đảng anh em đều có góp phần vào sự nghiệp ấy.

Đoàn kết nhất trí trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin giữa các đảng anh em, nhất là giữa Đảng Cộng sản Liên Xô và Đảng Cộng sản Trung Quốc là điều kiện quan trọng nhất để bảo đảm cho phong trào cộng sản và công nhân toàn thắng trong cuộc đấu tranh vĩ đại cho tương lai tươi sáng của toàn thể loài người.

*

* *

Trước đây 15 năm, trên thế giới chỉ có Liên Xô là nước xã hội chủ nghĩa. Hiện nay, đã có 12 nước xã hội chủ nghĩa với 1.000 triệu nhân dân đoàn kết nhất trí.

Trước đây 25 năm, ở Đại hội Quốc tế Cộng sản chỉ có đại biểu 65 đảng thay mặt cho hơn 3 triệu đảng viên. Vừa rồi ở Hội nghị Mátxcơva có đại biểu 81 đảng (đại biểu 6 đảng nữa đến không kịp) thay mặt cho hơn 36 triệu đảng viên.

Trước đây, đế quốc thực dân thống trị hầu hết châu Á và châu Phi. Chỉ trong 15 năm nay, 40 nước đã thoát khỏi ách nô lệ và giành được độc lập.

Riêng Việt Nam ta, cách đây 15 năm, nước ta còn là thuộc địa,

Đảng ta chỉ có non 5 nghìn đảng viên và phải hoạt động bí mật. Nay miền Bắc nước ta đã hoàn toàn giải phóng đồng thời là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa hùng mạnh, Đảng ta có hơn 50 vạn đảng viên và đang lãnh đạo nhân dân ta xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Đế quốc ngày càng suy, phe ta ngày càng mạnh, đã rõ ràng như ban ngày.

Tình hình và thời gian có lợi cho ta. Với sự đoàn kết, nhất trí của phe xã hội chủ nghĩa, của giai cấp công nhân quốc tế, của nhân dân thế giới yêu chuộng hoà bình, chúng ta nhất định thắng lợi trong sự nghiệp đấu tranh cho hoà bình thế giới, cho độc lập dân tộc, cho chủ nghĩa xã hội.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2464,
ngày 17-12-1960.

DIỆN MỪNG NHÂN DỊP KỶ NIỆM 40 NĂM NGÀY THÀNH LẬP ĐẢNG CỘNG SẢN PHÁP

*Kính gửi đồng chí Môrixo Tôrê,
Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Pháp,*

Đồng chí thân mến,

Nhân dịp kỷ niệm 40 năm Ngày thành lập Đảng quang vinh của chúng ta, Đảng Cộng sản Pháp, tôi xin gửi đến đồng chí và Ban Chấp hành Trung ương Đảng mácxít-lêninnít những lời chúc mừng tốt đẹp nhất và lời chào anh em.

Tôi chúc Đảng Cộng sản Pháp thu được những thắng lợi mới và to lớn trong cuộc đấu tranh cho dân chủ, hoà bình và chủ nghĩa xã hội.

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2476,
ngày 29-12-1960.

KỶ NIỆM 40 NĂM THÀNH LẬP ĐẢNG CỘNG SẢN PHÁP

Cách mạng Tháng Mười vĩ đại thành công, Lênin ra sức xây dựng Quốc tế Cộng sản. Phong trào công nhân ở Pháp lên cao...

Qua mấy tháng bàn cãi sôi nổi ở các tổ chức, Đảng Xã hội Pháp khai mạc Đại hội ở thành phố Tua, vào cuối tháng 12 năm 1920.

Trung ương Đảng cho tôi dự Đại hội, với danh nghĩa là đại biểu Đông Dương. Tôi đã dành dụm chút ít tiền để làm lộ phí. Tôi đã "rầy" được bọn mật thám và đã đi đến Tua một cách bình an. Sáng hôm sau, tôi đang đi dạo trước hội trường, bỗng có một bọn mật thám Pháp ập lại. Hồng hách như bầy sói vây được mồi, chúng hỏi tôi: "Anh có giấy tờ không?". Tôi chưa kịp trả lời, thì một đồng chí vừa chạy lại vừa nói to: "Cái gì đấy! Cái gì đấy!". Bốn, năm đồng chí nữa cũng chạy tới, giàn thành một cái hàng rào ngăn giữa lũ mật thám và tôi. Lợi dụng lúc đó, tôi rút lui có trật tự vào nhà. Còn lũ mật thám thì cúp đuôi chuồn ra cửa. Trước đó ít lâu, Bộ trưởng Bộ Thuộc địa Pháp đã mời tôi đến gặp. Y vừa dụ dỗ vừa đe dọa. Nghiến răng, trợn mắt, nắm chặt tay như muốn bẻ gãy cái gì, y nói: "Nước mẹ Pháp sẽ đối với những tên bôn-sê-vích âm mưu gây rối loạn ở Đông Dương như thế này đây!...".

Chính phủ Pháp phái nhiều mật thám đến Tua rình mò và hồng bắt các đại biểu nước ngoài đến dự Đại hội. Nhưng không bắt được ai. Một hôm, khi đồng chí X, đang báo cáo, bỗng nhiên mọi người đứng dậy vỗ tay như sấm rạn, thì ra lão đồng chí Clara Détkin đã bí mật đến. Đồng chí thay mặt Quốc tế Cộng sản chúc

mừng Đại hội và kêu gọi các đại biểu nhất trí tán thành tham gia Quốc tế thứ ba. Đồng chí Clara nói rất hùng hồn và thấm thiết. Mọi người cảm động và phấn khởi. Đồng chí nói xong thì đèn điện bỗng tắt hết. Khi đèn sáng lại, đồng chí Clara thân yêu đã biến đâu mất rồi!...

Dự Đại hội có 285 đại biểu thay mặt hơn 4.640 tổ chức gồm 18 vạn đảng viên. Không khí ở Đại hội rất khẩn trương vì có ba phái đối lập, lại vì kết quả của Đại hội sẽ quyết định tiền đồ của phong trào cách mạng Pháp.

- *Phái hữu* chủ trương cứ ở lại trong Quốc tế thứ hai, *phái giữa* chủ trương Quốc tế thứ hai rưỡi. Đến đây tôi mới hiểu rõ thêm: hai phái này là những chính khách đầu cơ, giả cách mạng, chống cộng sản. Họ nói: "Tham gia Quốc tế Cộng sản khác nào tìm cớ cho Chính phủ khủng bố Đảng, chúng tôi sợ lắm". Về sau, đầu hàng phát xít Đức và tán thành chiến tranh ở Việt Nam đều có đại biểu của hai phái này.

- *Phái tả* do các đồng chí Casanh, Vayăng Cutuyariê... lãnh đạo, chủ trương tham gia Quốc tế thứ ba.

Số đông đại biểu các địa phương phát biểu ý kiến đều tán thành Quốc tế Cộng sản. Đến lượt tôi, tôi kịch liệt tố cáo những tội ác ghê tởm của bọn thực dân Pháp ở nước ta rồi kết luận: "Tôi yêu cầu Đảng phải thiết thực giúp đỡ cách mạng Việt Nam và các thuộc địa và tôi nhiệt liệt tán thành Quốc tế Cộng sản".

Tiếp theo là cuộc tranh luận sôi nổi. Một bên là lãnh tụ hai phái hữu. Họ nói dai, nói nhiều nhưng chỉ để tỏ ý họ không tán thành cách mạng Nga, họ chống chủ nghĩa cộng sản.

Một bên là các lãnh tụ phe tả. Đồng chí Casanh ca tụng Cách mạng Tháng Mười do Lênin và Đảng bôn-sê-vích lãnh đạo đã lật đổ đế quốc, tư bản và phong kiến; đã đưa công nông làm chủ nước nhà; đã tuyên bố hoà bình cho toàn thế giới. Hiện nay nước Nga là thành trì cách mạng vững chắc nhất, giai cấp vô sản Pháp phải kiên quyết ủng hộ cách mạng Nga và Đảng Pháp phải tham gia Quốc tế Cộng sản. Lời lẽ đầy nhiệt tình cách mạng của đồng chí Casanh được các đại biểu nhiệt liệt hoan nghênh. Đồng chí Vayăng

Cutuyariê thì đập tan những luận điệu đê hèn và vu khống của hai phái hữu.

10 giờ tối 29 tháng 12, Đại hội biểu quyết. Kết quả: hơn 3.240 phiếu tán thành tham gia Quốc tế Cộng sản. 1.390 phiếu không tán thành. Đảng Cộng sản Pháp tuyên bố thành lập, phong trào cách mạng Pháp bước sang giai đoạn mới, về vang.

*

* *

Suốt 40 năm nay, Đảng Cộng sản Pháp luôn luôn anh dũng gương cao ngọn cờ chủ nghĩa Mác-Lênin và luôn luôn hết lòng giúp đỡ phong trào cách mạng ở các thuộc địa, nhất là từ năm 1930 đồng chí Tô-rê giữ chức Tổng Bí thư. Tôi quen đồng chí Tô-rê từ cuộc Đại hội Đảng ở Pari (1922). Từ đó, tình nghĩa đồng chí và anh em giữa hai chúng tôi ngày càng thân mật.

Từ ngày thành lập, Đảng ta luôn luôn được Đảng Cộng sản Pháp hết lòng giúp đỡ. Một ví dụ: Trong những năm ta kháng chiến, Đảng Cộng sản Pháp đã lãnh đạo nhân dân nước mình nhiệt liệt ủng hộ ta. Nhiều nơi, công nhân Pháp đã bãi công, không chịu chuyên chở vũ khí cho quân đội Pháp. Thanh niên Pháp thì háng hái tuyên truyền đòi chấm dứt chiến tranh xâm lược ở Việt Nam. Như nữ thanh niên Raymông Điện đã liều chết nằm lăn trên đường "ray" để ngăn cản xe lửa chở đạn dược cho quân đội viễn chinh Pháp. Anh thanh niên Hăngri Máctanh vì vận động hải quân Pháp ủng hộ ta, mà bị bỏ tù, v.v...

Từ ngày hoà bình trở lại, quan hệ giữa hai Đảng anh em càng thêm gắn bó, như: Đoàn đại biểu do đồng chí Giannét Véc-mét-sơ lãnh đạo sang thăm nước ta năm 1958. Vừa rồi, Đoàn đại biểu do đồng chí Bi-u đứng đầu đã tham gia Đại hội lần thứ III của Đảng ta, v.v..

Dù đế quốc Pháp đã áp bức bóc lột nhân dân ta suốt 80 năm và đã phá phách đất nước ta trong cuộc chiến tranh tàn nhẫn, song nhân dân hai nước Việt - Pháp vẫn giữ vững mối tình thân thiện. Đó là do hai Đảng ta đã luôn luôn giáo dục nhân dân hai nước thấm nhuần tinh thần quốc tế vô sản.

Riêng về cá nhân tôi, từ lúc đầu nhờ được học tập truyền thống cách mạng oanh liệt và được rèn luyện trong thực tế đấu tranh anh dũng của công nhân và của Đảng Cộng sản Pháp, mà tôi đã tìm thấy chân lý chủ nghĩa Mác-Lênin, đã từ một người yêu nước tiến bộ thành một chiến sĩ xã hội chủ nghĩa. Nhân dịp này, tôi xin thay mặt Đảng ta và nhân dân ta hoan hô:

Đảng Cộng sản Pháp muôn năm!

Tình hữu nghị giữa hai Đảng ta và nhân dân hai nước ta muôn năm!

Chủ nghĩa Mác-Lênin muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Báo *Nhân dân*, số 2476,
ngày 29-12-1960.

LỜI CHÚC MỪNG NĂM MỚI 1961

Thưa đồng bào yêu quý,

Tôi thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ thân ái chúc đồng bào năm mới vui vẻ, mạnh khoẻ, đoàn kết và tiến bộ. Đồng thời tôi xin thay mặt đồng bào gửi lời nhiệt liệt chúc mừng nhân dân các nước bạn.

Thưa đồng bào, nhân dịp này, tôi xin tóm tắt nhắc lại mấy điểm rất quan trọng trên thế giới và trong nước trong năm qua để đồng bào rõ thêm. Nói chung thì tình hình thế giới năm ngoái phát triển theo hướng có lợi cho lực lượng hoà bình và chủ nghĩa xã hội. Việc rất quan trọng là sau ngày kỷ niệm bốn mươi năm Cách mạng Tháng Mười vĩ đại đã có cuộc Hội nghị của các đảng cộng sản, đảng công nhân và đảng lao động các nước trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa. Tiếp theo đó thì có cuộc Hội nghị của sáu mươi bốn đảng cộng sản, đảng công nhân và đảng lao động trên thế giới. Hai cuộc hội nghị ấy đã tỏ rõ sự đoàn kết chặt chẽ không gì lay chuyển được giữa các nước xã hội chủ nghĩa, đứng đầu là Liên Xô. Nó đã tỏ rõ quyết tâm của giai cấp công nhân và nhân dân lao động đấu tranh cho hoà bình thế giới, cho độc lập dân tộc, cho chủ nghĩa xã hội. Hiện nay đang có cuộc Đại hội nhân dân Á - Phi họp ở Thủ đô nước Ai Cập, có đại biểu hơn bốn mươi nước tham gia, thay mặt cho 2 phần 3 nhân dân trên thế giới, tiếp tục và phát triển tinh thần của Hội nghị Băngđung. Cuộc Đại hội này nhằm mục đích thắt chặt thêm tình đoàn kết giữa nhân dân các nước Á - Phi chống chủ nghĩa thực dân, chống chiến tranh và ủng hộ phong trào độc lập

của các dân tộc. Kết quả tốt đẹp của những hội nghị ấy có ảnh hưởng cực kỳ rộng lớn đến vận mạng của nhân dân thế giới. Phong trào đấu tranh cho hoà bình, cho độc lập dân tộc, cho chủ nghĩa xã hội ngày càng lớn mạnh. Bọn đế quốc hiếu chiến do Mỹ cầm đầu thì ngày càng bị cô lập, chủ nghĩa thực dân đã gần đến ngày tan rã.

Trong nước ta thì từ khi hoà bình lập lại đến nay, toàn dân ta từ Bắc đến Nam ra sức phấn đấu để hoàn thành sự nghiệp cách mạng dân tộc dân chủ trong cả nước. Nhân dân miền Bắc đã vượt nhiều khó khăn gian khổ, căn bản đã hoàn thành cải cách ruộng đất, đã thu được nhiều thành tích trong công cuộc khôi phục kinh tế và phát triển văn hoá, làm cho miền Bắc càng thêm vững vàng. Đồng bào miền Nam thì đã bền bỉ và anh dũng đấu tranh chống chế độ tàn bạo của Mỹ - Diệm, đòi cải thiện đời sống, đòi tự do dân chủ, đòi hoà bình thống nhất nước nhà.

Sang năm mới, thời kỳ khôi phục kinh tế đã kết thúc và mở đầu thời kỳ phát triển kinh tế một cách có kế hoạch. Đó là một tiến bộ mới trong sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta. Chúng ta phải lợi dụng những kinh nghiệm trong mấy năm qua đồng thời xuất phát từ tình hình và đặc điểm của miền Bắc để tiến dần lên chủ nghĩa xã hội. Chúng ta phải làm cho tốt công tác kế hoạch hoá kinh tế của ta và thực hiện đầy đủ kế hoạch Nhà nước nhằm phát triển kinh tế và văn hoá, nâng cao đời sống của nhân dân trước hết là nhân dân lao động. Phát triển kinh tế và văn hoá tức là dần dần xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng chủ nghĩa xã hội là một cuộc đấu tranh cách mạng phức tạp, gian khổ và lâu dài. Nhân dân ta hãy đoàn kết chặt chẽ dựa trên nền tảng liên minh công nông, bên bả phấn đấu dưới sự lãnh đạo của Đảng và Chính phủ thì chúng ta nhất định thắng lợi. Xây dựng miền Bắc vững mạnh và tốt đẹp, đồng thời giữ vững và phát triển phong trào yêu nước ở miền Nam, là tạo điều kiện thuận lợi cho cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà và góp phần bảo vệ hoà bình thế giới. Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và thống nhất nước nhà, chúng ta có nhiều thuận lợi ở trong nước và trên thế giới. Cũng như phong trào

cách mạng trên thế giới, như công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa ở Liên Xô, ở Trung Quốc và ở các nước anh em khác, phong trào cách mạng ở nước ta đã liên tiếp thắng lợi trong công cuộc chống đế quốc và phong kiến. Dựa vào thuận lợi ấy và phát triển truyền thống can kiên và anh dũng của nhân dân ta, chúng ta sẽ vượt được mọi khó khăn và giành được những thắng lợi mới.

Đồng bào cả nước hãy đoàn kết đấu tranh đòi đổi phương thi hành nghiêm chỉnh Hiệp định Giơnevơ, đòi lập quan hệ bình thường giữa hai miền, ra sức phấn đấu cho sự nghiệp thống nhất Tổ quốc và cho hoà bình thế giới.

Đồng bào miền Bắc, nhất là anh chị em công nhân, nông dân, thợ thủ công, mọi người hãy ra sức thi đua sản xuất và tiết kiệm, ra sức sản xuất nhiều, nhanh, tốt và rẻ, tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, do đó mà xây dựng nước nhà và dần dần cải thiện đời sống.

Cán bộ và đồng bào miền Nam tập kết ở Bắc hãy đoàn kết chặt chẽ với nhau và đoàn kết với đồng bào miền Bắc ra sức làm việc, góp phần vẻ vang vào việc xây dựng và củng cố miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội, làm nền tảng vững chắc cho công cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà.

Quân đội và công an ta hãy cố gắng học tập chính trị và kỹ thuật, ra sức bảo vệ Tổ quốc và giữ gìn trật tự an ninh, ra sức tham gia phong trào sản xuất và tiết kiệm.

Anh chị em lao động trí óc hãy chú ý học tập chủ nghĩa Mác-Lênin, tùy theo khả năng của mình mà tham gia lao động chân tay để tự rèn luyện mình và để góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Các cụ phụ lão hãy làm gương mẫu, "lão dương ích tráng", đôn đốc con cháu thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xứng đáng là người chủ nước nhà mai sau.

Các cháu thanh niên hãy xung phong trong mọi việc, đoàn kết học tập lao động. Các cháu nhi đồng hãy chăm lo học tập và tùy sức mình mà tham gia lao động cho quen.

Đảng viên, cán bộ trong Đảng và ngoài Đảng hãy cố gắng công tác và học tập để tiến bộ không ngừng, tăng cường đoàn kết nhất trí trên cơ sở tư tưởng Mác - Lênin, nhận thức đúng đắn về tình hình và nhiệm vụ, nâng cao ý thức trách nhiệm, ý thức tổ chức và kỷ luật, ý thức đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội.

Kiều bào ta ở nước ngoài giàu lòng yêu nước luôn luôn hướng về Tổ quốc hãy đoàn kết chặt chẽ yêu thương lẫn nhau, hãy tôn trọng pháp luật của Chính phủ và tăng cường cảm tình với nhân dân nước mình ở.

Chúng ta đoàn kết nhất trí, cả nước một lòng ra sức phấn đấu thì chúng ta nhất định thắng lợi.

Năm mới, cố gắng mới, thắng lợi mới.

Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Ngày 1 tháng 1 năm 1961

Băng ghi âm Lời chúc mừng
năm mới, lưu tại
Trung tâm lưu trữ Quốc gia I.

THƠ MỪNG NĂM 1961

Mừng năm mới, mừng xuân mới,
 Mừng Việt Nam, mừng thế giới!
 Đường lên hạnh phúc rộng thênh thênh,
 Kế hoạch 5 năm thêm phần khởi.
 Chúc miền Bắc hăng hái thi đua;
 Chúc miền Nam đoàn kết tiến tới!
 Chúc hoà bình thống nhất thành công!
 Chúc chủ nghĩa xã hội thắng lợi!

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2479,
 ngày 1-1-1961.

MỘT HỢP TÁC XÃ GƯƠNG MẪU

Đó là hợp tác xã Đại Phong (Quảng Bình)^{1*}.

Hợp tác nghĩa là các xã viên góp sức người, sức của lại rồi *đồng tâm nhất trí* cùng làm, cùng hưởng, như anh em một nhà.

Đã hàng nghìn năm, người ta quen thói làm ăn riêng lẻ, "đèn nhà ai, rạng nhà nấy" với đầu óc hẹp hòi, tự tư tự lợi.

Nay tiến lên hợp tác xã *làm ăn tập thể*, đó là một sự biến đổi cực kỳ to, cực kỳ mới, cực kỳ tốt. Cho nên lúc đầu không tránh khỏi ngỡ ngàng và khó khăn.

Nếu xã viên "chân đứng trong, lòng ở ngoài", chỉ ham lợi riêng trước mắt, không thấy lợi chung lâu dài - thì không bao giờ hết khó khăn và hợp tác xã khó mà phát triển.

Nếu mọi xã viên đều thấm nhuần tinh thần tập thể, coi hợp tác xã như nhà mình và thực hiện khẩu hiệu: *Cần kiệm xây dựng hợp tác xã* thì khó khăn gì cũng vượt qua và hợp tác xã nhất định sẽ phát triển tốt.

Hợp tác xã Đại Phong, khởi đầu chỉ có vài chục gia đình đồng bào miền Nam vượt tuyến. Khi mới đến, họ chẳng có gì cả: ruộng vườn, tiền bạc, nhà cửa đều không. Nhờ Đảng và Chính phủ giúp cho một số vốn, họ ra sức vỡ hoang suốt ngày suốt đêm.

Cuối năm 1958, hợp tác xã xây dựng với 23 hộ, 24 mẫu ruộng.

Dần dần lên 33 hộ. Rồi 44 hộ.

Do làm ăn phát triển khá, năm 1959 Đại Phong (giàu hơn) hợp nhất với hợp tác xã Đông Tây Bắc (nghèo hơn), thành 135 hộ. Họ ra

^{1*} Xem báo *Nhân dân* ngày 9-1-1961.

sức vỡ hoang và mở thêm nghề phụ, khơi mương đắp đập và tích trữ phân bón. Kết quả đầu tiên là:

38 hộ thu hoạch 3 tấn đến 4 tấn rưỡi,

92 hộ thu hoạch 1 tấn đến 3 tấn,

5 hộ thu hoạch ít hơn, thì được bà con giúp đỡ.

Năm ngoái, Đại Phong lại hợp nhất thêm ba hợp tác xã nhỏ và tám tổ đổi công, cộng tất cả là 455 hộ, 1.113 mẫu ruộng.

Năm nay, họ định vỡ thêm 700 mẫu đất, mở thêm 10 nghề phụ.

Họ dự tính mỗi ngày công sẽ được chia 11 cân thóc; bình quân một năm mỗi đầu người sẽ được 549 cân thóc, 10 cân cá, 18 cân thịt... Khá thật!

Trong khoảng ba năm, từ một hợp tác xã 23 hộ nghèo khó phát triển đến 455 hộ sinh hoạt ngang với mức sống của trung nông và đang có đà tiến lên nữa. Có kết quả đó là vì: *Họ tin tưởng vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng. Họ không sợ khó sợ khổ, họ khéo tổ chức, họ đoàn kết chặt chẽ, họ quyết tâm phấn đấu để tiến lên.*

T.L.

Báo Nhân dân, số 2489,
ngày 11-1-1961.

THƯ KHEN TỈNH HOÀ BÌNH, TỈNH MIỀN NÚI ĐẦU TIÊN XOÁ XONG NẠN MÙ CHỮ

Thân ái gửi đồng bào và cán bộ tỉnh Hoà Bình,

Tôi rất vui lòng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ gửi lời khen ngợi tỉnh nhà, là tỉnh miền núi đầu tiên đã xoá xong nạn mù chữ.

Trước đây, dưới chế độ thực dân và phong kiến, ở Hoà Bình hơn 95% người mù chữ, cả tỉnh chỉ có một trường tiểu học.

Ngày nay, dưới chế độ dân chủ tốt đẹp của ta, 95% nhân dân biết đọc biết viết, tất cả 194 xã đều có trường tiểu học, trong tỉnh lại có nhiều trường cấp II, cấp III và trường sư phạm. *Đó là một thắng lợi vẻ vang.*

Thắng lợi vẻ vang đó là do sự cố gắng của toàn thể đồng bào và cán bộ, do chính sách dân tộc đúng đắn của Đảng và Chính phủ ta.

Nhưng đồng bào và cán bộ ta chớ vì thắng lợi mà tự mãn. Chúng ta phải cố gắng hơn nữa, đẩy mạnh phong trào *bổ túc văn hoá*, phải ra sức củng cố và phát triển hợp tác xã nông nghiệp, *thi đua* tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để hoàn thành tốt kế hoạch Nhà nước năm 1961, để cải thiện hơn nữa đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân.

Chúc đồng bào và cán bộ hăng hái thi đua và thu nhiều thắng lợi.

HỒ CHÍ MINH

Thư gửi ngày 17-1-1961.

Báo Nhân dân, số 2512,
ngày 3-2-1961.

DIỆN GỬI HỘI NGHỊ BẤT THƯỜNG HỘI ĐỒNG ĐOÀN KẾT NHÂN DÂN Á - PHI

Tôi thân ái gửi các đại biểu lời chào anh em,

Trước phong trào đấu tranh anh dũng của nhân dân các nước, chủ nghĩa thực dân đang bị tan rã và nhất định sẽ bị thủ tiêu. Nhưng bọn đế quốc tham tàn ngoan cố còn tìm cách lật đổ Chính phủ hợp pháp Lumumba ở Congo, âm mưu đặt Angiêri dưới chế độ thực dân kiểu mới, gây tình hình nghiêm trọng ở Lào và Cuba. Chúng còn duy trì ách thống trị và can thiệp vào nội bộ một số nước khác.

Nhân dân các nước Á - Phi chúng ta cần tăng cường đoàn kết, kiên quyết đấu tranh thì nhất định đánh thắng bọn thực dân và giành được tự do, độc lập thật sự.

Hội đồng đoàn kết nhân dân Á - Phi họp Hội nghị bất thường lần này để lên án chủ nghĩa đế quốc thực dân và ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân các nước Á - Phi. Hội nghị này có một ý nghĩa rất quan trọng và nhất định sẽ thành công tốt đẹp.

Tôi xin chúc các đại biểu mạnh khoẻ.

Điện gửi ngày 17-1-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2496,
ngày 18-1-1961.

MỘT LÒNG MỘT DẠ PHỤC VỤ NHÂN DÂN

(Trả lời các em Lan, Hoa... nhân viên cửa hàng
quốc doanh)

Chế độ ta là chế độ *dân chủ*. Tức là nhân dân làm chủ. Tức là cán bộ và nhân viên từ cấp trên đến cấp dưới đều là *đầy tớ của nhân dân*, đều phải *một lòng một dạ phục vụ nhân dân*. Các cô cũng vậy.

Là nhân viên cửa hàng quốc doanh (hàng ăn uống, hàng bách hoá, v.v.), hàng ngày hàng giờ các cô mua bán, trao đổi, tiếp xúc với nhân dân để phục vụ nhân dân. Đối với khách hàng, các cô phải có thái độ khiêm tốn, lễ phép thật thà; phải có tinh thần trách nhiệm đối với của công và đối với lợi ích của nhân dân.

Nói chung thì số đông nhân viên cửa hàng quốc doanh đều cố gắng làm đúng như vậy.

Nhưng vẫn còn một số ít nhân viên có thái độ giả dối, hách dịch, không tốt.

Chúng ta cần phải vạch ra để giúp họ sửa chữa và tiến bộ. Vài ví dụ:

Cửa hàng lương thực xã Phương Liệt (Hà Nội) bán gạo cho nhân dân mỗi yến thường thiếu 3, 4 lạng, có khi thiếu đến một cân! Gạo tốt thì cất riêng để bán cho người quen. Bà con của nhân viên cửa hàng đến mua thì toàn vào cửa sau, không phải xếp *.

- Đồng chí H. mua một cân đậu xanh ở cửa hàng mậu dịch

1* Báo *Nhân dân*, ngày 11-1-1961.

Vinh, khi cân lại chỉ được hơn 8 lạng. Đồng chí H. hỏi, thì nhân viên của hàng bảo: "Từ trước đến nay vẫn dùng cân này, mà chưa hề có ai kêu sai"(???). Có một nhân viên lại nói: "không bằng lòng mua thì trả lại..."^{1*} (!!!).

Các em thử nghĩ xem, phải chăng đó là tham ô, gian lận? Phải chăng đó là thái độ phục vụ nhân dân?

Đảng và Chính phủ dạy chúng ta phải kính trọng nhân dân, phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân. Không thể tha thứ những thái độ khinh miệt nhân dân, những việc làm đối trá với nhân dân như vậy.

Các đồng chí cán bộ phụ trách các cửa hàng quốc doanh cần phải nghiêm khắc kiểm thảo và quyết tâm sửa chữa những khuyết điểm đó. Mọi người phải thật sự một lòng một dạ phục vụ nhân dân.

T.L.

Báo Nhân dân, số 2496,
ngày 18-1-1961.

---

^{1*} Báo Nhân dân, ngày 11-1-1961.

TRONG TRẦN AI, AI CŨNG GHÉT *

Hôm nay, trước khi cuốn gói chuẩn khởi dinh Tổng thống nước Mỹ, lão Ai ắt phải kiểm điểm lại những "thành tích" của y trong tám năm qua. Và chắc y phải bùi ngùi kết luận rằng:

"Nghĩ mình công ít tội nhiều...".

"Thành tích" *đối nội* của Ai thì như cựu Tổng thống Toruman đã nói: "Ở dinh Tổng thống thì đạo đức trụy lạc. Trong các chính khách cấp cao thì hối lộ lu bù. Ngoại giao Mỹ bị phá sản. Chính phủ Ai không có cách gì làm cho nước nhà thịnh vượng và bảo đảm công ăn việc làm cho nhân dân. Giá sinh hoạt ngày càng cao. Nạn thất nghiệp ngày lan rộng. Nông dân phá sản ngày càng thêm nhiều. 1 phần 3 số gia đình Mỹ thiếu nhà ở. 1 phần 4 số nhân dân Mỹ không đủ ăn...".

"Thành tích" *đối ngoại* của Ai là: Ngoan cố chống lại chính sách giải trừ quân bị, chung sống hoà bình - do Liên Xô và phe xã hội chủ nghĩa đề ra. Ra sức đẩy mạnh chiến tranh lạnh và chạy đua binh bị (57% tổng ngân sách Mỹ dành cho quân sự). Công khai đặt những hành động đê hèn nhất - là mật thám, thành "quốc sách" của Mỹ...

Ai dùng mọi âm mưu xâm lược ở các nước như Cuba, Cônggô, Ailao...¹⁾.

Ai bồi dưỡng những kẻ buôn dân bán nước thành những "yêng

---

^{1*} Ai: Aixenhao.

¹⁾ Ailao: nước Lào.

hùng dân tộc", như Lý Thừa Vãn, Mendêrét, Tướng Giới Thạch...

Riêng đối với Việt Nam ta, Ai đang mắc những món nợ máu, 9 đời 10 kiếp y cũng không trả hết được. Chúng ta hằng tóm tắt nêu mấy tội ác chính của Ai.

Trong những năm kháng chiến, Ai đã giúp thực dân Pháp 75% tiền bạc và vũ trang để kéo dài chiến tranh tàn sát nhân dân ta. Đầu năm 1954, Ai còn yêu cầu Quốc hội Mỹ "tiếp tục giúp Pháp đẩy mạnh chiến tranh đến thắng lợi nhanh chóng"(!).

Tháng 4-1954, Ai đã cho ngoại trưởng Mỹ (Đalét) đề nghị dùng bom nguyên tử ở Điện Biên Phủ hòng cứu thực dân Pháp khỏi cuộc thất bại tan tành.

Ai đã ra sức phá hoại Hội nghị Giơnevơ.

Đại diện của Ai là tên tướng Ô. Đanien đã công khai nói: "Bất kỳ bằng một giá đất nào, Mỹ cũng xây dựng cho kỳ được căn cứ quân sự ở miền Nam Việt Nam ". Để thực hiện việc đó, Ai đã nặn ra chính quyền bù nhìn Ngô Đình Diệm, giúp hấn tiền bạc và vũ khí để chia cắt Tổ quốc ta và chuẩn bị chiến tranh.

Suốt sáu năm nay, ở miền Nam máy bay và bom đạn Mỹ đốt phá làng mạc ta. Bọn quỷ khát máu được Mỹ huấn luyện và trang bị chặt đầu mổ bụng đồng bào ta, xé thây đốt xác em bé ta!... Bao nhiêu tội ác tày trời đều do Ai giật dây, do Diệm thực hiện. Thật là:

Chẻ hết tre rừng cao, ghi không hết tội.

Múc hết nước biển cả, rửa không sạch thù!

Kết luận: Đối với thế giới, chính sách của Ai là "ngăn chặn chủ nghĩa xã hội"; nhưng chủ nghĩa xã hội đã thắng lợi và trở nên lực lượng quyết định cho sự phát triển của loài người. Ai âm mưu chia cắt lâu dài Việt Nam, nhưng Việt Nam nhất định sẽ thống nhất.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2498,
ngày 20-1-1961.

DIỆN MỪNG TỔNG THỐNG XÊCU TURÊ

*Kính gửi Tổng thống Xêcu Turê,
nước Cộng hoà Ghinê,
Cônacri*

Nhân dịp Ngài được cử giữ chức Tổng thống nước Cộng hoà Ghinê, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài lời chúc mừng nhiệt liệt.

Tôi tin chắc rằng dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Ngài, nhân dân Ghinê sẽ thu được nhiều thắng lợi rực rỡ hơn nữa trong công cuộc củng cố nền độc lập, xây dựng nước Ghinê phồn thịnh, góp phần giữ gìn hoà bình ở châu Phi và trên thế giới.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Ghinê ngày càng củng cố và phát triển.

Kính chúc Ngài luôn luôn mạnh khoẻ.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo *Nhân dân*, số 2500,
ngày 22-1-1961.

MỘT HỢP TÁC XÃ KHÔNG GƯƠNG MẪU

Tuần trước, báo *Nhân dân* đã nêu Đại Phong là một hợp tác xã gương mẫu, để các nơi học tập những kinh nghiệm tốt của nó.

Hôm nay, xin nêu T.B. (huyện Ứng Hoà, tỉnh Hà Đông) là một hợp tác xã *không gương mẫu* để nhắc nhở T.B. sửa chữa và giúp các nơi khác tránh những sai lầm của T.B.

Hợp tác xã T.B. có hơn 380 hộ. Nói chung, các xã viên đều tốt. Họ nói: "Xã viên là như con cái, hợp tác xã như bố mẹ... Không bao giờ con cái bỏ rơi được bố mẹ".

Thế thì vì sao hợp tác xã T.B. cứ xộc xệch, không tiến bộ?

Vì ban quản trị đã phạm những khuyết điểm sau đây:

- *Cán bộ không dân chủ* - Không đưa công việc bàn bạc với xã viên, mà cứ dùng cách quan liêu, mệnh lệnh, gò ép...

- *Phân phối không sòng phẳng* - Ví dụ: xóm A gặt được 49 tấn thóc, hợp tác xã chỉ chia cho xã viên 18 tấn. Ban quản trị không nói cho xã viên rõ vì sao chưa chia 31 tấn còn lại, trong lúc đó thì các xã viên cần thóc gạo. Tài chính thì đã gần một năm chưa thanh toán. Xã viên nghi ngờ ban quản trị tham ô.

- *Lãnh đạo không chặt chẽ* - Phân phối công việc sản xuất không kịp thời, không nghiêm chỉnh. Mạ gieo xong không ai chăm bón. Ruộng cây cuốc không kịp thời. Trong mùa gặt, một số xã viên đi làm việc khác để kiếm tiền.

- *Không làm đúng chính sách của Đảng và Chính phủ* - Ví dụ: đối với gia đình thương binh và gia đình neo đơn, ban quản trị

không giúp đỡ họ theo đúng chính sách của Đảng và Chính phủ.

- *Không đi đúng đường lối quần chúng* - Đối với những xã viên thật thà nêu ý kiến hoặc phê bình, cán bộ không chịu lắng nghe, không chịu sửa chữa, mà còn dùng cách chụp mũ, đàn áp...

Nói tóm lại, những khuyết điểm đó cộng với kém giáo dục chính trị đã gây mâu thuẫn nặng nề giữa quần chúng xã viên và cán bộ, làm cho hợp tác xã mất đoàn kết; làm cho xã viên chán nản, bất mãn và không yên tâm lao động sản xuất.

Mong rằng đảng bộ tỉnh, huyện và xã (thôn T.B. có nhiều đảng viên, lại là nơi chỉ đạo riêng của huyện!) giúp T.B. chấn chỉnh lại ngay, để nó cũng trở nên một hợp tác xã tốt.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2503,
ngày 25-1-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO THÔN LẠC TRUNG (VĨNH PHÚC)

... Xã Bình Dương có bốn thôn, mà chỉ có thôn Lạc Trung là trồng cây khá, còn các thôn khác lại kém. Cán bộ và đồng bào ba thôn bên cũng như các địa phương khác cần học tập kinh nghiệm của thôn Lạc Trung để đẩy mạnh phong trào trồng cây, cần làm cho mọi người hiểu rõ lợi ích to lớn của việc trồng cây.

Chủ nghĩa xã hội là mọi người cùng ra sức lao động sản xuất để được ăn no, mặc ấm và có nhà ở sạch sẽ. Muốn làm nhà thì phải có gỗ. Muốn có gỗ thì phải hăng hái trồng cây. Mọi người cố gắng trồng nhiều cây thì trong sáu, bảy năm nữa, cả làng sẽ có đủ cây để làm nhà mới.

Trồng cây rồi thì phải ra sức chăm sóc cây, trồng cây nào phải chăm sóc cho cây ấy sống và tươi tốt. Trồng nhiều mà không chịu khó chăm sóc, để cây chết thì tốn công, vô ích. Cần phải có kế hoạch trồng cây và chăm sóc cây ở đường cái. Cần giáo dục các em thiếu nhi có ý thức bảo vệ cây, chớ để trâu bò phá hoại cây.

So với thời bị thực dân Pháp thống trị, thì việc ăn, mặc và nhà ở của bà con bây giờ khá hơn nhiều. Như thế là tốt, nhưng chưa đủ, phải cố gắng hơn nữa để đời sống ngày càng khá hơn nữa. Muốn thế thì bà con xã viên phải cần kiệm xây dựng hợp tác xã, coi hợp tác xã là nhà, coi công việc của hợp tác xã như công việc của nhà mình. Mọi người phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

Về phần Ban quản trị thì phải có tinh thần trách nhiệm trước xã viên, phải dựa vào xã viên, bàn bạc dân chủ với xã viên để giải quyết mọi công việc trong hợp tác xã, phải chí công vô tư, phải công bằng và liêm khiết. Làm được như vậy thì nhất định hợp tác xã sẽ tốt và đời sống của xã viên sẽ ngày càng được cải thiện.

Bà con xã viên phải tích cực thực hiện vệ sinh phòng bệnh và thi đua học tập văn hoá nhằm giữ gìn sức khoẻ và mở mang sự hiểu biết của mình để lao động sản xuất được nhiều hơn, tốt hơn.

Mong các cụ, các cô, các chú và các cháu làm được tốt những điều đó.

Nói ngày 25-1-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2506,
ngày 28-1-1961.

ĐIỆN CẢM ƠN LỜI CHÚC MỪNG NĂM MỚI CỦA HỘI LIÊN HIỆP SINH VIÊN QUỐC TẾ

Hội liên hiệp sinh viên quốc tế,

Praha

Các bạn thân mến!

Tôi thành thật cảm ơn các bạn về những lời chúc mừng năm mới tốt đẹp của các bạn. Tôi thân ái chúc Hội liên hiệp sinh viên quốc tế và toàn thể sinh viên thế giới nhiều thành tích mới lớn lao hơn nữa trong công cuộc đấu tranh bền bỉ cho hoà bình thế giới, cho sự hợp tác hữu nghị giữa sinh viên các nước và cho lợi ích của tuổi trẻ.

Chào thân ái
HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 2504,
ngày 26-1-1961.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÔNG NGHIỆP TOÀN MIỀN BẮC

Để thực hiện từng bước công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa, nhằm đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh lên chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, cán bộ và công nhân ngành công nghiệp phải có quyết tâm hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm 1961, làm đà cho việc thực hiện thắng lợi kế hoạch 5 năm lần thứ nhất. Có chỉ tiêu kế hoạch rồi chưa đủ mà phải có biện pháp cụ thể, vững chắc, phải có tinh thần cố gắng rất cao để thực hiện bằng được kế hoạch đã đề ra. Chỉ tiêu kế hoạch một phần, biện pháp phải hai phần, cố gắng phải ba phần.

Các đại biểu Hội nghị cần nhớ hai điều:

- Một là phải giáo dục cho cán bộ và công nhân nhận rõ mình là chủ nước nhà, là chủ xí nghiệp, do đó mà tích cực chống tệ quan liêu, lãng phí, tham ô, đề cao tinh thần quý trọng của công, ra sức cần kiệm xây dựng đất nước. Cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động, cán bộ công đoàn phải gương mẫu thực hiện và làm cho tất cả anh chị em công nhân thấm nhuần tinh thần ấy. Muốn làm được như vậy thì cán bộ phải thực hiện bốn cùng: cùng ăn, cùng ở, cùng làm, cùng bàn bạc với quần chúng.

- Hai là phải quan tâm đến điều kiện sinh hoạt vật chất của công nhân. Cán bộ từ trên xuống dưới phải chăm nom đến chỗ ăn,

chỗ ở, chỗ làm việc của công nhân, hướng dẫn anh chị em cách tổ chức nhà ăn, nhà ở, nhà giữ trẻ cho tốt, cho chu đáo.

Nói ngày 26-1-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2505,
ngày 27-1-1961.

TẾT TRỒNG CÂY

Khắp mọi nơi đang nhộn nhịp chuẩn bị *Tết trồng cây* để chào mừng một cách thiết thực ngày thành lập Đảng ta. Đó là một phong trào rất tốt.

Sở dĩ Tết trồng cây đã trở nên một phong trào quần chúng mạnh mẽ, là vì mọi người đều thấy lợi ích thiết thực và lâu dài của nó.

Năm ngoái, phong trào rầm rộ và rộng khắp, cho nên về số lượng thì rất khá, trồng được rất nhiều. Nhưng vì tham trồng nhiều mà *ít lo giữ gìn sẵn sóc*, cho nên *chất lượng kém*, cây trồng thì nhiều, cây sống tốt thì ít.

Có cơ quan lại tính cả những cây sù trồng ở bờ biển, để phô trương "thành tích" trồng cây!

Rút kinh nghiệm đó, năm nay chúng ta nên quy định rõ:

- Trong khuôn khổ Tết trồng cây, chỉ tính những cây làm gỗ, cây lấy dầu, cây ăn quả, cây phong cảnh.

- Ngoài việc trồng cây trong làng, các địa phương cần phải có kế hoạch *trồng cây hai bên đường cái*.

- Phải bảo đảm trồng cây nào tốt cây ấy.

- Phải giáo dục mọi người, nhất là các trẻ em giữ gìn cây cối. Không để trâu bò làm hỏng cây cối.

Về Tết trồng cây, chúng ta cũng có một số kinh nghiệm tốt cần được phổ biến. Ví dụ: Thôn Lạc Trung (tỉnh Vĩnh Phúc) hồi kháng chiến bị giặc Pháp đốt sạch, không còn một gốc cây nào. Từ ngày có Tết trồng cây, hợp tác xã Lạc Trung đã có sáng kiến làm như sau:

- Khuyến khích xã viên trồng, đồng thời hợp tác xã chỉ định một tổ ba xã viên chuyên phụ trách trồng và săn sóc cây. Nhờ vậy mà hiện nay hơn 6.000 cây trong thôn đều xanh tốt.

- Khéo "lấy ngắn nuôi dài" - tức là trồng xen kẽ chuối và muồng giữa những hàng cây xoan. Thành thử mỗi năm đều có thu hoạch chuối để bán, muồng để ủ phân...

- Năm trước ươm sẵn cây giống, để năm sau trồng...

Nhờ trồng cây có kế hoạch, mà từ một thôn trơ trọi, chỉ trong vài năm Lạc Trung đã trở nên xanh tươi nhất trong cả huyện Vĩnh Tường.

Miền Bắc ta có 16 triệu người, trừ độ 4 triệu em bé, còn 12 triệu người đều có thể tham gia Tết trồng cây.

Chỉ tính theo con số *rất thấp* (và ngoài kế hoạch trồng cây gây rừng của Nhà nước), nếu mỗi người chỉ trồng một cây và chăm bón cho tốt, thì mỗi năm có 12 triệu cây tốt. Độ 10 năm, thì trong làng mạc và bên đường cái khắp miền Bắc ta ít nhất cũng sẽ có *120 triệu cây tốt*. Cứ tính theo *giá rất rẻ*, mỗi cây là 3 đồng, thì chúng ta sẽ giàu thêm *360 triệu đồng*.

Bà con xem, do Tết trồng cây, mà đất nước ta càng thêm xinh tươi, nhân dân ta càng thêm giàu có.

TRẦN LỰC

Báo Nhân dân, số 2506,
ngày 28-1-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ PHỔ BIẾN NGHỊ QUYẾT HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG LẦN THỨ BA¹⁷ VỀ KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC NĂM 1961

Năm mới, các đồng chí khai hội nghị mới, có không khí mới, điều đó rất tốt. Tốt vì các đại biểu nhất trí với Trung ương về nhận định tình hình, về nhiệm vụ, về chỉ tiêu và biện pháp thực hiện kế hoạch Nhà nước 1961, bổ sung nhiều ý kiến, đặt rõ phương hướng lãnh đạo cho năm nay.

Nhưng cần phải đi sâu hơn nữa, phải nghiên cứu kỹ *Nghị quyết* Đại hội toàn quốc lần thứ III của Đảng và *Nghị quyết* Hội nghị Trung ương lần thứ ba, kết hợp với nghiên cứu bản *tuyên bố* của Hội nghị 81 đảng ở Mátxcova. Tình hình thế giới hiện nay đang phát triển tốt, có lợi cho cách mạng của ta. Trong kế hoạch 7 năm, Liên Xô dự định trong hai năm đầu thực hiện vượt mức 17%, nhưng kết quả thực tế đã vượt 23%. Thấy các nước anh em tiến bộ, thì mình càng phấn khởi và càng cố gắng thi đua theo kịp các nước anh em.

Các đồng chí cần nghiên cứu sâu để thấm nhuần tinh thần *Nghị quyết*; nghiên cứu càng sâu thì càng thêm phấn khởi, hoàn thành nhiệm vụ càng tốt. Nhưng cán bộ thấm nhuần chưa đủ. Phải làm cho tinh thần *Nghị quyết* thấm nhuần trong toàn Đảng, toàn dân, làm cho mọi người thấy hết thắng lợi, khả năng và khó khăn của ta, thấy rõ khả năng của ta to lớn hơn khó khăn nhiều, làm sao cho mọi người *vui vẻ, hăng hái* làm tròn nhiệm vụ, vì khi nhân dân vui vẻ, hăng hái thì mọi khó khăn sẽ vượt được.

Mặt khác, các bộ, các ban ở trung ương phải phối hợp chặt chẽ với nhau, phối hợp chặt chẽ với các địa phương, nhà máy, nông trường ... để đảm bảo công tác ăn khớp, mau lẹ, sản xuất tốt, tránh lối trông đánh xuôi kèn thổi ngược, lãng phí sức người, sức vật, lãng phí của cải, tiền bạc.

Muốn thực hiện tốt kế hoạch, các đồng chí cần nhớ mấy điều:

- Đường lối chủ trương có rồi, phải có *biện pháp* thực hiện cho tốt. Chủ nghĩa xã hội là phải có biện pháp. *Kế hoạch một phần, biện pháp phải hai phần và quyết tâm phải ba phần*, có như thế mới có thể hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước.

- Phải xuyên qua ba điều đó mà *thường xuyên kiểm tra đôn đốc*.

- *Công tác tư tưởng, chính trị* phải kết hợp chặt chẽ với công tác kế hoạch. Tư tưởng thông, mọi người hăng hái thực hiện kế hoạch mới tốt.

- Một điều nữa, đặc biệt quan trọng là: muốn làm nhà cho tốt phải xây nền cho vững. Muốn thực hiện kế hoạch tốt phải chăm lo *củng cố chi bộ*. Thực tế cho thấy chỗ nào chi bộ tốt, công việc trôi chảy; chỗ nào chi bộ yếu, công việc xộc xệch. Chi bộ được củng cố phải biểu hiện trước hết ở chỗ đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động ở hợp tác xã, xí nghiệp, cơ quan, công trường... phải *gương mẫu*.

Chúng ta có sáu, bảy triệu lao động chính ở miền Bắc. Nếu tất cả đảng viên, đoàn viên đều gương mẫu thì nhất định sẽ khuyến khích được năm, sáu triệu lao động khác cũng làm theo và nhất định kế hoạch Nhà nước của chúng ta sẽ hoàn thành vượt mức.

Mục đích của chúng ta là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, nâng cao không ngừng đời sống nhân dân và đấu tranh hoà bình thống nhất nước nhà. Hai việc đó gắn liền với nhau. Nếu miền Bắc ngày càng vững mạnh, đời sống đồng bào miền Bắc được cải thiện nhiều hơn nữa, mọi người ăn no, mặc ấm, kết quả thực tế đó sẽ là một sức mạnh, là tấm gương sáng cổ vũ đồng bào miền Nam đấu tranh chống chế độ Mỹ - Diệm và thực hiện thống nhất nước nhà.

Đại biểu các địa phương, các ngành đều nhất trí với nhiệm vụ, chỉ tiêu mà Trung ương nêu ra. Nhất định chúng ta sẽ cố gắng hoàn thành tốt, hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước năm nay, tạo điều kiện tốt cho việc thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Nói ngày 30-1-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2509,
ngày 31-1-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ HÀ NỘI

Tôi thay mặt Trung ương thân ái chào Đại hội.

Dưới ánh sáng của Đại hội lần thứ III của Đảng, Hội nghị lần thứ ba của Trung ương và Hội nghị 81 đảng anh em ở Mátxcôva, chắc rằng Đại hội này bàn bạc các vấn đề được thuận lợi hơn và sâu sắc hơn.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, trong mấy năm qua, Thủ đô Hà Nội cũng như toàn miền Bắc ta đã cố gắng nhiều và đã thu được thành tích khá trong mọi công tác chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội.

Những kết quả tốt đẹp ấy, đồng chí Tuyên đã báo cáo rõ; tôi chỉ nói thêm rằng Trung ương rất vui lòng khen ngợi cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên và đồng bào Thủ đô ta.

*

* *

Ở đây, tôi chỉ nêu tóm tắt mấy vấn đề mà chúng ta cần phải chú ý nhiều hơn nữa, để hoàn thành tốt kế hoạch năm 1961, làm đà tốt cho toàn bộ kế hoạch 5 năm.

- Về công nghiệp - Cần phải tiếp tục phát triển một cách thiết thực phong trào cải tiến quản lý xí nghiệp, thực hiện đều đặn và bền bỉ công nhân thực sự tham gia quản lý, cán bộ thực sự tham gia lao động. Phải thực hiện sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

Cần giúp đỡ bà con tư sản tiếp tục học tập và tiếp tục cải tạo

bản thân mình để tiến mãi. Cần phát triển và củng cố tổ chức của công nhân ở các xí nghiệp công tư hợp doanh; cần tăng cường quản lý và chấn chỉnh các hợp tác xã thủ công nghiệp.

- Về nông nghiệp - Cần phải ra sức củng cố hợp tác xã nông nghiệp; đẩy mạnh cải tiến kỹ thuật canh tác, hướng dẫn các hợp tác xã tăng gia sản xuất cho thích hợp với hoàn cảnh và yêu cầu của Thủ đô.

- Về văn hoá, giáo dục - Chúng ta đã xoá xong nạn mù chữ, đó là một thắng lợi to. Cần phải tiến lên nữa, chớ để có người mù chữ lại.

Phòng trào vệ sinh nên liên tục, không nên khi thì rầm rộ, khi thì bỏ qua, như hiện nay. Cần giáo dục rộng khắp cho nhân dân biết giữ vệ sinh. Giáo dục phải đi đôi với kỷ luật, để chấm dứt những thói xấu như vứt bậy, đá bậy trong các vườn hoa và trên các đường đi.

Cần phải chú ý nhiều hơn nữa việc giáo dục trẻ con. Nói chung, các cháu đều ngoan. Nhưng vì giáo dục nhà trường không kết hợp chặt chẽ với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội, cho nên trong giờ học thì cháu nào cũng ngoan, ngoài giờ học thì có một số vì nhàn rảnh và không ai săn sóc mà dễ sinh hư. Việc giáo dục trẻ con, mọi người đều phải đóng góp một phần, nhưng Đoàn thanh niên phải là người phụ trách chính, Đảng thì phải ra sức giúp.

- Nói về cán bộ - Cán bộ cần phải không ngừng nâng cao tinh thần trách nhiệm đối với Đảng và một lòng một dạ phục vụ nhân dân.

Nói chung, số đông cán bộ ta đều tận tụy, đều cố gắng làm tròn nhiệm vụ. Nhưng vẫn còn một số bị chủ nghĩa cá nhân trói buộc, do đó mà phạm nhiều sai lầm, khuyết điểm. Vài ví dụ:

+ Đối với nhân dân thì quan liêu, mệnh lệnh; xem thường pháp luật, không tôn trọng quyền lợi của nhân dân (như có khi khám xét nhà mà không báo trước cho chủ nhà).

Tự tiện ra mệnh lệnh lung tung (như bán bánh ngọt không cho người mua mang bánh về nhà, bắt người ta ăn tại chỗ).

+ Đối với *tập thể*, thì kèn cựa địa vị, tính thiệt suy hơn, chỉ hỏi Đảng và Chính phủ đã làm gì cho mình, không tự hỏi mình đã làm gì ích lợi cho nhân dân, cho xã hội.

+ Đối với *của công* thì lãng phí, tham ô, ở các xí nghiệp và các hợp tác xã ít nhiều đều có hiện tượng xấu như vậy.

+ Đối với *bản thân* thì không lo trau dồi đạo đức cách mạng, không lo học tập để tiến bộ, mà chỉ lo ăn ngon, mặc đẹp hơn người khác...

Trung ương mong rằng đồng chí nào có những khuyết điểm đó thì cố gắng mà sửa chữa, các đồng chí khác thì cố gắng giúp đỡ họ sửa chữa. Chúng ta phải thực hiện *thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình*, để tiến bộ không ngừng.

Vài điều nữa cần phải chú ý:

Cần phải sắp xếp thời giờ *hợp* và thời giờ *học* cho hợp lý. Hiện nay ở đâu cũng có nạn khai hội quá nhiều và quá lâu.

Cần phải luôn luôn nâng cao *cảnh giác*.

Các đồng chí,

Năm nay, chúng ta bắt đầu kế hoạch 5 năm. Kế hoạch 5 năm là một chuyển biến rất to và rất mới trong sự nghiệp cách mạng của chúng ta. Vì vậy, con người chúng ta cũng phải chuyển biến mạnh, tư tưởng, tác phong và quyết tâm của chúng ta cũng phải chuyển biến mạnh để giành lấy thắng lợi mới, để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, làm đà tốt để hoàn thành tốt kế hoạch 5 năm.

Trước hết là Đảng ta phải chuyển mạnh. Đảng mạnh là do các *chi bộ* mạnh. Chi bộ mạnh là do các đảng viên hăng hái và gương mẫu.

Ở Thủ đô có độ 5 vạn đảng viên, trong đó có gần 21.500 đảng viên thuộc Đảng bộ Hà Nội.

Có 47.500 đoàn viên Đoàn Thanh niên Lao động, trong đó gần

30.000 thuộc Thành đoàn Hà Nội. Tôi luôn luôn nói đến thanh niên, vì trong mọi công việc thanh niên ta luôn luôn hăng hái xung phong và họ xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng.

Hà Nội có 600.000 nhân dân, 150.000 là các cháu bé, gần 100.000 là đảng viên và đoàn viên thanh niên.

Cứ độ 35 người ngoài Đảng thì có 10 đảng viên và đoàn viên.

Như vậy, nếu đảng viên và đoàn viên đoàn kết chặt chẽ, đều gương mẫu trong mọi công tác; và mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên gần gũi giúp đỡ bốn bạn ngoài Đảng, cùng nhau đẩy mạnh *thi đua yêu nước*, thì khó khăn gì cũng khác phục được, nhiệm vụ gì cũng hoàn thành tốt.

Kết luận là cần phải ra sức *củng cố các chi bộ*, để tất cả các chi bộ trở nên thật sự là hạt nhân lãnh đạo của Đảng ở mọi bộ, mọi ngành, mọi nghề, mọi nơi.

Đảng bộ các cơ quan trung ương cần phải giúp đỡ và kết hợp chặt chẽ với Đảng bộ Hà Nội trong mọi công tác.

Mục đích của chủ nghĩa xã hội là gì?

Nói một cách giản đơn và dễ hiểu là: *không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân*, trước hết là nhân dân lao động.

Trong hoàn cảnh miền Bắc ta, để đạt mục đích đó, chúng ta cần phải chịu khó, chịu khổ, ra sức phấn đấu, thực hiện khẩu hiệu *cần kiệm xây dựng nước nhà*, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Rồi chúng ta sẽ sung sướng.

Chủ nghĩa xã hội thắng lợi ở miền Bắc, tức là giúp sức cho đồng bào miền Nam đấu tranh, tức là đưa sự nghiệp hoà bình thống nhất nước nhà đến thắng lợi.

Thời đại chúng ta là thời đại xã hội chủ nghĩa ngày càng thắng lợi.

Nhân dân ta cần cù anh dũng, các nước anh em ra sức giúp ta.

Toàn Đảng, toàn dân ta đều ra sức phấn đấu, chúng ta nhất định thắng lợi.

Đảng bộ Thủ đô và đồng bào, trước hết là công nhân Thủ đô phải gương mẫu, làm đầu tàu, để đưa toàn miền Bắc giành lấy thắng lợi.

Chúc Đại hội thành công.

Nói ngày 1-2-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2511,
ngày 2-2-1961.

THƯ GỬI ÔNG KENNEDY, TỔNG THỐNG MỚI CỦA MỸ

Đia xơ¹⁾,

Hôm 20-1-1961, khi nhận chức Tổng thống, trong lời tuyên bố về chính sách đối ngoại của Mỹ, ông nói:

"Đối với những nước mới (giành được độc lập), chúng ta (tức là Mỹ) hứa rằng: một chế độ thực dân bị xoá bỏ đi, không phải để rồi thay thế vào nó một chế độ bạo ngược hung ác hơn. Chúng ta không mong các nước ấy luôn luôn đồng ý với chúng ta. Nhưng chúng ta mong họ luôn luôn quyết tâm giữ gìn quyền tự do của họ...". Ông nói tiếp:

"... Khắp thế giới, cả hai phe nên nhất trí với nhau để... giảm bớt gánh nặng (cho nhân dân) và để... giải phóng những người bị áp bức...".

Đúng! Mặc dù ông là thủ lĩnh của bọn đế quốc, người Việt Nam có thể đồng ý với những lời đó. Nhưng xin ông hãy xét kỹ những lời cảnh cáo sau đây của tờ báo tư sản Mỹ (báo *Tin tức nước Mỹ và thế giới*, 23-1-1961):

"Hầu khắp mọi nơi trên thế giới... phong trào chống Mỹ đang lên mạnh..."

Ở khắp Đông - Nam Á, những chính quyền (bù nhìn) do đôla Mỹ nặn ra đều lung lay sắp đổ. Đó là những khó khăn chủ yếu của ông Kennedy..."

Thật đấy! Nhưng vì sao ông tránh không nói đến vấn đề đó?

Ở đây, chỉ nói về miền Nam Việt Nam. Nhân dân Việt Nam chúng tôi đã hy sinh xương máu để *đánh đổ chế độ thực dân Pháp*.

1) Tiếng Anh: *Dear sir* nghĩa là: Thưa ông.

Nhưng rồi *đế quốc Mỹ* đã dùng đôla và mọi thủ đoạn đều cang khác để nặn ra ở miền Nam một chính quyền bù nhìn độc tài hung ác vô cùng.

Vì Mỹ mà đất nước chúng tôi bị chia cắt làm đôi: đồng bào miền Nam chúng tôi đang lâm vào tình trạng đau thương, nước sôi lửa bỏng.

Vì Mỹ mà miền Nam Việt Nam có những toà án phát xít, những luật lệ bạo ngược, những máy chém lưu động giết người khắp thành thị và thôn quê, có những trại giam khổng lồ giam cầm và tra tấn hàng chục vạn người, giết chết hàng vạn người yêu hoà bình và yêu Tổ quốc.

Vì Mỹ mà có những sư đoàn quân lính với máy bay, xe tăng và đại pháo Mỹ đi càn quét liên miên, giết hại thường dân, đốt phá làng mạc.

Nói tóm lại, vì Mỹ mà miền Nam Việt Nam biến thành địa ngục ở trần gian. Điều đó, ông có biết không?

Nếu ông biết mà không nói thì ông là người:

"Ngoài miệng thì tụng "nam mô",

Trong lòng thì dựng cả bô dao găm".

Nếu ông muốn lời nói của ông có giá trị thì ông phải lập tức đình chỉ việc can thiệp vào miền Nam Việt Nam, phải gọi ngay bọn nhân viên quân sự Mỹ về nước mẹ chúng, phải để nhân dân miền Nam tự giải quyết lấy vấn đề của họ.

Ông có nói câu: "Đoàn kết lại thì không có việc gì chúng ta không làm được".

Đúng! Nhân dân Việt Nam đoàn kết đấu tranh sẽ đánh đổ chế độ dã man của Mỹ - Diệm và thực hiện hoà bình thống nhất Tổ quốc thân yêu của chúng tôi.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2511,
ngày 2-2-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ THANH TRA TOÀN MIỀN BẮC

Thanh tra là một nhiệm vụ vẻ vang và quan trọng; nó theo dõi, xem xét việc chấp hành đúng đắn đường lối, chính sách, nghị quyết, chỉ thị của Đảng và Chính phủ. Ưu điểm của công tác thanh tra trong năm qua là đã giúp cấp lãnh đạo tiến bộ về mọi mặt như sửa chữa sai lầm, thiếu sót, củng cố thêm sự lãnh đạo, tăng cường đoàn kết nội bộ, chống bệnh quan liêu và nạn tham ô, lãng phí, đã giúp giải quyết nhiều thư khiếu nại của nhân dân, cán bộ và nhân viên; nhờ vậy, nhân dân càng nhận rõ Đảng và Chính phủ luôn luôn quan tâm đến lợi ích của họ.

Nhưng còn một số khuyết điểm của ngành thanh tra cần phải sửa chữa như: một số cán bộ thanh tra còn rụt rè, nể nang đối với một số cán bộ cao cấp của các cơ quan được kiểm tra, buông trôi việc theo dõi các cơ quan sửa chữa khuyết điểm sau khi được kiểm tra, cách làm việc còn chậm chạp, không kịp thời giải quyết một số thư khiếu nại của nhân dân, v.v..

Cấp lãnh đạo các bộ, các ngành, các cấp nhất định phải có cơ quan thanh tra của mình để theo dõi công tác ngay từ đầu, kịp thời uốn nắn, sửa chữa sai lầm thiếu sót có thể xảy ra, đồng thời phải trực tiếp chỉ đạo cơ quan thanh tra của mình.

Kế hoạch 5 năm là một chuyển biến to và mới trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Để hoàn thành nhiệm vụ thì tư tưởng và tác phong của cán bộ phải chuyển mạnh. Chúng ta phải kiên quyết chấp hành đúng đắn chính sách của Đảng và Chính phủ, phải hết lòng hết sức phục vụ nhân dân. Ngành thanh tra phải như vậy, các ngành khác cũng phải như vậy. Chúng ta phải làm cho

nhân dân ngày càng đoàn kết, càng tin tưởng, càng phấn khởi thi đua cần kiệm xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và hăng hái tham gia đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Nói ngày 6-2-1961.

Sách *Những lời kêu gọi của*

Hồ Chủ tịch, Nxb. Sự thật,

Hà Nội, 1962, t.VI, tr.147-148.

MỘT CHI BỘ TỐT Ở NÔNG THÔN*

Thế nào là chi bộ tốt ở nông thôn?

Có thể nói tóm tắt thế này: là chi bộ nào chấp hành tốt các chính sách của Đảng; đi đúng đường lối quần chúng; củng cố và phát triển tốt hợp tác xã nông nghiệp, không ngừng nâng cao mức sống của nhân dân, đảng viên gương mẫu và được dân tin, dân phục, dân yêu. Một ví dụ:

Trước đây 3 năm, Kim An (Hà Đông) là một xã nghèo khổ và lạc hậu. Do chi bộ lãnh đạo khéo, mà hiện nay Kim An trở thành một xã tiên tiến, ấm no.

Về kinh tế - Hầu hết nông dân đã vào hợp tác xã.

Năm kia chỉ có 1.089 mẫu ruộng đất. Nay đã mở mang thành 2.000 mẫu.

Do mạnh dạn cải tiến nông cụ, mà đã tăng vụ, tăng sản lượng, tăng thu nhập của xã viên. Mức sống trong xã đã cải thiện rõ rệt.

Về văn hoá - Cả xã đã xoá xong nạn mù chữ và đang đẩy mạnh bổ túc văn hoá. Cán bộ và thanh niên đều đang học lớp 4, lớp 5.

Về lãnh đạo - Chi bộ lãnh đạo dân chủ, đi sâu đi sát, mọi việc đều bàn bạc với xã viên, vì vậy xã viên càng có tinh thần tập thể, tinh thần làm chủ nông thôn và càng hăng hái lao động sản xuất.

Khéo phân phối công tác. Thanh niên xung phong trong mọi

1* Xem báo *Nhân dân* ngày 16-1-1961.

công việc. Người già, con trẻ đều có việc làm, mọi người đều tùy sức mình mà vui vẻ góp phần vào lợi ích chung.

Cán bộ trong sạch và gương mẫu, cùng lao động, cùng sinh hoạt, cùng học tập với quần chúng.

Trong xã có lớp học cho người lớn, có vườn giữ trẻ con. Thực hiện khẩu hiệu "Sạch làng tốt ruộng", "Tắc đất tắc vàng" - nhà cửa, vườn tược, đường sá đều sạch sẽ, đúng vệ sinh. Cả xã có một cảnh tượng vui tươi, phồn thịnh.

Nói tóm lại: Chi bộ Kim An đã thành hạt nhân lãnh đạo vững chắc của Đảng và kinh qua chi bộ mà Đảng càng được dân tin, dân phục, dân yêu.

Do chi bộ lãnh đạo khéo mà xã tiến lên. Lại do xã tiến lên mà chi bộ càng được phát triển và củng cố - từ 10 đảng viên (năm 1958) tăng lên 51 đảng viên. Như vậy, có thể nói chi bộ Kim An là một chi bộ tốt, các chi bộ khác nên học tập, thi đua theo kịp và vượt qua chi bộ Kim An. Các đồng chí Kim An thì chớ tự kiêu, tự mãn vì thành tích mà cần phải cố gắng mãi để tiến bộ mãi.

T.L.

Báo Nhân dân, số 2518,
ngày 9-2-1961.

THƯ CHÚC TẾT ĐỒNG BÀO NHÂN DỊP ĐẦU XUÂN TÂN SỬU

Thưa đồng bào thân mến và kiều bào ở nước ngoài,

Năm mới đang mở ra trước mắt chúng ta một quang cảnh vô cùng mới mẻ, huy hoàng:

Các nước anh em ta đang rầm rộ xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Hàng triệu nhân dân châu Á, châu Phi và Trung, Nam Mỹ đang sôi nổi đấu tranh chống đế quốc thực dân, giành tự do độc lập.

Ở miền Bắc ta, toàn Đảng, toàn dân đang hăng hái thi đua hoàn thành tốt kế hoạch năm 1961, làm đà tốt cho kế hoạch 5 năm xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cho miền Bắc ta ngày càng giàu mạnh vui tươi.

Ở miền Nam, đồng bào ta đang đoàn kết chặt chẽ, anh dũng đấu tranh chống chế độ tàn bạo của Mỹ - Diệm, tiến lên giải phóng miền Nam khỏi ách thống trị dã man.

Thưa đồng bào thân mến,

Năm nay là năm Sửu, các cụ ta quen gọi là "Tết con Trâu". Trâu thì cày giỏi mà chơi cũng hăng. Toàn dân ta đoàn kết đấu tranh thì chúng ta nhất định xây dựng thành công một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Vậy có thơ rằng:

*Mừng năm mới, mừng xuân mới,
Mừng Việt Nam, mừng thế giới,
Đường lên hạnh phúc rộng thênh thênh,
Kế hoạch 5 năm thêm phấn khởi.
Chúc miền Bắc hăng hái thi đua!
Chúc miền Nam đoàn kết tiến tới!
Chúc hoà bình thống nhất thành công!
Chúc chủ nghĩa xã hội thắng lợi!*

Báo Nhân dân, số 2525,
ngày 17-2-1961.

ĐIỆN MỪNG NHÂN DỊP QUỐC KHÁNH NƯỚC NÊPAN

*Kính gửi Quốc vương Mahendra, Nêpan,
Cátmandu*

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ mười Ngày Quốc khánh của nước Nêpan, thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi tới Ngài và nhân dân Nêpan lời chúc mừng nhiệt liệt.

Kính chúc nước Nêpan thịnh vượng, nhân dân Nêpan hạnh phúc. Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Nêpan ngày càng phát triển.

Kính chúc Ngài mạnh khoẻ.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2526,
ngày 18-2-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH CAO BẰNG

Bác và các đồng chí Tố Hữu, Lê Quảng Ba và Nguyễn Khai thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ về chúc mừng năm mới đồng bào các dân tộc, cán bộ và anh hùng, chiến sĩ thi đua.

Ngày trước, Cao Bằng là một nơi căn cứ địa của cách mạng và kháng chiến. Đồng bào Cao Bằng đã góp phần xứng đáng trong công cuộc đánh Nhật, đánh Tây và giành lại tự do, độc lập cho Tổ quốc.

Từ ngày hoà bình được lập lại, đồng bào và cán bộ tỉnh ta đã cố gắng nhiều và đã có thành tích khá về các mặt: chính trị, kinh tế, văn hoá. Đó là những kết quả tốt và đáng khen.

Sau đây là mấy vấn đề đồng bào và cán bộ cần rất chú ý:

1. ĐOÀN KẾT GIỮA CÁC DÂN TỘC

Tỉnh ta có nhiều dân tộc, trước kia bọn thực dân và phong kiến dùng mọi cách để chia rẽ các dân tộc. Chúng làm cho dân tộc này khinh rẻ và oán ghét dân tộc khác, để chúng dễ dàng áp bức bóc lột tất cả các dân tộc ta.

Ngày nay, chế độ ta là chế độ dân chủ, Đảng và Chính phủ ta chỉ lo phục vụ lợi ích của nhân dân. Đồng bào tất cả các dân tộc, không phân biệt lớn nhỏ, phải thương yêu giúp đỡ lẫn nhau, phải đoàn kết chặt chẽ như anh em một nhà, để cùng nhau xây dựng Tổ quốc chung, xây dựng chủ nghĩa xã hội làm cho tất cả các dân tộc được hạnh phúc, ấm no.

2. CẦN KIỂM XÂY DỰNG HỢP TÁC XÃ

Muốn no cơm, ấm áo thì mọi người phải thi đua *tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*. Nông dân phải *cần kiệm xây dựng hợp tác xã nông nghiệp* cho tốt, cho vững. Muốn hợp tác xã phát triển tốt và vững thì:

a) *Cán bộ*, ban quản trị phải công bằng, dân chủ. Mọi việc phải bàn bạc với xã viên, sổ sách, tiền của phải rõ ràng minh bạch.

b) *Xã viên* phải đoàn kết chặt chẽ, vui vẻ sản xuất, coi công việc hợp tác xã như công việc nhà mình. Để sản xuất tốt, tăng gia thu nhập cho cả hợp tác xã và cho mỗi xã viên, cần phải thực hiện những điều sau đây:

1. Đủ nước,
2. Nhiều phân,
3. Cày sâu, bừa kỹ,
4. Giống tốt, mạ tốt,
5. Trừ sâu, diệt thú rừng,
6. Cải tiến nông cụ,
7. Săn sóc ruộng rẫy.

Hợp tác xã cần phải đẩy mạnh *chăn nuôi*. Phải tổ chức nghề phụ để thêm thu nhập cho xã viên.

Trong tỉnh ta, lâm thổ sản là một nguồn thu nhập lớn, cần tích cực khai thác có kế hoạch và ra sức trồng cây, bảo vệ rừng.

Hiện nay, ở tỉnh ta ở vùng thấp 80% nông hộ đã vào hợp tác xã, trong đó có 90 hợp tác xã cấp cao, như thế là khá. Nhưng *dân dân* phải hợp mấy hợp tác xã nhỏ thành hợp tác xã loại vừa và loại to thì người nhiều, sức đủ, làm ăn tốt hơn. Ở *vùng cao* mới có 18% nông hộ vào hợp tác xã, như thế là ít. Phải theo đúng nguyên tắc tự nguyện mà giúp đồng bào vùng cao đẩy mạnh phong trào hợp tác xã hơn nữa. Xây dựng hợp tác xã nào phải làm cho hợp tác xã ấy tốt và vững.

3. VỀ CÔNG NGHIỆP

Mỏ Tĩnh Túc là công nghiệp to nhất ở tỉnh ta. Công nhân và cán bộ mỏ đã hoàn thành kế hoạch 3 năm trước thời hạn và năm 1960 đã sản xuất vượt kế hoạch hơn 100 tấn. Như thế là tốt, nhưng không nên cho như thế là tốt mức rồi. Các đồng chí công nhân và cán bộ cần phải theo đà thắng lợi đó mà tiến lên giành thắng lợi to hơn nữa.

Công nghiệp địa phương cần phải nhằm cung cấp những hàng hoá và dụng cụ thích hợp với nhu cầu của đồng bào các dân tộc, trước hết là các thứ nông cụ. Phải làm đúng 4 chữ: nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

Công tác thương nghiệp đã có nhiều cố gắng, nhưng cần phải tích cực phục vụ đồng bào tốt hơn nữa.

4. VỀ VĂN HOÁ

Dưới thời thực dân Pháp thống trị, số đông nhân dân không được học, không biết chữ. Hiện nay, vùng thấp đã căn bản xoá xong nạn mù chữ. Cần phải cố gắng thanh toán cho hết nạn mù chữ.

Trong tỉnh ta có trường phổ thông cấp I, cấp II và cấp III. Phong trào bổ túc văn hoá đang lên. Nhiều xã có trạm chữa bệnh. Như thế là khá. Cần phải tuyên truyền rộng khắp phong trào thể dục và vệ sinh phòng bệnh, làm cho mọi người biết ăn sạch, uống sạch, mặc sạch, ở sạch.

5. CÁC ĐOÀN THỂ QUẦN CHÚNG

Trong thời kỳ bí mật, phong trào cách mạng lên rất nhanh, rất mạnh, vì tổ chức quần chúng mạnh mẽ và rộng khắp đến các xã. Đó là một kinh nghiệm, một truyền thống tốt. Hiện nay, các tổ chức ấy chưa mạnh lắm. Chúng ta cần phải ra sức tăng cường hơn nữa công tác mặt trận, phụ nữ và thanh niên.

Đoàn Thanh niên Lao động phải xung phong trong mọi công việc để xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng. Tổ chức của Đoàn phải rộng hơn Đảng. Nhưng hiện nay số đoàn viên còn ít hơn đảng viên, như thế là không đúng. Cố nhiên, khi kết nạp đoàn viên cần

phải lựa chọn cẩn thận những thanh niên tốt. Có một số đoàn viên thanh niên không thích ở nông thôn mà muốn đi vào thành thị, như thế là sai. Thanh niên phải góp sức xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nông thôn.

6. QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN, DÂN QUÂN TỰ VỆ VÀ CÔNG AN NHÂN DÂN VŨ TRANG

Các đồng chí đã ra sức dẹp phi, giữ gìn trị an, bảo vệ nhân dân. Đó là thành tích tốt. Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ khen ngợi các đồng chí. Bác lại khuyên các đồng chí cố gắng học tập chính trị, quân sự và văn hoá, tham gia lao động sản xuất để tiến bộ mãi.

Một điều rất quan trọng là phải biết luôn luôn dựa vào lực lượng của nhân dân, có quyết tâm khắc phục mọi khó khăn thì nhất định làm tròn nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ giao phó cho các đồng chí.

7. ĐẢNG VIÊN VÀ CÁN BỘ

Trước hết, đảng viên và cán bộ phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân.

Trong công việc thì phải lãnh đạo tập thể, phân công phụ trách.

Phải nắm vững chính sách của Đảng, đi đúng đường lối quần chúng. Phải đi sâu đi sát mọi việc. Kiên quyết chống quan liêu, mệnh lệnh, chống tham ô, lãng phí.

Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên phải luôn luôn nâng cao tinh thần trách nhiệm, tích cực vươn lên hàng đầu, gương mẫu về đạo đức cách mạng cũng như trong công tác và học tập. Hiện nay có 300 đảng viên còn mù chữ. Hạn trong năm nay, các chi bộ phải giúp đỡ và các đồng chí ấy phải cố gắng học cho biết đọc, biết viết và phải báo cáo kết quả lên cho Bác.

Tất cả đảng viên và đoàn viên ở nông thôn phải vào hợp tác xã nông nghiệp.

Giữa đồng chí với nhau, cấp trên và cấp dưới với nhau phải thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình để giúp nhau tiến bộ.

Cả năm 1960 chỉ thêm non 350 đảng viên mới, như thế là rất ít. Phải thường xuyên phát triển Đảng và chú ý xây dựng chi bộ ở các vùng cao. Phải tích cực giúp đỡ những đảng viên cũ và bồi dưỡng những đảng viên mới, củng cố chi bộ cho tốt thành những hạt nhân lãnh đạo của Đảng.

Thư đồng bào các dân tộc,

Trước đây 20 năm, chúng tôi cùng đồng bào tỉnh nhà hoạt động bí mật, đánh Nhật, đuổi Tây. Ngày nay chúng ta đã đánh đổ thực dân phong kiến, đã giành được độc lập tự do, xây dựng *nên một chế độ dân chủ*. Tức là tất cả nhân dân các dân tộc đều có *quyền làm chủ nước nhà*. Tất cả mọi người, mọi dân tộc phải thấm nhuần điều đó. Đã làm chủ thì mọi người, mọi dân tộc phải đoàn kết chặt chẽ, phải ra sức tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, làm tròn nghĩa vụ đối với Nhà nước để xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội làm cho toàn dân ấm no, nước nhà giàu mạnh; mọi người phải tham gia giữ gìn an ninh trật tự, bỏ dần các hủ tục, xây dựng mỹ tục thuần phong.

Tỉnh Cao Bằng ở sát Trung Quốc nên cần phát huy tốt hơn nữa tình đoàn kết hữu nghị giữa hai dân tộc.

Đồng bào tỉnh ta đã anh dũng trong cách mạng và trong kháng chiến thì chắc đồng bào càng anh dũng trong lao động sản xuất để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm. Như thế là đồng bào tỉnh ta sẽ góp phần xứng đáng trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh để thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Bác mong tỉnh Cao Bằng sớm trở thành một trong những tỉnh gương mẫu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc như trước đây Cao Bằng là một trong những tỉnh đi đầu trong công cuộc cách mạng giải phóng dân tộc.

Cuối cùng Bác thân ái gửi lời hỏi thăm tất cả đồng bào các dân tộc, cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên, công nhân, bộ đội, công an, dân quân, các cụ phụ lão, các cháu nhi đồng, các bạn Hoa

kiều ở các địa phương, thân ái hỏi thăm các gia đình đã ủng hộ cách mạng trong thời kỳ bí mật, các gia đình quân nhân và gia đình liệt sĩ, các anh hùng và chiến sĩ thi đua.

Nhân dịp này, tôi cũng gửi lời hỏi thăm và cảm ơn các đồng chí chuyên gia nước bạn đang giúp ta ở Cao Bằng.

Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Đảng Lao động Việt Nam muôn năm !

Đồng bào Cao Bằng cố gắng, tiến bộ, thắng lợi !

Nói ngày 21-2-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2531,

ngày 23-2-1961.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HOÀ A RẬP THỐNG NHẤT

*Kính gửi Tổng thống Gaman Ápđun Nátxe,
Tổng thống nước Cộng hoà A Rập thống nhất,*

Nhân dịp lễ Quốc khánh nước Cộng hoà A Rập thống nhất, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Ngài, Chính phủ và nhân dân nước Cộng hoà A Rập thống nhất lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Tôi chân thành chúc nhân dân nước Cộng hoà A Rập thống nhất thu được nhiều thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng đất nước giàu mạnh, góp phần vào việc tăng cường khối đoàn kết Á - Phi để giữ gìn hoà bình ở Trung, Cận Đông và thế giới.

Chúc tình hữu nghị sẵn có giữa hai nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và Cộng hoà A Rập thống nhất ngày càng củng cố và phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2531,
ngày 23-2-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI CÔNG ĐOÀN TOÀN QUỐC LẦN THỨ II¹⁸

Thưa đại hội,

Tôi xin thay mặt Đảng và Chính phủ nhiệt liệt hoan nghênh Đoàn đại biểu Liên hiệp công đoàn thế giới¹⁹ và tổ chức công đoàn các nước anh em và các nước bạn. Tôi trân trọng cảm ơn các đồng chí đã mang đến cho chúng tôi tình đoàn kết vô sản quốc tế. Tôi mong rằng các đồng chí chẳng những khen ngợi những ưu điểm, mà cũng thật thà phê bình những khuyết điểm của chúng tôi, để chúng tôi tiến bộ nhiều hơn nữa.

Tôi thân ái chào mừng các đại biểu của Đại hội và nhờ các đại biểu chuyển lời thân ái khuyến khích và thăm hỏi của Đảng, của Chính phủ và của tôi đến tất cả anh em, chị em lao động chân tay và lao động trí óc.

Tôi cũng cùng tất cả anh em đại biểu gửi lời chào thân ái đến đồng bào lao động miền Nam và chúc đồng bào đấu tranh thắng lợi.

Thưa các đồng chí,

Mục đích của Đại hội này là bàn bạc và thông qua những biện pháp tốt nhất để thực hiện tốt những đường lối, chính sách mà Đại hội lần thứ III của Đảng ta đã vạch ra về công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Trong báo cáo của đồng chí Duẩn, đồng chí Nghị và đồng chí Việt đã nêu rõ ràng, đầy đủ các vấn đề quan trọng. Hôm nay, tôi xin chỉ tóm tắt nêu một vấn đề, là vấn đề *làm người chủ nước nhà*.

Suốt bao năm trường, Đảng ta cùng quân và dân ta đã anh dũng hy sinh chiến đấu, đánh đổ thực dân, phong kiến, để giành lại cho nhân dân lao động *cái quyền làm chủ nước nhà*. Vậy ngày nay tất cả những người lao động - lao động chân tay và lao động trí óc - đều phải nhận thật rõ: *minh là người chủ nước nhà*.

Đã có quyền hạn làm chủ, thì phải *làm tròn nghĩa vụ của người chủ*. Nghĩa vụ đó là: *cần kiệm xây dựng nước nhà*, xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhằm mục đích không ngừng nâng cao đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân, trước hết là nhân dân lao động.

Muốn đạt mục đích ấy, thì phải thi đua sản xuất *hiều, nhanh, tốt, rẻ* và thực hành *tiết kiệm*.

Thử hỏi chúng ta đã thực hiện đầy đủ nghĩa vụ đó chưa? Chưa! Công nhân và cán bộ ta có cố gắng, có thành tích. Nhưng phải cố gắng nhiều hơn nữa, mới thực hiện đầy đủ nghĩa vụ đó. Một ví dụ:

Với sự hy sinh đóng góp của nhân dân ta và sự hết lòng giúp đỡ của các nước anh em - trước hết là Liên Xô và Trung Quốc - hiện nay chúng ta đã có 172 xí nghiệp nhà nước (và khoảng 600 cơ sở công nghiệp địa phương). Nhưng ở các xí nghiệp nhà nước, chúng ta sử dụng máy móc chỉ đạt non 50% công suất. Như thế khác nào chỉ có 86 xí nghiệp hoạt động sản xuất, còn 86 xí nghiệp thì bị bỏ không! Do đó mà *lãng phí* một cách vô cùng nghiêm trọng máy móc, thời gian, sức người, sức của.

Vì đâu mà có tình trạng nghiêm trọng ấy? Vì một số khá đông cán bộ và công nhân chưa thật thấm nhuần tinh thần cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội, chưa làm tròn nghĩa vụ của người chủ xí nghiệp, người chủ nước nhà. Do đó mà tổ chức thiếu khoa học, kỷ luật lao động lỏng lẻo, kém ý thức bảo vệ an toàn lao động và bảo

vệ của công, thiếu tinh thần trách nhiệm, v.v... Đó là mấy khuyết điểm mà Công đoàn phải quyết tâm khắc phục cho kỳ được.

Phát minh, sáng kiến, cải tiến kỹ thuật cũng là một vấn đề quan trọng. Phải nhận rằng đại đa số công nhân ta đều cần cù, thông minh và có nhiều sáng kiến hay. Theo báo cáo thì trong năm 1958, công nhân có hơn 6 vạn sáng kiến. Chỉ trong tháng 2 năm nay, công nhân nhiều xí nghiệp, như nhà máy Gia Lâm, nhà máy Trần Hưng Đạo, v.v. có những sáng kiến tăng năng suất từ gấp đôi đến gấp 15 lần; nhà máy cơ khí Duyên Hải (Hải Phòng) có những sáng kiến vượt 225 tiêu chuẩn tiên tiến, v.v..

Nếu Công đoàn biết khuyến khích, áp dụng, cải tiến và phổ biến rộng rãi những sáng kiến ấy, thì năng suất lao động sẽ nâng cao không ngừng.

Để công nhân xoá bỏ hết tư tưởng "làm thuê" và thực hiện nhiệm vụ làm chủ xí nghiệp, chúng ta cần tiếp tục đẩy mạnh *phong trào cải tiến quản lý xí nghiệp*. Công nhân phải thật sự tham gia quản lý, cán bộ phải thật sự tham gia lao động. Tất cả công nhân và cán bộ trong xí nghiệp đoàn kết thành một khối, thành người chủ tập thể thì khó khăn gì cũng khắc phục được, kế hoạch nào cũng hoàn thành tốt.

Mọi người thấm nhuần tinh thần làm chủ nước nhà, làm chủ xí nghiệp, thì phong trào *thi đua yêu nước*²⁰ nhất định sẽ sôi nổi, bền bỉ, rộng khắp và thắng lợi to.

Khi công nhân và cán bộ đưa hết tinh thần và lực lượng để tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, để làm tròn nhiệm vụ của người chủ, thì *Công đoàn* cũng phải làm tròn nhiệm vụ của mình đối với họ. *Cán bộ công đoàn* phải thực hiện "bốn cùng" với công nhân. Công đoàn phải có biện pháp thiết thực để nâng cao trình độ văn hoá và kỹ thuật của công nhân, phải tuỳ khả năng cộng với cố gắng mà nâng cao đời sống vật chất của họ; phải chú ý bảo vệ sức khoẻ, bảo vệ an toàn lao động và tăng cường công tác vệ sinh.

*

* *

Các nước anh em chẳng những giúp ta về máy móc, kỹ thuật và các thứ cần thiết khác, mà còn giúp ta nhiều về tinh thần, về tác phong. Một ví dụ: Sau những phá hoại khủng khiếp của hai cuộc chiến tranh thế giới²¹ và những năm nội chiến, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, nhân dân lao động Liên Xô đã thất lưng buộc bụng gần 18 năm để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Ngày nay, Liên Xô đang xây dựng thắng lợi chủ nghĩa cộng sản, đã là một nước giàu mạnh vào bậc nhất thế giới. Tuy vậy, nhân dân Liên Xô càng ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, hàng chục triệu người đang sôi nổi thi đua để giành danh hiệu vẻ vang là "Đội lao động cộng sản chủ nghĩa". Do đó mà kế hoạch to lớn 7 năm sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức trước thời hạn từ một đến ba năm.

Các nước khác trong phe xã hội chủ nghĩa đều học tập Liên Xô và có phong trào thi đua sôi nổi.

Chúng ta phải có quyết tâm noi gương và học tập Liên Xô và các nước anh em khác trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em lại phái các đồng chí chuyên gia sang giúp ta. Chúng ta phải đoàn kết chặt chẽ với các đồng chí chuyên gia, học tập tác phong và kinh nghiệm của các đồng chí đó.

Các đồng chí,

Nhân dân lao động ta sẵn có truyền thống cực kỳ anh hùng, đã làm cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi. Hiện nay, chúng ta đang làm cách mạng xã hội chủ nghĩa, một cuộc cách mạng tuy trường kỳ gian khổ, song nhất định thắng lợi, chỉ phải đổ mồ hôi mà không đổ máu, một cuộc cách mạng nhằm đánh thắng lạc hậu và bần cùng, để xây dựng hạnh phúc muôn đời cho nhân dân ta, cho con cháu ta. Tôi tin chắc rằng, dưới sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng và sự hướng dẫn tận tụy của Công đoàn, nhân dân lao động ta sẽ ra sức phát huy truyền thống anh hùng của mình và sẽ giành được thắng lợi to lớn.

Trong cuộc cách mạng này, Công đoàn có một nhiệm vụ rất nặng nề nhưng rất vẻ vang. Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên, các anh hùng và chiến sĩ lao động phải gương mẫu, phải làm đầu tàu trong mọi công việc, để đưa công nhân ta từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Các đồng chí,

Bản *Tuyên ngôn* lịch sử của 81 đảng Mác - Lênin tại Hội nghị Mátxcơva đã nêu rõ: Chế độ tư bản đế quốc ngày càng suy đồi, chủ nghĩa xã hội ngày càng lớn mạnh. Cùng giai cấp công nhân thế giới, chúng ta mạnh bạo giương cao ngọn cờ chủ nghĩa Mác - Lênin, đoàn kết chặt chẽ giữa các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa mà trung tâm là Liên Xô vĩ đại, chúng ta nhất định thắng lợi trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Nói ngày 27-2-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2536,
ngày 28-2-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI PHỤ NỮ TOÀN QUỐC LẦN III²²

Thưa các đồng chí đại biểu,

Nhân dịp Tết của phụ nữ quốc tế và Đại hội lần thứ III của phụ nữ Việt Nam, tôi thân ái gửi đến các đoàn đại biểu bạn, các đại biểu của Đại hội, phụ nữ cả nước ta, đặc biệt là phụ nữ miền Nam anh dũng, phụ nữ trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa, phụ nữ dân chủ và tiến bộ thế giới những lời chúc mừng nhiệt liệt và những cái hôn anh em.

Thưa các đồng chí đại biểu,

Ở Đại hội này, báo cáo của đồng chí Thủ tướng và báo cáo của Ban Chấp hành Hội liên hiệp phụ nữ đã nói đầy đủ về những thành tích vẻ vang của phụ nữ ta trong thời kỳ cách mạng và trong kháng chiến, đã nêu rõ những nhiệm vụ của phụ nữ ta hiện nay trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh để thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà. Vậy tôi chỉ tóm tắt nêu thêm vài ý kiến để Đại hội bàn bạc.

1. *Vấn đề đoàn kết* - Phụ nữ ta cần phải đoàn kết chặt chẽ chị em các dân tộc, lao động chân tay và lao động trí óc, phụ nữ miền Bắc và miền Nam. Cần đoàn kết với phụ nữ các nước phe ta và phụ nữ tiến bộ thế giới, để đấu tranh cho mục đích chung là hoà bình thế giới và chủ nghĩa xã hội.

2. *Trách nhiệm làm chủ* - Mỗi một người và tất cả phụ nữ phải

hăng hái nhận lấy trách nhiệm của người làm chủ đất nước, tức là phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Muốn làm trọn nhiệm vụ vẻ vang đó, phụ nữ ta phải xoá bỏ cái tâm lý tự ti và ỷ lại, phải có ý chí tự cường, tự lập; phải nâng cao lên mãi trình độ chính trị, văn hoá, kỹ thuật.

Chị em phụ nữ Liên Xô, Trung Quốc và các nước phe ta đều làm như vậy. Xin nêu vài ví dụ: ở Liên Xô, phụ nữ chiếm 49% số người có trình độ văn hoá cao và 53% số người có trình độ văn hoá trung cấp. Họ đã chiếm 45% trong tổng số hội viên Tổng công hội, đóng góp một phần quan trọng trong các ngành, các nghề. Trong công nghiệp nhẹ, trong ngành giáo dục và y tế thì phụ nữ chiếm số đông hơn đàn ông.

Vài ví dụ về cá nhân: đồng chí Naxridinôva mồ côi cha mẹ từ lúc còn bé. Do quyết tâm cố gắng của mình cộng với sự giáo dục của Đảng, đồng chí ấy đã tốt nghiệp khoa pháp luật và công trình sư, đã vào Viện hàn lâm khoa học và đã được bầu làm Chủ tịch nước Cộng hoà Xôviết Udôbêkixtan.

Đồng chí Gaganôva là một cô thợ dệt bình thường, do thiếu nhuần đạo đức cộng sản mà đã tự động hy sinh lương bổng cao của mình để giúp chị em những tổ lạc hậu thành những tổ tiên tiến. Tinh thần và hành động tốt đẹp của Gaganôva đã góp phần đẩy mạnh phong trào thi đua "Lao động cộng sản chủ nghĩa".

Đó là những gương tốt cho phụ nữ ta học tập. Phụ nữ ta sẵn có truyền thống cần cù và anh dũng, quyết tâm học thì nhất định học thành công.

3. *Vấn đề chăm nom các cháu bé* - Muốn cho người mẹ sản xuất tốt thì cần tổ chức tốt những nơi gửi trẻ và những lớp mẫu giáo. Hiện nay có một số cơ quan, xí nghiệp và địa phương đã làm được khá tốt. Hội phụ nữ cần phải phổ biến những kinh nghiệm đó và giúp đỡ chị em các nơi khác tổ chức cho tốt.

Chúng ta phải hết sức quan tâm đến thể hệ cộng sản mai sau của chúng ta. Ngoài ra, nên cố gắng tổ chức những nhà ăn công cộng cho tốt để giải phóng phụ nữ ra khỏi bếp núc.

4. *Về Luật hôn nhân và gia đình* - Hiện nay vẫn còn nhiều người và nhiều nơi làm trái luật ấy. Vài ví dụ:

- Nhiều người còn ngược đãi vợ và ép uống duyên con.

- Những phần tử xấu lợi dụng tôn giáo để phá hoại quyền hôn nhân tự do.

Gặp những vụ phá hoại pháp luật như vậy, chính quyền, chi bộ và Đoàn thanh niên đã đối phó thế nào? Trước hết là đoàn thể phụ nữ đã đối phó thế nào?

Từ nay, đối với nhân dân, chúng ta cần phải tuyên truyền rộng khắp và bền bỉ giáo dục; đồng thời đối với những kẻ phạm pháp thì phải thi hành kỷ luật một cách nghiêm khắc.

5. *Về cán bộ lãnh đạo* - Cán bộ đã cố gắng còn phải cố gắng hơn nữa, đoàn kết nội bộ chặt chẽ hơn nữa, chịu khó học tập hơn nữa, đi sâu đi sát hơn nữa trong các ngành sản xuất, thông cảm sâu sắc hơn nữa với quần chúng và ra sức giúp đỡ chị em giải quyết những thắc mắc, những khó khăn, phải làm gương mẫu.

Anh em cán bộ các cấp, các ngành thì cần hết lòng giúp đỡ chị em tiến bộ về mọi mặt.

Các đồng chí làm được như vậy, thì phong trào phụ nữ nhất định không ngừng lên cao.

Ngay từ khi mới thành lập, Đảng ta đã nêu rõ chính sách nam nữ bình đẳng. Hiến pháp ta đã xác định chính sách đó. Trong mọi việc, Đảng và Chính phủ ta luôn luôn quan tâm giúp đỡ phụ nữ. Vậy chị em phụ nữ ta phải nhận rõ địa vị làm người chủ và nhiệm vụ người làm chủ nước nhà; phải có quyết tâm mới, đạo đức mới, tác phong mới để làm trọn nghĩa vụ mới của mình là góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh

thực hiện thống nhất nước nhà, trước mắt là thi đua hoàn thành tốt kế hoạch năm nay, để làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm, để xây dựng đời sống tươi vui hạnh phúc cho nhân dân ta, cho con cháu ta.

*Mấy lời đề nghị nôm na,
Đại hội cố gắng ắt là thành công!*

Nói ngày 9-3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2546,
ngày 10-3-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ, CÔNG NHÂN NHÀ MÁY CƠ KHÍ DUYÊN HẢI (HẢI PHÒNG)

Nghe tin các cô, các chú có những tiến bộ nên Bác đến thăm các cô, các chú và nói chuyện với các cô, các chú.

Ngày nay Nhà nước của ta là Nhà nước dân chủ, cho nên giai cấp công nhân vừa là chủ lại vừa là giai cấp lãnh đạo. Nhiệm vụ cách mạng của chúng ta hiện nay là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc để làm cơ sở cho cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội để cho đời sống toàn dân được ấm no, hạnh phúc. Muốn no thì phải sản xuất nhiều gạo. Muốn ấm thì phải sản xuất nhiều vải. Muốn có gạo, có vải thì nông nghiệp không thể để mãi như hiện nay mà phải có máy móc. Máy móc là do các chú làm. Phải có nhiều máy và máy tốt.

Muốn làm được những việc đó, các cô, các chú phải biết làm tròn nhiệm vụ làm chủ, nhiệm vụ lãnh đạo của mình. Phải tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Phải tránh vương vãi lãng phí. Các cô, các chú đều biết Liên Xô ngày nay đã trở thành một nước giàu mạnh. Thế mà các đồng chí Liên Xô vẫn đang vận động cuộc thi đua sản xuất và thực hiện tiết kiệm, giáo dục mọi người sống và làm việc theo chủ nghĩa cộng sản. Trước đây nhân dân Liên Xô phải 18 năm thất lưng buộc bụng để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đến ngày nay người ta vẫn vận động tiết kiệm. Kinh nghiệm ở Liên Xô một nhà máy tiết kiệm 10%, 10 nhà máy tiết kiệm 100%, số tiền tiết kiệm ấy xây dựng được thêm một nhà máy mới.

- Công nhân ta đến nay đã tiến bộ nhiều, nhưng cũng còn ít người chưa tiến bộ lắm. Trong công việc hàng ngày họ chưa thi đua hăng hái (thi đua là biểu thị lòng yêu nước, người yêu nước thì phải thi đua). Họ còn đầu óc làm thuê lĩnh lương như dưới thời đế quốc, tư bản, chứ chưa nhận rõ rằng ngày nay mình làm việc để xây dựng nước nhà, mình làm cho mình. Cũng do ý thức còn kém đó mà một số người có nghề nghiệp lâu năm còn giấu nghề chưa thành tâm dìu dắt rèn luyện nhanh chóng cho thợ trẻ. Có người còn có tư tưởng bảo thủ không chịu tiếp thu dễ dàng cái hay, cái mới.

Sắp tới đây Trung ương Đảng sẽ mở cuộc chỉnh huấn cho đảng viên, đoàn viên và tất cả mọi người, làm cho tất cả hiểu rõ hơn trách nhiệm làm chủ của mình, hiểu rõ nhiệm vụ sản xuất và tiết kiệm trong giai đoạn mới, giai đoạn xây dựng chủ nghĩa xã hội, thực hiện phương châm "mình vì mọi người, mọi người vì mình", phê phán lối suy nghĩ cá nhân chủ nghĩa "ăn cỗ đi trước, lội nước đi sau", nhất là đối với đảng viên, đoàn viên thì càng không thể suy tính theo lối đó, mà phải xung phong, gương mẫu trong mọi lúc, mọi công việc, phải thực hiện phương châm "khổ trước, sướng sau".

- Phong trào ở đây đang phát triển tốt, đang thi đua phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, hợp lý hoá sản xuất để bảo đảm hoàn thành vượt mức kế hoạch và sản xuất với phương châm "nhiều, nhanh, tốt, rẻ". Nhưng không nên chỉ bốc lên từng lúc, mà phải bền bỉ liên tục. Muốn thế phải luôn luôn cải tiến, phải thực hiện tốt chế độ quản lý dân chủ của Đảng. Chắc các cô, các chú còn nhớ mấy nguyên tắc chính của chế độ quản lý. Đó là công nhân tham gia quản lý xí nghiệp, các cô, các chú đã làm tốt điều đó chưa? Thứ hai là cán bộ phải tham gia lao động, phải đi sát xuống dưới, kịp thời phát hiện và giải quyết những khó khăn trong sản xuất. Ví dụ: cán bộ xuống tham gia lao động với công nhân gặp trường hợp bóng điện bị cháy, có thể ký ngay giấy sau vài phút là có bóng khác thay ngay để tiếp tục công việc. Nếu không thì phải theo cái "thủ tục" qua dăm, ba phòng mới lên tới giám đốc, rồi mới đến kho phát, có khi chờ đợi tới hàng giờ, hàng buổi. Ở đây có tình trạng như vậy không? Cán bộ có tham gia lao động đều không?

Nếu công nhân chưa thực sự tham gia quản lý và cán bộ chưa thật tham gia lao động thì phải phê bình để sửa chữa.

Cuối cùng Bác kêu gọi anh chị em ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xây dựng chủ nghĩa xã hội, nâng cao đời sống.

Nói ngày 16-3-1961.

Sách *Chủ tịch Hồ Chí Minh với Đảng bộ và nhân dân Hải Phòng*, Nxb. Hải Phòng, 1985, tr.115-117.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HOÀ TUYNIDI (19-3)

*Kính gửi ông Habíp Buóghiba,
Tổng thống nước Cộng hoà Tuynidi,
Tuyni*

Nhân dịp chúc mừng Quốc khánh của nước Cộng hoà Tuynidi, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Ngài lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Tôi kính chúc Chính phủ và nhân dân Tuynidi, dưới sự lãnh đạo của Ngài, thu được nhiều thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng nước Tuynidi phồn thịnh, góp phần vào việc giữ gìn hoà bình ở châu Phi và thế giới.

Chúc tình hữu nghị giữa hai nước Việt Nam và Tuynidi ngày càng phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2556,
ngày 20-3-1961.

ĐIỆN CẢM ƠN CHÍNH PHỦ VÀ NHÂN DÂN XÊNÊGAN

*Kính gửi ông Lêôpôn Xêđa Xengo,
Tổng thống nước cộng hoà Xênegan,*

Tôi trân trọng báo Ngài biết, tôi đã nhận được điện của Ngài chính thức công nhận nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.

Thay mặt nhân dân, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi xin trân trọng gửi đến Ngài và nhờ Ngài chuyển đến Chính phủ và nhân dân Xênegan lời cảm ơn sâu sắc và lời chào mừng nồng nhiệt nhất.

Việc Chính phủ nước Cộng hoà Xênegan chính thức công nhận nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà là một tiến bộ mới trong quan hệ hữu nghị giữa hai nước, góp phần giữ gìn hoà bình ở châu Á, châu Phi và trên thế giới.

Tôi xin chúc nhân dân Xênegan phồn vinh, chúc quan hệ hữu nghị giữa hai nước ngày càng củng cố và phát triển.

Kính chúc Ngài mạnh khoẻ.

Hà Nội, ngày 21 tháng 3 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

*Báo Nhân dân, số 2558,
ngày 22-3-1961.*

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH PAKIXTAN (23-3)

*Kính gửi Thống chế Môhamét Ayúp Khan,
Tổng thống nước Pakixtan,*

Nhân dịp chúc mừng Quốc khánh lần thứ năm của nước Pakixtan, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi tới Ngài, Chính phủ và nhân dân Pakixtan lời chào mừng nhiệt liệt.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước chúng ta ngày càng phát triển. Kính chúc Ngài luôn luôn mạnh khoẻ.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

*Báo Nhân dân, số 2559,
ngày 23-3-1961.*

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI LẦN THỨ III CỦA ĐOÀN THANH NIÊN LAO ĐỘNG VIỆT NAM²³

Các đồng chí yêu quý,

Bác thân ái chào mừng các đoàn đại biểu anh em, chào mừng các đại biểu của Đại hội, chào mừng các cháu thanh niên cả nước, nhất là các cháu thanh niên miền Nam đang cùng đồng bào đấu tranh anh dũng chống chế độ Mỹ - Diệm để giành lại tự do dân chủ và thống nhất nước nhà.

Bao giờ Nam Bắc sum họp một nhà, thì Bác có thể tự hào rằng, mình là một trong những người vui sướng nhất trên thế giới, vì lý do sau đây: Từ năm 1925, ngay khi mới thành lập, Hội Thanh niên cách mạng đồng chí đã lo đặt viên đá đầu tiên để chuẩn bị cho tổ chức thanh niên sau này. Lúc đó, Hội bắt đầu nuôi dạy 10 thiếu niên Việt Nam. Những cháu này dần dần được Đoàn Thanh niên Cộng sản Quảng Châu nhận vào Đoàn và giáo dục thêm.

Đến năm 1927, Quốc dân đảng Trung Hoa phản bội cách mạng. Đảng Cộng sản và Đoàn Thanh niên Cộng sản Trung Quốc phải đi vào bí mật. Hội Thanh niên cách mạng đồng chí cũng thế. Mấy cháu thanh niên Việt Nam cũng bị phân hoá và cuối cùng chỉ còn lại một Lý Tự Trọng là người thanh niên cộng sản Việt Nam đã anh dũng hy sinh cho cách mạng.

Từ chỗ chỉ có một Lý Tự Trọng đến ngày nay chúng ta có 78 vạn đoàn viên Đoàn Thanh niên Lao động hăng hái ra sức giúp

Đảng xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất Tổ quốc. Tiến bộ đó làm cho Bác rất vui sướng và trẻ lại. Nó làm cho lòng Bác phơi phới như hoa nở trong mùa xuân.

Hơn nữa, bên cạnh 36 triệu đồng chí trong 87 đảng anh em, lại có hàng chục triệu thanh niên cộng sản đoàn kết nhất trí và hăng hái đấu tranh. Thế là thanh niên Việt Nam ta có hàng chục triệu anh em thân thiết và Bác cũng tự hào là mình có hàng chục triệu cháu thanh niên cộng sản khắp năm châu.

Với lực lượng mạnh mẽ và ngày càng mạnh mẽ của các đảng Mác-Lênin và các đoàn thanh niên cộng sản, chắc chắn rằng chủ nghĩa xã hội sẽ thắng lợi khắp cả thế giới, như đã ghi trong lời *Tuyên bố* của Hội nghị Mátxcơva cuối năm 1960.

Nhà thơ Pháp, đồng chí Vayăng Cutuyariê viết: "Chủ nghĩa cộng sản là mùa xuân của loài người".

Nhà thơ Xôviết, đồng chí Maiacốpki viết: "Chủ nghĩa cộng sản là tuổi trẻ của thế giới do những người trẻ tuổi xây dựng nên".

Bác thì nói một cách mộc mạc: Thanh niên Việt Nam, thanh niên thế giới! Hãy hăng hái tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng chủ nghĩa cộng sản!

Bây giờ Bác góp vài ý kiến để giúp Đại hội bàn bạc.

- Ở các xí nghiệp và nông thôn, trong quân đội, cơ quan và trường học, thanh niên ta đều tin tưởng vào Đảng, đều cố gắng nhiều và có thành tích khá trong mọi ngành hoạt động. Đó là ưu điểm đáng khen.

Hiện nay, *nhiệm vụ* của thanh niên là ra sức giúp Đảng xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho công cuộc đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà; trước mắt là phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm lần thứ nhất của chúng ta.

Muốn làm tròn nhiệm vụ vẻ vang ấy, thanh niên ta cần phải thấm nhuần *tinh thần làm chủ nước nhà và phải trau dồi đạo đức của người cách mạng*.

Đạo đức cách mạng là bất kỳ ở cương vị nào, bất kỳ làm công việc gì, đều không sợ khó, không sợ khổ, đều một lòng một dạ phục vụ lợi ích chung của giai cấp, của nhân dân, đều nhằm mục đích xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đạo đức cách mạng là đạo đức tập thể, nó phải đánh thắng và tiêu diệt chủ nghĩa cá nhân.

Chủ nghĩa cá nhân là việc gì cũng chỉ lo cho lợi ích riêng của mình, không quan tâm đến lợi ích chung của tập thể. "Miễn là mình béo, mặc thiên hạ gầy". Nó là mẹ đẻ ra tất cả mọi tính hư nết xấu như: lười biếng, suy bì, kiêu căng, kèn cựa, nhút nhát, lãng phí, tham ô, v.v.. Nó là kẻ thù hung ác của đạo đức cách mạng, chủ nghĩa xã hội.

- Thanh niên ta phải cố gắng học. Do hoàn cảnh trong xã hội cũ hạn chế mà số đông thanh niên công nông ta ít được học. Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội thì nhất định phải có học thức. Cần phải học văn hoá, chính trị, kỹ thuật. Cần phải học lý luận Mác - Lênin kết hợp với đấu tranh và công tác hàng ngày. Cần phải học kinh nghiệm tốt của các đoàn thanh niên bạn. Học đi đôi với hành. Lênin có nói: "Không học thì không thể trở thành người cộng sản".

- Cần phải làm *đầu tầu, làm gương mẫu* trong phong trào thi đua yêu nước. Phải thực hiện khẩu hiệu "Đâu Đảng cần thì thanh niên có, việc gì khó thì thanh niên làm".

- Đoàn Thanh niên Lao động cần phải phụ trách:

+ Việc tổ chức và giáo dục cho tốt các cháu *nhì đồng*, chuẩn bị cho các cháu ấy mai sau trở nên những đoàn viên tốt.

+ Việc đẩy mạnh phong trào *đời sống mới* một cách thiết thực và liên tục, từ việc nhỏ đến việc to.

+ Việc tuyên truyền sâu rộng và chấp hành nghiêm chỉnh *Luật hôn nhân và gia đình*.

Sau đây là mấy điều cần phải chú ý:

- Thanh niên có nhiều sáng kiến hay, gây những phong trào có ích và lúc đầu rất sôi nổi. Như thế là tốt. Nhưng *phong trào cần*

phải liên tục và có nội dung thiết thực. Không nên chỉ có hình thức, càng không nên "đầu voi đuôi chuột".

- Trong sản xuất, thanh niên đều hăng hái, nhưng chưa biết nắm chặt lấy *chỉ tiêu kế hoạch* mà phấn đấu để hoàn thành và hoàn thành vượt mức.

- Một số khá đông thanh niên chưa hiểu thấu rằng tất cả lao động có ích cho xã hội đều là vẻ vang, vì vậy họ chưa thiết tha yêu nghề, thường "đứng núi này, trông núi nọ". Nhiều thanh niên nông thôn chưa hiểu rằng nông nghiệp là cực kỳ quan trọng cho quốc kế dân sinh, vì vậy mà họ chưa thật thích thú với sản xuất nông nghiệp. Thanh niên ta cần phải hiểu rằng: bất kỳ công việc gì, mà ra sức khắc phục khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ, đều là vẻ vang, đều là anh hùng.

Vài ý kiến về lãnh đạo:

- Cán bộ lãnh đạo cần phải chống bệnh quan liêu, chống cách lãnh đạo chung chung. Cần phải đi sâu đi sát, điều tra nghiên cứu. Cần phải khuyến khích, thu góp, bổ sung và phổ biến rộng rãi những sáng kiến hay, những kinh nghiệm tốt của quần chúng.

Cần phải lãnh đạo *toàn diện và cụ thể*.

- Trong thời kỳ kháng chiến, mặt trận chính của chúng ta là đánh giặc thực dân. Ngày nay, *kinh tế* là mặt trận chính của chúng ta. Vì vậy, cán bộ lãnh đạo cần phải biết kinh tế, biết kỹ thuật. Chưa biết thì phải cố gắng học cho biết.

- Cần phải đi sâu vào đời sống, hiểu rõ tâm lý của các lớp thanh niên và giúp đỡ họ giải quyết các vấn đề một cách thiết thực.

Vấn đề phát triển Đoàn.

Miền Bắc nước ta có độ non 4 triệu thanh niên. Hiện nay số đoàn viên chỉ chiếm độ 1 phần 4 tổng số đó. Thế nghĩa là Đoàn có thể và nên phát triển mạnh hơn nữa. Phong trào thi đua yêu nước làm nảy nở ra nhiều thanh niên tích cực và tiên tiến ở các ngành, các nghề. Đó là điều kiện thuận lợi giúp cho Đoàn phát triển mạnh mẽ và vững chắc.

Thư Đại hội,

Chúng ta ở trong giai đoạn lịch sử cực kỳ vĩ đại: Chế độ tư bản đế quốc ngày càng suy sụp xuống. Chế độ xã hội chủ nghĩa ngày càng mạnh mẽ lên. Từ Cách mạng Tháng Mười Nga thành công đến cuộc kháng chiến của Việt Nam thắng lợi, những trận đấu tranh cực kỳ gian khổ khó khăn, nhiều khi phải hy sinh xương máu, những người cách mạng lớp trước đã phụ trách và đã xây dựng nền tảng để cho thanh niên tiến lên. Ngày nay, thanh niên ta cũng phải ra sức phấn đấu, nhưng phấn đấu để xây dựng chủ nghĩa xã hội không phải hoạt động bí mật, càng không phải hy sinh xương máu và phấn đấu với những điều kiện *khó khăn ít mà thuận lợi nhiều*. Nhất là miền Bắc nước ta. Nhân dân ta sẵn có truyền thống anh dũng và cần cù, chúng ta lại có các nước anh em - trước hết là Liên Xô và Trung Quốc - hết lòng giúp đỡ. Vậy, Đại hội này cần định một *chương trình hoạt động thật cụ thể và thiết thực* để làm cho thanh niên ta thấm nhuần sâu sắc tinh thần làm chủ nước nhà và đạo đức của thanh niên cách mạng, đưa tất cả trí tuệ và lực lượng của tuổi trẻ góp vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, Bác tin chắc rằng thanh niên ta sẽ hoàn thành thắng lợi những nhiệm vụ rất vẻ vang của đạo quân xung phong tất thắng trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp!

Nói ngày 24-3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2561,
ngày 25-3-1961.

XÂY DỰNG NHỮNG CON NGƯỜI CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI²⁴

Các đồng chí,

Toàn Đảng ta sắp làm một cuộc chỉnh huấn để nâng cao sức chiến đấu mới, tiến lên giành những thắng lợi mới, trong thời kỳ phát triển mới của cách mạng.

Nhân dịp này, tôi xin góp một vài ý kiến.

VÌ SAO CẦN CHỈNH HUẤN?

30 năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân ta đã đấu tranh cực kỳ gian khổ, anh dũng và đã giành được thắng lợi to lớn.

Ngày nay, cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc đã giành được những thắng lợi có ý nghĩa quyết định. Công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa đã căn bản hoàn thành. Chế độ người bóc lột người căn bản đã bị xoá bỏ. Nhân dân lao động đã trở thành người chủ xã hội, người chủ Nhà nước.

Với thắng lợi ấy, chúng ta đã có thể đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội, làm cho nước ta có một nền công nghiệp hiện đại, nông nghiệp hiện đại, có một nền văn hoá và khoa học tiên tiến. Miền Bắc ta giàu mạnh là cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh để hoà bình thống nhất nước nhà.

Chúng ta đã đánh thắng chế độ thực dân và phong kiến. Nhiệm vụ chủ yếu của chúng ta ngày nay là đánh thắng lạc hậu và nghèo nàn, xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cho nhân dân ta có một đời sống thật sung sướng, tốt đẹp. Công cuộc ấy rất vĩ đại và cũng

rất khó khăn. Nhưng toàn Đảng, toàn dân ta quyết tâm làm thì nhất định làm được.

Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những *con người xã hội chủ nghĩa*.

Đợt chỉnh huấn này là một cuộc vận động lớn về tư tưởng trong Đảng và trong nhân dân lao động, *nhằm xây dựng những con người của chủ nghĩa xã hội, có tư tưởng và tác phong xã hội chủ nghĩa*.

THẾ NÀO LÀ TƯ TƯỞNG VÀ TÁC PHONG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA?

- *Có ý thức làm chủ Nhà nước, tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa và tư tưởng "mình vì mọi người, mọi người vì mình"*.

Nhà nước ta ngày nay là của *tất cả những người lao động*. Vận công nhân, nông dân, trí thức cách mạng cần nhận rõ rằng: hiện nay, nhân dân lao động ta là những người làm chủ nước ta, chứ không phải là những người làm thuê cho giai cấp bóc lột như thời cũ nữa. Chúng ta có *quyền* và có đủ *điều kiện để tự tay mình* xây dựng đời sống tự do, hạnh phúc cho mình. Nhân dân lao động là những *người chủ tập thể* của tất cả những của cải vật chất và văn hoá, đều *bình đẳng* về quyền lợi và nghĩa vụ. Bởi vậy mọi người đều phải thấm nhuần sâu sắc tư tưởng "mình vì mọi người, mọi người vì mình".

Chủ nghĩa cá nhân, lợi mình hại người, tự do vô tổ chức, vô kỷ luật và những tính xấu khác là kẻ địch nguy hiểm của chủ nghĩa xã hội.

Đã là người chủ Nhà nước thì *phải* chăm lo việc nước như chăm lo việc nhà. Người công nhân phải yêu quý máy móc như yêu quý con mình, người nông dân phải yêu quý trâu bò của hợp tác xã như bạn thân của mình. Mọi người phải biết giữ gìn của công, phải chăm lo việc tập thể như chăm lo việc gia đình.

Đã là người chủ thì phải biết tự mình lo toan, gánh vác, không ỷ lại, không ngồi chờ. Mỗi người phải ra sức góp công, góp của để xây dựng nước nhà. Chớ nên "ăn cỗ đi trước, lội nước đi sau". Ai

cũng phải là một chiến sĩ dũng cảm phấn đấu xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Cán bộ và đảng viên *càng* phải nâng cao tinh thần phụ trách trước Đảng và trước quần chúng, hết lòng hết sức phục vụ nhân dân. *Phải* yêu kính nhân dân. *Phải* thật sự tôn trọng quyền làm chủ của nhân dân. Tuyệt đối không được lên mặt "quan cách mạng" ra lệnh ra oai. *Phải* nắm vững quan điểm giai cấp, đi đúng đường lối quần chúng, thành tâm học hỏi quần chúng, kiên quyết dựa vào quần chúng, giáo dục và phát động quần chúng tiến hành mọi chủ trương, chính sách của Đảng và của Nhà nước. *Phải* thật thà, ngay thẳng; không được giấu dốt, giấu khuyết điểm, sai lầm. *Phải* khiêm tốn, gần gũi quần chúng, không được kiêu ngạo; phải thực sự cầu thị, không được chủ quan. *Phải* luôn luôn chăm lo đến đời sống của quần chúng. *Phải* "*chí công vô tư*" và có tinh thần "*lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ*". Đó là đạo đức của người cộng sản.

Sức mạnh vô địch của Đảng là ở *tinh thần kỷ luật tự giác, ý thức tổ chức* nghiêm chỉnh của cán bộ và đảng viên.

Chúng ta phải làm đúng lời dạy của Lênin vĩ đại: giữ gìn sự thống nhất của Đảng như con người của mắt. Phải hết lòng tôn trọng tập thể, phát huy dân chủ nội bộ; tuyệt đối không được độc đoán cá nhân, tự đặt mình cao hơn tổ chức, tự cho phép mình đứng ngoài kỷ luật. Càng có công lao, càng phải khiêm tốn. Chớ vì có ít nhiều công lao mà sinh bệnh công thân, kèn cựa, địa vị. Phải nhớ rằng: mọi thành công là do sức phấn đấu, hy sinh của toàn Đảng, toàn dân, không phải của một cá nhân anh hùng nào. Đối với Đảng, đối với nhân dân, chúng ta có một nghĩa vụ vẻ vang là: suốt đời làm người con trung thành của Đảng, người đầy tớ tận tụy của nhân dân.

Trái lại, đối với kẻ địch, người cộng sản phải luôn luôn tỉnh táo, giữ vững lập trường, quyết không được vì hoàn cảnh hoà bình mà mất cảnh giác. Phải luôn luôn sẵn sàng đập tan mọi âm mưu độc ác của kẻ địch, bảo vệ những thành quả của cách mạng, bảo vệ lao động hoà bình của nhân dân. Muốn đánh thắng kẻ địch bên ngoài,

thì trước hết phải đánh thắng kẻ địch bên trong là *chủ nghĩa cá nhân*.

- *Tất cả phục vụ sản xuất.*

Nhiệm vụ *quan trọng bậc nhất* của chúng ta hiện nay là phát triển sản xuất, để nâng cao đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân. Muốn có chủ nghĩa xã hội thì không có cách nào khác là phải dốc lực lượng của mọi người ra để sản xuất. Sản xuất là mặt trận chính của chúng ta hiện nay ở miền Bắc. Trong kháng chiến, Đảng ta nêu khẩu hiệu: *Tất cả cho tiền tuyến!* Thì ngày nay, khẩu hiệu của chúng ta là: *Tất cả phục vụ sản xuất!* Tất cả chúng ta, bất kỳ ở cấp nào, ngành nào, đều phải góp sức làm cho sản xuất phát triển.

Chúng ta phải phấn đấu cho *nông nghiệp* phát triển toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc, trước hết bảo đảm cho lương thực được dồi dào. Chúng ta phải phấn đấu cho nền *công nghiệp* mau lớn mạnh, cho công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa thành công như đã đề ra trong *Nghị quyết* Đại hội lần thứ III của Đảng.

Mỗi người công nhân, nông dân, trí thức, cán bộ, viên chức, đều phải hiểu rõ *nghĩa vụ về vang* của mình là phục vụ sản xuất.

Phải lấy kết quả thiết thực đã góp sức bao nhiêu cho sản xuất và lãnh đạo sản xuất mà đo ý chí cách mạng của mình. Hãy kiên quyết chống bệnh nói suông, thói phô trương hình thức, lối làm việc không nhằm mục đích nâng cao sản xuất.

Muốn phát triển sức sản xuất thì trước hết phải *nâng cao năng suất lao động* và muốn nâng cao năng suất lao động thì phải tổ chức lao động cho tốt.

Chúng ta phải phấn đấu để củng cố và phát triển các hợp tác xã nông nghiệp; phải tiếp tục cải tiến quản lý các xí nghiệp và không ngừng cải tiến kỹ thuật trong tất cả các ngành kinh tế. Phải sử dụng hợp lý sức lao động. Phải cố gắng học tập dùng kỹ thuật mới, xây dựng cơ sở kỹ thuật mới, kiên quyết từ bỏ lối làm ăn lạc hậu. Những việc đó không phải ngày một ngày hai mà xong, nhưng có quyết tâm, có tổ chức, thì nhất định làm được.

Vấn đề có ý nghĩa quyết định là *cán bộ và đảng viên* hiểu rõ yêu cầu mới của cách mạng là phát triển sản xuất, hiểu rõ nâng cao năng suất lao động là nguồn của cải to lớn nhất. Do đó, cần phải thiết thực tổ chức bộ máy sản xuất mới, tích cực học tập quản lý kinh tế, cải tiến kỹ thuật. Ngày nay, Đảng yêu cầu cán bộ và đảng viên chẳng những *thạo về chính trị, mà còn phải giỏi về chuyên môn*, không thể lãnh đạo chung chung. Lại phải biết đoàn kết với những người ngoài Đảng, phải biết *dựa vào quần chúng*, phát huy sức sáng tạo của quần chúng lao động, học tập kinh nghiệm của quần chúng, phải tạo mọi điều kiện cho nhân dân lao động có thể nắm được những hiểu biết khoa học, kỹ thuật; ra sức đào tạo thật nhiều cán bộ kỹ thuật, cán bộ quản lý cần thiết cho sản xuất phát triển. Chỉ có như thế, chúng ta mới xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội.

- *Cần kiệm xây dựng nước nhà.*

Nước ta còn nghèo. Muốn sung sướng thì phải có tinh thần tự lực cánh sinh, cần cù lao động. Phải cố gắng sản xuất. Lao động là *nghĩa vụ thiêng liêng, là nguồn sống, nguồn hạnh phúc của chúng ta*. Trong xã hội ta, không có nghề nào thấp kém, chỉ những kẻ lười biếng, ỷ lại mới đáng xấu hổ. Người nấu bếp, người quét rác cũng như thầy giáo, kỹ sư, nếu làm trọn trách nhiệm thì đều về vang như nhau. Ai sợ khó, sợ khổ, muốn "ngồi mát ăn bát vàng", người đó mới là kém vì không phải là người xã hội chủ nghĩa.

Mỗi người phải tự giác giữ vững kỷ luật lao động.

Thanh niên càng phải xung phong hăng hái thực hiện khẩu hiệu: "Đâu cần thanh niên có, đâu khó thanh niên làm".

Mỗi thứ của cải chúng ta làm ra phải tốn bao nhiêu mồ hôi và sức lao động. Chúng ta chỉ có thể xây dựng chủ nghĩa xã hội bằng cách *tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*. Sản xuất mà không tiết kiệm thì khác nào gió vào nhà trống. Cho nên phải biết giữ gìn của công. *Tham ô, lãng phí* tài sản của Nhà nước, của tập thể, của nhân dân là hành động trộm cắp, mà ai cũng phải thù ghét, phải trừ bỏ. Phải biết quý trọng sức người là vốn quý nhất

của ta. Chúng ta cần hết lòng chăm sóc sức khoẻ và sử dụng thật hợp lý sức lao động của nhân dân ta.

Cán bộ và đảng viên càng phải nâng cao tinh thần phụ trách, nêu gương "*cần kiệm liêm chính*", không xâm phạm một đồng xu, hạt thóc của Nhà nước, của nhân dân; phải chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh là nguồn gốc sinh ra tham ô, lãng phí. Trong mọi công việc, phải tính toán cân nhắc cẩn thận. "Thì giờ là vàng bạc". Phải kiên quyết chống thói hội họp lu bù, mất thì giờ, hại sức khoẻ mà không kết quả thiết thực.

- *Tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.*

Tiến nhanh, tiến mạnh là quy luật của chủ nghĩa xã hội. Muốn sản xuất được nhiều, nhanh, tốt, rẻ, thì phải có nhiệt tình cách mạng. Nhưng lại còn phải hiểu biết và nắm vững khoa học.

Mỗi người lao động cần có tinh thần dám nghĩ dám làm, vươn lên hàng đầu, thành người lao động tiên tiến. Công nhân, nông dân ta và người lao động trí óc cần tin rằng chúng ta có đầy đủ sức mạnh, can đảm và thông minh để xây dựng cuộc đời mới của mình.

Chỉ cần chúng ta có đầy đủ ý thức làm chủ, tinh thần tập thể, kỷ luật và ra sức học tập, nâng cao trình độ văn hoá, kỹ thuật, có tinh thần sáng tạo, tìm tòi cái mới, học tập cái mới, ủng hộ cái mới, thực hiện cái mới thì việc gì chúng ta cũng làm được.

Cán bộ và đảng viên lại càng phải có tinh thần ấy, phải gạt bỏ những thái độ sai lầm như: thoả mãn với thành tích bước đầu, bảo thủ, tự mãn với những kinh nghiệm đã có, có ít nhiều tri thức thì kiêu căng, coi khinh quần chúng, hoài nghi những sáng kiến bình thường của quần chúng; lười biếng, không tích cực học tập cái mới, v.v..

Nhân dân lao động ta rất giàu kinh nghiệm và tính sáng tạo, đất nước ta có rất nhiều cửa cải. Với quyết tâm của ta, với sự giúp đỡ của các nước anh em, nhất định chúng ta hoàn toàn có thể làm cho nước ta giàu mạnh, dân ta sung sướng, theo kịp các nước anh em.

Hãy tiến lên, tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ

nghĩa xã hội! Tiến nhanh, tiến mạnh không phải là phiêu lưu, làm ẩu. Phải thiết thực đi từng bước, phải *tiến vững chắc*. Phải nắm vững *quy luật* phát triển của cách mạng, phải tính toán cẩn thận *những điều kiện cụ thể, những biện pháp cụ thể*. *Kế hoạch* phải chắc chắn, cân đối. Chớ đem chủ quan của mình thay cho điều kiện thực tế. Phải *chống bệnh chủ quan, tác phong quan liêu, đại khái*. Phải xây dựng tác phong *điều tra, nghiên cứu* trong mọi công tác cũng như trong khi định ra mọi chính sách của Đảng và của Nhà nước.

Các đồng chí,

Những tư tưởng, tác phong mới mà Đảng ta yêu cầu mỗi cán bộ, mỗi đảng viên và mỗi người lao động cần phải bồi dưỡng cho mình, tóm lại là:

- Ý thức làm chủ và tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa,
- Quan điểm "tất cả phục vụ sản xuất",
- Ý thức cần kiệm xây dựng nước nhà,
- Tinh thần tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.

Trái lại, những tư tưởng, tác phong xấu cần chống lại là:

- Chủ nghĩa cá nhân,
- Quan liêu, mệnh lệnh,
- Tham ô, lãng phí,
- Bảo thủ, rụt rè.

Đó là một cuộc vận động, giáo dục tư tưởng có ý nghĩa rất to lớn đối với sự nghiệp cách mạng của chúng ta ngày nay.

Chúng ta sẽ đem hết tinh thần phụ trách trước Đảng, trước nhân dân mà tiến hành chỉnh huấn cho thật tốt.

Cán bộ các cấp lãnh đạo, cán bộ các ngành cần phải làm gương mẫu.

Mỗi người phải cố gắng bản thân, đồng thời dựa vào sự giúp đỡ của tập thể thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình để thấy

rõ cái hay và cái dở, để sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm.

Chúng ta phải làm cho mỗi cán bộ, đảng viên đều tiến bộ, phấn khởi.

Làm cho toàn thể nhân dân lao động ta càng hăng hái tiến lên xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và củng cố miền Bắc thành cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Các đồng chí,

Nghị quyết của Đại hội lần thứ III của Đảng là như ánh mặt trời soi sáng con đường tiến lên chủ nghĩa xã hội. Năm nay là như mùa xuân của kế hoạch 5 năm đầu của chúng ta.

Chúng ta hãy phấn khởi như mùa xuân; với nhiệt tình như ánh nắng, vui vẻ tiến lên, quyết làm cho cuộc chinh huấn này đại thắng lợi.

Nói tháng 3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2563,
ngày 27-3-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO CÁC DÂN TỘC TỈNH TUYẾN QUANG

Thưa đồng bào,

Nhân dịp Đại hội Đảng của tỉnh ta, Bác thay mặt Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, công an vũ trang nhân dân, dân quân và cán bộ, các cháu thanh niên và nhi đồng. Chúng tôi tỏ lòng cảm ơn các đồng chí chuyên gia nước anh em đang tận tình giúp ta trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Sau đây là câu chuyện mà Bác mong đồng bào và cán bộ tất cả các dân tộc, các địa phương hiểu rõ, ghi nhớ và cố gắng thực hiện.

Trước kia, chúng ta làm cách mạng và kháng chiến đánh đổ vua chúa và địa chủ phong kiến, đánh đuổi giặc Nhật, giặc Tây, để giành lấy tự do cho các dân tộc.

Ngày nay, chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Chủ nghĩa xã hội nghĩa là tất cả mọi người các dân tộc ngày càng ấm no, con cháu chúng ta ngày càng sung sướng. Muốn được như vậy thì tất cả mọi người, gái cũng như trai, tất cả mọi dân tộc phải hiểu rằng: nói chung thì mình là người chủ tập thể của nước nhà; nói riêng thì công nhân là chủ nhà máy, xã viên là chủ hợp tác xã nông nghiệp.

Mọi người đều làm chủ, thì mọi người phải ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội tức là phải thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết

kiệm, tức là thực hiện khẩu hiệu “cần kiệm xây dựng Tổ quốc”.

Ở tỉnh ta hiện nay nông nghiệp là chính, vậy Bác nói nhiều về vấn đề này.

- *Một là*, muốn tăng gia sản xuất thì phải tổ chức hợp tác xã nông nghiệp. Hiện nay, Tuyên Quang đã có hơn 770 hợp tác xã, trong đó có hơn 170 hợp tác xã cấp cao. Như thế là tiến bộ. Nhưng các hợp tác xã còn quá nhỏ bé, có những hợp tác xã chỉ có 12 hộ, trung bình là 25 hộ. Chỉ có 3 hợp tác xã cấp cao, mỗi xã hơn 100 hộ. Hợp tác xã quá bé nhỏ thì không đủ sức để phát triển sản xuất.

- *Hai là*, mục đích của hợp tác xã là làm cho thu nhập chung của xã và thu nhập riêng của xã viên ngày càng tăng. Nhưng hiện nay có hợp tác xã lại thu nhập không bằng nông dân riêng lẻ, có một số những hợp tác xã cấp cao thu hoạch kém thua hợp tác xã cấp thấp.

Vì sao vậy? Vì cán bộ lãnh đạo chỉ biết phát triển con số mà không lo *củng cố*, không lo làm cho các hợp tác xã thật vững mạnh. Vì nóng vội, không đi từ thấp đến cao để rút kinh nghiệm mà lại muốn tổ chức ngay hợp tác xã cấp cao. Phải nhớ rằng hợp tác xã cấp cao có nghĩa là *thu nhập phải cao*. Vì quản lý kém - hoặc là chưa được dân chủ, hoặc là chưa được chí công vô tư, hoặc là kém sáng suốt, như khi đưa trâu bò vào hợp tác xã thì định giá quá thấp, v.v..

Từ nay phải sửa chữa những khuyết điểm nói trên, đồng thời phải theo nguyên tắc *tự nguyện*, không gò ép, đưa dần những hợp tác xã quá nhỏ bé hợp thành những hợp tác xã *hạng vừa*, độ 40, 50 hộ, hoặc nhiều hơn nữa để có đủ sức tăng gia sản xuất.

Để tăng gia sản xuất, cần có 8 điều:

1. Đủ nước,
2. Nhiều phân,
3. Cày bừa kỹ,

4. Giống mạ tốt,
5. Cấy dày đúng mức,
6. Phòng sâu, chuột và thú rừng,
7. Cải tiến nông cụ,
8. Chăm sóc đồng ruộng.

Về nước, đồng bào làm thủy lợi khá, nhưng vẫn chưa đủ, còn phải cố gắng nữa.

Phân, hiện nay mới được 50% mức quy định. Như thế là quá ít.

Phải nhớ rằng phân bón nhiều thì thu hoạch mới nhiều, “một nắm phân là một cân thóc”.

Cải tiến nông cụ, cả tỉnh có hơn 17.600 mẫu tây ruộng đất, mà chỉ có 950 cái cày cải tiến và 23 cái *máy cấy*. Thật là quá ít ỏi!

Kém phân bón, kém cải tiến nông cụ là một nguyên nhân mà vụ chiêm năm ngoái so với kế hoạch sản lượng đã hụt 27%, năng suất thì hụt 30%. Từ nay các hợp tác xã phải cố gắng làm đúng 8 điều nói trên.

Thanh La là một hợp tác xã khá về nhiều mặt ở tỉnh ta, có hơn 100 hộ xã viên, thu hoạch bình quân một công được hơn 6 ký thóc, đã bắt đầu vỡ hoang để tăng thêm ruộng đất, có nghề phụ như lò rèn và xưởng làm nông cụ cải tiến, v.v.. Cả xã đã xoá xong nạn mù chữ. Tất cả đảng viên và đoàn viên thanh niên đều vào hợp tác xã và cố gắng làm đầu tàu. Các hợp tác xã trong tỉnh nên học tập và thi đua theo cho kịp Thanh La. Còn Thanh La thì nên học tập và thi đua với hợp tác xã Đại Phong.

Về vụ Đông-Xuân: Kế hoạch Trung ương giao cho tỉnh về lúa là 4.900 mẫu tây. Tỉnh đã tăng lên một ít, các xã tăng thêm 542 mẫu tây nữa thành 5.442 mẫu tây. Như thế là tốt, điều đó chứng tỏ các xã rất cố gắng.

Nhưng khuyết điểm là không toàn diện, không chú trọng đầy đủ về *cây công nghiệp* và hoa màu. Ví dụ:

Trung ương định về *ngô* là 2.800 mẫu tây mà hiện nay cả tỉnh mới chuẩn bị được 2.300 mẫu tây.

Trung ương định về *khoai* là 700 mẫu tây mà hiện nay cả tỉnh mới chuẩn bị được 462 mẫu tây.

Trung ương định về *sắn* là 1.400 mẫu tây mà hiện nay cả tỉnh mới chuẩn bị được 612 mẫu tây.

Đó là một khuyết điểm nghiêm trọng.

Chúng ta cần phải biết rằng hoa màu là một thứ lương thực quý cho người và cho gia súc; nếu hoa màu kém thì ảnh hưởng không tốt đến đời sống của nhân dân. Cây công nghiệp không đạt được kế hoạch thì ảnh hưởng đến phát triển công nghiệp. Cho nên phải cố gắng làm đúng kế hoạch Trung ương đã định.

Về *chăn nuôi*: Tỉnh ta cũng kém. Chăn nuôi chẳng những không tăng mà còn giảm. So với kế hoạch thì trâu bò hiện nay thiếu hụt hơn 5%. Đó là vì:

- Cán bộ lãnh đạo các cấp không quan tâm đến vấn đề chăn nuôi.

- Vì khi đưa vào hợp tác xã định giá trâu bò quá rẻ.

- Vì các xã viên không săn sóc tốt trâu bò.

- Vì giết thịt trâu bò lu bù, v.v..

Chúng ta phải nhớ rằng trâu bò là bạn thân của nông dân, vừa giúp sức lao động cho nông dân, vừa là một nguồn phân bón tốt.

Vậy đồng bào tỉnh ta phải ra sức phát triển chăn nuôi hơn nữa.

Về *khai thác lâm thổ sản*: Đó là một nguồn lợi lớn cho đồng bào tỉnh ta, nó gần bằng 1 phần 3 giá trị của lương thực. Tuy vậy, về khai thác, đồng bào cũng chưa hoàn thành kế hoạch do Trung ương định, như:

Tre nửa chỉ đạt 81%,

Củ chỉ đạt 88%, v.v..

Đồng bào cần phải cố gắng hoàn thành tốt kế hoạch đã định,

đồng thời phải chú ý bảo vệ rừng và trồng cây gây rừng. Tục ngữ nói "*Rừng vàng, biển bạc*".

Chúng ta chớ lãng phí vàng, mà phải bảo vệ vàng của chúng ta.

Về *công nghiệp và thủ công nghiệp*: Tỉnh ta phát triển như thế là khá. Các đồng chí công nhân cần nhớ rằng: giai cấp mình là giai cấp lãnh đạo; mình là người chủ của xí nghiệp. Vì vậy phải cố gắng học tập chính trị, văn hoá và kỹ thuật để tiến bộ mãi. Phải giữ vững kỷ luật lao động. Phải quý trọng của công; chống lãng phí tham ô. Phải thi đua hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch đã định. Phải tuỳ khả năng mà sản xuất một số lương thực để tự túc một phần và tự cải thiện sinh hoạt của mình. Phải đoàn kết và tuỳ điều kiện mà giúp đỡ các hợp tác xã nông nghiệp để tăng cường hơn nữa *liên minh giữa công nông*.

Về *thương nghiệp*: Cán bộ và các hợp tác xã tiểu thương đã có nhiều cố gắng nhưng cần phải tích cực phục vụ đồng bào tốt hơn nữa.

Vấn đề *văn hoá*: So với những năm trước thì tỉnh ta phát triển tương đối khá. Cả tỉnh đã có 197 trường các cấp. Điều đáng mừng nữa là các cháu dân tộc ít người đi học ngày càng đông: năm 1957 chỉ có 380 cháu đi học, hiện nay đã tăng đến hơn 3.800 cháu.

Nhưng tỉnh ta cần đẩy mạnh hơn nữa phong trào bổ túc văn hoá và xoá nạn mù chữ. Hiện nay còn hơn 2 vạn người chưa biết đọc biết viết, thế là nhiều. Năm nay, cán bộ phải có kế hoạch thanh toán cho xong nạn mù chữ. Cũng là một tình nhiều đồng bào thiếu số, mà Hoà Bình xoá xong nạn mù chữ đã lâu và đã được thưởng huân chương. Tỉnh ta phải cố gắng theo cho kịp tỉnh bạn.

Vấn đề *vệ sinh*: Cũng cần đẩy mạnh hơn nữa. Phải tuyên truyền một cách thiết thực và rộng khắp trong nhân dân, gây một phong trào thể dục vệ sinh, chú trọng củng cố và phát triển thêm các trạm y tế và nơi đỡ đẻ ở xã, làm cho đồng bào hiểu rõ: phải giữ

gìn vệ sinh, ăn sạch, uống sạch, mặc sạch, ở sạch thì sức mới khoẻ; sức càng khoẻ thì lao động sản xuất càng tốt.

Về trật tự trị an: Trong thời kỳ qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng uỷ, các đồng chí bộ đội, công an võ trang và dân quân đã giữ gìn tốt trật tự trị an. Đồng bào được an cư lạc nghiệp. Như vậy là tốt. Nhưng chớ chủ quan khinh địch. Phải luôn luôn cảnh giác. Các đồng chí ấy cần cố gắng học tập thêm chính trị và quân sự để tiến bộ mãi. Cần đoàn kết nhân dân, luôn luôn dựa vào lực lượng nhân dân; phải có quyết tâm vượt mọi khó khăn để hoàn thành nhiệm vụ vẻ vang mà Đảng và Chính phủ đã giao cho.

Về các đoàn thể quần chúng: Đây chỉ nói về phụ nữ và thanh niên.

Cả tỉnh có 3 vạn *chị em* có tổ chức, hơn một vạn rủ vào hợp tác xã, hơn 700 chị em tham gia công tác chính quyền. Như thế là khá. Nhưng còn phải đẩy mạnh tuyên truyền giáo dục lôi cuốn nhiều phụ nữ vào tổ chức hơn nữa.

Đoàn Thanh niên Lao động có 9.800 đồng chí. Đó là một lực lượng khá to. Nhưng so với số dân trong tỉnh thì vẫn còn là ít. Tỉnh ta có hơn 84.000 cử tri, trong đó hơn bốn vạn là thanh niên. Đoàn Thanh niên Lao động chỉ chiếm hơn một phần tư tổng số thanh niên. Vậy là Đoàn có thể và nên phát triển hơn nữa. Trong các công việc sản xuất, thanh niên nhiều nơi đã làm tròn nhiệm vụ xung phong. Trong học tập cũng như trong lao động sản xuất, thanh niên Tuyên Quang cần làm đúng khẩu hiệu vẻ vang là: "*Đâu cần thanh niên có, việc khó thanh niên làm*".

Phụ nữ và thanh niên cần phải gánh vai chính trong việc xây dựng *đời sống mới* và thực hiện đúng đắn Luật hôn nhân và gia đình.

Các cháu nhi đồng phải làm cho được 5 tốt là: đoàn kết tốt, học tập tốt, lao động tốt, kỷ luật tốt, vệ sinh tốt.

Vấn đề dân tộc: Dưới chế độ thực dân và phong kiến, đồng bào rẻo cao sống rất cực khổ. Ngày nay, đồng bào rẻo cao được tự do bình đẳng, không bị áp bức bóc lột như trước kia. Nhưng đời sống vật chất và văn hoá chưa được nâng cao mấy. Đó là vì cán bộ lãnh đạo không chú ý đầy đủ đến đồng bào rẻo cao. Bác thay mặt Trung ương và Chính phủ giao cho cán bộ từ tỉnh đến xã phải ra sức giúp đỡ hơn nữa đồng bào rẻo cao về mọi mặt.

Đồng bào tất cả các dân tộc phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau như anh em trong một nhà.

Về công tác lãnh đạo: Chế độ ta là chế độ dân chủ, nghĩa là nhân dân làm chủ. Đảng ta là Đảng lãnh đạo, nghĩa là tất cả các cán bộ, từ trung ương đến khu, đến tỉnh, đến huyện, đến xã, bất kỳ ở cấp nào và ngành nào - đều phải là người đầy tớ trung thành của nhân dân. Tất cả cán bộ đều phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân; đều phải hết sức quan tâm đến đời sống của nhân dân; đều phải theo đúng chính sách của Đảng và đi đúng đường lối quần chúng.

Do đó mà lãnh đạo phải dân chủ, thiết thực, cụ thể và toàn diện. Phải tránh cách lãnh đạo đại khái, phiến diện, chung chung. Cán bộ phải tuyệt đối tránh bệnh quan liêu mệnh lệnh, phải hết sức chống bệnh hình thức, chống lãng phí tham ô.

Trong mọi công việc, đảng viên và đoàn viên thanh niên phải làm gương mẫu để lôi cuốn nhân dân cùng tiến bộ.

Trước kia, Đảng ta chỉ có non 5.000 đồng chí và ở trong những điều kiện vô cùng khó khăn mà đã lãnh đạo 25 triệu đồng bào cả nước làm cách mạng thành công. Hiện nay, ở Tuyên Quang ta có hơn 5.000 đảng viên, với mọi điều kiện cực kỳ thuận lợi, nhất định phải lãnh đạo 156.000 đồng bào tỉnh nhà hăng hái thi đua, hoàn thành tốt kế hoạch Đảng và Chính phủ giao cho, trước mắt là hoàn thành tốt kế hoạch năm nay làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm.

Hiện nay, Trung ương Đảng sắp mở một đợt chỉnh huấn nhằm làm cho toàn Đảng, toàn dân thấm nhuần thêm tư tưởng làm chủ nước nhà và nâng cao ý thức xã hội chủ nghĩa. Tất cả chúng ta sẽ

vui vẻ phấn khởi tham gia cuộc chỉnh huấn mới, để sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm, để hoàn thành những nhiệm vụ mới, giành lấy những thắng lợi mới.

*

* *

Thư đồng bào,

Trước kia, đồng bào tỉnh ta đã góp phần xứng đáng trong Cách mạng Tháng Tám và cuộc kháng chiến cứu nước. Ngày nay, tôi chắc rằng đồng bào ta sẽ phát huy truyền thống anh dũng sẵn có và góp phần nhiều hơn nữa trong công cuộc kiến thiết chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Với quyết tâm phấn đấu của chúng ta, với sự giúp đỡ tận tình của các nước anh em, chúng ta nhất định sẽ thắng lợi trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Cuối cùng, chúng tôi nhờ các vị chuyển lời thân ái hỏi thăm của Trung ương Đảng và Chính phủ đến đồng bào, bộ đội và cán bộ ở các địa phương.

Nói tháng 3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2563,

ngày 27-3-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH HÀ GIANG

Thư đồng bào yêu quý,

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào và cán bộ các dân tộc, hỏi thăm bộ đội, công an và dân quân, hỏi thăm các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Trong những năm kháng chiến, đồng bào tỉnh ta đã hăng hái phục vụ Tổ quốc. Gần 1.300 đồng bào đã vào bộ đội và nhiều đồng bào đã vào đội du kích, đã đánh tan bọn tàn quân Quốc dân đảng ở Bắc Quang, quân nhảy dù Pháp ở Đồng Văn, đánh phủ và Pháp ở Hoàng Su Phì. Đồng bào đã đóng góp hơn 27.500 tấn lương thực và 1 triệu 80 vạn ngày công trong các chiến dịch, nhất là trong chiến dịch Điện Biên Phủ.

Đảng và Chính phủ vui lòng khen ngợi những công trạng đó của đồng bào tỉnh ta.

Từ ngày hoà bình trở lại, đồng bào đã cố gắng và đã tiến bộ về nhiều mặt. Vài ví dụ:

Về kinh tế - Trước kia, đồng bào làm ăn riêng lẻ. Ngày nay đồng bào đã đoàn kết nhau lại trong những tổ đổi công và hợp tác xã để giúp đỡ lẫn nhau. Nhiều nơi trước kia nghèo túng, nay nhờ có hợp tác xã mà đủ ăn đủ mặc, như các xã Thông Nguyên, Khuôn Lùng, Phìn Hồ và nhiều xã khác.

Về xã hội - Dưới chế độ thực dân phong kiến, phụ nữ bị áp bức

hành hạ, không có quyền ăn nói. Ngày nay, dưới chế độ dân chủ tỉnh ta đã có 400 phụ nữ tham gia chính quyền và sau này chắc sẽ có nhiều hơn nữa.

Về văn hoá - Trước kia, cả tỉnh ta chỉ có mấy lớp hương sư và một trường tiểu học. Hiện nay, với sự quan tâm của Đảng và Chính phủ, tỉnh ta đã có hơn 100 trường các cấp và 400 lớp vỡ lòng; có hơn 17.100 cháu đi học.

Về y tế - Cũng có tiến bộ khá.

Đó là những tiến bộ to lớn.

Bác có lời khen các cô giáo, thầy giáo từ miền xuôi xung phong lên Hà Giang dạy văn hoá cho đồng bào, lại cố gắng học tiếng địa phương.

Trước kia, bọn thực dân phong kiến nắm quyền làm chủ, chúng bắt đồng bào ta làm nô lệ. Ngày nay, chế độ ta là chế độ dân chủ, tức là tất cả *đồng bào các dân tộc đều là người chủ nước nhà*. Cán bộ từ trung ương đến khu, đến tỉnh, huyện và xã đều phải một lòng một dạ phục vụ lợi ích chung của nhân dân, chứ không phải là "quan cách mạng".

Nhân dân đã làm chủ, thì phải làm gì để xứng đáng là người chủ tốt?

- Trước hết, tất cả các dân tộc, bất kỳ to hay là nhỏ, đều phải *đoàn kết chặt chẽ*, thương yêu giúp đỡ nhau như anh em một nhà.

- Hai là, đồng bào phải ra sức *tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm* để làm cho mọi người áo ấm cơm no. Muốn như vậy, thì đồng bào vùng thấp cũng như rẻo cao, phải tổ chức nhau lại thành *tổ đổi công và hợp tác xã*. Người đông thì sức mạnh, sức mạnh thì sản xuất được nhiều hơn. Những nơi đã có tổ đổi công và hợp tác xã thì phải ra sức *củng cố* nó cho thật tốt và thật vững chắc.

- Ba là, muốn sản xuất tốt, thì đồng bào:

+ Phải cố gắng làm nhiều thủy lợi, để có đủ *nước* cho lúa và

hoa màu.

+ Phải có nhiều *phân bón*; phân bón nhiều thì lúa và hoa màu mới tốt.

+ Phải *cải tiến nông cụ*. Vì với những nông cụ cũ kỹ thì khó nhọc nhiều mà thu hoạch ít.

Đủ nước, nhiều phân, nông cụ cải tiến là ba điều chính. Còn những điều khác cần phải làm, cán bộ phải ra sức tuyên truyền và phổ biến cho đồng bào hiểu và làm để sản xuất cho tốt.

- Bốn là, cần phải *phát triển chăn nuôi cho tốt*. Trâu, bò, lợn là nguồn lợi lớn, lại là một nguồn phân bón cho ruộng nương.

- Năm là, việc khai thác *lâm thổ sản* trong ba năm qua mỗi năm đưa lại cho đồng bào một số tiền bằng 3.765 tấn thóc. Vậy cần phải chú ý hơn nữa *bảo vệ rừng và trồng cây gây rừng*. Trồng cây ăn quả và cây làm thuốc.

- Sáu là, đồng bào phải chú ý *vệ sinh*. Để giữ gìn sức khoẻ thì phải ăn sạch, uống sạch, mặc sạch, ở sạch. Sức khoẻ thì lao động sản xuất mới tốt.

- Bảy là, đồng bào phải cố gắng *xoá nạn mù chữ*. Phải biết đọc biết viết thì làm ăn mới tiến bộ được.

- Tám là, đời sống của đồng bào rẻo cao còn có nhiều khó khăn. Đồng bào các nơi khác, nhất là cán bộ từ khu đến huyện cần phải ra sức giúp đỡ đồng bào rẻo cao nhiều hơn nữa.

Các đồng chí bộ đội, công an nhân dân và dân quân tự vệ giữ gìn tốt trật tự trị an. Đó là ưu điểm mà Bác thay mặt Đảng và Chính phủ khen ngợi các đồng chí. Nhưng các đồng chí chớ chủ quan khinh địch; mà phải luôn luôn nâng cao cảnh giác; luôn luôn đoàn kết giúp đỡ nhân dân, dựa vào lực lượng nhân dân; luôn luôn có quyết tâm khắc phục khó khăn để làm trọn nhiệm vụ. Đồng thời phải học thêm chính trị, văn hoá và nghiệp vụ để tiến bộ mãi.

- Bác khen ngợi các cháu *thanh niên* sáu tỉnh Việt Bắc xung phong lên đắp con đường Hà Giang - Đồng Văn. Mong các cháu thi đua hoàn thành cho thật tốt nhiệm vụ đó.

- Tôi mong *các cụ phụ lão* ra sức đôn đốc con cháu thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà, xây dựng đời sống hạnh phúc cho mọi người và mọi dân tộc.

- Các cháu *nhi đồng* cần phải thi đua thực hiện 5 tốt. Tức là đoàn kết tốt, học hành tốt, lao động tốt, kỷ luật tốt, vệ sinh tốt.

- Hiện nay, tỉnh ta có hơn 2.000 *đảng viên* và hơn 3.800 *đoàn viên* thanh niên lao động. Đó là một lực lượng khá to. Từ nay cần phải: *củng cố tốt* các chi bộ và chi đoàn, phát triển Đảng và Đoàn. Cán bộ, đảng viên và đoàn viên phải đoàn kết chặt chẽ; phải hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, đặt lợi ích chung của nhân dân lên trên lợi ích riêng của mình; phải làm gương mẫu trong đoàn kết dân tộc, trong học tập và trong lao động sản xuất; phải chống quan liêu mệnh lệnh, lãng phí, tham ô.

- Đồng bào và cán bộ tỉnh ta nhớ kỹ và làm đúng những điều trên đây, thế là góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nói tháng 3-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2.566,
ngày 30-3-1961.

DIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HOÀ XÊNÊGAN

*Kính gửi Ngài Lêôpôn Xêđa Xengo,
Tổng thống nước Cộng hoà Xênegan,
Đácca*

Nhân dịp chúc mừng Quốc khánh lần thứ nhất nước Cộng hoà Xênegan, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài và nhờ Ngài chuyển đến Chính phủ và nhân dân Xênegan lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nhân dân Xênegan, dưới sự lãnh đạo của Ngài, thu được nhiều thắng lợi trong công cuộc xây dựng nước nhà giàu mạnh, góp phần vào sự nghiệp bảo vệ hoà bình ở châu Phi và thế giới.

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Xênegan ngày càng củng cố và phát triển.

Kính chúc Ngài mạnh khoẻ.

Ngày 3 tháng 4 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo *Nhân dân*, số 2571,
ngày 4-4-1961.

CHUYỆN NGƯỢC ĐỜI

Trung tuần tháng 3 vừa rồi, trong một bức thư nói về nguy cơ của nông nghiệp Mỹ, tổng * đã thú nhận rằng: Trong 10 năm qua thu nhập của nông dân Mỹ càng ngày càng giảm sút, trong 100 gia đình nông dân Mỹ, thì 10 gia đình phải ăn *đói*, đáng lẽ ăn ba phần mới đủ, thì họ chỉ có ăn một phần.

Đó là chưa kể tình trạng đói khổ của 5 triệu 70 vạn công nhân thất nghiệp.

Phải chăng vì mất mùa, vì *thiếu* lương thực mà người lao động Mỹ phải nhịn đói? Không phải! Chính vì lương thực của tư bản *thừa quá nhiều*. Thế mới ngược đời chứ!

Lương thực thừa nhiều đến nỗi Chính phủ Mỹ mỗi năm phải chi tiêu hơn 500 triệu đôla vào việc bảo quản.

Làm thế nào để giải quyết cái nạn thừa lương thực này? Một vị đại biểu Quốc hội Mỹ đề ra một ý kiến rất giản đơn. Ông ta nói: "Nếu cho mỗi công dân Mỹ ăn vừa no, thì lương thực sẽ không bị thừa nữa".

Nhưng đối với chế độ tư bản, đó là một ý kiến ngậy thơ, ngược đời.

Tổng Ken đề ra một biện pháp mà ông ta gọi là "Lương thực dùng vào hoà bình". Tức là đưa số lương thực thừa ứ "giúp" cho các ước chậm tiến.

Ví dụ: Mỹ trích trong số lương thực thừa đó 10.000 tấn gạo để

1* *Ken*: Kennơđi.

"giúp" Philippin, giá là 100.000 đôla, thêm vào 10.000 đôla phí tổn chuyên chở do công ty vận tải Mỹ bao. Tổng cộng là 110.000 đôla mà Philippin phải ký giấy vay Mỹ.

Thế là Mỹ đã giải quyết được một vạn tấn lương thực thừa, lại được Philippin mắc 11 vạn đôla nợ.

Danh nghĩa là Mỹ "giúp" Philippin, thực tế là Philippin giúp Mỹ đỡ khủng hoảng.

Một vạn tấn gạo Mỹ đưa đến Philippin tất nhiên dèo thêm những *điều kiện chính trị và quân sự*. Chính tổng Ken đã nói: Bán lương thực thừa cho các nước chậm tiến "là một công cụ rất quan trọng của chính sách đối ngoại của Mỹ".

Lương thực thừa của Mỹ "giúp" tốt hay là xấu, rẻ hay là đắt?

Sau đây là dư luận của vài nước "bị giúp":

"Có khi chở đến Pakixtan thì lương thực Mỹ đã hư hỏng, không ăn được nữa. Nhưng Pakixtan vẫn phải trả 40% đắt hơn giá trên thị trường thế giới" (tạp chí *Pakixtan*).

"Hiệp định Mỹ bán lương thực thừa cho Ấn đã giúp cho tư bản Mỹ trói buộc chặt hơn nữa kinh tế của Ấn" (tạp san *Lực lượng nhân dân*, Ấn Độ).

"Cách "giúp" của Mỹ, thực tế là: Tay phải xoáy hết những cái gì tay trái đã cho" (tạp san *Liên hệ*, Ấn Độ).

Dựa vào "viện trợ" mà "Mỹ xem Philippin như người ăn xin, ngoài việc xin ăn thì không biết gì nữa" (*Thời báo Manila*, Philippin).

Dùng cách bán lương thực thừa, đế quốc Mỹ vừa giữ gìn lợi ích của bọn tư bản Mỹ vừa xâm lược các nước chậm tiến. Thế là "hai bề vụn hai". Nhưng tổng Ken cần phải nhận rằng: "Lương thực thừa là một chứng bệnh nặng, nó làm cho kinh tế nông thôn Mỹ tổn hại nghiêm trọng... Và vấn đề đó không thể giải quyết được trong một ngày, hoặc một năm, thậm chí cả mấy năm suốt nhiệm kỳ của một tổng thống".

Mỹ thường khoe khoang cái gì Mỹ cũng "nhất thế giới". Thì tình trạng khủng hoảng công nghiệp và nông nghiệp, Mỹ cũng nhất thế giới tư bản.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2570,
ngày 3-4-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH BẮC GIANG

Thưa đồng bào,

Bác và đồng chí Khai, ủy viên Trung ương, thay mặt Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào và cán bộ các dân tộc, hỏi thăm các đồng chí bộ đội, công an và dân quân tự vệ, hỏi thăm các đồng chí công nhân các xí nghiệp, hỏi thăm các cụ phụ lão, các cháu thanh niên, nhi đồng, các kiều bào mới về nước và cảm ơn các đồng chí chuyên gia Trung Quốc anh em sang giúp tỉnh nhà. Nhân dịp này Bác báo cho đồng bào và cán bộ tỉnh nhà một tin mừng: Trung ương sắp mở một đợt chỉnh huấn cho toàn Đảng và toàn dân.

CHỈNH HUẤN LÀ GÌ? Trong mấy năm qua, đồng bào và cán bộ ta có nhiều cố gắng và nhiều thành tích. Một ví dụ: trước đây đồng bào nông dân đều làm ăn riêng lẻ, "đèn nhà ai, rạng nhà ấy".

Ngày nay, ở tỉnh ta hơn 90% nông hộ đã đoàn kết nhau lại trong các hợp tác xã giúp đỡ lẫn nhau, làm ăn vui vẻ. Đó là một *thành tích to lớn*.

Nhưng trong thành tích đó vẫn có *nhược điểm* cần phải sửa chữa để tiến bộ hơn nữa. Ví dụ: nhiều hợp tác xã cần được củng cố, việc quản trị cần được tăng cường, v.v.. Chỉnh huấn nghĩa là *huấn luyện* cán bộ và nhân dân nhằm *chỉnh đốn* lại tư tưởng và tác phong, để sửa chữa những nhược điểm và khuyết điểm, phát triển những ưu điểm, làm cho mọi người, mọi việc đều tiến bộ hơn nữa.

Trong chỉnh huấn, có mấy điều rất quan trọng sau đây:

1. LÀM CHO MỌI NGƯỜI NÂNG CAO TINH THẦN LÀM CHỦ NƯỚC NHÀ

Tất cả nhân dân ta phải hiểu sâu sắc rằng: nước nhà là nước nhà của nhân dân ta, nhân dân ta là người chủ nước nhà. Quyền làm chủ đó là do cách mạng thành công và kháng chiến thắng lợi đưa lại cho nhân dân ta.

Đã làm chủ, thì mọi người, mọi dân tộc phải chung sức làm cho dân giàu nước mạnh, làm cho đời sống của nhân dân được cải thiện không ngừng, làm cho con cháu ta ngày càng sung sướng. Muốn như thế, thì mọi người phải thực hiện khẩu hiệu *cần kiệm xây dựng nước nhà*. Tức là mọi người phải thi đua *tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*. Cần và kiệm phải đi đôi với nhau.

Chúng ta hãy lấy *hợp tác xã nông nghiệp* làm ví dụ: tổ chức hợp tác xã là một bước tiến lên nhưng đó chỉ mới là một bước đầu. Bây giờ cần phải củng cố và phát triển nó cho tốt. Trước hết phải làm cho xã viên và cán bộ đều phải ra sức thực hiện "*cần kiệm xây dựng hợp tác xã*", làm cho tăng thu nhập riêng của các xã viên và thu nhập chung của hợp tác xã. Muốn được như vậy, thì:

- *Cán bộ* ban quản trị phải dân chủ, công bằng, minh bạch, chỉ công vô tư.

- *Xã viên* phải ra sức chăm lo công việc xã và quý trọng tài sản của xã.

- Cán bộ và xã viên phải đoàn kết chặt chẽ như anh em một nhà.

Hiện nay, các hợp tác xã tỉnh ta còn những khuyết điểm sau đây, cần phải sửa chữa:

Về sản xuất - Phân bón quá ít, thủy lợi còn kém, nông cụ cải tiến ít, số ngày lao động quá ít, mỗi năm bình quân mỗi xã viên chỉ lao động khoảng 100 ngày. Do đó mà mức sản xuất, nhất là sắn, mía, đỗ các loại, v.v. hiện nay chưa đạt một nửa kế hoạch.

Về chăn nuôi - Ở vào trung du có đồng bằng lại có đồi núi, như thế là tỉnh ta có điều kiện rất thuận lợi cho nghề chăn nuôi. Nhưng số trâu, bò, lợn vốn đã thấp, lại không được săn sóc tử tế. Về vô

hoang phải cố gắng hơn nữa, trồng cây gây rừng đều kém.

Công việc *thủy lợi* đến nay bình quân mỗi người mới đạt 6 mét khối, như thế là quá ít. Việc đắp đê cũng mới đạt 50%.

Lâm thổ sản - Là một nguồn thu nhập khá lớn, nhưng việc khai thác cũng kém, chỉ đạt từ 35% (như củi), đến 57% (như nứa).

Vì những nhược điểm đó mà hợp tác xã bậc thấp thu nhập không cao và nhiều hợp tác xã bậc cao thu nhập vẫn thấp. Một nguyên nhân nữa là *quản lý* lao động, quản lý tài sản, v.v. đều còn yếu. Cần phải tăng cường hơn nữa.

Từ nay, mỗi cán bộ, mỗi xã viên phải thấm nhuần tư tưởng làm chủ hợp tác xã, làm chủ nước nhà; phải thực hiện tốt khẩu hiệu "*cần kiệm xây dựng hợp tác xã*"; làm được như vậy thì hợp tác xã nhất định sẽ phát triển tốt, thu nhập nhất định sẽ tăng thêm.

*

* *

Bây giờ nói tóm tắt về các vấn đề khác:

Về văn hoá - Việc bình dân học vụ tỉnh ta có cố gắng nhưng số người không biết đọc, biết viết vẫn còn khá nhiều (38.000 người), nhất là ở Lục Ngạn, Sơn Động và Lục Nam. Trong năm nay, cần phải cố gắng thanh toán xong nạn mù chữ.

Về bổ túc văn hoá, năm ngoái hơn 9 vạn người theo học, năm nay chỉ có độ 4 vạn. Như vậy là phong trào không lên mà lại xuống. Cần phải đẩy phong trào lên mạnh hơn nữa.

Về vệ sinh, phòng bệnh - Tỉnh ta đã có cố gắng nhưng vẫn cần phải gây một phong trào vệ sinh, phòng bệnh rộng khắp và bền bỉ. Làm cho đồng bào hiểu rằng muốn lao động sản xuất tốt thì phải giữ gìn sức khoẻ. Muốn giữ gìn sức khoẻ thì phải ăn sạch, uống sạch, mặc sạch, ở sạch. Cần phải tìm mọi cách để bảo vệ phụ nữ thai nghén, để chữa các bệnh đau mắt hột và bệnh sốt rét.

Về thương nghiệp - Cán bộ thương nghiệp cần phải nâng cao hơn nữa tinh thần phục vụ nhân dân, phục vụ sản xuất. Mua

những thứ đã khuyến khích đồng bào bán, bán những thứ đồng bào cần mua. Giá cả cân đúng mức, thái độ cân khiêm tốn.

Về công nghiệp địa phương - Cũng phải nhằm phục vụ nhân dân, phục vụ sản xuất. Làm những thứ gì mà địa phương sẵn có nguyên liệu để sản xuất, sản xuất rồi có thể tiêu thụ ở địa phương. Phải làm đúng nguyên tắc sản xuất *nhieu, nhanh, tốt, rẻ*.

Công nhân phải thấm nhuần tinh thần làm chủ xí nghiệp, phải thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, phải xứng đáng là giai cấp lãnh đạo.

Về phụ nữ - Hầu hết phụ nữ đều vào hợp tác xã, gần 800 chị em tham gia chính quyền các cấp. Như thế là tốt. Nhưng chị em còn phải cố gắng học tập và đấu tranh hơn nữa để đi đến thật sự nam nữ bình quyền.

Về thanh niên - Đoàn Thanh niên Lao động có gần 16.700 đoàn viên. Đó là một lực lượng khá lớn. Các cháu thanh niên cần phải xung phong trong lao động và trong học tập, cần thực hiện khẩu hiệu "Đầu Đảng cần thì thanh niên có, việc gì khó thì thanh niên làm", để xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng.

Phụ nữ và thanh niên cần phải tuyên truyền rộng khắp để nhân dân chấp hành nghiêm chỉnh *Luật hôn nhân và gia đình*.

Về nhi đồng - Bác khuyên các cháu nhi đồng thi đua thực hiện 5 tốt, tức là đoàn kết tốt, học tập tốt, kỷ luật tốt, vệ sinh tốt, lao động tốt. Về lao động, ví dụ các cháu nên chăn trâu bò cho béo khoẻ, tham gia trồng cây và bảo vệ cây cho tốt.

Các đồng chí *bộ đội, công an* và *dân quân tự vệ* đều tích cực bảo vệ trật tự, trị an và tham gia lao động sản xuất. Như thế là tốt. Các đồng chí cần phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác, dựa vào lực lượng nhân dân và phải cố gắng học tập chính trị, văn hoá và nghiệp vụ để tiến bộ mãi.

2. TẤT CẢ PHỤC VỤ SẢN XUẤT

Để xây dựng chủ nghĩa xã hội, để nâng cao đời sống của nhân dân, nhiệm vụ *quan trọng nhất* của chúng ta hiện nay là *phát triển*

sản xuất.

Tất cả mọi người - công, nông, trí thức và tất cả cán bộ và viên chức mọi cấp, mọi ngành đều phải góp sức làm cho sản xuất phát triển. Chúng ta phải làm cho *nông nghiệp* phát triển toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc, phải bảo đảm cho lương thực được dồi dào.

Chúng ta phải làm cho *công nghiệp* mau lớn mạnh. Mọi người phải hiểu rằng lao động sản xuất là *nguồn gốc* của mình.

Đảng và Chính phủ sẽ lấy thành tích lao động sản xuất và lãnh đạo sản xuất tốt hay là kém mà đánh giá tinh thần yêu nước và đạo đức cách mạng của mỗi người, mỗi cán bộ.

3. VỀ CÁN BỘ VÀ ĐẢNG VIÊN

Đảng ta là Đảng lãnh đạo cách mạng. Ngoài lợi ích của nhân dân Đảng ta không có lợi ích nào khác. Vì vậy, cán bộ và đảng viên phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân, phải là người dày tớ hết sức trung thành của nhân dân.

Về lãnh đạo, cán bộ phải thật sự đoàn kết, nhất trí, phải đi sâu đi sát, phải lãnh đạo thiết thực và toàn diện. Phải chống tư tưởng bảo thủ, chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh, chống lãng phí tham ô.

Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên phải làm gương mẫu trong lao động sản xuất và trong học tập. Tỉnh ta có hơn 198.000 người từ 18 đến 50 tuổi. Trong số đó có gần 29.000 đảng viên và đoàn viên. Nếu mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên làm trọn nhiệm vụ của mình, tức là làm đầu tàu trong mọi công việc và giúp 6 anh em ngoài Đảng và ngoài Đoàn cùng tiến bộ, thì công việc gì khó mấy làm cũng nên, kế hoạch to mấy cũng hoàn thành tốt.

Một điểm quan trọng nữa là cần phải củng cố tốt và phát triển tốt các chi bộ Đảng và các chi đoàn thanh niên.

*

* *

Thư đồng bào,

Tỉnh ta có truyền thống rất anh dũng và vẻ vang. Trong những năm kháng chiến, bộ đội và du kích tỉnh ta đã đánh địch hơn 1.700 trận to nhỏ, diệt hơn một vạn tên chết và bị thương, thu hơn 1.500 súng các cỡ. Đồng bào thì cung cấp cho mặt trận hơn 3 triệu ngày công và nhiều lương thực.

Hiện nay, chúng ta kháng chiến chống một thứ giặc khác: giặc lạc hậu và nghèo nàn. Cuộc kháng chiến này chúng ta có một ít khó khăn tạm thời, nhưng có nhiều thuận lợi to lớn: nhân dân ta cần cù, Đảng ta lãnh đạo sáng suốt, lại có các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa - nhất là Liên Xô và Trung Quốc - hết lòng giúp đỡ, cho nên chúng ta nhất định thắng lợi.

Tôi tin chắc rằng đồng bào các dân tộc tỉnh ta sẽ phát huy truyền thống vẻ vang sẵn có, đoàn kết nhất trí, hăng hái thi đua hoàn thành vượt mức kế hoạch sản xuất năm nay, làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm. Như thế là đồng bào và cán bộ tỉnh ta góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 6-4-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2575,
ngày 8-4-1961.

ĐIỆN MỪNG HỘI NGHỊ HỘI ĐỒNG ĐOÀN KẾT NHÂN DÂN Á - PHI

Gửi Hội đồng đoàn kết nhân dân Á - Phi họp ở Băngđung,

Năm 1955, Hội nghị các đại biểu các Chính phủ các nước Á - Phi họp ở Băngđung đã thành công tốt đẹp. Năm nay Hội nghị Hội đồng đoàn kết nhân dân Á - Phi cũng họp ở thành phố lịch sử Băngđung, chắc rằng Hội đồng cũng sẽ thu được thắng lợi to lớn. Tôi xin gửi Hội nghị lời chào nhiệt liệt nhất.

Chủ nghĩa đế quốc thực dân ngày càng thất bại. Phong trào dân tộc giải phóng ngày càng lên cao.

Là một lực lượng rất to lớn, nhân dân Á - Phi đoàn kết chặt chẽ, kiên quyết đấu tranh thì nhất định sẽ đánh bại mọi âm mưu và hành động của chủ nghĩa đế quốc thực dân, các nước Á - Phi nhất định giành được độc lập hoàn toàn và góp phần đắc lực vào sự nghiệp giữ gìn hoà bình thế giới.

Chúc Hội nghị thành công.

Hà Nội, ngày 8 tháng 4 năm 1961

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2577,
ngày 10-4-1961.

**DIỆN CHÚC MỪNG LIÊN XÔ THỰC HIỆN
THÀNH CÔNG CHUYẾN BAY ĐẦU TIÊN
ĐƯA CON NGƯỜI VÀO VŨ TRỤ**

*Kính gửi đồng chí Nikita Khrútsốp,
Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Cộng sản Liên Xô,*

Đồng chí thân mến,

Toàn thể nhân dân Việt Nam hết sức vui mừng và phấn khởi trước sự thành công rực rỡ của chuyến bay đầu tiên của con người xôviết đi vào vũ trụ.

Xin kính gửi đồng chí những lời chúc mừng nhiệt liệt và nhờ đồng chí chuyển đến đồng chí Gagarin, tất cả các nhà khoa học, kỹ sư, kỹ thuật và công nhân Liên Xô những lời chúc mừng tốt đẹp nhất của chúng tôi.

Xin gửi đồng chí những cái hôn thân ái.

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 2580,
ngày 13-4-1961.

**THÊM MỘT THẮNG LỢI VÔ CÙNG VĨ ĐẠI
CỦA CHỦ NGHĨA CỘNG SẢN**

Sáng 12-4-1961, Quốc hội ta đang họp. Thủ tướng Phạm Văn Đồng đang báo cáo về kết quả to lớn của kế hoạch 3 năm (1958-1960) và triển vọng tốt đẹp của kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965). Bỗng một tin mừng nữa đến với Quốc hội: Cũng sáng hôm đó, con tàu vũ trụ "Phương Đông" của Liên Xô, người lái tàu là một thanh niên cộng sản 27 tuổi, đồng chí Gagarin, sau khi bay vòng quanh quả đất độ một giờ rưỡi, đã bay trở về Liên Xô bình an vô sự !

Đó là một thắng lợi vô cùng rực rỡ. Song những người cộng sản không ngạc nhiên.

Trước đây độ 100 năm, Các Mác đã đoán trước: Giai cấp công nhân sẽ tiến công *lên trời*.

Trước đây 43 năm, dưới sự lãnh đạo của Đảng Lenin, giai cấp công nhân Nga đã thành công trong cuộc cách mạng *long trời chuyển đất*.

Trước đây gần bốn năm (10-1957), Liên Xô là nước đầu tiên trên thế giới đã phóng thành công quả *vệ tinh đầu tiên* trong lịch sử loài người. Từ đó đến nay, Liên Xô liên tiếp phóng những vệ tinh lượng ngày càng nặng, bay ngày càng cao. Kết quả ngày càng kỳ diệu.

Tên lửa Liên Xô đã đặt Quốc huy búa liềm vào mặt trăng (9-1959) và chụp ảnh phía sau mặt trăng (10-1959). Tên lửa hạng to của Liên Xô đã hai lần từ 12.500 cây số bay trúng vào đích ở Thái Bình Dương; các nhà khoa học phương Tây đã kinh ngạc mà nói rằng: thế là như bắn trúng một con ruồi cách xa 12 cây số !

Liên Xô là nước đầu tiên phóng vệ tinh lên sao Kim, cách quả đất hàng mấy chục triệu cây số. Ngày nay Liên Xô lại là nước đầu tiên thành công trong việc cho người bay lên vũ trụ, mở ra kỷ nguyên mới trong sự phát triển vĩ đại của loài người.

Thắng lợi đó là thắng lợi của chủ nghĩa Mác - Lênin, là thắng lợi của chủ nghĩa cộng sản, là thắng lợi chung của phe xã hội chủ nghĩa và của toàn thể loài người.

Khoa học xôviết đã chinh phục được vũ trụ.

Chủ nghĩa cộng sản sẽ thắng lợi khắp thế giới.

Nhân dân Việt Nam rất phấn khởi và biết ơn Liên Xô, vì thắng lợi vĩ đại của Liên Xô anh em càng khuyến khích nhân dân Việt Nam ta ra sức thi đua để giành lấy thắng lợi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2581,
ngày 14-4-1961.

PHONG TRÀO ĐẠI PHONG

Từ ngày đồng chí Nguyễn Chí Thanh nêu những ưu điểm và tiến bộ của hợp tác xã Đại Phong, đến nay chưa đầy hai tháng, mà khắp cả miền Bắc đã có ngót 1.000 hợp tác xã nhận thi đua:

Học tập Đại Phong, đuổi kịp Đại Phong, vượt quá Đại Phong.

Đó là một phong trào rất tốt và rất mạnh mẽ, nó chứng tỏ tinh thần hăng hái, lực lượng to lớn và khả năng dồi dào của đồng bào nông dân ta. Tỉnh nào cũng có một số hợp tác xã tiến rất khá. Nhưng vì phong trào mới mẻ, nơi này hoặc nơi kia không tránh khỏi thiếu sót này hoặc thiếu sót khác cần phải sửa chữa để tiến bộ tốt. Vài ví dụ:

- Có hợp tác xã chỉ lo tăng diện tích, nhưng không lo tăng năng suất; hoặc lo sản xuất lúa, nhưng kém chú ý đến hoa màu và cây công nghiệp; hoặc không ra sức cải tiến nông cụ, thêm nhiều phân bón.

- Có hợp tác xã thì học Đại Phong một cách máy móc như thấy Đại Phong nuôi vịt có lãi, thì hợp tác xã mình dù không có điều kiện cũng muốn nuôi vịt...

- Có hợp tác xã chưa đủ điều kiện, chuẩn bị chưa tốt, mà đã nóng vội muốn mở rộng quy mô quá to.

- Có hợp tác xã sản xuất khá, nhưng xem thường chăn nuôi, v.v..

Nói tóm lại: thiếu sót ở chỗ *chưa toàn diện*.

Học Đại Phong phải học một cách sáng tạo và cần phải học

những ưu điểm sau đây:

- Củng cố hợp tác xã, chuẩn bị tốt điều kiện, rồi mới mở rộng thành quy mô to.

Giáo dục cho mỗi xã viên thấm nhuần *tinh thần làm chủ hợp tác xã*; mỗi cán bộ có tinh thần chí công vô tư; chi bộ phải lãnh đạo chặt chẽ; đảng viên và đoàn viên thanh niên phải làm gương mẫu, làm đầu tàu trong mọi công việc.

- Cán bộ và xã viên đoàn kết chặt chẽ, đồng tâm nhất trí, phấn khởi thực hiện: *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*, kế hoạch sản xuất phải *toàn diện*.

- Các tỉnh uỷ và huyện uỷ cần lãnh đạo các hợp tác xã một cách *chặt chẽ và toàn diện* thì phong trào sẽ tiến nhanh, tiến mạnh và tiến vững chắc, do đó kế hoạch sản xuất nông nghiệp chắc chắn sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2582,
ngày 15-4-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI NHÀ BÁO OÓCLỐP (LIÊN XÔ) VỀ KỶ CÔNG CỦA KHOA HỌC LIÊN XÔ¹⁾

Cũng như những người cộng sản và tiến bộ khắp thế giới, tôi rất vui sướng về sự thành công rực rỡ của con tàu vũ trụ của Liên Xô do đồng chí Gagarin lái đã trở về Tổ quốc Xôviết một cách bình yên. Thành công khoa học của Liên Xô sẽ giúp tăng thêm hạnh phúc cho loài người và củng cố hoà bình trên thế giới.

Báo *Nhân dân*, số 2584,
ngày 17-4-1961.

---

1) Tối ngày 15-4-1961, Đài phát thanh Mátxcơva đã truyền đi lời của Chủ tịch Hồ Chí Minh nói với đồng chí Oóclốp, phóng viên thường trú của Đài tại Hà Nội, về kỷ công của khoa học Liên Xô.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM LẦN THỨ II

Thưa các vị đại biểu,

Tôi xin thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, thân ái chào mừng các vị.

Đại hội lần này họp đúng vào lúc Mặt trận chúng ta 20 tuổi. Tuy trẻ tuổi, Mặt trận đã có một quá khứ rất oanh liệt và đang có một tiền đồ rất vẻ vang. Dưới sự lãnh đạo của Đảng ta, Mặt trận đã đoàn kết toàn dân trong cuộc Cách mạng Tháng Tám thành công và trong cuộc kháng chiến cứu nước thắng lợi.

Từ ngày hoà bình lập lại và từ Đại hội lần trước của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam²⁵ (1955) đến nay, ở miền Bắc hoàn toàn giải phóng nhân dân ta đã giành được những thành tích rất to lớn về mọi mặt.

VỀ CÔNG NGHIỆP:

Năm 1955 - chúng ta chỉ có 45 xí nghiệp cũ kỹ, với một số máy móc xộc xệch, thiếu trước, hụt sau.

- Năm nay - chúng ta có 205 xí nghiệp quốc doanh với những máy móc mới nhất do các nước anh em ta giúp.

VỀ NÔNG NGHIỆP:

- Năm 1955 - hầu hết đồng bào nông dân ta còn làm ăn riêng lẻ, phong trào hợp tác hoá mới bắt đầu với tám hợp tác xã gồm 106 hộ xã viên.

- Năm nay- hơn 86% đồng bào nông dân đã đoàn kết lại trong 41.400 hợp tác xã với 2.404.800 hộ xã viên.

VỀ VĂN HOÁ:

- Năm 1955 - số trường học cấp I đến cấp III là 4.495 trường với 716.000 học trò.

- Năm nay - tăng đến 6.240 trường với 1.522.000 học trò²⁾.

- Năm 1955 - chỉ có hai trường đại học với 1.200 sinh viên.

- Năm nay - có tám trường với 8.100 sinh viên²⁾.

- Năm 1955 - chỉ có một trường bổ túc văn hoá.

- Năm nay có 32 trường bổ túc văn hoá và trong công cuộc xoá nạn mù chữ, chúng ta đã đại thắng, v.v..

Khác hẳn với trước kia, hiện nay đại đa số đồng bào *thủ công nghiệp và buôn bán nhỏ* đều đã tổ chức làm ăn tập thể. Những đồng bào công thương tư bản cũng tiếp thụ cải tạo xã hội chủ nghĩa, tham gia lao động, cố gắng học tập và tiến bộ để góp phần xây dựng Tổ quốc, xây dựng một xã hội mới.

Hiện nay nền kinh tế của ta phần lớn đã xây dựng trên cơ sở quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa, chế độ bóc lột đã được xoá bỏ. Đó là sự chuyển biến sâu sắc nhất trong đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ta.

Đó là những thành tích rất to. Nhưng thành tích to hơn nữa có lẽ là sự *chuyển biến* trong con người của nhân dân ta. Vài ví dụ:

- *Công nhân* ta chẳng những không còn là người "culi" như dưới chế độ thực dân phong kiến, mà cũng không phải là "vô sản" theo nghĩa đen chữ đó, tức là không có của cải gì. Ngày nay, công nhân ta là *người chủ tập thể* của các xí nghiệp, là giai cấp lãnh đạo nước nhà.

Nông dân ta không còn là nô lệ của địa chủ, không còn phải mơ ước có một "miếng đất cắm dùi" như thời xưa. Ngày nay nông dân ta là *người chủ tập thể* của hợp tác xã, của nông thôn. Hơn bao giờ

2, 2) Chỉ tính đến hết năm học 1959 - 1960.

hết, họ là người bạn trung thành nhất của giai cấp công nhân trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trí thức ta không còn là những người chỉ nằm trong cái tháp ngà và xa rời quần chúng. Ngày nay, trí thức ta là những người lao động trí óc, luôn luôn hoà mình với công nông và cùng công nông ra sức xây dựng xã hội mới.

Sự chuyển biến tốt đẹp đó làm cho lực lượng công nông ngày càng phát triển và liên minh công nông ngày càng mạnh mẽ. Do nền tảng công nông thêm vững mạnh mà Mặt trận của chúng ta càng củng cố và phát triển thêm.

Trên thế giới, thì phe xã hội chủ nghĩa, mặt trận xã hội chủ nghĩa ngày càng hùng mạnh. Một ví dụ rõ rệt: Liên Xô là nước đầu tiên đã thành công rực rỡ trong cuộc phóng tên lửa lên sao Kim và đã cho đồng chí Gagarin lái con tàu vũ trụ bay quanh quả đất rồi lại bay về bình an. Chỉ việc đó cũng đủ làm cho thiên hạ thấy rằng chế độ xã hội chủ nghĩa hơn hẳn chế độ tư bản chủ nghĩa, chủ nghĩa xã hội chẳng những chinh phục vũ trụ mà sẽ cảm hoá tất cả loài người.

Cùng với phe xã hội chủ nghĩa, phong trào giải phóng dân tộc và hoà bình dân chủ ngày càng lan rộng, lên cao. Điều đó càng tăng thêm lực lượng cho Mặt trận của chúng ta. Và Mặt trận ta mạnh thì lại góp phần làm cho phong trào hoà bình thế giới thêm mạnh.

Bọn đế quốc Mỹ đang hung hăng xâm phạm miền Nam Việt Nam, Nam Triều Tiên, Đài Loan, nước Lào, Cônggô, Cuba... Cái hung hăng ấy chỉ là cái hung hăng giấy chết trước ngày chủ nghĩa đế quốc tắt thở. Từ ngày Cách mạng Tháng Mười Nga thành công, lịch sử thế giới đã chứng minh rằng chủ nghĩa đế quốc thực dân ngày càng suy sụp và sẽ đi đến bị tiêu diệt, chủ nghĩa xã hội nhất định sẽ thắng lợi khắp năm châu.

Những thành tích to lớn trên đây đặt ra cho Mặt trận Tổ quốc những nhiệm vụ rất quan trọng: *Đổi nội*, thì Mặt trận phải ra sức động viên các tầng lớp nhân dân, các đoàn thể, các tôn giáo, các dân tộc, các nhân sĩ tiến bộ - đã đoàn kết phải đoàn kết hơn nữa,

cùng nhau đẩy mạnh phong trào *thi đua yêu nước*, tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, làm cho công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc chúng ta tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc, làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Trong Đại hội lần trước, Mặt trận Tổ quốc đã nhất trí thông qua bản cương lĩnh đấu tranh để thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà. Cương lĩnh ấy rất đầy đủ và rất hợp tình hợp lý. Đó là một cống hiến to lớn của Mặt trận chúng ta. *Đối ngoại*, thì tăng cường đoàn kết với các nước trong phe ta và góp phần giữ gìn hoà bình ở Đông Dương, Đông - Nam Á và thế giới.

Một mặt trận của nhân dân đoàn kết chặt chẽ và rộng rãi là một lực lượng tất thắng. Hiện nay, trong cuộc đấu tranh anh dũng chống chế độ tàn bạo của Mỹ - Diệm, đồng bào ta ở miền Nam cũng có "Mặt trận dân tộc giải phóng"²⁶ với chương trình hoạt động thiết thực và phù hợp với nguyện vọng chính đáng của nhân dân. Do đó, có thể đoán rằng đồng bào miền Nam nhất định sẽ thắng lợi, nước nhà nhất định sẽ thống nhất, Nam Bắc nhất định sẽ sum họp một nhà.

Thưa các vị,

Chúng ta đã giành được nhiều thắng lợi. Nhưng chúng ta cũng đang có nhiều khó khăn; chúng ta không chủ quan, tự mãn. Song, khó khăn là tạm thời. Thuận lợi là căn bản. Nhân dân ta đoàn kết nhất trí, mọi người hiểu rõ mình là *người chủ nước nhà* và quyết tâm làm trọn nghĩa vụ người chủ, thì khó khăn gì chúng ta cũng vượt qua được và chúng ta nhất định sẽ giành được thắng lợi nhiều hơn nữa và to lớn hơn nữa.

Năm 1951, cuộc kháng chiến của chúng ta tuy gặp những điều kiện cực kỳ gay go, nhưng trong cuộc Đại hội hợp nhất Việt Minh-Liên Việt²⁷ tôi có nói:

Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết,

Thành công, thành công, đại thành công.

Những thắng lợi chúng ta giành được trong mấy năm qua đã chứng thực điều đó. Ngày nay, đồng bào miền Bắc thì hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội, đồng bào miền Nam ruột thịt thì anh dũng phấn đấu giành dân chủ tự do, vậy để kết luận, tôi xin phép nhắc lại:

Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết,

Thành công, thành công, đại thành công.

Nói ngày 25-4-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2593,

ngày 26-4-1961.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HOÀ TÔGÔ

Kính gửi Ngài Xinvanuyt Ôlempiô,

Tổng thống nước Cộng hoà Tôgô,

Lômê

Nhân dịp chúc mừng Quốc khánh lần thứ nhất của nước Cộng hoà Tôgô, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Ngài lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nhân dân và Chính phủ nước Cộng hoà Tôgô thu được nhiều thắng lợi trong công cuộc củng cố nền độc lập dân tộc và xây dựng đất nước phồn vinh.

Chúc tình hữu nghị giữa hai nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và Cộng hoà Tôgô ngày càng phát triển.

Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2595,

ngày 28-4-1961.

GUỒNG MÁY NÔNG NGHIỆP

Trong một công xưởng, có nhiều loại máy móc hình dạng khác nhau và công dụng khác nhau. Những máy móc khác nhau ấy phải bố trí và kết hợp thật ăn khớp với nhau, thì sản xuất mới tốt.

Nông nghiệp cũng có "guồng máy" của nó. Từ lúc chọn giống đến ngày đưa thóc vào kho, mọi công việc phải *ăn khớp, nhịp nhàng* với nhau, thì kết quả thu hoạch mới tăng. Sau đây xin tóm tắt nêu mấy điểm chính, để giúp bà con hợp tác xã nghiên cứu:

- Đủ nước. Nhiều phân. Giống tốt. Cây sâu bừa kỹ. Cây dày đúng mức. Phòng chuột, trừ sâu. Chăm nom ruộng đất. Cải tiến nông cụ. Đó là tám bộ phận chính trong guồng máy nông nghiệp, nó quan hệ chặt chẽ với nhau, thúc đẩy lẫn nhau, cho nên thiếu một bộ phận nào cũng không được. Ví dụ:

Muốn tăng thu hoạch thì nhất định phải tăng vụ, tăng diện tích. Muốn tăng vụ, tăng diện tích thì nhất định phải *cải tiến nông cụ*. Một máy cấy thô sơ (kiểu Nam Ninh) có thể cấy gần tám lần cây bằng tay. Muốn dùng máy cấy thì nhất định phải *cày sâu bừa kỹ*.

Một ví dụ nữa: Muốn ruộng tốt thì phải bón nhiều *phân*. Muốn có nhiều phân thì phải đẩy mạnh *chăn nuôi*. Muốn phát triển chăn nuôi thì phải *tăng diện tích* trồng thức ăn cho trâu, bò, lợn...

- *Miếng vườn* của mỗi gia đình xã viên và các loại *nghề phụ* là nguồn lợi để tăng thu nhập. Phải sắp xếp thế nào để xã viên làm tốt công việc chung của hợp tác xã, đồng thời có thể săn sóc miếng vườn của họ. Phải bố trí thế nào vừa phát triển được nghề phụ, vừa không để nghề phụ lấn át nông nghiệp.

- Nông nghiệp phải rất coi trọng ba điều:

Thiên thời - Mùa nào thì cần phải làm việc gì, nhất là phải làm kịp thời vụ.

Địa lợi - Đất nào phải trồng thứ gì cho thích hợp.

Nhân hoà - Xã viên có người khoẻ, người yếu; có người thạo nghề, người chưa thạo. Công việc có việc khó việc dễ, việc nặng việc nhẹ. Phải phân phối thế nào cho người đúng với việc, việc đúng với người và ai cũng có công việc, cũng phấn khởi lao động.

- Hợp tác xã từ 100 hộ trở lên là một *đại gia đình*. Ngoài công việc chính là tăng gia sản xuất, hợp tác xã phải tổ chức tốt những việc *xã hội và văn hoá* như: Giúp già, dạy trẻ, cưới hỏi, trông nom người ốm đau, giúp đỡ đàn bà khi thai nghén, v.v..

- Muốn cho guồng máy chạy thật đều, thật tốt, chúng ta phải thực hiện ba điều sau đây:

Cán bộ quản trị phải thật sự dân chủ và chí công vô tư.

Đảng viên và đoàn viên thanh niên phải gương mẫu trong mọi công việc.

Tất cả xã viên phải đoàn kết nhất trí, phải làm trọn nghĩa vụ của người chủ, làm đúng khẩu hiệu "Cần kiệm xây dựng hợp tác xã".

*

* *

Hiện nay khắp nơi có phong trào sôi nổi thi đua với hợp tác xã Đại Phong. Thế là rất tốt. Nhưng cán bộ ta phải nhớ:

- 1- Phải giữ vững nguyên tắc *tự nguyện*,
- 2- Trước khi mở rộng quy mô hợp tác xã phải *chuẩn bị thật tốt* tư tưởng và vật chất. Tuyệt đối không nên nóng vội.

T.L.

Báo Nhân dân, số 2595,
ngày 28-4-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN ĐẢO CÔ TÔ (HẢI NINH)¹⁾

Để tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội, cần làm tốt mấy việc sau đây:

- Về sản xuất nông nghiệp, cần làm công tác thuỷ lợi tốt, làm phân bón nhiều, chọn giống tốt, cày sâu bừa kỹ, cấy dày đúng mức, v.v..

- Phải ra sức chăn nuôi, vì chăn nuôi vừa là một nguồn lợi lớn, lại là một kho phân nhiều.

- Cần đẩy mạnh nghề đánh cá, nghề làm muối, nuôi dưỡng và bảo vệ các thú hải sản, trân châu, v.v.. Để làm tốt những nghề đó, thì cần phải cải tiến kỹ thuật, cải tiến lưới, thuyền. Muốn có lưới tốt, thì phải có tơ, muốn có tơ, thì phải chú ý trồng dâu nuôi tằm.

- Cần trồng nhiều cây ăn quả, cây lấy gỗ, cây ngăn gió. Trồng cây sẽ đưa lại cho nhân dân một nguồn lợi to, lại làm cho xứ sở ta thêm tươi đẹp.

- Phải ra sức củng cố hợp tác xã, làm đúng khẩu hiệu: cần kiệm xây dựng hợp tác xã.

- Về văn hoá, cần cố gắng thanh toán nạn mù chữ và đẩy mạnh phong trào bổ túc văn hoá trong cán bộ và nhân dân. Việc vệ sinh phòng bệnh cũng cần tăng cường. Có sức khoẻ đầy đủ thì sản xuất mới mạnh mẽ.

- Về trật tự, trị an, các đồng chí bộ đội, công an, dân quân cần

---

1) Nay thuộc tỉnh Quảng Ninh.

tiếp tục cố gắng học tập chính trị, nghiệp vụ và văn hoá, cần đoàn kết chặt chẽ với nhân dân và giúp đỡ nhân dân. Đồng bào thì cần giúp đỡ các đồng chí ấy làm nhiệm vụ cho thật tốt.

Để làm tốt các việc trên đây, mỗi người phải nhận thật rõ và làm thật đúng nghĩa vụ người làm chủ nước nhà. Cán bộ phải chí công vô tư, phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân. Đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động phải làm đầu tàu, làm gương mẫu trong mọi công việc. Hiện nay, trong số hơn 4.000 nhân dân, chỉ có 180 đảng viên và đoàn viên, như thế là quá ít. Cần phải phát triển thêm và phát triển tốt Đảng và Đoàn.

Thủ đô Hà Nội tuy cách xa các đảo, nhưng Đảng và Chính phủ luôn luôn quan tâm đến đồng bào các đảo và mong đồng bào đoàn kết cố gắng và tiến bộ.

Cán bộ tỉnh Hải Ninh cần phải hướng dẫn và giúp đỡ đồng bào các đảo, để đồng bào các đảo góp phần vào việc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Đồng bào phải đoàn kết chặt chẽ, phải hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, phải cố gắng hơn nữa để làm cho đời sống no ấm, vui tươi hơn nữa. Các cháu thiếu nhi phải học hành tốt, lao động tốt, kỷ luật tốt, giữ gìn vệ sinh tốt, đoàn kết tốt.

Nói ngày 9-5-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2609,
ngày 13-5-1961.

**THƯ GỬI THIẾU NIÊN, NHI ĐỒNG TOÀN QUỐC
NHÂN DỊP KỶ NIỆM 20 NĂM
NGÀY THÀNH LẬP ĐỘI THIẾU NIÊN
TIỀN PHONG**

Các cháu yêu quý,

15 tháng 5 năm 1961 là ngày kỷ niệm 20 tuổi của Đội thiếu niên tiên phong. Bác gửi các cháu lời chúc mừng thân ái nhất.

Trong thời kỳ qua, từ Bắc đến Nam, thiếu niên và nhi đồng đã hăng hái tham gia cách mạng và kháng chiến, có những thiếu niên và nhi đồng đã oanh liệt hy sinh cho Tổ quốc, như Kim Đồng, Lê Văn Tám và nhiều cháu khác.

Từ ngày hoà bình trở lại, ở miền Bắc có Đảng lãnh đạo, có Đoàn giúp đỡ, các cháu đều chăm chỉ học hành, tham gia lao động, cháu nào cũng ngoan. Bác vui lòng khen ngợi các cháu.

Nhưng chúng ta phải luôn luôn nhớ đến thiếu niên và nhi đồng ở miền Nam ruột thịt, đang bị bọn Mỹ - Diệm áp bức đọa đày.

Để ủng hộ đồng bào miền Nam (kể cả thiếu niên và nhi đồng) đấu tranh chống Mỹ - Diệm, đồng bào miền Bắc phải thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững mạnh để thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Các cháu cũng tham gia đấu tranh, bằng cách thực hiện mấy điều sau đây:

- Yêu Tổ quốc, yêu đồng bào.

- Học tập tốt, lao động tốt.

- Đoàn kết tốt, kỷ luật tốt.

- Giữ gìn vệ sinh.

- Thật thà, dũng cảm.

Mai sau, các cháu sẽ là *người chủ* của nước nhà. Cho nên ngay từ rày, các cháu cần phải rèn luyện đạo đức cách mạng để chuẩn bị trở nên người công dân tốt, người cán bộ tốt của nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Bác gửi các cháu nhiều cái hôn!

BÁC HỒ

Báo *Nhân dân*, số 2610,
ngày 14-5-1961.

VÀI Ý KIẾN VỀ “PHONG TRÀO DUYÊN HẢI”

Phong trào học tập Duyên Hải và thi đua với Duyên Hải đang phát triển mạnh ở các xí nghiệp và công trường. Đó là một điều rất tốt.

Vì sao, cũng những máy móc ấy và những công nhân ấy, trước kia thì năng suất thấp kém, mà nay trong các cuộc biểu diễn kỹ thuật thì nhà máy nào cũng vượt mức gấp hai, gấp ba, có khi gấp mười lần.

Bởi vì trước kia *những tư tưởng sai lầm* như: bảo thủ, bị động, cục bộ, tự ti... là những cái xiềng xích nó trói buộc người công nhân không để cho họ tiến tới. Ngày nay tư tưởng đúng đắn, tức là tư tưởng làm chủ nước nhà, làm chủ xí nghiệp, đã đánh thắng tư tưởng sai lầm, cởi mở cho người công nhân trở nên mạnh dạn, dám nghĩ dám làm, phá tan những mức hạn lạc hậu, khắc phục được mọi khó khăn, xung phong vào mặt trận kỹ thuật, sáng tạo ra những lễ lối sản xuất mới hơn, tốt hơn.

Do tư tưởng thông suốt mà quần chúng gây nên phong trào Duyên Hải. Lại do phong trào Duyên Hải phát triển mà tư tưởng của quần chúng càng thông suốt thêm.

Muốn cho phong trào phát triển một cách vững chắc, công nhân và cán bộ cần chú ý:

- *Phải bảo đảm chất lượng* - Không nên chỉ dốc sức vào số lượng nhưng không bảo đảm chất lượng, không tiết kiệm được nguyên liệu, vật liệu, không hạ được giá thành (Nhà máy dệt đã mắc khuyết điểm này).

- *Phải tránh* tình trạng "đầu voi đuôi chuột", khi biểu diễn kỹ thuật thì rất khá, nhưng khi sản xuất thì lại không đạt kế hoạch (Như phân xưởng cao su).

- Lãnh đạo phải theo dõi thật sát, kịp thời tổng kết kinh nghiệm, phổ biến kinh nghiệm cho cả nhà máy và trao đổi kinh nghiệm với những xí nghiệp bạn.

- Phải nắm vững mục đích của phong trào là thực hiện khẩu hiệu: sản xuất *nhiều, nhanh, tốt, rẻ*.

Phong trào Duyên Hải phát triển vững chắc và rộng khắp, thì chúng ta nhất định hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay và hoàn thành trước thời hạn kế hoạch 5 năm.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2611,
ngày 15-5-1961.

QUẾ LÂM PHONG CẢNH²⁸

*Quế Lâm phong cảnh giáp thiên hạ,
Như thi trung họa họa trung thi.
Sơn trung tiêu phu xứởng,
Giang thượng khách thuyền quy.*

Kỳ !

Nhất cửu lục nhất niên ngũ nguyệt

Dịch nghĩa

PHONG CẢNH QUẾ LÂM

Phong cảnh Quế Lâm đẹp bậc nhất trong thiên hạ,
Khác nào tranh vẽ trong thơ, thơ trong tranh vẽ.
Trên núi, những người hái củi ca hát.
Dưới sông, thuyền khách trở về...
Thật kỳ lạ.

5-1961

Dịch thơ

PHONG CẢNH QUẾ LÂM

*Quế Lâm phong cảnh tuyệt vời,
Thơ đan trong họa, họa cài trong thơ.
Tiêu phu trên núi hát ca,
Dưới sông thuyền khách vào ra:
Diệu kỳ!¹⁾*

Sách Hồ Chí Minh: *Tuyển tập
văn học*, Nxb. Văn học,
Hà Nội, 1995, t.3, tr.201-202.

---

1) PHAN VĂN CẮC *dịch*.

VỊNH THÁI HỒ²⁹

*Tây Hồ³⁰ bất tỷ Thái Hồ mỹ,
Thái Hồ cánh tỷ Tây Hồ khoan.
Ngư chu lai khứ triều dương noãn,
Tang đạo mãn điền, hoa mãn san.*

Dịch nghĩa

VỊNH THÁI HỒ

Tây Hồ không đẹp bằng Thái Hồ,
Thái Hồ lại rộng hơn Tây Hồ.
Thuyền đánh cá đi lại trong nắng sớm ấm áp,
Ruộng thì đầy dâu, lúa, núi thì đầy hoa.

Dịch thơ

VỊNH THÁI HỒ

*Tây Hồ khôn sánh Thái Hồ đẹp,
Thái Hồ rộng vượt Tây Hồ xa.
Thuyền cá đi về trong nắng sớm,
Ruộng đầy dâu lúa, núi đầy ¹.*

Sách Hồ Chí Minh: *Tuyển tập
văn học*, Nxb. Văn học,
Hà Nội, 1995, t.3, tr. 203-204.

1) KHƯƠNG HỮU DỤNG *dịch*.

TÌNH HÌNH THẾ GIỚI

Trong tháng 5 vừa qua, tình hình thế giới có hai việc nổi bật:

1. Phong trào giải phóng dân tộc và phong trào hoà bình đã giành thêm một thắng lợi mới

Sau gần bảy năm chiến tranh phi nghĩa, chết người hại của, tổn tướng hao binh, kết quả là *thực dân Pháp* buộc phải mở cuộc đàm phán với Chính phủ kháng chiến *Angiêri*.

Thất bại nhục nhã trong âm mưu xâm lược, *đế quốc Mỹ* và bè lũ tay sai của chúng buộc phải đồng ý với các nước họp Hội nghị ở Giơnevơ để giải quyết vấn đề *Lào*.

Mặc dù hai cuộc Hội nghị đó còn gặp khó khăn do thực dân Pháp và đế quốc Mỹ gây ra, cuối cùng chính nghĩa nhất định sẽ thắng.

2. Đế quốc Mỹ tự lộ trần mặt nạ xấu xa của chúng

Trong những lời tuyên bố trước thiên hạ, tổng Ken thường ba hoa dùng những danh từ như “tự do, hợp tác, chân lý, hoà bình”, v.v.. Song những cuộc xâm lược ở Cuba, ở Cônggô, ở Lào... đã chứng tỏ Ken chỉ là một tên bợm “treo đầu dê, bán thịt chó”.

Đối với miền Nam Việt Nam, chính sách Mỹ càng độc ác. Hồi giữa tháng 5, Phó Tổng thống Mỹ đã ký với Ngô Đình Diệm một bản thông cáo chung, giao hết quyền chính trị, quân sự và kinh tế ở miền Nam cho Mỹ.

Bản thông cáo ấy đã triệt để phá hoại Hiệp định Giơnevơ, đã hoàn toàn lộ trần mặt nạ bọn Mỹ cướp nước và bọn Diệm bán nước.

Nay các báo chí Mỹ đã công khai nói toạc âm mưu Mỹ đối với

Việt Nam là: Ở *miền Nam*, thì Mỹ tăng gấp đôi viện trợ quân sự cho Diệm, phái bộ đội "đặc biệt" Mỹ đi vào làng mạc và tham gia các cuộc khủng bố tàn sát nhân dân đang đấu tranh anh dũng ở miền Nam. Đồng thời, Mỹ phái những tổ "đặc biệt" từ năm tên đến vài chục tên (vừa người Mỹ vừa bọn phản động Việt Nam) hòng nhảy dù xuống những nơi sơ hở ở *miền Bắc*, để phá hoại kinh tế và khuấy rối trật tự trị an.

Đế quốc Mỹ "chết thì chết nết không chữa". Chỉ trong vòng mười năm qua, nhiều nơi Mỹ đã thất bại nhục nhã, ở Triều Tiên, ở Cuba, ở Lào... Nhất là ở Trung Quốc, tám triệu quân đội Quốc dân đảng do Mỹ trang bị và huấn luyện, do hải quân và không quân Mỹ giúp sức, đã bị nhân dân Trung Quốc đánh tan tành. Tên tướng cướp già Tưởng Giới Thạch đã phải chạy sang Đài Loan. Đế quốc Mỹ bị đuổi ra khỏi Trung Quốc. Ở Việt Nam, đế quốc Mỹ và Việt gian Diệm cũng sẽ không tránh khỏi số phận nhục nhã ấy. Chúng không thể ngăn trở bánh xe lịch sử tiến lên. Bánh xe lịch sử sẽ nghiền tan chúng.

Tuy vậy, toàn dân ta từ Nam đến Bắc, từ thành thị đến nông thôn, đều phải luôn luôn nâng cao cảnh giác, khắp nơi phải sẵn sàng đề phòng như trong thời kỳ kháng chiến. Hễ bọn tay sai "đặc biệt" của Mỹ đến đâu cũng sẽ sa vào lưới "thiên la địa võng" của nhân dân ta.

Trước kia, nhân dân ta đã thắng thực dân Pháp. Nhân dân ta tỉnh táo thì nhất định sẽ phá tan âm mưu đế quốc Mỹ ngày nay.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2631,
ngày 4-6-1961.

CÁCH MẠNG TRUNG QUỐC VÀ CÁCH MẠNG VIỆT)

Cách mạng Tháng Mười Nga thành công làm chấn động cả thế giới. Chủ nghĩa Mác-Lênin bắt đầu truyền đến Trung Hoa, nước to nhất thế giới mà bọn đế quốc gọi một cách khinh miệt là "con sư tử mê ngủ".

Ngày 1-7-1921, tại một gian phòng bé nhỏ ở thành phố Thượng Hải xa hoa, 12 người cách mạng (trong đó có đồng chí Mao Trạch Đông) khai hội thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc, gồm 50 đảng viên (hiện nay có hơn 17 triệu đảng viên). Từ đó, vận mệnh nước Trung Hoa bắt đầu chuyển biến.

Sau 28 năm đấu tranh vô cùng anh dũng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản đứng đầu là đồng chí Mao Trạch Đông, Giải phóng quân đã tiêu diệt hơn tám triệu quân đội của Tưởng Giới Thạch do Mỹ trang bị, đã đuổi đế quốc Mỹ ra khỏi Trung Quốc và một nước Trung Hoa Nhân dân Cộng hoà được lập nên (1949).

Trong 12 năm xây dựng, Đảng Cộng sản lãnh đạo 650 triệu nhân dân thi đua lao động quên mình, đưa Trung Quốc từ một nước nông nghiệp lạc hậu, "một cùn, hai trắng" thành một nước xã hội chủ nghĩa hùng mạnh.

40 năm vẻ vang, 40 năm thắng lợi. Nhiều đồng chí đã viết những trang lịch sử vĩ đại của Đảng Cộng sản Trung Quốc anh em.

---

1) Bài viết nhân kỷ niệm 40 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Ở đây, tôi chỉ kể lại mấy điều như sau:

Việt Nam và Trung Quốc là hai *nước láng giềng*, quan hệ mật thiết với nhau đã bao thế kỷ. Lẽ tất nhiên, quan hệ giữa cách mạng Trung Quốc và cách mạng Việt Nam cũng đặc biệt gắn bó. Ví dụ:

- Ảnh hưởng Cách mạng Tháng Mười Nga và lý luận Mác - Lênin phần lớn kinh qua Trung Quốc mà truyền đến Việt Nam.

- Hội "Việt Nam Thanh niên cách mạng đồng chí" (1925), Hội nghị để hợp nhất các nhóm cộng sản Việt Nam thành một đảng Mác-Lênin (1930), Đại hội lần thứ I của Đảng Cộng sản Đông Dương (1935) đều tổ chức ở Trung Quốc và được các đồng chí Trung Quốc hết lòng giúp đỡ.

- Liên Xô đánh tan quân phiệt Nhật ở Đông - Bắc đã giúp Trung Quốc kháng chiến thắng lợi. Trung Quốc kháng chiến thắng lợi đã tạo điều kiện tốt cho Cách mạng Tháng Tám Việt Nam thành công.

- Từ năm 1946 về sau, Đảng Cộng sản phải chiến đấu liên miên chống quân phản động Tưởng Giới Thạch do Mỹ giúp đỡ, (mở đầu cuộc nội chiến, Mỹ đã trang bị với vũ khí hiện đại cho 4 triệu 30 vạn quân Tưởng, cộng với vũ khí lấy của một triệu lính Nhật). Năm 1947, giặc Tưởng đánh chiếm Diên An. Tuy trong hoàn cảnh khó khăn như vậy, Đảng Cộng sản và nhân dân Trung Quốc vẫn hết lòng ủng hộ cuộc kháng chiến của nhân dân ta đến thắng lợi hoàn toàn.

- Ngày nay, với Liên Xô và các nước anh em khác, Trung Quốc tận tình giúp đỡ chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Mối quan hệ giữa cách mạng Trung Quốc và cách mạng Việt Nam thật là:

Trăm ơn, ngàn nghĩa, vạn tình,

Tinh thần hữu nghị quang vinh muôn đời!

Riêng về phần tôi, trong hai thời kỳ, tôi đã có vinh dự hoạt

động trong Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Đến Quảng Châu hồi 1924-1927, tôi vừa theo dõi phong trào cách mạng trong nước ta, vừa tham gia công việc do Đảng Cộng sản Trung Quốc giao phó. Lúc đó, ở Trung Quốc phong trào công nông đang lên mạnh. Từ tháng 5-1925 trở đi, hầu khắp các thành phố lớn đều có những cuộc bãi công chính trị. To nhất là cuộc bãi công chống đế quốc Anh ở Hương Cảng, hơn 25 vạn công nhân tham gia và kéo dài đến 16 tháng. Phong trào nông dân cũng bắt đầu mở rộng, nhất là ở Hồ Nam (do đồng chí Mao Trạch Đông tổ chức) và ở Quảng Đông (do đồng chí Bành Bái lãnh đạo). Để đẩy mạnh phong trào nông dân, đồng chí Mao tổ chức "Nông dân vận động giảng tập sở" để đào tạo cán bộ nông vận cho 19 tỉnh trong nước.

Tôi được tham gia việc dịch tài liệu nội bộ và việc "tuyên truyền đối ngoại", tức là viết bài về phong trào công nông cho một tờ báo bằng chữ Anh.

Lần thứ hai tôi đến Trung Quốc (cuối 1938) vào thời kỳ kháng chiến chống Nhật. Là một người binh nhì trong "Bát lộ quân", tôi làm chủ nhiệm câu lạc bộ của một đơn vị ở Quế Lâm. Sau đó, được bầu làm bí thư chi bộ (kiêm phụ trách nghe radiô) của một đơn vị ở Hành Dương.

Thế là tôi học được một ít kinh nghiệm xây dựng Đảng, khi ở Liên Xô; kinh nghiệm đấu tranh chống chủ nghĩa tư bản, khi ở nước Pháp; kinh nghiệm chống thực dân và phong kiến, khi ở Trung Quốc. Trong lúc đó, các đồng chí Trung Quốc ra sức giúp tôi chấp liên lạc với trong nước ta. Trung ương ta có phái đồng chí X. ra Long Châu tìm tôi. Tiếc vì X. bị một người "bạn" xoáy hết tiền, phải trở về nước trước khi tôi đến Long Châu.

Nhưng sau đó, các đồng chí Trung Quốc vẫn giúp tôi chấp được liên lạc để về nước hoạt động...

Nói tóm lại: Vì cùng chung một mục đích cao cả, những người

cộng sản khắp thế giới vừa đoàn kết chặt chẽ trên cơ sở chủ nghĩa Mác-Lênin và tinh thần quốc tế vô sản, vừa có cảm tình khăng khít thương yêu nhau như anh em một nhà.

Nhân dịp này, tôi xin thay mặt Đảng, Chính phủ và nhân dân ta gửi đến Đảng Cộng sản Trung Quốc vĩ đại, đứng đầu là đồng chí Mao Trạch Đông yêu quý lời chúc mừng thân ái nhất và nhiệt liệt nhất !

Báo *Nhân dân*, số 2658,
ngày 1-7-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI LỚP HỌC NGHIỆP VỤ NẤU ĂN ĐẦU TIÊN TOÀN MIỀN BẮC

1- Ăn là rất cần thiết. Người ta phải ăn để sống, để lao động, để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tục ngữ có nói: Có thực mới vực được đạo. Điều đó ai cũng hiểu, không cần nói nhiều.

2- Nhưng nhiều người chưa hiểu rõ *vị trí* của những người nấu ăn và dọn ăn. Vì vậy mà có những *ý nghĩ sai lầm* như:

- Xem khinh nghề nấu ăn và dọn ăn, cho rằng nghề đó là nghề hầu hạ người khác.

- Cho rằng nghề đó không có tiền đồ. Thậm chí e làm nghề đó thì trai sẽ ế vợ, gái sẽ ế chồng, v.v.. Những ý nghĩ đó hoàn toàn không đúng.

3- Ăn thì phải nhờ có nông dân sản xuất gạo, rau, cá, thịt... Nhưng còn cần phải nhờ vào những người nấu nướng, chế biến thành thức ăn. Vậy những người nấu ăn và dọn ăn có *nhiệm vụ rất quan trọng*. Ví dụ: các anh chị nuôi ở nhà máy nấu, dọn kịp thời, cơm lành canh ngọt. Anh chị em công nhân được ăn uống đúng giờ và thoải mái, họ có sức khoẻ dồi dào để nâng cao năng suất lao động, làm ra nhiều máy móc nông nghiệp. Nhờ có máy móc mà nông dân tham gia sản xuất tốt. Công nhân và nông dân đều sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ thì đời sống của dân ta được nâng cao nhiều, chúng ta sẽ tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc đến chủ nghĩa xã hội, nước nhà sẽ sớm thống nhất.

Thế là vì làm tốt nhiệm vụ, mà những người nấu ăn và dọn ăn đã *góp phần xứng đáng* vào sự nghiệp chung.

Một điểm quan trọng nữa là vấn đề giải phóng phụ nữ. Kinh tế của ta càng phát triển, nhà ăn công cộng càng thêm nhiều, thì phụ nữ sẽ rảnh rang để tham gia lao động. Như vậy, phụ nữ mới thật được giải phóng, nam nữ mới thật là bình quyền. Mà muốn mở thêm nhiều nhà ăn công cộng thì phải có nhiều anh nuôi, chị nuôi tốt.

4- Có vị trí và nhiệm vụ quan trọng như vậy, cho nên anh nuôi, chị nuôi cần phải trau dồi *phẩm chất* và học tập nghề nghiệp của mình cho thông thạo. Về điểm này, chắc hội nghị sẽ có những báo cáo gương mẫu. Bác chỉ nói tóm tắt như sau: Các cô các chú phải:

- Luôn luôn nâng cao tinh thần làm chủ, tinh thần trách nhiệm.

- Phải thi đua với nhau, giúp đỡ lẫn nhau, trao đổi kinh nghiệm cho nhau, để không ngừng tiến bộ.

- Phải biết tiết kiệm, quý trọng của công, chống tham ô, lãng phí.

- Phải có thái độ tốt đối với mọi người.

5- Những *khách ăn* thì phải *có ý thức* tôn trọng và giúp đỡ những anh chị em phục vụ và giữ gìn vệ sinh. Ví dụ: khi ăn chớ vắt xương xóc bữa bãi, ăn xong thì sắp xếp bát đũa cho gọn gàng để người phục vụ dọn dẹp được nhanh chóng hơn, v.v..

6- Để làm cho nhà ăn công cộng ngày càng tốt, những anh chị em nấu, dọn là chủ chốt. Nhưng *cán bộ phụ trách* các công đoàn, các cơ quan, các tiệm cơm, các đơn vị bộ đội, các cơ quan y tế... *đều có trách nhiệm*. Nếu những cán bộ ấy khoán trắng, buông trôi, thì nhà ăn sẽ không tốt. Cho nên cán bộ phụ trách cần phải hàng ngày xem xét tình hình nhà ăn, lắng nghe ý kiến quần chúng, giúp đỡ anh chị nuôi giải quyết các khó khăn, luôn luôn quan tâm đến sự ăn uống, vệ sinh và sức khoẻ của quần chúng. Như thế thì nhà ăn nhất định tiến bộ không ngừng.

7- Có người nói: làm việc bếp núc vất vả, không học tập được, không vẻ vang. Nói vậy không đúng.

Ngày trước, Bác cũng đã làm phụ bếp. Lúc đó Bác là vong quốc nô, làm phụ bếp cho thực dân Pháp. Công việc vất vả từ 5 giờ sáng

đến 9, 10 giờ tối. Nhưng Bác vẫn học được văn hoá và chính trị. Có *quyết tâm* thì nhất định học được. Ngày nay, các cô, các chú có điều kiện thuận lợi hơn nhiều. Bác mong các cô, các chú cố gắng học để tiến bộ.

Ngày nay, ở nước ta và các nước anh em, *vẻ vang nhất* là danh hiệu *anh hùng lao động*. Chúng ta có mấy mươi anh hùng lao động, trong số đó có hai anh hùng là anh nuôi (Đình Văn Mẫu và Hoàng Văn Dực). Vậy là nấu bếp mà xuất sắc cũng là anh hùng, cũng rất vẻ vang.

Bác mong các cô, các chú cố gắng thi đua và tiến bộ nhiều để mai sau chúng ta có nhiều anh nuôi, chị nuôi giành được danh hiệu anh hùng vẻ vang.

Nói ngày 2-7-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2661,

ngày 4-7-1961.

CHÚC MỪNG CÁCH MẠNG MÔNG CỐ¹⁾

Nhân dịp chúc mừng lần thứ 40 ngày thắng lợi của cách mạng Mông Cổ, tôi thân ái chuyển đến nhân dân Mông Cổ anh em lời chúc mừng nhiệt liệt nhất của nhân dân Việt Nam.

Sau cuộc Cách mạng Tháng Mười vĩ đại ở Nga, dưới sự lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng, nhân dân Mông Cổ đã tiến hành thắng lợi cuộc cách mạng của mình và lập nên nước Cộng hoà Nhân dân Mông Cổ.

Trong 40 năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng, với tinh thần lao động sáng tạo của mình và sự giúp đỡ của Liên Xô và các nước anh em khác, nhân dân Mông Cổ đã xây dựng đất nước của mình từ một nước lạc hậu chuyên làm nghề chăn nuôi trở thành một nước có nông nghiệp và công nghiệp tiến bộ.

Đặc biệt trong năm qua, nhân dân Mông Cổ đã hoàn thành vượt mức thời hạn kế hoạch 3 năm (1958-1960).

- Về chăn nuôi, ngày nay nhân dân Mông Cổ đứng hàng đầu trên thế giới về số lượng súc vật, tính theo đầu người.

- Về nông nghiệp, đã căn bản hoàn thành hợp tác hoá, đã thu hoạch một vụ mùa lớn nhất xưa nay chưa từng có và đã thoả mãn nhu cầu của nhân dân về bột mì.

- Về công nghiệp, từ chỗ không có gì, nhân dân Mông Cổ đã xây

dựng được một nền công nghiệp gồm nhiều ngành và một hệ thống vận tải hiện đại. Sản xuất công nghiệp đã chiếm gần một nửa tổng sản lượng của nền kinh tế quốc dân.

- Về văn hoá, giáo dục, y tế, v.v. cũng đã đạt được nhiều thành tích to lớn.

Nhân dân Mông Cổ vừa ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội, vừa ra sức góp phần xứng đáng vào sự nghiệp bảo vệ hoà bình thế giới.

Việt Nam và Mông Cổ là hai nước anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa mà Liên Xô vĩ đại là trung tâm. Nhân dân hai nước chúng ta gắn bó với nhau bằng một mối tình anh em thắm thiết. Trong cuộc kháng chiến trước đây cũng như trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà hiện nay, nhân dân Việt Nam luôn luôn được sự ủng hộ nhiệt tình của nhân dân Mông Cổ. Nhân dịp này, chúng tôi gửi đến Đảng, Chính phủ và nhân dân Mông Cổ anh em lời cảm ơn chân thành và lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Tôi cũng thân ái gửi đến các cháu thanh niên và nhi đồng Mông Cổ nhiều cái hôn.

Chúc tình đoàn kết giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Mông Cổ ngày càng bền vững.

Báo *Nhân dân*, số 2.668,
ngày 11-7-1961.

1) Bài phát biểu theo đề nghị của *Đài phát thanh Mông Cổ* nhân dịp kỷ niệm 40 năm ngày cách mạng Mông Cổ thắng lợi.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI LIÊN HOAN CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN QUÂN³¹

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đến hỏi thăm các đại biểu và khen ngợi những cố gắng và thành tích của các cô các chú về nhiều mặt. Nhưng các cô các chú phải nhớ rằng đó là những thành tích bước đầu, chớ nên chủ quan tự mãn, mà phải cố gắng hơn nữa để thu thành tích nhiều hơn và to hơn nữa.

Trong Đại hội này có đại biểu đủ các thành phần trong quân đội ta: bộ đội thường trực, đơn vị hậu bị, dân quân tự vệ đều có. Cán bộ, chiến sĩ, công nhân, nhân viên đều có. Anh hùng đã lập được nhiều chiến công, chiến sĩ thanh niên mới vào bộ đội đều có. Nam có, Bắc có, gái có, trai có, các dân tộc anh em đều có. Đó là một hình ảnh rất tốt đẹp của tinh thần đoàn kết trong đại gia đình quân đội nhân dân ta. Đại đoàn kết là nền tảng của đại thắng lợi.

Hiện nay chúng ta đang ra sức xây dựng quân đội tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc thành một quân đội chính quy và hiện đại. Đó là một công việc to lớn, lâu dài và khó khăn. Nhưng với sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng và quyết tâm tiến lên của toàn thể bộ đội, chúng ta nhất định làm được.

Để hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ to lớn đó, toàn thể cán bộ và chiến sĩ ta phải thực hiện mấy điều sau đây:

Luôn luôn nâng cao trình độ chính trị, văn hoá và mức hiểu biết về khoa học và kỹ thuật.

Phải giữ gìn kỷ luật một cách rất nghiêm túc.

Nâng cao cảnh giác, giữ gìn bí mật, luôn luôn sẵn sàng đập tan mọi âm mưu nham hiểm của địch.

Đi đôi với những việc đó, toàn thể bộ đội ta phải:

Thấm nhuần tinh thần làm chủ, cần kiệm xây dựng quân đội, phải tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để tự cải thiện mức sống của mình và giảm nhẹ sự đóng góp của đồng bào. Đồng thời phải nghiêm khắc chống tham ô, lãng phí.

Đoàn kết và giúp đỡ nhân dân, nhất là đoàn kết, học hỏi, giúp đỡ và thi đua với công nhân và nông dân.

Công nhân phát cao ngọn cờ Duyên Hải,

Nông dân phát cao ngọn cờ Đại Phong,

Quân đội anh hùng phát cao ngọn cờ "ba nhất",

Công, nông, binh đại thi đua, đại đoàn kết,

Chủ nghĩa xã hội nhất định đại thành công,

Bắc - Nam nhất định sẽ thống nhất non sông một nhà!

Một điều rất quan trọng nữa mà chúng ta phải nhận rõ: nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà của ta là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa mà Liên Xô vĩ đại là trung tâm. Quân đội ta cũng là một thành phần trong đại gia đình ấy. Đại gia đình xã hội chủ nghĩa của chúng ta rất mạnh, rất to. Chúng ta luôn luôn chủ trương giữ gìn hoà bình thế giới, chung sống hoà bình giữa các nước có chế độ khác nhau. Nhưng chúng ta cũng phải luôn luôn sẵn sàng đập tan những kẻ điên cuồng gây chiến.

*

* *

Nhiều thành tích nhỏ cộng lại trở nên thành tích to. Bác rất vui lòng trong ba năm qua nhiều cá nhân và nhiều đơn vị đã có thành tích hoặc to, hoặc nhỏ đều đáng khuyến khích và ngợi khen.

Hôm nay Bác chỉ nêu 3 đơn vị và 5 cá nhân gương mẫu nhất. Mong rằng sau Đại hội này, tất cả mọi người và mọi đơn vị đều ra sức thi đua để trở nên gương mẫu.

Chúc Đại hội vui vẻ và thành công tốt đẹp!

Nói ngày 11-7-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2.669,
ngày 12-7-1961.

TRẢ LỜI PHÓNG VIÊN THÔNG TẤN XÃ CỘNG HOÀ DÂN CHỦ Đ

Hỏi: Thưa đồng chí Chủ tịch, việc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà quan trọng như thế nào đối với toàn bộ nước Việt Nam?

Trả lời: Mục đích việc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà là nâng cao mức sống vật chất và tinh thần của nhân dân miền Bắc Việt Nam và đồng thời tạo cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam để hoà bình thống nhất đất nước của mình.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết có gì ẩn đằng sau lời vu cáo của Ngô Đình Diệm về cái gọi là "hoạt động khuynh đảo" của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà ở miền Nam Việt Nam không?

Trả lời: Việc cho rằng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà có những "hoạt động khuynh đảo" ở miền Nam Việt Nam là một điều vu cáo hèn hạ của bè lũ Mỹ - Diệm. Điều vu cáo này nhằm che lấp việc phá hoại Hiệp định Giơnevơ và việc biến miền Nam Việt Nam thành thuộc địa và căn cứ quân sự của Mỹ. Điều vu cáo đó còn nhằm tăng cường khủng bố nhân dân miền Nam Việt Nam đang đấu tranh chống chế độ độc tài phát xít của bè lũ Mỹ - Diệm, giành cho mình quyền sống, dân chủ, hoà bình và thống nhất. Đây là kết quả bảy năm chấp chính của Ngô Đình Diệm: 9 vạn người bị giết và

---

1) Phóng viên Thông tấn xã Cộng hoà Dân chủ Đức: *Actua Manba*.

bị thương, 67 vạn người bị giam trong các nhà tù và trại tập trung, 50 vạn người bị tra tấn. Trong số hơn 13 triệu nhân dân miền Nam Việt Nam, thì hơn một triệu là nạn nhân của chế độ độc tài phát xít. Từ năm 1954, nghĩa là từ bảy năm nay không có ngày nào là không có chém giết, cướp bóc, đốt nhà và tra tấn dã man. Cuộc đấu tranh chống chế độ dã man ấy là quyền thiêng liêng của đồng bào chúng tôi ở miền Nam Việt Nam. Không có bạo lực hay vụ cáo nào có thể làm cản trở được mục đích đó đi tới thắng lợi.

Hỏi: Xin Chủ tịch cho biết nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà đi theo đường lối nào để thống nhất Việt Nam?

Trả lời: Chúng tôi kiên quyết đấu tranh thống nhất Tổ quốc bằng đường lối hoà bình và thi hành nghiêm chỉnh Hiệp định Giơnevơ.

Hỏi: Việc ký hoà ước với Đức trong năm nay và việc giải quyết vấn đề Tây Bá Linh theo đề nghị trong giác thư của Liên Xô, có một tầm quan trọng đối với việc duy trì hoà bình ở châu Âu. Thưa Chủ tịch, Chủ tịch có cho rằng việc ký hoà ước như thế cũng có kết quả tốt đối với tình hình Đông - Nam Á không?

Trả lời: Một hoà ước ký với hai nước Đức và việc giải quyết vấn đề Tây Bá Linh, theo như Liên Xô đề nghị trong bức giác thư của mình là nhằm để củng cố hoà bình và xoá bỏ mối đe doạ chiến tranh ở châu Âu. Chắc chắn rằng việc ấy có kết quả tốt đối với Đông - Nam Á cũng như đối với toàn thế giới. Vì vậy, nhân dân Việt Nam cũng như nhân dân yêu chuộng hoà bình thế giới nhiệt liệt ủng hộ những đề nghị của Liên Xô.

Báo Nhân dân, số 2.678,
ngày 21-7-1961.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ LẦN THỨ NĂM CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG (KHOÁ III)³²

Các đồng chí,

Chúng ta có thể nói: Hội nghị Trung ương lần này *kết quả tốt*. Kết quả tốt bởi vì có Đại hội lần thứ III của Đảng soi sáng, vì có đợt chỉnh huấn, vì thảo luận rộng rãi và chuyên đi sâu vào một vấn đề.

Chúng ta phải ra sức tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc trong công cuộc phát triển nông nghiệp, vì:

- "Có thực mới vực được đạo", phải làm cho nhân dân ta ngày càng thêm ấm no.

- Nông nghiệp phải cung cấp đủ lương thực và nguyên liệu để phát triển công nghiệp, để bảo đảm công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa.

Nông nghiệp tốt, công nghiệp tốt, thì xây dựng tốt chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Chúng ta nhất trí nhận rằng phong trào hợp tác xã nói chung là *tốt*. Đồng thời chúng ta cũng thấy nó còn có những *khuyết điểm* cần phải sửa chữa. Đó là những khuyết điểm trong lúc phát triển. Ví như một đứa con lớn quá nhanh, áo quần may tháng này thì tháng sau đã thấy chật. Khuyết điểm phổ biến nhất là nhiều ban quản trị còn yếu, vì cán bộ tiến không kịp với mức độ phát triển của

hợp tác xã, ví như những tiểu đội trưởng mà phải chỉ huy những đại đội hoặc tiểu đoàn. Chúng ta cần phải giúp cán bộ tiến cho kịp với nhiệm vụ của họ.

Theo ý tôi, chúng ta nên nêu bật và nhấn mạnh mấy điểm sau đây:

- Tất cả đường lối, phương châm, chính sách... của Đảng đều *chỉ nhằm nâng cao đời sống của nhân dân* nói chung, của nông dân nói riêng. Muốn đạt mục đích đó thì nhất định phải củng cố và phát triển hợp tác xã cho thật tốt, phải *nâng cao không ngừng thu nhập của xã viên*.

Cần nêu bật và nhấn mạnh điều đó, vì hiện nay còn có người nghĩ rằng: Đảng khuyến khích tăng gia sản xuất cho nhiều để bán nhiều lương thực cho Nhà nước, chứ không phải vì lợi ích của nông dân.

- Cần phải ra sức *củng cố chi bộ* ở nông thôn. Chi bộ tốt thì ban quản trị mới tốt. Ban quản trị tốt thì xã viên mới đoàn kết và hăng hái sản xuất, hợp tác xã mới củng cố và phát triển tốt.

Đồng thời cần quy định rõ tư cách và quyền hạn của cán bộ quản trị. Ví dụ: Đại hội xã viên bầu ra cán bộ quản trị và có quyền cách chức cán bộ nào bất lực; cán bộ quản trị phải chí công vô tư; tài chính phải công khai, v.v..

- Cần làm cho mỗi xã viên thấm nhuần *tinh thần làm chủ và tinh thần cần kiệm xây dựng hợp tác xã*.

- Cần phải tăng cường hơn nữa việc *kiểm tra đôn đốc*, để kịp thời phát hiện và phổ biến những kinh nghiệm tốt và kịp thời uốn nắn những nhược điểm, những khuyết điểm của hợp tác xã.

- Trung ương đã nhất trí về đường lối, chính sách, chỉ tiêu, biện pháp... Chúng ta phải *biến sự nhất trí ấy thành quyết tâm*. Chúng ta phải truyền đạt sự nhất trí và quyết tâm của Trung ương đến tận mỗi cán bộ, mỗi xã viên, làm cho toàn Đảng, toàn dân biến *Nghị quyết* của Trung ương thành một cao trào *thi đua* tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân.

- Sau Hội nghị này, các bộ và các ngành ở trung ương cần có kế hoạch sẵn sàng phục vụ sản xuất nông nghiệp một cách thiết thực. Cán bộ tỉnh và cán bộ huyện cần giải thích rõ ràng và rộng khắp *Nghị quyết* của Trung ương, làm cho mỗi cán bộ, mỗi xã viên vui vẻ và phấn khởi thi đua thực hiện *Nghị quyết* của Trung ương, trước mắt là tranh thủ một vụ mùa thắng lợi.

Đồng bào nông dân ta sẵn có truyền thống cần cù lao động và hăng hái phấn đấu. Khi đã thấm nhuần tinh thần của *Nghị quyết* của Hội nghị Trung ương, chắc nông dân ta sẽ rất phấn khởi và sẽ có một chuyển biến to lớn trong sản xuất nông nghiệp.

Nhân dịp này, tôi thay mặt Trung ương khen ngợi hợp tác xã Đại Phong và phong trào thi đua với Đại Phong và nhắc nhở cán bộ cùng xã viên chớ tự mãn với thành tích, mà phải cố gắng để tiến bộ nhiều hơn nữa.

Nói ngày 22-7-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2.708,

ngày 20-8-1961.

ĐIỆN GỬI HỘI NGHỊ LIÊN HOAN CHIẾN SĨ THI ĐUA CÔNG, NÔNG, BINH HẢI ¹⁾

Thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, Bác thân ái chúc mừng Hội nghị liên hoan công, nông, binh Hải Phòng.

Bác khen ngợi những thành tích của nhân dân lao động Hải Phòng đã đạt được.

Từ nay, *công nhân* cần nâng cao hơn nữa tinh thần làm chủ xí nghiệp, đẩy mạnh hơn nữa phong trào Duyên Hải, nhằm hoàn thành toàn diện và vượt mức kế hoạch năm 1961.

Đồng bào *nông dân* và các hợp tác xã cần thi đua cấy tốt và kịp thời vụ, quyết tâm giành một vụ mùa thắng lợi.

Bộ đội cần đẩy mạnh thi đua "ba nhất" và cố gắng giúp đỡ đồng bào nông dân sản xuất.

Công, nông, binh đoàn kết, lời cuốn đồng bào các giới thi đua làm cho Hải Phòng thành một địa phương gương mẫu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Đó là lời chúc mừng mà cũng là lòng mong ước Bác gửi đến Hội nghị.

---

1) Hội nghị liên hoan chiến sĩ thi đua công, nông, binh Hải Phòng họp ngày 28-7-1961.

Nhân dịp này, một lần nữa Bác cảm ơn các cô, các chú đã gửi biếu Bác một bình hoa hồng rất đẹp.

Chúc Hội nghị thành công đẹp.

Ngày 28 tháng 7 năm 1961

BÁC HỒ

Báo *Nhân dân*, số 2.688,
ngày 31-7-1961.

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO THỊ XÃ 1

Bác được tin vụ cháy ở thị xã Vinh đã gây thiệt hại cho tài sản của đồng bào. Bác rất phiền lòng. Bác thân ái gửi lời an ủi đồng bào và gia đình cán bộ đã bị nạn cháy.

Bác khen ngợi đồng bào, bộ đội, công an, cán bộ ở thị xã đã hết sức tham gia chữa cháy và giúp đỡ bà con bị nạn. Bác mong rằng đồng bào đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau, cố gắng vượt mọi khó khăn, mau chóng xây dựng lại nhà cửa và tiếp tục làm ăn bình thường.

Chính phủ Trung ương và chính quyền địa phương đã hết lòng săn sóc, giúp đỡ để góp phần giảm bớt khó khăn cho đồng bào.

Bác nhắc đồng bào và cán bộ cần nâng cao cảnh giác, luôn luôn chuẩn bị sẵn sàng những dụng cụ phòng và giữ lửa, không để xảy ra những tai họa như thế nữa.

Chào thân ái
HỒ CHÍ MINH

Sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*, Ban nghiên cứu Lịch sử Đảng Nghệ Tĩnh xuất bản, 1977, tr 77.

1) Thị xã Vinh nhận được thư Bác ngày 4-8-1961 (B.T).

THỰC DÂN PHÁP XÂM LĂNG BIDÉCTƠ

Người A Rập có câu tục ngữ: "Một kẻ địch ở trong nhà, muôn phần nguy hiểm hơn là vạn kẻ địch ở ngoài sân".

Bidécơ là một cửa biển của nước Tuynidi, có 44.700 nhân dân. Trước ngày Tuynidi độc lập (1956), thực dân Pháp đã xây dựng ở đó một căn cứ quân sự kiên cố.

Từ ngày Tuynidi độc lập, căn cứ ấy chẳng những xâm phạm đến chủ quyền của Tuynidi, mà còn uy hiếp cả các nước Bắc Phi.

Chính phủ Tuynidi đã nhiều lần đòi Pháp rút đi, nhưng thực dân Pháp cứ ỳ ra, chưa chịu rút. Việc Pháp thả bom nguyên tử ở Xahara, bên cạnh Tuynidi, làm cho căn cứ quân sự Pháp ở Bidécơ càng thêm tính chất nguy hiểm.

Hôm 17-7-1961, một lần nữa, Quốc hội Tuynidi đòi quân đội Pháp rút khỏi Bidécơ.

Trả lời yêu cầu đó, Pháp quay lại đòi quân đội Tuynidi rút khỏi *thành phố* Bidécơ (ở cạnh căn cứ quân sự Pháp), để chúng chiếm đóng nốt! Thái độ ngang ngược ấy giống hệt thái độ trắng trợn của thực dân Pháp khi chúng đòi giải tán các đội tự vệ ta ở Hà Nội, trước ngày kháng chiến nổ bùng.

Hôm 20-7, thực dân Pháp dùng hải, lục, không quân đánh thành phố Bidécơ.

Chúng đã khoe khoang kết quả "thắng lợi" của chúng là:

812 người Tuynidi đã bị bắn chết,

1.155 người bị thương,

633 người mất tích. Và chúng đã cướp được:

120 tấn đạn dược,

733 vũ khí các loại,

551 súng trường, v.v..

Tổng thống Đờ Gôn nói: "Vì an ninh của nước Pháp và tình hình thế giới, mà Pháp phải chiếm đóng Bidécơ". Một lý do kỳ quặc vậy thay! Năm xưa năm xưa con quỷ phát xít Hítler cũng nói "Vì an ninh của nước Đức và vì tình hình thế giới, mà Đức phải chiếm đóng nước Pháp".

Đế quốc Mỹ cũng có kho tàng quân sự ở cảng Bidécơ, cho nên chúng hết sức ủng hộ Pháp trong cuộc xâm lăng này.

Đấu tranh chống thực dân là hoàn toàn chính nghĩa. Bởi vậy, nhân dân Việt Nam ta và nhân dân tiến bộ thế giới đều nhiệt liệt đồng tình và ủng hộ nhân dân Tuynidi.

Ở Liên hợp quốc, đại biểu Liên Xô đã lên tiếng đòi Pháp rút khỏi Bidécơ. Và hôm 5-8, *Liên Xô đã giúp Tuynidi 25 triệu đồng rúp để xây dựng thủy nông và một viện huấn luyện kỹ thuật.*

"Lửa thử vàng, gian nan thử bạn". Nhân vấn đề Bidécơ mà nhân dân Tuynidi càng nhận rõ ai là bạn, ai là thù.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2.697,
ngày 9-8-1961.

ĐIỆN MỪNG HỘI NGHỊ QUỐC TẾ CHỐNG BOM NGUYÊN TỬ Ở TÔKIÔ

Để cho những tội ác kinh khủng do đế quốc Mỹ gây ra ở Hirôsimô và Nagasaki không bao giờ còn diễn lại, chúng ta kiên quyết đấu tranh chống việc thử bom nguyên tử và bom khinh khí, kiên quyết đấu tranh đòi giải trừ quân bị toàn bộ và triệt để.

Nhân dân Việt Nam luôn luôn sát cánh cùng các bạn trong cuộc đấu tranh anh dũng này.

Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Chào thân ái
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2.700,
ngày 12-8-1961.

THƯ GỬI HOẠ SĨ PICÁTXÔ¹⁾

Đồng chí Picátxô thuộc vào những con người luôn luôn trẻ, bởi vì những người ấy sôi nổi trong tâm hồn một tình yêu say mê đối với cái Thiện, cái Mỹ, với Hoà bình và Nhân loại. Tình yêu ấy đã dẫn dắt Picátxô đến với chủ nghĩa cộng sản và vì thế hoạ sĩ mãi mãi giữ được tuổi xuân.

Con chim bồ câu hoà bình do Picátxô vẽ, rất quen thuộc đối với nhân dân Việt Nam và nhân dân khắp trên thế giới, đã biểu hiện một cách rạch ròi lòng tin mãnh liệt của nhà nghệ sĩ lớn ấy vào sự vươn tới hoà bình không gì có thể ngăn cản nổi của nhân dân các dân tộc.

Tôi chúc đồng chí Picátxô luôn luôn mạnh khoẻ và sống lâu để sáng tác nghệ thuật phụng sự chính nghĩa.

Hà Nội, tháng 8 năm 1961

HỒ CHÍ MINH

Sách Hồ Chí Minh: *Văn hoá nghệ thuật cũng là một mặt trận*, Nxb. Văn học, Hà Nội, 1981, tr.460.

1) Nhân dịp nhà danh hoạ Picátxô 80 tuổi, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi hoạ sĩ bức thư này. Bức thư viết bằng tiếng Pháp đăng trên tạp chí *Phê bình mới (La nouvelle critique)*, số đặc biệt về Picátxô (tháng 11-1961).

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CHUYÊN ĐỀ SINH VIÊN QUỐC TẾ HỌP TẠI VIỆT NAM³³

Tôi thay mặt Đảng và Chính phủ chúng tôi thân ái hoan nghênh các đại biểu.

Nhân dịp này, tôi muốn nói chuyện tóm tắt với các đồng chí tình hình của thế hệ thanh niên già ở Việt Nam cách đây 16 năm về trước. Hãy lấy tôi làm ví dụ:

Về văn hoá: Tôi chỉ học hết lớp tiểu học. Vì chế độ thực dân và phong kiến đã kìm hãm việc giáo dục. Chỉ có một số con em những nhà quyền thế và giàu có mới được học đến trung học và rất ít đến đại học. Dưới thời nô lệ Pháp, năm 1939 là năm nhiều học trò nhất ở xứ Đông Dương. Nhưng tổng số học trò của Việt Nam, Campuchia và Lào cộng lại cũng chỉ có 4 vạn học sinh tiểu học và trung học, 580 học sinh đại học. Còn 95% người dân Đông Dương là mù chữ.

Ngày nay, dưới chế độ Việt Nam Dân chủ Cộng hoà, chỉ ở miền Bắc đã có hơn 2 triệu 72 vạn học trò vỡ lòng, tiểu học và trung học, 13.600 học trò đại học và hơn 4.000 học tại các trường cao đẳng ở các nước anh em.

Về hiểu biết phổ thông: Năm 17 tuổi, tôi mới thấy ngọn đèn điện lần đầu tiên, 29 tuổi mới nghe radiô lần đầu tiên ...

Về chính trị: Hồi đó, thanh niên nào nói đến những chữ bình đẳng, tự do, cách mạng, yêu nước - đều bị bọn thực dân và phong kiến coi là phạm tội và bị chúng xử tội, nhẹ là bắt bớ, giam cầm; nặng là tù đầy, bắn giết.

Tuy vậy, Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại đã soi đường cho chúng tôi. Chúng tôi đã không sợ thực dân và phong kiến, mà hăng

hái hoạt động cách mạng và cuối cùng cách mạng đã thắng lợi.

Từ sau Thế giới chiến tranh lần thứ hai, nhiều dân tộc bị áp bức ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ Latinh đã thoát khỏi ách nô lệ của bọn thực dân đế quốc và thanh niên của các nước ấy đã được bình đẳng, tự do. Tuy vậy, trên thế giới hã còn nhiều thanh niên vẫn bị áp bức. Ví dụ: một nước tự xưng là giàu có nhất và "dân chủ" nhất thế giới như nước Hoa Kỳ, mà 10% thanh niên là thanh niên Mỹ da đen vẫn bị ngược đãi như nô lệ đời xưa.

Vì vậy cho nên thanh niên toàn thế giới cần phải đoàn kết nhau lại, tin tưởng vào khả năng đấu tranh của mình và hoà mình với công nhân và nông dân để đấu tranh tiêu diệt chủ nghĩa thực dân, chủ nghĩa đế quốc, trước hết là đế quốc Mỹ - một đế quốc hung ác nhất, đấu tranh để giữ gìn hòa bình thế giới, để thực hiện hợp tác anh em giữa tất cả các dân tộc để xây dựng đời sống hạnh phúc, vui tươi.

Một nhiệm vụ quan trọng nữa của thanh niên trí thức là phát triển giáo dục, trước hết là xoá nạn mù chữ. Theo con số của Liên hợp quốc³⁴ thì cuối năm ngoái số người mù chữ ở châu Phi là 80%, ở Haiti, châu Mỹ là 89%, ở Ấn Độ là 81%, v.v., đó là gia tài đen tối do thực dân, đế quốc để lại. Trong cuộc đấu tranh diệt giặc đói, quân chủ lực phải là thanh niên trí thức, dựa vào lực lượng to lớn của nhân dân.

Các đồng chí và các bạn thân mến,

Thời đại này là thời đại vẻ vang của thanh niên. Mà thanh niên phải là những đội xung phong trên các mặt trận chính trị, kinh tế, khoa học, kỹ thuật. Thanh niên đã thực hiện những điều mơ ước của loài người từ bao thế kỷ. Lần đầu tiên trong lịch sử, hai thanh niên Liên Xô là đồng chí Gagarin và Titốp đã thành công rực rỡ trong việc đưa hai con tàu vũ trụ chọc thủng bầu trời, bay quanh quả đất.

Thanh niên ngày nay cũng là thế hệ sung sướng nhất. Như trong bản dự án *Cương lĩnh* của Đại hội lần thứ XXII của Đảng

Cộng sản Liên Xô đã nói: Ở Liên Xô thế hệ này sẽ sống dưới thế hệ cộng sản.

Đời sống hạnh phúc vui tươi của nhân dân và thanh niên Liên Xô chắc chắn sẽ là đời sống hạnh phúc vui tươi của nhân dân và thanh niên khắp thế giới, nếu nhân dân và thanh niên thế giới đều ra sức đoàn kết đấu tranh.

Tôi nói như vậy không phải vì tôi muốn tuyên truyền chủ nghĩa cộng sản đâu. Mà đó là những lời tâm sự của một người thanh niên già đã có một ít kinh nghiệm, thật thà bày tỏ với các bạn thanh niên yêu quý của tôi.

Cuối cùng tôi chúc Hội nghị thành công tốt đẹp và nhờ các bạn đại biểu chuyển đến thanh niên khắp thế giới lời chào thân ái nhất của Bác Hồ.

Nói ngày 1-9-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2.721,

ngày 2-9-1961.

TRẢ LỜI PHÓNG VIÊN THƯỜNG TRÚ CỦA BÁO NHÂN ĐẠO TẠI HÀ NỘI

Hỏi: Thưa đồng chí Chủ tịch, 16 năm trước nhân danh Chính phủ lâm thời³⁵, đồng chí tuyên bố thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà. Để bảo vệ chính quyền của mình, nhân dân Việt Nam đã đấu tranh trong chín năm trời với một nghị lực làm cho chính kẻ thù cũng phải kinh ngạc. Thưa Chủ tịch, nguyên nhân của ý chí phi thường đó là ở đâu?

Trả lời: Trước hết tôi xin nói với đồng chí là số dĩ chiến tranh kéo dài suốt chín năm, chính là vì các Chính phủ kế tiếp nhau ở Pháp, từ Blum đến Bidôn, không hề muốn chấp nhận những đề nghị hoà bình của chúng tôi. Nhân dân nước chúng tôi có ý chí phi thường là do lòng tự trọng muốn sống làm người chứ không chịu làm nô lệ. Điều này cũng đúng với những nhà trí thức nước chúng tôi thiết tha với nền văn hoá dân tộc. Chúng tôi không mất gì cả, mà chỉ mất xiềng xích thôi.

Hỏi: Từ khi hoà bình lập lại, chúng tôi đã được chứng kiến khí thế mãnh liệt của dân tộc Việt Nam, muốn biến nước Việt Nam lạc hậu thành một nước tiên tiến. Thưa Chủ tịch, Chủ tịch có thể cho biết vài khía cạnh của sự biến đổi ấy?

Trả lời: Có lẽ cần phải đề lên hàng đầu những cố gắng của chúng tôi nhằm phát triển văn hoá. Chủ nghĩa thực dân đã kìm hãm nhân dân chúng tôi trong vòng ngu muội để chúng dễ áp bức.

Nền văn hoá nảy nở hiện thời là điều kiện cho nhân dân chúng tôi tiến bộ. Chính vì vậy, ngày nay số trường học ở miền Bắc Việt Nam đã nhiều hơn số trường ở cả xứ Đông Dương dưới thời thực

dân. Dưới chế độ mới, ai cũng muốn học và đều được học. Chính vì vậy chúng tôi đã đào tạo nhanh chóng các cán bộ cho tất cả các ngành hoạt động; chính vì vậy chúng tôi đã gây dựng được cơ sở để công nghiệp hoá đất nước, với sự giúp đỡ anh em của các nước xã hội chủ nghĩa, đặc biệt là Liên Xô và Trung Quốc. Đó cũng là lý do tại sao chúng tôi thắng được nạn đói do thời trước để lại, nhờ tăng sản lượng lúa lên gấp hai lần.

Hỏi: Ách thực dân và chiến tranh đã gây ra nhiều vết thương đau đớn. Liệu nó có làm thương tổn đến mối quan hệ Pháp - Việt không? Thưa đồng chí Chủ tịch, về vấn đề này thái độ của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà như thế nào?

Trả lời: Mặc dù có cuộc chiến tranh đó và những vết thương do nó gây ra, chúng tôi vẫn luôn luôn là những người bạn của nhân dân Pháp và chúng tôi không bao giờ lầm lẫn nhân dân Pháp với bọn thực dân. Chúng tôi sẵn sàng và chúng tôi đã nhiều lần tuyên bố muốn có quan hệ về ngoại giao, kinh tế và văn hoá với Chính phủ Pháp. Về những quan hệ với Chính phủ Pháp, chúng tôi chỉ nêu ra những điều kiện của một nước có chủ quyền và độc lập, tức là những quan hệ đó phải tiến hành trên cơ sở bình đẳng và có đi có lại.

Trả lời ngày 2-9-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2.727,
ngày 9-9-1961.

ĐIỆN GỬI HỘI NGHỊ CÁC NƯỚC TRUNG LẬP

Kính gửi Hội nghị những người đứng đầu các nước trung lập ở Bengrát,

Thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi gửi đến Hội nghị và các vị đứng đầu các nước tham gia Hội nghị lời chào thân ái và nhiệt liệt.

Hội nghị của các ngài diễn ra trong lúc tình hình thế giới đang căng thẳng, trong lúc nhân dân thế giới đứng trước những nguy cơ nghiêm trọng do chính sách phản động và hiếu chiến của chủ nghĩa đế quốc gây nên.

Nhân dân Việt Nam, cũng như nhân dân mọi nước khác, mong rằng Hội nghị của các ngài sẽ đóng góp phần cống hiến xứng đáng của mình vào sự nghiệp chống chủ nghĩa thực dân và chủ nghĩa đế quốc; vào việc tăng cường sự hợp tác hữu nghị giữa các dân tộc; vào việc xúc tiến sự nghiệp giải phóng dân tộc; vào việc tăng cường chính sách chung sống hoà bình và bảo vệ hoà bình thế giới.

Kính chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Hà Nội, ngày 3 tháng 9 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

*Báo Nhân dân, số 2.722,
ngày 4-9-1961.*

ĐIỆN MỪNG TỔNG THỐNG HỢP CHUNG QUỐC

*Kính gửi Ngài Giôao Benkiô Máckét Gula,
Tổng thống Hợp chủng quốc Brêđin,
Bradilia*

Nhân dịp Ngài nhậm chức Tổng thống, thay mặt nhân dân, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi tới Ngài lời chúc mừng nhiệt liệt.

Xin chúc nhân dân Brêđin, dưới sự lãnh đạo của Ngài, ngày càng thu được những thành tựu to lớn trong công cuộc xây dựng đất nước phồn vinh và trong sự nghiệp tăng cường tình hữu nghị giữa các dân tộc và bảo vệ hoà bình thế giới.

Hà Nội, ngày 9 tháng 9 năm 1961

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

*Báo Nhân dân, số 2.728,
ngày 10-9-1961.*

---

1) Nước Braxin.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH HƯNG YÊN

Hưng Yên đã làm thủy lợi khá, vì vậy hôm nay Bác về thăm và chuyển đến đồng bào, bộ đội và cán bộ lời khen ngợi của Trung ương Đảng và Chính phủ.

Hội nghị thủy lợi toàn miền Bắc đến họp ở đây cũng là một vinh dự cho tỉnh ta về thành tích thủy lợi.

Năm 1962, chúng ta phải làm thủy lợi đủ tưới cho 2.293.000 mẫu tây. Công trình đó rất to. Nhưng các tỉnh đều quyết tâm thi đua thi nhất định làm được. Các tỉnh uỷ phải trực tiếp phụ trách lãnh đạo.

Sáu tháng đầu năm nay, Hưng Yên đã làm được 8 triệu 23 vạn thước khối. Bình quân mỗi người làm được gần 17 thước. Nơi khá nhất như xã Hồng Vân mỗi người làm hơn 49 thước. Như thế là khá. Cán bộ cần phổ biến kinh nghiệm của Hồng Vân cho các nơi làm theo.

Làm đại thủy lợi thì Nhà nước phải xuất tiền, nhân dân phải xuất sức. Trung thủy lợi thì Nhà nước với nhân dân cùng làm. Tiểu thủy lợi thì do nhân dân làm. Phải xuất nhiều tiền nhiều sức, nhưng kết quả là đời sống của đồng bào được cải thiện nhanh chóng. Một ví dụ rõ rệt:

Trong công trình Bắc - Hưng - Hải, từ tháng 5 năm 1958 đến tháng 5 năm 1961, riêng cho Hưng Yên, Nhà nước đã xuất gần 5 triệu rưỡi đồng. Nhân dân xuất sức lao động trị giá 16 triệu 78 vạn đồng.

Năm 1958 chưa có Bắc - Hưng - Hải, Hưng Yên cấy cả hai vụ chiêm và mùa được 77.750 mẫu tây, thu hoạch được 162.885 tấn thóc.

Năm 1959, nhờ có Bắc - Hưng - Hải, cấy cả 2 vụ được 91.410 mẫu tây, thu hoạch được 208.860 tấn thóc (so với năm 1958 hơn 45.975 tấn).

Năm 1960 tuy thu hoạch kém, nhưng so với năm 1958 thì từ vụ chiêm 1959 đến vụ chiêm năm 1961, tỉnh ta nhờ thủy lợi khá mà vẫn tăng được 116.585 tấn, quy ra tiền là hơn 25 triệu 6 vạn 5 nghìn đồng. Trừ xong số tiền công lao động là 16 triệu 78 vạn đồng, nhân dân tỉnh ta còn lãi gần 8 triệu 28 vạn 5 nghìn đồng. Đó là chưa tính tiền lãi về nuôi cá, nuôi vịt, trồng cỏ cho trâu bò, v.v. Tỉnh ta phải tiếp tục cố gắng làm xong và làm tốt những công trình còn lại ở hệ thống Bắc - Hưng - Hải thì mai sau lợi ích sẽ nhiều vô cùng.

Làm thủy lợi thì phải khó nhọc trong vài năm để được sung sướng muôn đời.

Làm thủy lợi cần phải kết hợp công trình lớn với công trình vừa và công trình nhỏ; cần phải kết hợp việc giữ nước với việc dẫn nước và việc tháo nước. Những nguyên tắc ấy các đồng chí đều biết. Bác không nói nhiều.

Về sản xuất nông nghiệp.

Cơ sở sản xuất nông nghiệp là hợp tác xã. Hiện nay tỉnh ta có hơn 456 hợp tác xã toàn thôn, trong đó có 24 hợp tác xã thi đua với Đại Phong hoàn thành kế hoạch 5 năm trước thời hạn, 247 hợp tác xã bậc cao. Như thế là khá. Để tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc, các hợp tác xã cần phải làm đúng 9 điều sau đây:

1 - Mọi người phải nâng cao tinh thần đoàn kết, tinh thần làm chủ; thực hiện *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*, chống lãng phí, tham ô.

2 - Sản xuất phải toàn diện, sản xuất thóc là chính, đồng thời phải rất coi trọng hoa màu, cây ăn quả, cây công nghiệp, chăn nuôi, thả cá và nghề phụ. Phải coi trọng tăng vụ, vỡ hoang và tăng năng suất.

3 - Phát triển sản xuất chung của hợp tác xã là chính, nhưng cần chiếu cố đúng mức sản xuất gia đình của xã viên.

4 - Phải làm đúng 8 việc: đủ nước, nhiều phân, cày sâu, cấy dày, chọn giống tốt, làm cỏ sạch, cải tiến nông cụ và hàng ngày lo diệt chuột, trừ sâu.

5 - Về quy mô mỗi hợp tác xã chỉ nên có từ 150 đến 200 hộ, không nên quá nhiều, quá nhiều thì khó quản lý.

6 - Hợp tác xã bậc cao thì sản xuất và thu nhập cũng phải cao mới xứng danh nghĩa cao của nó.

7 - Quản trị phải dân chủ, công bằng, minh bạch.

8 - Cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động và dân quân tự vệ cần phải xung phong gương mẫu trong mọi công việc.

9 - Phải chú ý phát triển công nghiệp địa phương nhằm phục vụ cho nông nghiệp.

*

* *

Ở tỉnh ta có nhiều hợp tác xã có kinh nghiệm tốt, cần phải phổ biến cho các hợp tác xã khác làm theo. Ví dụ:

- Hồng Vân làm thuỷ lợi tốt, năng suất lao động cao.
- Khoái Châu chịu khó tát nước đến 8 bậc để chống hạn.
- Thanh Xá nuôi trâu bò tốt.
- Mỹ Hào bán thóc thừa cho Nhà nước vượt 19%.
- Xã Đông Kinh tổ chức dân quân tốt.

- Ninh Tập lãnh đạo tốt. Kết quả là kế hoạch sản xuất do xã viên đề ra cao hơn kế hoạch do cấp trên quy định. Thu nhập của xã viên bản nông (như nhà ông Sâm mỗi người được 1.100 cân thóc) nhiều hơn của trung nông (như nhà anh Tấn mỗi người được 1.029 cân thóc).

Về những công việc khác, Hưng Yên cũng tiến bộ khá. Vài ví dụ: Tỉnh ta đã tổ chức được những đội lên miền núi *vỡ hoang* và họ

đã sản xuất khá. Bác thân ái gửi lời hỏi thăm các cô, các chú xung phong đỏ và nhắc họ phải chú ý *giúp đỡ đồng bào địa phương và củng cố đoàn kết dân tộc*.

Tỉnh ta có 21 vạn 8 nghìn người đi học, Bác cũng gửi lời khen ngợi các giáo viên và học sinh.

Công việc vệ sinh, trồng cây gây rừng, công nghiệp địa phương, chăn nuôi trâu bò, v.v. tỉnh ta cần phải cố gắng nhiều hơn nữa.

Trung ương Đảng và Chính phủ mong rằng đồng bào, bộ đội và cán bộ Hưng Yên không ngừng cố gắng vượt mọi khó khăn, sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm để tiến bộ mãi, làm cho tỉnh nhà đứng vào hàng tỉnh khá nhất trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 16-9-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2.737,

ngày 19-9-1961.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HOÀ MALI

*Kính gửi Ngài Môđibô Cáyta,
Tổng thống nước Cộng hoà Mali,
Bamacô*

Nhân dịp Quốc khánh lần thứ nhất của nước Cộng hoà Mali, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến Ngài, Chính phủ và nhân dân Mali lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nhân dân Mali dưới sự lãnh đạo của Ngài thu được nhiều thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng đất nước phồn vinh, đời sống hạnh phúc, góp phần vào sự nghiệp bảo vệ hoà bình ở châu Phi và trên toàn thế giới.

Kính chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Mali ngày càng củng cố và phát triển.

**Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH**

Báo Nhân dân, số 2.741,
ngày 23-9-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ XÃ ĐẠI NGHĨA(HÀ ĐÔNG)

Các cô, các chú,

Hôm nay, Bác, đồng chí Nguyễn Chí Thanh và đồng chí Trần Quang Huy thay mặt Trung ương Đảng đến thăm cán bộ và đồng bào xã Đại Nghĩa. Bác sẽ nói chuyện về nông nghiệp nói chung và về *Nghị quyết* Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng bàn vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 - 1965). Trong lúc Bác nói, nếu có chỗ nào chưa hiểu thì các cô, các chú hỏi thêm.

Xã Đại Nghĩa thuộc huyện Mỹ Đức. Cái tên rất đẹp. Các cô, các chú phải phát triển kinh tế, phát triển văn hoá, làm sao cho xứng với cái tên đó.

Theo báo cáo thì trong thời gian qua, xã Đại Nghĩa có nhiều tiến bộ.

Ba năm rưỡi trước đây, xã Đại Nghĩa chỉ mới có tổ đổi công. Từ những tổ đổi công đã tiến lên có chín hợp tác xã nhỏ và bây giờ thì thành ba hợp tác xã lớn quy mô toàn thôn, mỗi hợp tác xã có trên dưới 200 hộ.

Trước đây, diện tích trồng trọt tính theo đầu người ở xã Đại Nghĩa là hơn 3 sào. Do có tổ chức hợp tác xã mà mở rộng được diện tích, mỗi đầu người bây giờ bình quân có 7 sào trồng trọt.

Thời thực dân Pháp, đại đa số đồng bào xã nhà vì không có ruộng, phải đi làm thuê, làm mướn, nhiều người phải bỏ làng đi nơi khác kiếm ăn. Bây giờ, do có tổ chức, do tăng gia sản xuất, 97% gia đình trong xã đã đủ ăn. Chẳng những đủ ăn mà còn thừa thóc bán cho Nhà nước được 53 tấn.

So sánh với trước kia, đời sống của đồng bào xã Đại Nghĩa ngày nay khá giả hơn nhiều. Nhà cửa, giường, ghế, áo, quần đều hơn trước, văn hoá cũng có tiến bộ. Các cô, các chú còn nhớ trong lúc kháng chiến, Đảng có nêu ba khẩu hiệu: diệt giặc đói, diệt giặc dốt, diệt giặc ngoại xâm. Bây giờ, giặc ngoại xâm ở miền Bắc đã bị diệt rồi. Còn giặc đói thì chúng ta đang dần dần diệt cho kỳ hết. Giặc dốt cũng thế.

Xã Đại Nghĩa trước chỉ có một trường tư với 20 học trò. Những học trò ấy hầu hết là con cái địa chủ, phú nông. Còn đại đa số đồng bào thì mù chữ. Bây giờ, trong xã đã có nhiều trường học. Cả xã, tính từ cấp II trở lên, có 150 học trò. Trong số đó, có 5 cháu học đại học và 1 cháu đi học ở Liên Xô. Những cái đó trước đây không thể mơ tưởng được. Và như thế là tiến bộ.

Trên đây là những điểm tốt, những tiến bộ của xã Đại Nghĩa.

Bây giờ, Bác hỏi cán bộ xã Đại Nghĩa. Trước khi có đổi công hợp tác, xã Đại Nghĩa không cấy vụ mùa, chỉ cấy một vụ chiêm, đã thu hoạch 21 tạ một mẫu tây. Năm 1958, có tổ đổi công, xã Đại Nghĩa đã cấy hai vụ và vụ mùa đầu tiên thu hoạch 32 tạ một mẫu tây. Nhưng đến năm nay, vụ chiêm chỉ thu hoạch 13 tạ một mẫu tây, vụ mùa thì dự kiến thu hoạch 27 tạ.

Xã Đại Nghĩa, trước kia chỉ cấy một vụ, ngày nay cấy được hai vụ, đó là tiến bộ.

Nhưng đem so vụ chiêm năm nay với vụ chiêm trước khi có đổi công hợp tác, đem so vụ mùa này với vụ mùa năm 1958 thì năng suất có kém. Như thế là chỉ bộ Đảng lãnh đạo chưa tốt.

Bây giờ, các chú đã thấy khuyết điểm. Nhưng chưa đủ. Cần làm cho cả chỉ bộ, chỉ đoàn thanh niên, dân quân và đồng bào xã Đại Nghĩa thấy khuyết điểm. So với trước kia thiếu đói, ngày nay

xã Đại Nghĩa đã đủ ăn và có thừa thóc bán cho Nhà nước, cho nên sinh ra tự mãn. Từ tự mãn đi đến bảo thủ. Mới tiến bộ một chút đã dừng lại. Như thế là không "Đại". "Đại" là phải tiến lên mãi.

Xã Đại Nghĩa có ba hợp tác xã bậc thấp. Các cô, các chú phải ra sức tăng cường các hợp tác xã đó và đẩy mạnh sản xuất. Đồng thời, phải chuẩn bị tốt để khi có đủ điều kiện thì đưa hợp tác xã lên bậc cao. Chuẩn bị tốt là làm cho xã viên tự nguyện tự giác, không được gò ép, mệnh lệnh. Gọi là hợp tác xã bậc cao thì đoàn kết phải cao, sản xuất phải cao, thu nhập chung của hợp tác xã phải cao, thu nhập riêng của xã viên phải cao.

Xã Đại Nghĩa có nhiều tiến bộ. Nhưng còn có chỗ phải cố gắng. Như quản lý hợp tác xã còn kém, sản xuất hoa màu còn yếu.

Xã Đại Nghĩa có 29 đảng viên và 90 đoàn viên thanh niên lao động. Như thế là ít. Trong phong trào thi đua tăng gia sản xuất thực hành tiết kiệm, nảy nở ra những đồng chí lập trường vững, công tác giỏi, học tập tốt, chúng ta phải chọn và nhất định chọn được để kết nạp vào Đảng, vào Đoàn. Có nhiên, không được kết nạp bừa bãi.

Đảng viên phụ nữ ở xã Đại Nghĩa thì lại càng ít, chỉ có hai đồng chí. Như thế là các chú còn trọng nam khinh nữ. Không có lẽ cả xã chỉ có hai chị em xứng đáng được vào Đảng. Vai trò của phụ nữ trong sản xuất rất quan trọng. Các chú không chú ý dìu dắt, giúp đỡ chị em, tổ chức chị em vào Đảng là không đúng.

Đó là Bác nói tóm tắt về xã Đại Nghĩa. Xã Đại Nghĩa có những ưu điểm phải phát triển, có những khuyết điểm phải ra sức sửa chữa. Các đội sản xuất của xã Đại Nghĩa làm sao phải đuổi kịp đội sản xuất số 8 thuộc hợp tác xã Phù Lưu Tế, là đội sản xuất tiên tiến của tỉnh. Các cô, các chú có làm được không?

Để tiến bộ hơn nữa, xã Đại Nghĩa cần thi hành đúng *Nghị quyết* Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng về vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng là một chương trình to lớn do Đảng đề ra để tiếp tục tiến công vào nghèo

khổ và lạc hậu, làm cho nông thôn miền Bắc nước ta ngày thêm ám no, khoẻ mạnh, tươi vui.

Dưới đây, để giúp các cô, các chú nắm được nghị quyết đó, Bác nói về bốn vấn đề:

1. Kế hoạch phát triển nông nghiệp trong 5 năm ở miền Bắc nước ta.
2. Nhiệm vụ của hợp tác xã.
3. Nhà nước đối với hợp tác xã.
4. Sự lãnh đạo của Đảng.

KẾ HOẠCH PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP TRONG 5 NĂM Ở MIỀN BẮC NƯỚC TA

Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng có một ý chính thấu suốt từ đầu đến cuối, đó là: *làm sao cho bà con nông dân hiểu mình là người chủ tập thể, làm chủ hợp tác xã, làm chủ Nhà nước, mà đã làm chủ thì phải đoàn kết chặt chẽ để tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hoá của mình.*

Trước sau như một, Đảng luôn luôn vì lợi ích của nhân dân nói chung và của nông dân nói riêng mà phấn đấu. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có lợi ích nào khác. Vì lợi ích của nhân dân, Đảng đã lãnh đạo cách mạng thắng lợi, lãnh đạo kháng chiến và cải cách ruộng đất thành công. Nông dân đã có ruộng, đã làm chủ nông thôn. Là người chủ, bà con nông dân phải ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Các cô, các chú bây giờ đã có kinh nghiệm. Muốn tăng gia sản xuất, phải làm thủy lợi để chống thiên tai. Muốn làm thủy lợi, phải có nhiều người, có sức lớn. Và muốn như vậy thì phải *xây dựng hợp tác xã.*

Vì lợi ích chung của cả nước, vì lợi ích của nông dân, Đảng đã lãnh đạo nông dân xây dựng hợp tác xã. Ở miền Bắc nước ta hiện nay cứ 100 hộ nông dân thì có 88 hộ vào hợp tác xã. Trong số đó, có

24 hộ vào hợp tác xã bậc cao. Đã có hơn một vạn hợp tác xã quy mô toàn thôn.

Phong trào hợp tác hoá nông nghiệp phát triển như thế là nhanh, lành mạnh và nói chung là tốt. Nhưng cũng có những khuyết điểm, nhược điểm. Như công tác quản lý hợp tác xã còn kém. Quy mô của hợp tác xã nhiều nơi còn bé. Cán bộ hợp tác xã còn quan liêu, mệnh lệnh. Sản xuất chưa toàn diện. Coi trọng sản xuất lúa là tốt, nhưng còn xem nhẹ hoa màu và cây công nghiệp. Do xem nhẹ hoa màu nên chăn nuôi không phát triển được. Coi trọng tăng năng suất là đúng, nhưng chưa chú ý tăng diện tích bằng cách tăng vụ, trồng xen kẽ, vỡ hoang. Chú trọng tăng cường kinh tế tập thể của hợp tác xã là đúng, nhưng chưa chú ý thích đáng đến kinh tế phụ gia đình của xã viên.

Nội bộ hợp tác xã có nơi đoàn kết tốt, có nơi chưa tốt.

Các chi bộ, cán bộ nói chung đều cố gắng. Nhưng có một số không theo kịp phong trào, vì các đồng chí ấy còn mắc bệnh quan liêu mệnh lệnh, chưa thật một lòng một dạ phục vụ sản xuất, phục vụ nhân dân.

Để giúp khắc phục những khuyết điểm, nhược điểm trên và tiến bộ hơn nữa, Đảng đã đề ra kế hoạch 5 năm về phát triển nông nghiệp.

Mục đích của kế hoạch 5 năm này là nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân nói chung, của nông dân nói riêng. Trước mắt, làm cho mức sống của bản nông và trung nông lớp dưới lên ngang với mức sống hiện nay của trung nông lớp trên. Và khi đạt mức ấy rồi thì cần phải tiến lên nữa. Đưa mức sống của bản nông và trung nông lớp dưới lên ngang với mức sống hiện nay của trung nông lớp trên, điều này có nơi đã làm được. Ví dụ như xã Ninh Tập ở Hưng Yên. Có đồng bào bản nông thu hoạch cả năm 1.100 cân thóc trong lúc trung nông lớp trên chỉ được 1.029 cân. Như thế, không những ngang mà còn hơn.

Nông thôn tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm thì ngày càng giàu có. Nông thôn giàu có sẽ mua nhiều hàng hoá của công

ng nghiệp sản xuất ra. Đồng thời, sẽ cung cấp đầy đủ lương thực, nguyên liệu cho công nghiệp và thành thị. Như thế là nông thôn giàu có giúp cho công nghiệp phát triển. Công nghiệp phát triển lại thúc đẩy nông nghiệp phát triển mạnh hơn nữa. Công nghiệp, nông nghiệp phát triển thì dân giàu, nước mạnh.

Để đạt được mục đích đó, sản xuất nông nghiệp phải có kế hoạch. Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng đã định ra những nhiệm vụ của kế hoạch phát triển nông nghiệp từ nay đến năm 1965 như sau:

Về lương thực, phải có 9 triệu rưỡi tấn, trong đó 7 triệu tấn là thóc, còn 2 triệu rưỡi tấn là hoa màu khô quy ra thóc. Mỗi mẫu tây mỗi mùa cần cố gắng thu hoạch 24 tạ.

Phải hết sức phát triển *hoa màu*. Chỉ có thóc, không có hoa màu thì không được. Hoa màu không những là lương thực quý của người, mà còn dùng để chăn nuôi. Xã Đại Nghĩa vì thiếu chú ý hoa màu cho nên chăn nuôi kém.

Sản xuất được nhiều hoa màu thì phải chú trọng *việc chế biến hoa màu*.

Ngoài lúa và hoa màu, phải đẩy mạnh trồng các thứ rau, mía, bông, chè, dâu nuôi tằm, cây ăn quả, v.v..

Muốn đạt được những kết quả trên, ngoài việc *tăng vụ*, trồng xen kẽ, tăng năng suất, ta phải *vỡ hoang* 55 vạn mẫu tây (nông trường quốc doanh vỡ hoang 20 vạn mẫu, nhân dân 35 vạn mẫu).

Xã Đại Nghĩa có hơn 600 hộ xã viên, chăn nuôi được 500 lợn, nghĩa là bình quân mỗi hộ chưa được một con. Như vậy là quá ít. Hợp tác xã nuôi 950 vịt đẻ, gia đình xã viên có độ 7.000 gà, vịt, ngỗng, bình quân mỗi hộ chỉ nuôi trên 10 con. Như vậy cũng còn ít. Nhiều nơi khác cũng có tình trạng tương tự.

Phải *phát triển mạnh chăn nuôi* để bảo đảm có thêm thịt ăn, thêm sức kéo, thêm phân bón. Cuối kế hoạch 5 năm, dự định phải nuôi được 1 triệu 80 vạn trâu, bò cày, 8 triệu rưỡi lợn. Cần mở rộng hơn nữa việc chăn nuôi dê, thỏ, gà, vịt, v.v..

Xã Đại Nghĩa trồng cây cũng chưa nhiều. Chung quanh nhà, trong vườn có nhiều xoan, cây ăn quả. Nhưng trên các bờ ruộng, đập và những nơi công cộng, trồng cây còn ít.

Phải tiếp tục *trồng cây*. Trồng cây phải chú ý chăm sóc, trồng cây nào sống cây ấy. Trồng ít, trồng vừa mà cây nào được cây ấy, còn hơn trồng nhiều mà có nhiều cây chết. Nếu mỗi năm, mỗi người trồng 4 cây, trong 5 năm sẽ có đủ gỗ làm nhà, đóng giường, bàn, ghế, làm nông cụ, sẽ có nhiều cây ăn quả hơn. Cần kết hợp trồng cây lấy gỗ, cây ăn quả và cây công nghiệp lâu năm. Trồng cây thì dễ. Nhưng chính dễ mà thành khó, vì cán bộ không chú ý lãnh đạo.

Cần đẩy mạnh *thả cá* để cung cấp thêm thực phẩm bổ sung cho thịt, cải thiện đời sống nhân dân. Nuôi cá cũng dễ. Có nước và có công người thì cá phát triển. Xã Đại Nghĩa mấy năm trước có thả cá, nhưng không đắp bờ khoanh vùng cho nên cá đi hết. Phải rút kinh nghiệm ấy để từ nay nuôi cá cho tốt.

Phải *kết hợp đúng đắn việc phát triển kinh tế tập thể của hợp tác xã là chính với việc phát triển thích đáng kinh tế phụ gia đình của xã viên*. Hợp tác xã Đại Nghĩa đã để lại cho mỗi gia đình xã viên 5% đất để sản xuất. Do đó, thu nhập của xã viên được bảo đảm. Như thế là đúng và tốt. Nhưng ở Đại Nghĩa việc chăm lo kinh tế tập thể của hợp tác xã chưa được đúng mức. Phải sửa chữa thiếu sót đó.

Những nơi khác chưa chú ý thích đáng đến kinh tế phụ gia đình của xã viên thì cần học tập kinh nghiệm của xã Đại Nghĩa, giúp đỡ cho xã viên sản xuất tốt, tăng thêm thu nhập của xã viên.

Trong kế hoạch 5 năm, có nói phải chú ý đến *nông nghiệp miền núi*. Miền núi phải phát triển mạnh nông nghiệp, tiến dần thành những vùng nông nghiệp mới.

Trong kế hoạch 5 năm, còn nói đến việc bắt đầu *khoanh vùng nông nghiệp*. Như nơi nào sản xuất lúa nhiều và tốt thì nơi đó sẽ thành vùng sản xuất lúa là chính, nơi nào sản xuất chè nhiều và tốt thì nơi đó sẽ thành vùng sản xuất chè là chính, v.v.. Làm như vậy thì sẽ sử dụng một cách hợp lý và có lợi nhất của cải giàu có

của đất nước ta và sức lao động dồi dào của nhân dân ta. Làm như vậy thì sau này dùng máy móc cũng dễ và tiện.

Những nhiệm vụ trên đây, toàn Đảng và toàn dân phải quyết tâm làm cho được. Chẳng những làm được như thế, mà còn phải làm hơn thế nữa. Muốn vậy, phải *tăng cường lực lượng của hợp tác xã*.

NHIỆM VỤ CỦA HỢP TÁC XÃ

Bây giờ, Bác nói đến nhiệm vụ của hợp tác xã. Có 8 điểm sau đây:

Một là hợp tác xã phải thế nào?

Hợp tác xã phải đoàn kết tốt, sản xuất tốt, để tăng thêm thu nhập chung của hợp tác xã và thu nhập riêng của xã viên, nâng cao đời sống của xã viên.

Hợp tác xã phải nâng cao năng suất lao động và tăng thêm số ngày lao động. Xã Đại Nghĩa hàng năm mỗi người mới làm 130 ngày công. Như thế còn ít. Giá trị một ngày công còn thấp, vì năng suất lao động thấp.

Hợp tác xã phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch trồng trọt và chăn nuôi của mình.

Phải chấp hành thật tốt chính sách của Nhà nước và nghĩa vụ đối với Nhà nước, như bán thóc, nộp thuế, v.v..

Hai là vấn đề tổ chức.

Nếu hợp tác xã nhỏ quá thì không đủ sức để phát triển sản xuất. Nhưng nếu to quá thì không đủ sức để quản lý. *Nghị quyết* Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng quy định quy mô của hợp tác xã nên từ 150 đến 200 hộ. Như thế là vừa.

Phải củng cố hợp tác xã cho tốt, tiến lên một cách vững chắc.

Kế hoạch sản xuất của hợp tác xã phải đem bàn bạc một cách dân chủ với xã viên. Phải tuyên truyền giáo dục cho xã viên hiểu, xã viên tự nguyện làm. Tuyệt đối không được dùng cách gò ép, mệnh lệnh, quan liêu.

Đối với những người chưa vào hợp tác xã, cũng không được gò

ép và không được coi thường họ. Trái lại, phải gần gũi, giúp đỡ họ. Hợp tác xã đoàn kết chặt, sản xuất tốt, thu nhập cao, họ nhận thấy hợp tác xã là hơn hẳn thì họ sẽ tự nguyện xin vào.

Ba là về đường lối giai cấp của Đảng ở nông thôn.

Phải tiếp tục bồi dưỡng bản nông và trung nông lớp dưới làm nòng cốt cho hợp tác xã. Bồi dưỡng là thế nào? Như người nào chưa biết chữ, biết tính thì giúp họ học chữ, học tính. Như phải giúp anh chị em nắm vững đường lối, chính sách của Đảng, để anh chị em ngày càng nâng cao năng lực làm việc.

Đối với bà con trung nông thì phải đoàn kết chặt chẽ, thực hiện khẩu hiệu "*Bản nông, trung nông đoàn kết một nhà*", làm cho mọi người trong hợp tác xã đều vui vẻ, hăng hái xây dựng hợp tác xã và phát triển sản xuất.

Đối với đảng viên thuộc thành phần trung nông lớp trên, nếu có lập trường vững chắc, chấp hành nghiêm chỉnh các chính sách của Đảng, công tác tích cực và được bà con xã viên tín nhiệm, thì vẫn có thể được bầu giữ những trách nhiệm chủ chốt trong hợp tác xã.

Bốn là vấn đề hợp nhất những hợp tác xã nhỏ thành hợp tác xã lớn, đưa hợp tác xã bậc thấp lên hợp tác xã bậc cao.

Để làm tốt việc này, trước hết phải giữ vững nguyên tắc tự nguyện, không được gò ép.

Trước khi hợp nhất hợp tác xã hoặc đưa hợp tác xã lên bậc cao, phải chuẩn bị tốt tổ chức của ban quản trị để không ảnh hưởng đến sản xuất của hợp tác xã.

Phải giải quyết tốt tình hình chênh lệch về mặt kinh tế giữa các hợp tác xã. Ví dụ: có bốn hợp tác xã, hợp tác xã A giàu, hợp tác xã B nghèo, hai hợp tác xã C và D trung bình. Nếu không giải quyết cho khéo và đúng, hợp tác xã A sẽ không muốn hợp nhất, hai hợp tác xã C và D thì thế nào cũng được, như thế thì việc hợp nhất không thành công. Giải quyết tình hình chênh lệch kinh tế giữa các hợp tác xã có nhiều khó khăn. Nhưng nếu cán bộ biết nghe ý kiến của xã viên, làm tốt công tác tư tưởng, thì vẫn có thể giải quyết được.

Một vấn đề nữa là phải giải quyết tốt việc chuyển những tư liệu sản xuất chính của xã viên thành của chung hợp tác xã. Như về trâu bò, có nơi trả giá quá cao. Như thế thì thiệt cho hợp tác xã, cho những xã viên không có trâu bò. Nhưng có nơi lại trả giá quá thấp. Như thế lại thiệt cho người có trâu bò, họ sẽ không bằng lòng và cũng không có lợi cho hợp tác xã.

Năm là phân phối thế nào cho đúng?

Phân phối phải theo mức lao động. Lao động nhiều thì được phân phối nhiều, lao động ít thì được phân phối ít. Lao động khó thì được phân phối nhiều, lao động dễ thì được phân phối ít. Không nên có tình trạng người giỏi, người kém, việc khó, việc dễ, cũng công điểm như nhau. Đó là chủ nghĩa bình quân. Phải *tránh chủ nghĩa bình quân*.

Trước kia, hợp tác xã quy mô còn nhỏ thì có người là xã viên, có người không phải là xã viên. Nay hợp tác xã lên quy mô toàn thôn thì hầu hết đều là xã viên. Mỗi hợp tác xã như một gia đình, có người khoẻ, người yếu, có người già, người trẻ. Cho nên trong hợp tác xã, phải giúp đỡ lẫn nhau. Đối với những người già yếu, neo đơn, thương binh, gia đình liệt sĩ, hợp tác xã phải khéo tìm cách chia công việc cho họ để họ cũng làm được, đồng thời phải chú ý giúp đỡ họ.

Sáu là ban quản trị phải thế nào?

Ban quản trị phải dân chủ. Trước hết, ban quản trị phải gồm những người do xã viên lựa chọn và bầu cử ra, sau khi được cử nếu không làm tròn nhiệm vụ thì xã viên có quyền cách chức. Mọi công việc của hợp tác xã, trước khi làm, ban quản trị phải đem ra bàn bạc với xã viên, hỏi ý kiến xã viên.

Ban quản trị phải công bằng, không được thiên vị.

Ban quản trị phải minh bạch. Tài chính phải công khai, thu và chi phải báo cáo cho xã viên biết. Nếu không báo cáo thì xã viên sẽ nghi ngờ ban quản trị tham ô, lãng phí. Do đó mà mất đoàn kết nội bộ. Không có đoàn kết, hợp tác xã không thể tiến lên được.

Ban quản trị phải chống tham ô, lãng phí. Có nơi khi bắt đầu cày bừa cũng làm mấy con lợn để “liên hoan”. Hễ có cơ hội là bày ra chè chén. Hay khi gặt về tuốt lúa rồi chia “rôm” cho xã viên và bà con mình đem về tuốt lại. Như thế là tham ô, lãng phí. Không được dung túng những việc như thế.

Ban quản trị cần đặt kế hoạch sản xuất hàng năm, từng vụ của hợp tác xã. Kế hoạch ấy cố nhiên phải đem bàn bạc kỹ với xã viên để xã viên hiểu và quyết tâm thực hiện. Nhưng kế hoạch ấy phải phù hợp với kế hoạch của Nhà nước, với thực tế của địa phương. Nếu không phù hợp với kế hoạch của Nhà nước, thì sẽ làm cho kế hoạch chung của Nhà nước không thực hiện được. Nếu không phù hợp với thực tế của địa phương, thì kế hoạch của hợp tác xã sẽ thành viễn vông.

Ban quản trị cần sử dụng hợp lý sức lao động trong hợp tác xã. Phải thực hiện ba khoán, một thưởng. Nếu ai thực hiện vượt mức quy định thì được thưởng. Có như thế mới khuyến khích mọi người cố gắng hơn nữa. Thưởng, phạt phải công bằng.

Ban quản trị phải một lòng một dạ hướng vào tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, tăng thu nhập và nâng cao đời sống của xã viên. Ban quản trị cần điều khiển công việc của hợp tác xã cho tốt để mọi người vui vẻ, hăng hái sản xuất.

Bảy là xã viên phải thế nào?

Dưới thời đế quốc và phong kiến, chúng ta bị bắt buộc làm nô lệ. Ngày nay, chúng ta đã đánh đuổi đế quốc và đánh đổ phong kiến ở miền Bắc. Chúng ta thành người chủ tập thể, làm chủ hợp tác xã, làm chủ Nhà nước. Mỗi xã viên cần nâng cao tinh thần làm chủ tập thể.

Xã viên phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau. Phải có quyết tâm *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*. Phải làm đúng kỷ luật lao động. Phải nâng cao trình độ giác ngộ giai cấp, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, nâng cao tinh thần cảnh giác đối với kẻ địch.

Những xã viên là đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động

phải là những người xung phong gương mẫu trong mọi mặt sản xuất, công tác, học tập, đoàn kết.

Tám là cải thiện đời sống.

Về đời sống vật chất, phải làm sao cho ai nấy đều ăn no, mặc ấm, có nhà ở cao ráo, có đường sá sạch sẽ. Giữ gìn vệ sinh ở nông thôn là điều rất quan trọng.

Về đời sống văn hoá thì xoá nạn mù chữ, thực hiện bổ túc văn hoá, rồi học lên nữa. Xã viên ít nhất phải học lớp 3, lớp 4. Cán bộ và thanh niên ít nhất phải học lớp 5, lớp 6. Bà con cần cố gắng học văn hoá. Vì có văn hoá thì mới quản lý hợp tác xã được tốt.

Đồng bào nông dân làm ăn cả năm vất vả, khó nhọc, phải có lúc nghỉ ngơi, giải trí. Cần tổ chức những hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể dục, thể thao.

Để đạt mục đích trên, phải làm sao cho được mùa, vì “có thực mới vực được đạo”.

Muốn được mùa phải sản xuất tốt.

Muốn sản xuất tốt, nhà nông có 9 việc phải làm:

Trước hết, phải thấy rằng cây lúa cũng như con người, nó phải ăn, phải uống. Cho nên *phân* phải đủ, *nước* phải đủ.

Phân đủ, nước đủ, nhưng rễ lúa mọc dưới đất không sâu thì cây lúa không hút được nhiều nước, nhiều phân, cây lúa không chắc. Muốn rễ lúa mọc sâu, phải *cày sâu, bừa kỹ*.

Nhưng nếu cày thưa thì thu hoạch cũng vẫn kém. Phải *cày dày hợp lý* thì thu hoạch sẽ được nhiều. Nói “cày thưa thừa thóc, cày dày cóc ăn” là không đúng, là bảo thủ.

Về lúa, phải *chọn giống tốt*. Chọn giống tốt và giữ giống cho tốt là những việc rất quan trọng.

Phân nhiều, nước đủ thì lúa lên mạnh. Nhưng cỏ cũng lên nhanh. Phải *làm cỏ sạch, làm cỏ nhiều lần* nếu không thì lúa sẽ xấu, thu hoạch sẽ kém.

Hiện nay, cày, bừa và các nông cụ khác của ta ở nông thôn còn lạc hậu nhiều. Như trong việc gánh phân bón ruộng, nếu 100 người

gánh mỗi người trung bình 30 cân thì gánh được 3.000 cân. Thế là 100 người gánh vất vả mà không đủ bón cho một mẫu tây. Gánh phân bón ruộng, cấy mạ xuống đồng, lúa chín gặt rồi gánh về, tất cả những việc đó làm mất rất nhiều công sức của bà con nếu nông cụ còn lạc hậu.

Dùng một máy cấy thông thường thì một người trung bình cấy bằng hai người; nếu dùng thạo thì có thể cấy bằng ba, bốn người. Dùng một xe cút kít chở ít nhất cũng được 80 cân. Một người dùng xe cút kít có thể làm gấp hai, ba người gánh. Với những nông cụ cải tiến như thế, một người có thể làm thay cho ba người, để hai người đi làm việc khác. Cho nên, phải *cải tiến nông cụ*.

Cải tiến nông cụ thì công việc đỡ nặng nhọc, lại nhanh, kịp thời vụ. Không cải tiến nông cụ, không thể tăng được năng suất lao động, không thể tiến bộ được.

Lúa tốt rồi, phải thăm đồng luôn đề phòng sâu cắn, chuột phá. *Trừ sâu, diệt chuột* là rất cần thiết.

Muốn lúa tốt, thu hoạch nhiều, còn phải làm *kịp thời vụ*. Chính điều trên có quan hệ mật thiết với nhau, thiếu một điều là không được.

Nông dân ta có nhiều kinh nghiệm sản xuất. Phải tìm cách tổ chức trao đổi kinh nghiệm sản xuất với nhau, để sản xuất ngày càng tốt hơn.

NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI HỢP TÁC XÃ

Các hợp tác xã và bà con nông dân, từ trước đến nay, nói chung đã chấp hành nghiêm chỉnh các chính sách của Đảng và Chính phủ, đã làm trọn nghĩa vụ của mình đối với Nhà nước. Nhưng có lúc, có nơi, nông dân hay hợp tác xã không muốn bán thóc thừa hay nộp thuế chậm, v.v.. Đó là vì nông dân, hợp tác xã chưa hiểu Chính phủ đối với nông dân, đối với hợp tác xã, đã cố gắng như thế nào.

Nông dân đóng thuế, bán thóc, trả nợ cho Chính phủ thì Chính phủ lại dùng để chi tiêu vào những công việc có ích cho nông dân, cho hợp tác xã.

Chính phủ phải xuất tiền xây những trường học, mời thầy để đào tạo cán bộ các ngành về nông nghiệp. Chính phủ có trách nhiệm xây dựng những công trình thuỷ lợi lớn và cùng nông dân, hợp tác xã làm những công trình thuỷ lợi vừa. Để phát triển nông nghiệp, hợp tác xã phải tậu trâu bò, sắm nông cụ, mua phân hoá học, v.v.. Hợp tác xã còn nghèo, thường thường Chính phủ phải giúp đỡ, phải cho vay vốn.

Những khoản chi tiêu ấy một phần là do nông dân, hợp tác xã nộp thuế, bán thóc, v.v. cho Nhà nước mà có. Nếu nông dân, hợp tác xã không làm trọn nghĩa vụ đối với Nhà nước, thì Nhà nước sẽ không có đủ tiền để giúp đỡ và làm lợi cho nông dân, cho hợp tác xã.

Từ Phủ Thủ tướng đến Ban công tác nông thôn của Đảng, đến các Bộ Nông nghiệp, Thuỷ lợi, Lâm nghiệp, Công nghiệp, Thương nghiệp, Tài chính, Ngân hàng, v.v. đều phải có kế hoạch phục vụ nông nghiệp, giúp nông dân, hợp tác xã phát triển sản xuất.

Các nông trường quốc doanh cũng có nhiệm vụ tìm mọi cách giúp đỡ hợp tác xã.

Chính phủ cần mua của hợp tác xã lương thực, nông sản, Chính phủ cũng bán cho hợp tác xã phân hoá học, nông cụ và sau này những máy móc nông nghiệp. Việc mua bán ấy phải có hợp đồng ký kết giữa Chính phủ và hợp tác xã. Sau khi đã ký hợp đồng, các hợp tác xã phải bảo đảm làm đúng hợp đồng, mà về phía Chính phủ cũng vậy. Như thế mới công bằng.

Mua bán phải theo giá cả thích đáng. Thường thường, người mua muốn mua rẻ, người bán muốn bán đắt. Đối với chúng ta, không thể làm như thế được. Giá cả phải bảo đảm cho Nhà nước, hợp tác xã và xã viên cùng có lợi để xây dựng nước nhà.

Về thuế, cũng phải làm sao cho Nhà nước, hợp tác xã và nông dân cùng có lợi. Thuế phải khuyến khích sản xuất. Cho nên Nhà nước chỉ thu thuế những cây trồng chính. Trồng xen kẽ được miễn

thuế. Tăng vụ chưa quá 3 năm, vỡ hoang chưa quá 5 năm, đều chưa phải nộp thuế.

Chính phủ cố gắng phục vụ lợi ích của hợp tác xã, của nông dân và của nhân dân nói chung. Hợp tác xã, nông dân phải bảo đảm làm trọn nghĩa vụ đối với Nhà nước. Làm như vậy thì ích nước lợi nhà, xã viên có lợi, hợp tác xã có lợi, Nhà nước cũng có lợi.

SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG

Đảng đã lãnh đạo nhân dân làm cách mạng. Cách mạng thắng lợi. Đảng đã lãnh đạo nhân dân kháng chiến chống ngoại xâm. Kháng chiến đã thành công. Đảng đã lãnh đạo nông dân làm cải cách ruộng đất. Nông dân đã có ruộng đất.

Ngày nay, Đảng lãnh đạo nông dân xây dựng hợp tác xã. Phong trào hợp tác hoá phát triển mạnh mẽ, mở đường cho nông dân tiến tới no ấm. Đảng lại đề ra kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp. Kế hoạch đó nhất định là đúng và có lợi cho nông dân, cho nước nhà. Vì trước sau như một, ngoài lợi ích của nhân dân Đảng không có lợi ích nào khác. Các hợp tác xã, đồng bào nông dân phải quyết tâm thực hiện kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp mà Đảng đã đề ra.

Để hoàn thành kế hoạch đó, Đảng phải tăng cường sự lãnh đạo của mình.

Các cơ quan Nhà nước phải quan tâm hơn nữa đến nông nghiệp, phát huy nhiều hơn nữa tác dụng của ngành mình trong sản xuất nông nghiệp.

Các cán bộ tỉnh, huyện phải đi sâu xuống các hợp tác xã, giúp đỡ các hợp tác xã tiến bộ.

Nhưng cán bộ tỉnh, huyện không thể đi khắp được. Cho nên *cái gốc trong việc lãnh đạo hợp tác xã vẫn là chi bộ Đảng ở cơ sở.* Chi bộ phải tăng cường hơn nữa việc đoàn kết nông thôn và làm cho toàn thể xã viên, toàn thể nông dân phấn khởi, hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, phát triển và củng cố hợp tác xã. Chi đoàn thanh niên lao động cần giúp chi bộ thi hành các chính

sách của Đảng và Nhà nước.

Phải nâng cao trình độ giác ngộ xã hội chủ nghĩa, tinh thần yêu nước, ý thức làm chủ của xã viên. Phải phát huy tác dụng của phụ nữ.

Tất cả đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác. Các chi uỷ, các ban chấp hành chi đoàn phải gồm những đảng viên, đoàn viên ưu tú, có tư tưởng tốt, công tác tích cực, kiên quyết chấp hành chính sách của Đảng và Chính phủ. Phải có kinh nghiệm sản xuất, phải học cho biết kỹ thuật nông nghiệp, phải lãnh đạo tốt các ban quản trị hợp tác xã và các đội sản xuất.

Phải đi đúng đường lối quần chúng, biến những *Nghị quyết* của Đảng thành quyết tâm của quần chúng. Phải kiên quyết chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh.

Tất cả đảng viên, đoàn viên, dân quân phải là lực lượng xung phong trong công tác nông nghiệp.

Lúc kháng chiến, chúng ta lấy thành tích chiến đấu diệt giặc để đánh giá chi bộ, chi đoàn giỏi hay kém. Bây giờ, ở miền Bắc nước ta, chúng ta tập trung lực lượng tiến công vào nghèo nàn và lạc hậu. Chúng ta lấy thành tích lao động sản xuất để đánh giá đảng viên, đoàn viên, đánh giá chi bộ, chi đoàn.

*

* *

Làm trọn kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp dễ hay khó?

Nông nghiệp của ta có khó khăn, vì còn phụ thuộc nhiều vào thiên nhiên. Nhưng chúng ta có nhiều điều kiện thuận lợi. Nhân dân ta cần cù, Đảng lãnh đạo sáng suốt. Các nước anh em hết lòng giúp đỡ chúng ta. Những thuận lợi đó là căn bản.

Chúng ta đoàn kết nhất trí, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, thì nhất định hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm về nông nghiệp.

Nông thôn ta sẽ tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.

Đời sống của nông dân ta sẽ no ấm, vui tươi hơn.

Nông thôn sẽ giàu có và thúc đẩy công nghiệp phát triển mạnh mẽ, do đó mà góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Đến cuối năm 1963, hợp tác xã Đại Phong sẽ:

- Tăng diện tích trồng trọt bình quân mỗi đầu người lên 1 mẫu 1 sào
- Sản xuất 3 vụ, thu hoạch 7 tấn một mẫu tây. Trong đó, vụ chiêm thu hoạch 26 tạ, vụ tam 22 tạ, hoa màu 22 tạ quy ra thóc.
- Lương thực cộng cả lúa và hoa màu quy thành thóc, mỗi đầu người là 1.149 cân.
- Mỗi gia đình trong hợp tác xã nuôi 3 lợn, 10 gà, 30 vịt.
- Văn hoá thì cán bộ chủ chốt học hết lớp 6, đảng viên, đoàn viên học hết lớp 5, xã viên học hết lớp 3.
- Bảo đảm 2 phần 3 số nhà ở của xã viên được lợp ngói.
- Đưa mức sống xã viên lên ngang mức sống hiện nay của trung nông lớp trên.

Các cô, các chú có quyết tâm thi đua với hợp tác xã Đại Phong không?

Sau cùng, Bác mong đồng bào và cán bộ Hà Đông sẽ nghiên cứu kỹ *Nghị quyết* Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng. Trong lúc nghiên cứu, cần kiểm điểm xem cái gì đã làm được, cái gì chưa làm được và đề ra kế hoạch phấn đấu mới. Bác mong Hà Đông sẽ trở thành một trong những tỉnh khá nhất của miền Bắc.

Nói ngày 7-10-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2.768,

ngày 20-10-1961.

**NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT
CUỘC VẬN ĐỘNG HỢP TÁC HOÁ
NÔNG NGHIỆP, PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT,
KẾT HỢP HOÀN THÀNH CẢI CÁCH DÂN CHỦ
Ở MIỀN NÚI**

1. *Phải tăng cường đoàn kết dân tộc.* Đây là một công tác rất quan trọng, có nội dung mới và rộng hơn. Các dân tộc miền núi đoàn kết chặt chẽ, các dân tộc thiểu số đoàn kết với dân tộc đa số. Hiện nay một số tỉnh miền xuôi có hàng nghìn người lên miền ngược để mở mang xây dựng miền ngược. Cho nên phải làm sao giải thích cho đồng bào các dân tộc ở địa phương hiểu và đoàn kết tốt. Muốn làm tốt công tác này, cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động phải gương mẫu.

2. *Phải chú trọng đào tạo, bồi dưỡng, cất nhắc cán bộ miền núi.* Cố nhiên cán bộ người Kinh phải giúp đỡ anh em cán bộ địa phương, nhưng phải làm sao cho cán bộ địa phương tiến bộ, để anh em tự quản lý lấy công việc ở địa phương, chứ không phải là bao biện làm thay.

3. *Tăng gia sản xuất thực hành tiết kiệm, làm cho đời sống đồng bào địa phương ngày càng khá hơn, cả về vật chất và tinh thần.* Sản xuất phải toàn diện, trồng cây lương thực và cây công nghiệp, phát triển chăn nuôi, phát triển nghề rừng, chú trọng đẩy mạnh chăn nuôi, vì miền núi có nhiều khả năng chăn nuôi. Chú ý thực hiện tốt các chính sách, ví dụ như việc để 5% đất trồng trọt

cho xã viên, vì làm tốt việc này không những có lợi cho xã viên mà có lợi cho phát triển kinh tế quốc dân nói chung.

4. *Phải nâng cao cảnh giác cách mạng, giữ vững trật tự trị an.* Bọn Mỹ - Diệm đang có kế hoạch rất tỉ mỉ phá hoại ta; chúng chú ý miền núi. Phải làm sao tất cả cán bộ, tất cả đồng bào luôn luôn tỉnh táo đề phòng để kịp thời ngăn chặn âm mưu phá hoại của địch.

Nói ngày 8-10-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2.757,
ngày 9-10-1961.

LỜI CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ XXII ĐẢNG CỘNG SẢN LIÊN XÔ

Thưa các đồng chí thân mến,

Đoàn đại biểu Đảng Lao động Việt Nam chúng tôi rất lấy làm vinh dự và phấn khởi được dự Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô. Thay mặt toàn thể đảng viên và nhân dân lao động Việt Nam chúng tôi xin gửi đến Đại hội, đến Đảng Cộng sản Liên Xô lời chào mừng anh em nhiệt liệt nhất.

Những người cộng sản khắp thế giới đều vô cùng vui sướng khi thấy Liên Xô sắp thực hiện chủ nghĩa cộng sản. Vì vậy, xin các đồng chí cho phép tôi nói lên lòng vui sướng vô hạn của một lão chiến sĩ cộng sản. Mà nó cũng đại biểu lòng vui sướng vô hạn của toàn Đảng và toàn dân Việt Nam chúng tôi.

Lúc 30 tuổi, lần đầu tiên tôi mới được nghe nói về Đảng của Lênin, về Cách mạng Tháng Mười, về chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Cũng năm đó tôi được vinh dự tham gia Đại hội thành lập Đảng Cộng sản Pháp.

Lúc 40 tuổi, tôi được bí mật tham gia thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam. Đảng mới xây dựng thì lãnh đạo phong trào Xôviết Nghệ- Tĩnh.

Lúc tôi 55 tuổi, sau ngày Liên Xô vĩ đại đánh tan chế độ phát xít Đức - Ý - Nhật, Cách mạng Tháng Tám Việt Nam thành công, đuổi sạch bọn xâm lược Pháp- Nhật. Nước Việt Nam Dân chủ Cộng

hoà ra đời. Đại gia đình xã hội chủ nghĩa thêm một thành viên mới.

Chẳng bao lâu, chúng tôi lại phải kháng chiến suốt tám, chín năm chống thực dân Pháp. Nhờ sự ủng hộ của các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa, cuộc kháng chiến đã thắng lợi với trận Điện Biên Phủ, rồi đến Hiệp định Giơnevơ.

Liên sau đó, thì đế quốc Mỹ xâm phạm miền Nam Việt Nam. Chúng dùng mọi thủ đoạn độc ác nhằm chia cắt lâu dài đất nước chúng tôi. Từ đó, đồng bào chúng tôi ở miền Nam phải ra sức đấu tranh chống chế độ phát xít dã man của đế quốc Mỹ và tay sai là bọn Ngô Đình Diệm.

Nhân dân miền Bắc thì ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội. Do sự cố gắng của toàn Đảng và toàn dân chúng tôi và sự giúp đỡ tận tình của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác, chúng tôi đã thu được thành tích khá nhiều.

- Trong bản dự thảo *Cương lĩnh* của Đảng Cộng sản Liên Xô có nói:

“Việc xây dựng chủ nghĩa cộng sản ở Liên Xô phù hợp với lợi ích của mỗi nước trong phe xã hội chủ nghĩa, nó tạo ra những điều kiện ngày càng thuận lợi để phát triển sự hợp tác kinh tế và văn hoá của Liên Xô với các nước anh em, nhằm giúp đỡ và ủng hộ các nước ấy”.

Bản *Cương lĩnh* cũng nói các nước xã hội chủ nghĩa “sẽ tiến sang chủ nghĩa cộng sản hoặc trước hoặc sau cùng trong một thời kỳ lịch sử”.

Thưa các đồng chí thân mến,

Trước đây 40 năm, tôi chỉ mới nghe nói chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Mà hôm nay ở Đại hội này tôi đã thấy rõ ràng công cuộc thực tế xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Cho nên tôi không thể tả hết lòng vô cùng vui sướng của tôi, của Đảng và của đồng bào chúng tôi.

Nhân đây tôi cũng xin báo cáo với Đại hội rằng: công nhân các nhà máy và nông dân các hợp tác xã nông nghiệp khắp miền Bắc Việt Nam đã phát động một tháng thi đua để chào mừng Đại hội và đã thu được những kết quả rất tốt.

Bây giờ tôi xin phép đọc bức thư của Trung ương Đảng chúng tôi chúc mừng Đại hội.

Nói ngày 21-10-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2.770,
ngày 22-10-1961.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN ĐÀI PHÁT THANH MÁTXCƠVA VỀ CẢM TƯỞNG ĐỐI VỚI ĐẠI HỘI THỨ XXII CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN LIÊN XÔ

Các đồng chí hỏi cảm tưởng của tôi đối với Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô? Đối với một Đại hội xây dựng chủ nghĩa cộng sản, lòng vui sướng của chúng tôi khó mà nói rõ trong năm, ba lời. Tôi xin tóm tắt cảm tưởng của chúng tôi như sau:

Nhìn lại Đại hội lần thứ I của Đảng chỉ có 9 đại biểu; hồi đó ở nước Nga mới có những nhóm cộng sản lẻ tẻ. Ở trên thế giới, những người theo chủ nghĩa cộng sản cũng đang rất hiếm hoi, khác nào những hòn đảo cô độc giữa biển cả mệnh mông của thế giới tư bản. Vài mươi năm sau, những người cộng sản Nga, dưới sự lãnh đạo của Lênin vĩ đại, đã làm Cách mạng Tháng Mười thắng lợi và lập nên chính quyền Xôviết. Chủ nghĩa tư bản bị sút mẻ một phần sáu trên thế giới. Ảnh hưởng Cách mạng Tháng Mười vĩ đại dần dần lan rộng khắp năm châu.

Trong Đại hội lần thứ XXII này có hơn 4.800 đại biểu, thay mặt cho gần 10 triệu đảng viên Đảng Cộng sản Liên Xô, lại có đại biểu của hơn 80 đảng mácxít - leninnít khắp năm châu, gồm trên 30 triệu đảng viên đoàn kết, nhất trí, kiên quyết đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Phe xã hội chủ nghĩa đã phát triển thành 12 nước gồm có gần một phần ba số dân và một phần

tư đất đai trên thế giới, đồng lòng, đồng sức như anh em một nhà, đấu tranh xây dựng xã hội mới. Lại có nhiều nước mới thoát khỏi xiềng xích thực dân cùng với phe xã hội chủ nghĩa sát cánh kề vai chống lại đế quốc, bảo vệ hoà bình.

Phe đế quốc thì càng ngày càng suy sụp. Cách đây hơn 100 năm, Mác và Ăngghen đã đoán trước rằng chủ nghĩa tư bản nhất định sẽ bị diệt vong và thế giới nhất định sẽ đi đến chủ nghĩa cộng sản. Lúc Mác và Ăngghen viết bản *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản* thì chủ nghĩa cộng sản chỉ là một bóng ma ám ảnh châu Âu. Thế mà hiện nay, khi Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô thông qua cương lĩnh mới thì chủ nghĩa cộng sản dần dần đã trở thành sự thật và ngày càng trở nên một lực lượng khổng lồ. Về vang thay Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô, Đại hội xây dựng chủ nghĩa cộng sản! Về vang thay Đảng Cộng sản Liên Xô và Trung ương Lêninnít của Đảng, đứng đầu là đồng chí Khorútsốp, đang lãnh đạo nhân dân Liên Xô thực hiện chủ nghĩa cộng sản, một chế độ sẽ đem lại cho loài người Hoà bình, Lao động, Tự do, Bác ái, Bình đẳng và Hạnh phúc.

Bản cương lĩnh mới của Đảng Cộng sản Liên Xô định rằng trong mười năm nữa, Liên Xô sẽ vượt nước Mỹ về sản xuất mọi thứ tính theo đầu người; trong hai mươi năm Liên Xô sẽ xây dựng xong về cơ bản chủ nghĩa cộng sản và bắt đầu thực hiện khẩu hiệu làm tuý sức lực, hưởng tuý nhu cầu. Liên Xô xây dựng thành công chủ nghĩa cộng sản sẽ có ảnh hưởng vô cùng to lớn đối với thế giới. Mười năm nữa, khi Liên Xô trở thành nước công nghiệp phát triển nhất, thì phe xã hội chủ nghĩa sẽ sản xuất trên một nửa sản lượng công nghiệp toàn thế giới. Hai mươi năm nữa, sản lượng công nghiệp của phe xã hội chủ nghĩa sẽ vượt xa các nước tư bản. Lúc bấy giờ, về lực lượng chính trị cũng như lực lượng kinh tế, phe xã hội chủ nghĩa sẽ thắng thế hoàn toàn. Những thắng lợi mới của Liên Xô đều cổ vũ mạnh mẽ nhân dân Việt Nam chúng tôi.

Trong những năm qua, nhân dân Việt Nam chúng tôi ở miền Bắc đã thu được những thành tích khá trong công cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa. Chúng tôi đã hoàn thành về căn bản công cuộc

cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp, thủ công nghiệp và công thương nghiệp tư bản tư doanh. Dưới ánh sáng Nghị quyết của Đại hội lần thứ III của Đảng chúng tôi năm 1960, hiện nay chúng tôi đang bắt đầu kế hoạch 5 năm lần thứ nhất 1961- 1965 nhằm xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật cho chủ nghĩa xã hội.

Theo đúng Hiệp định Giơnevơ năm 1954 thì nước Việt Nam từ Bắc đến Nam phải được thống nhất và độc lập. Nhưng hơn bảy năm nay, do đế quốc Mỹ can thiệp và bọn Ngô Đình Diệm bán nước, miền Nam nước chúng tôi biến thành căn cứ quân sự và thuộc địa kiểu mới của đế quốc Mỹ. Chúng lập ra ở miền Nam một chế độ phát xít dã man. Chúng bóp nghẹt mọi quyền tự do dân chủ. Chúng đưa máy chém đi khắp nơi. Chúng luôn luôn dùng hàng sư đoàn, có máy bay và xe tăng, đi càn quét và khủng bố nhân dân. Chúng giết người rồi moi gan, mổ bụng, không kể đàn ông, đàn bà, cụ già, trẻ em. Chúng bắt nhân dân rời khỏi ruộng đồng, làng mạc, giam họ vào các trại tập trung. Nhưng Mỹ - Diệm càng khủng bố tàn ác bao nhiêu thì đồng bào chúng tôi càng căm thù và kiên quyết chống lại chúng bấy nhiêu. Hơn bảy năm qua, đồng bào chúng tôi không ngừng đẩy mạnh đoàn kết, đấu tranh nhằm chấm dứt sự can thiệp của đế quốc Mỹ, giải phóng miền Nam khỏi chế độ áp bức và hòa bình thống nhất nước nhà. Từ khi Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam thành lập cuối năm 1960 thì phong trào đấu tranh càng lan rộng và ăn sâu khắp các tầng lớp nhân dân. Một ví dụ: ở tỉnh Bến Tre có cuộc biểu tình gồm hơn một vạn phụ nữ đòi chấm dứt khủng bố, đòi thả chồng con bị bắt, đòi Mỹ - Diệm phải để cho nhân dân được yên ổn làm ăn.

Mới đây, Tổng thống Mỹ Kennơđi lại phái Phó Tổng thống Giônxon và tướng Taylo đến miền Nam để nghiên cứu việc đưa quân đội Mỹ trực tiếp đàn áp đồng bào chúng tôi. Nhưng kinh nghiệm ở Trung Quốc, Triều Tiên, Cuba, v.v. đã chứng tỏ rằng những âm mưu của đế quốc chung quy sẽ thất bại, lực lượng của nhân dân nhất định sẽ thắng lợi.

Lập trường trước sau như một của Chính phủ và nhân dân

nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà là kiên quyết đấu tranh hoà bình thống nhất Tổ quốc, theo đúng Hiệp định Giơnevơ.

Trong sự nghiệp cách mạng dân tộc dân chủ trước kia, cũng như xây dựng xã hội chủ nghĩa và đấu tranh hoà bình thống nhất nước nhà ngày nay, chúng tôi luôn luôn được sự giúp đỡ của các nước trong phe xã hội chủ nghĩa, nhất là Liên Xô và Trung Quốc. Toàn Đảng và toàn dân chúng tôi mãi mãi ghi nhớ sự giúp đỡ đó. Được những thắng lợi to lớn của Liên Xô cổ vũ, được sự ủng hộ của các nước anh em khác trong phe xã hội chủ nghĩa và sự đồng tình của nhân dân yêu chuộng hoà bình thế giới, chúng tôi nhất định sẽ thắng lợi trong cuộc đấu tranh chính nghĩa của chúng tôi là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và hoà bình thống nhất nước nhà.

Trả lời vào tháng 10-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2.785,
ngày 6-11-1961.

CHÀO MỪNG KỶ NIỆM LẦN THỨ 44 CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI VĨ ĐẠI¹⁾

Nhân dân các nước trong phe xã hội chủ nghĩa, nhân dân lao động và những người tiến bộ toàn thế giới cùng với nhân dân Liên Xô vui sướng đón mừng Ngày kỷ niệm lần thứ 44 Cách mạng Tháng Mười vĩ đại, cuộc cách mạng ấy đã mở ra một kỷ nguyên mới trong lịch sử loài người, kỷ nguyên chủ nghĩa tư bản diệt vong và chủ nghĩa xã hội thắng lợi.

Ngày kỷ niệm lần thứ 44 Cách mạng Tháng Mười lại đúng vào dịp Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô vừa thành công rực rỡ.

44 năm là một thời gian lịch sử ngắn ngủi. Nhưng biết bao sự biến đổi lớn lao và sâu sắc đã xảy ra ở Liên Xô và trên toàn thế giới! Trong thời gian ấy, Liên Xô đã trải qua 20 năm chiến tranh và hàn gấn vết thương chiến tranh, thời gian thực tế xây dựng chỉ có trên 20 năm. Nhưng khi nhân dân lao động đã được giải phóng và làm chủ vận mệnh của mình, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, Đảng của Lênin vĩ đại, thì hai mươi mấy năm lao động đem lại những kết quả to lớn phi thường.

Nước Nga trước kia là một nước nông nghiệp lạc hậu đã biến thành Liên bang Xôviết giàu mạnh, với một nền kinh tế phát triển nhất châu Âu và một nền văn hoá tiên tiến nhất thế giới. Ngày

---

1) Viết theo yêu cầu của báo *Sự thật* (Liên Xô) nhân dịp kỷ niệm lần thứ 44 Cách mạng Tháng Mười vĩ đại.

nay, Liên Xô có một nền công nghiệp to lớn và hiện đại, có một nền nông nghiệp phát triển. Lực lượng quốc phòng Liên Xô đủ sức đập tan bất cứ kẻ thù nào dám cả gan xâm phạm đến bờ cõi của Liên Xô và phe xã hội chủ nghĩa. Liên Xô dẫn đầu thế giới về khoa học và kỹ thuật và đã mở đường chinh phục vũ trụ. Trước đây 44 năm, đế quốc còn thống trị khắp thế giới. Ngày nay, đa số các dân tộc đã lật đổ ách thống trị đó. Sau Liên Xô, nhiều nước đã tách khỏi hệ thống tư bản chủ nghĩa và cùng với Liên Xô hợp thành phe xã hội chủ nghĩa thế giới. Hệ thống thuộc địa sụp đổ. 1.500 triệu người đã thoát khỏi ách thực dân. Hơn 40 nước có chủ quyền đã xuất hiện. Chủ nghĩa tư bản ngày càng suy sụp. Trước đây 37 năm (năm 1924), lần đầu tiên tôi đến Mátxcơva. Hồi đó, công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô mới bắt đầu, khó khăn còn nhiều, đời sống nhân dân còn nhiều thiếu thốn. Quang cảnh ngày nay thật là khác hẳn. Công cuộc xây dựng thật là đồ sộ, đời sống nhân dân thật là sung sướng. Gần đây chúng tôi có dịp đi thăm các nước Cộng hoà Bantích và nước Cộng hoà Biêlôrútxiá. Những nơi chúng tôi đến thăm trước đây đều bị phát xít Hítler tàn phá nặng nề, thế mà ngày nay không những đã hàn gắn vết thương chiến tranh mà còn phát triển hơn trước rất nhiều về mọi mặt. Đời sống nhân dân rất là sung sướng. Đặc biệt thành phố Mincơ bị tàn phá gần hết trong chiến tranh, ngày nay đã được xây dựng lại to lớn và đẹp đẽ hơn xưa nhiều. Đó là kết quả của lao động anh dũng của nhân dân và sự lãnh đạo tài tình của Đảng Cộng sản Liên Xô.

Những thắng lợi đã qua của nhân dân Liên Xô thật là vĩ đại, những mục tiêu xây dựng chủ nghĩa cộng sản mà Đảng Cộng sản và nhân dân Liên Xô đã đề ra trong bản *Cương lĩnh* mới càng vĩ đại. Trong 10 năm sắp tới, tổng sản lượng công nghiệp sẽ tăng gấp 2 lần rưỡi và trong 20 năm nữa sẽ tăng gấp 6 lần hiện nay. Về nông nghiệp, trong 10 năm nữa sẽ tăng gấp 2 lần rưỡi và trong 20 năm nữa sẽ tăng gấp 3 lần rưỡi hiện nay. Thật là vĩ đại!

Những thắng lợi của Liên Xô trong cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội sẽ tăng thêm sức mạnh của phe xã hội chủ nghĩa, thúc đẩy

phong trào đấu tranh của nhân dân thế giới chống chủ nghĩa đế quốc, vì hoà bình, dân chủ, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội tiến lên giành những thắng lợi to lớn hơn nữa. Những thắng lợi của Liên Xô lại càng khuyến khích nhân dân Việt Nam chúng tôi xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Chúng tôi tin chắc rằng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Liên Xô vẻ vang, đứng đầu là đồng chí Khrútsốp, nhân dân Liên Xô anh dũng sẽ xây dựng thành công chủ nghĩa cộng sản, một chế độ đem lại cho loài người: hoà bình, lao động, tự do, bình đẳng, bác ái và hạnh phúc.

Cách mạng Tháng Mười muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm !

Tình đoàn kết anh em giữa nhân dân Liên Xô và nhân dân Việt Nam muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Báo *Nhân dân*, số 2.786,
ngày 7-11-1961.

**DIỆN MỪNG KỶ NIỆM 15 NĂM
NGÀY THÀNH LẬP HỘI LIÊN HIỆP
SINH VIÊN QUỐC TẾ**

Các bạn thân mến,

Nhân dịp kỷ niệm 15 năm Ngày thành lập Hội liên hiệp sinh viên quốc tế, tôi chào mừng những cố gắng to lớn và những thành tựu tốt đẹp của Hội trong cuộc đấu tranh để củng cố sự thống nhất và hợp tác của sinh viên, để chống chủ nghĩa đế quốc và thực dân, giành hoà bình và độc lập dân tộc và cải thiện điều kiện sinh hoạt và học tập của sinh viên.

Thời đại chúng ta là thời đại vẻ vang của thanh niên. Mong rằng các bạn sinh viên và các tổ chức sinh viên, đoàn kết chặt chẽ trong Hội liên hiệp sinh viên quốc tế, hăng hái tiến lên giành những thắng lợi to lớn mới.

Tôi gửi các bạn những lời chúc mừng tốt đẹp nhất và những lời chào thân ái.

Bác
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2.791,
ngày 12-11-1961.

**CÁC NƯỚC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA CHÂU Á
VÀ CÁC VẤN ĐỀ CỦA CHÂU Á¹⁾**

Sau Chiến tranh thế giới lần thứ hai, nhờ sự thắng lợi của Liên Xô, hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới ngày càng phát triển, phong trào độc lập dân tộc ngày càng lên cao, hệ thống thuộc địa ngày càng tan rã, chủ nghĩa đế quốc ngày càng suy sụp.

Cách mạng Tháng Mười vĩ đại đã thức tỉnh nhân dân các nước thuộc địa. Hồng quân Liên Xô anh dũng đánh bại phát xít Đức - Nhật đã tạo điều kiện thuận lợi cho phong trào giải phóng dân tộc bẻ gãy xiềng xích của chế độ thực dân. Những thắng lợi của Liên Xô trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản càng thúc đẩy nhân dân các nước thuộc địa và nửa thuộc địa đấu tranh để tự giải phóng. Các nước châu Á với hơn 1.000 triệu người trước kia là thuộc địa và nửa thuộc địa của đế quốc đã vùng lên giành chủ quyền và độc lập. Cách mạng nhân dân Trung Quốc thành công, đã làm lung lay đến tận gốc các vị trí của chủ nghĩa đế quốc ở châu Á, thúc đẩy mạnh mẽ phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới nói chung, ở châu Á nói riêng.

Nhưng bọn đế quốc ngoan cố tìm đủ mọi cách bám lấy quyền lợi thực dân của chúng. Với các thủ đoạn câu kết với bọn phản động trong giai cấp thống trị bản xứ bằng “viện trợ” quân sự và kinh tế, xây dựng các căn cứ quân sự trên nhiều nước, thành lập Khối quân sự xâm lược Đông- Nam Á³⁶, Khối trung tâm, bọn đế quốc đứng đầu

1) Bài viết cho báo *Thời mới*, Liên Xô.

là đế quốc Mỹ đang tìm cách bóp nghẹt phong trào giải phóng dân tộc và đặt lại chế độ thực dân dưới những hình thức mới. Đế quốc Mỹ đang tìm cách thay chân các đế quốc thực dân khác trong khu vực này và đã trở thành kẻ thù số một của nhân dân châu Á cũng như châu Phi và châu Mỹ Latinh.

Trước mặt các nước châu Á đang đặt ra những vấn đề cơ bản cấp thiết là tiếp tục kiên quyết chống đế quốc thực dân để giải phóng dân tộc, xây dựng nền kinh tế dân tộc, bảo vệ và hoàn thành độc lập, thủ tiêu các tàn tích phong kiến và giải quyết các vấn đề xã hội khác để đưa xã hội tiến lên.

Các nước xã hội chủ nghĩa châu Á: Trung Quốc, Mông Cổ, Triều Tiên, Việt Nam đang nêu gương tốt về cách giải quyết những vấn đề đó. Bọn đế quốc tập trung thù hằn của chúng đối với phong trào giải phóng dân tộc ở châu Á vào các nước xã hội chủ nghĩa ấy. Sự tồn tại và phát triển của các nước xã hội chủ nghĩa là một chướng ngại lớn đối với âm mưu của chúng. Chúng tìm đủ mọi cách để phá hoại các nước xã hội chủ nghĩa. Đế quốc Mỹ lại đang chiếm đóng Nam Triều Tiên, Đài Loan của Trung Quốc và can thiệp trắng trợn vào Nam Việt Nam. Để bảo vệ những thành quả đã giành được, để tiếp tục hoàn thành sự nghiệp giải phóng dân tộc, các nước xã hội chủ nghĩa phải kiên quyết chống chủ nghĩa đế quốc, trước hết là đế quốc Mỹ. Họ hết lòng ủng hộ các dân tộc đang đấu tranh để tự giải phóng mình khỏi ách của đế quốc thực dân.

Các nước xã hội chủ nghĩa châu Á rất cần hoà bình để xây dựng đời sống mới. Họ hiểu rằng chiến tranh mà bọn đế quốc, cầm đầu là đế quốc Mỹ, đang chuẩn bị và có nơi đang tiến hành trong các khu vực này nhằm chống lại nhân dân các nước châu Á, trước hết là các nước xã hội chủ nghĩa. Cho nên họ là những người kiên quyết chống chiến tranh xâm lược của đế quốc và tích cực đoàn kết với mọi dân tộc đang đấu tranh cho độc lập và hoà bình.

Trước sau họ thi hành chính sách năm nguyên tắc chung sống hoà bình giữa các nước có chế độ xã hội khác nhau.

Sau khi đã thoát khỏi ách thực dân, các nước xã hội chủ nghĩa

đã bắt tay vào giải quyết những vấn đề xã hội do sự phát triển của cách mạng để ra. Họ đã phát triển theo chủ nghĩa xã hội và đã chứng thực trong đời sống sự đúng đắn luận điểm của Lênin về khả năng các nước lạc hậu tiến thẳng lên chủ nghĩa xã hội không qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa, trong điều kiện có nước xã hội chủ nghĩa đi trước giúp đỡ. Trong một thời gian tương đối ngắn, các nước ấy đang xây dựng nền công nghiệp dân tộc tự chủ có khả năng cung cấp những hàng tiêu dùng và trang bị tư liệu sản xuất cho nền kinh tế quốc dân.

Sau khi hoàn thành cải cách ruộng đất, xoá bỏ tàn tích phong kiến, các nước xã hội chủ nghĩa châu Á đã tiến hành hợp tác hoá nông nghiệp, đưa nông thôn đi vào chủ nghĩa xã hội và đang phát triển nhanh chóng nông nghiệp. Công cuộc xây dựng văn hoá cũng thu được những thành tích lớn. Đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân lao động được nâng cao không ngừng.

Gương sáng của các nước xã hội chủ nghĩa đang gây những ảnh hưởng sâu xa và được sự đồng tình của các giai tầng rộng rãi trong các nước châu Á khác. Sự viện trợ tận tình và hợp tác anh em của Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa khác đã giúp cho các nước xã hội chủ nghĩa châu Á thu được những thành tựu nói trên và cũng là một sự cổ vũ lớn đối với các dân tộc khác. Sự viện trợ và hợp tác đó khác nhau như trời với vực với cái tên gọi là “viện trợ” của đế quốc mà mục đích là nô dịch nhân dân các nước ấy. Chương trình xây dựng chủ nghĩa cộng sản của Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô chắc chắn sẽ thúc đẩy phong trào đấu tranh của nhân dân châu Á chống đế quốc, vì hoà bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội tiến lên những bước mới mạnh mẽ hơn nữa.

*

* *

Tình hình ở miền Bắc nước Việt Nam chúng tôi cũng khác nhau như trắng với đen với tình hình ở miền Nam Việt Nam.

Hiện nay, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà đã hoàn thành

công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa và đang tiến hành việc xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội. Đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân được nâng cao dần dần. Mọi người đều có công ăn việc làm. Nạn mù chữ đã được xoá bỏ, trên một phần tư số dân được đi học.

Còn đồng bào chúng tôi ở miền Nam thì đang sống khổ sở dưới ách tàn bạo của bè lũ Mỹ - Diệm. Bằng cách “viện trợ quân sự”, đế quốc Mỹ ngày càng xâm nhập vào miền Nam, biến miền Nam thành căn cứ quân sự và thuộc địa kiểu mới của chúng. Theo lệnh chủ Mỹ, chính quyền miền Nam thi hành một chính sách phát xít dã man. Chúng xoá bỏ cả những quyền tự do dân chủ nhỏ nhất. Những thành quả nhân dân miền Nam đã thu được trong những năm kháng chiến đều bị tước đoạt. Nông dân lại bị địa chủ bóc lột tàn nhẫn. Số người thất nghiệp trong công nhân ngày càng tăng. Chúng ép dân rời bỏ làng mạc và dồn họ lại trong những “khu trù mật” là những nhà tù khổng lồ. Chúng đang phát động một cuộc chiến tranh thật sự chống lại nhân dân. Chúng huy động hàng sư đoàn có máy bay và xe tăng đi càn quét liên miên. Chúng giết người rồi moi gan mổ bụng. Trong 6 năm, chúng đã giết hại 75 nghìn người, làm bị thương 16 nghìn người, tra tấn thành tàn phế 5 vạn, bỏ tù 27 vạn trong đó có gần 4 nghìn trẻ em.

Trong hoàn cảnh nước sôi lửa bỏng, nhân dân miền Nam đã vùng lên đấu tranh giành quyền sống. Ví dụ: trong 9 tháng đầu năm nay, đã có trên 10 triệu người tham gia biểu tình, bãi công chống khủng bố, càn quét, bắt lính, chiến tranh, đòi tăng lương, cải thiện đời sống, giải tán các “khu trù mật”, đòi các quyền tự do dân chủ, được yên ổn làm ăn. Ngay trong quân đội Diệm, đang lan rộng phong trào chống chính sách chiến tranh. Từ đầu năm nay đã có hơn 7.000 binh sĩ Diệm bỏ hàng ngũ để quay trở về với nhân dân. Đồng bào miền Nam chúng tôi khao khát được sống trong cảnh độc lập, tự do, hoà bình, hạnh phúc, yên vui như ở miền Bắc, đang xiết chặt hàng ngũ trong Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam, anh dũng giương cao ngọn cờ yêu nước, chính nghĩa. Mỗi thành tựu mới

ở miền Bắc là một nguồn cổ vũ mạnh mẽ đối với nhân dân miền Nam trong công cuộc đấu tranh chống chế độ Mỹ - Diệm để thực hiện độc lập dân tộc, tự do dân chủ, cải thiện dân sinh và hoà bình thống nhất Tổ quốc.

Trước phong trào đấu tranh của nhân dân miền Nam, đế tạo có can thiệp hơn nữa vào miền Nam Việt Nam, đế quốc Mỹ đang vu cáo trắng trợn rằng cộng sản miền Bắc Việt Nam hoạt động lật đổ. Để vạch trần sự vu cáo đó, chúng tôi xin trích sau đây những lời phát biểu của một số nhà báo mà không ai nghi ngờ là họ có cảm tình với cộng sản. Ví dụ: nhà báo Pháp R.Ghilanh đã viết: “Không phải sự tiến triển của chủ nghĩa cộng sản là nguồn gốc của sự lo lắng và bất mãn của nhân dân. Đó là sự tiến triển của chủ nghĩa phát xít, chủ nghĩa phát xít của ông Diệm” (báo *Thế giới*, ngày 6-4-1961). Phóng viên tờ *Người bảo vệ nước* viết trong số ra ngày 28-11-1960: “Tuy thời gian ngắn ngủi ở Sài Gòn, tôi cũng đã thấy rõ rằng nhân dân bất mãn ví như ngọn núi lửa sắp phụt lên”.

Mới đây, đế quốc Mỹ lại tiến lên một bước cực kỳ nghiêm trọng trong âm mưu can thiệp và xâm lược của chúng vào miền Nam, phá hoại Hiệp định Giơnevơ. Theo lệnh của Tổng thống Kennơđi, Phó Tổng thống Giôn-xơn và tướng M.Taylo đến Sài Gòn nghiên cứu việc đưa quân đội Mỹ vào miền Nam, đàn áp, giết hại đồng bào chúng tôi và tăng cường lực lượng quân sự của chúng. Hành động của đế quốc Mỹ đang đe dọa hoà bình ở Đông Dương và Đông - Nam Á. Nhưng kinh nghiệm lịch sử cho thấy rằng những âm mưu của đế quốc cuối cùng sẽ thất bại và lực lượng của nhân dân nhất định thắng lợi.

Trong cuộc đấu tranh để hoà bình thống nhất nước nhà, nhân dân Việt Nam chúng tôi được nhiều chính phủ và nhân dân trên thế giới đồng tình và ủng hộ. Sự đồng tình và ủng hộ của Chính phủ và nhân dân Liên Xô là một sự cổ vũ rất lớn đối với chúng tôi.

Nhân dân và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà đòi Chính phủ Mỹ phải tôn trọng Hiệp định Giơnevơ 1954 về Việt Nam và chấm dứt chính sách can thiệp vào miền Nam Việt Nam. Toàn

thể nhân dân Việt Nam và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà kiên quyết tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa cuộc đấu tranh để hoà bình thống nhất Tổ quốc theo đúng Hiệp định Giơnevơ. Nước Việt Nam là một, dân tộc Việt Nam là một, ý chí thống nhất Tổ quốc của nhân dân cả nước không bao giờ lay chuyển. Chúng tôi tin tưởng sắt đá rằng, với sự ủng hộ của các nước xã hội chủ nghĩa anh em cũng như của các lực lượng tiến bộ yêu chuộng hoà bình trên thế giới, nhân dân Việt Nam nhất định sẽ thành công trong công cuộc đấu tranh hoà bình thống nhất nước nhà, góp phần tích cực bảo vệ hoà bình ở Đông - Nam Á và thế giới.

Báo *Nhân dân*, số 2.799,
ngày 20-11-1961.

THƯ KHÔNG DÁN GỬI LORD HEATH TRONG CHÍNH PHỦ ANH

*Địa xơ*³⁾

Hôm 23-11-1961, các hãng thông tin phương Tây cho hay:

Ngài đã báo cáo trước Quốc hội Anh rằng “Cộng sản miền Bắc Việt Nam xâm phạm miền Nam Việt Nam bằng đường bộ và đường thủy... và dùng hàng tiểu đoàn đánh quân đội Ngô Đình Diệm ở miền Nam...”.

Dù có đức tính khiêm tốn cổ truyền, nhân dân Việt Nam cũng phải nói thật với ngài: *You lie*⁴⁾.

Chế độ phát xít Mỹ - Diệm áp bức và khủng bố nhân dân miền Nam Việt Nam một cách vô cùng tàn bạo, dã man. Nhân dân miền Nam phải dùng mọi cách để chống lại. Sự thật là như thế. Sao ngài lại xáo trộn trắng đen?

Là một trong hai Chủ tịch của Hội nghị Giơnevơ (1954), đáng lẽ Chính phủ Anh phải phụ trách làm cho Hiệp định Giơnevơ được thi hành nghiêm chỉnh. Nhưng Chính phủ Anh đã không làm trọn nhiệm vụ của mình, mà còn làm những điều tội ác, gây nhiều thiệt hại cho nhân dân Việt Nam, như:

- Cuối năm 1945, nhân dân Việt Nam cách mạng, giành được chính quyền. Nhưng viên tướng Anh là Graxây (chỉ huy quân đội Đồng minh)

1) Tiếng Anh: Dear Sir là *Thưa ngài*.

2) *You lie*: là Anh nói láo toét.

đã vũ trang cho thực dân Pháp đánh úp nhân dân Nam Bộ.

- Ngay sau Hội nghị Giơnevơ năm 1954, Chính phủ Anh đã theo đế quốc Mỹ tổ chức Khối xâm lược Đông - Nam Á, nhằm phá hoại phong trào dân tộc ở vùng này, trước hết là miền Nam Việt Nam.

- Năm nay Chính phủ Anh đã xui giục Chính phủ phản động Mã Lai gửi nhiều dụng cụ chiến tranh cho bọn Ngô Đình Diệm để giết hại nhân dân miền Nam.

- Tháng 9 - 1961, Chính phủ Anh lại phái một đoàn “công an” thạo nghề tra tấn, sang giúp bọn Diệm khủng bố nhân dân. Đoàn này do tên quan binh Thôm-xơn chỉ huy và do đại sứ Anh ở Sài Gòn điều khiển.

- Hạ tuần tháng 10-1961, Thống chế không quân Anh là Xiuuây đến Sài Gòn, giúp bọn Diệm những kinh nghiệm ném bom để đốt phá làng mạc và tàn sát nhân dân miền Nam...

Sao ngài không nói những sự thật đó, mà lại bịa đặt ra chuyện miền Bắc xâm phạm miền Nam?

Nhân dân Việt Nam vốn kính trọng nhân dân nước Anh và sẵn sàng đặt quan hệ văn hoá và kinh tế với nước Anh, trên nguyên tắc bình đẳng và đôi bên đều có lợi. Song nhân dân Việt Nam không thể để cho bọn chính khách phản động như ngài nói láo và vu khống, không thể cho phép ngài lừa dối Quốc hội Anh, lừa dối nhân dân Anh và nhân dân thế giới.

T.L.

Báo Nhân dân, số 2805,
ngày 26-11-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI XÃ VIÊN HỢP TÁC XÃ THÁP THƯỢNG, XÃ ĐẠN PHƯỢNG (HÀ ĐÔNG)

- Nên *gặt nhanh*, để tranh thủ những ngày nắng ráo. Nên gặt tốt, chớ để vương vãi vì “một hạt thóc là một hạt vàng”. Đập lúa, phơi lúa, cất lúa, chia phần cho xã viên, nộp thuế, thu mua, v.v. đều phải làm *nhanh và tốt*, để tranh thủ thời gian chuẩn bị tốt vụ chiêm.

- Để *chuẩn bị tốt vụ chiêm*, xã viên cần làm tốt mấy việc: gặt đến đâu cày sâu đến đấy. Phải giữ nước cho ruộng chiêm. Phải chọn giống tốt và gieo mạ cho kịp thời. Phải săn sóc mạ và phòng sâu cắn mạ.

- Phải ra sức *trồng nhiều rau và hoa màu*. Rau và hoa màu là rất cần cho người và cho gia súc, vụ mùa vừa qua vì nhiều mưa, rau và hoa màu kém. Nay chúng ta phải ra sức trồng cho tốt.

- Cần phải *tiết kiệm lương thực*. Chớ vì được mùa mà phung phí thóc gạo. Khi no phải phòng khi đói, cần phải chuẩn bị đầy đủ cho những ngày giáp hạt năm sau.

Nên ăn thêm ngô, khoai, sắn như các cơ quan và bộ đội đã làm. Như thế thì đã ăn no mà lại tiết kiệm được thóc gạo. Càng tiết kiệm được thóc gạo thì hợp tác xã càng mua thêm được trâu bò và nông cụ để phát triển thêm. Ví dụ như ở Hưng Yên mùa này, do tiết kiệm thóc gạo, xã Phan Chu Trinh đã định bán thóc thừa cho Nhà nước hơn 230 tấn, xã Hưng Đạo gần 270 tấn... Họ dùng số tiền đó để phát triển hợp tác xã.

Xã viên phải đoàn kết chặt chẽ, phải *nâng cao tinh thần làm chủ*, cần kiệm xây dựng hợp tác xã và thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm. Đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động, dân quân tự vệ và cán bộ trong Ban quản trị cần phải gương mẫu trong mọi công việc. Như thế thì hợp tác xã sẽ phát triển nhanh, tốt, vững mạnh.

Nói tháng 11-1961.
Báo *Nhân dân*, số 2805,
ngày 26-11-1961.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ TỈNH NGHỆ AN

Nhiệm vụ trước mắt của chúng ta, cụ thể ở Nghệ An hiện giờ là gì? Là sản xuất. Muốn sản xuất thì phải làm thế nào? Phải củng cố hợp tác xã. Muốn củng cố hợp tác xã cho tốt thì phải làm thế nào? Phải giáo dục. Giáo dục ai? Giáo dục xã viên hợp tác xã. Ai giáo dục họ? Nói Đảng cũng rộng đấy. Nhưng trước hết là ai? Chi bộ. Hễ chi bộ tốt thì hợp tác xã tốt, chi bộ kém thì hợp tác xã kém. Đó là kinh nghiệm chung.

Nói giáo dục chủ nghĩa xã hội thì rộng quá, mà phải nói giáo dục tinh thần làm chủ. Trước hết là chi bộ, rồi thứ hai là Đoàn thanh niên. Chi bộ tốt, Đoàn thanh niên tốt thì tự nhiên giáo dục xã viên tốt. Muốn chi bộ tốt, Chi đoàn tốt, đảng uỷ, chi uỷ địa phương tốt thì Tỉnh uỷ phải tốt.

Nghệ An cũng có chỗ tốt, cũng có chỗ vừa; đại khái hợp tác xã tốt, vừa là chừng bao nhiêu phần trăm? Tốt mấy phần trăm? Vừa mấy phần trăm? Kém mấy phần trăm? Các chú lấy cái gì để biết? Ai thống kê? Họ nêu lên thế thì các chú cứ tin như thế phải không?

Nói hợp tác xã nông nghiệp mấy phần trăm tốt, mấy phần trăm vừa, mấy phần trăm kém, lấy cái gì mà biết? Các cô, các chú nói *lấy chi bộ để biết* như thế là đúng cả đấy. Chi bộ nào tốt là hợp tác xã đó tốt, bởi vì chi bộ lãnh đạo hợp tác xã. Hợp tác xã tốt là hợp tác xã đó làm ăn phát triển. Làm sao mà biết hợp tác xã làm ăn phát triển? Phải căn cứ vào đời sống của nông dân, thu nhập của xã viên càng ngày càng tiến lên. Hợp tác xã tốt là thế nào nữa?

Chẳng những phát triển kinh tế hợp tác xã, đời sống và thu nhập của xã viên tăng lên, mà hợp tác xã đó lại làm tròn nghĩa vụ đối với Nhà nước. Ví dụ: từ việc nộp thuế, trả nợ, bán thóc cho Nhà nước, đến công tác làm thuỷ lợi, vừa làm nhanh, vừa làm tốt.

Thuỷ lợi ở Nghệ An còn kém lắm. Trong Hội nghị thuỷ lợi toàn miền Bắc họp ở Hưng Yên, nếu nói về cái kém thì Nghệ An rồi đến Thanh Hoá. Các chú, các cô có nhận thấy thế không? Nếu nói 40 phần trăm hợp tác xã tốt thì nó sẽ ảnh hưởng, nó sẽ kéo 45% hợp tác xã vừa lên, như thế thuỷ lợi càng tốt. Nhưng thuỷ lợi còn kém vì hợp tác xã kém.

Hợp tác xã kém thế nào? Vì chi bộ kém. Mà chi bộ kém, truy nguyên là vì lãnh đạo của Tỉnh uỷ. Có phải thế không? Lúc kháng chiến chúng ta lấy cái gì để biết tỉnh, huyện, xã, các đảng uỷ lãnh đạo tốt? Lấy việc tham gia kháng chiến tốt, giết giặc nhiều hay ít, thắng hay bại. Có thể nói: bây giờ chúng ta cũng đang kháng chiến. Trước là kháng chiến chống giặc Pháp, giặc Nhật; nay là chống thiên tai, chống nghèo đói, chống lạc hậu. Muốn chống thiên tai, về mặt kinh tế nói chung thì phải làm tốt thuỷ lợi để chống hạn, chống úng, tranh thủ được mùa, làm cho đời sống của nhân dân ngày càng tiến lên. Cho nên muốn biết Đảng địa phương của mình mạnh hay yếu, khá hay kém hãy nhìn vào sự lãnh đạo của cấp uỷ. Các cô, các chú có đồng ý thế không? Cố nhiên là cấp uỷ đảng từ xã đến huyện đều có trách nhiệm, nhưng trách nhiệm chính là đội tham mưu của tỉnh, là Tỉnh uỷ. Đây là nói về nông nghiệp.

Còn về công nghiệp, về các ngành và tất cả những gì có quan hệ đến quốc kế dân sinh trong tỉnh thì ai chỉ đạo? Tỉnh uỷ. Thương nghiệp không tốt, Tỉnh uỷ phải phụ trách. Công nghiệp phát triển tốt, đó là công của Tỉnh uỷ, mà phát triển không tốt là Tỉnh uỷ phụ trách không đầy đủ. Mình nói nhiều về nông nghiệp, bởi vì bây giờ phải đẩy mạnh nông nghiệp. Muốn đẩy mạnh nông nghiệp thì phải phát triển và củng cố tốt hợp tác xã. Muốn phát triển, củng cố hợp tác xã thì các chi bộ và chi đoàn phải tốt. Muốn chi bộ, chi đoàn tốt thì Tỉnh uỷ phải hết sức nắm vững và gương mẫu trong mọi việc.

Bây giờ các cô, các chú phải xem lại những việc mà Tỉnh uỷ phụ trách, tức là về công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, mạo dịch, văn hoá, v.v.. Tất cả cái gì về quốc kế dân sinh ở Nghệ An là các cô, các chú phụ trách. Muốn như thế thì phải nắm vững nguyên tắc gì?

Một là, nguyên tắc đoàn kết nội bộ.

Hai là, nguyên tắc tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách.

Muốn làm tốt việc ấy, còn phải gì nữa? Phải dân chủ nội bộ. Muốn dân chủ nội bộ tốt thì cần gì nữa? Phải phê bình, tự phê bình. Cái này nó dính cái khác.

Nếu các cô, các chú làm tốt việc ấy thì phải làm sao cho nhân dân họ biết, họ hiểu, họ thực hiện mình là người chủ của nước nhà, là người chủ của hợp tác xã. Mọi người dân đều phải hiểu như thế.

Hiểu được cái đó rồi thì phải cần kiệm xây dựng nước nhà, cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội. Trong bộ đội là cần kiệm xây dựng quân đội. Ở các xí nghiệp là cần kiệm xây dựng xí nghiệp. Ở nông thôn là cần kiệm xây dựng hợp tác xã. Đây là đường đi của nó.

Năm nay, so với năm kia Bác về thăm, thấy tỉnh nhà có tiến bộ. Cán bộ và nhân dân đều có cố gắng. Nhưng mà chưa tiến bộ, chưa cố gắng đến mức bây giờ mình đòi hỏi.

Bác xem báo cáo có hợp tác xã làm khá lắm. Vĩnh Thành thì khá đều. Còn có mấy cái nữa thì có mặt này tốt, có mặt kia tốt, có xã chăn nuôi tốt, có xã cải tiến nông cụ tốt, có xã làm thuỷ lợi tốt, có xã khai hoang tốt... Cần phải làm thế nào học tập kinh nghiệm của mỗi xã, rồi phổ biến những kinh nghiệm tốt ấy cho các xã khác. Cái đó hình như ở đây làm chưa được tốt lắm. Có phải thế không? Có cái trước mắt, vì sao mà không học? Cần lấy kinh nghiệm trong tỉnh mình, tổng kết kinh nghiệm ấy rồi phổ biến cho các hợp tác xã khác học. Nếu làm được như thế thì tiến bộ mau hơn. Ví dụ: nói Vĩnh Thành tốt thì đưa Bác đến thăm Vĩnh Thành. Đồng chí Trung ương nào đến đây thì cứ xách lên Vĩnh Thành, cái đó cũng là cái hay. Nhưng phải làm sao cho các xã khác cũng học được Vĩnh

Thành. Học tập kinh nghiệm lẫn nhau mà làm cho tốt.

Ở đây có 39 đồng chí thì mấy đồng chí phụ trách về hợp tác xã? Phụ trách là phụ trách trực tiếp, đi đến nơi xem xét, giúp đỡ, chứ không phải xem trên giấy tờ. Có mấy đồng chí? Hay là ai cũng phụ trách mà không ai phụ trách? Các đồng chí nói có 4, thế thì chỉ có một phần mười đồng chí trong Tỉnh uỷ phụ trách. Bác nêu như thế thôi. Các cô, các chú tính toán mà bố trí lại công tác, làm sao có mấy đồng chí, càng nhiều càng tốt, trực tiếp nắm về nông nghiệp, tức là nắm hợp tác xã.

Bây giờ, các cô, các chú phải làm thế nào mà tự túc được lương thực trong tỉnh. Lâu nay, một năm Trung ương phải thêm cho bao nhiêu? Nói 10 ngàn tấn, năm ít nhất cũng đến 6 ngàn tấn. Nông nghiệp ở Nghệ An có thể làm thêm được 6 ngàn tấn, 10 ngàn tấn không? Các cô, các chú nghiên cứu lại xem. Bác cũng có chủ quan chừng nào nhưng cũng có thực tế chừng nào. Nếu đẩy mạnh hợp tác xã lên, không phải chỉ 45 phần trăm hợp tác xã tốt, mà làm sao chừng 50 phần trăm hợp tác xã tốt, còn những cái kia vừa, không có hợp tác xã kém thì có thể tự túc được lương thực. Cái đó rất cần. Cố nhiên, những công tác khác như công nghiệp, thủ công nghiệp và các ngành khác cũng phải chú ý. Nhưng nhiệm vụ trước mắt của chúng ta là làm sao có đủ lương thực. Cái đó không dễ đâu. Một mẫu tây sản xuất mỗi năm có thể 6 tấn, có thể 5 tấn, có thể 4 tấn. Mỗi mẫu được 4 tấn thì 10 mẫu có 40 tấn, 100 mẫu có 400 tấn, 1 ngàn mẫu có 4 ngàn tấn. Muốn có 6 ngàn tấn thì phải có hơn 1 ngàn 5 trăm mẫu. Thế thì Nghệ An có thể bằng cách này hay cách khác, vừa vỡ hoang, vừa tăng vụ, vừa làm xen thế này thế khác, có thể thêm 1 ngàn 5 trăm mẫu được không? Muốn có 9 ngàn tấn thóc thì phải có 2 ngàn mẫu tây. Ở Nghệ An có thể tìm ra được 2 ngàn mẫu tây không? Các cô, các chú cũng đồng ý có thể là tìm ra được 2 ngàn mẫu tây.

Lao động trong nông thôn của ta, tính ra đang còn thừa nhiều, lãng phí nhiều. Muốn có gạo, có thóc thì cốt cái gì? Trước hết là cốt có đất, hai là sức người. Đất mình có, sức người mình có thì không

có lý gì không làm được. Tất nhiên còn có lãnh đạo, có kế hoạch, có cái này cái khác nữa. Như ở ngoài Bắc, tỉnh Hưng Yên họ đảm bảo khai hoang 6 vạn mẫu tây trong 5 năm. Không nói đâu xa, ngay ở Nghệ An có tất cả bao nhiêu cây số vuông? Có 17 vạn. Bao nhiêu dân? Có một triệu ba. Thế là người mình có, đất mình có, chỉ có cách nào mà dùng được đất ấy, dùng được người ấy, dùng được sức lao động ấy là được. Làm những cái ấy tốt tức là tự túc được lương thực. Các cô, các chú nghĩ thế nào? Làm được, có quyết tâm thì làm được. Mình biết cái ấy không dễ đâu. Đó là cái khó, nhưng quyết tâm thì làm được.

Nói tóm lại, từ nay về sau, các cô, các chú làm sao tìm mọi biện pháp dùng đất, dùng lao động ấy cho tốt để đi đến tự túc lương thực. Đó là trách nhiệm bức thiết của chúng mình ở Nghệ An. Khó mấy chúng ta cũng phải cố mà làm. Các cô, các chú đồng ý không? Cố nhiên, lúc đưa ra bàn, có người nói: năm 1962 thì làm được ngay tất cả. Cái đó cũng quá đáng. Nhưng nói làm khó thế này, thế khác, thì đó cũng là thật lười. Phải có quyết tâm, nhưng cũng phải có kế hoạch tiến dần. Ví dụ: bây giờ Trung ương phải cấp thêm cho Nghệ An 6.000 tấn, năm 1962 bớt được 2.000 tấn, rồi năm sau bớt 2.000 tấn nữa là 4.000 tấn, rồi năm sau nữa..., như thế là được rồi, chứ không phải cái đó làm ngay hôm nay được đâu. Nếu năm sau, ở đây trang trải lấy, không phải nhờ Trung ương nữa thì tỉnh sẽ được giải thưởng. Thế là bớt được 2 năm. Các cô, các chú làm được như thế thì tốt lắm.

Trung ương thường nói nông nghiệp phải toàn diện. Mình không những cốt gạo, ngô, khoai, sắn, bông, mà còn cốt các thứ khác nữa. Cho nên phải toàn diện. Tăng diện tích mà không tăng sản lượng là vô ích, mất công. Nhưng tăng sản lượng cũng phải toàn diện. Lúa là chính, nhưng ngô, khoai, sắn, cũng phải có, cũng phải chú trọng. Nếu chỉ chú trọng lúa mà không chăm nom ngô, khoai, sắn, cũng không được. Hoặc chỉ chăm về cây lương thực mà không chăm về cây công nghiệp cũng là khuyết điểm.

Đây một năm sản xuất bao nhiêu bông? 2.000 mẫu tây được bao nhiêu tấn? 1.000 tấn bông tuy là ít, nhưng nếu chú trọng lương thực mà không có bông thì tức là có ăn chứ chưa có mặc. Mình có cần mặc không? Cần. Nếu không toàn diện, tức là chú trọng cái ăn chứ chưa chú trọng cái mặc. Thế cho nên, vừa phải chú trọng cái ăn, vừa phải chú trọng cả cái mặc.

Ở đây trồng cây gây rừng thế nào? Trồng cây gây rừng là rất quan trọng. Bây giờ dân chưa thấy đâu. Có khi các chú cũng chưa thấy. Bác có kinh nghiệm trồng cây trong 5 năm là có thu hoạch. Ví dụ như: nhãn 5 năm có quả, các thứ cây ăn quả khác như bưởi, nếu chiết được thì nhanh thôi, dừa thì 7 năm. Cây thầu đâu 3 năm có thể làm cột được. Lấy trung bình cây 7 năm, cây 5 năm, cây 2 năm ta cho là 5 năm. Nếu trồng cây nào tốt cây ấy thì trong 5 năm lợi rất to: cây thì làm gỗ được, cây thì ăn quả được. Không biết các cô, các chú có thấy không. Nông thôn của ta, nhà ở của đồng bào phần nhiều đang ọp ẹp, tối tăm, chẳng ra sao, chẳng có hàng lối gì. Có phải thế không? Dân sinh là cái gì? Là cái ăn, cái mặc, cái ở. Ba cái đó đều quan trọng. Ăn, mình tăng gia sản xuất được. Mặc, mình tăng gia sản xuất được. Chứ còn nhà ở thì sao? Muốn làm nhà ở phải có cái gì? Gỗ. Muốn có gỗ thì phải trồng cây. Nếu bây giờ trở đi không trồng cây cho tốt thì lấy gỗ đâu? Khi trước nhà nào lo làm nhà nấy, làm thế nào cũng được. Nhưng bây giờ không phải như thế. Bây giờ mình phải đổi mới nông thôn. Nông thôn mình phải quang đãng sạch sẽ. Đồng bào muốn ăn ở tương tất thì phải có gỗ. Muốn có gỗ thì phải trồng cây. Đã trồng cây thì phải chăm bón. Năm nay Nghệ An định trồng mấy triệu cây? Các chú cứ làm sao năm nay trồng được 15 triệu cây cho tốt. Trồng cây nào sống cây ấy, chứ 19 triệu mà chết hết nửa thì vô ích. Năm nào cũng trồng, nhưng trồng cây nào phải tốt cây ấy.

Ở Vinh Phúc có một xã kiểu mẫu về trồng cây, có những người gương mẫu về trồng cây. Không biết ở đây có không? Như xã Bác đến thăm, hợp tác xã trích ra hai người chỉ lo về trồng cây. Có nhiên, ai cũng trồng, nhưng kế hoạch trồng, tiên giống, chăm nom

là do hai người ấy lo. Hợp tác xã trả công điểm cho họ trội hơn công điểm các xã viên khác. Nhờ thế, bây giờ xã này cây cối rất um tùm, mặc dù lúc kháng chiến đã bị phá trụi. Cái ấy các cô, các chú cũng nên chú ý. Ví dụ: năm nay trồng 19 triệu cây, sang năm trồng 19 triệu cây nữa, trong 5 năm thành hàng triệu. Cứ trồng tiếp tục năm này qua năm khác, chứ không phải làm ồ ạt một vài năm rồi thôi. Nếu mỗi năm trồng 19 triệu cây, cứ tiếp tục trong 5 năm, 10 năm thì trồng cả vào trong nhà nữa chứ không phải chỉ ngoài trời. Kế hoạch của Trung ương đề ra cho Nghệ An bao nhiêu? Nếu các chú làm được 10 triệu cho tốt thì cũng vừa.

Hôm nay Bác chỉ nói chuyện qua và nhằm vào mấy điểm như thế. Mấy điểm ấy có thể là điểm chính. Còn có những vấn đề gì nữa, ngày mai Bác sẽ nói thêm.

Nói ngày 8-12-1961.

Sách *Bác Hồ với quê hương*

Nghệ Tĩnh, Ban nghiên cứu

Lịch sử Đảng Tỉnh uỷ

Nghệ Tĩnh, 1977, tr.78-87.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH NGHỆ AN

Thưa đồng bào,

Chúng tôi thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào, bộ đội, cán bộ, các anh hùng, chiến sĩ thi đua, các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Nhân dịp này, tôi vui lòng khen ngợi đồng bào và cán bộ về những thành tích đã thu được và nhắc nhở những việc mà đồng bào và cán bộ cần phải ra sức làm:

- Về nông nghiệp:

Đồng bào nông dân đã đấu tranh vượt qua những khó khăn do hạn và lụt năm ngoái để lại và đã đẩy mạnh sản xuất năm nay tiến lên. Đồng bào đã ra sức vỡ hoang (hơn 1 vạn 8 ngàn mẫu tây), tăng vụ, trồng xen, cải tiến nông cụ...

Các *nông trường quốc doanh* đều cố gắng nhiều và đã thu được kết quả khá như Đông Hiếu, Tây Hiếu, v.v..

Đó là những ưu điểm cần tiếp tục phát triển hơn nữa. Đồng thời, chúng ta phải ra sức sửa chữa những nhược điểm còn lại trong nông nghiệp như:

Các *hợp tác xã* cần phải quản lý tốt hơn nữa về kế hoạch sản xuất, về lao động, về kỹ thuật, về tài vụ. Phải tăng số ngày công và hiệu suất lao động để tăng thu nhập cho xã viên. Phải chống tư tưởng bình quân. Các hợp tác xã phải làm đầy đủ nghĩa vụ đối với Nhà nước như: nộp thuế, trả nợ, bán thóc thừa, v.v. để Nhà nước

dùng tiền và thóc ấy vào những việc có lợi cho nhân dân, trước hết là có lợi cho nông dân.

Về *trồng trọt*, phải chú trọng tăng năng suất. Sản xuất lúa là chính, đồng thời phải đẩy mạnh hơn nữa việc trồng trọt hoa màu và cây công nghiệp.

Đẩy mạnh hơn nữa việc *chăn nuôi* gia súc (hiện nay số trâu có tăng, nhưng bò, lợn đều sụt kế hoạch), đẩy mạnh hơn nữa nghề cá, nghề biển.

Phải đẩy mạnh hơn nữa *nghề rừng* (kế hoạch định hơn 10 vạn thước khối, mà 9 tháng đầu năm mới làm được hơn 78.000 thước khối). Phát triển hơn nữa phong trào *trồng cây* (kế hoạch định cả năm 12 triệu cây, nhưng đến nay mới trồng được non 4 triệu cây). Trồng cây nào phải săn sóc cho tốt cây ấy.

Muốn phát triển nông nghiệp thì phải đẩy mạnh công tác thủy lợi (hiện nay mỗi đầu người 3 thước khối, như thế là quá ít), làm nhiều phân bón (trong vụ chiêm 28 phần trăm diện tích cấy chay), cày cấy kịp thời vụ (vụ mùa qua, 25 phần trăm diện tích không kịp thời vụ).

Đây chỉ nói rất tóm tắt, Bác khuyên đồng bào và cán bộ nghiên cứu kỹ lưỡng và phân khởi thực hiện *Nghị quyết* của Hội nghị Trung ương Đảng về kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp và những tài liệu giải thích *Nghị quyết* ấy.

- Về công nghiệp:

Công nhân và cán bộ các xí nghiệp đều cố gắng hợp lý hoá sản xuất, phát huy sáng kiến, nâng cao năng suất lao động. Các xưởng cơ khí, phốt phát, lò cao, máy điện, v.v. đều có thành tích khá.

Chúng ta cần phải nâng cao kỹ thuật hơn nữa, bảo đảm hơn nữa *chất lượng tốt* và giá thành hạ. Cần phải đẩy mạnh phong trào thi đua với Duyên Hải làm đúng khẩu hiệu: *nhiều, nhanh, tốt, rẻ*.

- Về thủ công nghiệp:

Thủ công nghiệp bao gồm một số ngành, nghề cần thiết cho đời sống của nhân dân và bảo đảm công việc làm ăn cho hơn 66 nghìn

người. Chúng ta cần khuyến khích thủ công nghiệp phát triển đúng phương hướng và phát triển tốt.

- Về các ngành khác:

Văn hoá, giáo dục, y tế, giao thông, bưu điện, đều có tiến bộ; nhưng đều phải cố gắng để tiến bộ hơn nữa.

Hiện nay tỉnh ta còn có gần 17.000 thanh niên mù chữ. *Bình dân học vụ* cần phải cố gắng thanh toán xong nạn mù chữ, càng sớm càng tốt.

Ngành thương nghiệp phải mua bán công bằng, chớ nên ép cấp, ép giá. Cán bộ phải nắm vững và làm đúng chính sách, phải biết tuyên truyền, giải thích, dựa vào các tổ chức địa phương, tính toán thế nào cho Nhà nước và nhân dân đều có lợi; phải dựa vào lực lượng nhân dân quản lý thị trường cho tốt.

Các cấp uỷ đảng phải lãnh đạo chặt chẽ hơn nữa ngành thương nghiệp. Làm như thế thì nhất định hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Bộ đội, công an, dân quân tự vệ tỉnh ta đều hăng hái thi đua làm tròn nhiệm vụ, giữ gìn trật tự trị an, giúp đỡ nhân dân sản xuất. Chúng ta phải luôn luôn nâng cao cảnh giác và tinh thần yêu nước của nhân dân, dựa vào lực lượng của nhân dân, sẵn sàng đập tan âm mưu địch phá hoại.

Cán bộ và nhân viên các cấp, các ngành đều cố gắng thi đua công tác, lao động và học tập, đã về nông thôn giúp đỡ các hợp tác xã sản xuất.

Công nhân đều phấn khởi thi đua, phát huy sáng kiến, giúp đỡ đồng bào nông dân sản xuất, tăng cường liên minh công nông.

Thanh niên và *phụ nữ* đều hăng hái xung phong tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Nói tóm lại, mọi người, mọi ngành đều có cố gắng và có tiến bộ. Như thế là tốt.

Riêng về thanh niên và phụ nữ, Bác muốn nêu mấy điểm sau đây:

Tỉnh ta có hơn 22 vạn *thanh niên*, mà Đoàn Thanh niên Lao động mới có non 6 vạn đoàn viên. Như thế là quá ít. Đoàn cần phải giáo dục và giúp đỡ thanh niên tiến bộ, chọn lọc những thanh niên tốt, hăng hái lao động và học tập, tổ chức họ vào Đoàn, để phát triển và củng cố hơn nữa đội ngũ của mình.

Tỉnh ta có hơn 61 vạn *phụ nữ*, tức là một nửa số nhân dân. Phụ nữ ta là một lực lượng lớn trong công cuộc xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tuy vậy, so với nam giới thì địa vị của phụ nữ trong xã hội còn quá thấp kém. Ví dụ: ở Hội đồng nhân dân các xã, phụ nữ chỉ được 15 phần trăm trong số đại biểu ở các hợp tác xã, trong các ban quản trị chỉ có non 7 phần trăm là phụ nữ. Ở các cấp đảng uỷ và chi uỷ có 5 phần trăm là nữ đồng chí. Chúng ta phải có phương pháp đào tạo và giúp đỡ để nâng cao hơn nữa địa vị của phụ nữ.

*

* *

Để cải thiện không ngừng đời sống của nhân dân, để xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội, chúng ta phải động viên mọi lực lượng để tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm. Nhiệm vụ trước mắt là phấn đấu giành một vụ Đông - Xuân thắng lợi, nhằm tự túc lương thực (thóc, ngô, khoai, sắn) và có phần dự trữ; đồng thời phải chú trọng cây công nghiệp. Đó là nhiệm vụ của toàn Đảng và toàn dân ta.

Để hoàn thành tốt nhiệm vụ đó, cần phải *tăng cường sự lãnh đạo* của các cấp uỷ đảng, trước hết là sự lãnh đạo trực tiếp của Tỉnh uỷ.

Các cấp bộ đảng, cần phải thấy hết khả năng của địa phương, nhận rõ trách nhiệm đối với đời sống nhân dân và đối với kế hoạch công nghiệp hoá của miền Bắc nước ta, để cố gắng hơn nữa phát triển kinh tế, trước hết là phát triển nông nghiệp, nhằm tự túc lương thực và cung cấp nhiều nguyên liệu cho công nghiệp.

Lãnh đạo cần phải đi vào cụ thể và thiết thực trong tổ chức và chỉ đạo thực hiện:

- Có phương hướng sản xuất đúng cho từng vùng. Có biện pháp cụ thể cho từng ngành từng việc. Thường xuyên kiểm tra đôn đốc, tăng cường chỉ đạo kỹ thuật và chỉ đạo quản lý.

Đi sâu vào thực tế, đi sát đến cơ sở, nắm chắc mọi tình hình.

- Bồi dưỡng và phát huy tác dụng của điển hình, rút kinh nghiệm của điển hình mà chỉ đạo phong trào chung để tiến bộ đều.

- Chống quan liêu mệnh lệnh.

- Lãnh đạo cần phải chú trọng công tác tư tưởng, công tác xây dựng Đảng và củng cố chính quyền. Bồi dưỡng cán bộ cũ và đào tạo cán bộ mới. Phải giúp đỡ Đoàn Thanh niên Lao động củng cố và phát triển tốt.

Nội bộ phải đoàn kết chặt chẽ, mở rộng tự phê bình và phê bình. Tăng cường chế độ lãnh đạo tập thể và cá nhân phụ trách. Phải khiêm tốn học hỏi cán bộ, học hỏi quần chúng, học hỏi tỉnh bạn. Phải cố gắng học tập lý luận, văn hoá và kỹ thuật.

Các cấp uỷ đảng lãnh đạo tốt, đồng bào và cán bộ đoàn kết nhất trí và phấn khởi thi đua, thì chúng ta nhất định hoàn thành và hoàn thành vượt mức mọi kế hoạch mà Đảng và Chính phủ giao cho.

*

* *

Tỉnh ta là một tỉnh lớn ở miền Bắc, có một vị trí rất quan trọng về kinh tế, chính trị, văn hoá và quốc phòng.

Tỉnh ta có nhiều khả năng, đất rộng, người đông, tài nguyên phong phú, nhân dân có truyền thống anh dũng và cần cù. Đồng bào và cán bộ cần phải có quyết tâm phấn đấu xây dựng tỉnh ta thành một trong những tỉnh khá nhất ở miền Bắc. Làm được như thế là tỉnh ta góp phần xứng đáng trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Bác thay mặt Trung ương gửi lời thân ái hỏi thăm đồng bào, bộ đội và cán bộ các địa phương.

Chúc đồng bào cố gắng và tiến bộ!

Nói ngày 9-12-1961.

Tài liệu đánh máy có
bút tích của Chủ tịch
Hồ Chí Minh, lưu tại
Cục lưu trữ Văn phòng
Trung ương Đảng.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ XÃ NAM LIÊN (NGHỆ AN)

Thưa toàn thể đồng bào,

Các cô, các chú,

Năm kia, Bác về thăm ¹⁾. Lần này, Bác lại về thăm làng một lần nữa, thấy làng ta tiến bộ rất nhiều. Tiến bộ thế nào?

1. Lần trước Bác về, “đèn nhà ai rạng nhà nấy”, niều nhà ai nhà nấy dùng, làm ăn lẻ tẻ. Nay làng đã tổ chức hợp tác xã, đồng bào cùng nhau đoàn kết, luôn luôn giúp đỡ lẫn nhau. Đó là một thay đổi lớn.

2. Lần trước Bác về, chưa có mấy cái trường này mà nay đã có cho các cháu trong làng và các làng xung quanh đến học, thành một trung tâm nho nhỏ về văn hoá. Thế là văn hoá tiến bộ.

3. Sự có mặt của các chú bộ đội, dân quân tự vệ, hàng ngũ chỉnh tề ở đây, cũng chứng tỏ lực lượng quốc phòng của ta tiến bộ.

Nhưng “Có thực mới vực được đạo”. Muốn ăn no, mặc ấm thì phải làm thế nào? Chúng ta đã đi được một bước là xây dựng hợp tác xã. Nhờ có hợp tác xã, đời sống bây giờ khác 3 năm trước. Có đúng không?

Đúng, nhưng nếu hợp tác xã được củng cố hơn nữa, phát triển hơn nữa thì đời sống còn hơn bây giờ nữa. Đồng bào có muốn hơn nữa không?

---

1) Bác về thăm quê lần thứ nhất năm 1957.

Phải củng cố hợp tác xã cho tốt. Muốn hợp tác xã tốt, phải thế nào? Phải nêu cao tinh thần làm chủ: làm chủ xóm làng, làm chủ hợp tác xã, làm chủ đất nước. Trước kia ai làm chủ? Bây giờ ai làm chủ? Đúng! Nay dân đã là chủ. Nhưng phải cho ra người chủ, chứ không thể phát phơ được. Mọi người đều có trách nhiệm làm cho dân giàu nước mạnh, quốc phòng vững mạnh. Làm chủ hợp tác xã là thế nào? Là phải coi công việc của hợp tác xã như công việc của mình, chứ không phải làm sao cũng được.

Làng ta có hợp tác xã rồi. Hợp tác xã tốt đấy, khá đấy, nhưng đã thực tốt chưa? Cán bộ và đồng bào ta ai cũng muốn sản xuất nhiều, có phải không? Muốn sản xuất nhiều thì phải lao động nhiều. Thế mà ở đây, người lao động ít nhất là 36 ngày, người lao động nhiều nhất là 140 ngày. Như thế có được không? Bác hỏi các cô, các chú và đồng bào: Mỗi năm có mấy tháng? Mỗi tháng có mấy ngày? Cả năm có bao nhiêu ngày? Trong 365 ngày mà chỉ mới làm từ 36 đến 140 công là không được. Có nơi người ta làm từ 240 ngày đến 300 ngày trong 1 năm. Các cô, các chú có xấu hổ không? Người lao động mà chỉ mới sản xuất hơn 1 tháng, còn 11 tháng lười biếng hoặc chỉ làm 3 tháng còn 9 tháng lười biếng là không tốt. Cho nên cần phải đẩy mạnh ngày lao động, làm sao ngày lao động tăng lên. Phải học tập các xã khác, các tỉnh khác, xem người ta làm thế nào.

Có hợp tác xã là tốt rồi, nhưng về kỹ thuật canh tác mới, lại bảo thủ, lạc hậu. Có người lại làm đối thì làm sao sản xuất cho tốt được. Khi trước, ruộng riêng của mình thì bón phân nhiều, cày kỹ, nay đưa ruộng vào hợp tác xã thì bón phân ít, làm đối, cho nên năng suất thấp. Làm như thế có đúng không?

Vì sao vậy? Vì xã viên thiếu tinh thần làm chủ, vì ban quản trị còn quan liêu, vì kế hoạch làm không đầy đủ. Ban quản trị đâu? Có phải như thế không? Mình là ban quản trị, phải phụ trách làm cho đời sống xã viên ngày càng tăng, thu hoạch của xã viên ngày càng nhiều. Phải làm như thế mới tròn trách nhiệm.

Vì sao ban quản lý làm việc thiếu sót mà không ai nói đến, không ai nhắc. Là vì xã viên không thấy mình có quyền dân chủ, có

quyền giám đốc ban quản trị. Đáng lý ra phải phê bình, phải hỏi. Đó là vì lợi ích chung.

Ở làng ta, các hợp tác xã đều tiến lên toàn thôn rồi. Đã toàn thôn rồi thì tất cả các gia đình trong thôn thành một đại gia đình. Trước kia, anh có anh ăn, tôi không có tôi nhịn, nay thành một đại gia đình, có thể anh ăn tôi nhịn được không? Không! Cho nên phải giúp đỡ những nhà neo đơn, những ông cụ, bà cụ kém sức khoẻ. Bác nghe nói: ở đây có một, hai gia đình xin ra ngoài hợp tác xã vì thiếu sức. Thế để họ ra cho họ chết đói à? Phải giúp đỡ họ. Có tán thành không? Tán thành thì phải sản xuất thêm lúa, thêm khoai để giúp đỡ họ.

Giờ đây, miền Bắc nước ta trong đó có Kim Liên, đang xây dựng đời sống ngày càng no ấm thêm, tức là xây dựng chủ nghĩa xã hội. Bà con có muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội không? Bọn Mỹ - Diệm có muốn ta xây dựng chủ nghĩa xã hội không? Nó không muốn, nên nó tìm cách để phá hoại ta. Đồng bào có nghe vụ máy bay trinh thám vừa rồi không? Đó chỉ là một việc trong toàn bộ âm mưu của nó mà thôi. Cho nên việc duy trì trật tự an ninh trong xã hội rất quan trọng. Các chú bộ đội, công an, dân quân tự vệ, phải coi đó là nhiệm vụ chính. Phải làm cho tốt. Và tất cả nhân dân phải phụ trách, vì để nó phá hoại thì toàn dân sẽ bị thiệt hại. Vậy bộ đội, công an, dân quân tự vệ phải dựa vào dân, còn dân thì phải hết sức giúp đỡ và luôn luôn đề cao cảnh giác. Các cô, các chú hiểu chưa? Hiểu rồi thì phải làm cho tốt.

Còn về văn hoá, lúc này Bác nói văn hoá khá đấy, nhưng khá là so với lần trước Bác về, còn hiện nay cả xã Nam Liên vẫn còn 33 người mù chữ. Như thế là bình dân học vụ có cố gắng, nhưng làm chưa triệt để. Tất cả những người đã biết chữ rồi, nếu hai người giúp một người đang mù chữ thì trong vài tháng là biết ngay.

Trong xã có lực lượng lãnh đạo, có lực lượng giúp lãnh đạo, phải làm gương mẫu cho đồng bào. Xã ta có hơn 230 đảng viên, đoàn viên, phải gương mẫu trong mọi công việc, trong tăng gia sản xuất, trong học tập. Nên như thế mà phải như thế. Nếu đảng viên

không gương mẫu thì không xứng đáng là đảng viên. Đoàn viên cũng thế. Đảng viên, đoàn viên phải giúp đỡ đồng bào tiến bộ.

Xã ta hay có phái đoàn các nước bạn đến thăm. Nếu hợp tác xã tốt, nếu các cô, các chú và đồng bào làm tốt mọi việc, có phải về vang cho Kim Liên không? Tốt đây không phải là làm nhà khách cho tốt, nước trà cho nhiều, mà khi có khách, các cô, các chú đưa họ đến xem cái tốt.

Bà con có muốn làng Kim Liên, xã Nam Liên về vang không? Muốn vậy, hãy làm những điều Bác vừa nói đó: củng cố và phát triển hợp tác xã cho tốt, làm ngày công cho nhiều, xã viên thu nhập cao, văn hoá tốt, trật tự an ninh tốt.

Vệ sinh đang kém, nhất là các cháu. Các cháu đau mắt hột nhiều, có đúng không? Các đồng chí nước ngoài đến thăm, thấy cha mẹ để cho con mình mặt mũi lem nhem, luốc nhuộm, như thế cha mẹ có xấu hổ không? Phải chăm sóc, giữ gìn vệ sinh cho các cháu. Có làm được không?

Làm được những điều Bác dặn, làm cho Nam Liên thành một xã gương mẫu, tức là các cô, các chú đã góp phần vào công cuộc xây dựng đời sống mới, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Còn các cháu, Bác dặn 5 điều, có nhớ không? Các cháu có làm được không? Nhiều cháu vệ sinh kém, áo quần bẩn, mặt lem nhem, mắt choẹt. Các cháu tiên tiến phải giúp đỡ các cháu ấy tiến bộ.

Cuối cùng Bác chúc các cụ, các cháu, các cô, các chú và toàn thể đồng bào luôn luôn cố gắng và tiến bộ. Vì Bác đến đây, nên nói đến Kim Liên thôi. Nhưng các xã khác, cả huyện Nam Đàn cũng như thế. Các xã xung quanh có đến đây, Bác nhờ chuyển lời chào thân ái của Bác đến toàn thể đồng bào, cán bộ và bộ đội.

Nói ngày 9-12-1961.

Sách *Bác Hồ với quê hương Nghệ Tĩnh*, Ban nghiên cứu Lịch sử Đảng Tỉnh uỷ Nghệ Tĩnh, 1977, tr.95-100.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ CÔNG NHÂN NHÀ MÁY CƠ KHÍ VINH

Hôm nay Bác đến thăm nhà máy và anh chị em công nhân, Bác thấy nhà máy cũng như nơi ăn, chỗ ngủ, tắm giặt, sạch sẽ và hôm nay sạch sẽ hơn mọi lần.

Bác mong khi nào cũng sạch sẽ như hôm nay.

Bác nghe báo cáo nhà máy có nhiều ưu điểm:

- Thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1961 xong trước thời hạn 4 tháng 12 ngày và vượt mức gần 70 vạn đồng.

Hạ giá thành lưỡi diệp cày 51. Năm 1959, 3 đồng 2 hào một bộ lưỡi diệp cày, nay đã hạ xuống 2 đồng 5 hào. Có đúng không?

- Năng suất lao động tăng tốt. Năm 1959 bình quân một đầu người 1 nghìn 40 đồng. Năm 1961 tăng lên 8 nghìn 2 trăm 50 đồng.

- Sáng kiến phát huy khá. Năm 1960, sử dụng được 36 sáng kiến. Năm 1961 sử dụng được 94 sáng kiến. Thế thì các cháu trai có sáng kiến nhiều hơn hay các cháu gái có sáng kiến nhiều hơn?

Các cháu gái phải cố gắng để có nhiều sáng kiến hơn.

- Công nhân có 243 người, đã có 74 người lao động tiên tiến. Như vậy là khá, nhưng chưa thật tiên tiến. Cần phải có nhiều tiên tiến hơn nữa.

Đó là những thành tích Bác khen ngợi, nhưng còn nhiều khuyết điểm:

- Lưỡi diệp cày 51 sản xuất ra hỏng 30 phần trăm, không dùng

được; như vậy sản xuất để làm gì?

- Máy cày đại bộ phận không dùng được. Như thế là làm mất công.

Giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo, phải làm thế nào xứng đáng là lãnh đạo để người ta tin cậy. Nếu ta sản xuất xấu, chẳng những mất công, tổn nguyên liệu mà lại mất cả uy tín nữa. Do đó, cần phải làm cho tốt. Có làm được không? Phải làm được. Công nông liên minh chứ không phải “nông công liên minh”.

Bác đề nghị: sản xuất ra máy cày, máy cấy... công nhân phải bảo đảm cho nông dân có thời gian sử dụng. Nếu không bảo đảm thời gian đó thì phải sửa lại cho nông dân. Ví dụ: làm máy cày, quy định cấy trong hai năm mà chỉ cấy được một năm đã hỏng, thì phải nhận chữa lại cho nông dân, không mất tiền sửa. Có làm được như thế mới có uy tín. Phải làm tốt bốn chữ: nhiều, nhanh, tốt, rẻ. Nếu làm nhiều, làm nhanh mà không làm tốt có được không? Nếu làm tốt mà không rẻ có được không? Nếu làm không rẻ, nông dân không mua, hàng sản xuất ra sẽ ứ lại, ứ hàng lại thì không có việc làm.

Cần phải thấy ưu điểm và khuyết điểm bây giờ như cái cân, khuyết điểm có khi còn nặng hơn. Ta phải làm cho nó thăng bằng, đi đến ưu điểm nặng hơn và cuối cùng, khuyết điểm bị xoá hết. Sản xuất cũng như vậy, không phải làm tốt một lúc, mà phải dần dần và phải quyết tâm làm tốt.

Bác nói thêm điều này: vì sao làm hỏng nhiều? Vì tư tưởng làm chủ xí nghiệp, làm chủ nước nhà chưa cao, còn bảo thủ. Cần phải khắc phục những tư tưởng đó.

Cuối cùng, Bác thân ái thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ chúc các cô, các chú khoẻ để thi đua hơn nữa.

Nói ngày 9-12-1961.

Sách *Bác Hồ với quê hương*

Nghệ Tĩnh, Ban nghiên cứu

Lịch sử Đảng Tỉnh uỷ

Nghệ Tĩnh, 1977, tr. 112-114.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ HỌC SINH TRƯỜNG SƯ PHẠM MIỀN NÚI NGHỆ AN

Thấy các cháu vui vẻ, mạnh khoẻ, Bác rất vui lòng. Bác có ghé thăm một phòng ngủ, khá sạch sẽ. Thường ngày có được như vậy không? Hay nghe tin Bác đến rồi mới làm vệ sinh.

Ở đây có mấy dân tộc? Sao mà lại mặc theo người Kinh cả?

- Các cháu Thổ đâu? Mặc sao giống người Kinh?

- Các cháu Thái đâu?

- Các cháu Thanh đâu?

- Các cháu Tày Mười đâu?

- Các cháu Tày Hẩy đâu? Chỉ có một cháu thôi à? Sao lại không có cháu gái? Lần sau phải có cháu gái.

- Các cháu Đan Lai đâu?

- Các cháu Lào đâu ?

- Các cháu có hiểu nhau không?

- Các cháu nói chuyện với nhau được không? Nói chuyện với nhau bằng tiếng gì?

Hồi trước, bọn Tây và vua quan phong kiến làm cho các dân tộc thù ghét lẫn nhau, người Mường ghét người Kinh. Bây giờ các dân tộc đều là anh em cả. Dân tộc nào đông hơn, nhiều người hơn, tiến bộ hơn thì phải giúp đỡ các dân tộc khác để đều tiến bộ như nhau,

đều đoàn kết như anh em một nhà. Có làm được không? Ở đây các cháu thi đua gì? Bác khuyên các cháu học tập tốt. Thế nào là học tập tốt? Học tập tốt là chính trị, văn hoá đều phải gắn liền với lao động sản xuất, không học đông dài. Mục đích học là để làm kinh tế, chính trị, văn hoá đều tiến bộ, các dân tộc đều đoàn kết với nhau. Học để làm gì nữa? Để xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Chủ nghĩa xã hội là gì? Là no ấm. Gì nữa? Là đoàn kết, vui khoẻ. Muốn đi đến chủ nghĩa xã hội phải làm gì? Phải học tập, lao động, đoàn kết. Làm gì nữa? Phải tăng gia sản xuất, làm ra nhiều lúa, nhiều khoai, đủ các thứ. Vải nhiều thì mặc ấm, nhiều lúa khoai thì ăn no. Còn phải làm gì nữa? Phải tiết kiệm. Tăng gia sản xuất là làm cho được nhiều, nhưng lại còn phải tiết kiệm nữa.

Các cháu có muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội không? Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội thì phải tiết kiệm. Liên Xô xây dựng chủ nghĩa xã hội trong 20 năm, lại bị 2 trận giặc xâm lăng tàn phá. Ta bây giờ xây dựng chủ nghĩa xã hội thì có Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em giúp đỡ. Ta có dễ dàng hơn Liên Xô trước đây vì có bạn giúp ta, nhưng cũng phải thắt lưng buộc bụng.

Các cháu ở đây ăn có phải trả tiền không? Đồng bào, công nhân và nông dân hiện nay thắt lưng buộc bụng để xây dựng chủ nghĩa xã hội, mà các cháu ở đây học không phải trả tiền, ăn không phải trả tiền, ngủ không phải trả tiền, như thế các cháu đã sống theo chế độ cộng sản rồi đấy. Để đền đáp công ơn, các cháu không phải học rồi ở đây, mà phải trở về giúp đỡ đồng bào.

Bác đến thăm các cháu và chúc các cháu tiến bộ.

Nói ngày 9-12-1961.

Sách *Bác Hồ với quê hương*

Nghệ Tĩnh, Ban nghiên cứu

Lịch sử Đảng Tỉnh uỷ

Nghệ Tĩnh, 1977, tr. 115-118.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHỮNG CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN HOẠT ĐỘNG LÂU NĂM

Chúng tôi, đồng chí Khai và hai đồng chí Ủy viên Trung ương ở địa phương là Đồng chí Đồng và đồng chí Mân, rất sung sướng thay mặt Trung ương Đảng đến hỏi thăm các đồng chí.

Nhân đây, tôi xin nhắc lại mấy điều:

Đảng ta là Đảng chỉ có một điều là phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phục vụ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa. Ngoài ra, không còn có lợi ích nào khác. Trong thời kỳ cách mạng bí mật, thời kỳ kháng chiến, có nhiều đồng chí hy sinh cực kỳ anh dũng. Có đồng chí phải xa nhà xa cửa, xa vợ xa con, bị địch bắt, ít ra cũng bị tù đày, thường khi bị xử tử là khác. Có đồng chí theo đuổi cách mạng hoạt động từ đầu đến cuối, khi Đảng giao việc gì, bảo việc gì đều làm nấy, không kể sang hèn, địa vị cao thấp; không có việc gì khó Đảng giao mà không làm. Đó là những anh hùng. Có đồng chí từ năm 1930 đến nay vẫn cứ đeo đuổi cách mạng, không đòi hỏi gì cho gia đình và cho cá nhân cả. Đó là những người con ưu tú của Đảng, của cách mạng. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có lợi ích nào khác. Lúc khổ sở, khó khăn thì đảng viên ta đi trước, khi sướng thì đảng viên ta hưởng sau. Các đồng chí ở đây có biết chữ Trung Quốc không? Chắc các đồng chí đều hiểu câu:

“Tiên thiên hạ chi ưu nhi ưu, hậu thiên hạ chi lạc nhi lạc”¹⁾, chớ không phải: “Tiên thiên hạ chi lạc nhi lạc, hậu thiên hạ chi ưu nhi ưu”. Hiểu cả chứ?

Cũng vì vậy, Đảng ta, mặc dù bị những cơn khủng bố ác liệt, có khi bị tan rã, nhưng Đảng vẫn ngày càng mạnh. Đảng là gì? Đảng là mỗi chúng ta. Đảng lớn lên là do mỗi chúng ta lớn lên. Hiện bây giờ Đảng ta đang ngày càng lớn lên, nếu chỉ có đồng chí già thôi, Đảng ta chỉ có từng này thôi, thì cách mạng, kháng chiến có làm được không? Vậy cần phải có đồng chí trẻ. Đảng ta quang minh chính đại. Đảng ta như thế, đảng viên cũng phải như thế. Đảng ta lớn như thế, ta phải hiểu.

Các đồng chí già là rất quý, là gương bên bỉ đấu tranh, diu dặt, bồi dưỡng, đào tạo thêm đồng chí trẻ. Đồng chí già phải giúp đỡ cho đồng chí trẻ tiến bộ. Như thế đòi hỏi ở đồng chí già phải có thái độ độ lượng, diu dặt đồng chí trẻ. Đó cũng là một tiêu chuẩn đạo đức cộng sản chủ nghĩa.

Công việc ngày càng nhiều. Trước đây, Đảng ta tổ chức đánh Tây, đánh Nhật rất gian nan cực khổ. Nhưng so với trước, công việc bây giờ khó khăn hơn, to lớn hơn, phức tạp hơn. Bây giờ, Đảng ta phải làm nhiều chuyện: Xây dựng nhà máy, xây dựng hợp tác xã; làm sao cho người nông dân, người công nhân ăn no, mặc ấm; làm sao cho nước càng ngày càng mạnh, dân càng ngày càng giàu. Ngày nay làm cả việc chống trời nữa.

- Làm thủy lợi có phải chống trời không?

- Diệt sâu có phải chống trời không?

Dân không đủ muối, Đảng phải lo. Dân không có gạo ăn đủ no, dân không có vải mặc đủ ấm, Đảng phải lo. Các cháu bé không có

1) Nghĩa là: Lo thì lo trước mọi người, vui thì vui sau mọi người.

trường học, Đảng phải lo. Tôi lo chuyện này lắm: các cháu mất choẹt, da búng. Tất cả mọi việc, Đảng phải lo. Việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản, đấu tranh giành thống nhất nước nhà, Đảng phải lo. Ngay đến cả tương, cà, mắm, muối của dân, Đảng đều phải lo. Nay tổ chức hợp tác xã, Đảng cũng phải lo sao cho tốt. Các đồng chí phải làm việc rất nhiều. Đảng ngày càng cần nhiều cán bộ. Đảng viên bất kỳ làm gì cũng phải gương mẫu. Ta làm nhà máy, tuy có các đồng chí Liên Xô, Trung Quốc và các nước trong phe xã hội chủ nghĩa giúp đỡ, nhưng cũng cần phải có cán bộ trẻ. Có nhiều chuyện trước không có, bây giờ phải làm, như xem thiên văn để biết gió bão, tin cho máy bay đi, báo cho thuyền đánh cá ngoài biển, v.v.. Những việc đó các đồng chí có làm được không? Không làm được. Vì phải học, mà học thì rất khó khăn, tinh vi, cần phải có lớp trẻ. Một cái máy tính, một giây đồng hồ làm được hàng ngàn phép toán, không phải cộng, trừ, nhân, chia thông thường. Ta phải học toán. Toán rất cao. Bà con thường nghe nói Liên Xô bắn tên lửa trúng đích và xa một vạn hai ngàn cây số. Xa lắm, không thấy đâu, phải có tính toán giỏi mới trúng đích. Những cái đó, bảo chúng mình làm, thì không làm được đâu. Hay như con tàu vũ trụ bay cao hơn 300 cây số, lại bay vòng quanh quả đất, đồng chí đầu bay một vòng rồi trở về; đồng chí thứ hai bay 17 vòng cũng trở về an toàn. Bây giờ bảo chúng mình bay, có bay được không? Lộn nhào được mấy vòng thì có gì trong ruột đều nôn ra hết.

Vì vậy, Đảng nói: cần cán bộ già, đồng thời rất cần nhiều cán bộ trẻ. Các đồng chí già đánh Tây. Đánh Tây là dọn đường. Nhưng không thể nạnh kệ: chúng tôi vác cuốc, vác cào làm đường, già rồi mà chưa được đi xe, các anh mới lớn lên đã được đi xe. Thế là nạnh người đi xe. Có đúng không? Sau này đến chủ nghĩa cộng sản, bọn trẻ còn đi xe sướng hơn nữa kia. Già có việc già, trẻ có việc trẻ. Tục ngữ có câu “măng mọc quá pheo”. Măng mọc sau, mà tốt hơn tre

đấy. Không lẽ ta ngồi nói: “Măng, sao mà mọc quá tao?”.

Công việc ngày càng nhiều, càng mới. Một mặt, Đảng phải đào tạo, dìu dắt đồng chí trẻ. Một mặt, đảng viên già phải cố gắng mà học.

Tôi năm nay 71 tuổi, ngày nào cũng phải học. Việc lớn, việc nhỏ, tôi phải tham gia. Công việc cứ tiến mãi. Không học thì không theo kịp, công việc nó sẽ gạt mình lại phía sau. Chúng ta là đảng viên già, hiểu biết của chúng ta hồi 30 tuổi so với sự hiểu biết của lớp trẻ bây giờ, kể cả ở Liên Xô, Trung Quốc, thì chúng mình dốt lắm. Tôi cũng dốt lắm. Một cháu bé bây giờ đã nghe nói đến vệ tinh, biết nghe radiô. Tôi và các đồng chí hồi đó không biết. Trước đây, có đồng chí nào biết radiô không? Tôi cũng chưa biết. Thế mà các cháu bé bây giờ đã biết. Nếu thế hệ già khôn hơn thế hệ trẻ thì không tốt. Thế hệ già thua thế hệ trẻ mới là tốt. Các cháu không hơn là bệt. Bệt là không tốt. Người ta thường nói: “Con hơn cha là nhà có phúc”. Ta hiểu như thế, nhưng không có tư tưởng thụt lùi, nạnh kệ: tao làm cách mạng già đời không được gì. Nó mới vào, mà Bộ trưởng, Thứ trưởng, Chủ tịch, Chủ nhiệm, v.v..

Bây giờ, tôi sang phần thứ hai. Đây là những điểm nhỏ, tôi gom góp, nói để các đồng chí rõ:

- Có đồng chí nói thế này: đưa lớp trẻ vào mới làm được việc. Nhưng thâm tâm lại mong muốn là con cháu của mình kia.

Con cháu mình là ai? Con cháu mình là tất cả, là thanh niên Việt Nam. Chứ không phải như thời phong kiến: Cha làm quan, con là cậu ấm. Con mình xấu thì để bạt sao được. Đảng là Đảng của giai cấp, của nhân dân, của thế giới, chứ không riêng cho con cháu mình.

- Có đồng chí nói: Tôi làm cách mạng nhiều năm, sao nay cứ làm ở xã thôi? Lại có người nói: Sao Đảng lại không để bạt tôi lên cao hơn nữa?

Cái đó không đúng. Việc của dân, của nước việc gì có ích cho xã hội là làm. Đảng không thiên tư, thiên vị. Không biết các đồng chí có hiểu không? Làm Chủ tịch nước mệt lắm. Trăm việc đều phải lo. Trời mưa, trời nắng, gió bão, v.v, chưa ai lo, mình đã phải lo. Các cháu choẹt mắt, chưa ai lo, mình đã phải lo. Trước người ta thường nói: “Thiên tử nhất nhật vạn cơ”¹⁾. Thực ra thì “thiên tử” không có “cơ” gì đâu. Bây giờ làm Chủ tịch, không phải “thiên tử”, nhưng lại phải lo mọi việc. Có đồng chí tưởng là làm Chủ tịch, Bộ trưởng mới sướng. Đồng chí nào làm ở hợp tác xã, làm tốt là anh hùng. Bộ trưởng mà không làm tròn nhiệm vụ là tội. Cho làm việc ở xã là hèn thì không đúng. Vì Đảng ta còn cần nhiều cán bộ làm hợp tác xã tốt. Hợp tác xã tốt là làm cho dân giàu, nước mạnh.

Cũng có một số đồng chí hoạt động không tích cực, nói mình già, yếu, mệt, nhưng lại trách Đảng, trách nhân dân, trách phong trào sao lại không đưa mình lên. Cái đó không nên. Đó là mắc bệnh công thân. Mình mới làm nên một chút đã cho bằng trời rồi. Đảng không đưa mình lên thì mình tìm cách đim đảng viên trẻ mới để bạt lên. Đảng rất quý, rất trọng các đồng chí già, nhưng Đảng cũng rất cần nhiều cán bộ trẻ để làm những việc mà đảng viên già không làm được. Tôi cũng là một trong những đồng chí già. Tôi có lái được xe không? Không, phải nhờ đồng chí trẻ. Muốn học lái xe thì phải học các đồng chí trẻ. Chớ có nói: Sao mình không được đi, nó lại được đi xe.

- Có đồng chí nói: có những thành phần không tốt, khi trước nó phản cộng sản, nay nó được đề bạt; mình trung thành với cách mạng thì không được chú ý.

Không đúng. Cố nhiên, một đôi lúc các ban tổ chức địa phương hay trung ương không cẩn thận. Đó là nhảm. Nhưng bất kỳ ai, có

1) *Thiên tử nhất nhật vạn cơ*: Một ngày vua có vạn mưu kế.

khả năng, đủ tiêu chuẩn, cần cho nhu cầu của cách mạng là phải dùng. Ví dụ: giữa hai đứa con của người trong Đảng và người ngoài Đảng, con của đồng chí mình thì kém, dốt hơn, con của người ngoài Đảng thì thông minh, ngoan ngoãn hơn. Vậy thì ta nên đưa ai đi? Con của người ngoài Đảng hay con của người trong Đảng? Đảng ta là Đảng của giai cấp, đồng thời cũng là của dân tộc, không thiên tư, thiên vị. Đảng không lo riêng cho một đồng chí nào hết. Đảng lo việc cho cả nước. Đó là chính sách cán bộ.

*

* *

Khi cách mạng thành công, cả Đông Dương - bao gồm cả Việt, Miên, Lào - chỉ có trong ngoài 5.000 đảng viên. Bây giờ, riêng Nghệ An có 53.000 đảng viên, thế là hơn 10 lần. Nếu Đảng ta không biết chọn lọc, kết nạp, đề bạt đồng chí mới thì đâu có như ngày nay. Kháng chiến bị hy sinh đi một số, nếu Đảng không biết huấn luyện, đào tạo, cất nhắc thì làm sao mà có như ngày nay. Chỉ có 5.000 đảng viên mà làm nổi cò, nổi trống, cách mạng thành công. Bây giờ Nghệ An có 53.000 đảng viên, lại có 5 vạn - vì đoàn viên thanh niên lao động Nghệ An còn ít - đoàn viên thanh niên lao động. Vậy là có 10 vạn cán bộ cách mạng, mà không làm cho Nghệ An thành một tỉnh gương mẫu, không làm nổi cò, nổi trống lên thì thế nào? Có xấu hổ không? Các đồng chí già nghĩ thế nào? Đồng chí trẻ nghĩ thế nào? Đồng bào Nghệ An nghĩ thế nào?

Trước đây, tù đầy, chết chóc, càng làm càng nguy hiểm mà vẫn làm. Bây giờ, làm cho mình ăn, mình mặc, càng làm càng no ấm mà không làm được à?

Nói chung, các đồng chí vì không hiểu, nên có những tư tưởng phức tạp trên. Nhất là bệnh công thân, cho rằng không ai giải bằng

ta, không ai làm bằng ta. Các đồng chí giúp nhau tiêu diệt tư tưởng ấy đi. Trước chưa hiểu, nay hiểu rồi thì phải sửa đổi.

Đại đa số các đồng chí hiện nay đang tích cực hoạt động theo khả năng của mình, cần phải cố gắng tích cực hơn nữa. Những đồng chí được đề bạt vào các cấp cũng cần chú ý mà học tập, đừng cho mình già rồi mà tiêu cực. Tôi đi thăm một nông trường ở Liên Xô, có 3 cụ: một cụ 140 tuổi, một cụ 110 tuổi, một cụ 105 tuổi mà vẫn đang hoạt động trong nông trường. Tôi hỏi: Sao các cụ không nghỉ đi thôi? Các cụ nói: Chúng tôi không nghỉ, còn làm được gì thì làm. Cụ cao tuổi nhất mà còn nhảy múa giỏi, cưỡi ngựa giỏi, bắn giỏi. So với các cụ ấy thì chúng mình đây đang còn thanh niên cả.

Nay chúng ta có hai nhiệm vụ:

1. Bất kỳ Đảng giao cho việc gì, nhân dân giao cho việc gì, phải cố gắng làm tròn nhiệm vụ.

2. Đào tạo thanh niên cho họ làm việc hơn mình, không nên nạnh kẹ.

Mặt khác, thanh niên phải biết công lao các đồng chí già, phải thấy các đồng chí già đã trải qua phong ba bão táp, có kinh nghiệm, thanh niên phải học tập. Có số thanh niên tưởng xây dựng chủ nghĩa xã hội ngày nay là trên trời rơi xuống, không biết sự gian nan, cực khổ cũ. Các đồng chí già phải kể lại cho họ nghe. Đó là một cách giáo dục thanh niên. Cố gắng mà dìu dắt thanh niên; không nên công thân, không nên tiêu cực. Đó là hai tư tưởng xấu. Một người cách mạng hoạt động và học tập cho đến phút cuối cùng, không bao giờ tiêu cực. Các đồng chí có tán thành không?

- Có đồng chí xin biểu báo *Học tập*. Báo cũng là một ngành kinh tế. Nó làm công tác giáo dục, nhưng là kinh tế. Có phải nuôi người viết không? Có phải mua giấy, mua mực không? Một người mua không được thì 5, 7 người góp nhau lại mua. Nếu biểu thì biểu

ai? Ở đây có bao nhiêu người? Biểu người này, không biểu người kia thì không được, mà biểu cả 900 người thì nay mai không có báo *Học tập* nữa. Nó sập tiệm mà.

- Còn vấn đề lo cho con cháu của các đồng chí. Cái đó là đúng. Nhưng, nếu là con tôi - à, tôi không có con - mà nó không có khả năng, nó xấu cũng phải dẹp lại. Không phải hễ cứ bố là cán bộ thì con là "cậu ấm". Bố có việc của bố, con có việc của con. Cố nhiên, con của những đồng chí đã mất đi, Đảng phải lo. Nhưng nếu bố mẹ nó đang còn, nó xấu, mà đòi hỏi đặc biệt chú ý, thì chú ý cái gì? Về việc đề bạt vào các cấp lãnh đạo. Cấp nào là cấp lãnh đạo? Cấp nào là không lãnh đạo? Hợp tác xã có phải là lãnh đạo không? Đội lao động có phải là lãnh đạo không? Xã có lãnh đạo, huyện có lãnh đạo, tỉnh có lãnh đạo. Chỉ sợ mình không có chí khí, chỉ lo mình không có sức mà lãnh đạo. Nói Đảng cất nhắc là thế nào? Đảng là dân chủ, do dưới bầu lên. Các đồng chí trong chi bộ bầu, cấp trên chuẩn y. Cấp trên không có quyền bầu.

Trong lãnh đạo cần có già, có trẻ. Công việc ngày càng mới. Càng về sau này, càng nhiều cái mới, càng ít cái cũ. Con người ta đẻ ra, ai cũng lớn lên, già đi, rồi chết. Chết rồi thì bảo người ta bầu làm sao được. Có người nay còn lãnh đạo đó, nhưng sau này tiến lên máy móc, nếu không biết kỹ thuật, có lãnh đạo được không? Nếu không biết, phải mời anh ra, cho người khác giỏi hơn vào làm... chớ không phải như ngày xưa mà tưởng rằng: "*sống lâu lên lão làng*".

Cố nhiên, đối với các đồng chí già, đồng chí trẻ phải có những hành động tỏ rõ lòng tôn trọng của mình, như đi xem văn công đều phải mua vé cả; nhưng mời đồng chí già, nhiều tuổi ngồi trên hay nhường chỗ. Nhưng cũng không phải là "xuân thu lương kỳ"¹⁾ để

1) *Xuân thu lương kỳ*: Một năm có hai mùa Xuân, Thu định sẵn, ở đây hiểu là: Những việc làm có tính công thức, thường xuyên, hàng năm.

đồng chí già lên kiệu mà khiêng đi. Nếu làm như thế thì thật là vô lý.

Hôm nay, tôi rất sung sướng gặp các đồng chí, nói lên mấy ý kiến, mong các đồng chí trao đổi. Chúc các đồng chí mạnh khoẻ, vui vẻ, phấn chấn, tiến lên mãi mãi.

Nói ngày 9-12-1961.
Sách *Về vấn đề cán bộ*,
Nxb. Sự thật, Hà Nội,
1974, tr.101-111.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ XÃ VIÊN HỢP TÁC XÃ VĨNH THÀNH (NGHỆ AN)

Thưa toàn thể đồng bào,

Bác và các đồng chí Trung ương, Tỉnh uỷ về thăm hợp tác xã Vĩnh Thành, các cô, các chú xã viên và các cháu.

Bác có câu chuyện tóm tắt sau đây để bà con và các cháu chú ý:

- Hợp tác xã Vĩnh Thành về mọi mặt đều có tiến bộ. Nói chung như thế, Bác không phải kể nữa, mà các cô, các chú thì đã biết cả rồi.

Hợp tác xã Vĩnh Thành tuy có tiến bộ nhưng đang ít quá, nên Bác nói thêm mấy điểm:

- Thuỷ lợi phải chú ý đẩy mạnh hơn nữa. Có nước rồi phải chú ý giữ gìn, phải dùng cho hợp lý. Nước cần cho lúa, ngô, khoai, sắn, v.v. và các thứ cây khác. Các cô, các chú một ngày không uống nước có chịu được không? Không được. Vậy các cô, các chú không nên để cho cây khát. Có rõ không?

- Phân rất quan trọng. Người cần ăn mới sống, cây cũng cần ăn mới sống. Người không ăn có sống được không? Thế thì người cần ăn gạo, cây cần ăn phân. Vậy phải làm thật nhiều phân lên.

- Lại phải làm kịp thời vụ. Ví dụ: người phụ nữ có thai nghén - việc này phụ nữ biết rõ hơn Bác - 9 tháng 10 ngày sinh nở là đúng thời. Thai già quá, đến 10, 11 tháng mới sinh là thất thường.

Nhưng nếu mới 7, 8 tháng đã sinh là non quá. Làm ruộng cũng như thế. Phải kịp thời vụ, sớm quá không tốt, chậm quá càng không tốt. Thời tiết qua rồi không trở lại, nên cày, bừa, gặt đều phải kịp thời, kịp vụ.

- Việc vệ sinh còn kém. Nhà cửa chưa sạch sẽ. Đường sá chưa sạch sẽ. Tục ngữ có câu "Nhà sạch thì mát, bát sạch thì ngon". Ăn mà bát không sạch thì không ngon. Cho nên từ trong nhà ra ngoài ngõ, đến cái ăn, cái mặc phải chú ý hơn nữa. Cần chăm chỉ vệ sinh hơn.

- Cải tiến nông cụ ở đây có làm, nhưng chưa được khá lắm. Muốn tăng gia sản xuất phải cải tiến nông cụ. Bác nói một ví dụ: trước đây cày một đám ruộng phải 4 người làm trong 1 ngày mới xong, nay với nông cụ cải tiến, 1 người có thể làm xong trong 1 ngày. Như thế là 1 người có thể làm bằng 4 người. Cây cũng thế. Ở đây, trung bình 1 người gánh được bao nhiêu? Được 30 kilô - mà nặng nhọc, đau vai. Ở đây có xe chưa? Nếu đóng xe, 1 người có thể xe ít nhất là 1 tạ. Như thế là bằng 3 - 4 người gánh, lợi được 2 - 3 người để đi làm việc khác.

Thế tại sao làm chậm? Do óc bảo thủ. Từ đây, cố mà làm. Nhưng phải toàn diện: có cày cải tiến rồi thì phải có bừa cải tiến, có máy cày cải tiến để ruộng khỏi chờ. Lại phải có máy gặt cải tiến, có máy tuốt lúa, v.v., toàn diện là như thế. Thiếu một khâu là nó đứt ra.

- Trồng cây ở đây khá - khá chứ chưa phải thật tốt đâu. Nên chọn cây gì đáng trồng thì trồng. Trồng nhiều cây phi lao thì nhanh, chóng tốt, nhưng nó chỉ dùng làm củi đun thôi. Để có phong cảnh nên trồng thêm một số cây phượng. Nó cũng mau lớn, hoa đẹp lắm, độ 4 - 5 năm thôi. Phải có cây gì nữa? Nghe nói ở đây các cụ có một đội chuyên trách trồng cây, như thế là tốt lắm. Các cụ nên giúp vào nữa. Tôi đề nghị các cụ trồng và phụ trách tất cả việc trồng cây. Còn các cháu phụ trách đỡ đầu cây. Các cháu chẳng những đừng phá cây, mà khi đi trâu, đi bò, không làm cây gãy. Các cụ đã sấm hàng rào, cháu thấy nó hỏng chỗ nào thì rào lại, hay vẽ báo cáo với các cụ, để tu sửa. Các cháu có làm được không?

- Muốn mọi việc tiến bộ lên, phải hiểu chính trị. Mình làm cho ai? Để làm gì? Khi xưa làm ăn riêng lẻ, mọi người đều lo lắng cho mình. Nay có hợp tác xã rồi, thì tình tình tằng tằng, kênh càng vô hạn. Nhiều sãi không ai đóng cửa chùa. Thế là không tốt. Ngày nay, chúng ta thành người chủ tập thể, làm chủ hợp tác xã, làm chủ Nhà nước. Mỗi xã viên cần nâng cao tinh thần làm chủ tập thể, phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau. Phải có quyết tâm cần kiệm xây dựng hợp tác xã. Phải làm đúng kỷ luật lao động. Luôn luôn nâng cao trình độ giác ngộ giai cấp, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, nâng cao tinh thần cảnh giác đối với kẻ địch.

Đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động phải là những người xung phong gương mẫu trong mọi mặt sản xuất, công tác, học tập, đoàn kết.

Muốn dân giàu nước mạnh, phải làm chủ hợp tác xã bằng mọi cách. Hợp tác xã phải đoàn kết tốt, sản xuất tốt để tăng thêm thu nhập chung của hợp tác xã và thu nhập riêng của xã viên, nâng cao đời sống của xã viên. Nước mình đang còn nghèo, đang còn lạc hậu so với Liên Xô, Trung Quốc, Triều Tiên. Phải tiết kiệm, chớ có gặp một việc gì cũng làm mấy con lợn để liên hoan, đầu mùa cấy liền hoan, gặt xong liền hoan.

Nhân đây, Bác nêu một chuyện: Vĩnh Thành là hợp tác xã cấp cao toàn xã. Tất cả nhân dân trong xã như một gia đình lớn. Trong gia đình, phải trên kính dưới nhường, thương yêu giúp đỡ nhau. Nay có người già yếu hay vì thế nào đó mà không đủ sức sản xuất thì phải thế nào? Thực ra không có ai hoàn toàn không có sức sản xuất cả. Ngay các cụ già nhất, đi phải chống gậy cũng không phải không có sức sản xuất. Có thể tổ chức cho các cụ chăn nuôi gà, trồng đám rau. Không lẽ để các cụ chết đói à. Trong nhà dù neo đơn đến đâu cũng không có lẽ để cho anh em chết đói. Nhất định hợp tác xã phải giúp đỡ. Để họ ra ngoài, có tiện không? Cho nên trong hợp tác xã phải giúp đỡ lẫn nhau. Đối với những người già yếu, neo đơn, thương binh, gia đình liệt sĩ, hợp tác xã phải khéo tìm cách chia công việc cho họ để họ cùng làm được, đồng thời phải chú ý

giúp đỡ họ.

Một điều nữa là ở đây ban quản trị làm việc tương đối khá. Bác nhắc thêm: ở đâu quản trị khá thì hợp tác xã tiến, quản trị kém thì hợp tác xã yếu. Ban quản trị là những người do xã viên lựa chọn và bầu cử ra. Mọi công việc của hợp tác xã trước khi làm, ban quản trị phải đem ra bàn bạc với xã viên, hỏi ý kiến xã viên. Ban quản trị phải công bằng, không được thiên vị. Dân là chủ, xã viên là chủ. Ban quản trị làm việc để phục vụ ông chủ, bà chủ chứ không phải ngồi chỉ tay năm ngón, buộc người khác phải làm cái này cái kia. Lao động sản xuất ra ai cũng muốn biết người ta sản xuất được bao nhiêu, những thứ sản xuất ra đã đem làm gì. Về vấn đề tài chính, tài chính phải công khai, thu và chi phải báo cáo cho xã viên biết. Ban quản trị phải minh bạch. Có 1 vạn đồng mà tiêu hết 500 hay 5.000 đồng... tất cả xã viên đều biết còn lại mấy, thì ai cũng thoải mái. Nếu thu nhập và chi tiêu không công khai, sổ sách lại lèo nhèo, xã viên sẽ nghi ngờ ông quản trị "chấm mút" vô đó rồi. Do đó mà mất đoàn kết nội bộ. Không có đoàn kết, hợp tác xã không thể tiến bộ lên được.

- Hợp tác xã ở đây, số đảng viên, đoàn viên khá đông. Phải nhớ rằng: Đảng ta không phải Đảng làm quan. Đảng là ai? Tất cả các đảng viên, các chi bộ họp lại thành Đảng. Còn đoàn viên là cánh tay của Đảng, là sức xung phong của Đảng. Tất cả đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác, trong sản xuất, trong học tập. Chi bộ phải tăng cường hơn nữa việc đoàn kết nông thôn, làm cho toàn thể xã viên, toàn thể nông dân phấn khởi, hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, phát triển và củng cố hợp tác xã. Phải phát huy tác dụng của phụ nữ. Chi đoàn thanh niên lao động cần giúp chi bộ thi hành các chính sách của Đảng và Nhà nước.

Hôm nay, Bác chỉ về thăm ở đây, không đi thăm các hợp tác xã khác trong huyện, trong tỉnh được, là vì không có thì giờ. Các xã khác, các hợp tác xã khác cần thông cảm. Còn hợp tác xã ở đây cũng chớ thấy Bác về thăm mà tưởng mình là nhất rồi, không đâu

bằng nữa, rồi tự kiêu, tự mãn, cho rằng không cần học tập ai nữa. Không phải đâu. Phải học kinh nghiệm xã tiên tiến, hợp tác xã tiên tiến, xã viên tiên tiến. Làm hợp tác xã là chúng ta tập trung lực lượng tiến công vào nghèo nàn và lạc hậu, là đoàn kết chặt chẽ, sản xuất tốt, thu nhập cao, vệ sinh tốt, là học hành chăm, đời sống lên không ngừng. Phải học các xã viên tiên tiến. Tiên tiến tức là giỏi đấy, phải giúp đỡ họ.

Ở đây có hơn 300 đảng viên, đoàn viên. Như thế là lực lượng của Đảng, lực lượng của Đoàn có hơn 300 người. Thế mà chỉ mới xuất hiện có 5 đồng chí xuất sắc nhất. Đảng viên, đoàn viên phải làm sao theo kịp với các đồng chí tiên tiến này. Ví dụ:

- Cô Nguyễn Thị Tuý đã làm được 397 công, 207 tạ phân, 136 mét khối thủy lợi.

- Cô Nguyễn Thị Nhụy đã làm được 404 công, 190 tạ phân, 128 mét khối thủy lợi.

- Chú Phan Trọng Kinh, làm được 389 công, 277 tạ phân, 135 mét khối thủy lợi.

- Chú Nguyễn Tá đã làm được 444 công, 260 tạ phân, 180 mét khối thủy lợi.

- Cô Nguyễn Thị Đường mặc dù có 2 con mọn vẫn phấn đấu được 272 công, 134 tạ phân, 112 mét khối thủy lợi.

Tuy có con dại mà cô Đường vẫn phấn đấu trở thành lao động tiên tiến. Vậy thì chớ có thói cái gì cũng đổ tội cho các cháu bé. Để đổ lỗi, vì chúng không cãi. Vì sao những người ấy làm được? Họ không phải thần thánh gì đâu. Họ cũng là những người xã viên như tất cả thôi. Họ làm được, mình không làm được, có xấu hổ không?

Các cô, các chú thanh niên và bà con xã viên ít ra cũng làm bằng nửa chú Tá. Bác không yêu cầu nhiều hơn đâu, một nửa thôi, nghĩa là 222 công, 130 tạ phân, 90 mét khối thủy lợi. Làm một nửa cho được đi rồi sau tiến lên nữa.

Bác hỏi: Thành tích của các cô, các chú trên có đúng sự thật không? Bác không hỏi chú, Bác hỏi nhân dân kia. Có đúng sự thật

không? Bác đề nghị thưởng huy hiệu cho 5 người này, đồng bào có tán thành không? Vậy các cô Tuý, Nhụy, Đường, các chú Tá, Kinh lên đây.

- Ai muốn Bác thưởng nữa nào? Tất cả đều muốn Bác thưởng à? Tốt lắm, Bác sẵn sàng thưởng cho tất cả. Nhưng cần có "giao kèo". Bác cũng dè dặt thôi. Nhắc lại hôm nay các cô, các chú và bà con xã viên đã "giao kèo" với Bác sẽ làm bằng nửa những người vừa được tặng huy hiệu. Được như vậy, Bác sẽ thưởng tất cả.

Bác cảm ơn các cụ, các cô, các chú và toàn thể đồng bào đã đón tiếp Bác và phái đoàn. Thế là mất nửa ngày sản xuất, kể cả việc dọn dẹp, sắm sanh này khác. Cũng mới dọn, mới sắm đấy thôi. Bấy giờ chúc bà con về lao động bù lại.

Nói ngày 10-12-1961.

Sách *Bác Hồ với quê hương*

Nghệ Tĩnh, Ban nghiên cứu

Lịch sử Đảng Tỉnh uỷ

Nghệ Tĩnh, 1977, tr.119-126.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ CÔNG NHÂN NÔNG TRƯỜNG ĐÔNG HIẾU (NGHỆ AN)

Các cô, các chú,

Hôm nay Bác và các đồng chí Võ Thúc Đông, Nguyễn Khai thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ về thăm và nói chuyện với các cô, các chú ở nông trường và đồng bào ở địa phương.

Nông trường này có tiến bộ khá như: tăng diện tích vỡ hoang, chăn nuôi, tăng năng suất lao động, hạ giá thành... Bác vui lòng khen ngợi các cán bộ và công nhân nông trường.

Có tiến bộ khá nhưng chưa tốt trăm phần trăm. Bác khen là để khuyến khích, chứ không phải khen để các cô, các chú tự mãn với thành tích, không vươn lên nữa. Chẳng những nông trường này, mà tất cả các nông trường ở chung quanh và đồng bào địa phương cần chú ý mấy việc sau đây:

Về cải tiến công cụ, cần được đẩy mạnh hơn nữa và toàn diện hơn nữa. Toàn diện thế nào? Tức là trước mỗi người cày không đầy 1 mẫu, nay cũng thời gian như thế phải cày được 2 mẫu. Nhưng nếu chỉ cải tiến cày bừa thì cũng chưa đủ. Phải cải tiến công cụ làm cỏ, cải tiến cách trồng cây và sử dụng hết công suất máy móc. Cày bừa rồi, mà không làm cỏ cũng không được. Trồng cây, nhưng không cải tiến cách trồng cũng không được. Ngay cả việc vận chuyển, gặt hái... cũng đều phải cải tiến. Ví dụ: trước 4 người cày 1 mẫu, nay 1 người cày 2 mẫu, còn người để làm việc khác. Trước

gánh trung bình mỗi người chỉ được 30 kilô nay dùng xe cút kít, mỗi người có thể được 90 kilô, như thế là bằng 3 người gánh. Vì vậy, việc cải tiến kỹ thuật, cải tiến công cụ rất cần.

Về thi đua, phải liên tục và rộng rãi hơn nữa. Phong trào thi đua đã có, nhưng chỉ mới cá nhân thôi. Nay phải phát triển thi đua ra tận tổ sản xuất, đội lao động và phát triển thi đua đến toàn nông trường, giữa nông trường này và nông trường khác. Có làm được như vậy mới thật tốt.

Trong trồng trọt phải chú ý toàn diện. Trồng cà phê, trồng lúa nhưng đồng thời phải chú ý trồng lạc, trồng vừng vì lạc, vừng là thứ hàng xuất khẩu rất tốt để đổi lấy máy móc. Nhưng ở đây chưa được chú ý đầy đủ.

Nông trường vừa là xí nghiệp vừa là nông nghiệp, nên cách lao động ở nông trường có khác. Ví dụ: ở nhà mấy ngày làm 8 giờ, nhưng ở đây phải dốc sức làm cho kỳ xong, làm cho kịp thời vụ, phải tranh thủ nắng mưa, cho nên không thể theo ngày làm đúng 8 giờ như ở nhà máy.

Trong các nông trường ở đây thì nông trường này là khá. Các nông trường khác phải học tập nông trường này. Nhưng không phải vì khá mà tự kiêu, tự đại. Khá, nhưng chưa tuyệt đối trăm phần trăm. Mình có đất, có một ít nông cụ, máy móc. Nhưng ai dùng đất và dùng máy. Chính là con người, là cán bộ và công nhân. Cho nên, muốn phát triển nông trường tốt, cần phải xây dựng con người cho tốt. Người tốt là thế nào? Bằng hai mặt: một là vật chất, hai là tinh thần. Ban giám đốc phải cùng anh chị em công nhân tìm mọi cách để cải thiện ăn uống, học hành và giải trí. Anh chị em công nhân có nhiệm vụ giúp ý kiến hay cho Ban giám đốc để làm được những việc trên. Ví dụ như việc xây dựng nhà hát. Việc cải thiện này cần phải làm. Các cô, các chú có thích ăn ớt không? Ai cũng thích ăn ớt. Ớt là một loại cây dễ trồng, nhưng phải trồng mới có. Bây giờ đã đủ ớt ăn chưa? Thế thì phải trồng ớt mà ăn. Những ý kiến đó hay nhưng chưa làm được.

Muốn làm được như thế, mỗi một công nhân, mỗi một cán bộ

cần đề cao tinh thần làm chủ, làm chủ nước nhà, làm chủ nông trường. Làm chủ sao cho ra làm chủ, không phải làm chủ là muốn ăn bao nhiêu thì ăn, muốn làm bao nhiêu thì làm. Làm chủ nghĩa là phải làm sao cho nông trường phát đạt, sản xuất được nhiều. Tóm lại, làm chủ là: biết cần kiệm xây dựng nông trường, xây dựng đất nước; biết đoàn kết nội bộ, giữa cán bộ và công nhân, đoàn kết giữa nông trường và đồng bào địa phương. Các cô, các chú có biết lúc kháng chiến địch mạnh hơn ta, ta có nhiều khó khăn, nhưng vì sao ta thắng lợi? Vì ta biết đoàn kết. Đoàn kết là sức mạnh. Nông trường phải đoàn kết và giúp đỡ đồng bào chung quanh, nhưng đồng bào cũng phải đoàn kết với anh chị em nông trường, hai bên phải đoàn kết với nhau.

Muốn làm được như thế thì phải có lãnh đạo. Trong nông trường là Đảng uỷ, nhưng một mình Đảng uỷ làm không nổi đâu, mà phải có các chi bộ và tất cả đảng viên. Nhưng cũng chưa đủ mà phải có đoàn viên thanh niên lao động là cánh tay đắc lực của Đảng. Ở nông trường này có 1.900 anh chị em công nhân, trong đó có 900 cả đảng viên và đoàn viên. Thế là đảng viên và đoàn viên thanh niên chiếm một nửa. Mỗi một đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác, trong học tập và trong lao động. Nếu mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên thanh niên dìu dắt giúp đỡ một người tiến bộ thì toàn thể nông trường đều tiến bộ.

Các nông trường khác đem những lời Bác dặn ở đây về nói với anh chị em, chẳng những làm cho nông trường mình tiến bộ, mà tất cả các nông trường khác đều tiến bộ. Nông trường tiến bộ, nhà máy tiến bộ, nước ta sẽ mạnh, dân ta sẽ giàu.

Công nhân là giai cấp lãnh đạo góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, tạo cơ sở cho việc đấu tranh thống nhất nước nhà. Các cô các chú có muốn thống nhất nước nhà không? Muốn thế thì phải vỡ hoang, chăn nuôi, tăng năng suất, hạ giá thành hơn nữa. Ví dụ: làm một mẫu cà phê mất 1.400 đồng chỉ đổi được một cái máy cày. Nếu hạ giá thành xuống 700 đồng thì một mẫu cà phê đổi được hai máy cày. Muốn hạ giá thành thì phải làm được như

thế. Bác dặn các nông trường khác cũng làm như thế.

Ở đây có một số đồng chí gương mẫu trong sản xuất, trong học tập và có nhiều sáng kiến như đồng chí Nguyễn Văn Lang, tổ trưởng trồng trọt, Võ Trọng Tạo, tổ trưởng chăn nuôi, Trần Kim Mạnh quản đốc, có đáng khen thưởng không? Bác đề nghị thưởng huy hiệu cho ba đồng chí này, có tán thành không? Bây giờ các cô, các chú ai muốn được thưởng giơ tay lên? Bác và Trung ương sẵn sàng thưởng, nếu các cô, các chú thi đua làm kịp các chiến sĩ đó. Có "giao kèo" đấy nhé! Nếu các cô, các chú làm được như thế mà Bác không thưởng là lỗi tại Bác. Nếu Bác sẵn sàng thưởng mà các cô, các chú không làm được thì lỗi tại các cô, các chú. Có phải thế không? Các cô, các chú có đồng ý như thế không?

Cuối cùng, nhờ các cô, các chú chuyển lời chào của Bác, của Trung ương Đảng và Chính phủ đến các nông trường bạn và đồng bào địa phương.

Các nông trường có nhiệm vụ đoàn kết và tìm cách giúp đỡ đồng bào địa phương. Những kỹ thuật của nông trường tiến bộ hơn, vì vậy đồng bào địa phương cần đoàn kết với nông trường, học tập cách lao động của nông trường, xây dựng hợp tác xã cho tốt, đời sống xã viên ngày càng ấm no, thế là chủ nghĩa xã hội.

Nói ngày 10-12-1961.

Sách *Bác Hồ với quê hương*

Nghệ Tĩnh, Ban nghiên cứu

Lịch sử Đảng Tỉnh uỷ

Nghệ Tĩnh, 1977, tr.127-132.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ TỈNH THANH HOÁ

Thư đồng bào,

Thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, chúng tôi về thăm đồng bào, bộ đội và cán bộ, các anh hùng và chiến sĩ thi đua, các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Từ năm kia tôi về thăm, đến ngày nay, trong thời gian đó, tỉnh ta đã có nhiều biến đổi tốt: ở nông thôn, các *hợp tác xã* có nhiều cố gắng trong việc mở mang diện tích trồng cây lương thực, trong việc đóng thuế và bán thóc thừa cho Nhà nước, v.v..

Có những nơi tiến bộ nhiều như huyện Yên Định đã làm khá tốt việc mở mang thủy lợi, cải tiến kỹ thuật, mở rộng diện tích trồng cây công nghiệp... Ở miền xuôi cũng như miền ngược, vùng ruộng cũng như vùng biển, các hợp tác xã có nhiều gương mẫu tốt, ví dụ: các hợp tác xã Yên Trường, Kim Ngọc, Liên Hải, v.v.. Phong trào bổ túc văn hoá cũng có nhiều nơi khá như Hoàng Hoá, Như Xuân...

Nhà máy, công trường, nông trường đều có nhiều tiến bộ trong phong trào thi đua hợp lý hoá sản xuất, cải tiến kỹ thuật, như nhà máy Nam Phát, nông trường Sao Vàng, Phúc Do, v.v..

Nghề cá cũng có tiến bộ, do cải tiến thuyền lưới mà thu hoạch được tăng.

Thủ công nghiệp cũng khá tiến bộ.

Ở *miền núi*, hợp tác hoá khá nhanh và khá tốt. Nông nghiệp đã

bắt đầu phát triển toàn diện. Đời sống của nhân dân đã được cải thiện dần dần. Bình dân học vụ và giáo dục phổ thông đều phát triển khá nhanh.

Ở các cơ quan, việc học bổ túc văn hoá làm được tốt. Cán bộ và nhân viên đã tham gia lao động sản xuất và đi giúp các hợp tác xã trong ngày mùa. Nói chung cán bộ và nhân viên đều hăng hái và tận tụy.

Bên những ưu điểm đó, đồng bào và cán bộ ta cần phải ra sức khắc phục những khuyết điểm còn lại để tiến bộ hơn nữa.

Tỉnh ta gần 95% đồng bào nông dân đã vào hợp tác xã và 75% hợp tác xã đã tiến đến quy mô cả thôn. Về số lượng như thế là tốt. Nhưng về chất lượng của nhiều hợp tác xã thì còn kém, như quản lý thiếu dân chủ, thực hiện ba khoán chưa tốt, v.v.. Vì vậy mà các việc về trồng cây lương thực, cây công nghiệp, xây đập thủy lợi, cải tiến nông cụ, vỡ đất hoang và tăng năng suất, v.v. đều còn kém.

Về chăn nuôi thì không tăng mà lại giảm (so với năm ngoài trâu sụt 3.200 con, bò sụt 11.500 con, lợn sụt 66.500 con). Đồng bào nông dân chưa xem trọng đúng mức việc bảo vệ gia súc (như vụ chiêm năm ngoài hơn 3.500 trâu bò chết rét và 1.600 con chết bệnh). Nạn lạm sát trâu bò cũng còn khá phổ biến, như một thôn nọ ở xã Thiệu Long đã giết một lần 9 con bê để liên hoan.

Chúng ta phải nhớ câu tục ngữ: "Trâu bò là bạn quý của nông dân", "Trâu bò là kho phân bón". Chúng ta phải có quyết tâm và biện pháp phát triển chăn nuôi hơn nữa. Cần phải ngăn ngừa nạn lạm sát trâu bò.

Việc trồng cây gây rừng cũng phải đẩy mạnh hơn nữa (số cây trồng năm nay còn kém năm ngoài 6.500.000 cây và những cây đã trồng thì chỉ sống độ 75%). Chúng ta phải hoàn thành kế hoạch trồng cây và trồng cây nào phải săn sóc cho tốt cây ấy. Trong ít năm nữa, cây cối trồng năm nay sẽ là một nguồn lợi rất lớn cho nhân dân ta.

Cần phải đẩy mạnh nghề rừng hơn nữa, hiện nay lấy gỗ mới đạt 44% kế hoạch cả năm.

Một điều nữa nên nói, là tỉnh ta có hơn 3.700 hợp tác xã, nhưng chưa có hợp tác xã nào bằng ngang hoặc vượt hơn Đại Phong.

Để sửa chữa những khuyết điểm nói trên và đưa các hợp tác xã tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc, cán bộ và xã viên cần phải nghiên cứu kỹ càng và quyết tâm thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng về kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp.

Nhiệm vụ trước mắt của đồng bào nông dân là:

- Cần đẩy mạnh hơn nữa công tác thủy lợi. Phải ra sức làm nhiều phân cho vụ chiêm và chống thối cây chay. Bảo đảm cây kịp thời vụ, quyết tâm tranh thủ một vụ Đông - Xuân thắng lợi và toàn diện.

Hiện nay tỉnh ta có ngót 4 vạn đồng bào đang hăng hái làm thủy lợi. Bác gửi lời thân ái hỏi thăm và mong các đồng bào đó ra sức thi đua giành cho được lá cờ thưởng luân lưu của Bác.

Xã Cát Sơn (Tĩnh Gia) đã đào được một con mương dài 17 cây số và đắp được 19 cái cống. Như thế là tốt.

Phòng bệnh, chống rét cho người và gia súc.

- Phải tiết kiệm lương thực. Khi được mùa phải phòng khi mất mùa. Không nên dùng thóc gạo nấu rượu.

- Thực hiện gọn và tốt công tác nộp thuế, trả nợ và bán lương thực thừa cho Nhà nước. Đồng bào cần biết rằng năm nay Nhà nước đang làm 22 công trình thủy lợi hạng to và 480 hạng vừa. Nhà nước cần có gạo, có tiền để làm những công việc đó cho nông dân.

Về công nghiệp và thủ công nghiệp, nói chung thì trong 10 tháng qua các xí nghiệp và nông trường quốc doanh ở tỉnh ta chưa đạt kế hoạch. Giá trị sản lượng chỉ bằng 2 phần 3 so với năm ngoài. Như thế là chậm.

Thủ công nghiệp mới đạt 70% kế hoạch cả năm.

Hợp tác xã Thành Công đã phát cao ngọn cờ thi đua. Nhưng phong trào thi đua ở tỉnh ta chưa được sôi nổi.

Trình độ chính trị và tư tưởng của cán bộ và công nhân đều có

tiến bộ. Vì sao sản xuất lại chậm tiến? Chúng ta cần phải kiện toàn tổ chức hơn nữa, cải tiến quản lý hơn nữa, công nhân phải thật sự tham gia quản lý hơn nữa, *cán bộ phải thật sự tham gia lao động hơn nữa*, phong trào cải tiến quản lý xí nghiệp phải đẩy mạnh và thiết thực hơn nữa. Như thế thì chúng ta nhất định sẽ hoàn thành tốt kế hoạch.

Về *văn hoá, giáo dục* ở tỉnh ta, cứ khoảng 160 người dân thì có 20 học sinh học ở các trường. Như thế là khá kém. Ngành *bình dân học vụ* cần phải cố gắng nhiều để giúp cho 10 vạn đồng bào trong tỉnh xoá xong nạn mù chữ. Ngành *giáo dục* cần có biện pháp giúp thanh niên miền núi có nhiều người hơn nữa được học cấp II, cấp III.

Ngành *y tế* cố gắng và có tiến bộ. Nhưng việc vệ sinh phòng bệnh còn kém, các nhà trường lớn nhỏ chưa được sạch sẽ. Ở nông thôn, vệ sinh cho các cháu bé rất kém.

Ngành *giao thông vận tải*, tỉnh ta đường sá còn kém, sửa chữa và xây đắp chưa đạt mức kế hoạch, giao thông miền núi chưa được mở mang.

Ngành *xây dựng cơ bản* trong 9 tháng qua mới đạt 50% kế hoạch cả năm. Như thế là rất chậm. Công nhân và cán bộ hai ngành nói trên cần phải cố gắng thi đua để hoàn thành nhiệm vụ của mình.

Về *trật tự, trị an*, bộ đội, công an và dân quân tự vệ tỉnh ta đã hăng hái thi đua và đã thực hiện tốt nhiệm vụ của mình. Các cơ quan phụ trách phải luôn luôn giáo dục nhân dân nâng cao cảnh giác, phải dựa vào tai mắt và lực lượng của nhân dân dạng đề phòng và đập tan mọi âm mưu của địch phá hoại.

*
* *

Xây dựng chủ nghĩa xã hội tức là xây dựng đời sống no ấm và hạnh phúc cho nhân dân.

Muốn ăn quả thì phải trồng cây. Muốn có quả ngon thì phải ra sức săn sóc cho cây tốt. Muốn xây dựng thắng lợi chủ nghĩa

xã hội thì nhân dân ta phải nâng cao *tinh thần làm chủ*. Mọi người phải làm tròn nhiệm vụ của người chủ: *cần kiệm xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội*.

Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có con người thấm nhuần đạo đức xã hội chủ nghĩa.

Nhân đây Bác muốn nói tóm tắt về thanh niên và phụ nữ:

Ai cũng nhận rằng *thanh niên* là người chủ tương lai của nước nhà và Đoàn Thanh niên Lao động là cánh tay đắc lực của Đảng. Thanh niên tỉnh ta đã làm nhiệm vụ xung phong trong công việc phát triển văn hoá, tăng gia sản xuất, v.v.. Nhưng Bác muốn đặt câu hỏi sau đây: Bắc Cạn là một tỉnh miền núi, chỉ có 85.000 dân, hầu hết là đồng bào thiểu số. Thế mà Bắc Cạn đã có hơn 200 "gái Đại Phong" và "traoi Đại Phong". Tỉnh ta có hơn 10 vạn thanh niên.

Thế mà hiện nay chỉ có 128 "gái và trai Đại Phong". Các đồng chí thanh niên ta nghĩ thế nào?

Trong công cuộc bảo vệ Tổ quốc và xây dựng chủ nghĩa xã hội, *phụ nữ* ta đóng góp một phần rất to. Tỉnh ta có hơn 82 vạn phụ nữ, đó là một lực lượng rất lớn. Nhưng địa vị phụ nữ chưa được xem trọng đúng mức. Ví dụ:

- Trong 3.761 hợp tác xã nông nghiệp chỉ có 7 chủ nhiệm là phụ nữ.
- Hội đồng nhân dân các huyện có 734 uỷ viên trai mà chỉ có 202 uỷ viên gái.
- Tỉnh ta có hơn 46.000 đảng viên trai mà chỉ có hơn 5.700 đảng viên gái.
- Mọi công việc đồng áng nặng nhọc đều do phụ nữ làm, còn đàn ông thì ít lao động.

Ngoài ra, những tệ lậu như gả chồng quá sớm, cưỡng ép duyên con cũng vẫn còn.

Đồng bào ta cần phải đấu tranh để xoá bỏ cái thói "trọng nam khinh nữ" ấy.

*
* *

Về *lãnh đạo*, các cấp lãnh đạo của tỉnh ta trước hết là Tỉnh uỷ đoàn kết nhất trí, tận tụy phục vụ nhân dân, chấp hành chỉ thị của cấp trên một cách nghiêm chỉnh, đó là những ưu điểm chính. Các đồng chí cần phải lãnh đạo cụ thể hơn nữa. Phải đi sâu, đi sát hơn nữa, đối với mọi việc phải có biện pháp cụ thể hơn nữa. Phải tuyệt đối tránh tư tưởng chủ quan thoả mãn, tránh tác phong quan liêu mệnh lệnh, phải khắc phục lề lối làm việc luộm thuộm. Phải hết sức chú trọng bồi dưỡng cán bộ cũ và dìu dắt những cán bộ trẻ tiến lên.

Thanh Hoá có nhiều điển hình tốt về các mặt như chăn nuôi, trồng trọt, cải tiến công cụ, v.v.. Cần phải phát triển rộng khắp các điển hình tốt cho nơi khác học tập như các hợp tác xã Yên Trường, Định Tăng, Duyên Lộc, Mỹ Lương... Trung ương chắc rằng các đồng chí có đủ quyết tâm và nghị lực để khắc phục khuyết điểm và phát triển những ưu điểm sẵn có.

*
* *

Tỉnh ta là một tỉnh lớn nhất ở miền Bắc, đất rộng, người nhiều, nhân dân có truyền thống anh dũng đấu tranh và cần cù lao động. Thanh Hoá có miền núi, trung du, đồng bằng và miền biển; như vậy, các vùng có điều kiện giúp đỡ lẫn nhau phát triển kinh tế về mọi mặt làm cho tỉnh ta thêm giàu, đời sống của nhân dân mau được cải thiện. Tỉnh ta có ngót 12 vạn đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động, đó là một lực lượng rất lớn. Cán bộ, đảng viên và đoàn viên cần phải thật sự xung phong gương mẫu tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, chống quan liêu mệnh lệnh, chống lãng phí, tham ô... Ra sức phát triển và củng cố tốt Đảng và Đoàn, đoàn kết toàn dân. Làm được như thế thì Thanh Hoá chắc sẽ trở thành một trong những tỉnh khá nhất ở miền Bắc. Làm được như thế tức là tỉnh ta góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa

xã hội ở miền Bắc làm nền tảng vững chắc cho công cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà.

Bác thay mặt Trung ương hỏi thăm đồng bào và bộ đội, cán bộ các nơi.

Chúc đồng bào cố gắng và tiến bộ nhiều.

Nói giữa tháng 12-1961.

Tài liệu đánh máy có bút tích của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại Cục lưu trữ Văn phòng Trung ương Đảng.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI TOÀN QUỐC LẦN THỨ II CỦA HỘI LIÊN HIỆP THANH NIÊN VIỆT NAM

Bác thân ái chào các đại biểu,

Hôm qua, Bác đọc báo Trung Quốc, có một bài phê bình văn chương, trong đó có câu:

"Nói ít mà ý nghĩa nhiều, hơn là nói nhiều mà ý nghĩa ít".

Bác rất thấm thía. Và lại những điều cần nói thì các cô, các chú đã nói và đồng chí Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã thêm ý kiến. Vậy Bác chỉ nói ít thôi. Bác chỉ nói: *Bác rất yêu quý thanh niên.*

Nếu cần giải thích thì Bác nói thêm thế này: Bác rất yêu mến thanh niên.

- Vì thanh niên là người *tiếp sức* cách mạng cho thế hệ thanh niên già, đồng thời là người phụ trách dìu dắt thế hệ thanh niên tương lai - tức là các cháu nhi đồng.

- Vì thanh niên là người *xung phong* trong công cuộc phát triển kinh tế và văn hoá, trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Về *nông nghiệp*, số đông "kiện tướng" làm công tác thuỷ lợi, làm phân bón, vỡ đất hoang, cải tiến nông cụ, v.v. đều là thanh niên. Về *công nghiệp*, trong phong trào cải tiến kỹ thuật, nâng cao năng suất, thanh niên cũng là người xung phong. Về *văn hoá*, trong công việc xoá nạn mù chữ, bổ túc văn hoá, thi đua "hai tốt", thanh niên cố gắng nhiều và có công nhiều. Nhân đây, Bác gửi lời khen ngợi những cháu thanh niên gái và trai đang xung phong lên miền núi

vỡ hoang và các thầy giáo, cô giáo thanh niên đang xung phong đưa văn hoá lên giúp đồng bào miền núi.

- Vì thanh niên là lực lượng cơ bản trong bộ đội, công an và dân quân tự vệ, đang hăng hái giữ gìn trật tự, trị an, bảo vệ Tổ quốc.

- Vì trong mọi công việc, thanh niên thi đua thực hiện khẩu hiệu: "Đầu cần, thanh niên có; việc gì khó, thanh niên làm".

Vì hai người đầu tiên chinh phục vũ trụ: hai anh hùng Liên Xô, đồng chí Gagarin, và đồng chí Titốp cũng là thanh niên.

Đại hội này đã nêu rõ mấy nhiệm vụ chính của thanh niên ta như: đoàn kết chặt chẽ, ra sức học tập, phấn đấu hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm lần thứ nhất của Nhà nước, v.v.. Như thế là rất đúng. Bác mong các cháu thực hiện cho kỳ được những điều đó.

Bác muốn nói thêm một điểm nữa. Thanh niên ta có vinh dự to thì cũng có trách nhiệm lớn. Để làm tròn trách nhiệm, thanh niên ta phải nâng cao *tinh thần làm chủ tập thể*, trừ bỏ chủ nghĩa cá nhân, chống phô trương hình thức, chống kiêu ngạo tự mãn. Phải thấm nhuần *đạo đức cách mạng* tức là học tập, lao động, sinh hoạt theo đúng đạo đức của thanh niên xã hội chủ nghĩa, cộng sản chủ nghĩa. Như vậy là thanh niên ta góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc làm nền tảng vững mạnh để thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Và nhờ các đại biểu chuyển lời chào thân ái của Đảng, Chính phủ và của Bác đến thanh niên cả nước ta.

Nói ngày 20-12-1961.

Báo *Nhân dân*, số 2830,

ngày 21-12-1961.

LỜI CHÚC TẾT ĐỒNG BÀO CẢ NƯỚC

Đồng bào yêu quý,

Trong năm qua, nhân dân thế giới và nhân dân ta đã thu được những thắng lợi rực rỡ.

Phe xã hội chủ nghĩa thế giới ngày thêm hùng mạnh.

Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô đã thông qua một *Cương lĩnh* xây dựng chủ nghĩa cộng sản vĩ đại, thực hiện mơ ước nghìn năm của loài người. Liên Xô đã đi đầu trong công cuộc chinh phục vũ trụ. Sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở các nước anh em khác cũng tiến thêm những bước rất lớn.

Phong trào giải phóng dân tộc ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh tiếp tục lên cao. Nhiều nước độc lập mới liên tiếp ra đời. Hệ thống thuộc địa càng thêm tan rã.

Phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân ở các nước tư bản rất sôi nổi.

Nói tóm lại: lực lượng xã hội chủ nghĩa hơn hẳn lực lượng đế quốc, lực lượng hoà bình hơn hẳn lực lượng chiến tranh.

Nhưng bọn đế quốc do Mỹ cầm đầu còn ngoan cố. Chúng đang ráo riết chuẩn bị một cuộc chiến tranh thế giới mới. Vì vậy, nhân dân thế giới phải nâng cao cảnh giác, đoàn kết chặt chẽ, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, vì hoà bình, dân chủ, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Năm mới họ nhất định sẽ giành được những thắng lợi mới.

Trong nước, đồng bào ta ở *miền Bắc* đã đoàn kết phấn đấu và

thu được nhiều thành tích đẹp trong năm đầu của kế hoạch 5 năm lần thứ nhất. Công nghiệp, nông nghiệp, văn hoá xã hội đều có những bước tiến vẻ vang. Đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng cao rõ rệt.

Ở *miền Nam* nước ta, dưới chế độ tàn bạo của Mỹ - Diệm, phong trào đấu tranh yêu nước của đồng bào ta đòi cơm áo, đòi tự do, đòi hoà bình thống nhất Tổ quốc phát triển mạnh mẽ và được sự đồng tình và ủng hộ ngày càng rộng rãi của nhân dân trên thế giới. Mấy tháng qua, đế quốc Mỹ đã bước đầu vũ trang xâm lược miền Nam nước ta, trắng trợn phá hoại Hiệp định Giơnevơ, uy hiếp nghiêm trọng hoà bình ở Đông Dương và Đông - Nam Á. Nhưng kinh nghiệm lịch sử đã chứng tỏ rằng cuối cùng đế quốc nhất định sẽ thất bại, nhân dân nhất định sẽ thắng lợi.

Nhân dịp năm mới, tôi thân ái gửi lời hỏi thăm đồng bào ruột thịt miền Nam đang dũng cảm giương cao ngọn cờ vẻ vang giải phóng dân tộc và bảo vệ hoà bình.

Chúng ta luôn luôn chủ trương rằng: Thống nhất nước Việt Nam là sự nghiệp thiêng liêng của toàn dân Việt Nam. Đại diện của hai miền có thể gặp nhau, cùng nhau bàn bạc, tìm con đường tốt nhất để hoà bình thống nhất Tổ quốc, trên cơ sở độc lập, dân chủ như Hiệp định Giơnevơ đã quy định.

Chúng ta kiên quyết chống đế quốc Mỹ can thiệp vào nội bộ của nước ta.

Tôi nhiệt liệt khen ngợi toàn thể đồng bào ở *miền Bắc* đã hăng hái thi đua xây dựng miền Bắc xã hội chủ nghĩa. Năm mới, nền kinh tế của ta càng phát triển, tiến bộ càng to lớn. Nhưng yêu cầu và khó khăn còn nhiều. Đó là những khó khăn của sự trưởng thành. Phải vượt khó khăn hiện tại để hưởng lợi ích muôn đời. Đồng bào ta: công nhân, nông dân, trí thức, bộ đội, cán bộ... hãy nâng cao tinh thần làm chủ nước nhà, hãy ra sức thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, hoàn thành tốt kế hoạch Nhà nước năm 1962; phải luôn luôn nâng cao cảnh giác, giữ gìn trật tự an ninh, đoàn kết phấn đấu đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh, tiến

vững chắc lên chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững mạnh cho công cuộc đấu tranh hoà bình thống nhất nước nhà.

Tôi thân ái gửi lời hỏi thăm kiều bào ta ở nước ngoài và chúc kiều bào đoàn kết, tiến bộ, hết lòng phục vụ Tổ quốc.

Nhân dịp này, tôi xin thay mặt đồng bào chúc Đảng, Chính phủ và nhân dân Liên Xô, Trung Quốc và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác, chúc các dân tộc đang anh dũng đấu tranh giành tự do, độc lập, chúc nhân dân yêu chuộng hoà bình thế giới:

Năm mới nhiều thắng lợi mới!

Báo *Nhân dân*, số 2841,
ngày 1-1-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ TRUYỀN ĐẠT NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ VÀ NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG CHÍNH PHỦ VỀ KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC NĂM 1962

Các đồng chí,

Mấy hôm nay chúng ta bàn kế hoạch năm 1962 của Nhà nước nhằm phát triển hơn nữa kinh tế và văn hoá và cải thiện hơn nữa đời sống của nhân dân. Bác nêu vài ý kiến để các đồng chí tham khảo:

Trước hết, phải nhận rằng năm ngoái chúng ta có những bước tiến khá lớn. Đó là do nhân dân ta và cán bộ ta có những thành tích và sáng kiến tốt trong việc đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước. *Nông nghiệp* thì có cuộc thi đua với Đại Phong. *Công nghiệp* thì có phong trào thi đua với Duyên Hải. *Thủ công nghiệp* thì có phong trào thi đua với Thành Công, v.v.. Chúng ta cần phải phát triển những tiến bộ đó, đồng thời phải kiên quyết sửa chữa những nhược điểm và khuyết điểm để làm cho kế hoạch năm nay thắng lợi to lớn và toàn diện hơn nữa.

Những điểm tốt các ngành, các nghề, các địa phương đã đạt được, các đồng chí đều biết rồi. Ở đây, Bác chỉ tóm tắt nêu những *thiếu sót* cần phải kiên quyết sửa chữa, để giành kết quả to hơn.

Về *nông nghiệp* - vụ chiêm năm ngoái diện tích có tăng, nhưng năng suất lại kém. Vì sao? Vụ mùa thì nhiều nơi kỹ thuật cày cấy còn kém; nhiều nơi còn cấy chạy, việc trừ sâu kém, không kịp thời

vụ, v.v..

Lấy Nghệ An làm ví dụ: năm ngoài 28% diện tích chiêm còn cấy chạy, 25% diện tích cấy không kịp thời vụ. Theo báo cáo của tỉnh ngày 6-1-1962 thì: hiện nay Nghệ An mới cấy được 40%, cây công nghiệp chưa trồng được mấy. Công việc thu mua lương thực mới đạt 1 phần 3. Nói tóm lại là mọi việc còn chậm.

Ngành *chăn nuôi* còn yếu, thế mà trong mùa đông này nhiều nơi để trâu bò chết rét. Tình hình nhiều tỉnh cũng giống như Nghệ An.

Hợp tác xã Đại Phong mỗi người làm được 262 ngày công và thu được 1.120 cân thóc, sao các hợp tác xã khác không làm được như thế?

Về *thủ công nghiệp* – nhiều địa phương chưa lãnh đạo một cách tích cực, chưa giải quyết tốt vấn đề nguyên liệu, vấn đề tiêu thụ, v.v. cho thủ công nghiệp.

Về *công nghiệp* - thì giá thành còn cao, chất lượng còn kém, còn nhiều hàng hỏng và chưa phục vụ tốt cho nông nghiệp.

Ngành gỗ thì vì Trung ương và địa phương quản lý kém cho nên không đạt mức kế hoạch. Ví dụ như lâm trường Nghĩa Đàn thiếu phương tiện vận chuyển, mãi đến quý III, Tổng cục lâm nghiệp mới cho một số dây song không thấm vào đâu. Nhưng do sự cố gắng của cán bộ và công nhân lâm trường mà quý IV đã chuyển biến tốt. Trước kia mỗi ngày chỉ chuyển được 2 chuyến và làm được 110 thước khối thì nay đã tăng lên 6 chuyến và 225 thước khối.

Vì sao không tổng kết những kinh nghiệm ấy và phổ biến cho nơi khác làm theo?

Về *xây dựng cơ bản* – cũng không đạt mức kế hoạch, nhiều chỗ chất lượng còn kém, giá thành còn cao. Có khuynh hướng phò trương lãng phí.

Về *biên chế* - từ các bộ, các ngành và các địa phương, bộ máy đều quá chồng chéo và càng ngày càng phình ra. Vì vậy mà sinh ra quan liêu, lãng phí.

Một nhược điểm nữa là từ các cơ quan trung ương đến các địa phương *chưa thật nhất trí*, trên dưới chưa thật thông suốt, đang

còn khuynh hướng bản vị, cục bộ...

Từ nay, chúng ta phải có *một chuyển biến thật mạnh*. Từ trên đến dưới, từ trung ương đến địa phương đều phải chuyển mạnh để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch 1962. Các bộ, các tỉnh, các ngành, các nghề đều phải nâng cao tinh thần trách nhiệm, phải có *biện pháp* cụ thể, thiết thực, toàn diện và kịp thời.

Chúng ta phải thực hành *tiết kiệm* về các mặt để thêm vốn vào công cuộc xây dựng. Chúng ta phải phấn đấu để *tự lực cánh sinh*.

Mọi người, mọi ngành phải có quyết tâm vượt mọi khó khăn gian khổ để xây dựng nước nhà. Chúng ta còn có nhiều khó khăn tạm thời, nhưng chúng ta có nhiều điều kiện thuận lợi: Đảng ta lãnh đạo đúng đắn, dân ta hăng hái thi đua, các nước anh em giúp đỡ.

Chương trình xây dựng chủ nghĩa cộng sản của Liên Xô và kế hoạch hoàn thành xây dựng chủ nghĩa xã hội của các nước anh em khác khuyến khích và cổ vũ chúng ta.

Công việc trước mắt là: cán bộ, các ngành, các địa phương phải có kế hoạch *cán đối*, phải quyết tâm thực hiện cho kỳ được kế hoạch đó; phải quản lý tốt sức lao động; đẩy mạnh việc thu mua lương thực, đẩy mạnh việc sản xuất Đông - Xuân.

Toàn Đảng, toàn dân, đồng tâm nhất trí, trên dưới quyết chí, chuyển mạnh, chuyển nhanh, vượt mức hoàn thành kế hoạch 1962, chuẩn bị tiến dài cho cả kế hoạch 5 năm.

Như vậy, chúng ta nhất định xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 11-1-1962.

Báo *Nhân dân*, số 2852,

ngày 12-1-1962.

ĐẠO ĐỨC MỸ

Ở Mỹ, những sách báo tiến bộ đều bị chính quyền cho là tuyên truyền cộng sản và bị cấm ngặt. Trái lại, những sách báo trụy lạc thì rất thịnh hành. Theo lời một cựu Bộ trưởng Bộ Bưu điện thì mỗi năm bọn bán sách "lợn" (khiêu dâm) thu nhập hơn 2.000 triệu đôla. Hiện nay các báo Mỹ đang quảng cáo rùm beng cho quyển "Tổng hợp các án mạng" gồm 1.126 vụ giết người rùng rợn!

99% phim ảnh Mỹ đều thuộc loại cướp của, giết người.

Nền văn hoá ấy đã có kết quả như sau: Trong năm 1960 ở Mỹ có 1.861.000 vụ phạm tội, tức là cứ non 100 người thì có một người phạm tội. Bình quân cứ:

- 1 nửa phút đồng hồ thì có một vụ trộm,
- 2 phút thì có một vụ trộm xe hơi,
- 4 phút thì có một vụ ẩu đả,
- 34 phút thì có một vụ hiếp dâm,
- 50 phút thì có một vụ giết người.

Theo báo cáo của Bác sĩ Lôuơnxten thì "nghề làm dĩ lậu" phát triển một cách đáng sợ, năm 1961 có hơn 20 vạn gái chữa hoang, trong số đó hơn 5.000 đứa chưa đầy 15 tuổi.

Song những tội phạm ấy chỉ là "hạng tôm tép". Tạp chí Mỹ *Người báo cáo* viết: Công việc số 1 của *Cục thanh tra Mỹ* là khủng bố những người tiến bộ. Còn việc chống tội phạm thì họ chỉ nhằm vào bọn tôm tép, những *công ty tội phạm* thì tha hồ hoành hành. Những công ty này là thứ xí nghiệp phát triển nhất và nhiều lãi

nhất ở Mỹ. Mỗi năm, nhà máy to nhất như *Điện khí thông dụng* cũng chỉ có 1 tỷ đôla tiền lãi, mà những công ty chứa cờ bạc bí mật thì thu đến 9 tỷ tiền lãi. Chúng dùng một nửa số lãi đó để mua chuộc cơ quan cảnh sát và các chính khách... Một tên trùm kếp xù đã chỉ định những người làm quan toà và trả lương cho cảnh sát ở địa phương nó... Các công ty ấy giúp tiền chi phí cho mọi cuộc tuyển cử địa phương để bầu ra bọn vây cánh của chúng. Vừa qua, 36 tên cảnh sát và cả cảnh sát trưởng đã bị bắt quả tang trong mấy vụ ăn trộm, đầu cơ, bao gái điếm...

Nhưng Chính phủ Mỹ còn phạm tội ác to hơn nữa. Chúng đã xâm phạm miền Nam nước ta, Nam Triều Tiên, Đài Loan, v.v.. Chúng đe dọa loài người với bom nguyên tử và khinh khí. Bọn đại tư bản Mỹ chế tạo vũ khí giết người hàng loạt mà thu lãi hàng tỷ đôla. Đồng thời, chúng thuê làm hầm trú ẩn ở nước Mỹ để phát tài, chúng định giá mỗi hầm trú ẩn cá nhân từ 200 đến 2.195 đôla.

Đối với những người không có tiền làm hầm trú ẩn (hiện nay có hơn 5 triệu công nhân thất nghiệp và 7 triệu rưỡi người chỉ nhờ cứu tế mà sống) thì thế nào?

Trả lời câu hỏi đó, tuần báo *Mỹ* của giáo hội Mỹ viết: "Ai chạy vào hầm của người, thì kẻ đó là xâm lược. Người có quyền chống lại kẻ xâm lược bằng mọi cách..."

Vài ví dụ về cách thực hiện "huấn thị":

- 1 tên buôn vàng ở châu Tểchxốt đặt sẵn ở hầm trú ẩn của y 4 khẩu súng trường, 1 khẩu súng lục, 1 khẩu súng làm chảy nước mắt - để chống những "kẻ xâm lược".

- Thành phố Lát Vêgốt vũ trang cho 5.000 dân quân, nếu có báo động thì họ phải dùng vũ lực ngăn chặn nhân dân nơi khác chạy đến hầm trú ẩn của thành phố này?

"Lợi tao trước hết, ai chết mặc ai". Đạo đức Mỹ là như thế đó.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2860,
ngày 20-1-1962.

DIỄN VĂN TRONG BUỔI CHIÊU ĐÃI ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP

Đồng chí Titốp thân mến,

Thưa các đồng chí và các bạn,

Tôi xin thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ, Quốc hội, Mặt trận, Hội Việt - Xô hữu nghị và toàn thể nhân dân Việt Nam, thân ái và nhiệt liệt hoan nghênh đồng chí Titốp yêu quý và các vị cùng đi.

Nhờ sự giáo dục và bồi dưỡng của nhân dân Liên Xô, của Đảng Cộng sản Liên Xô vĩ đại, đồng chí Titốp, cũng như đồng chí Gagarin, đã hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ vẻ vang và kỳ diệu nhất trong lịch sử loài người, đã lái con tàu vũ trụ Phương Đông chọc thủng vòm trời và bay 17 vòng quanh quả đất.

Từ ngày lịch sử vẻ vang đó, nhân dân khắp thế giới đều ca tụng kỳ công của người phi công anh hùng Liên Xô. Nhân dân Việt Nam cũng vừa ca tụng vừa tự hào, vì chúng tôi coi thắng lợi của Liên Xô như thắng lợi của bản thân mình vậy. Tôi còn nhớ hôm 7-8-1961 ở Việt Nam, khắp các trường học, nhà máy, nông trường, công trường, v.v. đã có những cuộc mít tinh tự động, nhiệt liệt chúc mừng đồng chí Titốp. Đặc biệt các cháu nhi đồng đã hăm hở tụ tập nhau ngay ngoài đường phố, nhảy nhót hoan hô:

Liên Xô muôn năm!

Hoan hô chú Titốp!

Đế quốc Mỹ thua đứt đi rồi!

Các cháu ấy cũng nhớ rằng trong thời gian từ cuộc thành công rực rỡ của đồng chí Gagarin đến cuộc thành công rực rỡ của đồng chí Titốp, đế quốc Mỹ đã nóng mũi và phải hai phi công bay phụt lên trời, nhưng không thể bay quanh quả đất và lần thứ 2 thì đã rơi bôm xuống biển.

Mọi người đã nhận rõ rằng thành công của đồng chí Titốp và đồng chí Gagarin càng chứng tỏ thêm chế độ xã hội chủ nghĩa hơn hẳn chế độ tư bản chủ nghĩa. Những thành công đó làm vẻ vang cho Liên Xô, cho đại gia đình xã hội chủ nghĩa và cho cả loài người. Nếu mai sau có các bạn từ mặt trăng hoặc sao Vàng, sao Lửa, v.v. đến thăm quả đất chúng ta, thì họ cũng là những người đi sau, mà các đồng chí Gagarin và Titốp thì đã xung phong dẫn loài người chúng ta đi trước.

Cách đây hơn 90 năm, Mác đã đoán trước rằng giai cấp vô sản sẽ tiến công lên trời. Ngày nay thành công của đồng chí Titốp và đồng chí Gagarin là một thành công của chủ nghĩa Mác-Lênin vĩ đại. Nó chứng tỏ rằng giai cấp vô sản cách mạng chẳng những làm chủ thế giới mà sẽ chinh phục và làm chủ cả vũ trụ.

Lần này đồng chí Titốp đến thăm chúng ta và chuyển cho chúng ta tình hữu nghị thắm thiết của nhân dân Liên Xô anh em.

Chúng ta vui mừng đón tiếp Anh hùng Titốp, người anh em, người đồng chí từ phương xa 70 vạn cây số trở về với chúng ta.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà, chúng ta cần học tập nơi đồng chí Titốp những đức tính cao quý, như trí tuệ dồi dào, tinh thần anh dũng, đức tính khiêm tốn, chí khí kiên quyết, vượt tất cả mọi khó khăn, gian khổ để hoàn thành nhiệm vụ. Chúng ta đoàn kết chặt chẽ với nhân dân Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác, quyết tâm phấn đấu cho hoà bình thế giới, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội đến thắng lợi hoàn toàn.

Chúng ta học tập đức tính tốt đẹp của đồng chí Titốp thì tôi chắc rằng Việt Nam ta cũng sẽ nảy nở thêm những anh hùng (chưa

phải là những anh hùng du hành vũ trụ) nhưng là những anh hùng lao động.

Hôm nay, tôi vui lòng thay mặt Đảng, Chính phủ và Quốc hội trao tặng đồng chí Titốp Huân chương "Anh hùng lao động" Việt Nam.

Tôi đề nghị chúng ta nâng cốc:

Chúc sức khoẻ các vị lãnh đạo Đảng Cộng sản và Chính phủ Liên Xô đứng đầu là đồng chí Khrútsốp.

Chúc tình đoàn kết giữa các nước anh em mà Liên Xô là trung tâm vĩ đại.

Chúc tình hữu nghị khăng khít giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Liên Xô.

Chúc sức khoẻ đồng chí Titốp và các đồng chí cùng đi.

Chúc sức khoẻ các đồng chí và các bạn có mặt ở đây.

Đọc tối 21-1-1962.

Báo *Nhân dân*, số 2862,
ngày 22-1-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TRONG CUỘC MÍT TINH CHÀO MỪNG ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP ĐẾN THĂM HẢI PHÒNG

Nhận lời mời của Đảng, Chính phủ ta và của Bác, đồng chí Ghécman Titốp, Anh hùng du hành vũ trụ Liên Xô sang thăm nước ta. Đồng chí Titốp sang đây mang theo tình đoàn kết anh em của nhân dân Liên Xô, đồng thời cũng mang theo kinh nghiệm thi đua hoàn thành kế hoạch Nhà nước do Đảng và Chính phủ Liên Xô đề ra.

Nhân dân Hải Phòng được vinh dự đón tiếp anh hùng vũ trụ Titốp có đồng ý gửi tới nhân dân Liên Xô lời hứa đoàn kết anh em không? Có đồng ý hứa với đồng chí Titốp kiên quyết hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước năm 1962 do Đảng và Chính phủ nước ta đề ra không?

Thay mặt đồng chí Titốp và các đồng chí Trung ương cùng đi, Bác chúc nhân dân Hải Phòng ăn Tết vui vẻ, nhưng Bác nhắc thêm là phải tiết kiệm. Bác nhắc lại rằng mọi người phải quyết tâm hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay. Đơn vị nào, xí nghiệp nào, hợp tác xã nào thi đua hoàn thành vượt mức kế hoạch tốt nhất thì được lấy tên Anh hùng Ghécman Titốp. Các cô, các chú có đồng ý như thế không? Ai đồng ý thực hiện lời hứa với đồng chí Titốp thì giơ tay lên.

Nói ngày 22-1-1962.

Sách *Chủ tịch Hồ Chí Minh với
Đảng bộ và nhân dân Hải Phòng*,
Nxb. Hải Phòng, 1985, tr.122-123.

**BÀI NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI MÍT TINH
CỦA NHÂN DÂN HÀ NỘI CHÀO MỪNG
ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP**

Đồng bào ta hôm nay nhiệt liệt hoan nghênh đồng chí Anh hùng du hành vũ trụ Ghécman Titốp, rất vui vẻ, phấn khởi, thân mật. Đồng bào biết rằng phương Tây là các nước đế quốc, phương Đông là Liên Xô, Trung Quốc, các nước xã hội chủ nghĩa khác, các nước dân tộc chủ nghĩa ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ latin. Vì thế mà Đảng và Chính phủ Liên Xô đặt tên cho các con tàu vũ trụ là tàu Phương Đông. Thế là phương Đông ta đã chinh phục được vũ trụ. Mà phương Tây chưa làm được gì hết. Mỹ nóng mũi cho hai người bay lên, nhưng đều rơi xuống, chuyến thứ hai rơi xuống biển. Cuối năm ngoái Mỹ cho đăng báo đến 24-1 năm nay sẽ cho bay một chuyến nữa, nhưng hôm nay vẫn chưa có gì. Phe xã hội chủ nghĩa, phe hoà bình dân chủ đã thắng, phe đế quốc đã thất bại và sẽ thất bại.

Đồng chí Titốp chúc Tết chúng ta không những đưa cái Xuân của quả đất đến cho chúng ta mà còn đưa mùa Xuân từ hơn 70 vạn cây số đến với chúng ta. Chúng ta phải tổ chức Tết cho vui vẻ, phấn khởi, tiết kiệm, không lãng phí. Trước khi đồng chí Titốp sang, một số nhà máy đã thi đua và có thành tích. Bác đề nghị các nhà máy, công trường, nông trường, hợp tác xã tổ chức một đợt thi đua đợt xuất chùng độ 10 ngày hay hơn nữa, để lấy thành tích tặng đồng chí Titốp. Các nhà máy, công trường thi đua sản xuất, các hợp tác

xã thì thi đua cấy xong trước Tết. Để làm quà tặng đồng chí Titốp, tặng nhân dân Liên Xô, đồng bào ta hãy ra sức thi đua hoàn thành kế hoạch. Đồng bào có làm được không?

Nói ngày 24-1-1962.

Băng ghi âm lời phát biểu
của Chủ tịch Hồ Chí Minh
lưu tại Trung tâm lưu trữ
Quốc gia I.

KIÊN QUYẾT ỦNG HỘ ĐẢNG CỘNG SẢN MỸ

Trước cửa biển Nữ Ước trên bờ Đại Tây Dương, có một pho tượng người đàn bà cao 46 thước. Tượng "Thần Tự do" đó, tay phải giơ một bó đuốc lên trời, tượng trưng "Tự do soi sáng thế giới". Cũng ở gần đó, có hòn đảo Ailít Ailan là một trại tập trung.

"Thần Tự do" chỉ là một khối đá không tri giác. Trại tập trung thì lúc nhúc những người bị giam cầm. Đó là hình ảnh mỹ mà không đẹp.

Bọn đế quốc tư bản Mỹ, luôn luôn rêu rao: "Tự do, dân chủ, nhân quyền". Nhưng khắp nơi chúng đặt mật thám, trại giam, ghế đ¹.

Hiện nay, chúng đang ráo riết thi hành *luật chống cộng*. Nội dung luật ấy tóm tắt như sau:

- Buộc Đảng Cộng sản đăng ký là một Đảng "tay sai của nước ngoài",

- Cán bộ và đảng viên phải đăng ký tên tuổi và chỗ ở. Họ sẽ không được làm việc ở các cơ quan Chính phủ, không được lấy giấy thông hành,

- Nếu quá kỳ hạn mà Đảng không đăng ký, thì cứ chậm một ngày sẽ bị phạt một vạn đôla,

- Nếu quá một tháng mà cán bộ không đăng ký, quá hai tháng mà đảng viên không đăng ký thì chậm một ngày sẽ bị phạt một vạn đôla và họ sẽ bị 5 năm tù...

1) Ở Mỹ, dùng ghế điện để giết người bị án tử hình.

- Khi có lệnh "Thời kỳ khẩn cấp" thì Tổng thống có quyền bắt giam các đảng viên cộng sản vào trại tập trung...

Thật là cường bạo hết chỗ nói ! Cố nhiên, Đảng Cộng sản Mỹ kiên quyết chống lại cái "luật" phát xít ấy. Và các đảng phái cùng đoàn thể cách mạng khắp thế giới kiên quyết ủng hộ Đảng Cộng sản Mỹ.

Đây là một cuộc đấu tranh kịch liệt giữa cái cũ và cái mới, cái xấu và cái tốt ; giữa phản động và cách mạng, phi nghĩa và chính nghĩa.

Hiện nay bọn thống trị Mỹ đang làm những gì? *Trong nước* thì chúng thẳng tay bóc lột giai cấp lao động, ngược đãi người Mỹ da đen, hủ hoá thể hệ thanh niên, đàn áp phong trào tiến bộ... *Đối ngoại* thì chúng điên cuồng phá hoại hoà bình, chạy đua binh bị; chuẩn bị chiến tranh; chúng âm mưu xâm lược miền Nam Việt Nam, Đài Loan, Cônggô, Cuba...

Đảng Cộng sản Mỹ kiên quyết chống lại những chính sách dã man đó. Vì vậy, bọn thống trị Mỹ coi Đảng Cộng sản là kẻ thù "không đội trời chung". Hơn nữa, ở Mỹ có độ 200 đoàn thể tiến bộ to nhỏ của công nhân, phụ nữ, thanh niên, trí thức, của người Mỹ da đen, vân vân.. Âm mưu của bọn phản động là trước thì đập vào Đảng Cộng sản, rồi sẽ phá các tổ chức tiến bộ kia.

Trước đây vài mươi năm, phát xít Đức - Ý - Nhật đã cùng nhau tổ chức *liên minh chống cộng*, đã tiến công hung dữ vào Liên Xô - thành trì của cộng sản. Kết quả là chúng đã thất bại tan tành. Chắc rằng bọn phản động Mỹ cũng sẽ rơi vào cái hố đó. Còn chế độ xã hội chủ nghĩa thì từ một nước (Liên Xô) đã phát triển thêm thành 12 nước, thành một hệ thống hùng mạnh trên thế giới. 75 đảng cộng sản đã phát triển thêm thành 87 đảng - anh em của Đảng Cộng sản Mỹ, với 40 triệu đảng viên trung thành với chủ nghĩa Mác - Lênin.

Với tất cả quyền hành của chúng, bọn phản động Mỹ ngoài mặt thì hung, nhưng trong bụng thì sợ Đảng Cộng sản Mỹ. Đảng Cộng

sản Mỹ tuy không lớn lắm, nhưng có anh em đồng chí khắp thế giới ủng hộ "bé nhưng bé hạt tiêu".

Chung quy bọn phản động Mỹ sẽ thất bại. Đảng Cộng sản Mỹ sẽ thắng lợi.

*Đố ai che được mặt trời,
Mặt trời cộng sản sáng ngời năm châu.*

Báo *Nhân dân*, số 2868,
ngày 28-1-1962.

T.L.

ĐỐP! ĐỐP!

"Đây là *cái tát* đối với Mỹ...". Các báo Nhật "ca tụng" như vậy những cuộc thất bại dồn dập trong việc Mỹ "chinh phục vũ trụ" vừa rồi.

Tháng 10-1957, quả vệ tinh đầu tiên của Liên Xô bay vút lên trời, rồi bay quanh quả đất. Thiên hạ đều vui mừng. Nhưng cả nước Mỹ thì âu sầu hoảng hốt. Vì bộ máy tuyên truyền của Mỹ luôn luôn rêu rao khoa học kỹ thuật của Liên Xô rất lạc hậu! Đùng một cái, quả vệ tinh Liên Xô làm cho nhân dân Mỹ giật mình tỉnh dậy và họ nguyện rửa bọn thống trị "các anh là một đàn lừa!". Còn bọn thống trị thì cứ giương hai mắt ếch.

Hôm 15-1-1962, "Hội khoa học Nhà nước" Mỹ đã phải thừa nhận: Mỗi năm "Mỹ đào tạo được 90.000 người khoa học, công trình sư...

Liên Xô đào tạo được 190.000 người. Trong 10 năm sau này, mỗi năm Liên Xô sẽ có 250.000 người khoa học, công trình sư... tức là hơn Mỹ gấp hai lần. Trong số người khoa học kỹ thuật, ở Liên Xô đàn bà chiếm 1 phần 3. Ở Mỹ chỉ 1%...".

Tháng 9-1959, một tên lửa đặt Quốc huy Liên Xô vào mặt trăng. Bọn đế quốc Mỹ càng thêm bực tức. Vì hễ ngẩng đầu lên trời thì chúng buộc phải nhìn thấy tượng trưng cộng sản!

Tháng 4-1961, lần đầu tiên trong lịch sử loài người, đồng chí Gagarin đã lái con tàu vũ trụ "Phương Đông" bay quanh quả đất. Khắp thế giới, tiếng hoan hô vang trời.

Lần này, tổng Ken đã buộc phải thổ thán: "Liên Xô đã thu được một thắng lợi to... Chúng ta đã lạc hậu ... Chúng ta phải thừa nhận

điều đó"...

Tháng 8-1961, đến lượt đồng chí Titốp lái con tàu vũ trụ "Phương Đông 2" bay 70 vạn cây số, quanh quả đất hơn 17 vòng. Thắng lợi kỳ diệu này càng làm cho Mỹ nóng ruột.

*
* *

Để vớt vát lại chút ít danh dự và để làm cho trôi một ngân sách khổng lồ về quân sự (52.700 triệu đô la), Mỹ đã tổ chức "một tuần lễ lớn chinh phục vũ trụ" vào cuối tháng 1 này. Chính phủ Mỹ đã quảng cáo rùm beng: "Những thành công trong các chuyến bay này sẽ vô cùng to lớn... Mỹ sẽ đuổi kịp Liên Xô". Nhưng than ôi! Thử 5 lần thì 4 lần đã thất bại. Tên lửa "Ranger 3" đã bay lạc cách mặt trăng 50.000 cây số. (Lần này là lần thứ 10 "tên lửa mặt trăng" Mỹ thất bại). Có lẽ vì chị Hằng không ưa mùi thối tha của đế quốc cho nên đã xua đuổi tên lửa Mỹ không cho đến gần mình. Hai lần thì bay nửa chừng bị hỏng máy.

Việc phóng con tàu vũ trụ thất bại càng thảm hại. Đại tá Glen đã ngồi vào hòm kín chờ suốt 4 tiếng đồng hồ. Tổng Ken đã đến sẵn ở đài vô tuyến truyền hình, chỉ chờ đến phút truyền tin tức và hình ảnh khắp thế giới. Hải quân Mỹ đã động viên 30 chiếc tàu, 4.000 thủy thủ và hơn 2.000 chuyên gia bố trí khắp bốn biển, chờ vớt phi công Glen lên. Công ty "vô tuyến truyền hình" đã tiêu 50 vạn đô la để chuẩn bị đưa tin và ảnh. Nhưng...

"Hoãn! Không bay được!". Mệnh lệnh sét đánh ngang tai đó đã làm cho "cả nước Mỹ chìm đắm trong bầu không khí *bi quan âm đạm*... Chính phủ quảng cáo quá rùm beng cho nên nhân dân *thất vọng càng sâu sắc*... Mọi người *ngẩn ngơ và buồn bực*... Tổng thống cũng không giấu được sự *thất vọng*..." (lời các báo Mỹ).

Cuộc "du hành vũ trụ" thất bại đã hao tốn 400 triệu đô la. Nếu chia ra cho 180 triệu người Mỹ thì mỗi người phải mất toi 2 đô la 16 xu.

Các báo Mỹ kết luận: "Thất bại này lại *thêm cho Mỹ một vố* nữa trước dư luận thế giới!" Thật là:

Mất tiền rồi lại thua thêm,

Để cho thiên hạ nhân dân chê cười!

Một lần nữa, ai cũng thấy rõ chế độ xã hội chủ nghĩa hơn hẳn chế độ tư bản về mọi mặt.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2872,
ngày 1-2-1962.

THƯ CHÚC MỪNG ĐẠI HỘI NHÂN DÂN CUBA LẦN THỨ HAI

*Kính gửi Đại hội nhân dân Cuba lần thứ II,
La Havan*

(Nhờ báo *Revolucion* chuyển)

Nhân dịp Đại hội nhân dân Cuba lần thứ II họp, tôi xin thay mặt nhân dân Việt Nam, gửi tới Đại hội lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Sau khi đế quốc Mỹ thúc ép Hội nghị ngoại trưởng các nước châu Mỹ thông qua những quyết nghị chống Cuba, Đại hội nhân dân Cuba là một đòn đích đáng đập lại âm mưu của đế quốc Mỹ hòng tiến thêm một bước can thiệp vào công việc nội bộ của Cuba. Thể hiện ý chí bất khuất của nhân dân Cuba kiên quyết bảo vệ chủ quyền của mình và nguyên tắc tự quyết của các dân tộc, Đại hội được sự đồng tình và ủng hộ rộng rãi của nhân dân châu Mỹ latin và nhân dân yêu chuộng hoà bình trên toàn thế giới. Với mối cảm tình anh em của những người bạn chiến đấu chống kẻ thù chung là đế quốc Mỹ, nhân dân Việt Nam tin tưởng rằng Đại hội sẽ góp phần thúc đẩy mạnh mẽ hơn nữa sự nghiệp cách mạng của Cuba. Dưới sự lãnh đạo của Thủ tướng Phiden Caxtorô, nhân dân Cuba anh hùng nhất định sẽ thắng lợi. Đế quốc Mỹ nhất định sẽ thất bại.

Chúc Đại hội thành công!

Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Cuba ngày càng củng cố và phát triển!

Hà Nội, ngày 3 tháng 2 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2875,
ngày 4-2-1962.

THƠ MỪNG NĂM MỚI

Năm Dân, mừng xuân thế giới,
Cả năm châu pháp phối cờ hồng.
Chúc miền Bắc thi đua phấn khởi,
Bốn mùa hoa Duyên Hải, Đại Phong.
Chúc miền Nam đấu tranh tiến tới,
Sức triệu người hơn sóng biển Đông.
Chủ nghĩa xã hội càng thắng lợi,
Hoà bình thống nhất quyết thành công.

Xuân Nhâm Dần 1962

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2876,
ngày 5-2-1962.

MỪNG TUỔI CÁC CỤ PHỤ LÃO¹⁾

*Tuổi già nhưng chí không già,
Góp phần xây dựng nước nhà phồn vinh.*

Báo Nhân dân, số 2878,
ngày 8-2-1962.

---

1) Chiều mồng một Tết Nhâm Dần (5-2-1962), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đến thăm Phòng trưng bày văn học và dự cuộc ngâm thơ mừng xuân của các cụ phụ lão và văn nghệ sĩ tại Văn Miếu (Hà Nội). Người đã đọc hai câu thơ trên mừng tuổi các cụ.

THƯ GỬI HỘI NGHỊ CÁC NHÀ VĂN Á - PHI LẦN THỨ HAI

*Kính gửi ông Ít-xép En Xê-bai,
Tổng thư ký Ban thư ký thường trực
Tổ chức đoàn kết nhân dân Á - Phi,
Lơ Ke*

(Nhờ chuyển tới Hội nghị các nhà văn Á - Phi)

Thưa các bạn,

Cây bút phục vụ chính nghĩa trong tay nhà văn chiến đấu có một lực lượng cực kỳ mạnh mẽ.

Tôi tin chắc rằng Hội nghị các nhà văn Á - Phi sẽ góp phần quý báu trong việc trao đổi văn hoá giữa các dân tộc. Hơn nữa, nó sẽ làm cho các nhà văn góp phần xứng đáng trong phong trào chống chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa thực dân, đoàn kết các dân tộc để đấu tranh cho độc lập, hoà bình, dân chủ và hạnh phúc cho cả loài người trên thế giới.

Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Hà Nội, ngày 10 tháng 2 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 2883,
ngày 13-2-1962.

**DIỆN GỬI ỦY BAN QUỐC TẾ ĐẠI HỘI
LIÊN HOAN THANH NIÊN THẾ GIỚI
LẦN THỨ 8**

*Ủy ban quốc tế Đại hội liên hoan thế giới
lần thứ 8 Helsinki - Phần Lan,*

Cuộc Đại hội liên hoan thế giới tạo thuận lợi cho hàng ngàn thanh niên các nước khác nhau tiếp xúc hiểu biết và thương yêu nhau hơn. Như tên gọi của nó cho biết, Đại hội liên hoan giúp thanh niên thống nhất lại lực lượng để đấu tranh tiêu diệt chủ nghĩa thực dân vì độc lập dân tộc, vì tình hữu nghị, vì sự hợp tác và hoà bình thế giới.

Mục tiêu của các bạn là cao quý.

Lực lượng của các bạn là vĩ đại.

Tương lai các bạn là rực rỡ.

Với tất cả tấm lòng, chúc các bạn thành công lớn.

Ôm hôn tất cả các bạn.

Ngày 28 tháng 2 năm 1962

Bác

HỒ CHÍ MINH

Bức điện lưu Bảo tàng
Hồ Chí Minh.

**BÀI NÓI CHUYỆN VỚI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT
CÔNG TÁC CẢNH VỆ**

Các cô, các chú bảo vệ Bác, hôm nay Bác đến để bảo vệ các cô, các chú.

Năm qua, các cô, các chú làm công tác đã có cố gắng, tận tụy, như thế là tốt. Nhưng còn phải cố gắng nhiều hơn nữa. Bác sẽ nói mấy điểm dưới đây:

Một là: kỹ thuật bảo vệ phải khéo léo, phải biết tại sao phải bảo vệ? Lúc nào thì bảo vệ? Phải bảo vệ là vì còn kẻ địch. Bảo vệ những lúc nguy hiểm, những lúc tình hình bất thường. Ví dụ: Bác đến đây, các cô, các chú có cần bảo vệ không? Ở đây thì còn bảo vệ làm gì? Có địch đâu mà phải bảo vệ. Muốn bảo vệ thì người bảo vệ phải biết đánh địch, phải biết võ giỏi, phải khoẻ, phải bắn súng giỏi, bơi giỏi, chèo thuyền giỏi - để lúc có việc phải sang sông không phải chờ thuyền. Ví dụ: có kẻ địch xông vào đánh Bác thì chú bảo vệ phải biết đánh nó, mà muốn đánh được nó, phải giỏi hơn nó. Hay lúc Bác ở Việt Bắc cọt đuổi, Bác không trèo được, thì lúc đó, chú bảo vệ phải biết trèo. Vì vậy, hiện nay ở Liên Xô tất cả nhân dân ai được công nhận là biết thể dục, thể thao thì phải biết bắn giỏi, bơi giỏi, chạy giỏi... Ở đây Bác chưa biết chú nào bắn giỏi, võ giỏi, trèo giỏi. Nhưng các chú phải cố gắng rèn luyện nhiều nữa.

Hai là: phải giữ bí mật - vì muốn bảo vệ Bác nên các cô, các chú đã làm mất bí mật. Bác đến làng nào thì nhân dân biết rồi, đến nhà máy thì công nhân biết rồi, đến trường học thì các cháu đã biết rồi. Dân biết thì địch biết. Không biết kỹ thuật của các chú thế nào.

Tâm lý của địch cũng chỉ lừa lúc ta sơ hở, mất cảnh giác; nó cũng nghiên cứu những hiện tượng không bình thường để đoán biết tình hình mà phá ta. Cho nên muốn bảo vệ tốt phải hiểu tâm lý kẻ địch. Ví dụ: hồi Bác hoạt động ở Pari, Bác biết là mỗi khi Bác đi đâu luôn luôn có 2 thằng mật thám theo dõi tất cả sinh hoạt, làm việc của Bác. Bác như cái máy, cứ đến giờ đi làm, hết giờ về nhà, ăn cơm,

ngủ trưa, chiều đi làm, tối đi xinê hoặc đọc sách. Hai tên mật thám theo dõi Bác hằng tháng, cứ thấy ngày nào cũng như vậy, sau nó cứ sáng thì theo Bác, "đưa" Bác đến nơi làm việc, rồi bỏ đi chơi, hết giờ nó lại đến "đưa" Bác về. Nhưng nó vẫn báo cáo là theo sát. Bác làm một thời gian như vậy, Bác nắm chắc được quy luật của nó như vậy. Cho nên một hôm nó cũng theo Bác đến chỗ rạp hát rồi bỏ đi chơi. Nhân lúc đó, Bác chuẩn luôn sang Mátxcova. Hay một lần khác cũng ở Pari, Bác đến thẳng Cục cảnh sát xin giấy cư trú, nó hỏi giấy Bác, Bác xin về nhà lấy giấy, nhân đó Bác chuẩn luôn. Cho nên mật thám cũng như Bác, như các cô, các chú không tài gì, mà chỉ do sơ hở thôi. Hoặc một lần Bác hoạt động ở biên giới Cao Bằng, Bác đã giả làm người Mèo, có một chú bé con người Thổ dất. Thế là Bác qua ngay đôn một cách bất thành linh, yên ổn. Cho nên phải giữ bí mật; muốn thế phải làm bất thành linh thì kẻ địch không kịp chuẩn bị được. Nhưng các cô, các chú chưa giữ được bí mật, chỗ Bác đi các cô, các chú lộ hết. Không giữ được bí mật. Lúc Bác ở Quảng Châu, trông thấy mật thám là biết ngay, không biết vì thái độ hay gì đó. Đến nay Bác trông thấy các cô, các chú đứng ở ngoài đường hay các chỗ Bác đến thì Bác biết ngay lại người của chú Hoàn, chú Kháng đây! Bác biết thì người khác cũng biết. Tại sao Bác biết? Vì các chú không khéo. Cho nên muốn giữ được bí mật thì phải tìm cái gì để hoà với hoàn cảnh đó, phải biết bình thường hoá, nếu để mình biết, dân biết thì địch cũng biết.

Bác nói một điểm nữa là thái độ đối với nhân dân. Cũng vì mục đích bảo vệ Bác nên các chú không muốn để đồng bào đến gần, cho nên đã xô đẩy đồng bào. Thái độ thế là không tốt. Đồng bào và các cháu nhi đồng muốn đến gần Bác. Nhưng các chú thì lại không muốn. Nó có mâu thuẫn, nhưng phải làm thế nào? Mình là dân chủ, Bác cũng như các chú, đều nói là phục vụ nhân dân. Cho nên phải khéo tổ chức, nếu không khéo tổ chức thì xô đẩy cũng không được; cho nên, phải làm thế nào để vừa bảo vệ được Bác, vừa không xô đẩy đồng bào.

Tóm lại, các chú muốn bảo vệ tốt phải có kỹ thuật, phải giữ

được bí mật và phải có thái độ tốt đối với đồng bào.

Cuối cùng Bác chúc các cô, các chú khoẻ và Bác có mang theo 5 chiếc huy hiệu để tặng những cô chú nào đạt được thành tích tốt nhất trong năm nay.

Nói vào tháng 2-1962.

Sách *Chủ tịch Hồ Chí Minh*

với ngành công an nhân dân

Việt Nam, Viện nghiên cứu

khoa học công an, 1980, tr.41-44.

THƯ GỬI NHÂN DÂN NƯỚC ANH

Thưa các bạn,

Nhân dân Việt và nhân dân Anh xưa nay không hề thù ghét gì nhau. Trái lại, nhân dân hai nước chúng ta muốn gần gũi nhau và thân thiện với nhau, vì chúng ta có những mục đích chung là hoà bình, hữu nghị và hạnh phúc.

Nhưng *Chính phủ Anh* thì luôn luôn tìm dịp gây hấn với nhân dân Việt Nam.

- Năm 1945, nhân dân Việt Nam làm Cách mạng Tháng Tám thành công, vừa thoát khỏi ách nô lệ của thực dân Pháp. Ngay lúc đó, Chính phủ Anh ra lệnh cho quân đội Anh (do tướng Graxây chỉ huy để lột súng quân đội Nhật ở Nam Bộ) vũ trang lại cho thực dân Pháp đánh lại nhân dân Việt Nam.

- Năm 1954, nhân dân Việt Nam đại thắng thực dân Pháp trong chiến dịch Điện Biên Phủ. Hội nghị Giơnevơ họp để giải quyết vấn đề Đông Dương. Là một trong hai Chủ tịch của Hội nghị ấy, Chính phủ Anh có nhiệm vụ làm cho Hiệp định Giơnevơ được thực hiện đúng đắn. Nhưng Chính phủ Anh chẳng những không làm trọn nhiệm vụ, mà còn giúp bọn Mỹ - Diệm phá hoại Hiệp định Giơnevơ. Sau đây là vài chứng cứ:

- Chính phủ Anh đã xui Chính phủ phản động Mã Lai giúp vũ khí cho bè lũ Ngô Đình Diệm.

- Tháng 9-1961, Chính phủ Anh đã phái sang miền Nam Việt Nam một đội đặc vụ và tháng 1-1962 lại phái thêm một đoàn sĩ

quan Anh sang giúp Mỹ - Diệm giết hại nhân dân Nam Việt. Hai nhóm người Anh này đều do tướng Thôm-xơn chỉ huy và đều là bọn thạo diệt người Mã Lai

- Hiện nay, đế quốc Mỹ đang trực tiếp xâm lược miền Nam Việt Nam. *Chúng đã lập bộ chỉ huy ở Sài Gòn*. Chúng đang dùng tàu thuỷ, máy bay, binh sĩ, chó săn giết hại nhân dân miền Nam. Chúng thả thuốc độc phá hoại mùa màng và làng mạc của nhân dân... Thiên hạ đều đồng thanh lên án tội ác tày trời của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai của chúng. Nhưng *Chính phủ Anh* thì lại ra sức ủng hộ bọn Mỹ cướp nước và bọn Diệm bán nước. Trong *Công hàm ngày 16-2-1962* trả lời Thư kháng nghị của Liên Xô, Chính phủ Anh đã trắng trợn vu cho Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà "âm mưu lật đổ chính quyền miền Nam"!

Thật là một thái độ hèn mạt, không xứng đáng chút nào với một Chính phủ của một nước lớn, với một Chủ tịch của Hội nghị Giơnevơ.

Nhân dân Việt Nam kịch liệt chống lại lời vu khống đó và thiết tha kêu gọi các bạn - nhân dân nước Anh - có hành động thiết thực để ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Việt Nam.

Kính gửi các bạn lời chào hữu nghị.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2900,
ngày 2-3-1962.

BÀI NÓI TẠI ĐẠI HỘI CHIẾN SĨ THI ĐUA CÔNG AN NHÂN DÂN VŨ TRANG

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đến thăm các đại biểu tại Hội nghị này. Đại bộ phận các chú công tác ở ngoài đảo, ở biên giới, xa đồng bằng, xa thành phố nên Trung ương Đảng, Chính phủ và Bác rất quan tâm đến các chú. Các chú ở ngoài đảo, ở trên rừng hàng năm nên hoàn cảnh gian khổ hơn các anh em khác, cho nên bản thân Bác thường chú ý đến các chú, quan tâm đến các chú.

Bác không được báo cáo tường tận, Bác chỉ nêu những ưu điểm của các chú và nêu mấy điểm các chú phải chú ý cố gắng hơn nữa.

Một là, giúp cho cán bộ ở địa phương, giúp cho nhân dân địa phương hoàn thành nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ giao cho địa phương, tức là các chú đã giúp cho hoàn thành các chính sách của Đảng và Chính phủ. Ví dụ như tổ chức hợp tác xã kết hợp với cải cách dân chủ ở vùng núi, các chú làm cũng khá. Trước đây, đồng bào sống thiếu vệ sinh, tản mát, không tổ chức, nay các chú giúp đồng bào tổ chức thành những xóm, ấp, mừng, bản tốt. Hoặc là giúp huấn luyện dân quân địa phương, giúp địa phương duy trì, giữ gìn trật tự trị an, trấn áp bọn thổ phỉ, bọn phản cách mạng và lại giúp cho các hợp tác xã trong mùa màng mấy vạn ngày công. Đó là những điểm tốt.

Còn điểm tốt nữa là về tăng gia sản xuất, tiết kiệm, tự lực cánh sinh. Bác nghe nói có chỗ tự túc được 50% về thức ăn, có chỗ tự túc được 3 tháng lương. Thế là tốt. Có một điều nữa Bác rất bằng lòng là nghe nói tất cả các đoàn thể bộ đội đã tổ chức giúp cho

địa phương hơn 100 chi bộ đảng và gần 300 chi đoàn thanh niên. Cái đó rất tốt và rất đáng khen.

Bác dặn các chú mấy điểm sau này phải tăng cường hơn nữa, ra sức tăng cường hơn nữa. *Trước hết*, phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác và sẵn sàng chiến đấu để đề phòng và tiêu diệt những âm mưu và hoạt động của Mỹ - Diệm đang tìm cách phá hoại miền Bắc. Các âm mưu, hoạt động đó, các chú biết rồi, Bác không cần nói rõ ở đây. Các chú cảnh giác thôi chưa đủ mà phải dựa vào dân, làm cho nhân dân cùng cảnh giác và giúp đỡ mình, đơn vị mình trong công việc. Ta đã có những kinh nghiệm và các chú cũng đã biết, Bác không cần nói ở đây. *Thứ hai*, tổ chức và kế hoạch công tác phải tăng cường hơn nữa. Các chú cũng đã làm khá nhưng nghe nói cũng còn non. Mà còn non thì các chú phụ trách phần khá lớn đấy. *Thứ ba*, phải đoàn kết, đoàn kết chặt chẽ, đoàn kết nội bộ, đoàn kết quân và dân. Các chú đóng ở nhiều nơi là vùng đồng bào thiếu số cho nên phải làm đầy đủ chính sách dân tộc, phải làm cho khéo. *Thứ tư*, phải cố gắng học tập chính trị, học tập nghiệp vụ, học tập văn hoá và thời sự. *Thứ năm*, phong trào thi đua phải làm bền bỉ, liên tục. Các chú có thi đua và có thành tích đấy, nhưng Bác dặn phải bền bỉ và liên tục.

Bác rất bằng lòng nghe nói trong các đơn vị có 29% là đảng viên, 60% là đoàn viên. Thế là cả Đảng và Đoàn là gần 90%. Trong bộ đội như thế là một lực lượng rất mạnh. Đó là cái hạt nhân, là cái căn bản rất mạnh. Bây giờ cả Đảng và Đoàn là 90%, chỉ có 10% chiến sĩ chưa vào Đảng, vào Đoàn. Nếu các chú cứ 9 người, 3 đảng viên và 6 đoàn viên ra sức giúp một đồng chí ngoài Đảng, ngoài Đoàn tiến bộ thì trong một ít lâu là đã thành đảng viên và đoàn viên hết. Thế thì rất tốt. Không phải nói anh vào Đảng, vào Đoàn đi, tôi giới thiệu cho, mà là giúp cho họ tiến bộ. Các đảng viên và đoàn viên phải gương mẫu thì công tác phát triển, củng cố Đảng, Đoàn sẽ tiến bộ rất nhiều.

Hội nghị chúng ta có 224 đại biểu, số đảng viên và đoàn viên là bao nhiêu? Có bao nhiêu người chưa phải đảng viên, đoàn viên? Bác thấy các chú trẻ trung, bây giờ lại là chiến sĩ thì các chú phải cố gắng mà vào Đảng, vào Đoàn. Không phải thân tiên, mà phải cố

gắng học tập, công tác, giữ gìn kỷ luật; cố gắng thi đua là được vào Đoàn, rồi được vào Đảng. Các chú thấy các đồng chí đó đã quyết tâm, bây giờ phải làm thế nào giúp đỡ các đồng chí đó vào Đảng, vào Đoàn. Về công tác Đảng, Đoàn phải tăng cường hơn nữa. Tăng cường công tác Đảng, công tác Đoàn thì công tác nghiệp vụ và các công tác khác sẽ tăng tiến hết.

Những ưu điểm mà Bác kể trên và những điểm Bác dặn, các chú phải có công tác kiểm tra, đôn đốc cho tốt.

Bác nói ít mà các chú nhớ và làm được những điều Bác nói là tốt rồi. Bác kết luận là, nếu các chú phát triển được những cái ưu điểm mà các chú đã có, làm đúng những điểm mà Bác nhắc nhở là các chú góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh hoà bình thống nhất nước nhà.

Bác sẽ tặng tổ chức của các chú một lá cờ luân lưu để thưởng đơn vị nào thi đua khá nhất. Thi đua phải có điều kiện, điều kiện như thế nào các chú thảo luận với nhau. Ví dụ như bắt được nhiều đặc vụ, biệt kích hay dân vận, tăng gia tốt... Bác sẽ ký tên vào lá cờ này và đơn vị nào giành được cờ thì được thêu tên vào đấy. Đơn vị nào được thêu tên 2,3 lần thì quý hoá lắm.

Bác nhờ các cô, các chú chuyển lời hỏi thăm của Bác, của Trung ương Đảng và Chính phủ tới đồng bào, cán bộ địa phương và các chiến sĩ ở các đơn vị .

Cuối cùng, Bác tặng các chú mấy câu, chú nào văn hay, thơ giỏi sửa lại cho hay:

Non xanh nước biếc trùng trùng,

Giữ gìn Tổ quốc, ta không ngại ngừng gian lao.

Núi cao, sự nghiệp càng cao,

Biển sâu, chí khí ta soi vào càng sâu,

Thi đua ta quyết giết cờ đầu.

Nói ngày 2-3-1962.

Băng ghi âm lưu tại

Trung tâm lưu trữ Quốc gia I.

THƯ GỬI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT CÔNG TÁC GIAO THÔNG VẬN TẢI NÔNG THÔN VÀ MIỀN NÚI

Thân ái gửi Hội nghị giao thông vận tải,

Được tin các cô, các chú họp Hội nghị để tổng kết công tác làm giao thông vận tải ở nông thôn, miền núi. Nhân dịp này Bác nhắc một số điểm để các cô, các chú lưu ý:

- Mấy năm qua, các địa phương đều có cố gắng làm và sửa chữa thêm được nhiều đường sá, đóng thêm được nhiều xe và thuyền. Như vậy là khá.

Nhưng so với yêu cầu của nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm, thì số đường sá, xe thuyền còn quá ít.

- Cho đến nay, làm đường chưa chú ý phục vụ sản xuất, chưa kết hợp chặt chẽ giao thông với thuỷ lợi.

Để hoàn thành tốt kế hoạch 5 năm, chúng ta phải cố gắng hơn nữa, làm tốt hơn nữa:

- Phải lấy phục vụ sản xuất là chủ yếu.

- Phải biết dựa vào nhân dân làm là chính.

- Các cấp uỷ (tỉnh, huyện, xã) phải quan tâm đúng mức, chỉ đạo chặt chẽ, không được khoán trắng cho cán bộ chuyên môn.

Bác mong rằng trong Hội nghị này các đại biểu thảo luận rõ phương hướng, chỉ tiêu, nhiệm vụ phát triển giao thông vận tải ở

nông thôn, miền núi mà Đảng và Chính phủ đã đề ra. Sau Hội nghị về, các cô, các chú lãnh đạo nhân dân làm đường sá và thuyền xe nhiều hơn nữa và tốt hơn nữa.

Bác gửi đến Hội nghị một lá cờ luân lưu hàng năm để tặng cho tỉnh nào làm giao thông vận tải cho nông thôn khá nhất.

Bác chúc các đại biểu sức khoẻ, chúc Hội nghị thành công.

BÁC HỒ

Báo *Nhân dân*, số 2901,
ngày 3-3-1962.

LÀM THẾ NÀO CHO LẠC THÊM VUI?

"*Dân Nghệ nhà choa,*

"*Mỗi năm ăn quà,*

"*Hết chín nghìn bảy (9.720) tấn gang !*".

Xin giải thích: Những năm bắt đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân các nước anh em ta đều *thất lưng buộc bụng*, để mua thêm máy móc và nguyên liệu của nước ngoài. Một ví dụ: Ngày nay, Liên Xô là một nước rất giàu mạnh, đang xây dựng thắng lợi chủ nghĩa cộng sản. Để đạt kết quả vẻ vang ấy, nhân dân Liên Xô đã *thất lưng buộc bụng* gần 20 năm. Trong những năm ấy, những thứ của ngon vật quý như trứng gà to, quả cây tốt, vải vóc đẹp, v. v. nhân dân đều nhịn, không ăn, không dùng, để đưa ra nước ngoài, đổi lấy máy móc.

Ngày nay, nước ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, cần nhiều máy móc và nguyên liệu. Các nước anh em giúp đỡ ta nhiều, nhưng ta cũng phải mua một số ở nước khác. Muốn mua thì phải có nhiều ngoại tệ, hoặc *lấy nông sản mà đổi*, ví dụ: lấy *lạc* đổi lấy gang.

Muốn làm như vậy, thì chúng ta phải *tiết kiệm lạc*. Đảng này chúng ta lại phung phí *lạc* lu bù.

Báo *Nhân dân* (9-3-1962) có đăng một bài nói ở Nghệ An "Trên trời, dưới lạc". Từ thành thị đến thôn quê, từ ngoài đường đến trong chợ, đâu đâu cũng làm và bán kẹo Lạc. Chỉ ít mỗi tháng cũng hết 54 tấn lạc, mỗi năm hết 650 tấn.

Nếu đưa ra nước ngoài, thì *1 tấn lạc đổi được 15 tấn* ¹⁾. Thế là nếu đồng bào Nghệ chịu khó "thắt lưng buộc bụng" một chút, tiết kiệm lạc để xuất khẩu, thì mỗi năm đổi được *9.720 tấn gang*. Và nếu đồng bào các nơi khác đều tiết kiệm lạc, thì mỗi năm chúng ta có thể đổi lấy hàng trăm chiếc máy cày cho nông thôn. Các đồng chí cán bộ phụ trách phải hiểu điều đó, để giải thích cho đồng bào và các đồng chí cán bộ thu mua biết tổ chức khéo và làm đúng chính sách của Chính phủ, đi đúng đường lối quần chúng thì chắc đồng bào ta sẽ vui lòng tiết kiệm lạc và các thứ nông sản khác để bán cho Nhà nước xuất khẩu đổi lấy máy móc và nguyên liệu. Vậy có câu rằng:

Làm thế nào cho lạc thêm vui?

Đổi lấy máy móc, thì bây tui quyết làm!

T.L.

Báo Nhân dân, số 2912,
ngày 14-3-1962.

---

1) Xem bài *Cần phải ra sức trồng nhiều hoa màu*, tr.547-548 tác giả đã sửa lại 1 tấn lạc đổi được 1,5 tấn gang.

CHÚC MỪNG ANGIÊRI ANH EM THẮNG LỢI

Sau bảy năm rưỡi kháng chiến anh dũng, nhân dân Angiêri đã thắng lợi to.

Hôm 18 tháng 3, Chính phủ Pháp đã buộc phải ký hiệp định ngừng bắn. Chính phủ Pháp đã phải thừa nhận:

- Quyền độc lập và toàn vẹn lãnh thổ của Angiêri. Angiêri là một nước có tất cả chủ quyền về quốc phòng, ngoại giao, v.v..
- Chính phủ kháng chiến Angiêri là đại biểu duy nhất của nhân dân Angiêri.

Thế là tham vọng của bọn thực dân coi Angiêri là một tỉnh thuộc Pháp và thái độ ngang ngạnh của chúng coi Chính phủ kháng chiến Angiêri như là một nhóm phiến loạn - đã bị tiêu tan.

Sau bảy năm rưỡi chiến tranh phi nghĩa, thực dân Pháp đã hoàn toàn thất bại.

Cuộc chiến tranh bẩn thỉu đã làm cho nước Pháp hao tài tốn của, làm cho hơn 68.000 binh sĩ Pháp chết và bị thương (đó là con số do Bộ Quốc phòng Pháp tuyên bố, sự thật thì số chết và bị thương chắc nhiều hơn nữa). Nó đã làm cho hơn một triệu người Angiêri thiệt mạng, nhiều nhất là người già, đàn bà và trẻ con bị chết đói và chết bệnh trong các vùng tập trung, chết trong các trận ném bom, càn quét và trong các cuộc quân đội thực dân báo thù.

Ngoài những tai hại khủng khiếp đó, cuộc chiến tranh phi nghĩa đã gây nên cho nước Pháp một tai vạ khác - là bọn phát xít

vũ trang. Bọn này do tướng tá và binh sĩ phái hữu trong quân đội thực dân ở Angiêri tổ chức ra và chúng được sự dung túng của Chính phủ Đờ Gôn. Hiện nay, chúng đang hoành hành quấy rối (ném bom, giết người, cướp của) ở các thành thị Pháp và Angiêri, làm cho tình hình thêm bối rối.

Từ năm 1954, thực dân Pháp bị đánh bại ở Việt Nam, rồi liên tiếp buộc phải rút khỏi Tuynidi, Maroc, Ghinê và các thuộc địa khác. Lần này chúng bị thất bại ở Angiêri. Trong tám năm, cái gọi là "đế quốc Pháp" đã tiêu tan thành mây khói. Đó cũng là thất bại chung của chủ nghĩa thực dân.

Thắng lợi của nhân dân Angiêri cũng là thắng lợi chung của nhân dân Pháp, của các dân tộc mới giành được hoặc đang đấu tranh để giành lại quyền độc lập, tự do, của nhân dân thế giới yêu chuộng hoà bình và của phe xã hội chủ nghĩa.

Xưa nay nhân dân Việt Nam ta vẫn một lòng ủng hộ nhân dân Angiêri. Ngày nay, nhân dân Angiêri thắng lợi cũng như nhân dân ta thắng lợi. Hôm nay, chúng ta gửi đến Chính phủ và nhân dân Angiêri anh em lời chúc mừng thân ái và nhiệt liệt nhất.

T.L.

Báo Nhân dân, số 2918,
ngày 20-3-1962.

TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI CỦA PHÓNG VIÊN BÁO TIN NHANH HÀNG NGÀY (LUÂN ĐÓN)

Hỏi: Tại sao "Việt cộng" không rút khỏi miền Nam Việt Nam sau Hiệp định đình chỉ chiến sự Giơnevơ năm 1954 ?

Trả lời: Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà đã thi hành nghiêm chỉnh Hiệp định Giơnevơ. Việc tập kết chuyển quân đã được thực hiện sớm hơn thời gian Hiệp định Giơnevơ quy định ba ngày. Báo cáo số 4 (12-1955) của Ủy ban Quốc tế kiểm soát và giám sát ở Việt Nam đã xác nhận việc đó.

"Việt cộng" là một cái tên do Mỹ - Diệm đặt ra và gán cho mọi người yêu nước ở miền Nam Việt Nam để ra tay khủng bố, đàn áp.

Cái chiêu bài "chống cộng" là do bọn đế quốc và bọn phản động dựng lên, để đàn áp mọi phong trào tiến bộ. Mỹ - Diệm cũng nêu chiêu bài "chống cộng" ở miền Nam Việt Nam, điều đó không có gì mới lạ.

Hỏi: Theo ý kiến Chủ tịch thì tình hình hiện nay ở miền Nam Việt Nam sẽ đưa đến kết quả như thế nào?

Trả lời: Phá hoại Hiệp định Giơnevơ, bất chấp dư luận thế giới, đế quốc Mỹ đã công khai vũ trang can thiệp vào miền Nam Việt Nam, lập bộ chỉ huy quân sự ở Sài Gòn, không ngừng đưa thêm các loại máy bay, tàu chiến, binh sĩ, chó săn, v.v. vào miền Nam Việt Nam. Điều đó thế giới đều biết. Độc ác hơn nữa là đế quốc Mỹ dùng máy bay ném bom đốt phá làng mạc và dùng hoá chất phá hoại

mùa màng, gây nhiều thiệt hại đến tính mạng và tài sản của nhân dân miền Nam.

Mỹ - Diệm đang gây chiến tranh chống nhân dân miền Nam Việt Nam. Lịch sử thế giới đã chứng tỏ rằng không lực lượng phản động nào có thể chống lại lực lượng đoàn kết và đấu tranh của nhân dân. Tình hình ở miền Nam sẽ đưa đến kết quả: Cuối cùng Mỹ - Diệm nhất định thất bại, nhân dân miền Nam nhất định thắng lợi.

Hỏi: Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà có sẵn sàng đi đến những bảo đảm quốc tế với những nước có mặt tại Hội nghị 14 nước tại Giơnevơ về Lào nhằm tôn trọng và bảo vệ lãnh thổ toàn vẹn của một miền Nam Việt Nam trung lập với một chính sách ngoại giao giống như của Ấn Độ hoặc Campuchia không?

Trả lời: Cương lĩnh Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (9-1955) đã trả lời câu hỏi của ông. Cương lĩnh ấy đã nói như sau: "Về mọi mặt lịch sử, địa lý, kinh tế, văn hoá, xã hội và dân tộc, Việt Nam ta là một nước thống nhất, quyết không một lực lượng nào có thể chia cắt được"... Nhưng "hiện nay tình hình xã hội và chính trị ở miền Bắc và miền Nam khác nhau. Muốn thực hiện một cách thuận lợi việc thống nhất Tổ quốc bằng phương pháp hoà bình, chúng ta phải chiếu cố đến tình hình thực tế của hai miền, chiếu cố đến lợi ích và nguyện vọng chính đáng của các tầng lớp nhân dân; đồng thời dùng cách hiệp thương đi đến tổng tuyển cử tự do để thực hiện thống nhất, không nên bên nào cưỡng ép hoặc thôn tính bên nào".

Cương lĩnh đó phù hợp với Hiệp định Giơnevơ. Hiệp định này đã công nhận chủ quyền, độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam và quy định giải pháp chính trị là tổng tuyển cử tự do trong cả nước.

Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà đã nhiều lần đề nghị với chính quyền miền Nam, hai bên phái đại diện gặp nhau để bàn bạc cách giải quyết theo phương pháp hoà bình và vừa rồi, trong bản *Tuyên bố* ngày 18-2-1962, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà lại một lần nữa yêu cầu *hai Chủ tịch* và các nước tham gia Hiệp định Giơnevơ năm 1954 về Đông Dương nghiên

cứu gấp những biện pháp có hiệu quả để chấm dứt cuộc vũ trang xâm lược của đế quốc Mỹ vào miền Nam Việt Nam, nhằm bảo vệ hoà bình ở Đông Dương và Đông - Nam Á.

Việc miền Nam theo một *chế độ trung lập* hay là một chế độ nào khác là do nhân dân miền Nam quyết định, không ai có thể làm trái nguyện vọng của nhân dân. Việc thống nhất đất nước Việt Nam là việc nội bộ của nhân dân Việt Nam, không một nước nào có quyền can thiệp.

Hỏi: Trong trường hợp như vậy thì theo ý kiến Chủ tịch, quan hệ giữa hai nước Việt Nam sẽ như thế nào?

Trả lời: Trong khi chờ đợi nước nhà thống nhất, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà đã từng đề nghị (Công hàm ngày 22-12-1958) với chính quyền miền Nam bình thường hoá quan hệ giữa hai miền về mặt kinh tế và văn hoá, về việc đi lại và thư tín giữa hai miền, v.v.. Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà cho đó là nguyện vọng thiết tha của toàn dân Việt Nam trong khi chờ đợi Tổ quốc thống nhất bằng phương pháp hoà bình.

Báo *Nhân dân*, số 2926,
ngày 28-3-1962.

CHI BỘ TỐT, THÌ MỌI VIỆC ĐỀU TỐT

Nhân dân ta rất tốt, nếu chi bộ khéo lãnh đạo và đảng viên hăng hái xung phong làm gương mẫu thì khó khăn gì cũng vượt qua, công việc gì cũng làm tốt. Sau đây là vài ví dụ:

- Hợp tác xã thôn Nhân Lệ (Kiến An) có khoảng 100 gia đình. Đất ruộng có ít, nghề phụ chưa có. Mùa vừa qua lại bị thiên tai, thu hoạch kém mà hoa màu cũng ít,

Tuy vậy, đồng bào Nhân Lệ đã làm rất gọn và tốt chính sách lương thực.

Trước hết do đảng viên xung phong, rồi do thanh niên và dân quân làm nòng cốt động viên nhân dân học tập chính sách của Đảng về việc bán thóc cho Nhà nước.

Lúc đầu tuy có khó khăn nhưng khi tư tưởng đã thông suốt thì các cụ phụ lão cũng đều hăng hái kêu gọi con cháu xung phong. Có những hộ neo đơn, được miễn không phải bán thóc, nhưng họ vẫn cứ xung phong bán.

Tinh thần hăng hái lôi cuốn nhân dân cả thôn, cho nên vừa thu hoạch xong thì Nhân Lệ đã nhanh chóng hoàn thành nhiệm vụ: nộp hơn 8 tấn thóc thuế và bán cho Nhà nước gần 12 tấn thóc theo nghĩa vụ. Ngoài ra, bà con còn dành dụm bán thêm cho Nhà nước hơn 2 tấn thóc tiết kiệm.

Hiện nay, ban quản trị hợp tác xã Nhân Lệ đang khuyến khích các xã viên lập "hũ gạo tiết kiệm" và ra sức thi đua giành vụ Đông-Xuân thắng *.

1* Trích báo *Kiến An* (ngày 23-3-1962).

- Hợp tác xã Quyết Tiến ở thôn Bùi (Hà Nam), thiếu sức lao động, vì nhiều chị em phụ nữ đều bận nuôi con, không đi làm được. Vì vậy mà thu nhập của các gia đình xã viên kém đi. Chi bộ quyết định xây dựng một nhà gửi trẻ. Các đảng viên và đoàn viên thanh niên xung phong gánh đất, làm nhà. Một ngôi nhà 5 gian xinh xắn được dựng lên. Chi bộ quyết định: trước tiên hãy nhận con các gia đình neo đơn. Nhưng các bà mẹ còn nghi ngờ không đưa các cháu đến gửi. Họ nói: "Nếu béo bỏ thì mời các ông cán bộ và đảng viên mang con đến gửi trước!".

Theo chỉ thị của chi bộ, các đảng viên đưa con mình đến gửi. Thấy các cháu này được săn sóc tốt, các bà mẹ trước kia chần chừ, nay đều mang con đến gửi. Thành thử không đủ chỗ cho tất cả các cháu. Chi bộ lại quyết định: cán bộ và đảng viên đưa con mình về, để nhường chỗ cho những cháu các gia đình neo đơn.

Trong những ngày đầu, các cháu thì đông mà các cô giữ trẻ thì chưa đủ, sau buổi lao động các đồng chí đảng viên đều đến nhà gửi trẻ tắm rửa và săn sóc các cháu.

Hiện nay, nhà gửi trẻ này đã có hơn 100 cháu từ ba tháng đến 4 tuổi, do 6 cô đoàn viên thanh niên săn sóc rất chu đáo.

Nhờ có nhà gửi trẻ này mà chị em phụ nữ thôn Bùi được giải phóng và hăng hái tham gia lao động sản *.

Nội dung hai việc trên đây rất bình thường, nhưng nó chứng tỏ một ý nghĩa rất to lớn: *Chi bộ tốt thì mọi công việc đều tốt.*

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2926,
ngày 28-3-1962.

1* Trích báo *Nhân dân* (ngày 21-3-1962).

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN VÀ CÁN BỘ TỈNH THÁI BÌNH

Thưa đồng bào và các đồng chí,

So với ba năm rưỡi trước đây (từ tháng 10-1958) Bác về thăm Thái Bình lần trước thì năm nay tỉnh nhà có tiến bộ về nhiều mặt như tăng vụ, vỡ hoang, thủy lợi, phân bón, v.v.. Đó là do sự cố gắng của đồng bào và cán bộ. Đó là điều đáng khen.

Tuy vậy, so với nhu cầu của nhân dân và so với các nơi khác, thì tỉnh nhà tiến bộ còn chậm, vài ví dụ:

Về mặt sản xuất chỉ có hoa màu tăng, còn các thứ khác đều không đạt kế hoạch, như:

- Lúa chỉ đạt 78%.

- Các cây công nghiệp như bông chỉ đạt 60%, lạc: 50%, mía: 45%.

- Cây trồng khá nhiều nhưng vì sản sóc kém, cho nên trồng nhiều mà sống được ít.

- Về chăn nuôi, thì số lợn, trâu, bò, cá biển đều sụt.

- Thu mua thóc cho Nhà nước chỉ đạt 82%, thu nợ của ngân hàng còn kém.

Vì sao vậy? Các cấp uỷ đảng, các cán bộ từ tỉnh đến huyện, đến xã cần phải phụ trách trả lời câu hỏi ấy và phải tìm ra biện pháp thiết thực để tiến lên.

Hiện nay ở tỉnh nhà, 88% tổng số nông hộ đã vào *hợp tác xã*, trong số đó gần 50% số hợp tác xã có từ 100 hộ trở lên. Về *số lượng*

như thế là vừa tốt. Mỗi hợp tác xã số xã viên không nên quá ít, vì quá ít thì không đủ sức để phát triển, cũng không nên quá nhiều, vì quá nhiều thì khó quản lý.

Hợp tác xã nên tổ chức và quản lý thế nào cho tốt? Muốn biết rõ điều đó, tất cả đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động và xã viên hợp tác xã cần phải nghiên cứu kỹ "*Nghị quyết của Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng về vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất*" và bài nói chuyện của Bác về *Nghị quyết* đó. Cần nghiên cứu kỹ và thực hiện đúng theo *Nghị quyết*.

Ở đây Bác chỉ nêu vài điểm:

- Ở tỉnh nhà, bình quân mỗi mẫu tây chỉ bón non 8 tấn *phân* như thế là còn ít; trong khi đó thì các tỉnh khác đang hăng hái thi đua với hợp tác xã *Tân Khang* bón mỗi mẫu 54 tấn phân các loại, tức là gần gấp 7 lần ở Thái Bình.

- Số ngày lao động quá ít, bình quân mỗi người mỗi năm chỉ làm việc 180 ngày cả thủy. Như vậy là trong một năm 365 ngày, chỉ lao động một ngày lại nằm nghỉ một ngày! Lao động ít thì sản xuất được ít. Sản xuất ít thì thu nhập được ít. Thu nhập ít thì cải thiện đời sống không được nhiều.

- Ở trong tỉnh có nhiều kinh nghiệm tốt, như:

Hợp tác xã Hiệp Hòa và Đông Lâm tăng vụ, tăng năng suất, tăng nghề phụ khá.

Hợp tác xã Đông Mỹ cải tiến nông cụ khá.

Hợp tác xã Đông Phú chăn nuôi khá.

Hợp tác xã An Cầu tăng năng suất khá, v.v..

Nhưng cán bộ chưa biết phổ biến những kinh nghiệm tốt đó và các hợp tác xã chưa biết học hỏi lẫn nhau.

- Hợp tác xã của đồng bào công giáo phát triển chậm. Nguyên nhân là do lãnh đạo và cán bộ không đi sâu đi sát.

Chúng ta có những hợp tác xã của đồng bào công giáo phát

triển rất tốt. Vài ví dụ: Ngay ở tỉnh nhà, *hợp tác xã Xứ Riển* lúc thành lập (mùa thu 1959) chỉ có 5 hộ, nay đã tăng đến 65 hộ. Năng suất mỗi mùa mỗi tăng, đời sống xã viên được cải thiện rõ rệt. Vì vậy mà bà con ngày càng tin tưởng và gắn bó với hợp tác xã.

Hợp tác xã Ngọc Sơn (Thanh Hoá) lúc đầu chỉ có 13 hộ, nay đã tiến lên toàn thôn. Thu hoạch có hộ gấp rưỡi, có hộ gấp đôi. Bà con xã viên đã nói: "Hợp tác xã chúng tôi bây giờ có vác gậy đuổi cũng không ai ra!".

Đó là mấy kinh nghiệm tốt mà lãnh đạo và cán bộ cần phải phổ biến.

- *Về công nghiệp và thủ công nghiệp* đều có cố gắng. Nhưng còn phải cố gắng hơn nữa để phục vụ tốt sản xuất nông nghiệp và nhu cầu của nhân dân.

- *Về văn hoá giáo dục* - Số người học *bổ túc văn hoá* tăng nhiều. Ở cơ quan, xí nghiệp, nông trường, số người đi học gần được 100%. Như thế là tốt. Nhưng cần phải nâng cao *chất lượng* hơn nữa. (Kỳ thi giữa năm, trong 105.000 học viên thì chỉ có 24.000 người đỗ).

- *Giáo dục phổ thông* - Các trường học đều có tiến bộ. Nhưng các lớp mẫu giáo chỉ có 850 cháu, như thế là quá ít. Cần phải cố gắng mở rộng thêm.

- *Vệ sinh phòng bệnh* - Số giếng ăn nước và hố xí kiểu mới đều có tăng, cần phải tiếp tục tăng thêm nữa.

- *Đời sống mới* - Những thói mê tín như đồng bóng, bói toán, cúng lễ - đã giảm nhiều. Nhưng thói phô trương lãng phí trong lúc ma chay, cưới hỏi vẫn còn.

Xấu nhất là tệ đánh đập vợ, ép duyên con, thói tảo hôn chưa hoàn toàn chấm dứt.

Thái Bình phải cố gắng trở thành một tỉnh gương mẫu về mỹ tục thuần phong.

- *Về trật tự trị an* - Bộ đội, công an và dân quân đều cố gắng làm tròn nhiệm vụ. Đồng thời toàn Đảng và toàn dân ta phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác, luôn luôn sẵn sàng giúp sức bộ đội, công an và dân quân ngăn chặn những kẻ gian phi và đập tan

mọi âm mưu địch phá hoại.

Công việc cấp bách trước mắt là đồng bào và cán bộ phải quyết tâm tranh thủ vụ Đông - Xuân thắng lợi và chuẩn bị tốt cho vụ thu và vụ mùa.

Kết luận - Thái Bình là một trong những tỉnh nhiều người nhất. Nhân dân sẵn có truyền thống anh dũng và cần cù. Đất đai tốt. Thủy lợi tiện. Lương thực nhiều. Nông nghiệp có nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển mạnh.

Tỉnh ta lại có gần 77.000 *đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động*. Trung ương giao trách nhiệm cho mỗi đồng chí đảng viên và đoàn viên phải nâng cao tinh thần cách mạng, phấn đấu vươn lên, phải chống tư tưởng bảo thủ và chủ quan, chống tác phong quan liêu và đại khái, phải cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, một lòng một dạ phục vụ nhân dân; phải làm gương mẫu, làm đầu tàu cho đồng bào trong phong trào thi đua yêu nước tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, để xây dựng Tổ quốc giàu mạnh và nâng cao đời sống của nhân dân. Phải ra sức củng cố và phát triển tốt chi bộ và phân đoàn. Đồng bào và cán bộ phải có quyết tâm làm cho Thái Bình trở nên một trong những tỉnh khá nhất, để góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, làm nên tảng vững mạnh cho công cuộc thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Bác nhờ các đồng chí chuyển lời thân ái của Trung ương và của Bác đến đồng bào, bộ đội và cán bộ các nơi. Bác đặc biệt gửi lời khen ngợi các cháu thanh niên và các xã viên đang hăng hái xung phong đi võ hoang ở các nơi.

Nói vào cuối 3-1962.

Báo *Nhân dân*, số 2927,

ngày 29-3-1962.

THƯ GỬI CÁC BẠN ĐỌC TẠP CHÍ PHÊ BÌNH MỚI

Gửi các bạn đọc của tờ *Phê bình mới*,

Tôi nhiệt liệt hoan nghênh sáng kiến của tờ *Phê bình mới* cho ra một số đặc biệt về vấn đề Việt Nam.

Các tác giả mong muốn giúp các bạn hiểu thêm về đời sống, về văn hoá và về cuộc đấu tranh cho độc lập và hạnh phúc của nhân dân Việt Nam.

Tôi hy vọng rằng, các bạn sẽ tìm thấy ở đây một dấu hiệu thể hiện sự cố gắng của chúng tôi trong cuộc đấu tranh chung lớn lao cho tất cả các dân tộc, cho hữu nghị, tự do, hoà bình, nhân phẩm và sự hợp tác anh em giữa các dân tộc.

Tôi vui sướng nếu như những vấn đề thảo luận này được công nhân, nông dân và tầng lớp trí thức Pháp là những người mà tôi vẫn gìn giữ những kỷ niệm tốt đẹp nhất trong lòng, nhiệt liệt tán thưởng.

Xin gửi tới tất cả các bạn - những tác giả và bạn đọc - lời chúc mừng nồng nhiệt nhất và lời chào thân ái nhất của tôi.

Tháng 3 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

Tạp chí *Phê bình mới* (*la Nouvelle critique*), số tháng 3-1962.

CUBA ANH DŨNG

Từ ngày 29-3, Toà án cách mạng Cuba bắt đầu xử 1.179 tên phản quốc gồm có những chủ ngân hàng, chủ nhà máy, đại địa chủ, quân phiệt cũ và thổ phi, du côn. Do Mỹ tổ chức, huấn luyện, vũ trang và chỉ huy, chúng đã tấn công vào Tổ quốc Cuba hồi tháng 4 năm ngoái. Chúng hòng lật đổ chính quyền cách mạng và lập ra chính phủ bù nhìn tay sai của Mỹ. Nhưng tất cả bọn chúng, không sót tên nào, đã sa vào lưới sắt của quân đội cách mạng và nhân dân yêu nước.

Bọn đế quốc Hoa Kỳ âm mưu phá hoại Cuba, chẳng những vì Cuba cách mạng, mà còn vì cách mạng Cuba nêu gương đấu tranh cho hàng trăm triệu nhân dân châu Mỹ latinh đang bị phong kiến bản xứ và tư bản Hoa Kỳ áp bức bóc lột thậm tệ. Số đại địa chủ có 1.000 mẫu tây trở lên so với tổng số nhân dân:

Ở Brêđin chỉ chiếm 1,5% mà chiếm 48% tổng số ruộng đất,

Ở $\_$ chỉ chiếm 1,4% mà chiếm 55% tổng số ruộng đất,

Ở Sili²⁾ chỉ chiếm 1,4% mà chiếm 68% tổng số ruộng đất.

Ở các nước châu Mỹ latinh khác, tình hình cũng giống như vậy. Và khắp châu Mỹ latinh đều bị bọn tư bản lũng đoạn Hoa Kỳ bóc lột ngày càng tàn nhẫn thêm.

Năm 1914, tư bản Hoa Kỳ ở châu Mỹ latinh là 1.600 triệu đôla, năm 1960 tăng đến hơn 10.000 triệu.

Chúng lái các nước châu Mỹ latinh vào lối sản xuất đơn thuần những thứ nguyên liệu cần thiết cho chúng. Nước thì chỉ sản xuất dầu lửa. Nước thì chỉ sản xuất đồng, chì. Nước thì chỉ sản xuất thịt và lông cừu. Nước thì chỉ sản xuất bông, chè, cà phê, v.v.. Do đó, kinh tế các nước ấy hoàn toàn bị phụ thuộc vào Hoa Kỳ và nhân dân lao động các nước ấy đều bị tư bản Hoa Kỳ bắt làm nô lệ.

Người ta tính rằng: gần 200 triệu nhân dân châu Mỹ latinh (2

1) *Méchéxich*: nước Mêhicô.

2) *Sili*: nước Chilê.

phần 3 là người Anhd¹⁾ người da đen và người lai), mỗi năm vì đói khát và tật bệnh mà chết đến 2 triệu người. Trong lúc đó, mỗi năm tư bản Hoa Kỳ thu khoảng 2.000 triệu đôla tiền lãi. Thế là mỗi ngày các nước châu Mỹ latinh đã mất 5.500 mạng người, lại mất 5 triệu đôla cho tư bản Mỹ!

Cách mạng Cuba đã thức tỉnh những người nô lệ đó và làm cho họ thấy rằng muốn thoát khỏi kiếp ngựa trâu thì phải làm cách mạng.

Hoa Kỳ có 180 triệu người và một lực lượng quân sự khổng lồ.

Cuba chỉ có hơn 6 triệu người và chỉ cách Hoa Kỳ hơn 100 cây số.

Nếu so sánh lực lượng vật chất thì hoàn cảnh của Cuba vô cùng khó khăn. Nhưng Cuba đã gan dạ đứng lên chống đế quốc Mỹ và đã thắng lợi. Cuba thắng lợi là vì Cuba có chính nghĩa, vì nhân dân Cuba đoàn kết nhất trí, anh dũng chiến đấu, vì Cuba được sự đồng tình và ủng hộ của phe xã hội chủ nghĩa và của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới. Dù đế quốc Mỹ dùng mọi âm mưu thâm độc, dùng mọi lực lượng phản động, chúng cũng sẽ thất bại. Mà thắng lợi của Cuba thì càng cổ vũ các dân tộc đang đoàn kết chống đế quốc Mỹ, làm cho họ càng tin chắc rằng nhất định họ sẽ thắng. Tòa án cách mạng Cuba trị tội bọn phản động, đồng thời cũng lên án tội ác của đế quốc Mỹ.

Hoan hô Cuba anh hùng!

T.L.

Báo Nhân dân, số 2933,
ngày 4-4-1962.

1) Anhd^{tiếng}: người da đỏ.

VÌ SAO ?

Nhiều bạn đọc hỏi: Hiện nay ở Giơnevơ đại biểu 17 nước đang họp bàn *giải trừ quân bị*. Vì sao đại biểu Mỹ cứ một mực cù nhằng, không chịu bàn bạc một cách thiết thực ?

Xin trả lời tóm tắt như sau:

Vì ở Mỹ *chính phiệt* - từ Tổng thống đến các Bộ trưởng và nhân viên cao cấp đều dính líu chặt chẽ với tài phiệt. *Tài phiệt* là những nhóm đại tư bản chế tạo vũ khí. Những nhóm này đều dính líu chặt chẽ với *quân phiệt* - là quân nhân cấp cao.

Vài ví dụ:

Cụm Bộ trưởng Chiến tranh Pêxơ đồng thời là Chủ tịch "Giê-nê-rôn Dynamic", một công ty chế tạo vũ khí to nhất ở Mỹ. Do sự dính líu nói trên, năm 1961, công ty này đã thầu được một món hàng quân dụng đáng giá 1.260 triệu đôla. Công ty này thuê 27 viên tướng quân và đô đốc (đã hưu trí) làm chủ nhiệm hoặc cố vấn với một số lương bổng kèch sù. Những quân nhân cũ này qua các tướng quân và đô đốc tại chức mà thầu cho công ty ấy những món hàng béo bở về quân dụng.

Một trăm công ty to nhất đã dùng hơn 1.400 quân quan cao cấp đã về hưu, trong đó có 261 tướng quân và đô đốc.

Hơn một nửa số nhân viên của Bộ Ngoại giao là quân nhân chuyển ngành.

Bộ Chiến tranh Mỹ có hơn 3 triệu rưỡi nhân viên mà 2 triệu rưỡi là quân nhân. Tiền lương mỗi tháng là 1 tỷ đôla.

- Năm nay ngân sách của Mỹ là gần 81 tỷ đôla. 80% ngân sách này dùng vào chi phí quân sự. Nói tóm lại, bọn chính phiệt, quân phiệt và tài phiệt là "tam vị nhất thể". Chúng nhờ vào việc chuẩn bị chiến tranh và chạy đua quân bị mà làm giàu. Nếu thực sự giải trừ quân bị tức là hết chiến tranh. Mà hết chiến tranh thì chúng sẽ thất nghiệp. O.J. Cúc (một người viết sách nổi tiếng ở Mỹ) đã nói "Chính sách ngoại giao của Mỹ đã bị quân sự hoá và tư tưởng đàm

phán đã bị xoá bỏ...".

- *Liên Xô* đã đề nghị: tài giảm quân bị từng bước và làm trong một thời gian 4 năm.

Bước 1: thủ tiêu tất cả các thứ vũ khí hạt nhân; thủ tiêu tất cả các căn cứ quân sự ở nước ngoài.

Bước 2: hoàn toàn cấm các thứ vũ khí hạt nhân, hoá chất, vi trùng và các thứ giết người hàng loạt; giảm bớt một phần lớn các lực lượng quân sự và các vũ khí thường.

Bước 3: hoàn toàn thủ tiêu các lực lượng quân sự và các thứ vũ khí thường. Hoàn toàn đình chỉ chế tạo các thứ vũ khí và xoá bỏ ngân sách quân sự; thủ tiêu các bộ quốc phòng; đóng tất cả các trường binh bị; xoá bỏ tất cả các luật lệ mộ lính và cấm việc luyện tập quân sự cho nhân dân.

Đối với những đề nghị rõ ràng và dứt khoát đó, Mỹ cứ từ chối dây dầy như đĩa phải vôi.

Với lực lượng mạnh mẽ của phe xã hội chủ nghĩa và sự ủng hộ nhiệt liệt của nhân dân yêu chuộng hoà bình thế giới, cuối cùng đề nghị rất nhân đạo và hợp lý của Liên Xô nhất định sẽ thắng.

Hiện nay đế quốc Mỹ đang trắng trợn can thiệp vào miền Nam nước ta. Cho nên nhân dân Việt Nam ta càng kiên quyết ủng hộ đề nghị của Liên Xô về giải trừ quân bị.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2937,
ngày 8-4-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ LẦN THỨ BẢY CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT NAM (KHOÁ III)³⁷

Các đồng chí,

Nước ta: ở về xứ nóng, khí hậu tốt,

Rừng vàng biển bạc, đất phì nhiêu.

Nhân dân dũng cảm và cần kiệm,

Các nước anh em giúp đỡ nhiều.

Thế là chúng ta có đủ cả ba điều kiện thuận lợi - thiên thời, địa lợi và nhân hoà - để xây dựng chủ nghĩa xã hội, tức là xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân ta.

Việc mà toàn Đảng, toàn dân ta cần phải làm, là ra sức kết hợp và vận dụng thật khéo ba điều kiện đó vào công cuộc xây dựng kinh tế của miền Bắc nước ta.

Đại hội Đảng lần thứ III đã có *Nghị quyết* chỉ rõ đường lối chung về phát triển kinh tế.

Hội nghị Trung ương lần thứ năm đã có *Nghị quyết* về phát triển nông nghiệp.

Hội nghị Trung ương lần thứ bảy đã có *Nghị quyết* về phát triển công nghiệp.

Thế là chúng ta có phương hướng rõ ràng, biện pháp cụ thể.

Ở đây, tôi chỉ tóm tắt nêu vài ý kiến để giúp các đồng chí tham khảo.

Việt Nam ta có câu tục ngữ: "Có thực mới vực được đạo". Trung Quốc cũng có câu tục ngữ "Dân dĩ thực vi thiên".

Hai câu ấy tuy đơn giản, nhưng rất đúng lẽ.

Muốn nâng cao đời sống của nhân dân thì trước hết phải giải quyết tốt *vấn đề ăn* (rời đến vấn đề mặc và các vấn đề khác). Muốn giải quyết tốt vấn đề ăn thì phải làm thế nào cho có đầy đủ *lương thực*. Mà lương thực là do nông nghiệp sản xuất ra. Vì vậy, *phát triển nông nghiệp là việc cực kỳ quan trọng*.

Ở các xứ rét, mỗi năm tuyết giá dai dẳng, chỉ trông trọt được một mùa. Khí hậu nước ta ấm áp cho phép ta quanh năm trông trọt, thu hoạch bốn mùa. Như thế là *thiên thời* rất thuận lợi. Vùng đồng bằng miền Bắc tuy ruộng ít, người nhiều; nhưng chúng ta trông xen, tăng vụ, thì một mẫu đất có thể hoá ra hai. Miền ngược thì có nhiều vùng đất rộng mênh mông và màu mỡ, tha hồ cho chúng ta vỡ hoang. Như thế là *địa lợi* rất tốt.

Hiện nay, ruộng đất là của nông dân. Hơn 85% nông dân đã vào hợp tác xã. Hơn 35% hợp tác xã đã thành toàn thôn. Ít lâu nữa, hầu hết nông dân sẽ được tổ chức vào hợp tác xã. Mười mấy triệu đồng bào nông dân được tổ chức chặt chẽ, đó là một lực lượng vô cùng to lớn: Đào non cũng trúc, lấp biển cũng bằng. Thế là điều kiện *nhân hoà* cũng rất thuận lợi.

Điều quan trọng bậc nhất hiện nay để phát triển mạnh nông nghiệp là: *Chỉnh đốn các ban quản trị hợp tác xã cho thật tốt*. Ban quản trị tốt thì hợp tác xã tốt. Hợp tác xã tốt thì nông nghiệp nhất định phát triển tốt.

Công nghiệp và nông nghiệp là hai chân của nền kinh tế.

Nông nghiệp phải phát triển mạnh để cung cấp đủ lương thực cho nhân dân; cung cấp đủ nguyên liệu (như bông, mía, chè...) cho nhà máy, cung cấp đủ nông sản (như lạc, đỗ, đậu...) để xuất khẩu đổi lấy máy móc.

Công nghiệp phải phát triển mạnh để cung cấp đủ hàng tiêu dùng cần thiết cho nhân dân, trước hết là cho nông dân; cung cấp máy bơm nước, phân hoá học, thuốc trừ sâu... để đẩy mạnh nông nghiệp; và cung cấp dần dần máy cày, máy bừa cho các hợp tác xã nông nghiệp. Công nghiệp phát triển thì nông nghiệp mới phát

triển. Cho nên công nghiệp và nông nghiệp phải giúp đỡ lẫn nhau và cùng nhau phát triển, như hai chân đi khoẻ và đi đều thì tiến bước sẽ nhanh và nhanh chóng đi đến mục đích. Thế là thực hiện *liên minh công nông* để xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân.

Do sự cố gắng của bản thân ta và nhờ sự giúp đỡ tận tình của các nước anh em, nhất là Liên Xô và Trung Quốc, công nghiệp của ta phát triển khá nhanh. Ví dụ: trong tổng giá trị sản lượng công nghiệp và nông nghiệp, năm 1955 công nghiệp chỉ chiếm non 17%. Năm 1961 công nghiệp đã chiếm hơn 43%. Tuy vậy, so với nhu cầu thì công nghiệp vẫn còn non kém. Sức điện, gang thép, máy móc, hoá chất..., chưa đủ cung cấp cho nông nghiệp và các ngành kinh tế khác. Các thứ đã sản xuất được thì chất còn kém, giá còn đắt.

Để đạt mục đích công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa, toàn Đảng, toàn dân ta phải ra sức thực hiện đầy đủ *Nghị quyết* của Hội nghị thứ bảy của Trung ương.

Theo ý tôi, cái *thìa khoá* của việc phát triển nông nghiệp là chỉnh đốn tốt ban quản trị hợp tác xã. Cái *thìa khoá* của việc phát triển công nghiệp là ở cơ sở thì đẩy mạnh quản lý xí nghiệp và cán bộ, công nhân phải thạo kỹ thuật; các cơ quan lãnh đạo thì phải đi sâu đi sát, phục vụ sản xuất.

Trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, chúng ta nhất định có những *khó khăn*. Biến đổi một xã hội cũ thành một xã hội mới, không phải là một chuyện dễ. Nhưng đó là những khó khăn trong sự trưởng thành. Toàn Đảng, toàn dân đồng sức đồng lòng thì khó khăn gì cũng nhất định khắc phục được.

Mặt khác chúng ta có những điều kiện rất thuận lợi về thiên thời, địa lợi, nhân hoà. Phong trào *thi đua yêu nước*, nhất là từ năm 1961, đã chứng tỏ điều đó. Công nhân, nông dân và cán bộ ta đã có hàng vạn sáng kiến để khắc phục khó khăn, tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Thanh Hoá - 6.000 mẫu tây;

Hà Đông - 2.700 mẫu tây;

Vĩnh Phúc - 2.100 mẫu tây, vân vân.

Sản tính đồ đồng thì mới trồng được non 45% so với kế hoạch.

Những tỉnh tốt - Hải Dương 205%;

Hà Giang 109%.

Những tỉnh khá - Hà Nam 98%;

Hồng Quảng 93%.

Những tỉnh kém - Thanh Hoá 35%;

Vĩnh Phúc 30%.

Nói tóm lại: so với kế hoạch, khoai mới đạt non 3 phần 4, ngô và sắn đều chưa đạt 5 phần 10. Thời vụ thì không còn bao lâu nữa. Đó là một tình hình *ngghiêm trọng*.

Để tránh tình trạng lương thực gặp khó khăn, *các cấp uỷ* từ tỉnh đến huyện và xã cần phải *cấp tốc đến tận nơi* động viên và hướng dẫn đồng bào nông dân và các cơ quan, bộ đội trồng đủ và chăm bón tốt *ngô, khoai, sắn*, quyết tâm thu một vụ hoa màu thắng lợi.

Xin lỗi - Trong báo *Nhân dân* (14-3-1962), dưới đầu đề "Làm thế nào cho lạc thêm vui" đúng ra là 1 tấn lạc đổi được 1,5 tấn (1 tấn rưỡi) gang. Vì để sót một dấu phẩy (,) mà viết sai thành 15 (mười năm) tấn gang. Đó là một thái độ không nghiêm túc, cẩn thận, T.L. xin thật thà tự phê bình và xin lỗi các bạn đọc.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2946,
ngày 17-4-1962.

LÊNIN, NGƯỜI THẦY VĨ ĐẠI CỦA CÁCH MẠNG VIỆT ¹⁾

Từ ngày thực dân Pháp bắt đầu xâm lược Việt Nam (1858) đến ngày Đảng Cộng sản Đông Dương (nay là Đảng Lao động Việt Nam) thành lập (1930), nhân dân Việt Nam đã có nhiều cuộc vận động cách mạng chống Pháp nhằm giải phóng dân tộc, nhưng chưa đạt mục đích vì chưa có đường lối chính trị đúng. Nhóm thì chủ trương phải trải qua một thời gian lâu dài để "mở mang dân trí", rồi mới đánh đuổi được bọn xâm lược. Nhóm thì chủ trương nhờ sự giúp đỡ của Nhật Bản "da vàng máu đỏ" như mình để đánh đuổi bọn thực dân da trắng. Những cuộc vận động đó đều không mang lại kết quả gì.

Giữa lúc đó, tiếng súng đại bác của chiếc tàu "*Rạng Đông*" báo hiệu một giai đoạn mới trong lịch sử của loài người nói chung và của các dân tộc bị áp bức nói riêng. Dưới sự lãnh đạo thiên tài của Lênin, Cách mạng Tháng Mười đã kết hợp thắng lợi cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân với cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức ở Nga thành một lực lượng vô địch, một phần sáu quả đất đã được giải phóng; đồng thời nó đã giáng một đòn sấm sét vào đầu chủ nghĩa đế quốc và đẩy mạnh làn sóng giải phóng dân tộc ở châu Á, châu Phi. Từ đó, nhân dân Việt Nam chúng tôi hướng về nước Nga cách mạng, hướng về Lênin và Đảng Cộng sản (bôn-sê-vích).

Được nghiên cứu sách vở Lênin về vấn đề dân tộc, vấn đề thuộc địa, vấn đề nông dân..., những người cách mạng Việt Nam thấy rõ đó là con đường duy nhất để giải phóng dân tộc mình khỏi ách nô lệ.

Lênin dạy rằng: Muốn đánh đuổi bọn xâm lược, muốn giành lại tự do, độc lập cho dân tộc mình thì cần phải tổ chức một chính đảng của giai cấp công nhân, phải tập hợp mọi lực lượng yêu nước thành lập một mặt trận chống đế quốc, phải dựa vào lực lượng đông đảo

1) Bài viết cho báo *Sự Thật* Liên Xô nhân dịp kỷ niệm lần thứ 92 ngày sinh V.I.Lênin.

nhất và nghèo khổ nhất là nông dân và phải đoàn kết chặt chẽ với giai cấp vô sản thế giới.

Chúng tôi đã cố gắng làm đúng như Lênin dạy. Dưới sự lãnh đạo của Đảng chúng tôi, nhân dân Việt Nam đã thành công trong cuộc Cách mạng Tháng Tám, lập nên Nhà nước dân chủ nhân dân. Nhân dân chúng tôi đã thắng lợi trong cuộc kháng chiến trường kỳ chống bọn xâm lược Pháp và bọn can thiệp Mỹ. Miền Bắc Việt Nam đã hoàn toàn giải phóng. Đảng chúng tôi đã đưa lại ruộng đất cho nông dân và đưa nông dân vào con đường hợp tác hóa. Hiện nay, nhân dân Việt Nam đang xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Trên con đường cách mạng lâu dài của mình, nhân dân Việt Nam chúng tôi luôn luôn được sự giúp đỡ tận tình của Đảng của Lênin, của Chính phủ và nhân dân Liên Xô, (và các nước anh em khác trong phe xã hội chủ nghĩa).

Đối với tất cả mọi công tác cách mạng, việc thành lập Đảng và Nhà nước cũng như việc xây dựng kinh tế và văn hóa, chúng tôi đều cố gắng làm theo đường lối Lênin đã vạch ra. Thắng lợi của cách mạng Việt Nam là một thắng lợi của chủ nghĩa Mác - Lênin ở một nước trước đây là thuộc địa. Những kinh nghiệm thành công của cách mạng Việt Nam cũng góp phần ít nhiều vào kho tàng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Nhờ thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười vĩ đại, nhờ sự hình thành và phát triển của phe xã hội chủ nghĩa, nhờ sự lớn mạnh của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, hiện nay hàng trăm triệu nhân dân trên thế giới, trước kia là những nô lệ quần quai dưới gót sắt của bọn thực dân, nay đã giành được tự do, độc lập. Chủ nghĩa thực dân cũ đang sụp đổ, chủ nghĩa thực dân mang hình thức mới do đế quốc Mỹ đẻ ra nhất định cũng sẽ sụp đổ. Lời dạy đoán của Lênin đã thành sự thật.

Lênin có dạy rằng: để xoá bỏ tàn tích chủ nghĩa thực dân, các nước mới giành được độc lập về chính trị cần phải giải quyết vấn đề

kinh tế quốc dân của mình không lệ thuộc vào kinh tế đế quốc, thì mới độc lập hoàn toàn và thật sự. Để giúp thực hiện lời dạy đó, Đảng Cộng sản, Chính phủ và nhân dân Liên Xô đang giúp 23 nước Á, Phi và Mỹ Latinh xây dựng 383 xí nghiệp lớn làm nền tảng cho nền kinh tế quốc dân độc lập của những nước ấy.

Việt Nam có câu tục ngữ "Uống nước phải nhớ đến nguồn". Nhân dân Việt Nam và nhân dân lao động khắp thế giới đời đời nhớ ơn Lênin vĩ đại, nhớ ơn Đảng Cộng sản, Chính phủ và nhân dân Liên Xô. Nếu còn thọ đến nay để trông thấy sự hùng mạnh của phe xã hội chủ nghĩa và sự tiến bộ của lực lượng hoà bình thế giới, thì chắc Lênin tôn kính của chúng ta sẽ vui lòng lắm thay.

Chủ nghĩa Mác-Lênin muôn năm!

Đảng của Lênin vĩ đại muôn năm!

Báo *Nhân dân*, số 2951,
ngày 22-4-1962.

CHỦ NGHĨA LÊNIN VĨ ĐẠI MUÔN NĂM!

Từ xưa đến nay, (trừ thời kỳ cộng sản nguyên thủy) lịch sử loài

người có thể chia làm hai giai đoạn.

- *Giai đoạn 1* - Từ chế độ nô lệ sang chế độ phong kiến, đến chế độ tư bản; tuy chế độ thay đổi, nhưng chế độ nào cũng là *chế độ người bóc lột người*.

Từ năm 1917, nhờ Lênin mà lịch sử loài người bước lên một giai đoạn hoàn toàn mới, mở đầu một chế độ *không có người bóc lột người*.

Lênin và Đảng của Lênin lãnh đạo Cách mạng Tháng Mười thành công. 200 triệu người xây dựng trên một phần sáu quả đất một chế độ không có giai cấp bóc lột.

Có thể nói rằng những phát súng lớn do chiếc tàu *Rạng Đông* bắn lúc cách mạng nổ bùng đã và đang vang dội khắp thế giới. Cái tên *Rạng Đông* thật có ý nghĩa, vì cũng từ đó mà loài người tiếp tục thoát khỏi đêm tối và chào đón rạng đông.

- *Giai đoạn 2* - Từ năm 1917 trở đi, *lực lượng cộng sản* phát triển vô cùng mạnh mẽ. Tháng 8 năm ấy, chỉ có Đảng của Lênin là Đảng Cộng sản với 24 vạn đảng viên. Đầu năm 1919, khi Quốc tế Cộng sản thành lập, cũng mới có 30 đảng tham gia, mà trong số đó lại có mấy đảng thuộc xã hội chủ nghĩa phe tả. Mặc dù bọn đế quốc thẳng tay khủng bố, các đảng cộng sản lần lượt phát triển khắp năm châu:

Năm 1928 - 46 đảng với 1 triệu 30 vạn đảng viên.

Năm 1935 - 61 đảng với 3 triệu đảng viên.

Năm 1957 - 75 đảng với 33 triệu đảng viên.

Năm 1962 - 88 đảng với 42 triệu 60 vạn đảng viên.

Tính cả những đoàn thanh niên, do các đảng cộng sản lãnh đạo, thì lực lượng cộng sản có ngót 100 triệu người đoàn kết dưới ngọn cờ tất thắng của chủ nghĩa Mác-Lênin.

Đồng thời với lực lượng cộng sản, các *lực lượng giải phóng dân tộc* cũng phát triển rất mạnh, rất nhanh. Cách đây không lâu, hầu hết các nước châu Á, châu Phi và châu Mỹ latin đều là thuộc địa hoặc phụ thuộc của bọn thực dân đế quốc. Ngày nay đại đa số các

nước ấy đã độc lập, tự do. Ví dụ như các nước châu Phi mà trước đây bọn đế quốc gọi là "xứ Mọi đen" và đều bị chúng thống trị. Ngày nay 30 nước gồm 80% số nhân dân châu Phi đã đập tan ách nô lệ của bọn thực dân. Các nước như Rôđêdi, Ănggôla, v.v.. thì đang vũ trang chiến đấu chống đế quốc.

Hai lực lượng to lớn nói trên đã đẩy lùi *lực lượng thực dân* đến chỗ gần hoàn toàn sụp đổ.

Mặc dù chủ nghĩa thực dân kiểu Mỹ đang huênh hoang ở Đài Loan, Nam Triều Tiên, Nam Việt Nam... nhưng tiền đồ của nó chẳng khác nào cái pháo thăng thiên: âm lên một lúc, rồi cũng bị dập tắt. Kinh nghiệm lịch sử đã chứng tỏ rằng không lực lượng ngoại xâm nào thắng được lực lượng của một dân tộc đoàn kết chiến đấu. Cách mạng Cuba thắng đế quốc Mỹ, cách mạng Việt Nam và cách mạng Ăngiêri thắng đế quốc Pháp càng chứng thực điều đó và càng khuyến khích những dân tộc hiện đang bị Mỹ xâm lược quyết tâm vượt mọi gian khổ chiến đấu đến thắng lợi cuối cùng.

Kết luận: Chủ nghĩa Lênin vĩ đại đã đưa lịch sử loài người lên *giai đoạn mới* - giai đoạn chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2951,
ngày 22-4-1962.

DIỄN MỪNG LIÊN ĐOÀN THANH NIÊN DÂN CHỦ THẾ GIỚI

Các bạn thân mến,

Tôi rất sung sướng gửi lời chúc mừng thân ái đến các bạn và toàn thể thanh niên thế giới nhân dịp ngày 24-4, ngày kỷ niệm Hội nghị Băngdung và ngày thanh niên thế giới đấu tranh để thanh toán chủ nghĩa thực dân và đòi chung sống hoà bình.

Từ sau khi Chiến tranh thế giới lần thứ hai kết thúc, được sự ủng hộ của tất cả mọi người yêu chuộng công lý và hoà bình trên thế giới, cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức chống chủ nghĩa thực dân đã giành được những thắng lợi có tính chất quyết định.

Ở khắp mọi nơi, thanh niên anh dũng đã góp phần vô cùng quý báu vào cuộc chiến đấu chung.

Chúc các bạn thu được nhiều thắng lợi to lớn trong cuộc đấu tranh để thanh toán ngay chủ nghĩa thực dân, giành độc lập hoàn toàn cho các dân tộc, đòi tổng giải trừ quân bị và chung sống hoà bình, bảo vệ hoà bình thế giới.

Thân ái

Bác

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2951,
ngày 22-4-1962.

LỜI KHAI MẠC ĐẠI HỘI LIÊN HOAN ANH HÙNG, CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN QUỐC LẦN THỨ III³⁸

Các đồng chí,

Bác rất sung sướng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ nhiệt liệt hoan nghênh các đại biểu ưu tú trong phong trào thi đua yêu nước của chúng ta.

Bác sung sướng báo cho Đại hội biết rằng: trong số anh hùng lao động Việt Nam, chúng ta có thêm hai vị anh hùng là đồng chí Gagarin và đồng chí Titốp.

Chúng ta nhiệt liệt chào mừng các đồng chí đại biểu các nước anh em, đại biểu Công hội Liên Xô và Công hội Trung Quốc và các đồng chí chuyên gia đã đến dự Đại hội này.

Có nhiều chiến sĩ thi đua xứng đáng được tham gia Đại hội này, nhưng không đến dự được, Bác thân ái gửi lời hỏi thăm các chiến sĩ đó.

Các đồng chí,

Từ tháng 6 năm 1948, trong lúc toàn dân ta đang anh dũng kháng chiến chống thực dân Pháp, Đảng ta phát động phong trào *thi đua yêu nước* và đã được đồng bào hăng hái ủng hộ. Đến nay là 14 năm, trong thời gian đó đã có những biến đổi và những tiến bộ rất to lớn. Vài ví dụ:

- 14 năm trước đây, phần lớn nước ta đang bị giặc xâm chiếm. Về công nghiệp chúng ta chỉ có một số máy cũ kỹ, lèn lút trong rừng, để làm các thứ vũ khí thô sơ. Số nhiều ruộng đất là của địa chủ. Nền giáo dục của ta còn non yếu...

- Ngày nay, miền Bắc nước ta hoàn toàn giải phóng. Chúng ta có hàng trăm nhà máy hiện đại, do giai cấp công nhân làm chủ.

Ruộng đất là của nông dân và 85% đồng bào nông dân đã đoàn kết thành những đại gia đình hợp tác xã, đang đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp. 95% nhân dân ta xoá xong nạn mù chữ, số trường học và số học trò đã tăng gấp mười mấy lần so với trước ngày Cách mạng Tháng Tám, văn hoá khoa học phát triển nhanh chóng. Đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân ta ở miền Bắc đều tiến bộ rõ rệt.

Nhìn lại những kết quả tốt đẹp đó, nhân dân ta có quyền tự hào rằng sự hy sinh phấn đấu của mình đã thu được thắng lợi lớn. Đồng thời chúng ta hết lòng biết ơn sự giúp đỡ tận tình của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác trong phe ta. Tuy vậy, chúng ta quyết không vì những thắng lợi đó mà tự mãn.

Hiện nay chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc. *Chủ nghĩa xã hội là nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân* và do nhân dân tự xây dựng lấy. Muốn đạt mục đích đó, thì nhân dân ta phải ra sức *thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*; mỗi người phải cố gắng trở thành lao động tiên tiến, chiến sĩ thi đua, anh hùng lao động, mỗi người phải nâng cao *tinh thần làm chủ* nước nhà.

Về phong trào thi đua yêu nước, chúng ta cũng tiến bộ khá nhiều.

Tại Đại hội liên hoan lần thứ II (1958)³⁹ có 456 đại biểu và tất cả có 41.130 chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến. Đại hội lần này có hơn 1.000 đại biểu và tất cả có 288.144 chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến. Một điều mới đáng nêu lên là phong trào thi đua đã từ từng người tiến dần lên từng tập thể. Hiện nay đã có hơn 1 vạn tổ và đội tiên tiến và 563 tổ và đội đã ghi tên thi đua để giành lấy danh hiệu *lao động xã hội chủ nghĩa*. Đó là một bước tiến rất tốt.

Ngoài lời khen ngợi chung, Bác muốn khen ngợi riêng chị em phụ nữ đã tiến bộ khá nhiều. Ở Đại hội này có hơn 160 cô đại biểu, trong số đó có 80 đại biểu nông nghiệp và 28 đại biểu thuộc đồng bào miền ngược. Trong các tổ và đội tiên tiến gồm có những tổ và đội phụ nữ, ví dụ đội C.9 toàn là các cháu gái thanh niên. Tổ in bao xi măng Hải Phòng thì có những thành tích đặc biệt như đã bớt từ

6 máy xuống 2 máy, từ 34 người bớt còn 13 người, mà năng suất thì từ 12.000 bao tăng lên 32.000 bao. Điều đáng khen nữa là chị em rất đoàn kết thương yêu nhau. Khi được thưởng hơn 15% về tăng năng suất chị em đã tình nguyện chỉ lĩnh dưới 15%, còn lại để giúp tích lũy cho Nhà nước. Phụ trách tổ này là cô Trần Thị Hảo liên tục 4 năm chiến sĩ thi đua.

Các đồng chí,

Các đồng chí đã đưa hết tinh thần sáng tạo và ý chí quyết cường, vượt mọi khó khăn để không ngừng nâng cao năng suất lao động, hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước - thế là các đồng chí đã trở thành người xung phong của nhân dân ta trong phong trào thi đua yêu nước, trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trong phong trào thi đua, chúng ta cần phải làm đúng khẩu hiệu *nhiều, nhanh, tốt, rẻ*. Nâng cao không ngừng năng suất lao động, kết quả sẽ nhiều và nhanh. Nhưng nếu sản xuất ra nhiều mà phẩm chất kém, thì sẽ gây nhiều lãng phí cho Nhà nước, cho nhân dân. Vì vậy, khi sản xuất phải bảo đảm *chất lượng cho tốt*.

Nếu sản xuất ra nhiều và tốt, nhưng giá đắt quá, ít người mua được, thì hàng hoá sẽ ứ đọng, sản xuất sẽ bế tắc và không nâng cao được đời sống của nhân dân. Vì vậy, sản xuất đã phải *tốt lại phải rẻ*. Muốn đạt mục đích đó thì phải ra sức *tiết kiệm*. Tiết kiệm tiền vốn, tiết kiệm sức người, tiết kiệm thời gian, tiết kiệm lương thực, tiết kiệm nguyên liệu, vật liệu. Nếu mỗi năm chúng ta tiết kiệm được từ 5 đến 10%, thì chúng ta sẽ có thêm khoảng 100 triệu đồng để xây dựng thêm nhà máy, để sản xuất thêm, để nâng cao thêm đời sống của nhân dân.

Trong phong trào thi đua, rất nhiều *sáng kiến* nảy nở. Chỉ trong năm 1961 ở các nhà máy, hầm mỏ, công trường, hợp tác xã, nhà thương, trường học, các đơn vị bộ đội, v.v., tất cả có hơn 13 vạn sáng kiến. Điều đó chứng tỏ rằng nhân dân lao động ta rất thông

minh. Cán bộ và cơ quan phụ trách cần phải tổng kết phân tích, chọn lọc và phổ biến rộng khắp những sáng kiến đó thì kết quả sẽ to lớn gấp bội.

Mấy điểm quan trọng nữa: *kỷ luật lao động* phải thật nghiêm, tinh thần *cảnh giác* phải thật cao. Trong khi ra sức sản xuất, nhân dân ta phải luôn luôn sẵn sàng đập tan âm mưu địch phá hoại thành quả lao động của chúng ta. Quân đội, công an, dân quân cần tiếp tục phát huy truyền thống chiến đấu dũng cảm, củng cố quốc phòng, bảo vệ trật tự, an ninh.

Chúng ta ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đồng thời từng giờ từng ngày chúng ta phải nhớ đến *đồng bào ta ở miền Nam* đang đau khổ dưới chế độ phát xít dã man của Mỹ - Diệm và đang đấu tranh vô cùng anh dũng. Mỗi một tấn than, mỗi một cái máy, mỗi một tạ lương thực, v.v., mà chúng ta tăng gia thêm và tiết kiệm được đều giúp vào tốc độ xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đều là ủng hộ cuộc đấu tranh anh dũng của đồng bào miền Nam, đều là góp phần thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Công việc của chúng ta ngày càng phát triển, chúng ta phải khắc phục nhiều khó khăn. Nhưng nhân dân ta cần cù và dũng cảm. Trong thời kỳ cách mạng và kháng chiến và ngày nay xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân ta luôn luôn tin tưởng ở Đảng, đoàn kết khăng khít với Đảng ta. Nước ta có rừng vàng biển bạc, của cải tiềm tàng rất nhiều. Ta lại có các nước anh em giúp đỡ. Đó là những điều kiện căn bản vô cùng thuận lợi để phát triển, cho nên tương lai của ta rất tươi sáng, vẻ vang.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, chúng ta cần phải học tập Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác. Ví dụ: khi chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, thì nhân dân Liên Xô anh em - dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản - đang hăng hái thi đua thực hiện Nghị quyết của Đại hội lần thứ XXII của Đảng, xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Hiện nay có hơn 20 triệu người (tức là độ 10 người dân kể cả gái, trai, già, trẻ thì có 1 người) đang ra sức thi đua để giành lấy danh hiệu vẻ vang là "chiến sĩ thi đua lao động

cộng sản chủ nghĩa". Chúng ta phải cố gắng học theo nhân dân Liên Xô. Miền Bắc nước ta có 16 triệu người. Nếu chúng ta có 1 triệu 60 vạn người ra sức thi đua để giành lấy danh hiệu "chiến sĩ thi đua lao động xã hội chủ nghĩa", thì khoảng 20 năm nữa, khi Liên Xô đã thắng lợi hoàn thành chủ nghĩa cộng sản, chúng ta cũng sẽ thắng lợi hoàn thành chủ nghĩa xã hội. Toàn Đảng, toàn dân ta phải cố gắng làm cho được như vậy.

Anh hùng, chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến phải làm đầu tàu lôi cuốn người khác cùng tiến bộ; đồng thời phải luôn luôn khiêm tốn, luôn luôn cố gắng học hỏi thêm để tiến bộ không ngừng. Đảng viên, đoàn viên thanh niên và cán bộ công đoàn phải làm gương mẫu trong mọi công việc. Như vậy thì đội ngũ lao động to lớn của chúng ta nhất định khắc phục được mọi khó khăn, đánh thắng sự bần cùng và lạc hậu, xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội, nâng cao đời sống của nhân dân ta ngày thêm sung sướng, vui tươi. Miền Bắc ta lớn mạnh càng làm cho đồng bào ta ở miền Nam thêm hăng hái đấu tranh, Tổ quốc ta mau đến ngày thống nhất, *Nam Bắc mau sum họp một nhà*.

Chúc các đại biểu, các chiến sĩ thi đua mạnh khoẻ và luôn luôn tiến bộ.

Phát biểu ngày 4-5-1962.
Báo *Nhân dân*, số 2.963,
ngày 5-5-1962.

NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI BẾ MẠC ĐẠI HỘI LIÊN HOAN ANH HÙNG, CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN QUỐC LẦN THỨ III

Các đồng chí,

Đại hội này đã tiến hành và kết thúc trong bầu không khí đoàn kết, vui vẻ và phấn khởi. Đại hội đã tổng kết những kinh nghiệm và những thành tích trong những năm qua và đã chỉ rõ phương hướng tiến tới để thi đua giành những thắng lợi to lớn hơn nữa từ đây về sau.

Quyết tâm nêu trong bức thư của Đại hội phải được phổ biến thành quyết tâm của toàn thể nhân dân lao động miền Bắc nước ta.

Ai là người phụ trách thực hiện việc phổ biến?

Mỗi anh hùng lao động và chiến sĩ thi đua,

Mỗi đảng viên, đoàn viên thanh niên và cán bộ công đoàn,

Mỗi cán bộ phụ trách các ngành, các nghề, các địa phương, đều là người có trách nhiệm phổ biến quyết tâm đó. Như vậy, thì con số Bác nói hôm nọ, tức là 1 triệu 60 vạn người thi đua giành danh hiệu "chiến sĩ thi đua lao động xã hội chủ nghĩa" nhất định sẽ đạt được và kế hoạch Nhà nước năm nay cũng như kế hoạch 5 năm nhất định sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức.

Trong Đại hội này, chưa nêu rõ vai trò quan trọng của những cán bộ *làm báo* và cán bộ *nghệ thuật* trong việc phục vụ phong trào thi đua yêu nước và công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Các báo chí phải khuyến khích những người tốt, việc tốt và thẳng thắn phê

bình những điều xấu như: lười biếng, tham ô, lãng phí, quan liêu. Đó là một việc rất cần thiết.

Trong phong trào thi đua yêu nước của đồng bào *miền Bắc* và cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào *miền Nam* có những người, những việc vô cùng anh dũng, oanh liệt. Đó là những "đề tài" cực kỳ phong phú để cổ vũ đồng bào ta và để giáo dục con cháu ta.

Miêu tả cho hay, cho chân thật và cho hùng hồn những người, những việc ấy, bằng văn, bằng thơ, bằng vẽ và bằng các nghệ thuật khác, v.v... Đó cũng là một trách nhiệm của các cán bộ *văn nghệ* góp phần tích cực vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Một lần nữa, chúng ta cảm ơn các đồng chí anh hùng Gagarin và Titốp, cảm ơn Công hội Liên Xô và Công hội Trung Quốc, các đại biểu các nước anh em, các bạn quốc tế. Đại hội cảm ơn đồng bào các nơi đã gửi điện mừng Đại hội.

Cuối cùng, nhờ các đại biểu chuyển lời chào thân ái của Trung ương Đảng, của Quốc hội, của Chính phủ và của Bác đến đồng bào, chiến sĩ và cán bộ ở các đơn vị, các địa phương.

Cảm ơn các đồng chí phục vụ đã tận tụy làm việc.

Chúng ta hãy hăng hái thi đua, chuẩn bị Đại hội lần thứ IV với nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa.

Nói ngày 6-5-1962.

Báo *Nhân dân*, số 2.965,
ngày 7-5-1962.

ĐỂ QUỐC MỸ TỘI ÁC TẦY TRỜI

Sự thật là thế, không phải nói thừa:

Trong lúc đại biểu 17 nước đang họp ở Gionevơ để bàn cách giải trừ quân bị và cấm bom hạt nhân, thì Mỹ (và Anh) bắt đầu (25-4-1962) thử lại bom hạt nhân, do máy bay từ mấy chục cây số trên trời thả xuống.

Trước đây, Mỹ đã từng thử bom ở xứ Nêvada, trong nước Mỹ. Lần này, chúng thử ở Thái Bình Dương, cách xa Mỹ hàng ngàn cây số. Vì lần này *tia phóng xạ nguy hiểm hơn nhiều*.

Các nhà khoa học cho biết: sau cuộc thử bom này, *mưa phóng xạ* sẽ tràn về phương Nam đến Indônêxia, Ấn Độ, Nam Việt Nam, châu Phi, châu Nam Mỹ... Rồi nó sẽ quay lại các vùng phía Bắc địa cầu.

Giáo sư Pô * nói: Ngay sau đợt phóng xạ này, ít nhất sẽ có 286.000 trẻ con mắc bệnh nguy hiểm, và độ 3 triệu trẻ con trong thai mẹ và mới đẻ - sẽ chết ! Đó là chưa kể những tai hại lớn xảy ra sau này.

Thật là tội ác tầy trời!

Có người hỏi: Tháng 9 năm ngoái, Liên Xô cũng thử bom hạt nhân thì sao?

Trả lời: Là một nước xã hội chủ nghĩa, Liên Xô không có một căn cứ quân sự nào ở nước ngoài. Liên Xô không hề đe dọa ai. Liên Xô thử bom chỉ nhằm cảnh cáo bọn đế quốc khiêu khích.

Mỹ là một nước đế quốc chủ nghĩa, có hàng trăm căn cứ quân sự khắp năm châu, đe dọa Liên Xô, đe dọa các nước xã hội chủ nghĩa khác và các dân tộc đang đấu tranh để giành lại độc lập, tự do.

Tháng 11-1961, Liên hợp quốc đưa ra đề nghị *cấm* vũ khí nguyên tử và hạt nhân. Trong 55 nước *tán thành*, có Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa. 20 nước *phản đối*, gồm Mỹ, Anh, Pháp và 17 nước thân Mỹ.

1* Vị khoa học người Mỹ nổi tiếng.

Cho đến nay, Liên Xô chỉ thử bom 105 lần.

Mỹ, Anh, Pháp đã thử bom đến 205 lần.

Bom của Liên Xô chỉ cốt để bảo vệ mình và bảo vệ các nước anh em. Cũng như người lương thiện sắm khẩu súng để giữ nhà, giữ làng. Bom của Mỹ (và Anh, Pháp) là để gây chiến. Cũng như những kẻ gian sảo sắm súng để cướp của, giết người.

Giáo sư Blá * nói: *Số bom Mỹ nhiều gấp 30 lần* số bom cần thiết để chống lại xâm lăng - Đó là vì chính sách Mỹ là chính sách *gây chiến*. Bom Liên Xô *chất mạnh hơn*, do đó Liên Xô không cần chế tạo nhiều. - Vì chính sách Liên Xô là chính sách *tự vệ*.

Mặc dù nhân dân khắp thế giới (cả nhân dân Mỹ, Anh, Pháp) phản đối kịch liệt, đế quốc Mỹ vẫn định tiếp tục thử 50 quả bom hạt nhân. Trước sự khiêu khích hung bạo của Mỹ đối với cả loài người, Liên Xô không lẽ đứng nhìn...

Liên Xô (và cả phe xã hội chủ nghĩa) luôn luôn chủ trương: Chung sống hoà bình, cấm bom nguyên tử và bom hạt nhân. Giải trừ quân bị toàn diện và triệt để.

Tóm lại, bọn đế quốc do Mỹ cầm đầu không ngừng đe dọa loài người với một cuộc chiến tranh khủng khiếp. Càng đến gần mặt kiếp, chúng lại càng hung hăng. Chúng càng hung hăng thì nhân dân thế giới yêu chuộng hoà bình càng đoàn kết chống lại chúng. Nếu chúng điên cuồng mà gây ra chiến tranh thế giới lần nữa, thì chắc đế quốc chủ nghĩa sẽ bị bom hạt nhân tiêu diệt, rồi nhân dân thế giới sẽ vĩnh viễn tiêu diệt bom hạt nhân.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 2.968,
ngày 10-5-1962.

1* Vị khoa học người Mỹ nổi tiếng.

CẢM ƠN NHỮNG LỜI CHÚC MỪNG NHÂN DỊP NGÀY SINH

Nhân dịp ngày 19 tháng 5, tôi đã nhận được thư, điện chúc mừng của:

Quốc hội,
Chính phủ,
Mặt trận,
Các đảng bạn,
Các đoàn thể,
Các cơ quan,
Các xí nghiệp,
Các công trường,
Các hợp tác xã nông nghiệp,
Các nông trường,
Các đơn vị bộ đội,
Các trường học,
Đồng bào miền núi và đồng bào miền xuôi,
Kiều bào mới về nước và kiều bào đang ở nước ngoài,
Bà con ngoại kiều,
Các đồng chí chuyên gia bạn,
Các anh hùng, chiến sĩ thi đua,
Các cụ phụ lão,
Các cháu thanh niên và nhi đồng,

Các đảng anh em,

Các chính phủ và nhân dân các nước anh em và các nước bạn,

Các vị trong Đoàn ngoại giao.

Những món quà rất quý báu làm tôi rất vui lòng là trong thư và điện chúc thọ, nhiều đơn vị và cá nhân đã báo cáo những thành tích tốt đẹp trong đợt thi đua vừa qua và đã hứa hẹn đẩy mạnh thi đua hơn nữa để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay và chuẩn bị tốt cho kế hoạch năm sau.

Tôi thân ái gửi lời cảm ơn chung và chúc đồng bào thi đua thắng lợi.

Tôi xin cảm ơn các đảng, chính phủ và nhân dân các nước anh em và các nước bạn.

Xin cảm ơn Đoàn ngoại giao.

Xin chúc tình hữu nghị giữa các dân tộc ngày càng củng cố và phát triển. Chúc hoà bình thế giới vững bền.

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 2.981,
ngày 23-5-1962.

DIỆN MỪNG NGÀY ĐỘC LẬP CỦA NƯỚC CỘNG HOÀ ANGIÊRI

*Kính gửi ông Ben Yuxép Ben Khêđa,
Thủ tướng Chính phủ lâm thời
nước Cộng hoà Angiêri,*

Tuyni

Thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi vui mừng gửi Ngài, Chính phủ lâm thời và nhân dân Angiêri anh hùng, lời chúc mừng nhiệt liệt nhất nhân dịp nước Angiêri chính thức trở thành một nước độc lập, tự do, có chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ, sau cuộc trưng cầu dân ý ngày 1-7-1962 vừa qua. Nhân dân Việt Nam cũng như toàn thể các dân tộc yêu chuộng tự do, hoà bình trên thế giới, đều hết sức vui mừng trước thắng lợi vẻ vang đó của nhân dân Angiêri đã góp phần cống hiến xứng đáng vào sự nghiệp đấu tranh để vĩnh viễn xoá bỏ chủ nghĩa thực dân trong thời đại chúng ta.

Chúng tôi thành tâm chúc Chính phủ và nhân dân Angiêri anh em ngày càng thu được nhiều thành tích to lớn trong công cuộc xây dựng đất nước vinh quang của mình, mau chóng hàn gắn những vết thương chiến tranh, cải thiện đời sống cho nhân dân, giữ gìn và củng cố nền độc lập dân tộc đã giành được.

Chúng tôi tin tưởng rằng mối quan hệ hữu nghị sẵn có và tình

thần hợp tác anh em giữa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nước Cộng hoà Angiêri sẽ ngày càng được củng cố và phát triển trên mọi lĩnh vực, vì lợi ích của nhân dân hai nước và lợi ích của nền hoà bình ở châu Phi và trên toàn thế giới.

Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3.024,
ngày 5-7-1962.

DIỆN GỬI ĐẠI HỘI THẾ GIỚI ĐÒI GIẢI TRỪ QUÂN BỊ VÀ BẢO VỆ HOÀ BÌNH

Kính gửi giáo sư Giôn Bécnan,

(Nhờ chuyển Đại hội thế giới đòi giải trừ quân bị
và bảo vệ hoà bình Mátxcơva)

Thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Đại hội và giáo sư lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Trong lúc bọn đế quốc thực dân đang ra sức chạy đua vũ trang, chuẩn bị một cuộc chiến tranh thế giới mới, một cuộc chiến tranh hạt nhân, Đại hội họp để đòi giải trừ quân bị và bảo vệ hoà bình là một trong những sự kiện quan trọng nhất của thời đại chúng ta.

Chỉ có sự đoàn kết chặt chẽ của các lực lượng hoà bình trên toàn thế giới với những hành động cương quyết đòi giải trừ quân bị và bảo vệ hoà bình mới có thể đập tan âm mưu thâm độc và đẩy tội ác của những kẻ gây chiến.

Thắng lợi của sự đoàn kết chống nguy cơ chiến tranh và bảo vệ hoà bình thế giới là do sự đồng tâm nhất trí của Đại hội.

Hiện nay, ở miền Nam nước Việt Nam chúng tôi, đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai của chúng đang tiến hành một cuộc chiến tranh đẫm máu, hồng biển miền Nam nước chúng tôi thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của đế quốc Mỹ nhằm gây chiến tranh ở Đông Dương và Đông - Nam Á.

Việc giải trừ quân bị và bảo vệ hoà bình sẽ giúp rất nhiều cho

phong trào giải phóng dân tộc thắng lợi.

Nhân dân Việt Nam chúng tôi hứa sẽ ra sức ủng hộ và thi hành những nghị quyết mà Đại hội sẽ thông qua.

Kính chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Hoà bình thế giới muôn năm !

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3.036,
ngày 17-7-1962.

TRẢ LỜI PHÒNG VẤN CỦA PHÒNG VIÊN BÁO TIN TỨC VÀ SỰ THẬT THANH NIÊN LIÊN XÔ

Hỏi: Lập trường của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà về giải trừ quân bị như thế nào và đồng chí đánh giá việc giải quyết vấn đề đó như thế nào trong hoàn cảnh đối với các vấn đề hiện nay đứng trước các nước châu Á.

Trả lời: Về vấn đề giải trừ quân bị, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà hoàn toàn tán thành chính sách Liên Xô đã đề ra. Đối với các nước châu Á, chúng tôi tán thành đề nghị của Trung Quốc: Châu Á phải trở nên một vùng không có vũ khí nguyên tử. Chắc chắn rằng các dân tộc đang bị chủ nghĩa đế quốc áp bức, đều nhiệt liệt tán thành ý kiến của đồng chí Khorútsóp: “Cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc và cuộc đấu tranh cho giải trừ quân bị và cho hoà bình có liên hệ rất chặt chẽ với nhau... Những thắng lợi của phong trào giải phóng dân tộc cũng có tác dụng củng cố sự nghiệp hoà bình và góp phần đẩy mạnh việc đấu tranh giải trừ quân bị”.

Hỏi: Sắp tới là ngày kỷ niệm 8 năm ký kết Hiệp định Giơnevơ về Việt Nam. Trong điều kiện hiện nay thì đường lối và biện pháp để giành được thống nhất của nhân dân Việt Nam như thế nào?

Trả lời: Chúng tôi luôn luôn chủ trương thống nhất Tổ quốc bằng đường lối hoà bình, luôn luôn đòi phải thực hiện đúng đắn Hiệp định Giơnevơ, đòi đế quốc Mỹ phải chấm dứt can thiệp vào công việc nội bộ của nhân dân Việt Nam.

Hỏi: Theo ý kiến đồng chí việc giải quyết vấn đề Lào trong tình hình Đông - Nam Á có ý nghĩa gì?

Trả lời: Do sự đấu tranh anh dũng của nhân dân Lào và do sự giúp đỡ của các nước có thiện chí, vấn đề Lào đã được giải quyết một cách tốt đẹp, tức là Chính phủ liên hợp dân tộc đã được thành lập trên nền tảng hoà bình trung lập, độc lập dân tộc. Vấn đề Lào được giải quyết thích đáng có ý nghĩa là ở Đông - Nam Á cũng như ở nơi khác các bên đều có thiện chí thì mọi vấn đề đều có thể giải quyết tốt bằng cách thương lượng hoà bình.

Trả lời tháng 7-1962.

Báo Nhân dân, số 3.041,
ngày 22-7-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ CAO CẤP CỦA ĐẢNG VÀ NHÀ NƯỚC

Các đồng chí,

Nhân dân ta vốn có truyền thống giàu lòng yêu nước, cần cù, tiết kiệm và luôn luôn sẵn sàng hy sinh tất cả để phục vụ Tổ quốc. Cho nên, mỗi khi cách mạng cần đến sức người, sức của thì nhân dân đều nhiệt liệt hưởng ứng lời kêu gọi của Đảng ta. Nhờ vậy mà cách mạng đã thành công, kháng chiến đã thắng lợi.

Đồng thời, Đảng ta luôn luôn kêu gọi toàn thể cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên và nhân dân ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm và chống tham ô, lãng phí, quan liêu. Tuy vậy, trong các ngành, các đơn vị, các địa phương, việc sử dụng sức của, sức người của nhân dân còn nhiều chỗ không hợp lý. Cho nên từ nay, chúng ta bắt đầu *mở một cuộc vận động nâng cao ý thức trách nhiệm, tăng cường quản lý kinh tế tài chính, chống tham ô, lãng phí, quan liêu.*

Cần phải dứt khoát rằng số đông cán bộ và công nhân ta đều tận tụy và trong sạch. Cho nên chúng ta đã thu được những thành tích to lớn trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Nhưng vẫn còn một số người không tốt, còn phạm sai lầm tham ô, lãng phí và còn mang nặng bệnh quan liêu, ảnh hưởng rất xấu đến công cuộc xây dựng kinh tế của nhân dân ta. Vì vậy, chúng ta phải kiên quyết chống lại những tệ hại ấy.

Cuộc vận động này sẽ tổ chức thế nào, chỉ đạo thế nào, tiến

hành thế nào cho tốt? Những điều đó sẽ có chỉ thị đầy đủ của Bộ Chính trị và của Ban chỉ đạo Trung ương. Ở đây tôi chỉ tóm tắt nêu ra mấy điểm.

Chống tham ô - Tham ô là hành động xấu xa nhất của con người. Nhân dân lao động ta làm lụng đổ mồ hôi sôi nước mắt để góp phần xây dựng *của công* - của Nhà nước và của tập thể. Của công ấy là nền tảng vật chất của chế độ xã hội chủ nghĩa, là nguồn gốc chủ yếu để nâng cao đời sống của nhân dân ta.

Tham ô là *lấy trộm* của công, chiếm của công làm của tư. Nó có hại đến sự nghiệp xây dựng nước nhà, có hại đến công việc cải thiện đời sống của nhân dân, có hại đến đạo đức cách mạng.

Nếu nhà ai bị mất cắp, mất trộm, thì hô hoán lên và cả xóm, cả làng đuổi bắt kẻ trộm. Khi của công bị mất cắp, mất trộm thì mọi người đều có trách nhiệm vạch mặt kẻ gian và đưa nó ra trước pháp luật vì mọi người đều có nghĩa vụ giữ gìn của công.

Của công của Nhà nước và của tập thể là "bất khả xâm phạm", tham ô của công tức là xâm phạm đến lợi ích chung của nhân dân, tức là *kẻ địch của nhân dân*. Vì vậy, kiên quyết chống tham ô là trách nhiệm chung của toàn Đảng, toàn dân ta.

Chống lãng phí - Lãng phí và tham ô tuy *khác nhau* ở chỗ lãng phí thì không trực tiếp ăn cắp, ăn trộm của công, nhưng kết quả tai hại đến tài sản của Nhà nước, của tập thể thì lãng phí cũng *có tội*. Ví dụ: tên A tham ô 1.000 đồng, tên B lãng phí 1.000 đồng. Kết quả tai hại đến của công thì B cũng chẳng khác gì A.

Lãng phí có nhiều hình thức: hoặc vì lập kế hoạch không chu đáo, ví dụ làm một ngôi nhà không hợp thức, làm xong rồi phải phá đi làm lại. Hoặc vì tính toán không cẩn thận, điều động hàng trăm hàng nghìn người đến công trường, nhưng chưa có việc làm hay là người nhiều việc ít, phải để họ trở về. Hoặc vì xa xỉ, phô trương hình thức, nào liên hoan, nào "báo chí", nào kỷ niệm, sắm sửa lu bù, xài tiền như nước, v.v ..

Nói tóm lại, lãng phí là *vì thiếu tinh thần trách nhiệm, không*

có ý thức quý trọng sức của, sức người của Nhà nước, của nhân dân.

Chống quan liêu - Quan liêu là cán bộ phụ trách xa rời thực tế, không điều tra, nghiên cứu đến nơi đến chốn những công việc cần phải làm, việc gì cũng nắm không vững, chỉ đạo một cách đại khái, chung chung. Quan liêu là xa rời quần chúng, không đi sâu đi sát, không hiểu rõ lai lịch, tư tưởng và công tác của *cán bộ* mình. Không lắng nghe ý kiến của *quần chúng*. Sợ phê bình và tự phê bình. Tác phong của những "ông quan liêu" là thiếu dân chủ, không giữ đúng nguyên tắc lãnh đạo tập thể, phân công phụ trách.

Vì vậy, *bệnh quan liêu là nguồn gốc sinh ra lãng phí, tham ô*. Kinh nghiệm chứng tỏ rằng: ở đâu có bệnh quan liêu thì ở đó chắc có tham ô, lãng phí; nơi nào bệnh quan liêu càng nặng thì nơi đó càng nhiều lãng phí, tham ô. Cho nên, muốn triệt để chống tham ô, lãng phí thì phải kiên quyết chống nguồn gốc của nó là bệnh quan liêu.

Tai hại do các tệ tham ô, lãng phí, quan liêu gây ra - Chế độ xã hội chủ nghĩa của chúng ta là rất tốt đẹp, mạnh mẽ, vững như một người khổng lồ có sức khoẻ dồi dào. Tệ tham ô, lãng phí, quan liêu là cái xấu xa do xã hội cũ để lại, như cái ung nhọt còn sót lại trên thân thể của người khổng lồ. Công khai và mạnh dạn gạt bỏ cho thật sạch những ung nhọt ấy thì thân thể càng mạnh khoẻ thêm. Cho nên, vạch những tệ hại nói trên để sửa chữa, chúng ta không sợ kẻ địch lợi dụng để phản tuyên truyền.

Theo con số đã nắm được từ năm 1958 đến 1961 thì những *vụ tham ô* đã làm hao tổn của Nhà nước *hàng triệu* đồng. Hiện nay có nơi, những người tham ô đã tự giác thật thà nhận lỗi và hứa quyết tâm sửa chữa.

Số lãng phí rất lớn. Gần đây, một số nhà máy và công trường đã bắt đầu cố gắng sửa chữa. Tuy vậy, trong mấy năm nay đã *lãng phí hàng chục triệu đồng*. Với số tiền bạc, của cải bị tham ô, lãng phí đó, người ta có thể làm được:

Hoặc 10 công trình thuỷ lợi như Bắc - Hưng - Hải,

Hoặc 5 Nhà máy cơ khí trung quy mô,

Hoặc mấy ngôi nhà 4 tầng cho một vạn người ở.

Tiền bạc, của cải đó là do nhân dân ta đóng góp, cũng có phần do nhân dân các nước anh em giúp đỡ. Để hao hụt vì tham ô, lãng phí là không biết thương tiếc mồ hôi nước mắt của nhân dân ta, không biết quý trọng sự giúp đỡ chí tình của nhân dân các nước anh em. Cho nên chúng ta, tất cả những cán bộ phụ trách của Đảng và Chính phủ, phải thật thà *tự phê bình*, nhận khuyết điểm và làm gương mẫu sửa chữa trong cuộc vận động này.

Việc chống tham ô, lãng phí, quan liêu là rất cần thiết và phải làm thường xuyên. Nó có hai ý nghĩa quan trọng:

- Nó làm cho mọi người nâng cao *tinh thần trách nhiệm, tinh thần làm chủ, ý thức bảo vệ của công*, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà, để nâng cao đời sống của nhân dân.

- Nó giúp cho cán bộ và đảng viên ta giữ gìn phẩm chất cách mạng, cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, một lòng một dạ phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng. Do đó mà nhân dân ta đã đoàn kết, càng đoàn kết thêm, lực lượng ta đã hùng mạnh, càng hùng mạnh thêm.

Trong cuộc vận động này, chúng ta cần ôn lại những lời căn dặn của Lenin. Năm 1918, trong quyển *Nhiệm vụ trước mắt của chính quyền xôviết*, Lenin đã dạy:

"Phải rành mạch và thật thà kế toán tiền bạc, tiết kiệm kinh tế, không lười biếng, không ăn trộm của công làm của tư, phải giữ cực kỳ nghiêm ngặt kỷ luật lao động. Trước mắt, đó là khẩu hiệu chủ yếu rất bức thiết..., là những điều kiện cần kíp và đầy đủ để làm cho chủ nghĩa xã hội thắng lợi triệt để... Phải chỉnh đốn kỷ luật trong hàng ngũ ta, loại trừ hết những kẻ lười biếng, lữ ăn bám, bọn trộm cắp của công... Phải dùng những biện pháp tiết kiệm nhất, phải nhỏ tận gốc tất cả những hiện tượng lãng phí... Cần có những pháp luật để trừng trị tệ tham ô, lãng phí, và phải chấp

hành những pháp luật ấy một cách nghiêm chỉnh...".

Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi thì nhân dân ta phải kiên quyết thực hiện lời dạy của Lênin.

Trong cuộc vận động này, *giáo dục là chính*, làm cho những người đã phạm lỗi có dịp để thật thà "cải quá tư tâm". Đồng thời phải có kỷ luật thích đáng đối với những kẻ ngoan cố, không chịu ăn năn sửa chữa; đồng thời khuyến khích những người tốt càng tận tụy và càng gương mẫu trong việc phục vụ nhân dân. Vì vậy, *cần nắm vững phân xây dựng là nâng cao ý thức trách nhiệm, tăng cường quản lý kinh tế tài chính, đồng thời kiên quyết chống tham ô, lãng phí, quan liêu*.

Tuy cuộc vận động phải đúng mức, không tràn lan, nhưng chúng ta phải *phát động tư tưởng của quần chúng* làm cho quần chúng khinh ghét tệ tham ô, lãng phí, quan liêu; biển hàng ức, hàng triệu con mắt, lỗ tai cảnh giác của quần chúng thành những ngọn đèn pha soi sáng khắp mọi nơi, không để cho tệ tham ô, lãng phí, quan liêu còn chỗ ẩn nấp. Với sự chỉ đạo chặt chẽ của Trung ương, với quyết tâm của cán bộ và sự hăng hái tham gia của quần chúng, cuộc vận động này nhất định sẽ có kết quả tốt.

Đối với cuộc vận động này, nói chung cán bộ và công nhân đều nhất trí tán thành, ai cũng cho là cần, là tốt. Nhưng lúc thi hành thì chắc có một số người lo lắng, e sợ. E sợ vì trong ba chứng bệnh tham ô, lãng phí, quan liêu, bản thân mình chắc có một bệnh, hoặc nặng hoặc nhẹ. Lo lắng vì không biết cấp trên sẽ xử trí thế nào? Anh em công nhân sẽ đối với mình thế nào? Lo lắng, e sợ vì mình sẽ ở vào cảnh "trên đe, dưới búa".

Bi quan như vậy là không đúng. Mọi người phải dũng cảm tiến lên. Ai có sai lầm thì phải có nghị lực nói thật ra và có quyết tâm sửa chữa, để thành người tốt làm việc tốt. Vàng thật thì không sợ lửa, càng được đe và búa tôi luyện, thì vàng sẽ tốt thêm.

Tôi nhắc lại: Trong cuộc vận động này, Đảng lấy *giáo dục, bồi dưỡng làm chính*.

- Cũng có nơi *lo lắng tập thể*. Nhưng cơ quan hoặc nhà máy nào đó đã được thưởng Huân chương, nay xét kỹ thì không xứng đáng. Phải chăng Huân chương ấy sẽ bị thu lại?

Không đâu. Nhưng cán bộ và công nhân từ nay phải thi đua lập nhiều thành tích để xứng đáng với vinh dự của Huân chương ấy.

- Trong nhiều công việc lớn, trước khi làm rộng khắp, chúng ta phải làm *thí điểm* để rút kinh nghiệm. Song những nơi có vinh dự được chọn làm thí điểm thì lúc đầu cũng lo ngại: phải chăng chúng mình đã phạm sai lầm đặc biệt nhiều, cho nên phải đưa ra phê phán trước?

Nhưng mới thi hành bước đầu mà đã thu được nhiều kết quả khá, thì có thí điểm ấy đã "đổi sầu làm vui".

Vài ví dụ: kết quả bước đầu ở *Nhà máy xe lửa Gia Lâm*.

- Do sửa đổi cách phát lương cho công nhân mà mỗi tháng tiết kiệm được 900 công.

- Do tổ chức giao ca giao kíp cẩn thận, mà đã nâng cao tinh thần trách nhiệm, bảo vệ máy móc.

- Do thanh niên mở cuộc vận động "8 giờ vàng ngọc" mà đã trừ được các thói xấu đi muộn, về sớm, v.v...

Ở công trường dệt 8-3.

- Cán bộ kế hoạch đã thường xuyên đi kiểm tra để quy định sử dụng vật liệu, tránh được lãng phí.

- Sửa đổi cách phát lương cho công nhân, mỗi tháng tiết kiệm được 500 công.

- Sửa đổi lề lối làm việc, đã giảm được 118 người.

- Thanh niên tổ chức một tuần lễ tiết kiệm, đã thu nhập được:

36m³ gỗ vụn,

1.572 kilô sắt,

1.850 kilô gang, v.v..

Ở cửa hàng Bách hoá tổng hợp:

- Thực hiện chế độ rõ ràng khi hàng hoá vào kho và ra kho.
- Kiểm lại toàn bộ hàng hoá để xây dựng sổ sách thật nền nếp.
- Giao ca giao kíp một cách cẩn thận, v.v..

Những thành tích bước đầu đó làm cho cán bộ và công nhân đều phấn khởi đấu tranh để thu nhiều thành tích to hơn nữa.

Đó cũng là một thắng lợi bước đầu cho cả cuộc vận động chung.

*
* *

Các đồng chí,

Cuộc vận động này là một cuộc cách mạng nội bộ, một cuộc đấu tranh gay go giữa cái tốt và cái xấu, cái cũ và cái mới, giữa đạo đức cách mạng là cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư và kẻ địch là tệ nạn tham ô, lãng phí, quan liêu.

Chúng ta đã thấy rõ kẻ thù, Đảng đã định ra chiến lược sách lược đúng đắn. Chúng ta phải đồng tâm nhất trí, mạnh bạo xung phong.

Để giành lấy thắng lợi, chúng ta phải nắm vững chính sách của Đảng, đi đúng đường lối quần chúng, phải dựa vào lực lượng của quần chúng, phải lắng nghe ý kiến của quần chúng, phải thật sự mở rộng dân chủ.

Nếu quần chúng nói mười điều mà chỉ có một vài điều xây dựng, như thế vẫn là quý báu và bổ ích. Uy tín của người lãnh đạo là ở chỗ mạnh dạn thực hiện tự phê bình và phê bình, biết học hỏi quần chúng, sửa chữa khuyết điểm, để đưa công việc ngày càng tiến bộ chứ không phải ở chỗ giấu giếm khuyết điểm và e sợ quần chúng phê bình.

Các đồng chí đều là cán bộ cao cấp ở các ngành, các địa phương, đều có trách nhiệm lớn đối với nhân dân, với Đảng và Nhà nước. Đảng đã rèn luyện các đồng chí thành những cán bộ vững vàng và chúng ta đã làm cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi.

Cuộc vận động này kết quả tốt sẽ bảo đảm cho sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc thành công và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà thắng lợi. Vì vậy, Đảng đòi hỏi đảng uỷ các cấp và thủ trưởng các cơ quan phải phụ trách hoàn toàn và lãnh đạo chặt chẽ; tất cả phải có quyết tâm làm cho cuộc vận động này thắng lợi.

Nói ngày 24-7-1962.

Tạp chí *Học tập*,
số tháng 9-1962.

ĐIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH NƯỚC CỘNG HOÀ TUYNIDI

*Kính gửi Bác sĩ Habíp Buóghiba,
Tổng thống nước Cộng hoà Tuynidi,
Tuyni*

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 5 ngày Quốc khánh nước Cộng hoà Tuynidi, thay mặt nhân dân Việt Nam, Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và nhân danh cá nhân, tôi kính gửi Ngài, Chính phủ và nhân dân Tuynidi lời chúc mừng nhiệt liệt nhất.

Kính chúc nước Cộng hoà Tuynidi ngày càng phồn thịnh. Chúc tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và Cộng hoà Tuynidi ngày càng phát triển.

Chủ tịch
nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3.044,
ngày 25-7-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN VÀ CÁN BỘ TỈNH HẢI DƯƠNG¹⁾

Thưa đồng bào và các đồng chí,

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, cán bộ, công nhân, các cụ phụ lão, các cô phụ nữ, các cháu thanh niên và nhi đồng.

So với năm 1957 là lúc Bác về thăm lần đầu thì lần này tỉnh nhà nói chung và thị xã nói riêng có tiến bộ về mọi mặt.

Về nông nghiệp thì nay đã chú ý phát triển toàn diện hơn. Công tác thuỷ lợi năm ngoái làm khá. Vụ mùa này cấy bữa kỹ hơn. Hợp tác xã phát triển đều và dân dân được củng cố.

Về công nghiệp địa phương cũng có cố gắng phát triển.

Các ngành khác như văn hoá giáo dục, vệ sinh phòng bệnh, trật tự trị an, v.v. đều có tiến bộ. Đó là ưu điểm.

Tuy vậy, những tiến bộ đó chưa thoả mãn được những nhu cầu của nhân dân.

Nông nghiệp phát triển chưa toàn diện. Chú trọng sản xuất lúa là đúng, nhưng lại ít chú trọng hoa màu và cây công nghiệp.

Năng suất lúa chiêm năm nay thì mỗi mẫu tây kém thua năm ngoái 343 kg. Công việc vỡ hoang cũng yếu.

Chăn nuôi trâu không tăng, bò và lợn đều kém thua năm 1961.

Cải tiến nông cụ chậm. Tính ra 6 hộ chỉ có một cào cỏ cải tiến, 26 hộ mới có một guồng nước.

1) Nay thuộc tỉnh Hải Hưng.

Phân bón quá ít. Kế hoạch định vụ mùa bón 8 tấn một mẫu tây mà bình quân bón lót mới chỉ được 2 tấn.

Thuỷ lợi 6 tháng đầu năm nay làm kém thua năm ngoái.

Bình quân mỗi xã viên mỗi năm lao động 159 công. Cứ tính mỗi công là một ngày, thì mỗi năm mỗi người chỉ lao động 159 ngày. Như thế là ít quá.

Những khuyết điểm đó cộng lại đã làm cho *thu nhập* của xã viên còn thấp kém.

Để hoàn thành tốt kế hoạch Nhà nước, để xây dựng chủ nghĩa xã hội, để nâng cao đời sống của nhân dân, đồng bào và cán bộ phải làm tốt những việc sau đây:

A. 1 - Ra sức củng cố hợp tác xã về mọi mặt. Tiến hành tốt cuộc vận động cải tiến quản lý hợp tác xã, nhất là quản lý dân chủ và tài chính công khai, chống tham ô, lãng phí. Làm cho mọi người phấn khởi quyết tâm làm tốt vụ mùa.

2. Ra sức chống úng, vượt mọi khó khăn, cấy thêm diện tích.

- Tăng cường chỉ đạo kỹ thuật. Đẩy mạnh công tác thuỷ lợi. Phát triển nông cụ cải tiến. Đẩy mạnh phong trào làm phân. Chăm sóc đồng ruộng. Chống lụt, bão, hạn. Tổ chức vỡ hoang.

- Chú trọng lúa, đồng thời rất coi trọng hoa màu và cây ăn quả.

Phát triển nhiều *khoai nước và dong riềng*.

- Đẩy mạnh chăn nuôi trâu, bò và lợn. Mỗi hộ nên thường xuyên nuôi 2 con lợn.

3. Các hợp tác xã và nông dân nói chung phải thi đua làm trọn nhiệm vụ đóng thuế, trả nợ, bán thóc và các nông sản khác cho Nhà nước để góp phần xây dựng nước nhà giàu mạnh.

B. Phát triển *công nghiệp* địa phương và thủ công nghiệp, nhằm tích cực phục vụ nông nghiệp và đời sống nhân dân.

C. *Văn hoá xã hội*. Đẩy mạnh hơn nữa phong trào xoá nạn mù chữ và bổ túc văn hoá (tỉnh ta có gần 3 vạn 2.000 người mù chữ, như vậy là còn nhiều).

Phong trào vệ sinh phòng bệnh, đời sống mới ở nông thôn, (như đào thêm giếng nước, làm thêm hố xí, v.v.) đều cần được đẩy mạnh. Nhưng phải tránh phô trương hình thức, như đắp đường rộng 12 mét (Thôn Phú Lộc, Cẩm Giàng).

- Nâng cao cảnh giác, tăng cường trật tự trị an.

- Một việc nữa là *trồng cây gây rừng*. Đồng bào đều biết rằng 5-7 năm nữa nó sẽ là một nguồn lợi rất lớn, đồng thời nó làm cho làng mạc ta thêm vui tươi. Theo các báo cáo thì tỉnh ta đã trồng được 2 triệu 50 vạn cây. Nhưng không dám bảo đảm có mấy cây sống! Tỉnh ta cần tổ chức những nhóm chuyên môn phụ trách trồng cây và vun bón cây và làm đúng nguyên tắc "trồng cây nào, sống cây ấy".

Tỉnh ta sẵn có một số xã và hợp tác xã tổ chức, quản lý, sản xuất khá như Hiệp Lực, Nhân Quyền, Nguyên Giáp, Kim Định, Hiệp An, v.v.. Các hợp tác xã khác nên học tập kinh nghiệm và thi đua với họ. Nếu các hợp tác xã đều tiến bộ như Hiệp Lực, Hiệp An, v.v. thì Hải Dương sẽ là một tỉnh kiểu mẫu ở miền Bắc nước ta.

Để làm tốt những công việc đó, mọi người công dân - già trẻ gái trai - đều phải *thấm nhuần tinh thần làm chủ nước nhà*. Mọi người phải nâng cao tinh thần trách nhiệm cần kiệm xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đó là *công tác tư tưởng* cực kỳ quan trọng mà mỗi đảng viên, đoàn viên thanh niên và các cấp uỷ Đảng trước hết là chi bộ phải làm cho tốt.

Tỉnh ta có 21.127 đảng viên và 27.869 đoàn viên, tức là một đạo quân hùng mạnh gần 5 vạn người được Đảng giáo dục lãnh đạo. Đạo quân ấy phải đoàn kết nhất trí, phải thấm nhuần *Nghị quyết* của Đại hội lần thứ III của Đảng, *Nghị quyết* thứ năm và thứ bảy của Trung ương, phải gương mẫu trong mọi công việc. Mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên thanh niên phải cố gắng làm được như vậy để đoàn kết và hướng dẫn đồng bào, làm cho mọi người phấn khởi thi đua, hoàn thành và hoàn thành vượt mức các kế hoạch

Nhà nước, góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 26-7-1962.
 Báo Nhân dân, số 3.048,
 ngày 29-7-1962.

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
 ĐẢNG CỘNG SẢN LIÊN XÔ
 VÀ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG
 CÔNG NHÂN THỐNG NHẤT BA LAN**

*Kính gửi: - Đồng chí N. Khorútsóp,
 Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương
 Đảng Cộng sản Liên Xô,
 - Đồng chí V.Gômunca,
 Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương
 Đảng Công nhân thống nhất Ba Lan,*

Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam đã nhận được bản Nghị quyết (7-6-1962) của Hội nghị các đại diện các đảng cộng sản và công nhân và các chính phủ của các nước tham gia Hội đồng tương trợ kinh tế. Chúng tôi rất cảm ơn các đồng chí. Chúng tôi tin chắc rằng việc hoàn thiện sự hợp tác kinh tế giữa các nước trong Hội đồng tương trợ kinh tế chẳng những phù hợp với lợi ích căn bản của các nước trong Hội đồng tương trợ kinh tế mà cũng phù hợp với lợi ích chung của toàn hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới.

Chúng tôi xin gửi đến các đồng chí lời chào cộng sản.

Hà Nội, ngày 3 tháng 8 năm 1962
**Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương
 Đảng Lao động Việt Nam
 HỒ CHÍ MINH**

Tài liệu đánh máy có dấu,
 lưu tại Cục lưu trữ Văn phòng
 Trung ương Đảng.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ CÔNG ĐOÀN CƠ SỞ TOÀN MIỀN BẮC

Các đồng chí khai hội đã nhiều ngày, đã nghe nhiều báo cáo và đã bàn bạc nhiều. Nay Bác chỉ nêu vài ý kiến sau đây:

Đảng và Nhà nước ta dùng lực lượng của nhân dân để xây dựng cho nhân dân một đời sống ngày càng sung sướng. Đó là chủ nghĩa xã hội.

Muốn tổ chức và phát triển lực lượng xây dựng to lớn của giai cấp công nhân thì cần có công đoàn mạnh và cán bộ công đoàn tốt.

Ở nhà máy, công trường, hầm mỏ, nông trường, lâm trường, nhà thương, trường học, cơ quan, cửa hàng mậu dịch, v.v. có một số công đoàn làm việc khá và đã thu được thành tích tốt. Vài ví dụ:

- *Nhà máy Duyên Hải* - Đã trở nên lá cờ đầu trong phong trào thi đua yêu nước: 6 tháng đầu năm nay đã có 800 sáng kiến. Thành tích đó, cán bộ công đoàn đã góp phần khá.

- *Nhà máy điện Hà Nội* - Công đoàn đã tổ chức đều đặn hội nghị công nhân viên chức, tập hợp ý kiến của anh em để nâng cao tinh thần trách nhiệm, khắc phục khó khăn đẩy mạnh sản xuất. Nhờ vậy mà từ năm ngoái đến nay đã có gần 1.000 sáng kiến có giá trị.

- *Nhà máy xi măng Hải Phòng* - Công đoàn đã khéo tổ chức thi đua tập thể và xây dựng các tổ lao động xã hội chủ nghĩa. Nhờ vậy, mà trong 6 tháng đầu năm nay đã có hơn 480 sáng kiến tăng năng suất lao động.

- *Nhà máy diêm Thống Nhất* - Công đoàn đã tổ chức tốt nhà giữ trẻ. Nhờ vậy mà công nhân phụ nữ đã ra sức tham gia sản xuất và hoạt động xã hội. Kết quả là năm ngoái đã hoàn thành kế hoạch trước thời hạn 29 ngày.

- Lâm trường Yên Cát, mỏ thiếc Cao Bằng và một số xí nghiệp

khác - Đã tổ chức trồng trọt và chăn nuôi để cải thiện đời sống của công nhân, viên chức. Còn nhiều công đoàn có thành tích về mặt này hoặc mặt khác. Những kinh nghiệm tốt đó cần được phổ biến cho rộng khắp.

Bên những công đoàn khá đó, có những công đoàn đã mắc nhiều khuyết điểm nặng. Vài ví dụ:

- *Nhà máy dệt kim Đông Xuân năm 1960 và công trường Đại học Bách khoa năm 1961* - Công đoàn không khai hội công nhân, viên chức. Thế là trái với chế độ dân chủ. Vì vậy mà anh em có nhiều thắc mắc, ảnh hưởng không tốt đến năng suất lao động.

- *Công trường Nhà máy điện Uông Bí* - Công đoàn chỉ chạy theo năng suất mà không chú ý đến chất lượng, để công nhân làm ẩu, làm bừa. Vì vậy mà khi đổ bê tông trạm bơm bị nổ nhiều, phải làm lại, lãng phí mất 2.500 đồng.

- *Công đoàn địa chất 33, Công đoàn mỏ Mạo Khê...* - Nội bộ kém đoàn kết, ảnh hưởng không tốt đến công nhân, do đó mà sản xuất không tiến bộ.

- *Công đoàn đội cầu Trần Quốc Bình* - Không quan tâm đến nhà giữ trẻ, vì vậy mà trong 105 công nhân phụ nữ có ngày chỉ 3 người đi làm. Đó là những khuyết điểm cần phải quyết tâm sửa chữa.

Bây giờ nêu mấy điểm chủ yếu về nhiệm vụ của công đoàn. Lênin có nói: Công đoàn là trường học của chủ nghĩa cộng sản. Muốn thực hiện lời dạy đó, cán bộ công đoàn phải thấm nhuần và giáo dục cho công nhân thấm nhuần: ý thức làm chủ tập thể và cần kiệm xây dựng nước nhà. Nâng cao nhiệt tình lao động và tôn trọng kỷ luật lao động. Đẩy mạnh thi đua yêu nước. Ra sức giúp đỡ nông dân cải tiến kỹ thuật canh tác, củng cố hơn nữa khối công nông liên minh. Chống tệ quan liêu, lãng phí, tham ô.

Cán bộ phải *cố gắng học tập* văn hoá, chính trị, nghiệp vụ. Kinh tế của ta ngày càng phát triển, hàng ngũ công nhân ngày càng thêm đông. Muốn làm tròn nhiệm vụ của mình thì cán bộ phải luôn luôn cố gắng học tập, cố gắng vươn lên để không ngừng tiến bộ.

Phải chủ động xây dựng quan hệ đoàn kết và phối hợp giúp đỡ lẫn nhau giữa các tổ chức và các ngành nghề, nhất là giữa công

đoàn, giám đốc và Đoàn thanh niên.

Phải chống tư tưởng chờ đợi, ỷ lại và cục bộ.

Phải có kế hoạch bồi dưỡng các anh hùng và chiến sĩ thi đua, để phát huy vai trò kiểu mẫu và tác dụng đầu tàu của họ.

Phải tiếp tục đẩy mạnh cải tiến quản lý xí nghiệp, thực hiện tốt công nhân tham gia quản lý và cán bộ tham gia lao động.

Đối với anh em lao động trí óc và cán bộ khoa học kỹ thuật, công đoàn phải có kế hoạch giúp đỡ họ không ngừng tiến bộ và thực hiện đoàn kết chặt chẽ giữa lao động trí óc và lao động chân tay.

Công đoàn phải làm tốt công tác bảo hộ lao động. Phải thật sự chăm nom nơi ăn, nhà ở của công nhân, viên chức.

Công đoàn các cấp cần cải tiến lối làm việc, cần đi sát quần chúng, tăng cường đôn đốc kiểm tra, cần bớt giấy tờ từng đống và hội họp lu bù. Cán bộ cấp trên cần thường xuyên đi đến cơ sở để giúp đỡ họ một cách thiết thực hơn.

Trên đây chỉ là mấy ý kiến sơ lược để Hội nghị tham khảo. Sau Hội nghị này, các cô, các chú sẽ noi gương của các đồng chí Nicôlaép và Papôvích về tinh thần dũng cảm, ý chí kiên cường, quyết tâm khắc phục khó khăn làm tròn nhiệm vụ mà Đảng đã giao phó cho cán bộ công đoàn, trước hết là làm cho công nhân phấn khởi thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay và cả kế hoạch 5 năm của Nhà nước. Làm được như vậy là các cô, các chú góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và sự nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Chúc các cô, các chú mạnh khoẻ, vui vẻ, cố gắng và tiến bộ. Chúc Hội nghị thành công.

Nói ngày 13-8-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3.064,
ngày 14-8-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI TRƯỜNG THANH NIÊN LAO ĐỘNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA HOÀ BÌNH

Bác và đồng chí Hà Huy Giáp là ủy viên Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Giáo dục, hôm nay đến đây thăm nhà trường, thăm các cháu học sinh và giáo viên, thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, dân quân và cán bộ trong tỉnh.

Trước khi đến trường, Bác đã nghe báo cáo về tình hình nhà trường. Đến đây, Bác đã nói chuyện với các đồng chí Tỉnh uỷ và các đồng chí phụ trách nhà trường cho nên Bác chỉ nói tóm tắt mấy điểm:

1. Các cháu phải đoàn kết, đoàn kết giữa thầy giáo với thầy giáo, giữa thầy giáo với học trò, giữa học trò với học trò, giữa nhà trường, thầy giáo, học trò với đồng bào địa phương. Đoàn kết với đồng bào địa phương, phải tuỳ khả năng mà giúp đỡ những việc có thể giúp được, ví dụ giúp đỡ khi mùa màng, khi chống hạn.

2. Phải tôn trọng kỷ luật nhà trường. Kỷ luật Bác nói đây không phải ngày làm mấy giờ, mấy giờ ăn, mấy giờ nghỉ mà trước hết là kỷ luật lao động. Các cháu học xong sẽ là cán bộ nông thôn, cán bộ hợp tác xã, mà ở hợp tác xã vấn đề quan trọng là kỷ luật lao động.

3. Phải bàn bạc dân chủ. Có công việc gì, ban phụ trách trường bàn bạc với anh em, làm cho tư tưởng mọi người thông suốt, động viên mọi người cùng làm, chứ không nên ban phụ trách định kế hoạch rồi bắt mọi người làm. Ví dụ muốn nhận làm đoạn đường nào, ban phụ trách có kế hoạch rõ ràng đưa anh em bàn, xem có thêm bớt gì không rồi mới cùng nhau ra làm.

4. Về nghề phụ cũng nên chú ý. Ở đây có thể phát triển được một số nghề, ví dụ như nghề nuôi lợn.

5. Học tập phải thiết thực. Ví dụ các cháu đến đây chưa biết

làm nhà, ban phụ trách trường nên chọn một số cháu học làm nhà để tự làm lấy được.

6. Điểm nữa, các cháu cần nghiên cứu *Nghị quyết* Trung ương lần thứ năm về nông nghiệp, *Nghị quyết* Trung ương lần thứ bảy về công nghiệp. Chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội. Chủ nghĩa xã hội nhằm làm cho đời sống nhân dân ngày càng sung sướng, ăn no, mặc ấm, được học hành, ốm đau có thuốc.

Muốn ăn no, muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải chú trọng nông nghiệp. Vì không có ăn chẳng làm gì được, như tục ngữ có câu: "Có thực mới vực được đạo", cho nên chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội, phải chú trọng xây dựng nông nghiệp và công nghiệp. Trường này chú trọng nông nghiệp nhiều hơn công nghiệp. Hai *Nghị quyết* đều phải nghiên cứu nhưng cần chú trọng nhiều hơn *Nghị quyết* Trung ương lần thứ năm.

7. Trường này dạy cho thanh niên vừa học tập, vừa lao động, như vậy là rất tốt. Nên học những ngành nghề gì quan hệ trực tiếp đến sản xuất nông nghiệp, đến nông thôn. Trước đây lúc tuổi thanh niên, Bác hoạt động ở Pháp, cũng vừa lao động, vừa học tập, nhưng lúc đó lao động là lao động nô lệ cho đế quốc. Bác phải làm thế để tự kiếm sống, nhưng vẫn dành thì giờ để học tập, ngày lao động, đêm học tập, chứ Bác không được đến trường học đâu. Vì vậy, Bác khuyến khích các cháu lao động tốt để trở thành người lao động xã hội chủ nghĩa.

8. Hiện nay ở nông thôn vấn đề quan trọng là cải tiến và nâng cao trình độ quản lý hợp tác xã để phát triển sản xuất. Nhà trường góp sức đào tạo bồi dưỡng thanh niên có khả năng ấy. Trong hợp tác xã, cải tiến cái gì, hiện nay có hợp tác xã làm rất tốt, có hợp tác xã làm còn kém.

Hợp tác xã nào mà ban quản trị hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, xã viên có tinh thần làm chủ thì hợp tác xã đó tốt. Còn hợp tác xã kém là hợp tác xã mà ban quản trị quan liêu mệnh lệnh, xã viên không thấy mình làm chủ. Vì vậy phải chú trọng làm sao cho ban quản trị tốt. Cũng ví như ở đây, nếu ban phụ trách có sáng kiến, có dân chủ thì trường tốt, nếu ban phụ trách lại quan liêu, mệnh lệnh, bắt xén, trường sẽ không ra gì hết. Vì vậy, để làm cho hợp tác xã

tốt, việc chính đốn ban quản trị là rất quan trọng.

Hôm nay có nhiều đồng chí bí thư chi bộ xã ở đây, Bác hỏi: Nếu hợp tác xã không tiến lên được, thì ai phụ trách? Chi bộ phụ trách, trước hết là bí thư chi bộ phải phụ trách! Trung ương, tỉnh, huyện đều có trách nhiệm, nhưng trực tiếp lãnh đạo nông thôn là chi bộ. Hợp tác xã tốt thì không cần hỏi cũng biết ngay chi bộ tốt, hợp tác xã kém không cần hỏi cũng biết ngay chi bộ kém; vì Đảng ta là Đảng lãnh đạo.

9. Miền Bắc ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhưng có người chưa hiểu. Chủ nghĩa xã hội là làm sao cho nhân dân đủ ăn, đủ mặc, ngày càng sung sướng, ai nấy được đi học, ốm đau có thuốc, già không lao động được thì nghỉ, những phong tục tập quán không tốt dần dần được xoá bỏ (ví dụ: lấy vợ, lấy chồng sớm quá, cúng bái, liên hoan lu bù, lười biếng...). Tóm lại, xã hội ngày càng tiến, vật chất ngày càng tăng, tinh thần ngày càng tốt, đó là chủ nghĩa xã hội.

Ta càng xây dựng chủ nghĩa xã hội tốt, càng giúp cho đồng bào miền Nam mau đuổi bọn Mỹ - Diệm, thống nhất nước nhà. Ví dụ: Tất cả các hợp tác xã sản xuất tốt, năng suất tăng, trước mỗi mẫu tây lúa được 2 tấn, thì nay phải 2 tấn 3, 2 tấn 4 hoặc nhiều hơn nữa, như thế là trực tiếp làm cho miền Bắc giàu mạnh, gián tiếp giúp cho đồng bào miền Nam đấu tranh chống Mỹ - Diệm, thống nhất nước nhà. Các cô, các chú, các cháu hiểu không? Vì vậy, cần thực hiện khẩu hiệu: "Cần kiệm xây dựng hợp tác xã, cần kiệm xây dựng nước nhà, cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội". Đồng bào tỉnh Hoà Bình có tiến bộ nhưng ngày công còn ít, giá trị ngày công còn thấp; còn cấy chay, đã cấy chay thì thu hoạch kém, như vậy chưa phải là cần. Ma chay cũng còn, thế chưa phải là kiệm.

Bác nói ít thôi, các đồng chí phụ trách ở tỉnh, ở huyện, ở xã sẽ nói thêm với đồng bào và mong đồng bào thực hiện tốt. Nếu tiến bộ, Bác sẽ có giải thưởng và về thăm.

10. Một việc nữa, chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội thì bọn Mỹ - Diệm không muốn cho chúng ta thành công. Chúng âm mưu

phá hoại ta bằng nhiều cách. Chúng còn bịa đặt tin đồn nhảm, phá hoại tinh thần nhân dân ta. Vì vậy toàn Đảng, toàn dân ta phải cảnh giác để đập tan âm mưu phá hoại của chúng. Cố nhiên bộ đội, công an, dân quân là lực lượng bảo vệ chính, là những cơ quan trực tiếp phụ trách. Nhưng chỉ bộ đội, công an, dân quân thì chưa đủ. Phải dựa vào nhân dân, vì đông đảo nhân dân rất nhiều tai mắt, cho nên bộ đội, công an không những phải đoàn kết nội bộ, lại phải đoàn kết với nhân dân, dựa vào nhân dân, giáo dục nhân dân cảnh giác thì địch không làm gì được.

Để khuyến khích các cháu học sinh, các thầy giáo, Bác tặng 5 huy hiệu của Bác làm giải thưởng. Các cô, các chú bình bầu xem ai làm tốt, thì được thưởng. Ngoài ra, Bác tặng nhà trường một tấm ảnh.

Đối với cán bộ: các cô, các chú có muốn được giải thưởng không? Bác và Chính phủ sẵn sàng, nhưng muốn được thưởng phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước giao cho hợp tác xã, cụ thể là:

1) Thi đua sản xuất, thực hành tiết kiệm làm cho hợp tác xã tiến bộ.

2) Đóng thuế cho tốt, trả nợ, bán lương thực cho tốt. Làm được như thế, tỉnh sẽ đề nghị lên Bác thưởng, nhưng không tốt mà muốn thưởng thì không được.

Tỉnh ta có một trường và 6 huyện có 6 trường thanh niên lao động xã hội chủ nghĩa. Nhưng còn 2 huyện tại sao chưa có? Các huyện uỷ phải quan tâm lãnh đạo trường cho tốt. Các chi bộ và đồng bào các địa phương cần tuỳ theo khả năng mà giúp đỡ các trường hoạt động tốt.

Nói ngày 17-8-1962.

Tạp chí *Nghiên cứu giáo dục*,
số 37, tháng 5-1975.

ĐIỆN GỬI ĐẠI HỘI SINH VIÊN QUỐC TẾ

Các bạn thân mến,

Tôi xin gửi Đại hội lần thứ VII Hội Liên hiệp sinh viên quốc tế những lời chào mừng nồng nhiệt nhất.

Tôi thành thật hoan nghênh sự đóng góp to lớn của Hội liên hiệp sinh viên quốc tế vào cuộc đấu tranh bảo vệ hoà bình, giành độc lập dân tộc và dân chủ hoá nền giáo dục và vào việc thống nhất phong trào sinh viên thế giới.

Tôi hết lòng chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Bác
HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3.068,
ngày 18-8-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN VÀ CÁN BỘ TỈNH PHÚ¹⁾

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào các dân tộc, bộ đội, công an, dân quân, các anh hùng lao động và chiến sĩ thi đua, cán bộ và nhân viên Đảng và chính quyền, các cụ phụ lão, chị em phụ nữ, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Bác vui lòng khen ngợi đồng bào tỉnh ta đã cố gắng nhiều và đã đạt thành tích khá về các mặt. Ví dụ về nông nghiệp:

Hợp tác xã phát triển khá mạnh và đã củng cố dần. Nhờ làm ăn tập thể mà tăng vụ, vỡ hoang, chăn nuôi, nghề phụ, v.v. mỗi năm một tiến bộ. Như so với năm 1960, thì năm 1961 diện tích trồng trọt tăng 26.500 mẫu tây, trong đó gần 15.500 mẫu là đất vỡ hoang. Do đó mà số lượng lương thực đã tăng hơn 55% và tỉnh ta đã từ chỗ thiếu lương thực tiến đến chỗ đủ lương thực và *thừa ít nhiều lương thực*. Nói chung thì thu nhập của xã viên tăng thêm, đời sống của nhân dân được cải thiện rõ rệt.

"Có thực mới vực được đạo". Sản xuất lương thực làm khá, cho nên các ngành khác (công nghiệp, thủ công nghiệp, thương nghiệp, văn hoá, xã hội, v.v.) đều có tiến bộ. Có kết quả đó là do:

1. Cán bộ đi sâu đi sát, lãnh đạo thiết thực.
2. Các đoàn thể nhất là thanh niên và phụ nữ cố gắng nhiều.
3. Đồng bào hăng hái tăng gia sản xuất.

Đó là những *ưu điểm* mà đồng bào và cán bộ cần phát triển

1) Nay thuộc tỉnh Vĩnh Phú.

thêm mãi.

Bây giờ nói đến mấy điểm mà đồng bào và cán bộ phải cố gắng để tiến bộ hơn nữa.

Hợp tác xã nông nghiệp - Xã viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần tinh thần *làm chủ* tập thể, phải thực hiện khẩu hiệu, *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*. Các *ban quản trị* phải do đại hội xã viên chọn lọc kỹ càng, bầu ra một cách dân chủ và do toàn thể xã viên giám đốc.

Quản lý phải dân chủ, tài chính phải công khai - Sổ sách phải minh bạch. Phải chống quan liêu, lãng phí, tham ô. (Hiện còn có hợp tác xã bỏ sơn, cọ không thu, đất cày rồi không cấy, không săn sóc để trâu bò chết; mỗi lần "liên hoan", có xã giết từ 30 đến 50 lợn, lãng phí bữa bãi của hợp tác xã và của xã viên).

Số ngày lao động - Ngày lao động nhiều thì sản xuất nhiều. Sản xuất nhiều thì thu nhập của xã viên tăng. Nhưng hiện nay hợp tác xã nào lao động nhiều cũng chỉ 178 ngày, ít thì chỉ 142 ngày. Như thế là trong một năm, hơn 200 ngày không lao động cho hợp tác xã. Lao động ít, mà muốn thu nhập nhiều, thì rất vô lý. Phải tăng số ngày lao động thêm nữa.

Công cụ cải tiến - Ai cũng biết rằng một người dùng công cụ cải tiến thì làm việc bằng ba, bốn người. Nhưng ở tỉnh ta, bình quân độ 10 người lao động chỉ có một công cụ cải tiến, 3 mẫu tây đất chỉ có một cày cải tiến, 231 mẫu tây chỉ có một máy cày. Như thế là quá ít. Cần phải phát triển công cụ cải tiến nhiều hơn nữa. Vài kiểu mẫu tốt: năm 1961, nhờ dùng nhiều công cụ cải tiến mà xã Trịnh Xã (Hà Nam) tiết kiệm được 24.000 ngày công, khu Vĩnh Linh gần 156.000 ngày trong 6 tháng đầu năm, huyện Thanh Chương 200.000 ngày.

Làm nhiều phân bón - Kế hoạch của tỉnh định bón một mẫu tây 9 tấn phân. Tuy chưa nhiều, nếu được 9 tấn mà chất tốt thì cũng tạm đủ, nhưng chưa chắc nơi nào cũng đủ 9 tấn. Xã Tiên Phong (Nghệ An) bón đến 12 tấn phân chuồng. Hợp tác xã Tân Khang (Nam Định) bón một sào 40 gánh phân, cho nên đã thu

hoạch vụ chiêm 2.300 cân một mẫu tây. (Phú Thọ vì bón phân ít, chỉ thu hoạch bình quân 2.036 cân một mẫu tây).

Tỉnh ta lại còn có 13% diện tích *cấy chay*; tức là 13% diện tích chắc chắn thu hoạch kém, ảnh hưởng xấu đến tổng số thu hoạch của toàn tỉnh. *Người tốt với đất, thì đất tốt với lúa. Đất tốt với lúa thì lúa tốt với người.* Đồng bào cần làm thêm phân bón, kiên quyết xóa bỏ cái tệ cấy chay và chú ý chống xói lở.

Trồng cây gây rừng - Làm được tốt thì thu lợi rất nhiều. Nói riêng về trồng *trấu*. Theo các chuyên gia thì: trồng *trấu* độ 6 năm đã thu hoạch. Trồng 5 triệu cây thì mùa đầu sẽ thu được 25.000 tấn quả, chế thành 8.250 tấn dầu, đáng giá 16 triệu đồng, tức là bằng 1/4 tổng giá trị sản lượng công nghiệp trong tỉnh ta (kể cả xí nghiệp trung ương, địa phương và thủ công nghiệp). Đồng bào tỉnh ta đã trồng 4 triệu cây, nhưng để chết mất 1 triệu cây. Như thế là vì trồng nom kém, cho nên hao công tốn của nhiều mà kết quả ít. Từ nay đến hết năm 1963 nên có kế hoạch trồng cho được 4 triệu cây, nhưng *trồng cây nào phải tốt cây ấy*.

Nông trường - Nông trường là xí nghiệp của Nhà nước. Những người làm ở nông trường là công nhân. Công nhân là giai cấp lãnh đạo. Vì vậy công nhân ở nông trường cần phải đoàn kết chặt chẽ với nông dân và sẵn sàng giúp đỡ nông dân, phải làm cho liên minh giữa công nông ngày càng củng cố.

Những gương mẫu tốt - Tỉnh ta có những hợp tác xã tốt, như Thái Ninh, La Thành, Đồng Lực, Đồng Tâm, Thống Nhất, Nam Tiến, Xuân Lộc, v.v.. Ví dụ:

Hợp tác xã Thống Nhất (Võ Miếu) đã tăng diện tích bình quân đầu người từ 3 sào lên một mẫu. Mỗi năm xã viên làm hơn 200 ngày công, mỗi người được 1.173 cân lương thực.

Hợp tác xã Đồng Tâm từ 4 sào lên 1 mẫu 2, ngày công là 205, mỗi người được 1 tấn lương thực.

Tỉnh ta có 3 anh hùng lao động nông nghiệp và một anh hùng về công nghiệp, hơn 500 chiến sĩ thi đua, hơn 670 phụ nữ lao động tiên tiến. Có những người như cô Đảng có 4 cháu mọn, chồng là

thương binh, đã làm bí thư chi bộ, uỷ viên ban chấp hành phụ nữ xã, uỷ viên quản trị kiêm đội trưởng lao động mà vẫn làm được 220 ngày công, văn hoá đã học lớp 4, toàn đội là tiên tiến. Cô Xịch dù bận 3 cháu mọn, mỗi năm vẫn làm được 333 ngày công, nhặt được 4 tấn phân bón và nay đã học văn hoá hết lớp 4.

Đảng uỷ và chính quyền cần bồi dưỡng những gương mẫu tốt, phổ biến những kinh nghiệm tốt và khuyến khích các xã viên, các hợp tác xã khác cố gắng noi theo.

Hợp tác xã Đồng Tâm và Đồng Lực là kiểu mẫu tốt. Tiếc rằng hợp tác xã *Đồng Thanh* (Cẩm Khê) lại là kiểu mẫu không tốt. Đồng Thanh có ruộng đất tốt, nhưng thu nhập của xã viên rất thấp. Vì sao? Vì thiếu mạ, vì không làm cỏ, vì nguồn phân bón rất nhiều nhưng toàn diện tích cấy chay, vì quản trị rất kém. Nhưng nguyên nhân chính là: vì *đảng viên* không gương mẫu, thậm chí có đảng viên bỏ việc hợp tác xã mà đi cấy tư. Nhất là vì *chi bộ mất đoàn kết*, nghi ngờ nể nang lẫn nhau.

Có xã viên đã nói: "Suốt đời chúng tôi tin Đảng, theo Đảng. Nhưng mấy ông đảng viên ở đây lãnh đạo chúng tôi ngày càng thụt lùi, đời sống càng khó khăn!".

Trước tình hình đó, đảng uỷ huyện và tỉnh đã làm gì? Tỉnh uỷ và huyện uỷ phải chỉnh đốn ngay chi bộ Đồng Thanh và giúp cho hợp tác xã ấy trở nên một hợp tác xã khá, rồi báo cáo lên Trung ương.

Phú Thọ đã có nông nghiệp khá, lại có công nghiệp đang phát triển. Đó là điều kiện rất thuận lợi. *Công nghiệp* của trung ương thì có nhà máy chè, nhà máy xúppe phốtphát, khu xí nghiệp Việt Trì. *Của địa phương* thì có các nhà máy cơ khí, phân lân, xẻ gỗ, xay gạo, xát sắn, v.v.. *Thủ công nghiệp* thì có nghề rèn, nghề mộc, đan lát, thuộc da, v.v.. Giá trị của cả 3 loại công nghiệp cộng lại gần bằng 45% tổng giá trị công nông nghiệp của tỉnh ta, đó là một hiện tượng tốt.

Sáu tháng đầu năm nay, 5 xí nghiệp của trung ương đã hoàn thành tốt kế hoạch. Nhưng giấy, đường, hoá chất và công nghiệp

địa phương cùng thủ công nghiệp thì chưa đạt kế hoạch, cần phải cố gắng tiến lên.

Xí nghiệp trung ương phải giúp đỡ công nghiệp địa phương và thủ công nghiệp, nhằm cung cấp ngày càng nhiều tư liệu sản xuất cho nông nghiệp và những hàng tiêu dùng cho nhân dân tỉnh nhà.

Công nhân và cán bộ phải đoàn kết chặt chẽ, phải nâng cao tinh thần trách nhiệm. Sản xuất thì phải nhằm tăng chất lượng và hạ giá thành, phải thi đua làm đúng khẩu hiệu "nhiều, nhanh, tốt, rẻ". Năm nay, công nhân đã phát huy hơn 650 sáng kiến có giá trị. Như thế là tốt. Cần phải tổng kết và phổ biến những kinh nghiệm đó.

Trên đây Bác chỉ nói tóm tắt mấy điểm thôi (còn có nhiều điểm quan trọng như thủy lợi, chăn nuôi, v.v. chưa nói đến). *Nghị quyết* Hội nghị lần thứ năm của Trung ương Đảng đã nói về nông nghiệp. *Nghị quyết* Hội nghị lần thứ bảy của Trung ương Đảng nói về công nghiệp. Lại có những bài báo giải thích hai *Nghị quyết* đó. Cán bộ cần ra công nghiên cứu kỹ và giải thích sâu rộng cho anh em công nhân và nông dân, để cùng nhau làm đúng đường lối, chính sách của Đảng và của Nhà nước.

Thương nghiệp - Nhân dân tỉnh ta đã hăng hái làm tròn nghĩa vụ như đóng thuế, trả nợ cho ngân hàng, bán lương thực và các nông sản khác cho Nhà nước. Như thế là tốt, từ nay nên cố gắng thêm.

Cán bộ thương nghiệp - Cần làm đúng chính sách của Đảng và Chính phủ; gần gũi nhân dân, cùng nhân dân bàn bạc trong việc mua bán và phục vụ nhân dân cho tốt hơn nữa.

Văn hoá xã hội - Nếu tính cả các lớp vỡ lòng, bình dân học vụ, bổ túc văn hoá và trường phổ thông, thì tỉnh ta có độ 160.000 người đi học. Thế là cứ ba, bốn người dân thì có một người đi học. Đó là một ưu điểm. Tuy vậy, còn cần phải xoá cho hết nạn mù chữ (2.500 người), đẩy mạnh hơn nữa bổ túc văn hoá, nâng cao hơn nữa *chất lượng* giảng dạy và học tập. Phải thực hiện học đi đôi với hành.

Về văn hoá, tỉnh ta cũng có gương mẫu tốt, như xã *Liên Hiệp*: hết thầy xã viên hợp tác xã đều đã học lớp 2, đảng viên và đoàn

viên thanh niên đều học lớp 3, cán bộ đều học lớp 4 hoặc lớp 5.

Cần đẩy mạnh hơn nữa phong trào *vệ sinh phòng bệnh*. Các nhà thương cần phải thật sạch sẽ gọn ghẽ, phải là kiểu mẫu trong công tác vệ sinh. Cán bộ ngành y tế, từ bác sĩ đến nhân viên cần có thái độ nhã nhặn và có tinh thần phục vụ tốt nhân dân.

Trật tự trị an - Các đồng chí bộ đội, công an và dân quân cần luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác, giữ tốt trật tự, an ninh, luôn luôn sẵn sàng chiến đấu, để đập tan mọi âm mưu địch phá hoại. Cố gắng tham gia sản xuất. Cố gắng học tập chính trị, văn hoá và nghiệp vụ để tiến bộ mãi.

Toàn thể nhân dân cũng phải nâng cao cảnh giác và giúp sức vào việc giữ gìn trật tự, an ninh.

Lãnh đạo - Để làm cho đồng bào phấn khởi thực hiện tốt những việc trên đây, Đảng bộ phải lãnh đạo tốt. Tỉnh ta có 22.300 đảng viên. Và gần 30.000 đoàn viên thanh niên là cánh tay đắc lực của Đảng, trong số đó có 24.500 đoàn viên đã ghi tên tham gia phong trào hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm của Nhà nước. Bác vui lòng khen ngợi các cháu thanh niên đó.

Số đảng viên và đoàn viên không ít lắm, nhưng cũng chưa phải nhiều; cần phát triển Đảng và Đoàn thêm nữa.

Cố nhiên, khi phát triển phải chọn lọc hết sức cẩn thận, không được kết nạp bừa.

Đảng ta là Đảng cách mạng. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng ta không có lợi ích gì khác. Vì vậy mà Đảng ta được dân tin, dân phục, dân yêu. Ngày nay, nhiệm vụ của Đảng ta là lãnh đạo quần chúng đánh thắng tình trạng nghèo nàn và lạc hậu, xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân. Như thế là xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trung ương yêu cầu mỗi một đảng viên và đoàn viên thanh niên phải xung phong gương mẫu trong mọi công việc. Các cấp uỷ phải đi sâu đi sát, nhất là các ngành kinh tế, phải lãnh đạo toàn diện.

Để lãnh đạo tốt, các cấp uỷ phải thật *đoàn kết*, thật *dân chủ*, phải thực hành chế độ "tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách" và phê bình và tự phê bình để không ngừng tiến bộ.

Hiện nay, tỉnh ta có tiến bộ về nhiều mặt. Nhưng phải cố gắng mãi để tiến bộ mãi. Quyết *chớ tự mãn*, *chớ chủ quan*.

Trước đây 17 năm, từ Nam đến Bắc, Đảng ta chỉ có độ 5.000 đồng chí mà đã lãnh đạo toàn dân làm cách mạng thành công. Nay chỉ tỉnh ta đã có một đội ngũ rất mạnh gồm 52.300 đảng viên và đoàn viên. Đồng bào tỉnh ta lại có truyền thống đoàn kết và anh dũng, trong thời kỳ kháng chiến đã lập nhiều công trạng vẻ vang. Bác tin rằng Đảng bộ Phú Thọ sẽ cố gắng lãnh đạo nhân dân tỉnh ta thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, hoàn thành và hoàn thành vượt mức những nhiệm vụ Đảng đã giao phó, trở nên tỉnh tiên tiến để góp phần đắc lực vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 18-8-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3.074,
ngày 24-8-1962.

NÓI CHUYỆN TRONG CUỘC MÍT TINH Ở NHÀ MÁY XÚPPE PHỐT PHÁT LÂM THAO

Bác và hai đồng chí Trung ương, thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ đến thăm các cô, các chú và các cháu. Thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ, Bác cảm ơn Liên Xô vĩ đại, cảm ơn Đảng Cộng sản, Chính phủ Liên Xô đã giúp đỡ chúng ta xây dựng nhà máy với máy móc mới nhất ở phía Đông - Nam Á này.

Vừa qua, Liên Xô đã phóng thành công 2 con tàu do thiếu tá Nicôlaép lái bay hơn 64 vòng quanh quả đất tức là gần 4 ngày; con tàu do trung tá Papôvích lái bay 48 vòng quanh quả đất tức là gần 3 ngày.

Hoan hô thành công vĩ đại của giai cấp công nhân, của các nhà bác học, kỹ sư và nhân dân Liên Xô!

Các chuyên gia Liên Xô đang giúp chúng ta xây dựng nhà máy đã đem hết tinh thần quốc tế vô sản làm cho nhà máy chóng thành công.

Hoan hô các đồng chí chuyên gia Liên Xô!

Cố nhiên là nhờ có Liên Xô giúp đỡ, nhờ các công nhân xây dựng, nhưng cũng phải nhờ có sự giúp đỡ của đồng bào, nhất là đồng bào nông dân ở địa phương.

Hoan hô đồng bào!

Bây giờ nhà máy làm rồi, máy móc tốt, khu nhà ở của công nhân khá lắm. Cán bộ và công nhân phải làm gì? Phải thấm nhuần tinh thần làm chủ, đoàn kết chặt chẽ, tích cực học tập văn hoá, học tập kỹ thuật, học tập các đồng chí chuyên gia Liên Xô làm cho nhà máy phát triển, góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà.

Bởi vì nhà máy còn mới, máy móc mới, các đồng chí chuyên gia ngày ngày chăm sóc, nhà máy có tiến bộ khá, năng suất máy móc đạt 90%. Máy móc mới, chớ có tự kiêu, tự đại mà không tra dồi thì

thoái bộ. So với các nước anh em thì chúng ta còn kém. Cố mà làm hạch toán kinh tế cho tốt. Đã có tham ô, quan liêu. Phải ngăn ngừa dần đi.

- Về kỷ luật lao động.

Là ông chủ bà chủ thì phải làm ra trò, phải làm đúng một ngày 8 giờ. Muốn làm được thì phải thấm nhuần tinh thần làm chủ, ý thức trách nhiệm. Nước ta còn nghèo, vì vậy chúng ta phải làm cho mỗi ngày một giàu có.

Tại Đại hội XXII, Đảng Cộng sản Liên Xô xây dựng chủ nghĩa cộng sản, thay mặt giai cấp công nhân và nhân dân ta, Bác nói: Liên Xô 20 năm xây dựng chủ nghĩa cộng sản thì Việt Nam cũng cố gắng hoàn thành chủ nghĩa xã hội.

Cán bộ công nhân nhà máy phải học tập các đồng chí chuyên gia Liên Xô, nội bộ đoàn kết chặt chẽ, đồng thời đoàn kết với bà con chung quanh, tìm cách giúp đỡ nhau. Công nhân và nông dân đoàn kết xây dựng.

Hai phần ba công nhân là đảng viên và đoàn viên. Đảng viên và đoàn viên không phải là ăn nhiều hưởng hơn mà phải gương mẫu, xung phong giúp đỡ anh em ngoài Đảng, ngoài Đoàn tiến bộ.

Bác thay mặt Trung ương Đảng giao nhiệm vụ cho các đảng viên, đoàn viên phải giúp đỡ người ngoài Đảng, ngoài Đoàn tiến bộ.

Cố gắng hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước.

- Về đời sống văn hoá và vật chất.

Về văn hoá thì phải tổ chức học văn hoá, kỹ thuật...

Về vật chất thì Đảng và Nhà nước thắt lưng buộc bụng để lo đời sống cho công nhân. ở đây đã làm nhà ở cho công nhân. Nhà ở phải sạch sẽ, gọn gàng và ngăn nắp, càng ngày càng tiến bộ. Cần tăng gia sản xuất để cải thiện thêm.

Hôm nay có một số đại biểu của 4 hợp tác xã nông nghiệp đến đây, đó là biểu hiện tốt của công nông liên minh. Bà con nông dân cố gắng sản xuất hơn nữa để thu nhập tốt hơn. Công nhân phải

giúp đỡ nông dân, nông dân phải giúp đỡ công nhân để cho công nông liên minh được tốt hơn.

Chúc các cô các chú mạnh khoẻ.

Nói ngày 19-8-1962.

Sách *Bác Hồ với Vinh Phú*,

Ty văn hoá Vinh Phú

xuất bản, 1975, tr.45-47.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI LỚP BỒI DƯỠNG CÁN BỘ VỀ CÔNG TÁC MẶT TRẬN

Các đồng chí,

Bác rất vui lòng các cô các chú đã cố gắng học tập và nhận rõ trách nhiệm của mình.

Chắc mọi người đã thấy rõ, chính sách Mặt trận dân tộc thống nhất của Đảng ta đã đưa lại những thắng lợi to lớn:

Đoàn kết trong Mặt trận *Việt Minh*, nhân dân ta đã làm Cách mạng Tháng Tám thành công, lập nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.

Đoàn kết trong Mặt trận *Liên Việt*, nhân dân ta đã kháng chiến thắng lợi, lập lại hoà bình ở Đông Dương, hoàn toàn giải phóng miền Bắc.

Đoàn kết trong Mặt trận *Tổ quốc Việt Nam*, nhân dân ta đã giành được thắng lợi trong công cuộc khôi phục kinh tế, cải tạo xã hội chủ nghĩa và trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc.

Mục đích phấn đấu của Mặt trận dân tộc thống nhất là xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Cương lĩnh của Mặt trận là nhằm xây dựng miền Bắc vững mạnh, dần dần nâng cao đời sống của nhân dân, bằng cách phát triển công nghiệp, nông nghiệp, văn hoá, khoa học. Nó nhằm đoàn kết toàn dân, một lòng một dạ, kề vai sát cánh, cùng nhau phấn đấu thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà. Bất kỳ ai, dù quá khứ

của họ thế nào, miễn là ngày nay họ thật lòng ủng hộ công cuộc xây dựng miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà, thì chúng ta đoàn kết với họ.

Chủ nghĩa Mác-Lênin dạy chúng ta rằng: muốn làm cách mạng thắng lợi thì phải phân biệt rõ ai là bạn ai là thù, phải thực hiện thêm bầu bạn, bớt kẻ thù. Mọi người yêu nước và tiến bộ là bạn của ta. Đế quốc Mỹ, bọn tay sai của Mỹ, bọn phản cách mạng là kẻ thù của ta.

Để làm trọn trách nhiệm lãnh đạo cách mạng, Đảng ta phải dựa vào giai cấp công nhân, lấy liên minh công nông làm nền tảng vững chắc để đoàn kết các tầng lớp khác trong nhân dân. Có như thế mới phát triển và củng cố được lực lượng cách mạng và đưa cách mạng đến thắng lợi cuối cùng.

Đảng ta có chính sách Mặt trận dân tộc đúng đắn, cho nên đã phát huy được truyền thống đoàn kết và yêu nước rất vẻ vang của dân tộc ta.

Chính sách Mặt trận là một chính sách rất quan trọng. Công tác Mặt trận là một công tác rất quan trọng trong toàn bộ công tác cách mạng. Các cán bộ và đảng viên ta cần nắm vững và chấp hành đúng Nghị quyết của Đại hội Đảng và *Nghị quyết* Bộ Chính trị về vấn đề Mặt trận dân tộc thống nhất. Trong cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân cũng như trong cách mạng xã hội chủ nghĩa, Mặt trận dân tộc thống nhất vẫn là một trong những lực lượng to lớn của cách mạng Việt Nam.

Chúng ta phải đoàn kết chặt chẽ các *tầng lớp nhân dân*, động viên lực lượng của nhân dân, để phấn đấu hoàn thành sự nghiệp công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Phải đoàn kết tốt *các đảng phái*, các đoàn thể, các nhân sĩ trong Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, thực hiện hợp tác lâu dài, giúp đỡ lẫn nhau, cùng nhau tiến bộ.

Phải đoàn kết *các dân tộc anh em*, cùng nhau xây dựng Tổ quốc.

Phải ra sức làm cho miền núi tiến kịp miền xuôi, vùng cao tiến kịp vùng thấp. Giữa nông trường và đồng bào địa phương, giữa đồng bào ở đồng bằng đến vỡ hoang và đồng bào miền núi, cần phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau.

Phải đoàn kết chặt chẽ giữa *đồng bào lương* và *đồng bào các tôn giáo*, cùng nhau xây dựng đời sống hoà thuận ấm no, xây dựng Tổ quốc. Phải chấp hành đúng chính sách tôn trọng tự do tín ngưỡng đối với tất cả các tôn giáo.

Ở những vùng tôn giáo có nhiều *hợp tác xã* nông nghiệp phát triển khá tốt. Nhưng ở một vài nơi, vì có kẻ xấu phản tuyên truyền cho nên một số xã viên giáo dân không an tâm sản xuất, do đó mà năng suất không tăng, xã viên thu nhập kém. Có một số người làm việc đạo lại cố ý tổ chức lễ "làm phúc" kéo dài hàng tuần giữa lúc đang gặt hái gấp. Như thế là công tác của Mặt trận vừa đoàn kết vừa đấu tranh làm chưa được tốt; quản lý hợp tác xã còn kém; công việc đạo sắp đặt chưa hợp lý.

Nguyện vọng của đồng bào giáo dân là "phần xác no ấm, phần hồn thông dong". Muốn được như thế thì phải ra sức củng cố hợp tác xã, phát triển sản xuất, tăng thu nhập cho xã viên. Đồng thời phải đảm bảo tín ngưỡng tự do. Nhưng hoạt động tôn giáo không được cản trở sản xuất của nhân dân, không được trái với chính sách và pháp luật của Nhà nước.

Muốn làm tốt những việc nói trên, cán bộ và đảng viên:

- Phải thông suốt và thực hiện đúng chính sách của Đảng và Chính phủ, đồng thời phải giải thích cho mọi người hiểu thật thấu và làm cho đúng.

- Phải đi đường lối quần chúng, không được quan liêu, mệnh lệnh và gò ép nhân dân. Nhiệm vụ của chính quyền dân chủ là phục vụ nhân dân; tổ chức, giáo dục, động viên nhân dân xây dựng cuộc sống mới. Chúng ta phải thật sự dân chủ với nhân dân và chuyên chính với bọn phản cách mạng, bọn phá hoại lợi ích của nhân dân.

- Phải thành thực lắng nghe ý kiến của người ngoài Đảng. Cán

bộ và đảng viên không được tự cao tự đại, cho mình là tài giỏi hơn mọi người; trái lại phải học hỏi điều hay điều tốt của mọi người.

- Cán bộ làm công tác Mặt trận phải tích cực và phải chủ động giúp cấp ủy Đảng lãnh đạo công tác Mặt trận; phổ biến và thực hiện chính sách của Đảng về Mặt trận; làm việc phải kiên nhẫn, phải tha thiết với công tác Mặt trận.

Cán bộ và đảng viên có quyết tâm làm như thế thì công tác Mặt trận nhất định sẽ tiến bộ nhiều.

Cuối cùng, Bác thân ái chúc các cô, các chú nhiều thắng lợi trong công tác và thực hiện đúng khẩu hiệu:

Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết,

Thành công, thành công, đại thành công!

Nói tháng 8-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3.081,

ngày 31-8-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ MIỀN NÚI

Chính sách của Đảng và Chính phủ ta đối với miền núi là rất đúng đắn. Trong chính sách đó có hai điều quan trọng nhất là: *Đoàn kết dân tộc và nâng cao đời sống của đồng bào*. Cuộc vận động hợp tác hoá kết hợp với hoàn thành cải cách dân chủ là nhằm thực hiện tốt hai điều đó.

Về số người thì đồng bào miền núi chiếm 1 phần 5 tổng số nhân dân nước ta. Miền núi chiếm 2 phần 3 tổng số diện tích nước ta và có hơn 3.000 cây số biên giới. Tục ngữ ta có câu "*Rừng vàng, biển bạc*", câu đó rất đúng. Miền núi có tài nguyên rất phong phú, có nhiều khả năng để mở mang nông nghiệp và công nghiệp. Những điểm đó nói rõ rằng miền núi có một địa vị cực kỳ quan trọng về kinh tế, chính trị và quốc phòng của cả nước ta.

Đồng bào miền núi có truyền thống can đảm và dũng cảm. Trong thời kỳ cách mạng và kháng chiến, đồng bào miền núi đã có nhiều công trạng vẻ vang và oanh liệt. Ngày nay, trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh để thực hiện hoà bình thống nhất Tổ quốc, đồng bào miền núi đang cố gắng góp phần xứng đáng của mình.

Do sự cố gắng của đồng bào và cán bộ, cuộc vận động ấy đã thu được kết quả khá. Vài ví dụ:

Trước kia, miền núi thường bị đói kém, thường thiếu lương thực. Nay có nhiều vùng sản xuất lương thực đã tăng, đã biến thiếu lương thực thành đủ lương thực, biến đói thành no.

Trước kia, dưới chế độ thối nát của thực dân và phong kiến, hơn 95% nhân dân miền núi bị mù chữ. Nay nhờ sự săn sóc của Đảng và Chính phủ, đại đa số đồng bào đều biết đọc biết viết, nạn mù chữ gần được thanh toán. Đồng bào Thái, Tày, Nùng và Mèo đã có chữ của mình.

Miền núi đã tiến bộ khá và có những kiểu mẫu tốt, như:

- *Hải Ninh* vừa chú trọng trồng lúa, vừa trồng hoa màu, cho nên vài năm nay chẳng những đã tự túc được lương thực, mà còn có lương thực bán vượt mức cho Nhà nước.

- *Khu tự trị Tây Bắc* phát triển chăn nuôi khá.

- Các huyện *Quy Châu* và *Nghĩa Đàn* (Nghệ An) làm nghề rừng khá.

- *Thái Nguyên* đã có 30 cơ sở công nghiệp địa phương và 67 hợp tác xã thủ công, phân nhiều để phục vụ nông nghiệp.

- *Hoà Bình* có sáng kiến tổ chức trường thanh niên xã hội chủ nghĩa, vừa lao động để tự túc, vừa học tập để trở nên cán bộ địa phương. Trường này, đang phát triển tốt.

Ở Đại hội anh hùng và chiến sĩ thi đua, trong số 50 hợp tác xã được tặng danh hiệu tiên tiến, thì có 16 hợp tác xã của miền núi. Trong số 9 hợp tác xã được tặng cờ thì có 2 hợp tác xã của miền núi là Cao Đa (Tây Bắc) và Tân Tiến (Thái Nguyên).

Hợp tác xã Cao Đa, mỗi xã viên mỗi năm bình quân làm được 170 ngày công, thu nhập mỗi người được gần 420 cân thóc. Hầu hết xã viên đều đã thoát nạn mù chữ.

Hợp tác xã Tân Tiến, vụ mùa năm ngoái mỗi mẫu tây thu được 2.900 cân thóc. Mỗi xã viên được chia hơn 770 cân thóc và gần 700 cân hoa màu. (Năm 1958 chưa có hợp tác xã, mỗi mẫu tây chỉ thu được 1.225 cân thóc).

Miền núi có 64 chiến sĩ thi đua nông nghiệp và 4 anh hùng là các đồng chí: Nguyễn Thị Khương (dân tộc Mường, Hoà Bình); Lò Văn Muôn (dân tộc Thái, Tây Bắc); Bàn Văn Minh (dân tộc Dao, Tây Bắc); Châu Vô Mùn (dân tộc Hán, Hải Ninh).

Trên đây là những người tốt, tập thể tốt, kinh nghiệm tốt mà đồng bào cần phải học tập và thi đua làm theo, để tiến bộ hơn nữa.

Bên những ưu điểm nói trên, miền núi cũng có những khuyết điểm và thiếu sót mà cán bộ và nhân dân cần phải kiên quyết sửa chữa, như:

- Việc chăn nuôi trâu bò và trồng cây công nghiệp là những nguồn lợi lớn cho nhân dân, nhưng phát triển còn chậm, cần đẩy mạnh hơn nữa.

- Nghề rừng phải có kế hoạch chu đáo, phải chấm dứt tình trạng khai thác bừa bãi như hiện nay.

- Về *hợp tác xã*, nhiều nơi quản lý chưa được tốt. Quản lý tốt thì hợp tác xã phát triển tốt và ngày càng củng cố. Quản lý kém thì xã viên không phấn khởi, không đoàn kết và hợp tác xã không phát triển được. Vì vậy phải ra sức *cải tiến việc quản lý* của các hợp tác xã. Ban quản trị phải thật dân chủ, thật công bằng, một lòng một dạ phục vụ lợi ích của xã viên và của hợp tác xã.

Quy mô hợp tác xã không nên quá to, quá to thì khó quản lý. Cũng không nên quá nhỏ, quá nhỏ thì sức người ít, khó phát triển. Nên tùy theo điều kiện mỗi địa phương, mỗi hợp tác xã, nhỏ thì độ 20 đến 30 hộ, to thì độ 50, 60 hộ. Như thế là vừa. Những nơi có nhiều dân tộc cùng trong một hợp tác xã thì phải đoàn kết chặt chẽ, đoàn kết tốt thì sản xuất mới tốt.

Các hợp tác xã của những đội vỡ hoang, từ miền xuôi đến, vì người đông hơn và tập trung hơn, cho nên quy mô có thể to hơn.

Các hợp tác xã vỡ hoang, các nông trường và lâm trường của Nhà nước, *cần phải đoàn kết và giúp đỡ* đồng bào địa phương, cần phải làm đúng chính sách của Đảng về vấn đề dân tộc.

Nhiệm vụ của chúng ta hiện nay là: động viên và lãnh đạo đồng bào miền núi *ra sức tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*, nhằm trong khoảng mười năm nữa (tức là hai kế hoạch 5 năm) sẽ đạt mục đích sau đây:

Nhân dân no ấm hơn, mạnh khoẻ hơn.

Văn hoá sẽ cao hơn. Giao thông tiện lợi hơn.

Bản làng vui tươi hơn. Quốc phòng vững vàng hơn.

Phải làm gì để đạt mục đích đó?

Muốn đạt mục đích đó, chúng ta phải củng cố tốt và phát triển tốt các hợp tác xã của nhân dân, các nông trường và lâm trường của Nhà nước.

Phải phát triển nông nghiệp một cách toàn diện. Tùy điều kiện của mỗi địa phương mà trồng nhiều lúa và nhiều hoa màu để bảo đảm lương thực cho nhân dân và nghĩa vụ đối với Nhà nước.

Phải chọn giống tốt, dùng nhiều phân, kịp thời vụ. Phải đẩy mạnh việc cải tiến công cụ, chống xói mòn.

Phải đẩy mạnh ngành chăn nuôi, nghề rừng và phát triển cây công nghiệp.

Phải kết hợp chặt chẽ: công nghiệp địa phương, thủ công nghiệp và nông nghiệp; sản xuất và chế biến, thương nghiệp và giao thông.

Phải đề phòng sâu bệnh, thú rừng, châu chấu, v.v..

Phải phân phối cho tốt sức lao động ở địa phương và khuyến khích đồng bào miền xuôi lên vỡ hoang.

Phải chú trọng bình dân học vụ và bổ túc văn hoá.

Phải đẩy mạnh việc vệ sinh phòng bệnh, để giữ gìn sức khoẻ của đồng bào.

Phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác của nhân dân, giáo dục cho mọi người thấm nhuần tinh thần làm chủ và nghĩa vụ giữ gìn trật tự trị an, nghĩa vụ bảo vệ bản làng và Tổ quốc.

Về *lãnh đạo*. Miền núi đất rộng người thưa, tình hình vùng này không giống tình hình vùng khác. Vì vậy, áp dụng chủ trương và chính sách phải thật sát với tình hình thực tế của mỗi nơi. Tuyệt đối chống rập khuôn, chớ máy móc, chớ nóng vội.

Phải ra sức củng cố tốt và phát triển tốt *chi bộ đảng và chi đoàn thanh niên*. Luôn luôn nâng cao giác ngộ xã hội chủ nghĩa và

lập trường giai cấp của đảng viên và đoàn viên. Ra sức bồi dưỡng cán bộ địa phương, cán bộ phụ nữ và cán bộ xã về mọi mặt.

Lãnh đạo phải có *quyết tâm*; phải đi đúng đường lối quần chúng, phải biến những nghị quyết của Đảng thành lực lượng của nhân dân.

Mỗi ngành, mỗi bộ ở trung ương cần phải nhận rõ phần trách nhiệm của mình đối với miền núi và chú trọng hơn nữa công tác ở miền núi.

Nghị quyết của Trung ương và của Hội nghị này đã nói rõ những việc cần phải làm. Bác chỉ tóm tắt nhắc lại mấy điều quan trọng.

Nhiệm vụ của cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên là phải làm *gương mẫu* trong mọi công tác, làm cho miền núi tiến kịp miền xuôi, thực hiện chính sách đoàn kết dân tộc và không ngừng nâng cao đời sống của đồng bào miền núi.

Bác mong các cô, các chú thi đua làm tròn nhiệm vụ vẻ vang đó. Ai có thành tích xuất sắc nhất thì sẽ được thưởng.

Mừng Hội nghị thành công và nhờ các đại biểu chuyển cho đồng bào, bộ đội, công an, dân quân và cán bộ miền núi lời chào thân ái của Trung ương Đảng, của Chính phủ và của Bác.

Nói ngày 1-9-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3.083,
ngày 2-9-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI LẦN THỨ III CỦA HỘI NHÀ BÁO VIỆT NAM

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chào các đại biểu.

Bây giờ Bác lấy tư cách một đồng chí có ít nhiều kinh nghiệm về báo chí, nêu ra vài ý kiến sau đây:

Từ ngày hoà bình được lập lại, cán bộ báo chí, thông tin và đài phát thanh đã có cố gắng nhiều và tiến bộ khá.

Số báo chí cũng đã tăng rất nhiều, tỉnh nào cũng có báo, nhiều ngành cũng có báo. Hiện nay, đã có hơn 150 tờ báo các loại. Theo ý tôi thì tăng hơi nhiều quá. Từ nay, cần phải nâng cao hơn nữa *chất lượng* của báo chí để nó làm tròn nhiệm vụ cao cả của nó. Những *Nghị quyết* của Trung ương Đảng đã nói rõ về điều đó. Nay tôi chỉ nói tóm tắt vài điểm.

Nhiệm vụ của báo chí là phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng.

Hiện nay, ở *miền Bắc* nhiệm vụ của chúng ta là: phát triển kinh tế và văn hoá, nâng cao đời sống của nhân dân, củng cố quốc phòng, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đối với *miền Nam*, chúng ta có nhiệm vụ ủng hộ đồng bào ruột thịt đang đoàn kết chặt chẽ, anh dũng đấu tranh chống bọn Mỹ xâm lược và bọn Diệm bán nước; đấu tranh giành cơm áo, tự do và hoà bình thống nhất Tổ quốc. Trên *thế giới*, nhiệm vụ của chúng ta là tăng cường đoàn kết trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa; ra sức ủng hộ phong trào giải phóng dân tộc ở các nước châu Á, châu Phi

và châu Mỹ Latinh; đấu tranh cho hoà bình thế giới, cấm vũ khí nguyên tử và giải trừ quân bị.

Đó là nhiệm vụ chung của toàn Đảng, toàn dân ta, cũng là nhiệm vụ chính của báo chí ta.

*
* *

Phê bình và tự phê bình là vũ khí rất cần thiết và rất sắc bén, nó giúp chúng ta sửa chữa sai lầm và phát triển ưu điểm. Vì khéo lợi dụng nó mà Đảng ta và dân ta ngày càng tiến bộ. Đối với báo chí cũng vậy.

Phê bình phải nghiêm chỉnh, chắc chắn, phụ trách, nói có sách mách có chứng. Phải phê bình với tinh thần thành khẩn, xây dựng, “trị bệnh cứu người”. Chớ phê bình lung tung không chịu trách nhiệm.

Những người (bất kỳ ở địa vị nào) và những cơ quan *được phê bình* phải có thái độ thật thà, khiêm tốn. Phê bình đúng, thì phải đăng báo nhận khuyết điểm và quyết tâm sửa chữa. *Nếu phê bình sai*, thì đăng báo giải thích. Quyết không được “phớt” lời phê bình và “trù” người phê bình.

Có một vài cán bộ và cơ quan, vì sợ phê bình mà chẳng những không giúp đỡ người viết báo lại còn có thái độ không tốt với họ, thậm chí đi kiện họ trước toà án. Những hành động như vậy cần phải chấm dứt. Mặt khác, các báo cũng cần khuyến khích quần chúng giúp ý kiến và phê bình báo mình để tiến bộ mãi.

Sẵn đây, nếu các cô, các chú đồng ý, thì Bác xung phong *phê bình các báo*.

- Bài báo thường quá dài, “dây cà ra dây muống”, không hợp với trình độ và thời giờ của quần chúng.

- Thường nói một chiều và đôi khi thổi phồng các thành tích, mà ít hoặc không nói đúng mức đến khó khăn và khuyết điểm của ta.

- Đưa tin tức hấp tấp, nhiều khi thiếu thận trọng.

- Thiếu cân đối, tin nên dài thì viết ngắn, nên ngắn lại viết dài; nên để sau thì để trước, nên trước lại để sau.

- Lộ bí mật.

- Có khi quá lộ bịch.

- Khuyết điểm nặng nhất là *dùng chữ nước ngoài quá nhiều* và nhiều khi dùng không đúng.

Đời sống xã hội ngày càng phát triển và đổi mới. Có những chữ ta không có sẵn và khó dịch đúng, thì cần phải mượn chữ nước ngoài. Ví dụ: Độc lập, Tự do, Giai cấp, Cộng sản, v.v.. Còn những tiếng ta có, vì sao không dùng, mà cũng mượn chữ nước ngoài? Ví dụ:

Không gọi xe lửa mà gọi “hoả xa”; máy bay thì gọi là “phi cơ”. Nhà nước, hoặc nước nhà thì gọi là “quốc gia”, đường lớn thì gọi là “đại lộ”, vẻ vang - “quang vinh”, giúp nhau - “hỗ trợ”. Và có hàng vạn cái mượn như vậy.

Tiếng nói là thứ của cải vô cùng lâu đời và vô cùng quý báu của dân tộc. Chúng ta phải giữ gìn nó, quý trọng nó, làm cho nó phổ biến ngày càng rộng khắp. Của mình có mà không dùng, lại đi mượn của nước ngoài, đó chẳng phải là đầu óc quen ỷ lại hay sao?

Báo chí của ta đã có *một địa vị quan trọng* trong dư luận thế giới. Dịch rất chú ý, bạn rất quan tâm đến báo chí ta. Cho nên làm báo phải hết sức cẩn thận về hình thức, về nội dung, về cách viết.

Ngoài những đồng chí đã làm báo trong những năm cách mạng và kháng chiến, số đông cán bộ báo chí ta đều mới vào nghề, vì thế mà kinh nghiệm còn ít, trình độ chưa cao. Muốn tiến bộ, muốn viết hay, thì phải cố gắng học hỏi, ra công rèn luyện. Kinh nghiệm của tôi là thế này: Mỗi khi viết một bài báo, thì tự đặt câu hỏi:

Viết cho ai xem?

Viết để làm gì?

Viết thế nào cho phổ thông dễ hiểu, ngắn gọn dễ đọc?

Khi viết xong, thì nhờ anh em xem và sửa giùm.

Chớ tự ái, tự cho bài của mình là "tuyệt" rồi. Tự ái tức là tự phụ, mà tự phụ là kẻ địch dữ tợn nó ngăn chặn con đường tiến bộ của chúng ta.

Hiện nay, các báo thường có *ảnh và tranh vẽ*. Đó là một tiến bộ nhưng ảnh thì thường lèm nhèm, vẽ thì chưa khéo lắm. Cần phải cố gắng nhiều hơn nữa.

*
* *

Cán bộ báo chí cũng là chiến sĩ cách mạng. Cây bút, trang giấy là vũ khí sắc bén của họ. Để làm tròn nhiệm vụ vẻ vang của mình, cán bộ báo chí cần phải tu dưỡng *đạo đức cách mạng*, "Cố gắng trau dồi tư tưởng, nghiệp vụ và văn hoá; chú trọng học tập chính trị để nắm vững chủ trương, chính sách của Đảng và Chính phủ; đi sâu vào thực tế, đi sâu vào quần chúng lao động". (*Nghị quyết* của Bộ Chính trị, 8-12-1958).

Lời ngắn, ý dài. Cuối cùng chúc các cô, các chú:

Đoàn kết, phấn khởi, cố gắng và tiến bộ!

Nói ngày 8-9-1962.
Báo *Nhân dân*, số 3.089,
ngày 9-9-1962.

DIỄN VĂN CHÀO MỪNG BÀ TỔNG THỐNG HÁCTINI XUCÁC NÔ

Kính thưa Bà Tổng thống Hác-ti-ni Xucác-nô,

Thưa các vị cùng đi trong Đoàn,

Thưa các bạn,

Trước hết, tôi nhiệt liệt hoan nghênh Bà đến thăm Việt Nam.

Năm 1959, tôi và các đồng chí trong Đoàn tôi có hân hạnh sang thăm đất nước tươi đẹp Indônêxia. Chúng tôi đã được ông bà Tổng thống và nhân dân nước bạn đón tiếp rất long trọng và rất thân mật như anh em trong nhà. Chúng tôi luôn luôn nhớ mãi tình nghĩa thăm thiết đó.

Thêm vào đó, tôi đặc biệt cảm động trước lòng triu mến của thanh niên, học sinh và các cháu nhi đồng Indônêxia đối với Paman Hồ.

Tháng 6-1959, Tổng thống Xucác-nô, người lãnh tụ anh dũng, suốt đời đấu tranh cho giải phóng dân tộc, người bạn thân thiết của nhân dân Việt Nam, đã dành riêng ngày giờ đến thăm chúng tôi để đưa tình nghĩa anh em của nhân dân Indônêxia đến cho nhân dân Việt Nam.

Lần này, Bà thay mặt Tổng thống Xucác-nô và nhân dân Indônêxia đến thăm Việt Nam. Chúng tôi chắc rằng cuộc đi thăm này của Bà sẽ thắt chặt và phát triển hơn nữa tình hữu nghị sẵn có giữa nhân dân hai nước chúng ta.

Tôi trân trọng thay mặt Chính phủ và nhân dân Việt Nam nhiệt liệt hoan nghênh Bà và hoan nghênh các vị trong Đoàn.

Chúng tôi mong rằng trong những ngày ở thăm Việt Nam Bà Tổng thống và các vị sẽ coi ở đây cũng như ở nhà mình và đều vui

về mạnh khỏe.

Hoan nghênh Bà Hácini Xucácô !

Chúc Tổng thống Xucácô, người bạn tốt của nhân dân Việt Nam, mạnh khỏe !

Tình hữu nghị giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Indônêxia muôn năm !

Độc ngày 20-9-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3.101,
ngày 21-9-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ ĐOÀN THANH NIÊN LAO ĐỘNG VIỆT NAM TOÀN MIỀN BẮC

Bác thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ đến thăm các cô, các chú và có mấy ý kiến nói chuyện với Hội nghị.

Trong Hội nghị này, các cô, các chú nên nghiên cứu kỹ *Nghị quyết năm* và *Nghị quyết bảy* của Trung ương Đảng. Nghị quyết năm là Nghị quyết về phát triển nông nghiệp, Nghị quyết bảy bàn về công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa. Công nghiệp và nông nghiệp như hai chân của con người. Hai chân có mạnh thì đi mới vững chắc. Nông nghiệp không phát triển thì công nghiệp cũng không phát triển được. Ngược lại, không có công nghiệp thì nông nghiệp cũng khó khăn. Công nghiệp và nông nghiệp quan hệ với nhau rất khăng khít.

Nông nghiệp ở nước ta là vô cùng quan trọng. Nếu nông nghiệp không phát triển thì không đủ lương thực để cung cấp cho công nhân, bộ đội, cán bộ, nhân dân thành thị và thanh niên. Ví dụ: Nhà máy dệt mà không có bông thì nhà máy không có việc làm, cho nên nông nghiệp là cơ sở cho công nghiệp. Thanh niên công nhân phải rất chú ý đến nông nghiệp. *Công nghiệp* phải phục vụ nông nghiệp cho tốt, phải làm máy bơm, làm công cụ cải tiến, chế thuốc trừ sâu, v.v. cho nông nghiệp. Nếu đưa cày, đưa guồng nước... về nông thôn mà nông dân dùng được 2 - 3 ngày đã hỏng, gãy thì không tốt. *Thương nghiệp* làm nhiệm vụ đưa hàng hoá công nghiệp về bán cho nông dân, rồi lại mua các thứ nông sản về cho nhà máy. Thương nghiệp phải cố gắng làm công việc đó cho tốt, phải bảo đảm chất lượng hàng hoá và có tinh thần phục vụ người mua. Người ta cần thứ gì, bán thứ đó, người mua chỉ cần phân bón, lại bắt mua cả với kèm theo thì không được.

Giữa các ngành công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, văn hoá, giáo dục... với nhau và trong mỗi một ngành phải *phát triển cân đối*. Trong nông nghiệp phải tính toán kỹ lưỡng xem cần làm bao nhiêu ruộng? Có bao nhiêu sức lao động? Cần bao nhiêu phân?... Nếu làm nhiều ruộng mà không có phân, không có nước thì ruộng không tốt. Muốn khai hoang cũng phải tính toán sức người, công cụ, phân bón, v.v...

Trong một nhà máy, cũng phải có cân đối. Nếu chỉ cần 100 công nhân mà tuyển vào 150, thì lãng phí 50 người. Hiện nay ở các nhà máy, người không trực tiếp sản xuất còn quá nhiều. Cố nhiên cũng cần một số người như kế toán, thủ quỹ, v.v. nhưng không cần quá nhiều. Quá nhiều là lãng phí sức người.

Về văn hoá, giáo dục cũng vậy, phải có cân đối. Ai cũng muốn mở nhiều trường học, có nhiều văn công... nhưng phải cho phù hợp với sự phát triển của kinh tế.

Mọi ngành và từng ngành một đều phải có sự cân đối. Có cân đối mới phát triển tốt.

Về *phong trào thanh niên*, Bác có ý kiến: Đảng, Chính phủ và Bác rất chú ý đến thanh niên. Bác vui lòng khen ngợi những cố gắng của thanh niên. Nhưng phong trào thanh niên cũng còn nhiều thiếu sót cần khắc phục.

Thanh niên phải xung phong đến những nơi khó khăn gian khổ nhất, nơi nào người khác làm ít kết quả, thanh niên phải xung phong đến làm cho tốt. Xưa kia, lớp thanh niên trước xung phong làm cách mạng, kháng chiến, trải qua rất nhiều gian nan, nguy hiểm, có khi bị tù đầy, tra tấn, có khi bị thương tật, chết chóc để cho cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi. Ngày nay, tuy một nửa nước ta đã được giải phóng, nhưng lớp thanh niên cũng phải xung phong đến những nơi khó khăn để xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Thanh niên xung phong phải có mục đích. Xung phong để thực hiện kế hoạch 5 năm, xung phong để hoàn thành xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và giúp đỡ miền Nam khi nước nhà được thống nhất. Thanh niên phải gần gũi quần chúng. Xa cách quần

chúng sẽ bị cô độc. Ví dụ: Trong một nhà máy, thanh niên xung phong là tốt, nhưng phải kính trọng và học hỏi những bác thợ già. Thanh niên phải đoàn kết mọi người, già trẻ nhất trí, cùng nhau hăng hái xung phong.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có máy móc, có kỹ thuật, có văn hoá... thanh niên phải học và học cho giỏi. Bàn việc gì, quyết nghị điều gì cũng phải thiết thực và cụ thể. Không nên chỉ nói chung chung.

Mỗi khi gặp khó khăn trong công tác, phải biết dựa vào đường lối, chính sách của Đảng, dựa vào sáng kiến và lực lượng của quần chúng, có quyết tâm cao, thì khó khăn gì cũng sẽ vượt được và mọi việc nhất định thành công.

Thanh niên muốn cho các ngành xem trọng mình, trước hết tự mình phải làm việc cho tốt. Những anh hùng phi công vũ trụ Liên Xô như: các đồng chí Gagarin, Titốp, Nicôlaép, Papôvích, sỏ dĩ cả thế giới đều biết tên là vì họ đã hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ cực kỳ khó khăn mà Đảng và nhân dân đã giao cho.

Thanh niên phải luôn luôn rèn luyện đạo đức cách mạng. Đạo đức cách mạng có thể tóm tắt trong mấy điểm:

- *Trung thành*: Trọn đời trung thành với sự nghiệp cách mạng, với Tổ quốc, với Đảng, với giai cấp.

- *Dũng cảm*: Không sợ khổ, không sợ khó, thực hiện: "Đâu cần thanh niên có, việc gì khó thanh niên làm", "gian khổ thì đi trước, hưởng thụ sau mọi người".

- *Khiêm tốn*: Không nên tự cho mình là tài giỏi, không khoe công, không tự phụ.

Nhân dịp này, Bác có ý giao cho thanh niên làm chủ lực trong phong trào trồng cây gây rừng. Trong mấy năm qua, việc trồng cây gây rừng có nhiều tiến bộ. Thanh niên đã đóng góp khá nhiều. Bác thấy nhiều chỗ trồng cây tốt tươi, nhưng cũng có chỗ trồng cây chưa tốt. Chúng ta xây dựng chủ nghĩa xã hội để nhân dân được ăn no, mặc ấm, học tập, có nhà ở tốt. Thanh niên nam nữ khi lấy vợ,

lấy chồng phải có nhà ở. Trồng cây sẽ có gỗ để làm nhà. Cây cối còn làm cho đất nước tươi đẹp, người đi đường có cây cao bóng mát để nghỉ ngơi. Cây cối còn ảnh hưởng tốt đến khí hậu và sức khoẻ của nhân dân. Thanh niên nên phụ trách việc trồng cây. Đồng thời phải kết hợp với lực lượng các cụ phụ lão và các cháu thiếu nhi. Nhiều cụ trồng cây rất giỏi. Phải giáo dục cho các cháu thiếu nhi bảo vệ và chăm sóc cây cối. Cần có kế hoạch làm cho mọi người tham gia trồng cây. Làm sao cho người trồng cây cũng có lợi. Như vậy mọi người sẽ phấn khởi trồng cây. Thanh niên nên chuẩn bị một kế hoạch trồng cây: Trồng ở đâu? Trồng bao nhiêu? Trồng cây gì, v.v., bàn bạc với các địa phương để thực hiện kế hoạch cho tốt.

Bác chúc các cô, các chú công tác tiến bộ.

Nói ngày 22-9-1962.

Sách *Hồ Chí Minh*

về giáo dục thanh niên,

Nxb. Thanh niên, 1973, tr.177-181.

LỜI TIỄN ĐƯA BÀ TỔNG THỐNG HÁCTINI XUCÁC NÔ

Thưa Bà Tổng thống Hác-ti-ni Xucác-nô kính mến,

Thưa các vị trong Đoàn,

Hôm nay Bà cùng các vị lên đường tiếp tục cuộc đi thăm hữu nghị.

Bà cùng các vị ở thăm Việt Nam chỉ có ba ngày. Thời gian tuy rất ngắn ngủi, nhưng trong những ngày đó Bà và các vị đã để lại cho nhân dân Việt Nam nhiều kỷ niệm tốt đẹp, nhiều tình cảm lâu dài. Cuộc đi thăm của Bà đã góp phần quan trọng trong việc thắt chặt tình hữu nghị giữa hai dân tộc anh em chúng ta. Trong lúc chia tay này, tôi không thể kể hết tấm lòng vô cùng quyến luyến của chúng tôi.

Chúng tôi chân thành chúc Bà và các vị đi đường bình an, thu nhiều thắng lợi trong cuộc đi thăm hữu nghị. Chúng tôi nhờ Bà chuyển đến Tổng thống Xucác-nô kính mến và nhân dân Indônêxia anh em lời chào thân ái nhất.

Nhờ Bà chuyển đến các cháu thanh niên và nhi đồng Indônêxia nhiều cái hôn của Paman Hồ.

Tiến đưa, xin gửi một lời,

Mối tình hữu nghị muôn đời không phai.

Đọc ngày 23-9-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3.104,

ngày 24-9-1962.

SẢN SÀNG GIÚP ĐỠ

Ủy ban đoàn kết nhân dân Á - Phi và Ủy ban đấu tranh cho nền độc lập Angiêri (của Việt Nam) tổ chức một “Tháng ủng hộ nhân dân Angiêri và nhân dân các nước đang gian khổ đấu tranh cho độc lập dân tộc”.

Đó là *việc làm đầy nhân nghĩa*. Chắc rằng đồng bào ta, già trẻ, gái trai sẽ đều hăng hái hưởng ứng.

Nhân dân Angiêri đã giành được độc lập. Nhưng trải qua 130 năm nô dịch và 8 năm chiến tranh thực dân, đế quốc Pháp đã để lại một nước Angiêri nghèo nàn, xơ xác. Hàng nghìn làng mạc bị tàn phá. Hàng trăm vạn người bị đói rách, đau ốm... Trước ngày miền Bắc nước ta được giải phóng, cảnh tượng thê thảm ấy, đồng bào ta đã từng chịu đựng qua.

Để đấu tranh chống bọn thực dân hung ác, các dân tộc thuộc địa phải đương đầu với bao nhiêu gian khổ khó khăn. Điều đó, đồng bào ta cũng biết rất rõ.

Vì vậy, chúng ta rất đồng tình với các dân tộc nói trên. Trong thời kỳ chúng ta kháng chiến chống đế quốc Pháp, các dân tộc đó đã từng hăng hái giúp đỡ chúng ta, hoặc trực tiếp, hoặc gián tiếp, hoặc ít, hoặc nhiều. *“Một miếng khi đói hơn mười gói khi no”*. Bây giờ đến lượt chúng ta có *nghĩa vụ* giúp đỡ các dân tộc anh em đó.

Cuộc đấu tranh của họ cũng như cuộc đấu tranh của ta, đều nhằm mục đích chung là tiêu diệt chủ nghĩa thực dân, tiêu diệt chủ nghĩa đế quốc. Người cùng một hội một thuyền, phải giúp đỡ lẫn nhau. Việt Nam ta lại có vinh dự to lớn, là đã được giải phóng trước, được độc lập trước. “Người đến trước phải rước người đến sau”. Cho nên chúng ta càng có *nghĩa vụ* giúp đỡ các dân tộc anh em đó...

Ủng hộ bằng *tinh thần* là quý. Nhưng giúp đỡ bằng *vật chất*

cũng rất cần.

Để làm cho cuộc *quyên góp* thu được kết quả tốt, chúng ta nên tổ chức cách thế nào cho *mọi người đều có thể tham gia*. Có cách *quyên góp tập thể*, đồng thời cũng có cách *quyên góp cá nhân*. Ví dụ:

Tập thể: Công nhân các nhà máy, các nông trường, xã viên các hợp tác xã, cán bộ các cơ quan, v.v. có thể tổ chức làm giờ lao động nghĩa vụ, để lấy tiền mà *quyên*.

Các nhóm văn nghệ, các đội thể thao, các rạp chiếu bóng, v.v. có thể tổ chức những buổi biểu diễn nghĩa vụ, lấy tiền mà *quyên*.

Các em học sinh và nhi đồng có thể dành một ngày đi nhặt sắt vụn, bán lấy tiền mà *quyên*, v.v..

Cá nhân: Những người khác, như anh em viết báo, các thầy dạy học, cán bộ lưu động, phụ nữ gia đình, v.v. thì *tùy khả năng* mà *quyên góp*. Một hào cũng không phải là ít, mấy đồng cũng không phải quá nhiều. Tuyệt đối không gò ép.

“Góp gió thành bão”, mọi người chúng ta đều có dịp tỏ rõ tinh thần quốc tế đối với các dân tộc anh em.

Trên đây chỉ là gợi ra một vài ý kiến. Ban tổ chức cần có kế hoạch chu đáo. Chắc rằng toàn thể đồng bào ta trong khi hăng hái hưởng ứng “Tháng ủng hộ nhân dân Angiêri và nhân dân các nước đang gian khổ đấu tranh cho độc lập dân tộc” này, sẽ có nhiều cách làm thích hợp để cho tháng đó đạt được kết quả tốt.

Trăm năm trong cõi người ta

Giàu lòng bác ái, ấy là người Việt Nam!

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3.107,
ngày 27-9-1962.

KỶ NIỆM LẦN THỨ NĂM BẢN TUYÊN BỐ CỦA HỘI NGHỊ CÁC ĐẢNG CỘNG SẢN VÀ CÔNG NHÂN NĂM 1957 VÀ LẦN THỨ HAI BẢN TUYÊN BỐ NĂM ¹⁾

Cùng tất cả các đảng anh em trên thế giới, Đảng Lao động Việt Nam chúng tôi nhiệt liệt chào mừng ngày kỷ niệm lần thứ năm bản Tuyên bố của Hội nghị các đảng cộng sản và công nhân họp ở Mátxcơva năm 1957 và kỷ niệm lần thứ hai bản Tuyên bố năm 1960.

Với hai bản Tuyên bố có ý nghĩa lịch sử ấy, ngọn cờ của chủ nghĩa Mác - Lênin vĩ đại càng rực lên ánh sáng mới, đưa toàn bộ phong trào cộng sản quốc tế và cuộc đấu tranh của nhân dân thế giới tiến lên giành những thắng lợi to lớn hơn.

Đối với sự nghiệp cách mạng của nhân dân Việt Nam, thực tiễn ngày càng chứng tỏ tác dụng to lớn của hai bản Tuyên bố Mátxcơva. Đảng chúng tôi coi đó như là ánh sáng soi đường cho cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và đường lối đấu tranh hoà bình thống nhất nước nhà.

Những thắng lợi của công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, cũng như những thắng lợi của công cuộc đấu tranh yêu nước của nhân dân miền Nam Việt Nam, tỏ rõ một cách hùng hồn những luận điểm hoàn toàn đúng đắn của hai bản Tuyên bố trong thời đại chúng ta.

Những thắng lợi đó cũng chứng tỏ rằng Đảng chúng tôi đã cố gắng vận dụng những nguyên lý phổ biến của chủ nghĩa Mác-Lênin trong hoàn cảnh cụ thể của nước mình. Có thể nói Nghị quyết của Đại hội toàn quốc lần thứ III của Đảng chúng tôi (9-1960) là phù hợp với tinh thần của hai bản Tuyên bố chung.

Bởi vậy, trên con đường đấu tranh thắng lợi, Đảng chúng tôi càng rất quý trọng hai văn kiện lịch sử ấy. Nó là trí tuệ tập thể của

tất cả các đảng anh em. Đối với tất cả cán bộ, đảng viên và nhân dân chúng tôi, trong mấy năm nay, hai bản Tuyên bố chung là những tài liệu học tập lý luận vô cùng phong phú.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh hoà bình thống nhất nước nhà, nhân dân Việt Nam luôn luôn được sự giúp đỡ vô tư và đồng tình ủng hộ của các nước anh em, nhất là Liên Xô và Trung Quốc. Đó là thể hiện đẹp đẽ tinh thần quốc tế vô sản mà hai bản Tuyên bố đã nêu cao.

Trong sự nghiệp chung đấu tranh cho hoà bình lâu dài, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội, Đảng chúng tôi nguyện lãnh đạo cách mạng Việt Nam đến thành công hoàn toàn, góp phần xứng đáng của mình trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế cùng tất cả các đảng anh em.

Với kinh nghiệm bản thân hơn 30 năm qua, luôn kết hợp chặt chẽ chủ nghĩa yêu nước chân chính và chủ nghĩa quốc tế vô sản, Đảng chúng tôi nguyện mãi mãi góp phần nhỏ của mình củng cố tình đoàn kết thiêng liêng giữa các đảng anh em, không ngừng tăng cường lực lượng mạnh mẽ của phe xã hội chủ nghĩa mà trung tâm là Liên Xô vĩ đại.

Đảng chúng tôi tin tưởng rằng: tất cả các nước xã hội chủ nghĩa đoàn kết chặt chẽ như một khối thép, cùng phong trào độc lập dân tộc sôi nổi của các nước châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh, phong trào đấu tranh cách mạng của giai cấp công nhân và nhân dân các nước tư bản chủ nghĩa và phong trào đấu tranh mạnh mẽ của nhân dân toàn thế giới quyết tâm chống chủ nghĩa đế quốc thực dân, đấu tranh giải trừ quân bị, bảo vệ hoà bình lâu dài, tất cả những lực lượng ấy cộng lại nhất định sẽ bảo đảm cho cả loài người cuộc đời hoà bình, tự do, hạnh phúc.

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm !

1) Bài viết cho Tạp chí *Những vấn đề hoà bình và chủ nghĩa xã hội*.

Ngày 3 tháng 10 năm 1962

Tài liệu đánh máy lưu tại
Bảo tàng Hồ Chí Minh.

MỸ XÚI QUẢY THẬT

Mùa thu năm 1959, vệ tinh xôviết đặt Quốc huy Liên Xô vào mặt trăng (12-9-1959), tiếp đến chụp ảnh phía sau mặt trăng (4-10-1959). Thành công rực rỡ đó làm cho Mỹ điên cả người!

"Voi đua, chuột cũng đua", Mỹ dốc hết lực lượng hùng phóng vệ tinh "Rengio" lên mặt trăng. Có lẽ chị Hằng gớm ghét bộ mặt đê tiện của đế quốc Mỹ, cho nên không muốn chúng lại gần. Kết quả là cả 5 "Rengio" đều thất bại.

Chuyến thất bại thứ 5 xảy ra hôm 18-10-1962. Mỗi lần phóng một "Rengio" tốn hết 20 triệu đôla. Thế là Mỹ đã tốn hết 100 triệu đôla, (hơn 300 triệu đồng bạc ta), để mua lấy cái thất bại đau xót. Báo chí Mỹ (19-10-1962) đã than thở: "Tiếp tục một chuỗi *không may* của Mỹ trong hy vọng thăm dò mặt trăng... "Rengio 5" đã bay trên một con đường dài và vô ích để rơi vào cõi hư vô... Đồng thời cũng tan vỡ hy vọng cuối cùng của Mỹ khám phá mặt trăng trong năm nay. Mỹ thử bom hạt nhân trên cao, chỉ thành công một lần và đã thất bại năm lần: *uy tín của Mỹ đã thất bại về tên lửa...*".

Hãng thông tin Pháp viết: "Kế hoạch "Rengio" là một kế hoạch đen tối nhất của Mỹ, nó đã *giáng thêm một vố thất vọng cho Mỹ*".

"Hoạ vô đơn chí". Hôm 17-10-1962, báo chí Mỹ đã đăng tin: "Ở căn cứ Canavêrôn, một tên lửa vượt đại châu của Mỹ đã nổ tung trên thành phố, gây ra nhiều đám cháy, một tên lửa khác ở gần đó bị thiệt hại nặng, làm 3 người chết và 22 người bị thương. Đây là một *thất bại khủng khiếp nhất* trong lịch sử của căn cứ Canavêrôn".

Về kỹ thuật đã thất bại như trên, về *kinh tế cũng xúi quẩy* nốt. Cuối tháng 9-1962, báo chí Mỹ đăng tin: "Trong hai ngày 22 và 24-9, giá chứng khoán Mỹ sụt mất 4 tỉ đôla. Trong 1.289 loại hàng (của các công ty kếp sù) thì 952 loại sụt giá, vì *kinh tế của Mỹ*

ngày càng đình trệ... Chỉ tiêu sản xuất công nghiệp thấp hơn tháng 7. So với tháng 7 năm ngoái, thì sản xuất thép tháng 7 năm nay sụt đến 18%. Sản lượng xe hơi cũng giảm xuống... nạn thất nghiệp đã tăng lên...".

Về ngoại giao, đế quốc Mỹ cũng thất bại thảm hại. Hôm 18-10-1962, ông Ben Benla, Thủ tướng nước Cộng hoà Angiêri đến thăm Mỹ. Với ý định mua chuộc ông Benla, Chính phủ Mỹ đã bày trò tiếp đón rất long trọng và hứa hẹn sẽ "giúp đỡ" Angiêri nhiều đôla. Nhưng ngay hôm sau, Thủ tướng Benla đã sang thăm Cuba - kẻ thù của đế quốc Mỹ. Không những thế, Thủ tướng Benla cùng Thủ tướng Ph.Caxtơrô đã ký một bản tuyên bố chung, trong đó có mấy điểm:

- Xoá bỏ không điều kiện chủ nghĩa thực dân mới và sự áp bức của chủ nghĩa đế quốc.
- Ra sức ủng hộ việc giải trừ quân bị và cấm vũ khí hạt nhân.
- Đòi Mỹ lập tức phải trả lại cho Cuba cửa biển quân sự Guantanamô.
- Angiêri kiên quyết ủng hộ Cuba bảo vệ nền độc lập của mình, v.v..

Đó là một quả bom chính trị ném vào đầu đế quốc Mỹ. Các báo phản động Mỹ đã không nén được "tam bành" của chúng. Chúng viết: "B.Benla là người gian xảo... Bản tuyên bố chung là một vố nó chứng tỏ Benla đã phụ bạc tình hữu nghị của Mỹ... Chớ giúp Angiêri nữa !...".

"Chớ đại cán càn". Những thất bại ấy đã dồn dập dội xuống đầu đế quốc Mỹ trong khoảng một tháng. Phải chăng để hồng bù lại, mà hôm 24-10-1962, Chính phủ Mỹ đã trắng trợn ra lệnh bao vây Cuba. Mỹ tự xưng là "văn minh nhất thế giới" mà nay đã làm theo thủ đoạn bọn cướp biển ngày xưa!

Chính phủ Liên Xô đã nghiêm khắc cảnh cáo Mỹ. Nhân dân Cuba đã sẵn sàng đập tan mọi âm mưu Mỹ xâm lăng. Phe xã hội

chủ nghĩa và nhân dân yêu chuộng hoà bình trên thế giới đều ủng hộ lời cảnh cáo của Liên Xô và sự tự vệ của Cuba anh dũng.

Việt Nam ta với Cuba cùng chung một kẻ thù là đế quốc Mỹ. Cho nên nhân dân ta càng nhiệt liệt ủng hộ Cuba anh em và tin chắc rằng nhân dân Cuba nhất định sẽ thắng.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3.137,
ngày 27-10-1962.

**DIỆN MỪNG QUỐC KHÁNH
NƯỚC CỘNG HOÀ DÂN CHỦ
VÀ NHÂN DÂN ANGIÊRI**

*Kính gửi Thủ tướng Ben Benla,
Chủ tịch Quốc hội Phera Abát,
nước Cộng hoà Dân chủ và Nhân dân Angiêri,
Angiê*

Các bạn và anh em thân mến,

Nhân dịp lễ Quốc khánh lần thứ nhất của nước Cộng hoà Dân chủ và Nhân dân Angiêri, thay mặt nhân dân Việt Nam và nhân danh cá nhân, tôi xin gửi đến các Vị những lời chúc mừng nhiệt liệt nhất và nhờ các Vị chuyển đến nhân dân Angiêri anh dũng lời chúc mừng hạnh phúc và thịnh vượng.

Để góp phần vào việc giúp đỡ anh em Angiêri, nhân dân Việt Nam đã tổ chức một tháng lạc quyên. Mặc dù kết quả vật chất không là bao, nhưng ảnh hưởng về tinh thần thì rất lớn. Tất cả mọi người Việt Nam đều rất quan tâm đến nước Angiêri anh em và đều chúc Angiêri nhiều thắng lợi.

Tôi xin gửi các Vị lời chào anh em.

Hà Nội, ngày 31 tháng 10 năm 1962

HỒ CHÍ MINH

*Báo Nhân dân, số 3.142,
ngày 1-11-1962.*

**DIỆN MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ VIII
ĐẢNG CỘNG SẢN BUNGARI**

*Kính gửi Đại hội lần thứ VIII Đảng Cộng sản Bungari,
Thưa các đồng chí thân mến,*

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam, chúng tôi xin gửi tới Đại hội lần thứ VIII của Đảng Cộng sản Bungari lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Trong quá trình đấu tranh cách mạng lâu dài, dưới ngọn cờ chiến thắng của chủ nghĩa Mác - Lênin, Đảng Cộng sản Bungari, được sự rèn luyện của đồng chí Gioócgiơ Đimitrốp, đã kiên quyết lãnh đạo nhân dân Bungari hoàn thành vẻ vang sự nghiệp giải phóng dân tộc và trong một thời kỳ lịch sử tương đối ngắn, đã xoá bỏ chế độ áp bức bóc lột, biến đất nước Bungari từ một nước nông nghiệp thấp kém ở châu Âu thành một nước xã hội chủ nghĩa phồn vinh, có một nền công nghiệp và nông nghiệp tiên tiến. Ngày nay, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Bungari và Ban Chấp hành Trung ương Đảng đứng đầu là đồng chí Tôđo Gípcốp, nhân dân Bungari đang ra sức phấn đấu nhằm phát triển hơn nữa cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội, không ngừng nâng cao mức sống vật chất và văn hoá của mình.

Những thắng lợi to lớn về mọi mặt của nhân dân Bungari gắn liền với đường lối đúng đắn của Đảng Cộng sản Bungari và sự giúp đỡ tận tình của Liên Xô vĩ đại và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác. Những thắng lợi đó là nguồn cổ vũ mạnh mẽ đối với nhân dân chúng tôi trong sự nghiệp phấn đấu để xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nhân dịp này, chúng tôi xin tỏ lòng biết ơn Đảng, Chính phủ

và nhân dân Bungari anh em đã hết lòng ủng hộ chúng tôi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Đại hội lần này của các đồng chí sẽ thông qua kế hoạch dài hạn nhằm phát triển kinh tế và văn hoá hơn nữa, tiến lên hoàn thành công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, dần dần chuyển sang xây dựng chủ nghĩa cộng sản, vạch ra một tương lai vô cùng tươi sáng cho nhân dân Bungari kiên cường và dũng cảm. Chúng tôi tin tưởng chắc chắn rằng Đại hội sẽ mở ra một thời kỳ thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng xã hội mới ở Bungari, góp phần quan trọng vào việc tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa và vào sự nghiệp đấu tranh chung cho hoà bình, độc lập, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới.

Chúng tôi xin chân thành chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Đảng Cộng sản Bungari quang vinh muôn năm!

Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt Nam và Bungari muôn năm!

Tình đoàn kết nhất trí giữa các nước trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trung tâm muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Hà Nội, tháng 11 năm 1962

Thay mặt

Ban Chấp hành Trung ương

Đảng Lao động Việt Nam

Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3.146,
ngày 5-11-1962.

45 NĂM ĐẤU TRANH ANH DŨNG 45 NĂM THẮNG LỢI VẸ⁵⁾

Hôm nay, cả loài người tiến bộ đều cùng nhân dân Liên Xô anh em vui mừng kỷ niệm 45 năm Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại.

45 năm trước đây, dưới sự lãnh đạo của Đảng của Lênin, nhân dân Nga đã phá tan chế độ tàn bạo của giai cấp tư sản và địa chủ, xây dựng chính quyền xôviết. Đồng thời nhân dân Nga đã mở một thời đại mới của lịch sử loài người, thời đại công nông đấu tranh giành quyền làm chủ vận mạng của mình; thời đại các dân tộc bị áp bức vùng lên giành lấy tự do độc lập; thời đại thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa và cách mạng giải phóng dân tộc; thời đại suy sụp và tan rã của chủ nghĩa đế quốc, thực dân; thời đại mà chủ nghĩa Mác - Lênin đã thành lý trí và lương tâm của mọi người tiến bộ trên thế giới. Từ ngày Cách mạng Tháng Mười thắng lợi, Liên Xô đã thành tiếng kèn kêu gọi đấu tranh cho tự do bình đẳng, hữu nghị và hạnh phúc của các dân tộc, đã thành ngọn cờ hy vọng và thắng lợi, cổ vũ nhân dân lao động toàn thế giới dũng cảm tiến lên.

Sau 45 năm Cách mạng Tháng Mười thắng lợi, bộ mặt của thế giới đã thay đổi hẳn. Năm 1917, trên trái đất chỉ có một mình Liên Xô là nước xã hội chủ nghĩa với 8% số người, 16% đất đai, 3% sản lượng công nghiệp của toàn thế giới.

Ngày nay, sau Liên Xô, chủ nghĩa xã hội đã thắng lợi ở Trung Quốc và ở một số nước khác ở châu Á và châu Âu, đã thành một hệ thống thế giới to lớn với hơn một phần ba tổng số loài người, hơn một phần tư đất đai, hơn một phần ba sản lượng công nghiệp và gần 50% sản lượng lúa mì trên thế giới. Hệ thống xã hội chủ nghĩa đã trở thành một lực lượng quyết định sự phát triển của xã hội loài người và thúc đẩy cả thế giới tiến lên theo con đường hoà bình, độc lập, dân chủ và xã hội chủ nghĩa. Với sự giúp đỡ tích cực của Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa khác, gần một nửa loài người đã

5) Bài viết cho báo *Sự thật* Liên Xô nhân dịp kỷ niệm 45 năm Cách mạng Tháng Mười.

thoát khỏi ách thống trị của chủ nghĩa đế quốc thực dân và đã thành hơn 40 Nhà nước độc lập.

Như ánh sáng bình minh, chủ nghĩa Mác - Lênin và ảnh hưởng của Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại đã chiếu rọi khắp nơi trên quả đất. Ngày nay hơn 80 đảng cộng sản với 41 triệu rưỡi đảng viên đang anh dũng giương cao ngọn cờ tất thắng của chủ nghĩa Mác - Lênin, đấu tranh đưa loài người đi tới tương lai tươi sáng.

Vì vậy mỗi người lao động được tự do, mỗi dân tộc được độc lập, càng thấm thía tình sâu nghĩa nặng đối với nhân dân Liên Xô, đã chiến đấu hy sinh suốt 45 năm nay, chẳng những cho hạnh phúc của mình mà còn cho hạnh phúc của cả loài người.

Ai cũng biết: nhân dân Liên Xô đã đổ máu trong cuộc chiến đấu oanh liệt chống sự tiến công can thiệp của bọn đế quốc và trong cuộc chiến tranh ái quốc vĩ đại đánh bại bọn phát xít xâm lược. Những hy sinh cao cả đó chẳng những để cứu mình mà còn cứu cả loài người khỏi hoạ diệt vong. Nhân dân Liên Xô đã từng nhiều năm thất lưng buộc bụng, để xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi và ngày nay đang hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Sự hy sinh phấn đấu đó đã nêu lên cho loài người một tấm gương chói lọi về chí khí anh hùng, về tinh thần lao động, về tài năng sáng tạo của những người lao động tự do. Những kinh nghiệm phong phú của nhân dân Liên Xô trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội là những cống hiến vô cùng quý báu cho tất cả các nước anh em.

Hơn nữa, trong khi chăm lo đến đời sống hạnh phúc của nhân dân mình, Liên Xô vẫn luôn luôn "sẻ cơm nhường áo" cho anh em bè bạn. Tính đến nay, Liên Xô đã giúp cho các nước xã hội chủ nghĩa xây dựng 750 xí nghiệp và cho vay 8 tỉ rúp và giúp 23 nước dân tộc giải phóng xây dựng 480 xí nghiệp và cho vay 3 tỉ rúp.

Riêng đối với Việt Nam, Liên Xô đã giúp và cho vay 1.400 triệu rúp, giúp xây dựng 34 nhà máy lớn, 19 nông trường mới và cải tạo 27 nông trường hiện có, một số trường đại học, một bệnh viện lớn...

Bằng những hành động thiết thực và sự giúp đỡ vô tư, Liên Xô

luôn luôn giương cao ngọn cờ chủ nghĩa quốc tế vô sản, tinh thần "bốn biển một nhà".

Ngày nay sự thắng lợi của Liên Xô trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa cộng sản càng cổ vũ các nước anh em tiến tới, càng chứng minh hùng hồn chân lý: tương lai nhất định thuộc về chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Ngày nay, Liên Xô là một nước công nghiệp hùng mạnh với sản lượng gấp 44 lần so với trước cách mạng.

Về công nghiệp nặng đã phát triển cao độ. So với năm 1917 thì năm 1961 số máy móc tăng 300 lần, điện tăng 163 lần, hoá chất tăng 150 lần.

Về nông nghiệp, Liên Xô đã cơ khí hoá nhất thế giới với hơn 2 triệu máy kéo. Về diện tích trồng trọt, Liên Xô có 123 triệu mẫu tây của 4 vạn nông trang tập thể, 80 triệu mẫu tây của những nông trường quốc doanh. Mấy năm gần đây, nhân dân Liên Xô đã khai hoang thêm hơn 40 triệu mẫu tây, cung cấp được 40% ngũ cốc. Trong vòng 30 năm nay, những nông trang tập thể đã tăng sản lượng gấp 10 lần.

Với sự phát triển mạnh mẽ của nền giáo dục văn hoá, ngày nay Liên Xô đã vượt tất cả các nước trên thế giới: 1 vạn người dân Liên Xô có 120 sinh viên (Mỹ chỉ có 106, Pháp - 41, Anh - 29), số kỹ sư tốt nghiệp các trường đại học Liên Xô có 12 vạn người, nhiều gấp 3 lần số kỹ sư đào tạo ở Mỹ. Những thành tựu khoa học rực rỡ của Liên Xô trong công cuộc chinh phục vũ trụ đã đem lại thành tích vẻ vang chẳng những cho Liên Xô mà cho cả loài người.

Sự lớn mạnh nhanh chóng của Liên Xô, đối với thế giới có tác dụng ngày càng to lớn, nó củng cố và tăng cường phe xã hội chủ nghĩa, nó thúc đẩy cách mạng xã hội chủ nghĩa và cách mạng giải phóng dân tộc, nó bảo đảm cho sự thắng lợi của nhân dân thế giới trong cuộc đấu tranh cho hoà bình, độc lập, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Nhân dân Việt Nam, dưới sự lãnh đạo của Đảng lao động Việt

Nam, tin tưởng sâu sắc rằng: với sự cố gắng của mình, với sự giúp đỡ nhiệt tình của Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác, với sự đồng tình ủng hộ của nhân dân tiến bộ toàn thế giới, nhất định sẽ xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, sẽ thắng lợi trong công cuộc đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Nhân dịp vui mừng kỷ niệm 45 năm ngày Cách mạng Tháng Mười vĩ đại, nhân dân Việt Nam thân ái gửi đến nhân dân Liên Xô anh em, đến Đảng Cộng sản Liên Xô vẻ vang, đứng đầu là đồng chí Khrútsốp, những lời chúc mừng nhiệt liệt nhất, lòng biết ơn sâu sắc và tình yêu mến chân thành nhất.

Tinh thần Cách mạng Tháng Mười muôn năm!

Liên Xô vĩ đại, quê hương của Lênin muôn năm!

Đảng Cộng sản Liên Xô vẻ vang muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Tình đoàn kết vĩ đại của các nước xã hội chủ nghĩa và của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế muôn năm!

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 3148,
ngày 7-11-1962.

MỘT THẮNG LỢI MỚI

Đối với các dân tộc, chính sách của bọn thực dân và phong kiến là: *chia để trị*. Chúng dùng mọi thủ đoạn để chia rẽ các dân tộc và để kim hãm các dân tộc trong vòng nghèo nàn và dốt nát.

Chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước ta là: *Các dân tộc đều bình đẳng và phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu giúp đỡ nhau như anh em*. Đồng bào miền xuôi phải ra sức giúp đỡ đồng bào miền ngược cùng tiến bộ về mọi mặt. Chính sách đúng đắn ấy đã bắt đầu đạt những kết quả tốt đẹp.

Về đời sống vật chất - Từ ngày thực hiện cải cách dân chủ gắn liền với tổ chức hợp tác xã nông nghiệp, cách làm ăn của đồng bào miền ngược đã tiến bộ nhiều và đời sống đã được cải thiện hơn.

Về đời sống văn hoá thì tiến bộ càng nhanh. Ví dụ: Trước kia đồng bào Mèo không có chữ viết của dân tộc mình. Ngoài một vài cụ già biết chút ít chữ Hán, còn 99% người Mèo đều mù chữ.

Từ năm 1959, với sự săn sóc của Đảng và Chính phủ ta, đồng bào Mèo đã có chữ viết của dân tộc mình. Ở tỉnh Lào Cai có hơn 70 xã người Mèo. Năm 1959, sau khi mới có chữ Mèo, chỉ có một người biết đọc, biết viết. Hiện nay, có hơn 300 cán bộ và thầy giáo dạy chữ Mèo và hơn 5.900 người Mèo học các lớp.

Đó là một thắng lợi mới về chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước ta và thắng lợi đầu tiên của đồng bào Mèo về mặt văn hoá. Có thắng lợi đó là do Tỉnh uỷ Lào Cai lãnh đạo thiết thực, do đồng bào Mèo cố gắng học hành và đồng bào xã Bản Phố đã tiến bộ khá nhất.

Mong rằng đồng bào các xã miền ngược thi đua với Bản Phố trong công việc xoá nạn mù chữ, đồng bào Bản Phố thì nên thi đua học *bổ túc văn hoá* để nâng cao hơn nữa trình độ hiểu biết của mình.

Muốn đẩy mạnh phong trào học chữ, *cách tốt nhất* là: Người đã biết chữ thì thi đua dạy người chưa biết. Người chưa biết chữ thì thi đua học cho biết. Cán bộ tỉnh và huyện thì thi đua giúp đỡ các xã gây thành một phong trào học chữ, kết hợp chặt chẽ với phong trào thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Làm được

như vậy, thì đời sống vật chất và đời sống văn hoá của đồng bào miền ngược sẽ đều tiến bộ nhanh.

Cần nhắc một điều nữa: Nếu không biết tiếng địa phương thì như nửa câm, nửa điếc khó gần gũi quần chúng. Cho nên, cán bộ miền xuôi công tác ở miền ngược cần phải học tiếng địa phương.

Cuối cùng, báo *Nhân dân* gửi lời thân ái khen ngợi đồng bào xã Bản Phố đã có vinh dự là xã người Mèo đầu tiên xoá xong nạn mù chữ và chúc đồng bào tiến bộ không ngừng.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3149,
ngày 8-11-1962.

ĐỜI SỐNG NÔNG THÔN NGÀY Càng TIẾN BỘ

Nói đời sống thì phải nói cả đời sống *văn hoá* và đời sống *vật chất*. Dưới thời thực dân Pháp, ở nông thôn hơn 95% người *mù chữ*. Ngày nay hơn 95% người *biết đọc, biết viết*. Đó là một thành tích vẻ vang của nhân dân ta mà thế giới đều khen ngợi.

Đời sống vật chất cũng tiến bộ không ngừng. Trước Cách mạng Tháng Tám, phần lớn nông dân lao động không có "miếng đất để cấy dùi". Ngày nay nông dân đã có ruộng đất, lại còn *làm chủ* tập thể cả hàng trăm, hàng nghìn mẫu ruộng của hợp tác xã. Đó là một tiến bộ rất to. Nhờ làm ăn tập thể mà đời sống dần dần được cải thiện. Vài ví dụ:

- Đồng bào dân tộc Vân Kiều (Khu Vĩnh Linh), trước kia rất cực khổ. Mỗi năm đến 8, 9 tháng đói phải ăn củ rừng. Từ ngày tổ chức thành 13 hợp tác xã, đồng bào đã đủ ăn, mà còn có dư lương thực bán cho Nhà nước.

- *Xã Lê Hồng Phong* (Hưng Yên) là một nơi ruộng đất xấu, thường bị hạn và úng. Trước cách mạng, hơn 100 gia đình phải bỏ làng "tha phương cầu thực", 19 gia đình có người chết đói. Trong thời kỳ kháng chiến, làng xóm bị giặc Pháp đốt sạch, phá sạch. Năm 1960 vẫn có hơn 60% gia đình phải mua gạo Nhà nước. Nhờ có hợp tác xã, năm nay bình quân mỗi đầu người đã được hơn 400 cân lương thực, 72% xã viên đã đạt mức hoặc vượt mức sống của trung nông lớp trên. Hơn 30% hộ đã xây được nhà gạch. Trong xã có trường học cấp I và cấp II cho 600 học trò.

- *Xóm Mười* (Nam Định) là một xóm công giáo. Trước cách mạng chỉ có 2 nhà xây, 1 sân gạch, 2 mâm đồng, 3 con trâu, đều là của địa chủ. Nông dân đều nghèo xác, nghèo xơ. Hầu hết người trong xóm đều mù chữ.

Cuối năm 1961, nông dân trong xóm đã có 16 nhà xây, 20 nhà gỗ năm gian, 6 sân gạch, 13 con trâu, nhiều nồi đồng, mâm đồng, phích nước... Có 19 tủ đựng quần áo, 11 tủ chè, 75 đôi khayên vàng, 58 người đang học bổ túc văn hóa, 35 em học cấp I và cấp II.

- 43 hộ đồng bào *công giáo họ Si*, xứ Xuân Phong (Nghệ An) đều làm nghề đánh cá, sống bữa đói bữa no. Từ ngày có hợp tác xã, được Chính phủ giúp vốn làm thêm thuyền lưới và cải tiến kỹ thuật. Hiện nay đồng bào đã làm được 8 nhà ngói, 36 nhà gỗ, 60 giếng nước ăn. Bình quân mỗi người có ba bộ quần áo. Nhà nào cũng có chăn, màn tươm tất. Các em gái đều có khuyên vàng, hoa tai, hoặc chuỗi bạc...

- Anh Vũ Văn Đậu trước kia là dân nghèo, nay là xã viên hợp tác xã *Tân Nhân* (Hưng Yên). Mỗi năm hai vợ chồng ít nhất cũng làm được 250 ngày công. Nuôi được 4 con lợn. Cộng với hoa lợi của 5% đất được để lại, đã đủ ăn đủ mặc (hai vợ chồng và 5 con nhỏ) mà còn dư lương thực bán cho Nhà nước. Anh Đậu đã sửa sang được 4 gian nhà; mua sắm chăn màn, bàn ghế và 3 đôi hoa tai vàng cho vợ và con, gửi được 200 đồng vào quỹ tiết kiệm. Cần nói thêm rằng trong 93 hộ xã viên thì có 90 hộ mua được hoa tai vàng.

- Bà Nguyễn Thị Món ở hợp tác xã *Việt Cường* (Phú Thọ) có một con gái học đại học bách khoa, 3 con trai đang học đại học sư phạm, đại học kinh tế - tài chính và đại học ở nước anh em. Trước cách mạng, có bản nông nào dám mơ tưởng cho con vào trường đại học?

Những ví dụ như trên còn nhiều. Rõ ràng đời sống ở nông thôn ta tiến bộ không ít. Có những kết quả tốt như vậy là do: chi bộ lãnh đạo tốt, đảng viên và đoàn viên thanh niên gương mẫu, ban quản trị các hợp tác xã dân chủ và công bằng, xã viên thấm nhuần tinh thần làm chủ.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3154,
ngày 13-11-1962.

DIỆM MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ VIII ĐẢNG XÃ HỘI CÔNG NHÂN HUNGARI

*Kính gửi Đại hội lần thứ VIII
Đảng Xã hội công nhân Hunggari,*

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam, chúng tôi xin gửi tới Đại hội lần thứ VIII của Đảng Xã hội công nhân Hunggari lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Trải qua cuộc đấu tranh cách mạng lâu dài và gian khổ nhưng rất vẻ vang, Đảng Xã hội công nhân Hunggari đã giương cao ngọn cờ vô địch của chủ nghĩa Mác - Lênin, tập hợp quần chúng nhân dân chung quanh mình, đấu tranh kiên quyết chống chủ nghĩa phát xít, giành chính quyền về tay giai cấp công nhân, tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội trên đất nước Hunggari.

Sau khi đập tan cuộc phản cách mạng tháng 10 năm 1956, Đảng Xã hội công nhân Hunggari và Ban Chấp hành Trung ương Đảng đứng đầu là đồng chí Ianốt Căđa đã lãnh đạo nhân dân Hunggari tiếp tục vững bước tiến lên mục tiêu cao cả của mình. Hiện nay, nhân dân Hunggari đang ra sức thi đua hoàn thành kế hoạch 5 năm lần thứ hai (1961-1965) nhằm mở rộng việc xây dựng cơ sở vững chắc của chủ nghĩa xã hội và không ngừng nâng cao mức sống vật chất và văn hoá của mình.

Những thắng lợi to lớn của nhân dân Hunggari đã góp phần quan trọng vào việc tăng cường sức mạnh của phe xã hội chủ nghĩa, tăng cường lực lượng bảo vệ hoà bình ở châu Âu và trên toàn thế giới.

Nhân dân Việt Nam rất vui mừng, phấn khởi trước những thắng lợi rực rỡ của nhân dân Hunggari anh em và xem đó như những thắng lợi của chính mình.

Chúng tôi rất cảm kích nhận thấy rằng trong những năm qua,

mặc dù còn gặp nhiều khó khăn, Đảng Xã hội công nhân, Chính phủ và nhân dân Hunggari anh em đã hết lòng ủng hộ, giúp đỡ nhân dân Việt Nam trong công cuộc phấn đấu xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh nhằm hoà bình thống nhất đất nước. Nhân dịp này, chúng tôi tỏ lòng chân thành cảm ơn Đảng Xã hội công nhân, Chính phủ và nhân dân Hunggari anh em về sự giúp đỡ vô cùng quý báu ấy.

Chúng tôi tin tưởng rằng Đại hội lần này của các đồng chí sẽ mở ra nhiều triển vọng mới cho nhân dân Hunggari, sẽ cổ vũ nhân dân Hunggari tích cực phấn đấu giành những thắng lợi mới to lớn hơn nữa, nhằm hoàn thành công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Hunggari, tiến lên xây dựng chủ nghĩa cộng sản, góp phần xứng đáng của mình trong sự nghiệp đấu tranh chung cho hoà bình, dân chủ, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới.

Xin chúc Đại hội của các đồng chí thành công rực rỡ.

Đảng Xã hội công nhân Hunggari muôn năm!

Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt Nam và Hunggari muôn năm!

Tình đoàn kết nhất trí giữa các nước trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trung tâm muôn năm !

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Hà Nội, tháng 11 năm 1962

Thay mặt

Ban Chấp hành Trung ương

Đảng Lao động Việt Nam

Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 3161,
ngày 20-11-1962.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI VĂN NGHỆ TOÀN QUỐC LẦN THỨ III⁴⁰

Tôi thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chào mừng Đại hội và khen ngợi các đồng chí đã có những cố gắng và những thành tích trong mấy năm qua.

Nhân dịp này, tôi cũng gửi lời thân ái hỏi thăm những anh em văn nghệ yêu nước ở miền Nam đang cùng đồng bào dũng cảm hy sinh, đấu tranh chống Mỹ - Diệm.

Trong thư của Trung ương Đảng gửi Đại hội và những lời phát biểu của các đại biểu đã nói khá đủ những điều cần phải nói. Hôm nay, tôi chỉ kể vài kinh nghiệm cũ và nêu vài ý kiến chung.

Dưới chế độ thực dân Pháp, dù chúng khủng bố tàn nhẫn và nuôi nấng thú văn chương nịnh tây, nhưng ở nước ta vẫn có văn chương cách mạng.

Văn chương cách mạng như những thơ ca của các cụ Phan Chu Trinh, Phan Bội Châu và những người yêu nước khác, thì bị gọi là "cấm vật". Nếu không giữ được bí mật, thì người viết cũng như người xem đều bị bắt bớ tù đầy. Tuy vậy, vì quần chúng sẵn lòng ghét Tây và yêu nước, cho nên những thơ ca ấy đã được truyền tụng trong dân gian và đã có tác dụng cổ động tinh thần cách mạng.

Nghề *múa hát* thì chỉ là một thứ tiêu khiển cho bọn "ngồi mát ăn bát vàng". Chúng còn khinh rẻ và gọi những nghệ sĩ múa hát là "xướng ca vô loài".

Hồi đó chỉ có *chiếu bóng* cam, bọn thực dân Pháp dùng chiếu bóng để bôi nhọ dân tộc ta. Ví dụ: Trong hội chợ ở Mácxây ngoài những tranh vẽ lũ công khanh Việt Nam đang lúc nhúc lạy quỳ trước vua bù nhìn cùng chó ngao, toàn quyền, khâm sứ; ngoài những công nhân trần trụi kéo xe thuê, còn có chiếu bóng: trong phim có những bà già ăn trầu răng đen, những nông dân gầy gò rách rưới, những người đóng khổ đang treo dĩa... Chúng gọi đó là

"hình ảnh An Nam".

Rõ ràng là dân tộc bị áp bức, thì văn nghệ cũng mất tự do. Văn nghệ muốn tự do thì phải tham gia cách mạng.

Từ ngày Cách mạng Tháng Tám thành công, nhân dân ta được giải phóng, thì những người văn nghệ cũng có điều kiện thuận lợi để phát triển tài năng của mình, góp phần vào công cuộc kháng chiến và xây dựng Tổ quốc.

17 năm qua, nước ta có những cuộc biến đổi long trời chuyển đất: Cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh chống Mỹ - Diệm ở miền Nam, khắp nơi sôi nổi thi đua yêu nước. Ở Việt Nam chúng ta có những sự tích vô cùng oanh liệt, những chiến sĩ cực kỳ anh hùng. Ở các nước anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa cũng vậy.

Quần chúng đang chờ đợi những tác phẩm văn nghệ xứng đáng với thời đại vẻ vang của chúng ta, những tác phẩm *ca tụng* chân thật những người mới, việc mới chẳng những để làm gương mẫu cho chúng ta ngày nay, mà còn để giáo dục con cháu ta đời sau.

Trong thời kỳ quá độ, bên những thành tích tốt đẹp là chính, vẫn còn sót lại những cái xấu xa của xã hội cũ như: tham ô, lãng phí, lười biếng, quan liêu, đánh con, đập vợ, v.v.. Đối với những thói xấu đó, văn nghệ cũng cần phải *phê bình* rất nghiêm khắc, nhằm làm cho xã hội ta ngày càng lành mạnh tốt đẹp hơn.

Nói tóm lại: phải có khen cũng phải có chê. Nhưng khen hay là chê đều phải đúng mức. Khen quá lời thì người được khen cũng hổ người. Mà chê quá đáng thì người bị chê cũng khó tiếp thụ.

Quần chúng mong muốn những tác phẩm có *nội dung* chân thật và phong phú, có *hình thức* trong sáng và vui tươi. Khi chưa xem thì muốn xem, xem rồi thì có *bổ ích*. Quần chúng còn mong các đồng chí văn nghệ chú ý giùm hai điều nữa: một là chớ mượn chữ Hán quá nhiều, thậm chí có khi "chữ Tạc vạc ra chữ Tộ". Hai là khi viết phải *cẩn thận hơn*, tránh viết những câu kỳ khôi như "no cơm áo", "cười thênh thênh", v.v..

Để làm trọn nhiệm vụ cao quý của mình, văn nghệ sĩ cần phải rèn luyện đạo đức cách mạng, nâng cao tinh thần phục vụ nhân dân, giữ gìn thái độ khiêm tốn; phải thật sự hòa mình với quần chúng, cố gắng học tập chính trị, trau dồi nghề nghiệp; phải hết lòng giúp đỡ thanh niên, làm cho văn nghệ nước nhà ngày càng thêm trẻ thêm xuân.

Tôi xin kết thúc câu chuyện bằng lời thân ái chúc các đồng chí *đoàn kết chặt chẽ*, phấn khởi và tiến bộ nhiều!

Chúc mọi người đồng lòng chung sức xây dựng văn nghệ của ta ngày càng phong phú về tư tưởng và nghệ thuật, góp phần xứng đáng với cả dân tộc đang anh dũng xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nói ngày 1-12-1962.

Báo *Nhân dân*, số 3173,
ngày 2-12-1962.

THƯ CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI ĐẢNG CỘNG SẢN TIỆP KHẮC

Kính gửi Đại hội lần thứ XII Đảng Cộng sản Tiệp Khắc,

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt toàn thể đảng viên Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân lao động Việt Nam, chúng tôi xin gửi tới Đại hội lần thứ XII của Đảng Cộng sản Tiệp Khắc lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Dưới ngọn cờ của chủ nghĩa Mác - Lênin vô địch, Đảng Cộng sản Tiệp Khắc đã lãnh đạo giai cấp công nhân và nhân dân lao động Tiệp Khắc tiến hành một cuộc đấu tranh cách mạng lâu dài và gian khổ nhưng rất vẻ vang. Nhân dân chiến thắng phát xít Đức của quân đội xôviết trong Chiến tranh thế giới lần thứ hai, Đảng Cộng sản Tiệp Khắc đã lãnh đạo cuộc cách mạng dân tộc và dân chủ ở Tiệp Khắc giành được thắng lợi. Hiện nay dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng Cộng sản Tiệp Khắc và Ban Chấp hành Trung ương Đảng đứng đầu là đồng chí Antôny Nôvôtni, được sự giúp đỡ vô tư của Liên Xô vĩ đại và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác, nhân dân Tiệp Khắc đang xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở Tiệp Khắc, làm cho Tiệp Khắc càng trở thành một trong những nước tiên tiến trên thế giới và đóng góp ngày càng nhiều vào việc tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa, vào sự nghiệp đấu tranh chung cho hoà bình, độc lập, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Đại hội lần này của các đồng chí sẽ vạch ra nhiệm vụ phát triển kinh tế và văn hoá để tiến lên xây dựng chủ nghĩa cộng sản, vạch ra một tương lai vô cùng tươi sáng cho nhân dân Tiệp Khắc, làm nức lòng tất cả nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhân dân lao động toàn thế giới.

Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam rất vui mừng trước những thắng lợi to lớn mà nhân dân Tiệp Khắc đã đạt được và coi những thắng lợi đó là một nguồn cổ vũ quý báu trong sự nghiệp đấu tranh của mình nhằm xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nhân dịp này, chúng tôi xin chân thành cảm ơn Đảng Cộng sản và nhân dân Tiệp Khắc anh em đã hết lòng ủng hộ và giúp đỡ chúng tôi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và trong sự

ng nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Chúng tôi tin tưởng chắc chắn rằng Đại hội lần này của các đồng chí sẽ mở một thời kỳ mới, đem lại nhiều thắng lợi mới to lớn trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa cộng sản.

Kính chúc Đại hội của các đồng chí thành công rực rỡ.

Đảng Cộng sản Tiệp Khắc muôn năm!

Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt Nam và Tiệp Khắc muôn năm!

Tình đoàn kết nhất trí trong phe xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trung tâm muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin muôn năm!

Hà Nội, tháng 12 năm 1962

Thay mặt

Ban Chấp hành Trung ương

Đảng Lao động Việt Nam

Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

Báo *Nhân dân*, số 3175,

ngày 4-12-1962.

ỦNG HỘ CUBA CHỐNG ĐẾ QUỐC MỸ

Gần một trăm năm nay, đại tư bản Mỹ làm chúa kinh tế của các nước châu Mỹ Latinh.

Cuba lại là miếng mồi gần gũi nhất (chỉ cách Hoa Kỳ 150 cây số) và béo bở nhất của Mỹ. Các chủ đồn điền Mỹ đã chiếm hết 1.200.000 mẫu tây ruộng tốt của Cuba và các ngành kinh tế Cuba đều do chúng chi phối.

Cách mạng Cuba thành công, Mỹ đã mất kho vàng đó. Hơn nữa, Cuba cách mạng là một hòn núi lửa, sớm muộn nó sẽ cháy lan đến các nước châu Mỹ Latinh. Vì vậy đế quốc Mỹ muốn bóp cổ Cuba cách mạng.

Mấy năm đầu, Mỹ vừa tẩy chay Cuba, vừa bồi dưỡng bọn người Cuba phản quốc. Tháng 4-1961, Mỹ đẩy bọn này đánh úp vào Cuba.

Nhưng bọn phản quốc đã bị nhân dân Cuba đập tan. Thế là *đế quốc Mỹ đã thất bại nhục nhã*.

Ngày sau đó, hôm 18-5-1961, một tờ báo Nam Mỹ để lộ rằng: "Tổng Ken đã ra lệnh đẩy mạnh việc mộ lính đánh thuê và chuẩn bị cuộc xâm lược lần thứ hai". Chúng lập ở Mỹ 29 căn cứ huấn luyện quân sự và đặc vụ cho bọn lính đánh thuê và 52 chỗ ở 7 nước chung quanh Cuba. Đồng thời chúng bố trí quân đội Mỹ sẵn sàng. Kế hoạch của Mỹ là bao vây Cuba, rồi:

- Bước 1 - tiến công bất thành linh.
- Bước 2 - càn quét và tiêu diệt lực lượng cách mạng Cuba.
- Bước 3 - chiếm giữ Cuba.

Mỹ định âm mưu thâm độc ấy, dù nó có thể gây ra một cuộc chiến tranh hạt nhân.

Ngày 22-10-1962, Mỹ mượn cớ rằng vì Cuba có tên lửa và máy bay quân sự (do Liên Xô giúp), cho nên Cuba đang *đe dọa* Mỹ.

(Cuba bé nhỏ có 7 triệu người mà đe dọa Mỹ khổng lồ có 180 triệu người. Thật là vô lý!).

Tổng Ken bèn ra lệnh bao vây Cuba; và tất cả hải, lục, không quân Mỹ ở các nơi phải sẵn sàng chiến đấu.

Kết quả đầu tiên là, từ hôm đó nhân dân Mỹ ở vào tình trạng khủng hoảng. Đài phát thanh Mỹ khuyên nhân dân tích trữ lương thực và chuẩn bị hầm trú ẩn. Binh lính canh gác những nơi quan trọng. Học trò các trường tập báo động. Các bà mẹ cuống cuồng, lo không biết sơ tán con mình đi đâu. Những em bé hoảng sợ hết hồn, tối nào cũng ôm chặt nhau mà ngủ, chúng nói "nếu chết thì chết cùng nhau!". Cả ngày, các báo tiếp được hàng vạn lần dây nói với câu hỏi hoảng sợ: "Thế nào? Có tin gì mới?".

Nhiều thành phố lớn ở Mỹ có những cuộc biểu tình chống chiến tranh với Cuba, do các giáo sư và học sinh cùng phụ nữ tiến bộ tổ chức.

Nhân dân Mỹ da đen cũng rục rịch, bênh vực Cuba.

Mặc dù Mỹ trắng trợn đe dọa, Cuba anh hùng vẫn bằng chân như vại. Đã mấy năm nay, dưới sự lãnh đạo của Thủ tướng Phiden Caxtôrô, nhân dân Cuba luôn luôn nâng cao cảnh giác, sẵn sàng hy sinh để bảo vệ Tổ quốc của mình. Từ ngày 22-10, thanh niên gái và trai cùng công nhân và nông dân đều tự động vác súng ra mặt trận. Gia đình họ tự động bảo đảm công việc sản xuất ở nhà máy và nông trường. Các em bé thì tự động làm những công việc nhẹ... Mọi người quyết tâm kháng chiến đến giọt máu cuối cùng, biến Cuba thành mồ chôn bọn đế quốc xâm lược.

Trước ý chí kiên quyết của Cuba, trước thiện chí hoà bình của Liên Xô và trước sự ủng hộ của nhân dân tiến bộ khắp thế giới đối với Cuba, *đế quốc Mỹ phải chùn bước*. Ngày 20-11-1962, tổng Ken buộc phải đình chỉ cuộc bao vây Cuba bằng quân sự và hứa không xâm lược Cuba nữa. *Thế là Mỹ lại không thực hiện được âm mưu mới của chúng*.

Hiện nay "tuy đã tránh được cuộc xung đột quân sự, nhưng

vẫn chưa có hoà bình". (Lời tuyên bố của Chính phủ Cuba, ngày 25-11-1962).

Để giải quyết nguy cơ chiến tranh, Mỹ phải thi hành 5 điểm do Cuba đề ra là: (1) *Đình chỉ* bao vây kinh tế Cuba. (2) *Chấm dứt* mọi hành động lật đổ chống Cuba. (3) Đình chỉ những cuộc khuấy rối Cuba. (4) Chấm dứt sự xâm phạm vùng trời và vùng biển Cuba. (5) Rút căn cứ quân sự Mỹ ở Guantanamo và trả đất ấy lại cho Cuba.

5 điều hợp tình hợp lý đó được sự ủng hộ nhiệt liệt của Liên Xô và các nước trong phe xã hội chủ nghĩa cùng các nước yêu chuộng hoà bình trên thế giới. Mỹ muốn tốt thì phải thi hành 5 điều đó!

Nhân dân Việt Nam ta và nhân dân Cuba anh em cùng có một kẻ thù chung là đế quốc Mỹ xâm lược. Cho nên chúng ta hết sức đồng tình và ủng hộ anh em Cuba. Cuba anh hùng là một tấm gương chói lọi cho các dân tộc bị áp bức. Một lần nữa nó chứng tỏ rằng: khi phải đương đầu với kẻ địch hung ác, một dân tộc dù bé nhỏ, nếu luôn luôn cảnh giác, đoàn kết nhất trí, kiên quyết và bền bỉ đấu tranh, thì cuối cùng nhất định thắng lợi.

T.L.

Báo Nhân dân, số 3175,
ngày 4-12-1962.

DIỆN CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ X CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN Ý

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam, chúng tôi xin gửi đến Đại hội và nhờ Đại hội chuyển đến toàn thể đảng viên Đảng Cộng sản Ý lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Đảng Cộng sản Ý luôn luôn ra sức đấu tranh cho quyền lợi của giai cấp công nhân và nhân dân lao động Ý. Trong những năm gần đây, dưới sự lãnh đạo của Đảng, *phong trào* đấu tranh của giai cấp công nhân, nông dân và nhân dân lao động Ý chống chính sách phản động của bọn tư bản lũng đoạn và đòi cải thiện đời sống, cải cách dân chủ, cải cách ruộng đất đã phát triển không ngừng trong toàn quốc.

Đảng Cộng sản Ý cũng đã lãnh đạo cuộc đấu tranh đòi thực hiện một chính sách ngoại giao hoà bình, đòi thủ tiêu các căn cứ quân sự của Mỹ trên đất Ý, đòi Ý phải rút ra khỏi khối Bắc Đại Tây Dương và lên án các chính sách xâm lược và gây chiến của đế quốc do Mỹ cầm đầu, đòi giải trừ quân bị và chung sống hoà bình.

Qua những cuộc đấu tranh bền bỉ của mình, Đảng Cộng sản Ý đã trở thành một lực lượng chính trị rất to lớn, liên hệ chặt chẽ với giai cấp công nhân, nông dân và được nhân dân lao động Ý rất tin cậy.

Đảng Lao động Việt Nam tin tưởng rằng: dưới ngọn cờ của chủ nghĩa Mác - Lênin, của hai bản tuyên bố có ý nghĩa lịch sử của các đảng cộng sản và công nhân họp ở Mátxcơva năm 1957 và năm

1960, Đại hội lần này của Đảng của các đồng chí sẽ càng cổ vũ phong trào đấu tranh rộng lớn của nhân dân Ý cho hoà bình, dân chủ và tiến bộ xã hội và góp phần tích cực vào sự nghiệp đấu tranh cho hoà bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên thế giới.

Kính chúc Đại hội của các đồng chí thành công tốt đẹp.

Chủ nghĩa Mác - Lênin vô địch muôn năm!

Đảng Cộng sản Ý muôn năm!

Tình hữu nghị giữa Đảng Lao động Việt Nam và Đảng Cộng sản Ý, giữa nhân dân Việt Nam và nhân dân Ý muôn năm!

Tình đoàn kết không gì lay chuyển nổi giữa các đảng cộng sản và công nhân trên toàn thế giới muôn năm!

Hoà bình thế giới muôn năm!

Tháng 12 năm 1962

Thay mặt

Ban Chấp hành Trung ương

Đảng Lao động Việt Nam

Chủ tịch

HỒ CHÍ MINH

Tài liệu đánh máy có bút tích của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại Cục lưu trữ Văn phòng Trung ương Đảng.

CẦN PHẢI NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HÀNG HOÁ

Việc to cũng như việc nhỏ, Đảng và Chính phủ ta đều lo phục vụ lợi ích của nhân dân. Đối với các thứ hàng hoá cần dùng hàng ngày cũng vậy. Cán bộ và công nhân ta nói chung đều thấm nhuần tinh thần đó và cố gắng sản xuất hàng hoá cho tốt.

Nhưng vẫn có một số cán bộ và công nhân kém tinh thần trách nhiệm, sản xuất hàng hoá xấu, làm thiệt thòi cho nhân dân. Sau đây là mấy ví dụ:

- Kim khâu quá to, khó khâu, hay làm đứt chỉ.
- Đinh (của công ty Phú Lợi) quá xấu. Người ta mua 500 cân, thì non một nửa không dùng được.
- Xe đạp "Thống Nhất" có cái mới đi 30 cây số đã xộc xệch.
- Bán vali mà không bán khoá.
- Khăn mặt, có cái dùng một tháng đã rách.
- Áo đi mưa, mặc dăm lần đã đứt cúc.
- Ủng đi mưa, 12 đồng một đôi, chỉ dùng được vài tháng.
- Áo may sẵn cho trẻ con, mới mặc một buổi thì 3 khuy đã rơi mất 2.
- Bút máy "Trường Sơn" có cái dùng được vài tháng thân bút đã nứt.
- Bút chì "Hong Hà" thường hay gãy, không vót được. (Trích báo *Nhân dân*, ngày 17-11-1962).

- Dép da "Minh Tân" khâu đối. Mấy nghìn đôi bị ứ đọng không bán được.

- Vở bán cho học sinh, gạch xiêu vẹo, bị mực hoen ố, bị loại ra 10 vạn tập.

- Giường bán mỗi chiếc 70 đồng, nhưng mua về lắp vào không được, lỗ đục nhỏ mà mộng lại to. Giường ghế đóng không đúng quy cách, cán bộ mậu dịch vẫn cứ nhận.

(Trích báo *Thời mới*, ngày 20-11-1962)

Những *khuyết điểm* nói trên đã trái hẳn với chính sách của Đảng và Chính phủ, đã làm thiệt hại đến lợi ích của nhân dân.

Nguyên nhân là vì một số cán bộ, công nhân và xã viên các hợp tác xã thủ công nghiệp *thiếu tinh thần trách nhiệm*, chỉ chạy theo số lượng, làm ẩu, làm đối!

Đề nghị Bộ Công nghiệp nhẹ và các hợp tác xã thủ công nghiệp cần phải có biện pháp sửa chữa những khuyết điểm đó. Phải giáo dục cán bộ, công nhân và xã viên nâng cao ý thức trách nhiệm, tinh thần phục vụ nhân dân. Phải thi hành nghiêm chỉnh kỷ luật: Làm hỏng thì phải làm lại. Phải có chế độ: Mỗi xí nghiệp, mỗi hợp tác xã phải bảo đảm chất lượng những sản phẩm của mình.

Anh em công nhân và xã viên cần phải làm đúng khẩu hiệu sản xuất "*nhieu, nhanh, tốt, rẻ*".

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3176,
ngày 5-12-1962.

THƯ CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI LẦN THỨ VI ĐẢNG XÃ HỘI THỐNG NHẤT ĐỨC

Kính gửi Đại hội lần thứ VI Đảng Xã hội thống nhất Đức,

Thưa các đồng chí thân mến,

Thay mặt Đảng Lao động Việt Nam, giai cấp công nhân và nhân dân lao động Việt Nam, chúng tôi xin gửi tới Đại hội lần thứ VI của Đảng Xã hội thống nhất Đức lời chào mừng nhiệt liệt nhất.

Dưới sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng Xã hội thống nhất Đức và của Ban Chấp hành Trung ương Đảng, đứng đầu là đồng chí Vante Unbrich, được sự giúp đỡ vô tư của Liên Xô và sự ủng hộ của các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác, giai cấp công nhân và nhân dân lao động nước Cộng hoà Dân chủ Đức đã vượt mọi khó khăn, xây dựng một nước xã hội chủ nghĩa hùng mạnh.

Là tiền đồn phía Tây của phe xã hội chủ nghĩa, nước Cộng hoà Dân chủ Đức đang kiên quyết đấu tranh chống bọn quân phiệt phục thù Tây Đức, tích cực đấu tranh nhằm xoá bỏ tàn tích của Chiến tranh thế giới lần thứ hai, kiên quyết đòi các nước ký hoà ước với nước Đức và giải quyết hoà bình vấn đề Tây Bá Linh, biến nó thành một thành phố tự do, phi quân sự.

Với những thành tích rực rỡ của mình, nước Cộng hoà Dân chủ Đức đã góp phần quan trọng vào việc tăng cường lực lượng hùng mạnh của phe xã hội chủ nghĩa và trong sự nghiệp đấu tranh chung cho hoà bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới.

Đại hội lần thứ VI này của các đồng chí sẽ thông qua cương lĩnh nhằm thực hiện sứ mệnh lịch sử vĩ đại của nhân dân Đức là

phấn đấu hoàn thành công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chuẩn bị cơ sở vật chất và kỹ thuật cho chủ nghĩa cộng sản.

Nhân dịp này, chúng tôi xin chân thành cảm ơn Đảng Xã hội thống nhất Đức, Chính phủ và nhân dân nước Cộng hoà Dân chủ Đức đã tận tình giúp đỡ chúng tôi trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất đất nước.

Chúng tôi tin chắc rằng tình đoàn kết anh em giữa hai Đảng và nhân dân hai nước chúng ta, trên cơ sở của chủ nghĩa Mác - Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, sẽ ngày càng củng cố và phát triển, vì sự nghiệp xây dựng vững mạnh phe xã hội chủ nghĩa cùng phong trào cộng sản và công nhân quốc tế.

Kính chúc Đại hội của các đồng chí thành công tốt đẹp.

Đảng Xã hội thống nhất Đức muôn năm!

Tình hữu nghị không gì lay chuyển nổi giữa hai Đảng và nhân dân hai nước Việt Nam và Cộng hoà Dân chủ Đức muôn năm!

Tình đoàn kết nhất trí trong phe xã hội chủ nghĩa do Liên Xô làm trung tâm muôn năm!

Chủ nghĩa Mác - Lênin vô địch muôn năm!

Hà Nội, ngày 12 tháng 12 năm 1962

Thay mặt
Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Lao động Việt Nam
Chủ tịch
HỒ CHÍ MINH

Báo Nhân dân, số 3217,
ngày 15-1-1963.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ TỔNG KẾT PHONG TRÀO THI ĐUA NĂM 1962 VÀ BÀN VỀ CÔNG TÁC LÃNH ĐẠO VÀ TỔ CHỨC THI ĐUA NĂM 1963

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chào hỏi các đồng chí đại biểu.

Cuộc Hội nghị kiểm điểm phong trào thi đua năm nay để rút kinh nghiệm mà lãnh đạo cho tốt phong trào thi đua năm sau là rất cần thiết và kịp thời.

Chúng ta cần nhận rằng: Phong trào thi đua năm nay khá tốt, nhưng vẫn còn những chỗ yếu và thiếu sót.

Chúng ta cũng phải nhận rằng công nhân và cán bộ trực tiếp có rất nhiều sáng kiến (như ở Hải Phòng trong 9 tháng đã có 15.000 sáng kiến). Nhưng phần lớn nhược điểm thường do cán bộ lãnh đạo chưa thật sát, thật sâu. Nhiều đồng chí phụ trách các ngành, các địa phương chưa chú ý đúng mức đến công tác chỉ đạo, tổ chức thi đua. Bác nêu mấy khuyết điểm làm ví dụ:

- Nhiều mặt hàng *chất lượng còn kém*.
- Nhiều xí nghiệp và công trường *chưa thực hành tiết kiệm*.
- Công nhân có nhiều sáng kiến, ví dụ chỉ một xưởng cơ khí Hà Nội đã có 2.500 sáng kiến. Nhưng lãnh đạo *không kịp thời* xét duyệt, áp dụng, khen thưởng và phổ biến. Cách lãnh đạo như vậy đã không khuyến khích được tài năng của công nhân, mà còn làm cho công nhân kém phấn khởi và gọi nghiên cứu là "ngâm cứu".
- Từ các bộ đến các xí nghiệp và công trường, việc *quản lý* còn kém chặt chẽ. Do đó mà kỷ luật *tài vụ* còn lỏng lẻo, kỷ luật lao động còn chưa nghiêm.
- Về công nghiệp phục vụ nông nghiệp, nói thì nhiều nhưng làm được ít. Những cái làm nhiều như lưỡi cày và máy cấy, thì phần lớn

chất đã xấu, giá lại cao, nông dân ít dùng được. Việc thiếu sót này Bộ Nông nghiệp cũng phải chịu một phần trách nhiệm.

- Đối với các lá cờ đầu, đơn vị tiên tiến, các anh hùng lao động và chiến sĩ thi đua, cần phải bồi dưỡng và giúp đỡ họ thật sự thành những gương mẫu và đầu tàu. Việc đó cũng làm chưa được thật tốt.

- Hôm vừa rồi có cuộc Hội nghị về cải thiện đời sống của công nhân và viên chức, có kết quả tốt, Bác chỉ thêm vài ý kiến là: Nói đời sống thì phải nói cả đời sống vật chất và đời sống tinh thần. Muốn thật sự cải thiện, thì lãnh đạo từ các bộ đến các xí nghiệp và cơ quan cũng phải đi sâu đi sát. Phải làm cho mọi công nhân và viên chức hiểu thật rõ rằng sản xuất và tiết kiệm cũng như dòng nước, cải thiện đời sống cũng như chiếc thuyền, nước càng sâu thì thuyền càng cao. Muốn cải thiện không ngừng thì phải không ngừng tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

- Một điều vô cùng quan trọng là giáo dục cho cán bộ và công nhân thật thấm nhuần tinh thần trách nhiệm, tinh thần làm chủ. Điều này làm được tốt thì mọi việc đều giải quyết dễ dàng.

- Dưới sự lãnh đạo chung của Đảng, các đồng chí thủ trưởng các bộ, các ngành và các địa phương, cùng công đoàn và Đoàn Thanh niên Lao động cần phải bảo đảm lãnh đạo phong trào thi đua năm sau cho thật tốt, công nhân và cán bộ phải bảo đảm làm đúng khẩu hiệu "*nhiều, nhanh, tốt, rẻ*", thì chúng ta nhất định hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước năm 1963, chuẩn bị tốt cho kế hoạch những năm sau. Và như vậy là chúng ta tiến một bước mạnh trong công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và sự nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Cuối cùng, Bác chúc các đồng chí đại biểu và gửi lời chúc tất cả anh chị em công nhân và viên chức: Năm mới vui vẻ, mạnh khoẻ, cố gắng mới, thắng lợi mới!

Nói ngày 27-12-1962.

Báo Nhân dân, số 3199,

ngày 28-12-1962.

PHẢI THẬT SỰ BẢO ĐẢM QUYỀN LỢI CỦA PHỤ NỮ

Ngày xưa, Bà Trưng, Bà Triệu, đã phát cờ khởi nghĩa, đánh giặc, cứu dân. Trong lịch sử của dân tộc ta nhất là những thời kỳ cách mạng và kháng chiến, phụ nữ đã rất dũng cảm. Hiện nay, phụ nữ đang góp phần to lớn trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh chống Mỹ - Diệm ở miền Nam.

Dưới chế độ phong kiến và thực dân, phụ nữ bị áp bức tàn tệ. Ngoài xã hội thì phụ nữ bị xem khinh như nô lệ. Ở gia đình thì họ bị kìm hãm trong xiềng xích "tam tòng".

Dưới chế độ xã hội chủ nghĩa của chúng ta, phụ nữ đã được giải phóng. *Hiến pháp* đã quy định rõ quyền bình đẳng của phụ nữ. *Luật hôn nhân và gia đình* đã công bố rõ ràng. Xin trích mấy điều sau đây:

Điều 3 - *Cấm: tảo hôn, cưỡng ép kết hôn, yêu sách của cải trong việc cưới hỏi.*

Điều 18 - *Cha mẹ không được hành hạ con cái, không được đối xử tàn tệ với con dâu.*

Điều 12 - *Trong gia đình vợ chồng bình đẳng về mọi mặt.*

Điều 13 - *Vợ chồng có nghĩa vụ thương yêu, quý trọng nhau, giúp đỡ nhau tiến bộ... xây dựng gia đình hoà thuận, hạnh phúc.*

Nói chung thì đồng bào ta đều theo đúng pháp luật. Nhưng vẫn còn một số người làm sai. Ví dụ:

- Con không bằng lòng hoặc con chưa đến tuổi pháp luật đã định (con trai 20 tuổi, con gái 18 tuổi), mà cha mẹ đã *ép buộc* chúng cưới vợ, lấy chồng; con không làm theo thì chửi mắng, đánh đập. Tệ yêu sách của cải trong việc cưới hỏi vẫn thường xảy ra.

- Khinh rẻ phụ nữ và *đả man nhất là thói đánh vợ*. Trong nhân dân và trong một số cán bộ và đảng viên vẫn còn cái thói xấu ấy. Thậm chí có cán bộ và đảng viên đánh vợ bị thương nặng khi vợ

mới ở cũ! Mẹ chồng và chị em chồng đã không can ngăn thì chớ, lại còn tham gia "thượng đấm tay, hạ đá chân"!

- Điều đáng trách nữa là, trước những hành động xấu xa và phạm pháp đó, chi bộ, chính quyền và nhân dân địa phương thường nhắm mắt làm ngơ!

Từ nay, đảng bộ, chính quyền và đoàn thể quần chúng (trước hết là đoàn thể phụ nữ và thanh niên) cần phải ra sức tuyên truyền *Luật hôn nhân và gia đình* sâu rộng hơn nữa và phải chấp hành thật nghiêm chỉnh. Những thói đã man đánh vợ và ép con cần phải chấm dứt. Lợi quyền của phụ nữ cần được thật sự bảo đảm. Bản thân phụ nữ thì phải đấu tranh tự cường tự lập để giữ lấy lợi quyền của mình.

Gia đình là hạt nhân của xã hội. Mọi gia đình đều đoàn kết cộng lại thành xã hội đại đoàn kết. Đại đoàn kết là sức mạnh vô địch của nhân dân ta trong công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và trong sự nghiệp đấu tranh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

T.L.

Báo *Nhân dân*, số 3199,
ngày 28-12-1962.

PHỤ LỤC

**DANH MỤC CÁC LỆNH DO CHỦ TỊCH
HỒ CHÍ MINH KÝ TỪ NĂM 1960
ĐẾN NĂM 1962**

NĂM 1960

- Lệnh số 01-LCT, ngày 1-1-1960, công bố Hiến pháp mới của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.
- Lệnh số 02-LCT, ngày 13-1-1960, công bố Luật hôn nhân và gia đình.
- Lệnh số 03-LCT, ngày 13-1-1960, công bố Luật bầu cử đại biểu Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.
- Lệnh số 04-LCT, ngày 12-2-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Đoàn thám dò mỏ kẽm Chợ Điền (Bắc Cạn), đã hoàn thành vượt mức và toàn diện kế hoạch Nhà nước năm 1959.
- Lệnh số 05-LCT, ngày 8-3-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho một chuyên gia Liên Xô.
- Lệnh số 11-LCT, ngày 28-4-1960, công bố Luật nghĩa vụ quân sự.
- Lệnh số 13-LCT, ngày 24-6-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Đoàn toa xe Hà Nội, đã hoàn thành vượt mức và toàn diện kế hoạch Nhà nước năm 1959.
- Lệnh số 14-LCT, ngày 7-7-1960, thưởng Huân chương Độc Lập hạng Nhất cho một cố vấn kinh tế Liên Xô.
- Lệnh số 15-LCT, ngày 9-7-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Đoàn ca múa Trung ương, Đoàn văn công Tổng cục chính trị, Hội Mỹ thuật Việt Nam.
- Lệnh số 16-LCT, ngày 20-7-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho một viện sĩ Ba Lan.

- Lệnh số 17-LCT, ngày 26-7-1960, công bố Luật tổ chức Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.
- Lệnh số 18-LCT, ngày 26-7-1960, công bố Luật tổ chức Hội đồng Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.
- Lệnh số 19-LCT, ngày 26-7-1960, công bố Luật tổ chức Tòa án nhân dân.
- Lệnh số 20-LCT, ngày 26-7-1960, công bố Luật tổ chức Viện kiểm sát nhân dân.
- Lệnh số 21-LCT, ngày 26-7-1960, bổ nhiệm Thủ tướng Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.
- Lệnh số 22-LCT, ngày 6-8-1960, truy tặng Huân chương Kháng chiến hạng Nhất cho ông Phan Thao, có nhiều công lao trong công tác báo chí.
- Lệnh số 23-LCT, ngày 10-8-1960, cho phép ông Lâm Oanh (tức Lâm Phước) (Trung Quốc) được nhập quốc tịch Việt Nam.
- Lệnh số 24-LCT, ngày 1-9-1960, công bố việc đặc xá cho phạm nhân, nhân kỷ niệm lần thứ 15 ngày thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.
- Lệnh số 25-LCT, ngày 1-9-1960, công bố việc tặng Huân chương và Huy chương nhân kỷ niệm lần thứ 15 ngày thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.
- Lệnh số 26-LCT, ngày 17-9-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Đoàn văn hoá và hữu nghị Liên bang Miến Điện.
- Lệnh số 27-LCT, ngày 16-9-1960, thưởng Huân chương Lao động cho một số đơn vị thuộc Tổng cục đường sắt, tham gia xây dựng đường sắt Đông Anh - Thái Nguyên.
- Lệnh số 28-LCT, ngày 23-9-1960, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị và cá nhân có thành tích trong phong trào bỏ túc văn hoá.
- Lệnh số 29-LCT, ngày 23-9-1960, thưởng Huân chương Lao động cho các nông trường quốc doanh và tập đoàn sản xuất miền

Nam đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1959.

- Lệnh số 30-LCT, ngày 23-9-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Việt Nam thông tấn xã và Đài phát thanh tiếng nói Việt Nam.
- Lệnh số 31-LCT, ngày 28-10-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhì cho một chuyên gia vũ đạo Triều Tiên.
- Lệnh số 32-LCT, ngày 28-10-1960, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đông con tòng quân.
- Lệnh số 34-LCT, ngày 1-12-1960, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho một chuyên gia vũ đạo Triều Tiên.

NĂM 1961

- Lệnh số 01-LCT, ngày 23-1-1961, công bố Pháp lệnh quy định thể lệ bầu cử Hội đồng nhân dân các cấp.
- Lệnh số 02-LCT, ngày 31-1-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đông con tòng quân.
- Lệnh số 03-LCT, ngày 2-2-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị và cá nhân thuộc Bộ Y tế, Kiến trúc, Giao thông và Bưu điện, có thành tích thi đua trong năm 1959.
- Lệnh số 04-LCT, ngày 10-2-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các cán bộ, công nhân viên chức thuộc các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 05-LCT, ngày 11-2-1961, cử Đại sứ đặc mệnh toàn quyền tại nước Tiệp Khắc.
- Lệnh số 06-LCT, ngày 14-2-1961, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị trực thuộc các Bộ, các địa phương và các cá nhân có nhiều thành tích thi đua thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1960; xây dựng nhà trường trong niên học 1959-1960; diệt dốt và điều tra dân số năm 1960.
- Lệnh số 07-LCT, ngày 28-2-1961, cử Đại sứ đặc mệnh toàn quyền

- tại các nước Hunggari, Bungari, Mông Cổ.
- Lệnh số 08-LCT, ngày 2-3-1961, phê chuẩn 3 Hiệp định đã được ký kết ngày 2-12-1960 giữa Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hoà và Chính phủ Cách mạng nước Cộng hoà Cuba.
  - Lệnh số 09-LCT, ngày 3-3-1961, bổ nhiệm các cán bộ vào các chức vụ trong quân đội.
  - Lệnh số 10-LCT, ngày 3-3-1961, cử người giữ chức Cục trưởng Cục nghiên cứu kinh tế Bộ Quốc phòng.
  - Lệnh số 11-LCT, ngày 3-3-1961, bổ nhiệm các cán bộ vào các chức vụ trong quân đội.
  - Lệnh số 12-LCT, ngày 10-3-1961, thưởng Huân chương Lao động cho Trưởng đoàn chuyên gia Trung Quốc, có công trong xây dựng khu công nghiệp Việt Trì.
  - Lệnh số 13-LCT, ngày 10-3-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các cán bộ, viên chức phụ nữ công tác tại Trung ương Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam, thành phố Hà Nội.
  - Lệnh số 14-LCT, ngày 14-3-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đông người tòng quân trong thời kỳ kháng chiến.
  - Lệnh số 15-LCT, ngày 18-3-1961, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn chuyên gia Liên Xô, giúp ta nghiên cứu và thăm dò cá biển ở Vịnh Bắc Bộ.
  - Lệnh số 16-LCT, ngày 23-3-1961, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn Việt kịch Quảng Đông (Trung Quốc) sang biểu diễn tại Việt Nam.
  - Lệnh số 17-LCT, ngày 23-3-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các cán bộ, hội viên và phụ nữ các thành phố, tỉnh và khu vực đã lập nhiều thành tích trong phong trào thi đua năm 1960.
  - Lệnh số 18-LCT, ngày 30-3-1961, công bố Pháp lệnh quy định cụ thể về tổ chức của Toà án nhân dân tối cao và toà án nhân dân địa phương.

- Lệnh số 19-LCT, ngày 11-4-1961, bổ nhiệm chức Bộ trưởng Bộ Ngoại giao.
- Lệnh số 20-LCT, ngày 19-4-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các chuyên gia nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Triều Tiên có nhiều công lao trong việc giúp đỡ Việt Nam xây dựng khu nhà ở Kim Liên (Hà Nội).
- Lệnh số 21-LCT, ngày 24-4-1961, thăng quân hàm từ Đại tá lên Thiếu tướng cho 5 cán bộ quân đội.
- Lệnh số 22-LCT, ngày 28-4-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 23-LCT, ngày 29-4-1961, thưởng Huân chương Lao động cho cán bộ và nhân dân các địa phương có thành tích thi đua xóa nạn mù chữ, sản xuất nông nghiệp, thủy lợi năm 1960.
- Lệnh số 24-LCT, ngày 4-5-1961, thưởng Huân chương Lao động cho một công trình sư Trung Quốc giúp ta về kiến trúc.
- Lệnh số 25-LCT, ngày 11-5-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến hạng Ba cho gia đình bà Nguyễn Thị Xa, xã Triệu Thành, huyện Triệu Phong, Quảng Trị, có 5 con tòng quân trong kháng chiến.
- Lệnh số 26-LCT, ngày 11-5-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhì cho một chuyên gia Ba Lan có thành tích trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 27-LCT, ngày 18-5-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho một đại diện Cục liên lạc quốc tế của Trung Quốc có công trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 28-LCT, ngày 20-5-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Đoàn ca vũ dân gian của nước Cộng hòa Nhân dân Anbani sang thăm và biểu diễn tại Việt Nam.
- Lệnh số 29-LCT, ngày 29-5-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các cán bộ giáo dục của nước Cộng hòa Dân chủ Đức có nhiều công lao trong việc dạy dỗ thiếu nhi Việt Nam học ở Đức.

- Lệnh số 30-LCT, ngày 3-6-1961, thưởng Huân chương lao Động cho các hợp tác xã thủ công nghiệp có thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1960.
- Lệnh số 31-LCT, ngày 13-6-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho Đại sứ Liên Xô tại Việt Nam.
- Lệnh số 32-LCT, ngày 14-6-1961, thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất cho một chuyên gia Trung Quốc công tác tại Việt Nam.
- Lệnh số 33-LCT, ngày 3-7-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các xã, hợp tác xã và huyện đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua sản xuất nông nghiệp năm 1960.
- Lệnh số 34-LCT, ngày 3-7-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đồng con tòng quân trong kháng chiến.
- Lệnh số 35-LCT, ngày 5-7-1961, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên viên quân sự Liên Xô tại Việt Nam.
- Lệnh số 36-LCT, ngày 8-7-1961, truy tặng Huân chương Chiến công cho các liệt sĩ đã chiến đấu anh dũng tiểu phỉ, bảo vệ biên giới.
- Lệnh số 37-LCT, ngày 8-7-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cán bộ, chiến sĩ quân đội có thành tích tiểu phỉ, bảo vệ biên giới.
- Lệnh số 38-LCT, ngày 8-7-1961, thưởng Huân chương Chiến thắng cho các cán bộ trong quân đội Việt Nam có thành tích trong thời kỳ kháng chiến.
- Lệnh số 39-LCT, ngày 8-7-1961, thưởng Huân chương Quân công và Chiến công cho cán bộ, chiến sĩ và đơn vị quân đội có thành tích trong sản xuất (1958-1960).
- Lệnh số 40-LCT, ngày 8-7-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cơ quan quân đội có thành tích trong huấn luyện và công tác (1958-1960).
- Lệnh số 41-LCT, ngày 17-7-1961, thưởng Huân chương Quân công cho Phân đội 40 đã bắn rơi một máy bay quân sự của Mỹ - Diệm xâm phạm không phận nước ta ngày 2-7-1961.

- Lệnh số 42-LCT, ngày 3-8-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 43-LCT, ngày 5-8-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các huyện, xã và hợp tác xã đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua sản xuất nông nghiệp năm 1960.
- Lệnh số 44-LCT, ngày 5-8-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đồng người tòng quân trong kháng chiến.
- Lệnh số 45-LCT, ngày 5-8-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan của Đảng Dân chủ Việt Nam có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 46-LCT, ngày 9-8-1961, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị thuộc ngành ngoại thương có thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1960.
- Lệnh số 48-LCT, ngày 12-8-1961, công bố Pháp lệnh quy định chế độ phục vụ của sĩ quan công an nhân dân vũ trang.
- Lệnh số 49-LCT, ngày 30-8-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 50-LCT, ngày 30-8-1961, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị và cá nhân đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1960.
- Lệnh số 51-LCT, ngày 6-9-1961, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia Trung Quốc tại Việt Nam.
- Lệnh số 52-LCT, ngày 16-9-1961, công bố Pháp lệnh đặt Huân chương và Huy chương Chiến sĩ vẻ vang.
- Lệnh số 53-LCT, ngày 4-10-1961, công bố Pháp lệnh quy định việc quản lý của Nhà nước đối với công tác phòng cháy và chữa cháy.
- Lệnh số 54-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cá nhân trong quân đội.
- Lệnh số 55-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến

- công cho các đơn vị và địa phương có thành tích xây dựng và củng cố lực lượng hậu bị, dân quân tự vệ (1958-1960).
- Lệnh số 56-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến thắng hạng Nhất cho ông Nguyễn Tài, xã Liên Sơn, huyện Anh Sơn, Nghệ An.
  - Lệnh số 57-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho những đơn vị và cá nhân trong quân đội có thành tích trong huấn luyện và công tác (1958-1960).
  - Lệnh số 58-LCT, ngày 22-11-1961, thưởng Huân chương Chiến công cho đội tự vệ Lò Vôi, đã nêu cao tinh thần cảnh giác, sẵn sàng chiến đấu.
  - Lệnh số 59-LCT, ngày 23-11-1961, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn Nghệ thuật nước Cộng hoà Indônêxia.
  - Lệnh số 60-LCT, ngày 27-11-1961, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị và cá nhân đạt nhiều thành tích trong phong trào thi đua thực hiện kế hoạch Nhà nước 1958-1960.
  - Lệnh số 61-LCT, ngày 28-11-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho một số gia đình có đông người tòng quân trong kháng chiến.
  - Lệnh số 62-LCT, ngày 28-11-1961, thưởng Huân chương Lao động cho hai chuyên gia nước ngoài có nhiều công lao trong thời gian công tác ở Việt Nam.
  - Lệnh số 63-LCT, ngày 28-11-1961, thưởng Huân chương Kháng chiến cho những cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
  - Lệnh số 64-LCT, ngày 14-12-1961, thưởng Huân chương Lao động cho cán bộ và thủy thủ tàu Nam Hải (Trung Quốc), có nhiều thành tích trong thời gian công tác ở Việt Nam.

NĂM 1962

- Lệnh số 01-LCT, ngày 2-1-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn nghệ sĩ Tiệp Khắc.

- Lệnh số 02-LCT, ngày 12-1-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan trung ương và địa phương.
- Lệnh số 03-LCT, ngày 13-1-1962, tặng danh hiệu Anh hùng Lao động cho thiếu tá Iuri Alếchxêvích Gagarin (Liên Xô).
- Lệnh số 04-LCT, ngày 20-1-1962, tặng danh hiệu Anh hùng lao động cho Thiếu tá Ghécman Xtêphanôvích Titốp (Liên Xô).
- Lệnh số 05-LCT, ngày 30-1-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ, công nhân viên chức có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 06-LCT, ngày 30-1-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị thuộc ngành công nghiệp nặng, công nghiệp nhẹ và xây dựng cơ bản có thành tích trong năm 1961.
- Lệnh số 07-LCT, ngày 21-2-1962, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị, cá nhân các ngành y tế, giáo dục, truyền thanh, công an, có thành tích trong năm 1960 và kế hoạch 3 năm (1958 - 1960).
- Lệnh số 08-LCT, ngày 21-2-1962, thưởng Huân chương Lao động cho những đơn vị thuộc ngành giao thông vận tải có thành tích thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1961.
- Lệnh số 10-LCT, ngày 14-3-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn xiếc quốc gia Mông Cổ.
- Lệnh số 11-LCT, ngày 29-3-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn xiếc Liên Xô.
- Lệnh số 12-LCT, ngày 18-4-1962, công bố Pháp lệnh quy định cụ thể về tổ chức của Viện kiểm sát nhân dân tối cao.
- Lệnh số 13-LCT, ngày 21-4-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị và cá nhân thuộc các ngành giao thông vận tải, bưu điện, truyền thanh, thủy lợi và y tế đạt nhiều thành tích thực hiện kế hoạch 3 năm (1958 - 1960).
- Lệnh số 14-LCT, ngày 27-4-1962, thưởng Huân chương Kháng

- chiến cho cán bộ, công nhân viên ở các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
- Lệnh số 15-LCT, ngày 3-5-1962, tặng danh hiệu Anh hùng Lao động cho các chiến sĩ thi đua xuất sắc nhất của các ngành công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, văn hoá, giáo dục và y tế.
  - Lệnh số 16-LCT, ngày 3-5-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các anh hùng chiến sĩ thi đua, đơn vị, tổ, đội lao động tiên tiến đạt thành tích xuất sắc trong phong trào thi đua yêu nước thực hiện kế hoạch Nhà nước năm 1961.
  - Lệnh số 17-LCT, ngày 3-5-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ công nhân viên chức có thành tích trong kháng chiến.
  - Lệnh số 19-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho một số gia đình có đông con tòng quân.
  - Lệnh số 20-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Chiến công cho một số đơn vị và cá nhân trong quân đội có thành tích trong huấn luyện và công tác từ 1958-1960.
  - Lệnh số 21-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Lao động cho hai chuyên gia Liên Xô có công dạy dỗ các học sinh Việt Nam tại Mátxcơva.
  - Lệnh số 22-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các tỉnh, các đơn vị, hợp tác xã trong Khu tự trị Thái Mèo có thành tích trong phong trào thi đua yêu nước và sản xuất nông nghiệp năm 1961.
  - Lệnh số 23-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia Trung Quốc có công trong thời gian công tác ở Việt Nam.
  - Lệnh số 24-LCT, ngày 24-5-1962, thưởng Huân chương Quân công và Huân chương Chiến công cho một số đơn vị và cá nhân có thành tích thực hiện nhiệm vụ đặc biệt.
  - Lệnh số 35-LCT, ngày 15-8-1962, thưởng Huân chương Lao động

- cho một chuyên gia kiến trúc Trung Quốc có công trong thời gian công tác ở Việt Nam.
- Lệnh số 36-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương cho cán bộ, công nhân viên ở các cơ quan trung ương và địa phương có thành tích trong kháng chiến.
  - Lệnh số 37-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho các gia đình có đông con tòng quân.
  - Lệnh số 38-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Chiến công cho các đơn vị, cán bộ và chiến sĩ có thành tích tiêu diệt biệt kích của Mỹ - Diệm xâm nhập khu vực sông Gianh (Quảng Bình), ngày 29-6-1962.
  - Lệnh số 39-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Chiến sĩ vẻ vang cho cán bộ, chiến sĩ quân đội và công an vũ trang có thành tích.
  - Lệnh số 40-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Lao động và Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cá nhân có thành tích thực hiện kế hoạch Nhà nước và xây dựng lực lượng vũ trang năm 1961.
  - Lệnh số 41-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia điện ảnh Liên Xô có công trong thời gian công tác ở Việt Nam.
  - Lệnh số 42-LCT, ngày 25-8-1962, thưởng Huân chương Quân công và Huân chương Chiến công cho các đơn vị và cá nhân có thành tích hoàn thành nhiệm vụ đặc biệt.
  - Lệnh số 43-LCT, ngày 1-9-1962, công bố quyết định đặc xá cho những phạm nhân đã cải tạo tốt.
  - Lệnh số 44-LCT, ngày 8-9-1962, cử Đại sứ Việt Nam tại Lào.
  - Lệnh số 45-LCT, ngày 23-10-1962, tặng danh hiệu Anh hùng Lao động cho hai nhà du hành vũ trụ Liên Xô.
  - Lệnh số 46-LCT, ngày 31-10-1962, thưởng Huân chương Lao động cho trưởng đoàn chuyên gia Trung Quốc giúp ta xây dựng Nhà máy hóa chất Việt Trì.

- Lệnh số 47-LCT, ngày 31-10-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một chuyên gia Trung Quốc giúp ta xây dựng nhà máy đóng tàu Hải Phòng.
- Lệnh số 48-LCT, ngày 31-10-1962, thưởng Huân chương Chiến công cho cán bộ, chiến sĩ có thành tích hoàn thành nhiệm vụ đặc biệt.
- Lệnh số 49-LCT, ngày 2-11-1962, thưởng Huân chương Lao động cho hai chuyên gia nghệ thuật Triều Tiên giúp ta xây dựng dàn nhạc giao hưởng và đội hợp xướng Nhà nước.
- Lệnh số 50-LCT, ngày 10-11-1962, ban hành Luật sửa đổi và bổ sung Luật nghĩa vụ quân sự.
- Lệnh số 51-LCT, ngày 10-11-1962, ban hành Luật tổ chức Hội đồng nhân dân và Ủy ban hành chính các cấp.
- Lệnh số 52-LCT, ngày 14-11-1962, thưởng Huân chương Lao động cho các đơn vị và cá nhân có thành tích trong phong trào thi đua yêu nước thực hiện kế hoạch Nhà nước 1961.
- Lệnh số 53-LCT, ngày 24-11-1962, thưởng Huân chương Lao động cho một cán bộ Việt Nam có công trong kháng chiến và xây dựng đất nước.
- Lệnh số 54-LCT, ngày 25-11-1962, thưởng Huân chương Kháng chiến cho cán bộ và công nhân viên chức.
- Lệnh số 55-LCT, ngày 15-12-1962, thưởng Huân chương Chiến sĩ vẻ vang cho cán bộ, chiến sĩ có thành tích phục vụ trong quân đội.
- Lệnh số 56-LCT, ngày 19-12-1962, thưởng Huân chương Lao động cho Đoàn triển lãm công thương nghiệp Liên Xô.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ BÀN VỀ CÔNG TÁC LƯƠNG THỰC

Có thực mới vực được đạo. Vì vậy, vô luận thế nào, chúng ta cũng phải giải quyết vấn đề lương thực cho tốt. Muốn giải quyết vấn đề lương thực tốt, phải sản xuất tốt, như thế nông dân mới có thừa thóc bán cho Nhà nước. Muốn sản xuất tốt, hợp tác xã sản xuất nông nghiệp phải tốt. Sản xuất tốt rồi, phải tổ chức mua cho tốt, cho kịp thời. Và khi nông thôn có người thiếu, phải bán ra cho nhanh. Vấn đề này, nếu thông suốt đến chi bộ, đến đảng viên, đến toàn thể nhân dân, thì nhất định làm được. Làm tốt công tác lương thực vụ mùa này sẽ có ảnh hưởng tốt đến việc thực hiện Nghị quyết của Đại hội Đảng và kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Nói vào tháng 10-1960.
Theo tường thuật của
báo *Nhân dân*, số 2424,
ngày 7-11-1960.

**NÓI CHUYỆN VỚI THANH NIÊN
TRONG BUỔI TRỒNG CÂY TẠI VƯỜN
HOA THANH NIÊN**

Nếu mỗi cháu thanh niên một năm trồng ba cây, chăm sóc cho thật tốt, thì tám triệu thanh niên miền Bắc sẽ trồng được 24 triệu cây. Năm năm liền, các cháu sẽ trồng được 120 triệu cây. Hãy tính giá rẻ mỗi cây ba đồng thôi, sau 5 năm sức lao động của các cháu bỏ ra sẽ thu hoạch được một số tiền rất lớn là 360 triệu đồng, có thể xây dựng được tám nhà máy cơ khí loại khá. Nếu các cháu đem 120 triệu cây ấy trồng trên đường nối liền Hà Nội - Mátxcơva thì con đường từ chủ nghĩa xã hội lên chủ nghĩa cộng sản càng thêm xanh tươi.

Nói ngày 5-2-1961.
Theo tường thuật của
báo *Nhân dân*, số 2515,
ngày 6-2-1961.

**NÓI CHUYỆN VỚI SINH VIÊN VÀ CÁN BỘ
VIỆT NAM ĐANG HỌC TẬP VÀ CÔNG TÁC
Ở MÁTXCƠVA**

Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô là một Đại hội có ý nghĩa vĩ đại: Đại hội của những người xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Đại hội có ý nghĩa to lớn không những đối với Liên Xô mà còn có ý nghĩa to lớn đối với phe xã hội chủ nghĩa, đối với nhân dân lao động thế giới. Các cô, các chú, các cháu đã theo dõi công việc của Đại hội, Bác không cần nói nhiều, Bác chỉ nói một điều là trong cương lĩnh của Đảng Cộng sản Liên Xô có một đoạn nói đại ý rằng: muốn xây dựng chủ nghĩa cộng sản phải có những con người cộng sản chủ nghĩa, nghĩa là phải có những người có đạo đức cộng sản. Nước ta cũng áp dụng đúng tinh thần như thế: muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có những con người xã hội chủ nghĩa, tức là phải có những người có đạo đức xã hội chủ nghĩa. Đạo đức xã hội chủ nghĩa không phải ở đâu cũng biểu hiện giống nhau. Ở nước ta, đạo đức xã hội chủ nghĩa là cần kiệm xây dựng nước nhà. Mọi người thi đua học tập theo cách xã hội chủ nghĩa, lao động theo xã hội chủ nghĩa, có đạo đức xã hội chủ nghĩa. Các cô, các chú, các cháu ở đây thì thi đua học tập để về nước phục vụ việc xây dựng nước nhà.

Nói ngày 29-10-1961.
Theo tường thuật của
báo *Nhân dân*, số 2781,
ngày 2-11-1961.

NÓI CHUYỆN VỚI CÁC CHÁU LIÊN XÔ

Bác và Đoàn đại biểu Đảng Lao động Việt Nam rất vui mừng dự Đại hội lần thứ XXII của Đảng Cộng sản Liên Xô. Đại hội rất vui. Đại hội đã thông qua những nghị quyết rất quan trọng. Nghị quyết thì dài và nhiều. Phải nghiên cứu lâu và kỹ. Những nghị quyết của Đại hội có tầm quan trọng rất lớn không những đối với Liên Xô mà còn đối với tất cả các nước trên thế giới. Trong *Nghị quyết* của Đại hội có nói: các cháu sẽ sống dưới chế độ cộng sản chủ nghĩa. Người cộng sản phải có đạo đức cộng sản chủ nghĩa. Đạo đức cộng sản chủ nghĩa đối với các cháu không giống như đối với người lớn. Ví dụ như đối với người nông dân tập thể, thì là sản xuất cho nhiều, cho tốt. Đạo đức cộng sản chủ nghĩa đối với các cháu có phải thế không?

Công nhân phải sản xuất cho nhiều, cho tốt, cho rẻ. Thầy giáo thì dạy cho tốt, cho dễ hiểu. Đạo đức cộng sản chủ nghĩa đối với các cháu là chăm học, giúp người lớn, đoàn kết, có kỷ luật tốt...

Nói ngày 3-11-1961.
Theo tường thuật của
báo *Nhân dân*, số 2784,
ngày 5-11-1961.

NÓI CHUYỆN TRONG CUỘC MÍT TINH CHÀO MỪNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP ĐẾN THĂM HỒNG QUẢ¹⁾

Chúng ta rất vui mừng trước những thành công to lớn của nhân dân Liên Xô. Nhân dân Liên Xô vừa giành được thắng lợi to lớn như vậy vì nhân dân Liên Xô đã trải qua hơn 40 năm nay xây dựng đất nước. Liên Xô lúc đầu cũng là một nước kinh tế chưa phát triển, nhưng vì trải qua nhiều năm gian khổ phấn đấu, tự lực cánh sinh, cần kiệm xây dựng đất nước, nhân dân Liên Xô đã vượt qua được nhiều khó khăn, xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội và hiện nay đang xây dựng chủ nghĩa cộng sản.

Nước ta nhất định cũng sẽ tiến lên chủ nghĩa cộng sản như Liên Xô, nhưng muốn tiến lên chủ nghĩa cộng sản, chúng ta phải xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Hiện nay nước ta là một nước kinh tế còn lạc hậu, lại tạm thời bị chia cắt làm hai miền, do đó còn gặp nhiều khó khăn. Vì vậy, trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân ta phải ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Trước đây, nhân dân Liên Xô phải thất lưng buộc bụng trong 20 năm, nhưng lúc đó chỉ mới có một mình Liên Xô là nước đầu tiên xây dựng chủ nghĩa xã hội. Ngày nay ta có phe xã hội chủ nghĩa hùng mạnh; trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân ta lại được nhân dân Liên Xô, Trung Quốc và các nước anh em khác hết lòng giúp đỡ. Do đó, chúng ta sẽ giảm được nhiều khó khăn và hoàn thành sớm hơn việc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đồng chí Titốp đến

1) Nay thuộc tỉnh Quảng Ninh.

thăm Việt Nam đã mang đến tinh đoàn kết anh em ruột thịt và mang đến cho chúng ta một không khí chiến thắng để quyết tâm hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước.

Vì vậy, cán bộ, công nhân và nhân dân Khu mỏ cần phải tích cực thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, quyết tâm hoàn thành thắng lợi kế hoạch Nhà nước năm 1962. Nếu đơn vị nào, xí nghiệp nào, tổ nào hoàn thành vượt mức kế hoạch thì Bác sẽ đề nghị với đồng chí Titốp tặng cho danh hiệu "Titốp".

Nói ngày 22-1-1962.
Theo tường thuật của
báo *Nhân dân*, số 2863,
ngày 23-1-1962.

NÓI CHUYỆN VỚI THANH NIÊN THỦ ĐÔ TRONG BUỔI HỌP MẶT LIÊN HOAN CHÀO MỪNG ANH HÙNG PHI CÔNG VŨ TRỤ TITỐP

Hiện nay ở Liên xô có phong trào thi đua xây dựng chủ nghĩa cộng sản mà đại đa số cũng là thanh niên tham gia. Như đồng chí Titốp nói, khi nào Đảng nói cần, thanh niên trả lời có. Đảng nói phải chinh phục vũ trụ, phải bay lên trời, thanh niên trả lời có và bay lên trời. Ở Việt Nam ta, các cháu cũng có khẩu hiệu: Đâu cần thanh niên có, đâu khó thanh niên làm. Trong các xí nghiệp, công trường, nông trường, trường học..., thanh niên ta có xung phong, có làm đầu tàu, có thành tích đáng kể. Nhưng chưa đủ, còn phải xung phong nữa. Đồng chí Titốp đến đây thăm các cháu, chẳng những đem tinh đoàn kết của thanh niên và nhân dân Liên Xô đến cho thanh niên ta mà đồng thời cũng mang đến đây chí khí phấn đấu để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch 20 năm xây dựng chủ nghĩa cộng sản ở Liên Xô. Ở Việt Nam ta, Đảng, Chính phủ và Bác yêu cầu các cháu, bất kỳ làm việc gì, ở đâu, đều phải làm sao xây dựng chủ nghĩa xã hội thành công. Các cháu phải ra sức hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm của nước ta.

Muốn làm được như thế, các cháu thanh niên ta phải học tinh thần dũng cảm, chí khí kiên quyết của thanh niên Liên Xô, học tinh thần dũng cảm, chí khí kiên quyết và tinh thần khiêm tốn của các đồng chí Titốp và Gagarin.

Các cháu có làm được không?

Nói ngày 23-1-1962.
Theo tường thuật của
báo *Nhân dân*, số 2864,
ngày 24-1-1962.

**NÓI CHUYỆN VỚI NHÂN DÂN, CÁN BỘ
KHI ĐI THĂM TÌNH HÌNH PHÒNG,
CHỐNG LỤT BÃO TẠI HÀ ĐÔNG, SƠN TÂY
VÀ HÀ NỘI**

Năm nay, nhiều nơi như ở Ấn Độ, Nhật Bản, v.v. bị lụt to, gây thiệt hại lớn. Ở ta, tuy chưa lụt, nhưng cán bộ và đồng bào các địa phương không được chủ quan, mà phải ra sức chuẩn bị, sẵn sàng chống lụt, bão có thể xảy ra. Đi đôi với việc đẩy mạnh sản xuất vụ mùa, các địa phương cần tăng cường việc kiểm tra đê, kè, cống, nơi nào bị sạt, lở, rò rỉ, phải đắp lại cho thật vững chắc, phải chuẩn bị đầy đủ dụng cụ, vật liệu và lực lượng hộ đê chống lụt. Thanh niên và dân quân phải làm nòng cốt trong các đội xung kích và đi đầu trong việc chuẩn bị phòng và chống lụt, bão. Các địa phương có đê cần tổ chức thực tập chống lụt. Ở các điểm canh đê, ngày đêm phải có người gác và khi có báo động, phải loan báo ngay cho mọi người biết để sẵn sàng đối phó.

Trước kia, tỉnh nào biết tỉnh ấy, bây giờ phải lo chung. Cán bộ và đồng bào các tỉnh gần nhau phải phối hợp chặt chẽ, tích cực giúp đỡ nhau chuẩn bị phòng và chống lụt, bão. Cán bộ phải đi xuống cơ sở cùng với đồng bào bàn kế hoạch và thực hiện kế hoạch chuẩn bị phòng và chống lụt, bão cho tốt.

Nói ngày 17-7-1962.
Theo tường thuật của
báo *Nhân dân*, số 3039,
ngày 20-7-1962.

**CHÚ THÍCH
VÀ BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI**

CHÚ THÍCH

1. *Quốc tế thứ ba (Quốc tế Cộng sản)*: Sau thắng lợi to lớn của Cách mạng Tháng Mười Nga (1917), các đảng cộng sản và tổ chức cộng sản ở nhiều nước trên thế giới ra đời. Để giúp các đảng cộng sản và tổ chức cộng sản lãnh đạo phong trào cách mạng vô sản các nước đi theo con đường của chủ nghĩa Mác chân chính, tháng 1-1919, dưới sự lãnh đạo của Lênin, Hội nghị đại biểu của 8 đảng cộng sản và nhóm cộng sản đã kêu gọi tất cả các đảng cộng sản, các tổ chức xã hội chủ nghĩa phải tã tham gia Đại hội thành lập *Quốc tế cộng sản*.

Hưởng ứng lời kêu gọi đó, tháng 3-1919, dưới sự lãnh đạo của Lênin, các đảng cộng sản và nhóm cộng sản của 30 nước đã tiến hành Đại hội thành lập Quốc tế Cộng sản tại Mátxcơva.

Quốc tế Cộng sản là tổ chức có công lao to lớn trong việc tổ chức và lãnh đạo phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Hoàn toàn đối lập với Quốc tế thứ hai, Quốc tế Cộng sản rất chú trọng tới vấn đề giải phóng dân tộc.

Căn cứ vào tình hình phát triển của cách mạng Đông Dương, tại phiên họp thứ 25 (11-4-1931), Hội nghị toàn thể lần thứ chín của Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản đã quyết nghị "Đảng Cộng sản Đông Dương trước đây là một chi bộ của Đảng Cộng sản Pháp từ nay được công nhận là một chi bộ độc lập thuộc Quốc tế Cộng sản". Tại Đại hội lần thứ VII (1935), Quốc tế cộng sản đã chính thức công nhận Đảng Cộng sản Đông Dương là một phân bộ của Quốc tế Cộng sản.

Tháng 5-1943, căn cứ vào hoàn cảnh mới, Đoàn Chủ tịch Quốc tế Cộng sản đã thông qua nghị quyết giải tán tổ chức quốc tế này. Tr. 7.

2. *Xôviết Nghệ - Tĩnh*: Đỉnh cao của phong trào cách mạng 1930-1931 do Đảng ta lãnh đạo. Xôviết Nghệ - Tĩnh là phong trào đấu tranh của nhân dân hai tỉnh Nghệ An và Hà Tĩnh chống thực dân Pháp và tay sai đã phát triển thành nhiều cuộc biểu tình có vũ trang, đánh đổ chính quyền địch ở nhiều địa phương, thành lập chính quyền cách mạng kiểu xô-viết, tiến hành chia ruộng công cho dân cày, bãi trừ mê tín dị đoan, trấn áp bọn phản cách mạng, v.v..

Hoảng sợ trước sức mạnh của nhân dân, thực dân Pháp và tay sai đã dìm phong trào Xôviết Nghệ - Tĩnh trong biển máu.

Phong trào Xôviết Nghệ - Tĩnh nổ ra khi Chủ tịch Hồ Chí Minh đang hoạt động ở nước ngoài. Mặc dù vậy, Người vẫn theo dõi chặt chẽ tình hình và thường xuyên báo cáo với Quốc tế Cộng sản và Quốc tế Nông dân để xin chỉ thị và kêu gọi ủng hộ phong trào này. Báo cáo của Người gửi Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản nhan đề là: "Nghệ - Tĩnh đỏ", trong đó Người khẳng định: "bom đạn, súng máy, đốt phá, đồn binh... đều bất lực không dập tắt nổi phong trào cách mạng của Nghệ - Tĩnh".

Phong trào cách mạng 1930-1931 mà đỉnh cao là Xôviết Nghệ - Tĩnh là cuộc tổng diễn tập đầu tiên của quần chúng cách mạng do Đảng ta lãnh đạo. Tr. 9.

3. *Mặt trận nhân dân Pháp* (hay *Mặt trận bình dân*): Thành lập cuối năm 1935 đầu năm 1936 theo tinh thần Nghị quyết Đại hội VII Quốc tế

Cộng sản (1935) và theo chủ trương của Đảng Cộng sản Pháp. Tham gia Mặt trận nhân dân có Đảng Cộng sản, Đảng Xã hội Pháp cùng nhiều đảng phái và tổ chức cấp tiến khác nhằm chống chủ nghĩa phát xít.

Năm 1936, Mặt trận nhân dân giành thắng lợi lớn trong cuộc bầu cử Nghị viện nước Pháp. Chính phủ Mặt trận nhân dân nắm quyền từ năm 1936 đến năm 1939 đã thi hành một số chính sách tiến bộ ở trong nước và thuộc địa có ảnh hưởng nhất định đến tình hình cách mạng ở Đông Dương.

Tranh thủ điều kiện thuận lợi ấy, Đảng ta đã tổ chức những hoạt động công khai, hợp pháp, kết hợp với hoạt động bí mật để động viên các tầng lớp nhân dân đòi dân sinh, dân chủ, đòi cơm áo, hoà bình. Nhờ đó, phong trào đấu tranh thời kỳ Mặt trận dân chủ (1936-1939) phát triển khá mạnh mẽ. Tr. 10.

4. *Mặt trận dân chủ Đông Dương*: Thành lập tháng 7-1936 theo Nghị quyết Hội nghị Trung ương năm 1936 và căn cứ vào Nghị quyết Đại hội lần thứ VII của Quốc tế Cộng sản nhằm đoàn kết tất cả các lực lượng đấu tranh chống chủ nghĩa phát xít và phản động thuộc địa. Mặt trận dân chủ Đông Dương bao gồm các đảng phái, các giai cấp, các đoàn thể, các dân tộc và những người yêu nước tán thành dân chủ và tiến bộ.

Chính sách của Đảng được thực hiện thông qua Mặt trận dân chủ Đông Dương đã tạo điều kiện cho phong trào đấu tranh của quần chúng phát triển rộng rãi và mạnh mẽ thành cao trào cách mạng trong những năm 1936-1939. Hàng triệu quần chúng công nông và các tầng lớp nhân dân khác đã được giáo dục, giác ngộ và được tổ chức đấu tranh dưới các hình thức hợp pháp và nửa hợp pháp, kết hợp chặt chẽ với các hình thức không hợp pháp rất phong phú, linh hoạt. Thắng lợi này đã tạo ra lực lượng mới và trận địa mới cho cao trào cách mạng 1939-1945 và Tổng khởi nghĩa trong Cách mạng Tháng Tám năm 1945. Tr. 10.

5. *Việt Minh (Mặt trận Việt Minh)*: Tên gọi tắt của Việt Nam Độc lập đồng minh, được thành lập ngày 19-5-1941, tại Pác Bó (Cao Bằng) theo sáng kiến của Chủ tịch Hồ Chí Minh và theo Nghị quyết của Hội nghị Trung ương lần thứ tám (5-1941). Việt Minh gồm các thành viên là Đảng Cộng sản Đông Dương, các Hội cứu quốc, một số đảng phái và các tổ chức yêu nước.

Việt Minh là một mặt trận thống nhất dân tộc rộng rãi, tập hợp đông

đảo các tầng lớp nhân dân, các đảng phái chính trị, các dân tộc, tôn giáo yêu nước để chống kẻ thù chính của dân tộc lúc đó là thực dân Pháp và phát xít Nhật. Mặt trận đã áp dụng chính sách mềm dẻo để tranh thủ mọi lực lượng có thể tranh thủ được, phân hoá, cô lập kẻ thù, nhằm tiêu diệt chúng, giành độc lập tự do cho nhân dân.

Sau Cách mạng Tháng Tám thành công, để góp phần thúc đẩy cuộc kháng chiến chống Pháp mau đến thắng lợi, ngày 3-3-1951, Đại hội Mặt trận dân tộc thống nhất toàn quốc đã thống nhất hai tổ chức Việt Nam độc lập đồng minh (*Việt Minh*) và Hội liên hiệp quốc dân Việt Nam (*Liên Việt*) thành *Mặt trận Liên - Việt*. Tr. 10.

6. *Chiến thắng Điện Biên Phủ*: Chiến thắng lớn nhất, có tính chất quyết định trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược của nhân dân ta.

Điện Biên Phủ là châu lỵ của châu Điện Biên tỉnh Lai Châu, nằm giữa vùng Tây - Bắc gần biên giới Việt - Lào. Đây là vùng có vị trí chiến lược quan trọng đối với toàn bộ chiến trường Đông Dương.

Thực dân Pháp được đế quốc Mỹ giúp sức đã cho quân nhảy dù chiếm Điện Biên Phủ (tháng 11-1953) và xây dựng ở đây một tập đoàn cứ điểm mạnh nhất Đông Dương. Đây là cái xương sống trong "kế hoạch Nava" của thực dân Pháp và can thiệp Mỹ. Lực lượng của chúng ở Điện Biên Phủ lên tới hơn 16.000 tên, bao gồm 17 tiểu đoàn bộ binh, 3 tiểu đoàn pháo binh, 1 tiểu đoàn công binh, 1 đại đội xe tăng, 1 đại đội xe vận tải và 1 phi đội máy bay thường trực cùng nhiều vũ khí hiện đại của Pháp, Mỹ. Với lực lượng như vậy, thực dân Pháp và can thiệp Mỹ âm mưu hòng làm thay đổi cục diện chiến trường Đông Dương theo chiều hướng có lợi cho chúng. Điện Biên Phủ đã trở thành điểm quyết chiến chiến lược của ta và địch trên toàn bộ chiến trường Đông Dương.

Ngày 6-12-1953, Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng họp dưới sự chủ tọa của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhận định tình hình và quyết định mở chiến dịch tiêu diệt địch ở Điện Biên Phủ.

Thực hiện quyết tâm của Bộ Chính trị, sau gần 4 tháng chuẩn bị, ngày 13-3-1954, quân ta nổ súng mở đợt tấn công tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ.

Sau 55 ngày đêm chiến đấu gian khổ và anh dũng, ngày 7-5-1954, quân ta toàn thắng ở Điện Biên Phủ.

Chiến cuộc Đông - Xuân 1953 - 1954 mà đỉnh cao là chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ, chiến thắng lớn nhất của ta trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đã đập tan kế hoạch Nava của thực dân Pháp và can thiệp Mỹ và có ý nghĩa quyết định nhất đối với việc ký kết Hiệp định Giơnevơ chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Việt Nam và Đông Dương. Tr. 11.

7. *Hiệp định Giơnevơ*: Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao của một số nước họp từ ngày 26-4 đến 21-7-1954 tại Giơnevơ (Thụy Sĩ), được triệu tập theo chủ trương của Hội nghị Béclin năm 1954. Chương trình thảo luận của Hội nghị gồm 2 vấn đề: giải quyết vấn đề Triều Tiên và lập lại hòa bình ở Đông Dương.

Đoàn đại biểu Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa do đồng chí Phạm Văn Đồng dẫn đầu đã đến dự Hội nghị.

Ngày 8-5-1954, đúng một ngày sau chiến thắng Điện Biên Phủ, vấn đề lập lại hòa bình ở Đông Dương chính thức được thảo luận.

Lập trường của Việt Nam tại Hội nghị Giơnevơ là: đình chỉ chiến sự trên toàn bán đảo Đông Dương đi đôi với giải pháp chính trị cho vấn đề Việt Nam, vấn đề Lào và vấn đề Campuchia, trên cơ sở tôn trọng độc lập chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của mỗi nước ở Đông Dương.

Hiệp định Giơnevơ năm 1954 đánh dấu một bước thắng lợi của cách mạng Đông Dương. Ngay từ sau khi Hiệp định được ký kết, đế quốc Mỹ đã ra sức chống phá việc thi hành Hiệp định, nhanh chóng hất cẳng Pháp, biến miền Nam Việt Nam thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của Mỹ, hòng xâm lược cả nước ta và toàn bán đảo Đông Dương.

Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lãnh đạo nhân dân ta kiên quyết đấu tranh giải phóng miền Nam, thống nhất Tổ quốc, kẻ vai sát cánh cùng nhân dân Lào, nhân dân Campuchia đấu tranh giành độc lập hoàn toàn cho cả 3 dân tộc Việt Nam, Lào và Campuchia. Tr. 11.

8. *Hội nghị lần thứ 15 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá II)*: Họp vào tháng 1-1959. Hội nghị đã ra Nghị quyết về đường lối cách mạng miền Nam trong giai đoạn mới. Nghị quyết khẳng định nhiệm vụ cơ bản của cách mạng miền Nam Việt Nam là đánh đổ đế quốc, phong kiến, thực hiện độc lập dân tộc và người cày có ruộng, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở miền Nam Việt Nam. Nhiệm vụ trước mắt là

đánh đổ tập đoàn thống trị độc tài Ngô Đình Diệm, tay sai của đế quốc Mỹ. Con đường phát triển cơ bản của cách mạng miền Nam là con đường bạo lực.

Nghị quyết đã đặc biệt nhấn mạnh vị trí, vai trò to lớn của miền Bắc xã hội chủ nghĩa đối với sự nghiệp giải phóng miền Nam.

Nghị quyết của Hội nghị là một dấu ấn lịch sử quan trọng, tạo nên bước chuyển biến mới đối với sự nghiệp giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, thống nhất đất nước. Tr. 13.

9. *Tờrốttxkít*: Những người theo đường lối và quan điểm phản động của Tờrốttxki, chống lại V.I. Lênin trên những vấn đề cơ bản của cách mạng vô sản như: vai trò của giai cấp nông dân và sự lãnh đạo của giai cấp công nhân; tính tất yếu của liên minh công nông; thái độ của đảng mácxít đối với cuộc chiến tranh đế quốc; khả năng thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa trong một nước và khả năng xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô.

Ở nước ta, trước đây, bọn tờrốttxkít được thực dân Pháp lợi dụng đã ra sức khiêu khích và chống phá cách mạng. Từ những năm 1936 - 1939, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã vạch rõ thái độ của Đảng ta đối với bọn chúng, rằng: "Đối với bọn tờrốttxkít, không thể có thỏa hiệp nào, một nhượng bộ nào. Phải dùng mọi cách để lật mặt nạ chúng làm tay sai cho chủ nghĩa phát xít, phải tiêu diệt chúng về chính trị". Tr. 17.

10. *Đại hội đoàn kết nhân dân Á - Phi lần thứ hai*: Họp từ ngày 11 đến ngày 15-4-1960 tại Cônacri (Ghinê). Hơn 70 đoàn đại biểu các tổ chức xã hội của 50 nước Á - Phi tới dự Đại hội. Đại hội đã nhận định: từ Đại hội Băngdung và Lơ Ke đến Đại hội này đã có thêm nhiều nước Á - Phi giành được độc lập và gia nhập tổ chức đoàn kết nhân dân các nước Á - Phi. Đại hội đã thông qua bản Tuyên bố chung và các quyết nghị quan trọng về sự đoàn kết và thống nhất của nhân dân các nước Á - Phi; về cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân và chủ nghĩa đế quốc; về việc cấm sử dụng và thử vũ khí nguyên tử; về việc ủng hộ cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc của nhân dân Angiêri; về cuộc đấu tranh thống nhất đất nước của nhân dân Triều Tiên và nhân dân Việt Nam.

Nghị quyết về vấn đề Việt Nam đòi đế quốc Mỹ phải chấm dứt hành động can thiệp vào miền Nam Việt Nam, rút ngay phái đoàn quân sự Mỹ ra khỏi miền Nam Việt Nam, thi hành nghiêm chỉnh Hiệp định Giơnevơ

nhằm thống nhất nước Việt Nam trên cơ sở độc lập dân tộc. Đại hội đã bầu ra ban lãnh đạo của Hội đồng đoàn kết nhân dân Á - Phi gồm đại biểu một số nước, trong đó có Việt Nam. Tr. 121.

11. *Quốc tế thứ hai*: Thành lập năm 1889, tại Đại hội Liên minh quốc tế các đảng xã hội chủ nghĩa, họp tại Pari (Pháp). Quốc tế thứ hai đã có tác dụng phổ biến chủ nghĩa Mác về bề rộng và đánh dấu thời kỳ chuẩn bị cơ sở cho phong trào cách mạng phát triển rộng rãi trong nhân dân lao động ở nhiều nước.

Sau khi Ph. Ăngghen mất (1895), cơ quan lãnh đạo của Quốc tế thứ hai rơi vào tay các phần tử cơ hội chủ nghĩa, theo con đường xét lại học thuyết cách mạng của C.Mác.

Năm 1914, khi cuộc Chiến tranh thế giới thứ nhất (1914 - 1918) nổ ra, các lãnh tụ Quốc tế thứ hai đã chạy sang phía chính phủ đế quốc ở nước mình và Quốc tế tan rã.

Năm 1919, các nhóm và các đảng phái tả trong Quốc tế thứ hai đã gia nhập Quốc tế Cộng sản. Cùng thời gian này, Quốc tế thứ hai được khôi phục trong cuộc hội nghị ở Béno. Tr. 126.

12. *Quốc tế thứ hai rưỡi* (tên gọi chính thức là *Liên hiệp Quốc tế các đảng xã hội chủ nghĩa*): Tổ chức quốc tế của các đảng và các nhóm xã hội chủ nghĩa phái giữa đã ly khai Quốc tế thứ hai do sức ép của quần chúng cách mạng. Tổ chức này được thành lập vào tháng 2-1921 tại Hội nghị đại biểu ở Viên (Áo). Trên lời nói, những người cầm đầu Quốc tế thứ hai rưỡi công kích Quốc tế thứ hai, nhưng trên thực tế đối với tất cả các vấn đề quan trọng nhất của phong trào vô sản, họ đã thực hiện một chính sách cơ hội chủ nghĩa, chia rẽ giai cấp công nhân và mưu toan sử dụng liên minh này để chống lại ảnh hưởng ngày càng lớn của những người cộng sản đối với quần chúng công nhân.

Tháng 5-1923, Quốc tế thứ hai và Quốc tế thứ hai rưỡi hợp nhất thành Quốc tế công nhân xã hội chủ nghĩa. Tr. 126.

13. *Quốc tế thứ nhất (Hội liên hiệp lao động quốc tế)*: Tổ chức quốc tế đầu tiên của giai cấp vô sản, thành lập năm 1864 tại Hội nghị công nhân quốc tế ở Luân Đôn (Anh), do C. Mác và Ph. Ăngghen lãnh đạo.

Cơ quan lãnh đạo cao nhất của Quốc tế thứ nhất là Hội đồng trung ương (từ năm 1866 là Đại hội đồng) do C.Mác là ủy viên thường trực. Khác

phục những ảnh hưởng tiểu tư sản và những khuynh hướng bè phái lúc đó đang tồn tại trong phong trào công nhân, C.Mác đã đoàn kết xung quanh mình những người giác ngộ nhất để lãnh đạo cuộc đấu tranh kinh tế và chính trị của công nhân ở các nước, củng cố sự đoàn kết quốc tế của họ. Quốc tế thứ nhất đóng vai trò to lớn trong sự nghiệp truyền bá chủ nghĩa Mác và trong việc kết hợp chủ nghĩa xã hội khoa học với phong trào công nhân.

Năm 1876, tại Hội nghị Philadenphia (Mỹ), Quốc tế thứ nhất đã thông qua nghị quyết chính thức giải tán. Tr. 127.

14. Ở đây Chủ tịch Hồ Chí Minh muốn nói tới bản *Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa*, do V.I. Lênin soạn thảo và trình bày tại Đại hội lần thứ II của Quốc tế Cộng sản họp từ ngày 19-7 đến ngày 7-8-1920.

Trong bản Luận cương và trong Báo cáo của Tiểu ban về vấn đề dân tộc và thuộc địa trình bày tại Đại hội, V.I. Lênin đã đề cập tới những vấn đề hết sức quan trọng đối với phong trào giải phóng dân tộc. Người chỉ rõ: Trong thời đại đế quốc chủ nghĩa, cách mạng giải phóng dân tộc là một phạm trù của cuộc cách mạng vô sản, vì vậy những người cộng sản phải ủng hộ các cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, rằng, với sự giúp đỡ của giai cấp vô sản các nước tiên tiến, giai cấp vô sản ở các nước chậm tiến, sau khi hoàn thành nhiệm vụ dân tộc dân chủ có thể tiến thẳng lên chủ nghĩa xã hội bỏ qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa.

Luận cương trên đây của V.I. Lênin đã ảnh hưởng sâu sắc tới nhận thức tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong quá trình Người tìm đường cứu nước. Qua việc nghiên cứu Luận cương, Người đã hoàn toàn tin theo V.I. Lênin và Quốc tế thứ ba. Người đã khẳng định rằng con đường duy nhất đúng đắn của cách mạng Việt Nam là đi theo con đường cách mạng vô sản. Tr. 127.

15. *Đại hội Tua*: Đại hội lần thứ XVIII Đảng Xã hội Pháp, họp từ ngày 25 đến ngày 30-12-1920, tại thành phố Tua. Tham gia đại hội có 285 đại biểu, Chủ tịch Hồ Chí Minh - lúc đó lấy tên là Nguyễn Ái Quốc tham dự với tư cách là đại biểu Đông Dương của Đảng Xã hội Pháp. Vấn đề trọng tâm nhất mà Đại hội thảo luận là việc Đảng Xã hội Pháp có gia nhập Quốc tế cộng sản hay không. Chính vấn đề này đã nổ ra cuộc đấu tranh gay gắt

tại Đại hội. Bảo vệ chủ trương gia nhập Quốc tế Cộng sản có Pôn Vayăng Cutuyariê, Mácxen Casanh, Nguyễn Ái Quốc và đa số đại biểu trong Đại hội. Chống lại việc gia nhập Quốc tế Cộng sản là thiểu số đại biểu do Lêông Blum và Ronôden cầm đầu.

Sau 4 ngày thảo luận, Đại hội đã đi đến biểu quyết với hơn 70% số phiếu tán thành việc gia nhập Quốc tế Cộng sản, trong đó có lá phiếu của Nguyễn Ái Quốc. Đa số đại biểu của Đại hội đã tiến hành việc thành lập Đảng Cộng sản Pháp và Đảng đã chính thức được thành lập vào năm 1921.

Với bản tham luận có nội dung lên án mạnh mẽ những tội ác của chủ nghĩa thực dân Pháp đối với các thuộc địa, nhất là đối với Đông Dương, với lá phiếu của mình, Nguyễn Ái Quốc trở thành một trong những người tham gia sáng lập Đảng Cộng sản Pháp. Cùng với việc nghiên cứu Luận cương của V.I. Lênin, sự kiện Đại hội Tua đã đánh dấu một bước ngoặt lịch sử trong cuộc đời hoạt động cách mạng của Người - từ chủ nghĩa yêu nước đến chủ nghĩa Mác - Lênin. Tr. 127.

16. *Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ III của Đảng Lao động Việt Nam*: Họp từ ngày 5 đến ngày 10-9-1960, tại Hà Nội. Dự Đại hội có 525 đại biểu chính thức và dự khuyết, thay mặt cho hơn 50 vạn đảng viên trong toàn Đảng. Nhiều đoàn đại biểu các đảng anh em theo lời mời của Đảng ta đã tới dự Đại hội.

Đại hội đã kiểm điểm việc thực hiện đường lối cách mạng Việt Nam được đề ra tại Đại hội II (1951), kiểm điểm công tác xây dựng Đảng và công tác lãnh đạo nhân dân thực hiện kế hoạch 3 năm (1958-1960) cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc. Đại hội đã vạch ra đường lối cách mạng trong giai đoạn mới - giai đoạn tiến hành cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, đẩy mạnh cách mạng dân tộc dân chủ ở miền Nam, tiến tới thống nhất nước nhà.

Đại hội cũng đề ra những nhiệm vụ cơ bản của kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965), những vấn đề tổ chức xây dựng Đảng và thông qua Điều lệ sửa đổi của Đảng.

Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Trung ương mới gồm 47 uỷ viên chính thức và 31 uỷ viên dự khuyết.

Tại Đại hội này, Chủ tịch Hồ Chí Minh được bầu lại làm Chủ tịch

Đảng và đồng chí Lê Duẩn được bầu làm Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Tr. 194.

17. *Hội nghị lần thứ ba của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá III)*: Họp từ ngày 28-12-1960 đến ngày 6-1-1961, tại Hà Nội. Hội nghị đã kiểm điểm việc thực hiện kế hoạch 3 năm cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội (1958-1960), thảo luận và quyết định những nhiệm vụ, chỉ tiêu của kế hoạch Nhà nước năm 1961.

Hội nghị nhấn mạnh: Nhiệm vụ chủ yếu của kế hoạch Nhà nước trong năm 1961 là cần tập trung thực hiện tốt mối quan hệ giữa cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội, giữa công nghiệp và nông nghiệp, giữa phát triển kinh tế và phát triển văn hoá, khoa học kỹ thuật; tiến lên chủ nghĩa xã hội. Tr. 265.

18. *Đại hội Công đoàn toàn quốc lần thứ II*: Họp từ ngày 23 đến ngày 27-2-1961, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội có 752 đại biểu thay mặt cho tổ chức công đoàn cơ sở các cấp. Đoàn đại biểu Liên hiệp công đoàn thế giới và nhiều đoàn đại biểu công đoàn các nước anh em đã tham dự Đại hội.

Đại hội đã tổng kết tình hình công tác công đoàn trong thời gian 1950-1961 và rút ra những bài học kinh nghiệm lớn trong công tác công đoàn. Căn cứ vào chủ trương, đường lối của Đảng, Đại hội đã xác định vai trò và chức năng của công đoàn trong giai đoạn cách mạng mới nhằm đẩy mạnh các mặt hoạt động của công đoàn bảo đảm hoàn thành thắng lợi những nhiệm vụ mới. Nghị quyết được Đại hội thông qua đã chỉ rõ nhiệm vụ quan trọng của công đoàn trong giai đoạn mới là: "Tập trung lực lượng thực hiện nhiệm vụ trung tâm công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, xây dựng miền Bắc làm cơ sở đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà".

Đại hội đã thông qua *Điều lệ* mới và bầu Ban Chấp hành mới của Tổng công đoàn gồm 55 uỷ viên chính thức và 10 uỷ viên dự khuyết.

Đại hội cũng đã nhất trí tán thành việc đổi tên Tổng liên đoàn lao động Việt Nam thành Tổng công đoàn Việt Nam. Tr. 289.

19. *Liên hiệp công đoàn thế giới (WFTU)*: Tổ chức công đoàn quốc tế lớn nhất gồm gần 20 triệu đoàn viên của hơn 70 nước trên thế giới, trong đó có các nước xã hội chủ nghĩa, các nước tư bản và các nước đang phát triển, 11 công đoàn ngành quốc tế gồm 600 tổ chức công đoàn quốc tế.

Liên hiệp công đoàn thế giới được thành lập ngày 3-10-1945 tại Đại hội lần thứ I các công đoàn thế giới họp ở Pari (Pháp).

Điều lệ của Liên hiệp công đoàn thế giới ghi rõ tổ chức này: "nhằm hướng đến việc xác lập trật tự thế giới, trong đó loại bỏ bất bình đẳng về xã hội và bất kỳ hình thức nào bóc lột con người". Liên hiệp công đoàn thế giới đã kiên trì đấu tranh để thống nhất hành động của các công đoàn trong cuộc đấu tranh vì quyền sống của người lao động, vì tự do cho các dân tộc, vì hòa bình và tiến bộ xã hội. Liên hiệp công đoàn thế giới đã lập quỹ đoàn kết quốc tế ủng hộ và giúp đỡ những người lao động khi bãi công, thiên tai...

Các cơ quan của Liên hiệp công đoàn thế giới gồm có Đại hội các công đoàn thế giới - cơ quan cao nhất được triệu tập 4 năm một lần; Đại hội đồng - cơ quan lãnh đạo thường trực giữa các kỳ Đại hội và Ban thư ký.

Ngoài ra Liên hiệp công đoàn thế giới đã tham gia hoạt động trong *Tổ chức lao động quốc tế* (ILO) và một số tổ chức của Liên hợp quốc như *Tổ chức khoa học và văn hóa giáo dục* (UNESCO), *Tổ chức lương thực và nông nghiệp* (FAO)...

Trụ sở của Liên hiệp công đoàn thế giới đặt ở Praha (Tiệp Khắc). Tổng công đoàn Việt Nam là thành viên của Liên hiệp công đoàn thế giới từ năm 1969. Tr. 289.

20. *Phong trào thi đua yêu nước*: Để thúc đẩy sự nghiệp kháng chiến kiến quốc, theo sáng kiến của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ngày 27-3-1948, Ban Thường vụ Trung ương Đảng đã ra chỉ thị phát động phong trào *Thi đua ái quốc*, nhằm động viên toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ra sức thi đua tăng gia sản xuất, giết giặc lập công và thực hiện đời sống mới. Chỉ thị vạch rõ: "Mục đích thi đua ái quốc là làm sao cho kháng chiến mau thắng lợi, kiến quốc mau thành công".

Để động viên và chỉ đạo phong trào, ngày 11-6-1948, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ra *Lời kêu gọi thi đua ái quốc* chỉ rõ mục đích của thi đua là nhằm "Diệt giặc đói khổ, diệt giặc dốt nát, diệt giặc ngoại xâm". Vì vậy, các ngành, các giới và mọi người đều phải thi đua "Làm cho mau - làm cho tốt - làm cho nhiều".

Thực hiện Chỉ thị của Ban Thường vụ Trung ương Đảng và hưởng ứng *Lời kêu gọi* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, một phong trào thi đua yêu

nước sôi nổi, rộng khắp đã được phát động trong cả nước.

Từ cuộc vận động đầu tiên (1948), phong trào thi đua yêu nước được duy trì và phát triển với quy mô rộng lớn và nội dung ngày càng phong phú. Tr. 291.

21. *Hai cuộc chiến tranh thế giới*:

- *Chiến tranh thế giới thứ nhất* (1914-1918), nổ ra do hậu quả của cuộc khủng hoảng của hệ thống kinh tế tư bản chủ nghĩa thế giới và cuộc đấu tranh giữa các nước đế quốc lớn nhằm chia lại thế giới và phạm vi ảnh hưởng của chúng. Đây là cuộc chiến tranh giữa hai phe đế quốc ở châu Âu. Nó đã lôi cuốn vào vòng chiến 33 nước, với số dân 1.500 triệu người. Trong cuộc chiến tranh này, 10 triệu người đã chết, 20 triệu người bị thương và tàn phế. Khi cuộc chiến tranh bước vào giai đoạn kết thúc (1917) thì đế quốc Mỹ nhảy vào vòng chiến và ra những điều kiện đình chiến theo kiểu Mỹ, với tham vọng làm bá chủ thế giới.

Tháng 11-1917, cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa đầu tiên trên thế giới thắng lợi ở nước Nga. Nhà nước Xô-viết đã thông qua *Sắc lệnh hoà bình* và đề nghị các nước tham gia ký hiệp định đình chiến nhằm tránh cho nhân loại khỏi tai họa do chiến tranh kéo dài. Song đề nghị đó không được các nước đế quốc ủng hộ.

Mùa thu năm 1918, Chiến tranh thế giới thứ nhất kết thúc với sự thất bại của quân phiệt Đức và các đồng minh của Đức, đã dẫn tới việc ký Hiệp ước đình chiến ở Cômpienơ (Pháp). Sau đó, Hệ thống Vécxây thành lập, một hệ thống mang tính chất đế quốc chủ nghĩa, thù địch với nước Nga xôviết, duy trì và phục hồi chủ nghĩa quân phiệt Đức để làm lực lượng xung kích chống Liên Xô.

- *Chiến tranh thế giới thứ hai* (1939-1945), là cuộc chiến tranh do bọn phát xít Đức, Italia, Nhật Bản gây ra với âm mưu chia lại thị trường thế giới và tiêu diệt nước Nga xôviết. Do tính chất của cuộc chiến tranh và âm mưu của các thế lực phát xít, cuộc chiến tranh nổ ra ở từng vùng có tính chất khác nhau. Từ tháng 9-1939 đến tháng 6-1941 là chiến tranh giữa nước Đức phát xít với các nước đế quốc; từ tháng 6-1941 đến tháng 8-1945, cuộc chiến tranh chủ yếu diễn ra trên mặt trận Xô - Đức và từ tháng 12-1941 đến tháng 9-1945, cuộc chiến tranh do phát xít Nhật gây ra ở châu Á và Thái Bình Dương.

Cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai đã cuốn hút 61 nước với 1.700 triệu người vào vòng chiến. Chiến sự xảy ra trên lãnh thổ của 40 nước. Hơn 60 triệu người bị chết và một khối lượng của cải vật chất khổng lồ bị chiến tranh tiêu huỷ.

Kết quả của cuộc chiến tranh là sự thắng lợi của các nước Đồng minh như Liên Xô, Mỹ, Anh, v.v. trong đó Liên Xô đóng vai trò quyết định. Các lực lượng phát xít đã bị tiêu diệt. Liên Xô không những đã giành thắng lợi vẻ vang trong cuộc Chiến tranh giữ nước vĩ đại (1941-1945) mà còn trực tiếp giải phóng nhiều nước châu Âu, châu Á. Tr. 292.

22. *Đại hội phụ nữ toàn quốc lần thứ III*: Họp từ ngày 8 đến ngày 13-3-1961, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội có hơn 420 đại biểu chính thức gồm đủ các thành phần dân tộc, tôn giáo và các địa phương. Đoàn đại biểu Liên đoàn phụ nữ dân chủ Quốc tế, nhiều đoàn đại biểu các nước anh em và quốc tế đã tới dự Đại hội.

Đại hội đã kiểm điểm công tác của phong trào phụ nữ từ Đại hội lần thứ II (1955) đến năm 1961. Đại hội cũng đã quyết định những nhiệm vụ của phụ nữ trong giai đoạn cách mạng mới và chỉ rõ trách nhiệm và vinh dự của phụ nữ nước ta là xây dựng chủ nghĩa xã hội, đấu tranh thống nhất nước nhà và bảo vệ hoà bình thế giới.

Đại hội đã thông qua *Điều lệ sửa đổi* của Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam và bầu Ban Chấp hành mới của Hội gồm 67 uỷ viên.

Ngày 9-3-1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nói chuyện với Đại hội về các vấn đề địa vị và quyền làm chủ của người phụ nữ, việc thực hiện Luật hôn nhân và gia đình, vấn đề chăm sóc các cháu bé, về cán bộ lãnh đạo và nhiệm vụ đoàn kết, v.v. để phong trào phụ nữ góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Tr. 294.

23. *Đại hội Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam lần thứ III*: Họp từ ngày 22 đến ngày 25-3-1961, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội có 677 đại biểu đại diện các dân tộc, tôn giáo và các địa phương. Đoàn đại biểu Liên đoàn thanh niên dân chủ thế giới, nhiều đoàn đại biểu thanh niên các nước anh em và quốc tế đã tới dự Đại hội.

Đại hội đã kiểm điểm công tác của Đoàn từ Đại hội lần thứ II (1956) đến năm 1961; thảo luận và quyết định phương hướng nhiệm vụ của Đoàn

nhằm giúp thanh niên phấn đấu hoàn thành nhiệm vụ xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Đại hội đã quyết định phát động trong thanh niên phong trào thi đua những người tình nguyện vượt mức kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965).

Đại hội đã thông qua *Điều lệ sửa đổi* của Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, bầu Ban Chấp hành Trung ương mới gồm 63 uỷ viên chính thức và 8 uỷ viên dự khuyết. Đại hội đã ra *Nghị quyết* về việc lấy ngày 26-3 hàng năm làm ngày kỷ niệm thành lập Đoàn.

Ngày 24-3-1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nói chuyện với Đại hội. Người xúc động kể lại quá trình Đảng ta và Người đã dìu dắt những người thanh niên cộng sản Việt Nam đầu tiên, đến nay Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam là lực lượng lớn mạnh xung kích trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà.

Đại hội nhất trí thông qua *Nghị quyết* về tình hình và nhiệm vụ mới của Đoàn, *Thư* của Đại hội gửi Ban Chấp hành Trung ương Đảng và *Lời kêu gọi* gửi đoàn viên thanh niên trong cả nước. Tr. 304.

24. *Xây dựng những con người của chủ nghĩa xã hội*: Nhằm làm cho tư tưởng của cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân tiến kịp với yêu cầu của cách mạng trong giai đoạn mới và trở thành lực lượng vật chất mạnh mẽ bảo đảm thực hiện thắng lợi *Nghị quyết* của Đại hội lần thứ III của Đảng, Bộ Chính trị Trung ương Đảng quyết định mở cuộc sinh hoạt chính trị sâu rộng trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân.

Để chuẩn bị cho đợt sinh hoạt chính trị này đạt kết quả tốt, tháng 3-1961, Ban Bí thư Trung ương Đảng đã triệu tập Hội nghị bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo các cấp toàn miền Bắc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đến nói chuyện với Hội nghị về nhiệm vụ xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Người đã khẳng định một luận điểm quan trọng: "*Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa*". Và Người chỉ rõ mục đích của cuộc sinh hoạt chính trị này là: "*Nhằm xây dựng những con người của chủ nghĩa xã hội, có tư tưởng và tác phong xã hội chủ nghĩa*".

Khi giải thích, thế nào là tư tưởng, tác phong xã hội chủ nghĩa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu lên những quan điểm cơ bản về con người mới xã

hội chủ nghĩa Việt Nam và phê phán những tư tưởng sai trái, lạc hậu như chủ nghĩa cá nhân, tham ô, lãng phí, bệnh quan liêu, mệnh lệnh, thái độ bảo thủ, rụt rè, v.v..

Những quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng con người xã hội chủ nghĩa trong bài nói này đặt cơ sở lý luận cho công cuộc xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa Việt Nam, một trong những mục tiêu cơ bản và điều kiện của công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Tr. 309.

25. *Mặt trận Tổ quốc Việt Nam*: Thành lập tại Đại hội Mặt trận dân tộc thống nhất toàn quốc, họp từ ngày 5-9 đến ngày 10-9-1955 tại Hà Nội. Đây là Mặt trận dân tộc thống nhất kế tục sự nghiệp đoàn kết toàn dân của Mặt trận Liên - Việt.

Tham gia Mặt trận gồm đông đảo các tầng lớp, giai cấp, dân tộc, tôn giáo... nòng cốt là liên minh công nông và do Đảng ta lãnh đạo.

Mặt trận hoạt động theo nguyên tắc tập trung dân chủ và có cơ cấu tổ chức theo hệ thống dọc từ Trung ương (Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương) đến địa phương (Ủy ban Mặt trận Tổ quốc tỉnh, huyện, xã).

Quan hệ giữa các tổ chức trong Mặt trận dựa trên nguyên tắc thảo luận dân chủ đi đến thống nhất hành động; thân ái hợp tác, giúp đỡ nhau cùng tiến bộ, tôn trọng tính độc lập của mỗi tổ chức.

Năm 1976, Đại hội Mặt trận dân tộc thống nhất toàn quốc đã họp nhất Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam và Liên minh các lực lượng dân tộc, dân chủ và hoà bình Việt Nam thành *Mặt trận Tổ quốc Việt Nam*, lãnh sự mệnh đoàn kết toàn dân, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, tiến hành cách mạng xã hội chủ nghĩa và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Tr. 346.

26. *Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam*: Tổ chức Mặt trận thống nhất của nhân dân miền Nam trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước.

Mặt trận thành lập ngày 20-12-1960 theo tinh thần *Nghị quyết* Hội nghị Trung ương lần thứ 15 (1959) và do Đảng ta - trực tiếp là Đảng bộ miền Nam lãnh đạo.

Tham gia Mặt trận bao gồm đông đảo các giai cấp, tầng lớp, dân tộc,

tôn giáo, đảng phái yêu nước không phân biệt xu hướng chính trị và thống nhất ở mục tiêu đấu tranh đánh đổ ách thống trị thực dân mới của đế quốc Mỹ và tay sai; xây dựng một miền Nam Việt Nam độc lập, dân chủ, trung lập, tiến tới hoà bình thống nhất Tổ quốc. Đó cũng là nội dung cơ bản trong *Tuyên ngôn* và *Chương trình hành động* 10 điểm được công bố ngay trong những ngày đầu Mặt trận mới thành lập.

Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam là tổ chức đoàn kết, thống nhất các lực lượng yêu nước miền Nam đấu tranh chống đế quốc Mỹ xâm lược và bè lũ tay sai bán nước trong thời kỳ 1960-1975.

Năm 1976, Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam đã hợp nhất với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Tr. 349.

27. *Đại hội thống nhất Việt Minh - Liên Việt*: Họp từ ngày 3 đến 7-3-1951 tại Việt Bắc. Đại hội đã thông qua *Nghị quyết* thống nhất hai tổ chức Việt Nam độc lập đồng minh (Việt Minh) và Hội liên hiệp quốc dân Việt Nam (Liên Việt) thành Mặt trận Liên - Việt nhằm củng cố và mở rộng khối đại đoàn kết toàn dân, đáp ứng yêu cầu mới của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp đang bước vào thời kỳ quyết liệt.

Thành viên của Mặt trận gồm có Đảng Lao động Việt Nam, các đoàn thể, tôn giáo và các đảng phái yêu nước, đoàn kết đấu tranh cho mục đích chung là tiêu diệt thực dân Pháp, đánh bại can thiệp Mỹ, đưa sự nghiệp kháng chiến kiến quốc đến thắng lợi.

Đại hội đã thông qua *Chính cương*, *Điều lệ* và *Tuyên ngôn* của Mặt trận dựa trên nguyên tắc bảo đảm đoàn kết rộng rãi, thực hiện dân chủ, tôn trọng tính độc lập của các đoàn thể, dùng phê bình và tự phê bình để giúp đỡ lẫn nhau. Đại hội nhất trí tán thành việc xây dựng và bảo vệ khối đoàn kết 3 dân tộc Việt Nam, Lào, Campuchia để chống kẻ thù chung là thực dân Pháp và can thiệp Mỹ.

Đại hội đã bầu đồng chí Hồ Chí Minh là Chủ tịch danh dự Mặt trận Liên - Việt. Tr.349.

28. *Quế Lâm phong cảnh*: Là bài thơ vịnh cảnh của Chủ tịch Hồ Chí Minh viết năm 1961. Ngày 16-5 năm đó Người đi máy bay từ Hà Nội đến Quế Lâm. Quế Lâm là nơi sơn kỳ thủy tú, phong cảnh hữu tình nổi tiếng ở tỉnh Quảng Tây (Trung Quốc), từng có câu cổ ngữ “Quế Lâm phong cảnh giáp thiên hạ” nghĩa là phong cảnh Quế Lâm đứng bậc nhất thế giới. Đây

là nơi Người từng hoạt động trong thời kỳ kháng Nhật. Trên máy bay, Chủ tịch Hồ Chí Minh kể lại với đại sứ Trung Quốc Hà Vi cùng đi, về tình hình sinh hoạt của Người hồi 1940 ở Biện sự xứ của Bát lộ quân ở Quế Lâm. Người xúc động nói: "Thế mà đã hơn hai mươi năm rồi. Quế Lâm hẳn đã thay đổi tươi đẹp hơn trước nhiều!"

Người để bài thơ Quế Lâm này bằng bút lông trên giấy Tuyên chỉ, ký tên và ghi ngày tháng (16-5-1961) rồi đưa tặng Dung Hồ phạn điểm (Khách sạn Hồ cây đa) là nơi Người nghỉ lại.

Đầu đề là của chúng tôi, lấy bốn chữ đầu. Tr. 360.

29. *Thái Hồ*: Hồ nước lớn thuộc địa phận hai tỉnh Giang Tô và Chiết Giang của Trung Quốc, còn có các tên gọi khác là Chấn Trạch, Cự Khu, Lạp Trạch, Ngũ Hồ, là ranh giới hai nước Ngô, Việt thời Xuân Thu. Diện tích mặt hồ rất rộng, có thuyết nói đến ba vạn sáu ngàn mẫu. Trong lòng hồ có hơn mười hòn đảo lớn nhỏ, nổi tiếng nhất là ba hòn: Động Đình Đông, Động Đình Tây và Mã Tích (đầu chân ngựa). Phong cảnh tươi đẹp, sơn kỳ thủy tú, tục gọi là "động thiên phúc địa". Nước hồ dâng lên về phía đông thành các con sông Lưu Hà, Hoàng Phố, Ngô Tùng đổ vào Trường Giang. Quanh hồ đất đai màu mỡ, là khu vực giàu có của hai tỉnh Chiết Giang, Giang Tô. Ngày 17-5-1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh ngồi thuyền du ngoạn cảnh hồ và viết bài thơ này. Tr. 362.

30. *Tây Hồ*: Trung Quốc có nhiều hồ mang tên này, như Tây Hồ ở huyện Mân Hưu tỉnh Phúc Kiến, Tây Hồ ở huyện Thiên Môn tỉnh Hồ Bắc, Tây Hồ ở huyện Huệ Dương tỉnh Quảng Đông, Tây Hồ ở phía tây nam thành phố Côn Minh tỉnh Vân Nam, Tây Hồ tức Côn Minh Hồ ở phía tây Bắc Kinh... đều là những thắng cảnh. Tây Hồ nhắc đến hai lần trong bài này là thắng cảnh nổi tiếng nhất trong số đó, ở phía tây thành phố Hàng Châu tỉnh Chiết Giang. Hồ này còn có nhiều tên khác: hồ Tiên Đường, hồ Minh Thánh, hồ Kim Ngưu. Nhà thơ lớn Tô Thức có câu thơ "Dục bả Tây Hồ tử Tây Tử" (Muốn ví Tây Hồ với nàng Tây Thi), nên cũng có tên gọi là Tây Tử Hồ. Ba phía có núi bao bọc, có hai đỉnh cao đối xứng sừng sững ở hai phương Bắc, Nam. Trong hồ có hai con dê, dê Tô và dê Bạch, chia mặt nước hồ thành hồ Trong, hồ Ngoài và hồ Sau. Bốn mùa hoa thắm cỏ tươi, nổi tiếng về mười cảnh đẹp trong hồ (Tây Hồ thập cảnh). Tr.362.

31. *Đại hội chiến sĩ thi đua toàn quân*: Họp từ ngày 10 đến ngày 12-7-

1961, tại Hà Nội.

Tham dự Đại hội có 224 đại biểu chiến sĩ thi đua, 48 đại biểu các đơn vị tiên tiến, đại diện cho các quân binh chủng, quân khu và dân quân tự vệ các địa phương. Chủ tịch Hồ Chí Minh tới thăm và dự Đại hội.

Đại hội đã nghe nhiều báo cáo điển hình của các chiến sĩ thi đua, đơn vị tiên tiến trong toàn quân và bầu đại biểu dự Đại hội anh hùng và chiến sĩ thi đua toàn quốc lần thứ III. Tr. 374.

32. *Hội nghị toàn thể lần thứ 5 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (khoá III)*: Họp vào tháng 7-1961. Hội nghị đã kiểm điểm tình hình hợp tác hoá nông nghiệp và sản xuất nông nghiệp trong thời gian kế hoạch 3 năm cải tạo và phát triển kinh tế và văn hoá (1958-1960).

Hội nghị đã ra *Nghị quyết* về phương hướng chung và nhiệm vụ phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất; về chủ trương, chính sách, biện pháp cụ thể phục vụ nông nghiệp; về vấn đề tổ chức và quản lý trong hợp tác xã sản xuất nông nghiệp và nông trường quốc doanh; về vấn đề tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với nông nghiệp.

Tại Hội nghị này, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phát biểu ý kiến về vị trí, vai trò của nông nghiệp đối với công nghiệp cũng như đối với nền kinh tế nước ta và về mối quan hệ giữa công nghiệp và nông nghiệp. Người khẳng định thành tích của phong trào hợp tác hoá nông nghiệp, chỉ rõ những khuyết điểm của nó và nhấn mạnh sự tăng cường lãnh đạo của chi bộ đảng ở nông thôn, việc bồi dưỡng, củng cố ban quản trị hợp tác xã và đặc biệt nhấn mạnh việc xây dựng và phát huy tinh thần làm chủ, cần kiệm xây dựng hợp tác xã, nhằm đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp, không ngừng nâng cao thu nhập của hợp tác xã và xã viên. Tr. 379.

33. *Hội nghị chuyên đề sinh viên quốc tế, về "Vai trò các tổ chức sinh viên trong việc phát triển nền giáo dục dân tộc"*: Họp từ ngày 29-8 đến 2-9-1961, tại Hà Nội. Hội nghị này do Hội liên hiệp sinh viên Việt Nam và Hội liên hiệp sinh viên Quốc tế tổ chức. Đại biểu của 37 tổ chức sinh viên ở 35 nước thuộc châu Á, Phi, Mỹ latin đã tới dự Hội nghị. Hội nghị đã nhất trí thông qua bản thông cáo nhấn mạnh sự cần thiết phải đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân, chủ nghĩa đế quốc để xây dựng một nền giáo dục dân tộc và dân chủ; nêu lên nguyên tắc chủ yếu là phải phục vụ nhu cầu của

nhân dân, đáp ứng yêu cầu phát triển của xã hội; giáo dục phải dựa trên cơ sở của lý tưởng hoà bình, dân chủ và tiến bộ xã hội, tình hữu nghị và quyền bình đẳng giữa các dân tộc. Tr. 389.

34. *Liên hợp quốc*: Tổ chức Quốc tế được thành lập vào cuối Chiến tranh thế giới thứ hai. Tại Hội nghị họp ở Xan Phranxixcô (Mỹ) từ ngày 25-4 đến ngày 26-6-1945, đại diện của 50 nước đã ký tham gia Hiến chương Liên hợp quốc. Hiến chương Liên hợp quốc bắt đầu có hiệu lực từ ngày 24-10-1945. Ngày nay hàng năm lấy ngày đó làm Ngày Liên hợp quốc.

Hiến chương Liên hợp quốc vạch rõ mục đích thành lập tổ chức quốc tế này là để ngăn ngừa và loại trừ những mối đe dọa đối với hoà bình, phát triển quan hệ thân thiện giữa các dân tộc và thực hiện sự hợp tác giữa các nước để giải quyết những vấn đề quốc tế; tôn trọng các quyền tự do căn bản của con người, không phân biệt chủng tộc, nam, nữ, tín ngưỡng và tiếng nói. Tất cả các nước hội viên đều bình đẳng, không một nước nào có quyền can thiệp vào các công việc nội bộ của nước khác.

Những cơ quan chủ yếu của Liên hợp quốc là Đại hội đồng, Hội đồng bảo an, Hội đồng kinh tế và xã hội, Hội đồng quản thác, Toà án quốc tế và Ban thư ký. Trụ sở của Liên hợp quốc đặt tại Niu Ốc (Mỹ).

Năm 1977, Việt Nam gia nhập Liên hợp quốc.

Tính đến cuối năm 1994, tổ chức này có 185 nước thành viên. Tr. 390.

35. *Chính phủ lâm thời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà*: Tức Ủy ban giải phóng dân tộc Việt Nam, được thành lập theo quyết định của Quốc dân đại hội họp tại Tân Trào (Tuyên Quang) trong các ngày 16, 17, 18-8-1945.

Nghị quyết của Quốc dân đại hội đã ghi rõ: “Để lãnh đạo cuộc cách mạng dân tộc giải phóng của chúng ta cho thắng lợi, Quốc dân đại hội quyết định thành lập Ủy ban giải phóng dân tộc Việt Nam. Ủy ban này cũng như Chính phủ lâm thời của nước Việt Nam trước khi thành lập một chính phủ chính thức. Ủy ban này thay mặt quốc dân mà giao thiệp với các nước ngoài và duy trì mọi công việc trong nước”.

Về tổ chức, Ủy ban giải phóng có một ban thường trực gồm 5 uỷ viên, do đồng chí Hồ Chí Minh làm Chủ tịch.

Ngày 25-8-1945, theo đề nghị của đồng chí Hồ Chí Minh, Ủy ban giải phóng dân tộc được cải tổ thành *Chính phủ lâm thời* với sự tham gia của

nhều tầng lớp, giai cấp và đảng phái yêu nước. Chính phủ đã ra mắt quốc dân tại cuộc mít tinh ngày 2-9-1945 tại vườn hoa Ba Đình (Hà Nội).

Dưới sự lãnh đạo của Đảng ta, Chính phủ lâm thời đã thi hành những chính sách dân chủ, tiến bộ đối với nhân dân và thực hiện chuyên chính với các thế lực phản cách mạng.

Để hạn chế những hoạt động phá hoại của bọn phản cách mạng và tập trung lực lượng chống thực dân Pháp xâm lược, cuối năm 1945, Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chủ trương thành lập *Chính phủ liên hiệp lâm thời* với sự tham gia của một số phần tử trong Việt Nam Quốc dân đảng và Việt Nam Cách mệnh đồng minh hội, thay cho Chính phủ lâm thời trước đó. Tr. 392.

36. *Khối Đông - Nam Á* (SEATO): Được thành lập sau Hội nghị Manila (Philippin) 9-1954 và Hội nghị Băng Cốc (Thái Lan) tháng 2-1955, do Mỹ triệu tập.

Tham gia SEATO có các nước Mỹ, Anh, Pháp, Ôxtrâyliya, Niu Dilon, Philippin, Thái Lan, Pakixtan, do Mỹ cầm đầu.

Sau thắng lợi hoàn toàn của nhân dân ba nước Đông Dương trong cuộc kháng chiến chống Mỹ xâm lược (1954-1975), khối SEATO lâm vào tình trạng khủng hoảng sâu sắc. Tháng 9-1975, khối SEATO buộc phải tuyên bố tự giải tán. Tr. 431.

37. *Hội nghị lần thứ bảy* (mở rộng) của *Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá III)*: Họp từ ngày 26-3 đến ngày 16-4-1962. Hội nghị bàn về nhiệm vụ, phương hướng xây dựng và phát triển công nghiệp ở nước ta.

Hội nghị đã nhận định tình hình, nhiệm vụ xây dựng và phát triển công nghiệp từ ngày hoà bình lập lại đến năm 1962, nêu rõ phương hướng, nhiệm vụ và bước đi cụ thể của việc công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc nước ta; những chủ trương cụ thể về thời kỳ đầu xây dựng cơ sở vật chất - kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội; nhiệm vụ phát triển công nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965); tăng cường sự lãnh đạo và chỉ đạo của Đảng và Nhà nước đối với công nghiệp.

Tại Hội nghị này, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phát biểu ý kiến, nêu rõ những điều kiện thuận lợi để xây dựng nền kinh tế xã hội chủ nghĩa ở nước ta, tầm quan trọng của việc phát triển nông nghiệp; mối quan hệ giữa công nghiệp và nông nghiệp. Người nhấn mạnh những nhiệm vụ của ngành nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất, trong đó nhiệm vụ chủ

yếu là sản xuất đủ lương thực để giải quyết vấn đề ăn cho nhân dân; nhiệm vụ của công nghiệp là phải giúp vào việc thúc đẩy nông nghiệp phát triển và cung cấp đủ hàng tiêu dùng cho nhân dân. Người nêu lên một số biện pháp quan trọng để thực hiện thắng lợi *Nghị quyết* Hội nghị lần thứ năm và Hội nghị lần thứ bảy, đẩy mạnh công nghiệp hoá xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc nước ta. Tr. 543.

38. *Đại hội liên hoan anh hùng, chiến sĩ thi đua toàn quốc lần thứ III*: Họp từ ngày 4 đến ngày 6-5-1962, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội gồm 1.060 đại biểu anh hùng và chiến sĩ thi đua thuộc các ngành, các giới, các địa phương và đại diện của nhiều đơn vị tiên tiến.

Đại hội đã biểu dương thành tích thi đua của lao động toàn quốc từ Đại hội anh hùng và chiến sĩ thi đua lần thứ II (1958) tới năm 1962.

Đại hội đã tuyên dương các đơn vị lá cờ đầu trong phong trào thi đua là Nhà máy cơ khí Duyên Hải (Hải Phòng), Hợp tác xã nông nghiệp Đại Phong (Quảng Bình), Hợp tác xã thủ công nghiệp Thành Công (Thanh Hoá), Trường phổ thông cấp II Bắc Lý (Nam Hà) và phong trào Ba nhất trong quân đội. Tại Đại hội, 45 đại biểu xuất sắc được tuyên dương là Anh hùng lao động. Tr. 555.

39. *Đại hội liên hoan anh hùng và chiến sĩ thi đua toàn quốc lần thứ II*: Họp từ ngày 7 đến ngày 8-7-1958, tại Hà Nội. Tham dự Đại hội gồm 446 đại biểu anh hùng và chiến sĩ thi đua của các ngành và 75 đại biểu các đơn vị tiên tiến toàn miền Bắc.

Đại hội đã nhiệt liệt biểu dương những thành tích thi đua của lao động toàn quốc trong việc thực hiện kế hoạch 3 năm khôi phục kinh tế và hàn gắn vết thương chiến tranh (1955-1958).

Tại Đại hội, 26 đại biểu thuộc các ngành, các giới đã được tuyên dương Anh hùng lao động. Tr.556.

40. *Đại hội văn nghệ toàn quốc lần thứ III*: Họp từ ngày 26-11 đến ngày 1-12-1962, tại Hà Nội. Dự Đại hội có 664 đại biểu thay mặt cho các ngành văn hoá nghệ thuật như văn học, âm nhạc, sân khấu, hội họa, kiến trúc, điện ảnh, nhiếp ảnh, múa rối, xiếc và 170 vị khách trong và ngoài nước. Đại hội có đủ đại biểu văn nghệ các dân tộc, miền Nam tập kết, văn nghệ sĩ chuyên nghiệp và nghiệp dư trong và ngoài quân đội. Đại hội đã kiểm điểm, đánh giá tình hình hoạt động văn học nghệ thuật từ Đại hội lần thứ II (1957) đến Đại hội này, quyết nghị phương hướng và nhiệm vụ

mới nhằm phục vụ đắc lực hơn nữa sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Ngày 26-11-1962, Ban Chấp hành Trung ương Đảng ta gửi thư tới Đại hội và ngày 1-12-1962, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đến nói chuyện với Đại hội. Người đã phân tích tình hình, nhiệm vụ cách mạng Việt Nam, từ đó chỉ ra nhiệm vụ của văn nghệ nước ta và của các nghệ sĩ với cách mạng. Tr. 645.

BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI

B

BATO, X. (1893-1923): Anh hùng dân tộc, một trong những người sáng lập Đảng Nhân dân cách mạng Mông Cổ.

Năm 1919, Xukhê Bato thành lập tổ chức cách mạng đầu tiên ở Uócghê (nay là Ulan Bato). Năm 1921, Đảng Nhân dân cách mạng Mông Cổ được thành lập. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, cuộc cách mạng nhân dân đã thành công ở Mông Cổ. Cùng với Sôibanxan, ông thành lập những đơn vị du kích, sau đó lãnh đạo quân đội cách mạng Mông Cổ chiến đấu chống bọn bạch vệ của tướng phi Ughêsonô. Tháng 10-1921 ông dẫn đầu đoàn đại biểu Mông Cổ sang Mátxcova (Liên Xô) và được tiếp kiến Lênin. Tháng 2-1923, ông bị kẻ thù ám sát, mất tại Ulan Bato.

C

CASANH, M. (1869-1958): Nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Pháp và quốc tế. Từ năm 1912 đến năm 1918, là một trong những người biên tập báo *L' Humanité*, cơ quan Trung ương của Đảng Xã hội Pháp và năm 1918 là chủ bút tờ báo đó. Ông là một trong những người tích cực giúp đỡ và ủng hộ Chủ tịch Hồ Chí Minh trong thời gian Người hoạt động ở Pháp.

Năm 1920, ông tham gia Đại hội lần thứ II của Quốc tế Cộng sản với tư cách là đại biểu Đảng Xã hội Pháp.

Năm 1924, ông được bầu làm uỷ viên Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản và liên tục được bầu làm Uỷ viên Ban Chấp hành Trung ương và Uỷ viên Bộ Chính trị của Đảng Cộng sản Pháp.

CÂYTA, M. (1915 - 1977): Nhà hoạt động chính trị Mali. Năm 1945, tham gia sáng lập Đảng Liên minh Xudăng; năm 1948, là nghị viên Viện dân biểu địa phương Xudăng; năm 1956 là đại biểu Xudăng trong Quốc hội Pháp; năm 1958 là Tổng Bí thư Đảng Liên minh Xudăng; năm 1959 tham gia thành lập Liên bang Mali; từ 1960 đến 1968 là Tổng thống nước Cộng hòa Mali.

CUTUYARIÊ, P.V. (1892 - 1937): Nhà hoạt động phong trào cộng sản Pháp, nhà văn, cựu chủ nhiệm báo *Nhân đạo*. Ông là người bạn, người đồng chí thân thiết của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã giới thiệu Người vào Đảng Xã hội Pháp và cùng với Người và những đảng viên tiến bộ của Đảng Xã hội ủng hộ Quốc tế thứ ba, sáng lập Đảng Cộng sản Pháp. Năm 1933, Pôn Vayăng Cutuyariê giúp Chủ tịch Hồ Chí Minh bắt liên lạc với đoàn thể sau khi Người thoát khỏi nhà tù ở Hồng Công.

D

DÉTKIN, C. (1857 - 1933): Nữ chiến sĩ cách mạng Đức, nhà hoạt động nổi tiếng của giai cấp công nhân Đức và phong trào phụ nữ quốc tế. Bà là đảng viên Đảng Xã hội dân chủ Đức (1851 - 1916), đứng về phái Xpáctaquýt và đóng góp tích cực vào việc thành lập Đảng Cộng sản Đức.

Đ

ĐỒGÔN, S. (1890 - 1970): Đứng đầu Chính phủ kháng chiến đóng ở Angiêri và Chính phủ lâm thời Pháp ở Pari (1944 - 1946). Tự rút lui khỏi chính trường năm 1946. Tổng thống Pháp (1959 - 1965).

G

GIÔN XƠN, L.Đ. (1908 - 1973): Sinh tại bang Téchdat (Mỹ). Được bầu vào Hạ nghị viện năm 1939 và Thượng nghị viện năm 1949; là thủ lĩnh của Đảng Dân chủ ở Thượng nghị viện Mỹ (1953 - 1960).

Từ tháng 1-1961 là Phó Tổng thống; năm 1963, sau khi Kennơđi bị ám sát, Giônxon lên làm Tổng thống nước Mỹ cho đến năm 1968.

Trong thời gian cầm quyền, Giônxon đã tiến hành nhiều chính sách phản động chống phong trào cách mạng thế giới. Ở Việt Nam, sau khi chiến lược "chiến tranh đặc biệt" bị phá sản, tập đoàn Giônxon đã liêu lĩnh thực hiện "chiến tranh cục bộ" ở miền Nam nước ta, tiến hành chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân đối với miền Bắc, hòng dùng sức mạnh quân sự để khuất phục nhân dân ta. Mặc dù đã huy động một khối lượng khổng lồ về quân lính, tiền của cùng các phương tiện chiến tranh hiện đại, chiến lược "chiến tranh cục bộ" và "chiến tranh phá hoại" của Giônxon đã bị quân và dân ta làm phá sản hoàn toàn.

Tháng 11-1968, Giônxon phải tuyên bố chấm dứt không điều kiện chiến tranh phá hoại đối với miền Bắc và phải họp Hội nghị bốn bên về Việt Nam tại Pari.

H

HÍTLE, A. (1889 - 1945): Cầm đầu Đảng Quốc xã Đức (Đảng phát xít); Quốc trưởng, Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của nước Đức phát xít, tên tội phạm trong Chiến tranh thế giới thứ hai.

Năm 1920, Hítle tổ chức ra đảng phát xít ở Đức gọi là Đảng Quốc xã. Năm 1933, với sự giúp đỡ của bọn tư bản lũng đoạn nước ngoài và sự ủng hộ của bọn tư bản tài chính kếp sù Đức, Hítle cướp chính quyền ở Đức và thiết lập một chế độ độc tài khủng bố đẫm máu ở nước này.

Sau khi đàn áp phong trào dân chủ ở trong nước, Hítle đã gây chiến tranh hồng phân chia lại thế giới nhằm nô dịch các dân tộc khác và thiết lập quyền thống trị thế giới của bọn phát xít.

Năm 1945, trước thắng lợi của Liên Xô và các nước Đồng minh chống chủ nghĩa phát xít trong cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai, Hítle đã tự kết liễu cuộc đời tàn bạo, hiếu chiến của y.

HOÀNG VĂN THỤ (1909 - 1944): Dân tộc Tày, quê ở huyện Văn Uyên (nay là huyện Văn Lãng) tỉnh Lạng Sơn. Tham gia cách mạng từ 1926. Bỏ học, sang Trung Quốc, gia nhập đội quân Bắc phạt, được phong trung úy.

Năm 1932 làm ở Sở tu giới (sửa chữa vũ khí) Long Châu. Tại đây, bắt liên lạc được với Lê Hồng Phong rồi trở thành đảng viên

Đảng Cộng sản Đông Dương từ năm 1933.

Về nước, hoạt động tại Việt Bắc, làm chủ bút báo *Tranh đấu*, cơ quan ngôn luận của Mặt trận phản đế Việt Bắc, viết báo *Lao động*, lãnh đạo phong trào Mặt trận dân chủ Việt Bắc.

Khi Xứ ủy Bắc Kỳ được lập lại, được bổ sung vào Xứ ủy rồi vào Thường vụ, khi Lương Khánh Thiện bị bắt, được cử làm Bí thư Xứ ủy (khoảng 1939).

Năm 1940, được cử vào Trung ương và tại Hội nghị Trung ương lần thứ bảy (tháng 4-1940) được cử vào Ban Thường vụ Trung ương. Đầu năm 1941, được Trung ương cử ra chấp nối liên lạc với Quốc tế Cộng sản và bộ phận Hải ngoại của Đảng. Tháng 1-1941, gặp Nguyễn Ái Quốc tại Tân Khu (Quảng Tây, Trung Quốc).

Sau Hội nghị Trung ương lần thứ tám, phụ trách công tác binh vận, là một trong những người sáng lập báo *Cờ giải phóng*.

Tháng 8- 1943, bị thực dân Pháp bắt và bị xử bắn ngày 24-5-1944, tại Tân Mai (Hà Nội).

HỐT GIA, A. (1908 - 1985): Nhà hoạt động của Đảng và Nhà nước Anbani. Ông là một trong những người tích cực hoạt động cho việc thành lập Đảng Cộng sản Anbani (từ năm 1948 đổi tên thành Đảng Lao động Anbani) và tham gia phong trào giải phóng dân tộc chống sự chiếm đóng của phát xít Italia, bị tòa án phát xít kết án vắng mặt tử hình. Đảng viên Đảng Cộng sản Anbani rồi ủy viên Trung ương Đảng từ năm 1941.

Khi nước Cộng hòa Nhân dân Anbani ra đời, ông liên tục được cử giữ những chức vụ quan trọng của Đảng và Nhà nước; Bộ trưởng Ngoại giao (1946 - 1952), Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng (1946 - 1954), Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Anbani (1948) và Bí thư thứ nhất Đảng Lao động Anbani (1948 - 1985). Từ năm 1957, A. Hốt gia là Tổng tư lệnh lực lượng vũ trang và Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng Anbani.

K

KENNÔDI, GI. (1917 - 1963): Xuất thân từ một gia đình triệu phú ở Brúclainơ (bang Mátxachuxét, Mỹ) được bầu vào Thượng nghị viện Mỹ năm 1952.

Năm 1960, Kennodi trúng cử Tổng thống Mỹ và nhậm chức vào tháng 1-1961.

Trong thời kỳ cầm quyền, tập đoàn Kennodi đã ráo riết thực hiện các chính sách của chủ nghĩa thực dân kiểu mới, điên cuồng chống phá phong trào giải phóng dân tộc ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ latin; và đề ra chiến lược "phản ứng linh hoạt" với ba loại chiến tranh: tổng lực, cục bộ, đặc biệt.

Trước nguy cơ thất bại của Mỹ ở miền Nam nước ta, Kennodi đã triển khai chiến lược "chiến tranh đặc biệt" (1961), dùng lực lượng quân nguy cộng với vũ khí, phương tiện chiến tranh hiện đại của Mỹ và do Mỹ chỉ huy để hòng tiếp tục thực hiện âm mưu xâm lược nước ta. Tập đoàn Kennodi còn âm mưu dùng miền Nam nước ta làm nơi thí nghiệm cuộc chiến tranh đó để rút kinh nghiệm đàn áp phong trào giải phóng dân tộc ở nhiều nước.

Cuộc kháng chiến anh dũng của nhân dân ta ở miền Nam đã đập tan chiến lược "chiến tranh đặc biệt" của đế quốc Mỹ (1965).

Tháng 11-1963, Kennodi bị ám sát.

KHORÚTSÓP, N.X. (1894 - 1971): Nhà hoạt động chính trị Xôviết, đảng viên Đảng Cộng sản từ năm 1918; Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô từ 1953 - 1964; Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên Xô từ 1958 - 1964.

L

LÊNIN, V.I. (1870 - 1924): Lãnh tụ thiên tài, người thầy vĩ đại của giai cấp vô sản thế giới, người sáng lập Đảng Cộng sản Liên Xô và Nhà nước Liên Xô, người tổ chức và lãnh đạo thắng lợi Cách mạng Tháng Mười Nga, sáng lập Quốc tế Cộng sản.

Kế tục sự nghiệp của C.Mác và Ph. Ăngghen, V.I.Lênin là người kiên quyết đấu tranh bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa Mác và phát triển sáng tạo cả ba bộ phận cấu thành chủ nghĩa Mác (triết học, kinh tế chính trị học và chủ nghĩa cộng sản khoa học).

Lênin còn là người đưa ra nhiều luận điểm cơ bản và quan trọng về cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa và phụ thuộc.

Tư tưởng của V.I.Lênin đã ảnh hưởng lớn đến việc chuyển biến

về chất trong tư tưởng của Nguyễn Ái Quốc, giúp Người tìm thấy con đường giải phóng dân tộc Việt Nam.

LÊSI, H.: Sinh năm 1913. Năm 1941 ông cùng những người yêu nước khác sang Nam Tư tổ chức đấu tranh chống lại sự chiếm đóng của phát xít Đức và Ý. Tháng 7-1943 được cử làm ủy viên ủy ban lãnh đạo Bộ Tổng tham mưu Quân đội giải phóng dân tộc Anbani và tháng 9 năm đó được cử làm Ủy viên Ủy ban giải phóng dân tộc Anbani. Năm 1944 là Bộ trưởng Bộ Nội vụ trong Ủy ban giải phóng dân tộc chống phát xít. Năm 1948, là Ủy viên Trung ương Đảng Lao động Anbani và từ năm 1953 ông là Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Quốc hội nước Cộng hòa nhân dân Anbani.

LÝ THỪA VẤN (1875 - 1965): Nguyên Tổng thống Đại Hàn dân quốc. Du học ở Mỹ từ 1904 - 1910. Năm 1945, sau khi Nhật Bản đầu hàng, ông từ Mỹ trở về Xoum, làm nghị trưởng "Nghị viện dân chủ" và Chủ tịch Quốc hội trong khu vực do quân đội Mỹ chiếm đóng. Tháng 8-1948, thành lập Chính phủ Đại Hàn dân quốc, ông là Tổng thống từ 1948 - 1960.

LÝ TỰ TRỌNG (1915 - 1931): Con một gia đình cách mạng, quê Hà Tĩnh. Anh là một trong số 8 thiếu niên Việt Nam được đồng chí Nguyễn Ái Quốc huấn luyện chính trị tại Quảng Châu, Trung Quốc. Năm 1928, Lý Tự Trọng vào Việt Nam Thanh niên cách mạng đồng chí Hội. Năm 1929, về nước và làm liên lạc của nhóm cán bộ vận động thành lập Đoàn Thanh niên Cộng sản. Năm 1931, tại cuộc mít tinh kỷ niệm cuộc khởi nghĩa Yên Bái, tổ chức tại Sài Gòn, Lý Tự Trọng đã anh dũng bảo vệ người diễn thuyết, bắn chết tên mật thám, do đó đã bị địch bắt và bị tòa án thực dân kết án tử hình.

M

MÁC, C.(1818 - 1883): Lãnh tụ vĩ đại và người thầy của giai cấp công nhân quốc tế, người sáng lập chủ nghĩa cộng sản khoa học.

C.Mác không chỉ là nhà lý luận thiên tài mà còn là nhà cách mạng vĩ đại. Năm 1847, ông gia nhập Liên minh những người cộng sản. Năm 1864, ông là người sáng lập và là linh hồn của Quốc tế thứ nhất. Năm 1848, C.Mác cùng với Ph.Ăngghen hoàn thành tác phẩm *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản* - cương lĩnh có tầm quan trọng đặc biệt, đầu tiên của giai cấp vô sản. Sau đó, C. Mác hoàn thành bộ "Tư

bản" (Tập I, xuất bản năm 1867; tập II, III xuất bản sau khi C.Mác qua đời với sự cộng tác của Ph.Ăngghen vào các năm 1885 và 1894). Cùng với hàng loạt tác phẩm khác của mình, bộ *Tư bản* của C.Mác đã chứa đựng những nguyên lý quan trọng của chủ nghĩa cộng sản khoa học, trong đó, có học thuyết về giá trị thặng dư, chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử... Từ sự phân tích sứ mệnh lịch sử của giai cấp vô sản, C.Mác đã chỉ rõ sự phát triển tất yếu của lịch sử nhân loại là đi tới chủ nghĩa cộng sản.

MÁCTANH, H.: Thủy thủ tàu Con Sóc trong hạm đội Pháp đón Hồ Chí Minh tại vịnh Hạ Long năm 1946. Sau đó, về nước tham gia cuộc đấu tranh chống chiến tranh Pháp - Việt; là Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Pháp.

MAIACÓPXXKI, V. (1893 - 1930): Nhà thơ Xôviết, lá cờ đầu của thơ ca hiện thực xã hội chủ nghĩa. Ngay từ nhỏ ông đã say mê đọc tác phẩm của những nhà thơ Nga lỗi lạc như Puxkin, Léc-môn-tốp... Mặc dù còn chịu ảnh hưởng chủ nghĩa vị lai mang nặng tư tưởng hư vô, vô chính phủ, nhưng thơ ông đã có nhiều yếu tố tốt: khát vọng cải tạo xã hội, niềm tin vào tương lai tốt đẹp của xã hội và của nhân dân.

Năm 1917, Cách mạng Tháng Mười Nga thắng lợi, ông công khai, dứt khoát đi theo chính quyền Xôviết, đem hết sức mình phục vụ cho sự nghiệp cách mạng của giai cấp vô sản. Thơ của ông đến Việt Nam từ thời kỳ Mặt trận dân chủ (1936 - 1939).

MÔNGMÚTXÔ, G. (1883 - 1960): Thư ký Tổng Liên đoàn lao động Pháp, Tổng biên tập báo *La Vie Ouvrière*, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Pháp.

Năm 1919, Môngmút-xô đã gặp Nguyễn Ái Quốc và giúp đỡ Người cách viết báo và cho đăng bài của Người trên báo *La Vie Ouvrière*.

N

NÁTXE, G.A. (1918 - 1970): Nhà hoạt động chính trị Ai Cập, năm 1947, khởi xướng và lãnh đạo tổ chức "sĩ quan tự do" chống chế độ quân chủ và ách áp bức của nước ngoài. Năm 1952, tổ chức này làm đảo chính lật đổ vua Pharúc và tuyên bố thành lập chế độ cộng hòa. Trong chính phủ mới, Nátxe giữ chức Phó Chủ tịch Ủy ban lãnh đạo

cách mạng, Phó Thủ tướng và Bộ trưởng Bộ Nội vụ. Năm 1954, ông làm Chủ tịch Ủy ban lãnh đạo cách mạng và Thủ tướng Chính phủ, từ năm 1956 là Tổng thống Ai Cập. Từ 1958-1961 là Tổng thống Cộng hòa Ả Rập thống nhất. Ông là một trong những người sáng lập Phong trào các nước không liên kết.

NGÔ ĐÌNH DIỆM (1901-1963): Tổng thống chính quyền Sài Gòn từ 1956-1963. Ngô Đình Diệm làm quan từ năm 1920; năm 1933 là Thượng thư Bộ Lại; năm 1934 từ quan do mâu thuẫn với Phạm Quỳnh. Năm 1950 sang Mỹ; năm 1954 được Mỹ đưa về làm Thủ tướng thay Bửu Lộc. Năm 1955, với sự giúp đỡ của Mỹ, Ngô Đình Diệm đã lật đổ Bảo Đại lên làm Tổng thống "Chính phủ Việt Nam Cộng hòa". Từ đó, dưới sự điều khiển của Mỹ, Ngô Đình Diệm đã tiến hành đàn áp nhân dân và chống phá cách mạng quyết liệt. Ngày 2-11-1963, Ngô Đình Diệm chết trong cuộc đảo chính của lực lượng chống đối do Mỹ dàn dựng.

NGUYỄN CHÍ THANH (1914-1967): Người Niêm Phổ, Quảng Điền, Thừa Thiên. Gia nhập Đảng Cộng sản Đông Dương (1937), Bí thư Tỉnh ủy Thừa Thiên (1938). Tháng 8-1945, ông được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng, được chỉ định làm Bí thư Xứ ủy Trung Kỳ, là Bí thư Phân khu ủy Bình Trị Thiên (1947), Bí thư Liên khu ủy Liên khu IV (1948), Chủ nhiệm Tổng cục Chính trị, Phó Bí thư Tổng quân ủy (1950). Ông là Ủy viên Trung ương Đảng, Ủy viên Bộ Chính trị khóa II, III, được phong hàm Đại tướng năm 1959, là Ủy viên Hội đồng Quốc phòng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Năm 1961, phụ trách Ban Nông nghiệp của Đảng; sau đó được điều trở lại quân đội, là Bí thư Trung ương Cục miền Nam (1964).

NÔVỐTNI, A. (1904-1975): Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Tiệp Khắc từ năm 1953 đến năm 1968.

Năm 1921, gia nhập Đảng Cộng sản Tiệp Khắc. Năm 1935 là đại biểu dự Đại hội lần thứ VII của Quốc tế Cộng sản. Sau khi Tiệp Khắc bị chiếm đóng, tham gia phong trào kháng chiến. Năm 1941 bị bọn phát xít bắt giam 4 năm trong trại tập trung Maút-khau-đen.

Sau khi Tiệp Khắc được giải phóng, Nôvốt-ni được bầu làm Bí thư thành ủy Praha. Năm 1946, được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Từ 1951-1953 là Bí thư Trung ương Đảng và Ủy viên Bộ Chính trị; tháng 9-1953 được bầu là Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành

Trung ương Đảng Cộng sản Tiệp Khắc. Từ năm 1957 đến năm 1968 được bầu làm Chủ tịch nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Tiệp Khắc.

P

PHIDEN, C.R.: Sinh ngày 13-8-1926 tại vùng Biran, tỉnh Orienté cũ. Năm 1950, tốt nghiệp tiến sĩ luật dân sự và cử nhân luật ngoại giao tại Trường đại học Tổng hợp Habana.

Phiden Caxtôrô tham gia phong trào yêu nước, đấu tranh chống chế độ độc tài quân sự ở Cuba ngay từ đầu những năm 50. Ngày 26-7-1953, Phiden đã tổ chức và lãnh đạo cuộc tấn công các trại lính ở Xanchiagô và Badamô. Cuộc tiến công bị thất bại, Phiden bị bắt và bị kết án 15 năm tù. Trước phiên toà, Phiden đã tự bào chữa bằng lập luận danh thếp, mà sau đó được xuất bản thành tác phẩm bất hủ: "Lịch sử sẽ xoá án cho tôi". Tháng 5-1955, Phiden được trả lại tự do, sau đó chính thức thành lập "Phong trào 26-7". Tháng 1-1959, Phiden đã lãnh đạo quân khởi nghĩa lật đổ chính quyền độc tài quân sự Batixta.

Sau khi cách mạng Cuba thành công, Phiden được cử giữ nhiều chức vụ quan trọng trong Đảng và Nhà nước Cuba: Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Cuba (từ năm 1965); Thủ tướng Chính phủ Cuba (từ năm 1959); Chủ tịch Hội đồng Nhà nước và Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hoà Cuba (từ năm 1976).

Phiden Caxtôrô còn là Chủ tịch của Phong trào không liên kết (từ năm 1979 đến năm 1983).

PICÁT XÔ, P. (1881-1973): Nhà danh hoạ và nhà hoạt động xã hội Tây Ban Nha. Từ đầu thế kỷ XX, ông sang sống ở Pari cho đến lúc qua đời. Sau hơn 80 năm hoạt động nghệ thuật, ông để lại một di sản văn hoá đồ sộ: 15.000 bức tranh đủ các cỡ, 10.000 bản khắc in các loại, 34.000 mình hoạ, vài trăm pho tượng cùng nhiều phác thảo hình hoạ đồ gốm. Năm 1946, ông đã gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh khi Người sang Pháp.

Pablô Picátxô rất có cảm tình với cuộc kháng chiến của nhân dân ta. Hoạ sĩ đã vẽ bức tranh *Mừng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà lập lại hoà bình* (1954). Năm 1968 khi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước ở giai đoạn quyết liệt, ông khẳng định: "Đã bao năm

nay, tôi khâm phục lòng dũng cảm phi thường của các bạn Việt Nam... Đây là dân tộc của những hiệp sĩ".

R

RAYMÔNG, Đ.: Công nhân, đoàn viên thanh niên cộng sản Pháp đã nằm trên đường sắt ngăn một chuyến tàu hoả chở vũ khí sang Việt Nam. Năm 1963, bà sang Việt Nam và đã gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh.

T

TITỐP, G.: Anh hùng Liên Xô, phi công vũ trụ, Chủ tịch Hội hữu nghị Xô-Việt.

Năm 1957, Ghécman Titốp là phi công chiến đấu. Năm 1961, đồng chí đã hoàn thành chuyến bay vào vũ trụ trên tàu vũ trụ "Phương Đông II".

Tháng 1-1962, G.Titốp sang thăm Việt Nam, được Nhà nước ta tặng danh hiệu Anh hùng lao động Việt Nam.

TÔN XTÔI, L.N. (1828-1910): Một trong những nhà văn vĩ đại nhất của nước Nga và thế giới có ảnh hưởng rất lớn đối với sự phát triển của nền văn học Nga và văn học thế giới.

Lép Tônxtôi là nhà nghệ sĩ, nhà tư tưởng và nhà thuyết giáo vĩ đại của nhân dân Nga nửa cuối thế kỷ XIX và đầu thế kỷ XX. Tuy xuất thân từ một gia đình quý tộc, nhưng do gần gũi với nông dân lao động, ông đã đoạn tuyệt với những tư tưởng của giai cấp xuất thân. Qua nhiều tác phẩm nổi tiếng: *Chiến tranh và hoà bình*, *Anna Karênina*, *Lời thú tội*, v.v., ông đã nói lên được những tư tưởng, tâm trạng hình thành trong hàng triệu nông dân Nga trước năm 1905. Ông đã phản ánh được mối căm thù chồng chất, cái ý muốn giải phóng mình khỏi quá khứ và sự chưa chín chắn của những ước mơ, sự thiếu tu dưỡng về chính trị, tình trạng ít ý chí cách mạng của giai cấp nông dân Nga. Ông đã kịch liệt tố cáo trật tự Nhà nước, trật tự kinh tế - xã hội, xây dựng trên cơ sở của sự nô dịch và bóc lột quần chúng lao động. Ông phần nộ công kích giai cấp thống trị, vạch trần bất công của toà án Nga hoàng và tính chất giả nhân giả nghĩa của đạo đức tư sản. Song, như V.I. Lênin đã từng nói: Một sai lầm lớn

của ông là chủ trương "không dùng bạo lực chống lại điều ác". Vì vậy, ông "không tài nào hiểu được phong trào công nhân và vai trò của phong trào đó trong cuộc đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội, không tài nào hiểu được cách mạng Nga".

Tuy có hạn chế trong thế giới quan, nhưng như V.I. Lênin đã đánh giá, Tônxtôi là "Tấm gương phản chiếu cách mạng Nga", "di sản của ông có cái không chìm vào dĩ vãng, có cái thuộc về tương lai".

TÔRÊ, M. (1900 - 1964): Nhà hoạt động chính trị Pháp và phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Tháng 3-1919, ông tham gia Đảng Xã hội Pháp; là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Pháp (1924); Ủy viên Bộ Chính trị và Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1925), Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Pháp (1930 - 1964); Ủy viên Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản (1928 - 1943).

TÔRUMAN, H. (1884 - 1972): Tổng thống thứ 33 của nước Mỹ (1945 - 1953), thuộc Đảng Dân chủ Mỹ, người hạ lệnh ném hai quả bom nguyên tử xuống Hirôshima và Nagasaki (Nhật Bản). H. Tôruman là một trong những người khởi xướng đường lối "Chiến tranh lạnh" sau Chiến tranh thế giới thứ hai.

TURÊ, X. (1922 - 1984): Người lãnh đạo cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc ở Ghinê, một trong những người sáng lập Liên đoàn dân chủ châu Phi và là Phó Chủ tịch Liên đoàn (thành lập ở Bamacô năm 1946) đã từng là Tổng Bí thư Đảng Dân chủ Ghinê. Năm 1955 là thị trưởng thành phố Cônacri và được bầu là nghị sĩ Ghinê trong Quốc hội Pháp (1956). Năm 1957 ông là Phó Chủ tịch Hội đồng Chính phủ Ghinê và là nghị sĩ của Đại hội đồng Tây Phi thuộc Pháp. Năm 1958 là Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa Ghinê và ít lâu sau là Tổng thống nước này.

TƯỜNG GIỚI THẠCH (1887 - 1975): Người tỉnh Chiết Giang, Trung Quốc. Học quân sự ở Nhật. Năm 1923, giữ chức Tham mưu trưởng Tổng hành dinh Chính phủ quân sự Quảng Đông. Năm 1924, được Tôn Trung Sơn cử đi khảo sát về quân sự ở Liên Xô, rồi về nước giữ chức Hiệu trưởng Trường quân sự Hoàng Phố. Sau khi Tôn Trung Sơn mất, Tưởng Giới Thạch giữ chức Chủ tịch Ban Thường vụ Ban Chấp hành Trung ương Quốc dân đảng, Tổng tư lệnh quân cách mạng quốc dân. Năm 1943, tái nhiệm chức Chủ tịch Chính phủ Quốc dân đảng. Năm 1948, giữ chức Tổng thống. Tháng 1-1949, Tưởng Giới

Thạch từ chức; cùng năm rút ra Đài Loan tiếp tục giữ chức Tổng tài Quốc dân đảng và Tổng thống Trung Hoa dân quốc ở Đài Loan.

U

UNBRÍCH, V. (1893 -1973): Tham gia Đoàn Thanh niên công nhân ở Lépđích từ năm 15 tuổi. 19 tuổi, ông trở thành đảng viên Đảng Xã hội dân chủ Đức. Năm 1923 là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Đức và là người có công lớn trong việc thống nhất Đảng Cộng sản Đức và Đảng Xã hội dân chủ Đức thành Đảng Xã hội thống nhất Đức và là Ủy viên Bộ Chính trị Đảng Xã hội thống nhất Đức. Năm 1950 là Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Xã hội thống nhất Đức. Năm 1960, được cử làm Chủ tịch Hội đồng quốc gia nước Cộng hòa Dân chủ Đức.

X

XÊĐENBAN, I.: Nhà hoạt động của Đảng và Nhà nước Mông Cổ, nguyên Tổng Bí thư Ủy ban Trung ương Đảng Nhân dân cách mạng Mông Cổ, Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Quốc hội, Thủ tướng nước Cộng hòa Nhân dân Mông Cổ.

Từ năm 1939, ông bắt đầu phụ trách công tác Đảng và tham gia Ban lãnh đạo Nhà nước Mông Cổ. Ông được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng Nhân dân cách mạng Mông Cổ và giữ chức vụ Tổng Bí thư từ năm 1940 đến năm 1984.

Ông là người có nhiều cống hiến trong sự nghiệp cách mạng Mông Cổ và xây dựng tình hữu nghị đoàn kết giữa hai nước Việt Nam - Mông Cổ. Tháng 7-1984, Xêđenban được Đảng và Nhà nước ta trao tặng Huân chương Sao vàng - Huân chương cao quý nhất của Việt Nam.

XIHANÚC, N.: Sinh ngày 31-10-1922 tại Phnôm Pênh. Từ 1930 - 1940, ông theo học các trường tiểu học, trung học và cao học tại Phnôm Pênh và Sài Gòn. Tháng 4-1941, ông được Hội đồng ngôi vua bầu làm Vua. Tháng 4-1955, ông được vua cha cho thoái vị. Sau đó, ông thành lập Cộng đồng xã hội bình dân và trở thành Thủ tướng sau cuộc bầu cử hiến pháp. Năm 1960, ông được bầu làm Quốc trưởng.

Tháng 3-1970, ông là Chủ tịch Mặt trận thống nhất dân tộc Campuchia. Tháng 4-1975, ông là Chủ tịch Nhà nước Campuchia dân chủ, nhưng đến tháng 4-1976 ông tự nguyện từ chức. Tháng 11-1991, ông là Quốc trưởng Campuchia. Tháng 9-1993, ông được bầu là Quốc vương và là người đứng đầu Nhà nước Campuchia.

XUCÁC NÔ, A. (1901-1970): Nhà hoạt động chính trị Indônêxia; người sáng lập Đảng Quốc dân Indônêxia (1927); Chủ tịch Đảng Indônêxia (1932); Tổng thống nước Cộng hoà Indônêxia từ 1945-1965. Là một trong những người có sáng kiến đề ra việc triệu tập Hội nghị Băngđung (1955).